ಗೇನದ ಬೊಳ್ಪು

ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು

ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳುಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 006

GENADA BOLPU
Collection of Tulu Column Writtings
By
Dr. Ganesh Amin Sankamar
'Siri' Pavanje, Haleangadi - 574 146
Mangaluru, Dakshina Kannada
Mobile : 9845665807
Tel. : 0824 2283102

Publisher
Chandrahasa Rai B.
Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy

Published By
Karnataka Tulu Sahitya Academy
Urwa Store, Mangaluru – 575 006
Phone: 0824 2459389
Email: tulu.academy@yahoo.co.in

© Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Impression: 2019

Size : Demy 1/8

Paper used : 70 GSM

No. of copies : 300

Pages : 248

Price : 300

Cover Design : **Kallur Nagesh**

Designed & printed at
Aakrithi Prints
Light House Hill Road, Mangaluru - 1
Phone : 0824 2443002

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ ಮದಿಪು

ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ ಚಿಂತನೆಲೆನ್, ಪೊಸ ಪೊಸ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ತುಳು ಅಂಕಣ ಬರವುದ ಮೂಲಕ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತಿನಾರ್ ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್. ಕರಿನ ಎನ್ಮ ವರ್ಷೊಡ್ದಿಂಚಿ ತುಳು ಬಾಸೆಡೇ ಈ ಅಂಕಣೊಲು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪನ್ಪಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಅತಿನವೇ ಒಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆದ ವಿಚಾರ. ಕರಿನ ಐನ್ ವರ್ಷ ಪಿರವುಡು ಸುರುತ್ತ ನೂದು ಅಂಕಣದ ಬರವುಲೆನ್ ಗೇನದ ನಡೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಬೂಕು ಪ್ರಕಟ ಆದ್ ಓದುಗೆರೆಡ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್, ಪಾಡ್ದನ, ಭೂತಾರಾಧನೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇಂಚ ಮಾತಾ ಬಗೆತ್ತ ಚಿಂತನೊಲಿತ್ತ್‌ಂಡ. ನಮ ಎಂಚ ಪರಿಸರೊನು ಹಾಲ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧರ್ಮೊಲೆ ಅಚರಣೆದ ವೈವಿಧ್ಯೊಲು ಎಂಚಿನವು, ನಮ ಒವೆನ್ ಮದತ್ತೊಂದುಲ್ಲ, ನಮ ಉನಸ್ ತೆನಸ್‌ಲ್ ಎಂಚ ಬದಲಾಂಡ್, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಎಲ್ಯ ಬರವುಡು ಬರೆತೆರ್. ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋನಗ ತೌಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬರ್ಪೆ, ಲಾಭ ದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪುಜೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಾದೆಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಐತ ಅರ್ಥೊಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್, ಕಲಾಂ ಮಾಸ್ಟ್ರ, ಮುಲ್ಕೆದ ಅರಸುಲು ಇಂಚಿತ್ತಿನಕುಲೆ ಪೆರ್ಮೆದ ಬದಕ್‌ಲೆನ್ ಬರವುಡು ತೋಜಾದೆರ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆದ ವಿಚಾರೊಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್ ಆದಿತ್ತಿನ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನವೆರೆ ಅನುವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿ ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಮೆರೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪರವಾದ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಮೆರೆಡ್ದ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ದೀಸ್ಲಲೆ ಮುಂಚಿದಂಚಿ ಬರವುಲು ನನಲಾತ್ ಬರವುಲು ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ನನಲಾತ್ ಬೆಳಗಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಬಯಕುವೆ.

18–6–2019

ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು
ಮದಿಪುದ ಪೊಡಿ ಪಾರಾಬೆ

ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಆರ್ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಕನ್ನಡ ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಬರವುದ ಕಂಡಿ 'ಗೇನದ ನಡೆ'ತ್ತ ಅಕೇರಿದ ತುಪ್ಪೆ ಈ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು'. ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುಗು ತುಡರ್ ತೋಜಾವುನವು ಬಾರಿ ಬಂಜೊದ ಬೇಲೆ. ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು ಊರೊರ್ಮೆ ಪರಡುನಲೆಕೊ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಸಾನಾದಿಗೆನ್ ಅರಳಾದೆರ್.

ಗಣೇಶ ಅಮೀನೆರೆನ ಈ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು'ಡ್ ಅಜಿಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ ಬರವುಲ್ನ ಕೋಪೆ ಉಂಡು. ಕುಡ್ಲದ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಶಾಲೆಗ್ 450 ವರ್ಷೊರ್ ಸಂದಿನ ಪುಟ್ಟಿ ಪರ್ಬೊಡ್ದ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಡಿಪುದ ಪರ್ಯಾಯ ಮುಟ್ಟ ಬರವುದ ಬೂರು ಪರಡ್ದ್‌ಂಡು. ಅಮೀನೆರೆನ ಮಾತಾ ಬರವುಡುಲ ಆಯಾ ಕಾಲೊದ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿಗ್ ಪೊಸಅರ್ತ ಪೊಸದೇಕಿ ಕೊರ್ದ್ ಓದುನಕುಲೆಗ್ ಪೊಸ ಗೇನ ಕೊರ್ಪುನ ಸಗುತಿ ಉಂಡು. ಈ ಬರವುಲೆನ ಒರುಟ್ಟು ತುಳುಬಾಸೆದ ತಿರ್ಲ್ ಪೊರ್ಲ್‌ನ್ ಮೊಡೆಪ್ಪುನ ಕಲ್ಪಾಟಿಕೆ ಸೇರೊಂದ್‌ಂಡ್.

ತುಳುತ್ತ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಆಚರಣೆ ಮಾತಾ ಎಂಚ ಬತ್ತುಂಡ್, ಇತ್ತೆ ಅವು ಎಂಚ ಮಾಜೊಂದು ಪೋವೊಂದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಬರವುಲು ಮೂಲು ದಿಂಜ ಉಲ್ಲೊ. ಕುಲೆ ಮದಿಮೆ, ಪಂಜುರ್ಲಿದ ಹುಟ್ಟುಕಟ್ಟು, ಮಾರ್ನೆಮಿ, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ, ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆ, ಪಾಡ್ದನ, ಮದ್‌ರೆಂಗಿ, ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಟ್ಟ್, ಆಲಡೆದ ಬೆರ್ಮೆರ್, ತುಳುನಾಡ ಗಡಿ ಕಟ್ಟ್, ಮುಲ್ಕೆ ಮಾಗಣೆದ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆ, ಕೆಡ್ಡಸ, ಮಾಮಿಸಿಕೆ, ಮಾಯೊಡು ಬಬ್ಬು, ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್, ನಾಗಾರಾಧನೆ – ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳುವ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂಗತಿಲ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್‌ದೊ.

ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆನ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ದ ಪೊರ್ಲುಪೊಲಿಕೆನ್ ಪರಡ್ದಾವುನ ಕಿನ್ಯ ಕಿನ್ಯ ಬರವುಲು ಉಲ್ಲೊ. ಕೆಲವು ಕಥೆಕ್ಕುಲಾ ಮೂಲು ಸೇರುದೊ. ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆದ ಅಪ್ಪೆನ ಕತೆ, ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಗ್ ಪೋವಯೇ, ಯಾನ್ ದುಂಬು ದೊಕ್ಕುಲು ಪಿರವು, ಕಪ್ಪುನಾಯಿದ ಬೊಲ್ದು ಕತೆ, ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪು ನಾಯಿ ತಿಂದೊಂದುಂಡು, ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋನಗ ತವುಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬರ್ಪೆ, ಅಟಿಲ್ ಅಜ್ಜೇರೆನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಕತೆ, ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪು ಉಮಿಲಿದ ಬೇಪು, ತಿಗಲೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ತಿಬರಾಯನ – ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾಕೊ ಕಿನ್ಯಾಕಥೆಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲೊ.

ತುಳುತ್ತ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಲು ಕಲಾವಿದೆರ್ ಸಾಧಕೆರ್ ಆಯಿನ ಕಯ್ಯಾರ, ಮಂದಾರ, ಮನು ಇಡ್ಯ, ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾವ್ ಮೊಕುಲೆನ ಸಾಧನೆದ ಪುಗರ್ತೆ ಉಂಡು. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ, ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಹಾಮಾನ್ಯೆರೆನ ಮಲ್ಲ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು.

ಕನ್ನಡದ ಪುಗರ್ತೆದ ಪೇಪರ್ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಡ್ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಬರೆಯಿನ ಬರವುಲೆನ ಈ ಅಕೇರಿದ ಕೋಪೆ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು' ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು. ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆದ ಕಲಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದಿನ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ 'ಗೇನದ ನಡೆ' ಬರವುಲೆನ ಸಾದಿಡ್ ದಿಂಜ ದೂರೊ ಸಾಗ್‌ದೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶಕೆ ಆದ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಾಗೋಲಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಇಂಚ ತುಳು ಸಂಶೋಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಪನ್ಪಿ ಜೋಡುಕರೆತ್ತ ಕಂಬುಲಡ್ ರಡ್ಡ್ ಕರೆಟ್ಟ್‌ಲ ನಿಶಾನಿಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡುದ್, ತುಳು ಬೆನ್ನಿದ ಮಲ್ಲ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಲ್ತೊನ್ದು ಇಪ್ಪಿನ ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್‌ರೆನ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು'ಗ್ ಮದಿಪುದ ಪೊಡಿ ಪಾರಾವುನವು ಎಂಕ್ ದಿಂಜ ಉಲ್ಲಾಸದ ಸಂಗತಿ.

20–6–2019 **ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ**

ಸೊಲ್ಮೆದ ನುಡಿ

'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು' ತುಳು ಬರವುದ ಗೊಂಚಿಲ್ ಅಚ್ಚಿದ ಮಣೆಕ್ಕ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನ ಎಂಕ್ ದಿಂಜ ಕುಸಿತ್ತ ಸಂಗತಿ. 2012ನೇ ಇಸವಿಡ್ದ್ 2019 ಮುಟ್ಟ ಸುಮಾರ್ ಏಳ್ ವರ್ಸ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಕನ್ನಡ ಪೇಪರ್‌ಡ್ 'ಗೇನದ ನಡೆ' ತುಳು ಅಂಕಣ ನಡತ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಬರವುದಗೊಂಚಿಲ್ 'ಗೇನದ ನಡೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಸಂತೆದುಲಯಿ ಒಂತೆ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕದ ಬರವುಲೆಡ್ ಅಜೆತ್‌ದ 64 ಬರವುಲೆನ್ ಕೋಪೆ ತುರೀದ್ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು' ಪುದರ್‌ಡ್ ತುಳುವೆರೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿಲೆಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾತ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಎನ್ನ ಬರವುದ ಬದಕ್‌ದ ಕಡೀರ ಕೊಡಿಡ್ದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಎಂಕ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೂರ ಬೂಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪುದ ನುಡಿ ಕೊರ್ತಿನ ಮೋಕೆದ ಗುರು ಕಡಲ ಕಡಪದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ತುಳುತ್ತ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಪರ್ಬಾದಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲೆಗ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾವೆ. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಎಂಕ್ ಬರೆಯೆರೆ ಅನು ಕೊರ್ದು ಉಡಲ್ದ ಸೊರೊಕ್ಕು ಬರವುದ ರೂಪ ಕೊರ್ದು ಗೇನೊಗು ನಡೆ ಕೊರಿನ ಶ್ರೀ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ತಿಗೆ ಮೆರೆಗ್ ವಂದನೆ ಮಲ್ತೊನುವೆ. ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುದ ಬರವುಗು ಅಕ್ಷರ ರೂಪ ಕೊರ್ತಿ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಎಡ್ಡೊನ್ನ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಐರಿನ್ ಸೆರಾವೋ, ಪೇಜಿ ಮೊಡೆಯಿನ ಆಕೃತಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಾಯತ್ರಿ ಮೊಕಲೆನ್ ನೆನೆತೊನುವೆ. ಪೊಲ್ಸುದ ಪೊದಿಕೆಗ್ ರಂಗ್ ಕೂಡಾಯಿನ ಆಕೃತಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲದ ಮೆಚ್ಚಿಗಾರೆ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶೆರೆಗ್ ಗೇನದ ಸೊಲ್ಮೆ ಕೊರ್ಪೆ.

‘ಗೇನದ ನಡೆ’ ಬರವುಲು ಓದೆರೆ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಕೇನೆರೆಗ್ಲಾ ರಂಗ್ ಏರುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಬಿರ್ಸ್‌ದ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪಿಂಟೋ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕಲೆಗ್ ಮೋಕೆದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಎನ್ನ ಬರವುದ ಬೇಲೆಗ್ ತನು ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿದ ರೆಕ್ಟರ್ ವಂದನೀಯ ಗುರು ಡೈನೇಶಿಯಸ್ ವಾಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ವಂದನೀಯ ಗುರು ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್ ಸಿಕ್ವೇರಾ ಮೊಕಲೆಗ್ ಅಂಚೆನೇ ಕಾಲೇಜಿದ ಶಿಕ್ಷಕೆರೆಗ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲೊಮೆರ್ದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಮಾತೆಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಬರೆನಗ, ಪಾತೆರ್ನಗ ಎಂಕ್ ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಗೇನದ ನಡೆಕ್ಕ್ ಸರಿ ತಾದಿ ತೋಜಾವುನ ಮೋಕೆದ ಬೊಡೆದಿ ಜಯಂತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಕುಲು ಅನು ಬೊಕ್ಕ ಭವ ಮೊಕಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆದ ನುಡಿ ಕೊರೊಂದು ‘ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು’ನು ನಿಕಲೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ.

21–6–2019 **ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್**
ಕುಡ್ಲ

ಬರವುದ ಕೊಡಿ

1. ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಪನ್ಪಿ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುಗು
450ನೇ ಪುಟ್ಟ ಪರ್ಬ 13
2. ಕರುಂಬು ಪನ್ಪಿ ಚೀಪೆದ ಕೊಡಿ ಆವೊಂದುಂಡು ಕೈಪೆ 16
3. ಕುಲೆ ಮದಿಮೆ ಪನ್ಪಿ ಮನ ಮೂಲಿಗೆ 19
4. ಲೋಕ ಸಾಲೆಗ್ ತೂಕದ ಪಾಠ ಮಲ್ತಿನ ಕಲಾಂ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ 25
5. ನೀರ್ ಪನ್ಪಿ ದೇವೆರ್ 30
6. ತುಳು ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲಣ್ಣೆ ಗಡಿನಾಡ್‌ದ ಕಿಟಿ ಕಿಜ್ಜಣ್ಣೆ................. 33
7. ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆದ ಅಪ್ಪೆನ ಕತೆ 36
8. ಕುಡ್ಲದ ಕೆರೆಂಗ್ ಗಟ್ಟದ ಟೊಮೇಟೋ..................................... 39
9. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪುಟುದಿನ ಗಟ್ಟದ ಕತೆ 42
10. ತುಳುವೆರ್ನ ಯೋಚನೆ ಬೊಕ್ಕ ಯೋಜನೆ.................................. 46
11. ತುಳು ರಾಮಾಯಣದ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ 49
12. ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯನ ರಂಗ್‌ದ ಕಲ ಮಾರ್ನೆಮಿ 53
13. ಪಾಡ್ದನದ ಉಲಯಿದ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ 57
14. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ ಗುಂಡದ ಗುಳಿಗೆ... 61
15. ತುಳುವೆರೆ ಕುಲ ಕಸುಬು ಓಡೆ ಪೋಂಡು? 64
16. ಮದೆ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆ............................. 67
17. ಮತಧರ್ಮದ ಗಡುದಾಂತಿ ನಾಟ್ಯ ಕಲೆ 70
18. ಗೋಕುಲ ಬೊಕ್ಕ ಗೋದಲಿ 73
19. ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಲಿ 76

20. ತುಳುವೆರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಉಲಗುಟ್ಟು ಪಾಡ್ದನ 79
21. ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ - ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚರಿತ್ರೆ 83
22. ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಉಡಲ ಕಣ್ಣ್ -
ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ 87
23. ಮದಿಮೆ-ಮದ್ರೆಂಗಿ-ಸಂಗೀತ 91
24. ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಟ್ಟ್ ಅಡೆಪುದ ಕಂಡೆವುದ ಗುಟ್ಟು 96
25. ತುಳುವೆರೆ ಆಲಡೆದ ಬೆರ್ಮೆರ್ 100
26. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನಡ ಹಳೆಗನ್ನಡ 103
27. ದತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕಂಡ-ಇನಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ದಂಡ 107
28. ತುಳು ಲೋಕೊಡು 'ಮನು' ಇದ್ಯೆರೆನ ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ 'ಬಲಿ' 110
29. ತೆಪ್ಪು-ತಿಪ್ಪಿ-ತಾರಯಿ 114
30. ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪೆನಾ? 117
31. ತುಳುನಾಡ ಗಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೂರದ ಕಟ್ಟ್ 120
32. ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ 123
33. ಮುಲ್ಕೆ ಮಾಗಣೆದ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆ 127
34. ಲೋಕ ಮಾನಾಯಿ ಪೆರಿಯಪ್ಪೆ ಸಂತ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ 130
35. ಸುಗ್ಗಿದ ಕಾಲ ಬೊಗ್ಗಿದ ಮೇಲ 133
36. ಲಚ್ಚಿಮಿ ಚಂಚಲೆ-ನೋಟು ಪನ್ಪಿನ ಕಾಕಜಿದ ಬಾಂಬು 137
37. ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಬರವು 140
38. ಜಾತ್ರೆದುಲಯಿದ ಮದೆತ್ತ ಮಾಯ
ತುಳುನಾಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ 144
39. ಕೆಡ್ಡಸದ ಅಲ್ಮದ ಗಾಳ 148
40. ಪೊಂಜೊವೆನ ದಿನೊಟ್ಟು ಅಂಜೊವೆನ ಕನ 152
41. ಮಾಮಿಸಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ಮದಿಮೆ 155
42. ಅಪ್ಪೆ ಭಗವತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿ 159
43. ಯಾನ್ ದುಂಬು ದೊಕ್ಕುಲು ಪಿರವು 162
44. ಮಹಾತ್ಮೆರ್ನ ಗುರು ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್ 166

45. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿ 'ತುಳು ಕಡಲ್' 170
46. ಕಪ್ಪು ನಾಯಿದ ಬೊಲ್ದು ಕತೆ 174
47. ಜನಪದ ಸತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್ 178
48. ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪು ನಾಯಿ ತಿಂದೊಂದುಂಡು 182
49. ಮೆನ್ಕು ಮೆಗೆ ಮೆನ್ವೆ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ 186
50. ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಡ್ದ್ ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡಲ್ಸ್ ಮುಟ್ಟ 190
51. ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋನಗ ತೌಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬರ್ಪೆ 194
52. ಜೋಗೊಡ ಪತಿಮಾನಿ ಮಾಯೊಡು ಬಬ್ಬು 198
53. ಮದ್ರೆಂಗಿ - ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡ್ಗನಾ? 201
54. ತುಳುನಾಡ್ ಗದ್ದೊಂದುಂಡು! 205
55. ನಂದಿನಿಡೊಂಜಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಗುಂಡಿ 208
56. ಸರಪಂಚೆರೆಡ್ದ್ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ 211
57. ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಕತೆ 214
58. ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪು ಉಮಿಲ್‌ದ ಬೇಪು 220
59. ಡಾಕ್ಟರ್ ಆವೊಡಾ ಪೇಷಂಟ್ ಆವೊಡಾ? 224
60. ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ 228
61. ನಾಗಾರಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ನಾಗೆ 232
62. ತಿಗಲೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ತಿಬರಾಯನ 236
63. ಪೆಲಕಾಯಿ ದಾಂಬೋ ಅಪ್ಪೊ? 240
64. ಋಷಿ ಮೂಲದ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಡಿಪುದ ಪರ್ಯಾಯ 244

ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಪನ್ಪಿ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುಗು 450ನೇ ಪುಟ್ಟ ಪರ್ಬ

ನರಮಾನಿ ಪುಟುನಗ ಆಯನೊಟ್ಟುಗು ಉಸುಲು ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪುನು. ಲೋಕಬುಡ್ದು ಪೋನಗ ಆಯನ ಜೀವನ ಧರ್ಮ ಪುದರಾದ್ ಒರಿವುಂಡುಗೆ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತೆರ್ ಬುದ್ಧೆ, ಬಸವಣ್ಣೆ, ಗಾಂದೆರ್ ನಂಕ್ ಉದರ್ಮೆ ಆದುಲ್ಲೆರ್. ಇನಿತ್ತ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ಲೋಕದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತೂಕದ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು ಕೊರ್ತಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಪುದರ್ದ ಮಯಿಮೆ ದಾದಾ? ಇಟಲಿದ ರೋಮ್ ನಗರೊಡು ಪುಟಿನ ಒರಿ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಪನ್ಪಿ ನರಮಾನಿ 450 ವರ್ಷ ಕರೀಂಡಲಾ ಜೀವಂತವಾದ್ ಯೇತೋ ಲಕ್ಷ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಆದ್ ಬುಲೆಯಿನವು ಪುದರ್ದ ಪಿರವುದ ಶಕ್ತಿ.

ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗೊಂಜಾಗಾ 1568ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಇಟಲಿದ ಮಾಂಟುವಾ ನಗರೊಡು ರಾಜಮನೆತನತ್ತ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟಿಯೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಡಾನ್ ಫೆರಂಟೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಅಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪೆನ ಆಸೆದಲೆಕ ತನ್ನ ಮಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಆವೊಡುಂದು ಎನ್ನ್‌ನಗ ಮಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾದಿ ಪತಿಯೆ. ಶುದ್ಧೋದನನ ಮಗೆ ಎಂಚ ಬುದ್ಧೆ ಆಯೆನಾ ಅಂಚೆನೇ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆದ ವೈಭವ ಬೊಡ್ಚಿ ಎಂಕ್ ಅಯಿಟ್ ಸುಖ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಸಂತ ಪದವಿನ್ ಪಡೆಯರೆ ಪಿದಡಿಯೆರ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗೊನ್ಸಾಗ. ಇನಿ ಬುದ್ಧೆ ರಾಜೆ ಆತೆಡ ಅವು ಕಪಿಲ ವಸ್ತುಗು ಮಾತ್ರ ಆತು. ಆಂಡ ಇನಿ ಬುದ್ಧೆ ಲೋಕದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ರಾಜೆ ಆಯೆ. ಅಂಚೆನೇ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗೊಂಜಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸು ಆವಂದೆ ಲೋಕದ ಗೇನದ ಅರಸು ಆದ್ ಮೆರೆಯೆರ್. ಬದ್ಕಿನಿ 23 ವರ್ಸ ಆಂಡಲಾ ಸಾರ ಸಾರ ವರ್ಸ ಅಳಿಯಂದಿನ ಪುದರ್‌ನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಡಾನ್ ಫೆರಂಟೆ ಅಂಕದ ಬಂಟೆರಾದ್ ಮಗನ್ ಸೈನ್ಯದ ಪಥ ಸಂಚಲನೊಗು ಲೆತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಲ್ಲಿಡೇ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗಣಿತ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಬೊಕ್ಕ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರೊಲೆಡ್ ಬಿರ್ಸೆ. ಆಂಡ ಅರತ್ತಾನದ ವೈಭವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಲಡಯಿದ ಹಿಂಸೆ ಆರ್ನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬೇನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್, ಅಂಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ತಾದಿಯೇ ಅಲೋಶಿಯಸ್‌ನ್ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಲೋಕದ ಅನೈತಿಕತೆನ್ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಲ್ಪರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಬೊಕ್ಕ ಉಪವಾಸ ವೃತನೇ ಮಲ್ಲ ಸಾಧನ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರೀನ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ಅಭ್ಯಾಸ

ಮಲ್ಪರೆ ಪತಿಯೆರ್. ತನ್ನ 12ನೇ ವರ್ಸೊಡು ಪಂಡ 1580ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮಿಲನ್ದ ಆರ್ಚ್ ಬಿಷಪೆರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದ ದೆತೊಂದು ಕಡೀರ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದೊನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಅರಸೊತ್ತಿಗೆದ ಅಧಿಕಾರ ಎನ್ನ ಬೇಲೆತ್ತ್ ಗೇನದ ಧರ್ಮನೇ ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಧರ್ಮ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನಿಯೆರ್.

ಕ್ರಿಸ್ತ ಸಂದೇಶದ ಒಟ್ಟುಗು ವಿದ್ಯೆದ ತಾದಿಡ್ ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮೊನು ಬುಲೆಪಾವರೆ ಸಾದ್ಯ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಆ ತಾದಿಡೇ ಬಡವೆರ್ನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನ ಜೆಸ್ವಿಟ್ ಪಾದ್ರಿ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಆಸೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್. ಆಂಡ ಅಮ್ಮೆರ್ ಅವೆನ್ ವಿರೋಧ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಈ ಪಾದ್ರಿ ಆಯಂದಾಂಡ ಈ ಎನ್ನ ಮಗೆ ಅತ್ತ್, ನಿಕ್ಕ್ ಎನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಅಧಿಕಾರೊಡು ದಾಲಾ ತಿಕ್ಕಂದ್‌ಂದ್ ಪೋಡ್ಯಾಯೆರ್. ಆಂಡ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಅಪ್ಪೆನ ಆಶೀರ್ವಾದೊಡು ಕುಟುಮ ಸಂಬಂಧೊನು ಬುಡ್ದು ಪಾದ್ರಿ ಆವರೆ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತೆರ್. ಅರಸು ಮನೆತನದ ಅನ್ಯಾಯದ ದರ್ಬಾರ್ ಆರೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಾಂಡ್, ಲಡಯಿದ ಸಾವು ನೋವು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ಅರೆಗ್ ಅಧರ್ಮದ ತಾದಿಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಎತೆತ್ತ ಕಡಲ್ದ್ ಬೂರಿನ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರೊಡಾಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಅರೆಗ್ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಓದರೆ ಪುರ್ಸತ್ತ್ ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಜೆಸ್ವಿಟ್ ಪಾದ್ರಿನಕಲ್ನ ಗುರ್ತ ಅರ್ಥ ಆಂಡ್. ಅಂಚ 1585 ನವೆಂಬರ್ 23ನೇ ತಾರೀಕ್‌ಗ್ ಏಸು ಸಭೆ ಅರೆನ್ ಕೂಟೊಗು ದೆತೊಂಡು. ಅಂಚ ಅಲೋಶಿಯಸ್‌ನ್ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗೊನ್ಸಾಗ ಆದ್ ಬದಲಾಯೆರ್ ಜೆಸ್ವಿಟ್ ಪಾದ್ರಿ ಆಯೆರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ.1591ಟ್ಟ್ ರೋಮ್ ನಗರೊಡು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ರೋಗ ಪ್ಲೇಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಊರುಗು ಊರೇ ಸೈತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ರೋಗಿಲೆನ ಸೇವೆನೇ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿನ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಮರಿಯಮ್ಮನ ನಿರೆಲ್ದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಬಡವೆರೆಗಾದ್ ನಟಿಯೆರ್. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ದೀನ ದಲಿತೆರ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯೊಗಾದ್ ತಾದಿ ಬೀದಿಡ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಎತಿಯೆರ್, ಕ್ಷಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆನೇ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮಂತ್ರ, ನರಮಾನ್ಯನ ರಕ್ಕಸ ಬುದ್ಧಿನ್ ದೆಪ್ಪರೆ ವಿದ್ಯೆಡ್ದ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯಂದ್ ತೆರಿಯೆರ್ ತೆರಿಪಾಯೆರ್. ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಾಠ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೊಲ್ಪುದಡಿ ಕತ್ತಲೆ ಪನ್ಪಿನಂಚ ಕಾಲ ಪನ್ಪಿನ ದೇವೆರೆನ್ಲಾ ಬುಡ್ತುಜಿಗೆ. ಅಂಚ ಪ್ಲೇಗ್ ಸೀಕದಕಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ಪೊಣೆಯಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್‌ಗ್ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 1591ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರ್ ದೇವೆರ್ನ ಪಾದ ಸೇರಿಯೆರ್.

ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತೆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಆರ್ನ ಶಿಲುಬೆದಡಿತ್ತ ಸತ್ಯ ಪತೊಂದು ಪುಟಿನ ಯೇಸು ಸಭೆ ಇನಿಕ್ಕ್ ಲೋಕದ ನೂದು ದೇಶೊಲೆಡ್ ಪರಡ್ದ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. 1880ನೇ ಇಸವಿಡ್ ರೋಂ ನಗರೊಡ್ದು 9 ಜನ ಜೆಸ್ವಿಟ್ ಪಾದ್ರಿನಕುಲು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಬಾವುಟೆಗುಡ್ಡೆಡ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಗೊನ್ಸಾಗ ಪುದರ್‌ಡ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ತಾಪನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇನಿಗ್ 139 ವರ್ಸ ಸಂದ್‌ಂಡ್ ಯೇತೋ ಲಕ್ಷ ಸರ್ವ ಧರ್ಮದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಕೊರೊಂದುಂಡು. ಕುಡ್ಲದ ಜೆಸ್ವಿಟ್ ಎಜುಕೇಶನ್

ಸೊಸೈಟಿ ಅವೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದುಂಡು. ಆನಿ 12 ಜೋಕುಲೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ಇನಿ 20 ಸಾರ ಜೋಕುಲು ಕಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ. 2019ಗ್ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಪುಟುದು 450 ವರ್ಸ ಆಪುಂಡು. ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಆರ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪರ್ಬೊನು ಪೊಲ್ಲುಡು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಪುಟ್ಟುದ ಮಯಿಮೆ. ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್‌ನ ಪುದರ್ ಸಾರ ಸಾರ ವರ್ಸ ಮೆರೆಯಡ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಗೇನದ ನಡೆ ಆವಡ್. ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮದ ಸಾದಿ ತೋಜಾವಡ್.

* * *

ಕರುಂಬು ಪನ್ಪಿ ಚೀಪೆದ ಕೊಡಿ ಆವೊಂದುಂಡು ಕೈಪೆ

ಬೊಲ್ಯಗಟ್ಟದ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರೆ ಇಸರದೇವೆರ್ ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಪಾರ್ಪತಿನೊಟ್ಟುಗು ದಂಡ್ ನಲಿಕೆನ್ ನಲಿಪರೆ ಅರೆಮುಂಡು ಬೂರುದು ಮೇಲದ ಮೋಲೊಗು ಕೊಡಿ ಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಅಪಗ ಬೊಡೆದಿ ಪಾರ್ಪತಿ ಕೇನುವೆರ್‌ಗೆ "ಇನಿತ್ತ ಇರೆ ನಲಿಕೆ ಭೂಮಿಗ್ ದಾದ ಕೊರ್ಪುಂಡು?" ಅಯಿಕ್ ಇಸರೆ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ "ಭೂಮಿಡ್ ಮಣ್ಣ್ ಪುಟ್ಪಾದೆ, ನೀರ್ ನೆಗಪಾದೆ, ನರಪುರಿನ್ ಪುಟ್ಪಾದ್ ಬಂಜಿಗ್ ಬಡವು ಪುಟ್ಪಾದೆ. ಅಲ್ಪದ ಕುಂದೆಲ್ ದಾದಂದ್ ಕೇನ್ನಗ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ರಿತಿತ್ತ ರಸ ಕೊರ್ತುಜಿ. ಆ ರಸತ್ತ ಒಸರ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಇನಿತ್ತ ನಲಿಕೆ" ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ನಿನ್ನಲಾ ಎನ್ನಲಾ ಮೈ ಬೆಗರ್ ಒಂಜಾದ್ ಉಪ್ಪು, ಪುಳಿ, ಕಾರ, ಚೀಪೆ, ಕೈಪೆ ಪನ್ಪಿ ಪಂಚ ರಸ ಸಗ್ತಿಲು ಭೂಮಿಗ್ ಅರಿಯೊಡು ಅವು ನರಪುರಿಕ್ಕ್‌ಲೆ ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಕ್ಕ್ ತಾಗಿನೇ ಅಕಲೆಗ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ರಸ ತೆರಿವುಂಡು. ಪನೊಂದು ಒಂಜಾದ್ ನಲಿತಿ ನಲಿಕೆಡ್ ಬೆರ್ಮೆ ತೆತ್ತಿ ಅಡಿಲಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಮುಂಡ ಮುಂಡ ತಾಗೊಂದು ದುಡಿಟ್ಟೆ ಅರೀನ ಒಂಜಿ ಪನಿ ಉಬಾರ ಬೆಗರ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡುಗೆ, ಕಡಲ್ದ ನೀರ್ ಉಪ್ಪು ಆಂಡ್. ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಕ್ಕುಲು ಬಿಮ್ಮದಿಡೆಟ್ಟ್ ತಾಂಟೊಂದು ಅರೀನ ತೀಕರದ ಪನಿ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡುಗೆ ಅಯಿಟ್ ಪುಟುಂಡು ಚೀಪೆ ನೀರ ಕರುಂಬುದ ಕೊಡಿ. ಅಂಗೈ ಅಂಗೈ ಅರೆಂಚೊಂದು ಅರೀನ ಒಂಜಿ ಪನಿ ಪುಲಿತ್ತ ನೀರ್, ಕಾರ ಉಂಗುಟ್ಬೊಲೆಡ್ ಜತ್ತಿ ಕಾರದ ನೀರ್, ಪುಲಿಮುಂಚಿದ ಬಿತ್ತ್ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲೆ ಅರೆಂಚೊಂದು ಪುಟಿನ ಬೆಗರ ಪನಿ, ದಂಡ್ ನಲಿಕೆದ ಪುಂಡು ಕೋಪೊಡು ಪುಟಿನ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಸರ ನೀರ್ ಒಂಜಾದ್ ಕೈಪೆದ ಕೊಡಿಯಾಂಡ್‌ಗೆ. ಉಂದು ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ದೇವೆರ್ ಬೆಂದಿನ ರಸತ್ತ ಒಸರ್. ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಭೂಮಿಡ್ ರುಚಿತ್ತ ಐನ್ ಗುಣೊಕ್ಕುಲು ಪುಟಿಯ ಉಂದು ಕರುಂಬು ನಡರೆ ಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಚೀಪೆ ಕಾರ್‌ದ್ ಬೊದುಲ್ದಿ ಕೊಡಿಕಟ್ಟ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಗಂಟ್ ದೀದ್, ಪೂಲು ಮಲ್ಪುನಗ ಪೂಲು ಅಗ್ಯೊಂದು ಎಂಕುಲು 'ಅಜ್ಜೆರೆ ಅಜ್ಜೆರೆ ಕರುಂಬುದುಲಯಿ ಚೀಪೆ ನೀರ್‌ನ್ ಯೇರ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ಕ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತಿ ಭೂಮಿಡ್ ಚೀಪೆ ಪುಟ್ಟಿ ಕತೆ.

ಇನಿ ಎಂಕ್ ಈ ಕತೆ ದಾಯೆ ನೆಂಪಾಂಡ್ ಪಂಡ ದೇವೆರ್ ನಂಕ್ ಚೀಪೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಭೂಮಿ ಮಾತೆನ್ಲಾ ಕೊರುಂಡು. ಆಂಡ ನಮ ಅವೆನ್ ಎಂಚ ದೀವೊಂಡ?

ಪೇಪರ್‌ಲೆಡ್, ಟಿ.ವಿಲೆಡ್, ಸುದ್ದಿ ಬರೊಂದುಂಡು ರೈತೆರ್ ಜೂವ ದೆತ್ತೊನುವೆರ್. ಕರುಂಬುಗು ಬೆಂಬಲ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಡು. ಸರಕಾರ ರೈತೆರ್ನ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಲ್ಪೊಡು. ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆದಕುಲು ರೈತೆರ್ನ ಕರುಂಬುನು ದೆತೊಂದು ಆಕಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ರೇಟ್ ಕೊರೊಡು. ಇಂಚ ಮಾತ. ರೈತೆರ್ ಎಂಚ ಸೈಪೆರ್ ದಾಯೆ ಸೈತೆರ್ ಬೊಕ್ಕದ ಇಸಯ. ಆಂಡ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಜೂವ ದುನ್ನ ಆಪುಜತ್ತೆ? ಬದ್‌ಕರೆ ಕಷ್ಟ ಆದ್ ಸೈಯೊಡತ್ತಾಂದೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಸೈಪುಜೆರ್. ವಿಧಾನ ಸೌಧೊಡು ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಬೊಬ್ಬೆ, ಮೇಜಿಗುದ್ದುನು. ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದಕುಲು ಧರಣಿ ಕುಲ್ಪುನು, ಸಮಾವೇಶ ಮಲ್ಪುನು ಉಂದೆನೇ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ಎಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಚೀಪೆ ಕರುಂಬು ಇನಿ ಕೈಪೆ ಆಯಿನಲ್ಕ ಆಂಡತ್ತಾ?

ಬೊಕ್ಕ ಇನಿ ರೈತೆರೆಗ್‌ಲ ದಾದ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಬೆನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್‌ದ್ ಬುಲೆ ಪೋಂಡುಂದು ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪಂದಿನ ಕಂಡೊಗುಲಾ ಪರಿಹಾರ ಕೇನುನ ಸ್ಥಿತಿ. ಕೋಮುಗಲಭೆ ಆನಗ ಅಂಗಡಿದ ಸಾಮಾನ್ ಪೂರ ಇಲ್ಲಡೆ ಸಾಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಅಂಗಡಿಗ್ ತೂಕೊರಿನಲ್ಕ, ಗಾಡಿದ ಇಂಜಿನ್ ಪೂರ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಜೀ ಬಾಡಿಗ್ ತೂಕೊರ್ದು ಪೊತ್ತಾದ್ ಪರಿಹಾರ ದೆತೊಂದಿನಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ದಾಯೆ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ಇನಿ ಸರಕಾರ ದರ್ಮೊಗು ಕೊರ್ರೆಪತ್‌ದ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ರೈತೆರ್ ಪೂರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದಕಲೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದು ವರ್ಸದ 8 ತಿಂಗೊಲು ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಎದ್‌ರ್ ಧರಣಿ ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ಅವುಲು ಕಂಡ ಬೆನ್ಪಿನಿ ಯೇರ್? ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಪಾಸ ಕುಲ್ಲು ಸೈತೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಕುಲು ಆ ಪುಣೊನು ದುಂಬು ದೀವೊಂದು ಮುಷ್ಕರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಮಾತ ಚೀಪೆ ಕರುಂಬು ಕೈಪೆ ಆವೊಂದು ಬತ್ತಿನೆತ್ತ ಗುಟ್ಟು. ರೈತೆರೆಗ್ ಬೆಂಬಲ ಕೊರೊಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಟ್ಟು ಅಯಿಕ್ಕ್ ಮಲ್ಪುನ ಕರ್ಚಿಡ್ ಭೂಮಿಡ್ ಬುಲೆಯಿನ ಯಾವುಜಿ. ಪೊರ್ತುಗು ಸರಿಯಾದ್ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಜಿ. ತೋಟ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ತಾರಯಿ ದೆಪ್ಪರೆ ಜನ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ನಟ್ಟಿ ನಡರೆ ಪೊಂಜೊವು ತಿಕ್ಕುಜೆರ್. ಮಣ್ಣ್‌ದಬೇಲೆ, ಕಷ್ಟದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆ ಜನ ತಿಕ್ಕುಜೆರ್. ಅಂಚಾನಗ ರೈತಗ್ ಸರಕಾರದ ಬೆರಿಸಾಯ ಬೋಡು. ಆಂಡ ಸರಕಾರ ಕೊರಿನ ಬೆರಿಸಾಯೊನು ನಿಜವಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನ ರೈತೆ ತಿನ್ಪೆನಾ? ಉಂದೆನ್‌ಲಾ ತೂವೊಡಾಪುಂಡು.

ಕರುಂಬು ಪನ್ನಗ ಎಂಕುಲು ದುಂಬು ಗೇಣಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿ ಕಾಲೊಡು ನಡೊಂದಿತ್ತಿನ, ಬೆಲ್ಲ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಅವು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಜಾತ್ರೆನೆ. ಮುಡಿತ್ತಡೆ 18 ಮುಡಿ ಅರಿ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ರೆ ತೀರಂದೆ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ, ರಡ್ಡ್ ಮುಡಿ ಕಂಡೊಡು ಕರುಂಬು ನಡ್‌ಂಡ ದೊಡ್ಡುದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರಿ ಕಿರಯಗ್ ದೆತೊಂದು ಮುಡಿ ಕಟ್‌ದ್ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲೊಡು ಲಕ್‌ದ್ ಎರ್ಲೆಗ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ಕೊರ್ದು ಗಾಣೊಗು ಕಟ್ಟುನು ದಾನೆ, ಜೋಕುಲೆನ್

ಮೆನಿತ್‌ದ್ ಗಾಣೊಗು ಕರುಂಬು ದೀವರೆ ಮೆನಿಪುನು. ಬೆಲ್ಲದ ಬಣಲೆ, ಗಾಣದ ಜಿಡ್ಡೆ ಪಂಡ ಅವು ದೇವೆರ್. ಅಚ್ಚಿದ ಮಣೆಕ್ಕ್ ಕೊದಂಟಿಡ್ ಬೊಟುದು ಅಚ್ಚಿ ಬೆಲ್ಲ ತಲಿಪುನಗ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಮಾಮಿನಕುಲು ಬೆಲ್ಲ ಮಯಿಪುನ ಬಾಲ್ದಿಡ್ ಅಡಿಟ್ಟ್ ದೀವೊಂದೇ ಇಲ್ಲಗ್ ಕೊನೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಂಡೊಡು ನಾಲ್‌ಕಟ್ಟ ಕರುಂಬು ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಂತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕೋಲು ಕರುಂಬು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಡಿ ಬೆಲ್ಲೊಗಾತ್ರ ಒಲ್ತೊಲ್ತ ಜೋಕುಲು ದೊಲ್ಲೆ ಅರಿಪಾದ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಗಾಣ ಪಾಡುನ ಬುಡ್ಲೆ ಕರುಂಬು ನಡ್ಪಿನ, ಅವೆನ್ ತಾಂಕುನ, ಅಯಿಕ್ಕ್ ಜಿಟ್ಟಿ ಕಟ್‌ದ್ ಒಲಿ ದೆಪ್ಪುನ, ಮುದೆಲ್ ಪಾಡುನ ಬೇಲೆ ತೂಂಡ ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಕರುಂಬುದ ಓಲ್ಯೊಡು ಪಾಡಿನ ತೌತೆ ತುಂಬರೆ ನಾಲ್ ಜನೊಕ್ಕು ಕಾಂಟ್ಯ ಪುಡಯಿ ಬೋಡುತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುದುಕೆ ತಿನಂದಿಲೆಕ ತಟ್ಟಿ ಕಟ್‌ದ್, ದಬ್ಬೆ ಬೊಟುದು ಕಾಪುನು ದಾನೆ? ಮಾಡ ಕಟ್‌ದ್ ಕರುಂಬುದ ಬಿತ್ತಲ್ಡೇ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಾಡೊಗು ತಾಗ್‌ದಿನ ಕರುಂಬುನೇ ಕುದುಕೆ ತಿನ್ನಗ ನಿದ್ರೆದ ಅಮಲ್ಡೇ ಬಲಿತ್‌ದ್ ಪಲ್ಲಗ್ ಬೂರ್ದಿನಿ ದಾನೆ? ಲಚ್ಚಿಲ್ದ ಮಾರಿಗಿಟ್ಟಿಗ್ ಕುದುಕೆ ತಿಂತಿನ ಕರುಂಬುನು ತುಂಡುಮಲ್ತ್ ಕೊನೋದು ತುಂಡುಗು 5 ಪೈಸೊಗು ಮಾರ್ದ್ ಕುರ್ಚಿ ಮೀನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಬಾರೆದಿರೆತ್ತ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ದಿನ ನೆಂಪು. ಚೌತಿದಾನಿ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟ ಕರುಂಬು ತುಂಬೊಂದು ಪೋದು ಮಾರ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಚೌತಿದ ದೇವೆರೆ ಸಾಮಾನ್ ಪತೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಇನಿ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕರುಂಬು ನಡ್ಪಿನ ಕಂಡ ಪಡಿಲ್ ಉಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪಂತೆರ್ ಚೀಪೆ ತಿನ್ಪಿನ ಬುಡೊಡು ಇಜ್ಜಿಡ ಈ ಬೇಗ ಸೈಪ. ಅಂಚಾದ್ ಆನಿದ ಚೀಪೆ ಕರುಂಬು ಇನಿ ಕೈಪೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕರುಂಬುದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಜೂವ ದೆತ್ತೊಂಡೆರ್ಡ್ ಸರಕಾರದ ಕಾಸ್‌ದ ಚೀಪೆ ರೈತೆರೆರ್ನ ಬಾಯಿಗಾವು. ಆಂಡ ಚೀಪೆ ಕೊರ್ತಿನ ದೇವೆರ್ ಎಂಚ ಮೆಚ್ಚುವೆರ್? ಚೀಪೆ ಕೈಪೆದ ಬದ್‌ಕ್ ಕೊರಿ ದೇವೆರ್‌ಗ್ ನ್ಯಾಯ ಕೊರೊಡತ್ತಾ? ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕೊರಡ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಪಟ್ಟಡ್ ಚೀಪೆ.

* * *

ಕುಲೆ ಮದಿಮೆ ಪನ್ಪಿ ಮನ ಮೂಲಿಗೆ

ಕುಲೆ ಪಂಡ ದಾದ?

ಪುಟಿನ ನರಮಾನಿ ಸೈತಿಬೊಕ್ಕ ದಾನೆ ಆಪೆ? ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋಪೆಂದ್. ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ನರಕೊಗು ಪೋಪೆಂದ್. ರಡ್ಡ್ ಕಡೆಕ್ಲ ಪೋವೆರೆ ಸಾದಿ ದಾಂತಿನಾಯೆ ಕುಲೆ ಆದ್ ನಮಡಪ್ಪನೇ ಉಪ್ಪುವೆ. ಅಂಚಾಂಡ ಕುಲೆ ಪಂಡ ದಾದ? ಎಂಕ್ ಕುಲೆನ್ ತೂತಿನ ನೆಂಪು ಆಟೊಡು ಮಾತ್ರ ಶ್ವೇತಕುಮಾರ ಚರಿತ್ರೆಡ್ "ನನಗೆ ರಂಬೆ ಬೇಕು, ರಂಬೆ ಬೇಕು" ಪನೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಪ್ರೇತ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಮಾರ್ನೆಮಿದಪಗ, ಮೆರವಣಿಗೆದಪಗ ಮಾತ ಯೇಸದ ಒಟ್ಟುಗು ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್ ಪ್ರೇತಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ತೂವರೆ ನರಕ ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರದಂಚ ತೋಜುಂಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಕುಲೆ ಪಂಡ ದಾದ? ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜಂದಿನ ಒಂಜಿ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ನ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಅವು ಎಂಚ ಉಂಡು ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಪನರೆ ಆಪುಜಿ. ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ದಾಂತೆ ಸೈತ್ಂಡ ಕುಲೆ ಆಪುಂಡು ಪ್ರೇತ ಆಪುಂಡು. ಅಪಪೋಲಿಡ್ ಸೈತ್ಂಡ ಪಿಸ್ವಾಸಿ ಆಪುಂಡು. ಲಡಯಿಡ್ ಸೈತ್ಂಡ ರಣ ಆಪುಂಡು. ಬ್ರಾಣೆ ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್‌ದಾಂತೆ ಸೈತ್ಂಡ ಬೆರ್ಮೆ ರಕ್ಕಸೆ ಆಪುಂಡು. ಪ್ರಾಯೊಗು ಬಯ್ದಿನ ಪೊಣ್ಣುಲು ಸೈತ್ಂಡ ಜಕ್ಕಣಿ ಆಪುಂಡು ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲು ಸೈತ್ಂಡ ಕನ್ಯಾವು ಆಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ಭೂತದೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದು ಉಪದ್ರ ಮಲ್ಪುವ. ಭೂತೊಲು ಪ್ರೇತೊಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಅಕಲ್ಡ ಉಪದ್ರ ಕೊರ್ಪಾವ. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ರಾತ್ರೆ ಕನೊಟ್ಟು ಬತ್‌ದ್ ಪಾತೆರುವ, ಮೈ ಪೂಜಿದ್ ಪೋಪ. ಮನದಾನಿ ಮೋಕೆಡ್ ಮೈಟ್ ಪರ್‌ಂಕ್‌ದಿನ ಗಾಯ ಉಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ಉಪದ್ರ ಕೊರ್ರೆ ಬತ್ತಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಯೆರಿಯೆರ್ ದೊಡ್ಡು ತೊರತ್‌ದ್ ಈಡ್‌ಕಟ್ಟ್ ದೀಪೆರ್. ಒವು ಆಂಡಲಾ ನೀಚ ಭೂತೊನು ಪತ್‌ದ್ ಮಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಸೈತೆರ್ಡ ಆ ಸೈತಿನಾಯನ ಕುಲೆ ಆ ಭೂತದೊಟ್ಟುಗು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕುಲೆ ಪತಿನಾಯನ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಭೂತದ ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಕುಲೆನ್ ಮಂತ್ರವಾದಿಲು ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ ಕುಲೆನ್ ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕುಲೆಕ್ಕಾತ್ರ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆನೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕಂಡಿದಾಂತೆ ಕತ್ತಲೆ ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಅಡೆ ಮೊಂಜೊವೆಲೆಗ್ ಪೋವರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಭೂತೊಗು ಮಲ್ಪುನಗ

ಕುಲೆಕ್ಕ್ ಬಲಸುನ ಕಿರ್ಮ ತುಳುವೆರೆಡ ಉಂಡು, ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ಎಂಚ, ವಾ ರೂಪೊಡು ಉಂಡುಂದು ಪನರೆ ಆಯಿಜಿಡಲಾ ಅವು ವಾ ರೂಪೊಡುಲಾ ತೋಜರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ರಾತ್ರೆಡ್, ಮದ್ದೆನ ದೊಂಬುಡು ಪೋನಗ ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕುನು, ಪೊಯ್ಯೆ ದಕ್ಕುನು, ತಾದಿ ತಪ್ಪಾವುನು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂದೆ. ರಾತ್ರೆ ಸೈತಿನತ್ತ ತೂಟೆ ತೋಜುಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಕುಲೆತಪ್ಪು ಮುಟ್ಟುನು ಪನ್ಪೆರ್. ಕುಲೆತಪ್ಪು ಮುಟ್ಟುಂಡ ತಾದಿ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದೇ ಉಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಉಂದು ಮಾತ ಕುಲೆತ್ತ ಉಪದ್ರ. ಬಾಯಿಗ್ ನೀರದಾಂತೆ ಸೈತಿನಕುಲು ಕುಲೆ ಆಪೆರ್. ಅಪಗಪಗ ಇಲ್ಲಡ್ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಪರಬೆರ್ ಪೋಜೊವು ಇತೆರ್ಡ ಅಕಲ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಕೇನುಂಡು. ಅಪಗ ಮೈಸೂಡಿಡ್, ಮುಟ್ಟುಡು ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಲೆನ್ ಗಿಡಪುನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮನ ಮೂಲಿಗೆ

ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಪನೊಂದು ಪೋಂಡ ಯೇರ್ಲ ಪನ್ಪೆರ್ ಉಂದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ. ಕುಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಇಜ್ಜಿ. ಕುಲೆ ಉಂಡಾ ಇಜ್ಜಾ ಬೊಕ್ಕದ ಸಂಗತ್ತಿ. ಆಂಡ ತುಳುವೆರ್ನ ವಾ ಒಂಜಿ ನಂಬೊಲಿಗೆಲ್ಲ ಪೂರ ಸುಳ್ಳತ್ತ್. ಅತ್ತ್‌ಡ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪುಟುದಿನವತ್ತ್. ಅಯಿತ ಪಿರವು ಒಂಜಿ ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆದ ಗುಣ ಉಂಡು. ಆ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆಡ್ ಅಕಲೆಗ್ ದಾಲಾ ತೊಂದರೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಸೈತಿಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನ ಬೊಜ್ಜ ಆವಡ್, ಕಾಲೇಕೋಲ ಆವಡ್, ಪಿಂಡ ದೀಪಿನ ಆವಡ್, ವರ್ಸೊಗೊರ ಸೈತಿನಕಲೆಗ್ ಬಲಸುನ ಕಿರ್ಮ ಆವಡ್ ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಪೂರ ಒಂಜಿ ಸಮಾಧಾನ ತಿಕಿನೆಟ್ಟಾತ್ರನೇ ಅಕುಲು ಅವೆನ್ ನಂಬೊಂದು ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದೆರ್.

ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ್, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಮೊಕಲ್ನಂಚಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಈ ಕುಲೆತ್ತ ಇಸಯೊಲೆನ್ ದಿಂಜ ಮದಿತ್‌ದ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇನಿ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆಲೆಡ್ ತರೆ ಸಮದಾಂತಿನಕಲೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಮನಸ್ ಸರಿ ದಾಂತಿನಕಲೆನ್ ಸಮಧಾನ ಮಲ್ಪರೆ ಕೌನ್ಸಿಲಿಂಗ್ ಮಲ್ಪರೆ, ಮನೋ ವೈದ್ಯೆರ್ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಡ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ವಾ ಮನೋ ವೈದ್ಯೆರ್ ದಾಂತೆನೇ ತುಳುವೆರ್ನ ಈ ನಂಬೊಲಿಗೆಲು, ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲು ಅಯಿಕ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ. ಸೈತಿನ ನರಮಾನಿ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗು ಉಪ್ಪುವೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಇನಿ ಕೋಡೆದವತ್ತ್ ನಾಗರಿಕತೆತ್ತ ಮೂಲೊಡ್ದೇ, ಮೂಲು ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೊಲೆಡ್ ನಡತೊಂದು ಬೈದಿನವು. ಅವೆನೇ ನಮ ಕುಲೆ ಪಂಡ, ಪ್ರೇತ ಪಂಡ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ನಂಕ್ ಸಮಾಧಾನ ತಿಕ್ಕುಂಡುಂದಾನಗ ದಾಯೆ ನಂಬರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನಲಾ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಇತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಗ್ರೀಸ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಲೋಕದ ನರಮಾನ್ಯ ಮೂಲದ ಸುರ್ಪ ತೆರೀದಿನ ದೇಶೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಸಂಶೋಧನೆಡ್ ತೆರೀದ್ ಬೈದಿನ ಸಂಗತ್ತಿ ಪಂಡ, ಮನುಷ್ಯೆ

ಸೈತಿಬೊಕ್ಕ ಆಯನ ಜೂವ ಕರೀಂಡಲಾ ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮಾಯಕದ ರೂಪೊಡು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆ ರೂಪೊಡೇ ಆಯೆ ಗಾಳಿ, ನೀರ್ ಉನ್ಪು, ತಿನ್ಪು ದೆತೊನುವೆ, ನಂಕ್ ತೋಜಂದೆನೇ ಗಾಳಿಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ನಮನ್ ಕಾತೊಂದು, ಬೇತೊಂದು ಉಪ್ಪುವೆ ಪನ್ಪಿನವು. ಅಂಚ ಜನಪದ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಮೂಲ ಮಣ್ಣ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅವು ದೆರ್ತ್ ತೋಜುಂಡು. ದೈವಾರಾಧನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಪ್ರೇತಾರಾಧನೆದ ಅಂಶೊಲು ಉಲ್ಲ. ನಮ ಮಲ್ಪುನ ಬೊಜ್ಜ, ಉಲಯಿಲೆಪ್ಪುನು, ಪದ್ನಾಜೆಟ್ಟ್ ಸೇರಾವುನು, ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುನು ಉಂದು ಮಾತ ಕುಲೆ ಆರಾಧನೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ರೂಪೊಲು. ಪರ್ಬ ಪರ್ವೊಲೆನ ಪೊರ್ತುಡಾವಡ್, ದಿನನಿಚ್ಚದ ಪೊರ್ತುಡಾವಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೈಪು ನುಪ್ಪು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಮಿತ್ತಡಿ ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಪೆಲಕಯಿ ಕುತ್ತುಂಡಲಾ ಸುರುತ್ತ ತುಂಡುನು ತಟ್ಟೆಡ್ ದೀಪಿನಿ. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ನಮನೇ ಕಂತ್ ತಿನ್ಪಿನಿ. ಅಷ್ಟೆಮಿದ ದುಮಿನಾನಿ ನೀಚಗ್ ದೀಪಿನಿ, ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುನಿ ಉಂದು ಮಾತ ಕುಲೆತ್ತ ನಂಬೊಲಿಗೆಲು.

ಕುಲೆ ಮದಿಮೆ

ಕುಲೆ ಆರಾಧನೆದ ಒಂಜಿ ರೂಪನೇ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ. ಬರ್ಪಿನ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆದ ಗರ್ದದ ತಿಂಗೊಲು ಆಟಿನ್ ಸೈತಿನಕಲೆ ತಿಂಗೊಲುಂದು ಲೆಪ್ಪುನುಲಾ ಅಂಚಾದೆ. ಮದ್ಮೆ ಪನ್ಪಿನ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪಗೆಲ್. ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡು ಸೈತಿನ ಆಣಗ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಅಕಲ್ನ ಪ್ರಾಯ ದಿಂಜೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನ ಕಿರ್ಮನೇ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ. ಉಂದು ನಮ್ಮ ನಿಚ್ಚದ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿಲೆಕನೇ ಆಪುಂಡು. ದುಂಬು ಉಂದೆನ್ ಕುಲೆ ಆರಾಧನೆ ಇತ್ತಿನ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಅಪೂರ್ಪೊಡು ಆವೊಂದೇ ಉಂಡು. ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ದಾಯೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪಂಡ ಕುಟುಮದ ಸುಖೊಕ್ಕಾತ್ರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸೈತಿನಕುಲು, ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ಮದ್ಮೆ ಬೋಡುಂದು ಕೇನುವ. ಎಂಚ ಕೇನುವ ಪಂಡ ಜೂವ ಇತ್ತಿನಕಲ್ನ ಮೈತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೇನುವ. ಎಚ್ಚಾದ್ ಪರಬೆರ್, ಪೊಂಜೊವೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್ ಪನ್ಪ. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲದ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದ್ಮೆ, ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಡರೆ ಆನಗ ಜಾಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲು ಮಾತ ಉಲಯಿ ಬಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದಾದಂದ್ ಉಲಯಿ ಪೋದು ತೂನಗ ಒಂಜಿ ಪರಬುಗು ದರ್ಶನ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ತರೆ ಪೂರ ಬಿರ್ಕ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮರತ್‌ದ್ ತೂವೊಂದುಂಡು. ಇಲ್ಲ ಯಜಮಾನೆ ಕೇನುವೆ "ಈ ಯೇರ್?ದಾದ ಆವೊಡು ನಿಕ್ಕ್?" ಅಪಗ ಪರಬು ಪನ್ಪುಂಡು "ಯಾನ್ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜ ನಿಕ್ಕ್ ಆತ್ ಬೇಗ ಮದತ್ ಬುಡಿಯರಾ? ಎನನ್. ಯಾನ್ ನಿನ್ನ ಮಲ್ಲ ಮಗಲ್ ಕಮಲ. ಎಂಕ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಈ ಮದ್ಮೆ ಆವರೆ ಬುಡಯೆ" ಅಪಗ ಮಾತೆರ್ಲ ಸೇರ್ದ್ ದೊಡ್ಡು ತೊರತ್ ಈಡ್‌ಕಟ್ಟ್ ದೀಪೆರ್. "ನಿಕ್ಕ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುವಂದ್ ಬಾಸೆ ಕೊರ್ಪೆರ್.ಅಪಗ

ಅಜ್ಜಿ ನೀರ್ ಬೋಡು ಪನ್ಪುಂಡು ಒಂಜಿ ಚೊಂಬು ನೀರ್ ಪರ್ದ್ ಅಡೇಗೆ ಮತಿದಾಂತೆ ಬೂರುಂಡು. ಎಂಕ್ ಇಚಿತ್ರ ಆಂಡ್ ಈ ಪರಬುಗು ವಾ ಪೋಕಲದ ಮದ್ಮೆಂದ್. ಉಂದು ಕುಲೆ ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ಕೊರ್ಪಿನಿ. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಪೊದುವೇ ಬರಂದೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಜೋಯಿಸೆರ್ಡ ಕೇನರೆ ಪೋಪೆರ್. ಅಪಗ ಅಲ್ಪ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಉಂದು ಪ್ರೇತದ ಉಪದ್ರ. ನಿಕಲ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ದುಂಬು ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಯೇರ್ ತೀರ್ದ್ ಪೋತೆರ್? ಕೇನುವೆರ್. ಇಲ್ಲದಕುಲು ನಾಡರೆ ಸುರು. ಕುಟುಮೊಡು ಬಾಲೆ ತೀರ್ದ್ ಪೋತಿನ ತೆರಿವುಂಡು. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಇತ್ತೆ ಪ್ರಾಯ ಬಯ್ದಿಂಡ್. ಅಯಿಕ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪೆರ್.

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಮದ್ಮಲೆಗೇ ಐತ ಆವೊಂದಿತ್ತಿನಲ್ಕನೇ ಸೈತಿನ ಪತ್ತುನ ಉಂಡು. ದಡ್ಡ ಮಗುರುನು, ಮತಿ ತಪ್ಪುನು ನೆರ್ಪಿನಿ ತೆಲಿಪುನು, ಬುಲಿಪುನು, ಪಾತೆರುನು ಬೊಕ್ಕ ಈಡ್‌ಕಟ್ಟ್ ದೀದ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪೋಪುಂಡು. ಬೊಂಡ ಕೊರಿಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮಲ್ ಸರಿ ಆಪೊಲು.

ಕುಲೆಕ್ಕ್ ಪೊದು ನಾಡುನು

ಆಣ್ ಕುಲೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪೊಣ್ಣು ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ಕೇನುಂಡುಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಪೊದು ನಾಡೊಡು. ನಿಜ ಮದ್ಮೆದಲೆಕ್ಕನೇ ಬರಿಬಾಂದ್ರ ತೂವೊಡು, ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್ ನೀತಿಕಟ್ಟ್ ತೂವೊಡು. ತಮೆರಿ ತಮ್ಮಲೆ ಊರ ಗುರ್ಕಾರೆ ಪೊದು ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ಪುನು. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸಾಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಪಂಡ ಜಾತಿದುಲಯಿ, ಕುಟುಮದುಲಯಿ ಆ ಪ್ರಾಯೊಡು ಸೈದಿನ ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪೊಡು. ಅವೆನ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬದಿ ಕೊರ್ದು (ಬದಿ ಪನ್ನಗ ಮೂಜಿಸಾರ ಪಂಡ ಮೂಜಿ ರೂಪಾಯಿ) ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನು. ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ರಾತ್ರೆ ಆಪಿನಿ. ಎಚ್ಚಾದ್ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ನಡಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಆಣನ ಕುಟುಮದಿಲ್ಲಡ್ ಮದ್ಮೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕಡೀರ್‌ದ ಪೊಣ್ಣಗ್‌ಲಾ ಕಡೀರ್‌ದ ಆಣಗ್‌ಲಾ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ.

ಕುಲೆಮದ್ಮೆದ ಕಿರ್ಮ

ಆಣನ ಇಲ್ಲಡೆ ರಾತ್ರೆ ದಿಬ್ಬನ ಪೋದು ಅತ್ತ್‌ಡ ಪೊಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಆಣ ಕಡೆಡ್ದ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪೋಪಿನಿಂದಾಂಡ ಒಂಜಿ ಪಾಲೆ ಪಿಂಗಾರ, ಸೀರೆ, ರಾಕಿ, ಕರಿಯಮಣಿ, ಕಾರುಂಗಿಲ, ಕಾಜಿ, ಉಂದೆನ್ ಪತೊಂದು ಪೋಡು ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತ್ತಕುಲು ಆಣ ತುತ್ತ್ಯತ ಅಂಗಿ ಶಾಲ್, ಪೇಟ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ದೀವೊಡು. ಆಣ್ ಕುಲೆ ಪೊಣ್ಣು ಕುಲೆನ್ ಮೂರ್ತ ಮಲ್ಪರೆ ಪಾಲೆದ ಮರತ್ತ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬೈತ್ತ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಾರೆದ ಬಂಜೆದ ಮದ್ಮಯ ಮದ್ಮಲ್ನ ಒರು ಮಲ್ಪೊಡು. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಭೂತ ಸಂಪಿಗೆದ ಕೋಲುಡು ಅತ್ತ್‌ಡ ಮಣೆಟ್ಟ್, ಪಲಯಿಡ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ಚಿತ್ರ ಬುಡ್ಪಾವುನಲಾ ಉಂಡು. ಸೇಡಿದ ಪೊಡಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಅರಿತ್ತ ಪೊಡಿಟ್ಟ್ ಪುದರ್ ಬರೆಪೆರ್.

ದಿಬ್ಬಣದಕುಲು ಕೊನೊಯಿನ ತುತ್ತೈತೊನು ಪೊಣ್ಣ ರೂಪೊಗು ಪೊಣ್ಣ ಇಲ್ಲದಕುಲು ದೀತಿನ ತುತ್ತೈತೊನು ಆನ ರೂಪೊಗು ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಐತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕುರ್ಸುಗು ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್ ಅಯಿಟ್ಟ್ ದೀಪಿನಲಾ ಉಂಡು ಅತ್ತ್‌ಡ ಮಣೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ದೀಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಸಂದಿನ ಕುಟುಮ ತಮ್ಮಲೆಲ್ಲು ಯೆರಿಯೆರ್ ಸೇರ್ದ್ ದಾರೆ ಮಯಿಪುವೆರ್. ಕಂಚಿ ದೀದ್ ಪಣವು ದೀಪೆರ್. ಜೀವ ಇತ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಎಂಚ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುಂಡಾ ಅಂಚೆನೆ ಆಪುಂಡು. ದಾರೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಒಣಸ್ ಆಪುಂಡು. ಸೇರ್ದಿನಕಲೆಗ್ ಇರೆ ಪಾಡೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಮದ್ಮಯೆ ಮದ್ಮಲ್ ಕುಲೆಕ್ಕ್‌ಲೆಗ್ ಮಣೆತ್ತ ಎದ್‌ರ್ಡ್ ಇರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಲಸುವೆರ್. ನುಪ್ಪು ಬಲಸ್‌ದಾಬ್ ಒಂಜಿ ಇರೆಡ್ದ್ ಕುಡೊಂಜೆಕ್ಕ್ ಚೀಪೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮಡೆ ತಿನ್ಪಾವೆರ್. ಒಣಸ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಐತೊಡೇ ರಡ್ಡೆನ್‌ಲಾ ಪತೊಂದು ಆಣ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆರ್. ಆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪಿನಿಂದಾಂಡ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮಾತ್ರ ಪತೊಂದು ಪೊಣ್ಣ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆರ್. ನಾಲ್ ದಿನ ಒಂಜಿ ವಾರೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಆಣಕಡೆತ್ತಕುಲು ಬತ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣು ಕುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಾವೆರ್. ದಾರೆದ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಪೊಣ್ಣುಕುಲೆತ್ತ ಸೀರೆದ ಕುಚ್ಚಿ, ಆಣನ ವೇಸ್ಟಿದ ಕುಚ್ಚಿನ್ ಅರ್ಕಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪಿನ ಕಿರ್ಮ ಉಂಡು. ಆಣ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೊಣ್ಣು ಬತ್ತಿನೇ ರಡ್ಡ್ ಬೊಂಬೆಲೆನ್ ಕುಂಟು ಗಿತ್‌ದ್ ಕೋಣೆದ ಉಲಯಿ ದೀಪೆರ್. ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ 16ಕ್ಕ್ ಸೇರಾವು ಕ್ರಮ ಎಂಚ ಉಂಡು ಪಂಡ ಅಮಾಸೆದಾನಿ 16 ಇರೆ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಎದ್‌ರ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಇರೆ ಬೇತೆನೇ ಪಾಡ್ದ್ ಪೂರ ಬಲಸ್‌ದಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ "ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಕುಲು ಎಂಕಲ್ನ ಎರಿಯೆರ್ನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊನೊಡು"ಂದು ಪಂಡೊಂದು ಪುಡಡ್ದುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಇರೆನ್‌ಲಾ ಆ ಸಾಲ್‌ಗೇ ಒಯಿತ್‌ದ್ ಸೇರಾವೆರ್. ಅಡೆ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆದ ಕಿರ್ಮ ಮುಗಿವುಂಡು. ಈತ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಟುಮೊಡು ಪ್ರೇತ ಬರ್ಪಿನ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ನುಪ್ಪು, ಕಜಿಪು ಪರಂಗುಜಿ, ಅಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ನಂಬಿನಕಲ್ನ ನಂಬೊಲಿಗೆ.

ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ದುಂಬು ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ವೈದಿಕ ಕ್ರಮೊಟ್ಟುಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲ ಉದರ್ಮೆ ಪಂಡ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಕೂಡ್ಲಿ ಜನಾರ್ಧನ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಪ್ರತೀ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ನಡಪುನ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ. ಅವು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್‌ಲಾ ಜನೊಕುಲು ಬತ್‌ದ್ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪಾದ್ ಕುಟುಮೊಗು ಸುಖ ತಿಕ್ಕುಂಡುಂದು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರೇತೊಲೆನ್ ತಾರಾಯಿಡ್ ನೆಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಿಲ ಓಮ ದೀದ್, ಪಿಂಡ ಬುಡ್ದು ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮಯೆ ಮದ್ಮಲೆನ ಸೀರೆ, ಮದ್ಮಯನ ಜೋತ್ರ ಉಂದೆಲ್ ಕೈ ಪಗತ್‌ದ್ ತಾರಾಯಿದ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ ಪಿಂಗಾರ ಪಗತ್‌ದ್ ಕರಿಯಣಿ, ಕಾರುಂಗಿಲ, ಕುಂಕುಮ, ಮಂಜೊಲು ದೀದ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪದ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಕುಲೆಕ್ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಜೋಡಿ ಕುಲೆ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ತರೆಬೆಚ್ಚ ಇಜ್ಜಿ

ತಾರೆದ ದೈಟ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಉಂಡುಂದು ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ತಾರೆದ ದೈನ್ ಪೊಣ್ಣು ಪ್ರೇತ ಅತ್ತ್‌ಡ ಆಣ್ ಪ್ರೇತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಒರ್ಸೊಗು ನೂದೆಡ್ಡ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ ಮೂಲು ನಡಪುಂಡುಗೆ. ನಂಕ್ ಇನಿ ಬಂಜಿಗ್ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಎಚ್ಚ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಮರ್ದ್ ಬೋಡಾತ್ಂಡ್. ಈ ಆಚರಣೆಲೆನ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೆತೊನಂದೆ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಮೂಲಿಗೆಂದ್ ದೆತೊನೊಡು. ಬಲೆ ಕುಲೆಕ್ಕುಲು ಮದ್ಮೆಗ್ ತಯಾರಾವೊಂದುಲ್ಲ.

* * *

ಲೋಕ ಸಾಲೆಗ್ ತೂಕದ ಪಾಠ ಮಲ್ತಿನ ಕಲಾಂ ಮಾಸ್ಟ್ರ

ಸತ್ಯದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಾರ್ಣಿಕ: ಕೋಡೆದ ದಿನ 2015 ಜುಲೈ 30 ತಾರೀಕ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ನೆಂಪು ದೀವೊಡಾಯಿನ ದಿನ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕಾಂಡೆ 12 ಗಂಟೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಲೋಕಸಾಲೆಗ್ ತೂಕದ ಪಾಠ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗೇನೊನು ಲೋಕೊಗು ಕೊರಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ರುಸಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಲೋಕದ ಬೊಳ್ಳಿ ಬೊಲ್ಪು ಮಾಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ 'ಎ.ಪಿ.ಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ' ರಾಮೇಶ್ವರದ ಪುಟುದಿನ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನ ದಿನ. ಆರ್ ಪಂತೆರ್ "ಭಾರತ ದೇಶೊಗು ಒಂಜಿ ಸೊಚ್ಚ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು. ನಮ ಬೇತೆ ದೇಶದಕಲ್ನ ಮಿತ್ತ್ ದಾಳಿ ಮಲ್ದಿನಕುಲತ್ತ್. ಅಕಲ್ನ ಭೂಮಿನ್ ಉಲಯಿ ಪಾಡೊಂದಿನಕುಲತ್ತ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಲತ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಧರ್ಮೊನು ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ಕೊರ್ತಿನಕುಲತ್ತ್. ಅಂಚಾದ್ ನಂಕ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಬೋಡು. ದೇಶ ಪ್ರೇಮ ಉಂತೊಡು" ಇಂಚಿತ್ತಿನ ದೇಶ ಪ್ರೇಮಿ ಒರಿ ಮಣ್ಣಾಯಿನ ದಿನ. ಈ ದಿನತ್ತ ಕುಡೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ದಾದ ಪಂಡ 22 ವರ್ಷದ ಪಿರವು 1993ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಬಾಂಬುದೀದ್ 257 ಜನೊನು ಕೆರ್ದ್ ಸಾರಸಾರ ಜನೊಕುಲ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ದೆಯ್ದಿನ ದೇಶದ್ರೋಹಿ ಯಾಕೂಬ್ ಮೆಮನ್ ಪುಟುದಿನ ದಿನ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಆಯೆ ಮಲ್ತಿ ಪಾಪೊಗು ಕೋಲಲದ ಕಮ್ಮೊಡು ನೇಲಿನ ದಿನ. ಕೋಡೆ ಕಾಂಡೆ 7.00ಗಂಟೆಗ್ ಯಾಕೂಬ್ ಮೆಮನ್‌ಗ್ ಪಾಸಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಭಾರತದ ಕಾರ್ಣಿಕದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕತೆ. ಈ ಸತ್ಯದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ದೇಶ ದ್ರೋಹಿಲೆಗ್ ದಾನೆ ಆಪುಂಡು? ದೇಶ ಪ್ರೇಮಿಲೆನ್ ಲೋಕ ಎಂಚ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಕೋಡೆದ ದಿನ ನಂಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಪುಂಡು.

ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಪಂಡ ದಾದ? ಈ ಭೂಮಿಡ್ ದೇವೆರ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಜಲ್ಮ ಕೊರ್ನಗ ಯೇರೆನ್ಲಾ ಬಡವೆ-ಮಲ್ಲಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ತರಬೇದೊಡು ಪುಟ್ಟಾವುಜೆರ್. ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ದೇವೆರ್ ಮೈ ಮನಸ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬುದ್ದಿ ಕೊರ್ತೆರ್. ಪುಟಿನ ನರಮಾನಿ ಆಯಾಯನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಡ್, ಸಾಧನೆಡ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನಡೆಟ್ಟ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಪೆ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ನಂಕ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಿ ಆದ್ ಇತ್ತಿನಾರ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ. ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕಕಾರೆ ಗೇನ ಪೀಠದ ಬಿರ್ದ್‌ಗಾರೆ ಡಾ. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಒಂಜಿ ನಾಟಕೊಡು ಪನ್ಪೆರ್ "ಬೆಳಕಿಲ್ಲದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು ಆದರೆ ಕನಸುಗಳಿಲ್ಲದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಾರದು"

ಪಂಡ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್ ಸಾರ್ಥಕ ಆವೊಡಾಂಡ ಆಯನ ಉಲಯಿ ಕನ ಪುಟ್ಟೊಡು. ಅವು ಕತ್ತಲೆದ ಕನ ಅತ್ತ್ ಬೊಳ್ಪುದ ಕನ ಆಪುಂಡು. ಅವೇನೆ ಲೋಕೊಗು ಪಾಠ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಕಲಾಮೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ನಮ ನಿದ್ರೆಡ್ ಕನ ಕಟ್ಟುನತ್ತ್ ನಿದ್ರೆದ ಕನೊಟ್ಟುನಮ ಬುಲೆಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಂದಿನಂಚ ಮಲ್ಪುನ ಕನ ಅವು ನಿಜವಾಯಿನ ಕನ. ಆ ಕನತ್ತ ಬಲೊಟ್ಟೇ ಯಾನ್ ಈ ಸ್ಥಿತಿಕ್ಕ್ ಬರ್ರೆ ಆಂಡ್".

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಪಾತೆರ ಪಂಡ "ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಗೇನದ ನಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಆಂಕರೊನು ಯಾನ್ ತೋಜಾವುಜಿ ಆಂಡ ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಕಟ್‌ದಿನ, ಉಂಡು ಮಲ್ದಿನ ಬೆರ್ಮನ ಮಯಿಮೆನ್ ತೂನಗ ಎಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ಎನ್ನ ಕಷ್ಟದ ಬದ್‌ಕ್, ಕತ್ತಲೆದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ಬಾಲೆಗ್ ಆಸೆದ ಒಂಜಿ ಕಿಟಿಯಾದ್ ತೋಜಿದ್ ಅಂಚಿನ ಜೋಕುಲು ಎಂಕುಲು ಬಡವೆರ್, ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು, ಎಂಕಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬದ್‌ಕ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಪೊಟ್ಟು ಬೆರ್ಮೆಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ಬರ್ರೆ ತಾದಿ ಆವು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಬುವೆ" ಈ ಪಾತೆರ ನಂಕ್ ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ನೆಂಪಾಪುಂಡು ಪಂಡ "ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೋ ಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೆ" ಪಂಡಿನಂಚ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ತೂಪಿನಾಯಗ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ.

ಕಲಾಂ ನನೊರ ಪುಟ್ಟಯೆರಾ?: 1931 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ತಮಿಳ್ನಾಡ್‌ದ ರಾಮೇಶ್ವರೊಡು ಪುಟಿನ ಕಲಾಂ ಮೇಘಾಲಯದ ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಡ್ 27.07.2015ತ್ತ 6.30 ಗಂಟೆಗ್ ಮಾಯ ಸೇರಿಯೆರ್. ಆರ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದುಪ್ಪುನಗನೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್ "ಎಂಕ್ ಪಾಠ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಸೈಯೊಡು ಜೋಕುಲ್ನ ನಡುಟ್ಟೇ ಜೂವ ಬುಡೊಡು" ಅಂಚೆನೇ ಆಂಡ್. ಪೇಪರ್‌ಲೆಡ್, ಟಿ.ವಿಲೆಡ್ ಅವುವೇ ಸುದ್ಧಿ. ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ. ಪುಟಿನ ನರಮಾನಿ ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಸೈಯೊಡೇ. ಕಲಾಮೆರ್ 84 ವರ್ಸದ ದಿಂಜೆಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಬದ್‌ಕಿಯೆರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ನಡುತ್ತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಪ್ಪುನು "ಕಲಾಂ ನನೊರ ಯೇಪ ಭಾರತೊಡು ಪುಟ್ಟುವೆರ್?" ಆರೆನ ಜಾಗ್‌ನ್ ದಿಂಜಾವುನಕುಲು ಯೇರ್? ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂರೆನ ಅಮ್ಮೆ ಜೈನುಲ್ಲಾಬ್ದಿನ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಸಿಯಮ್ಮಾ ನಂಚಿನ ಪುಣ್ಯವಂತೆರ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಭೂಮಿಡಿಜ್ಜೆರಾ? ದಾಯೆಗಿಜ್ಜೆರ್? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕೋಡೆ ಎಂಕಲ್ನ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಫಸ್ಟ್ ಪಿಯುಸಿ ಜೋಕುಲ್ನ ಪೇರೆಂಟ್ ಟೀಚರ್ಸ್ ಸಮಾವೇಶ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸುರುಟ್ಟೆ ಕಲಾಂರೆಗ್ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಂಡ್. ಎನ್ನ ಪಾತೆರೊಡು ಯಾನ್ ಪಂಡೆ "ಇನಿ ಮಾಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಲೋಕ ತೂಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ, ಮಾನವತಾವಾದಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಮೆರ್ನ ಮರಣದ ನೆಂಪುಡು ನಮ ಉಲ್ಲ. ಆರ್ನ ಪುಣ ದೀವೊಂದು ನಮ ಪಾತೆರುಂದುಲ್ಲ. ದೇಶ ಮೈಲೆ ಆದುಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಂಕ್ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಾತೆರೊಲು ಮಾತ್ರ. ನಮ ಇನಿ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಒರಿ ರಾಮೇಶ್ವರದ ಬೀದಿಡ್

ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ಪೇಪರ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಣ್, ಲೈಟ್‌ಕಮ್ಮದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಓದೊಂದಿತ್ತಿನ ಗುಡಿಚಿಲ್‌ಡ್ ಜೆತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬದ ಹುಡುಗೆ ಇನಿ ಪ್ರಪಂಚ ಮೆಚ್ಚುನಂಚಿನ ಎತ್ತರೊಗು ಪೋತೆ, ಭಾರತ ರತ್ನ ಆತೆ. ಅಂಚಾಂಡ ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲು ದಾಯೆ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇನಿ 'ಕಲಾಂ' ನಮನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋತೆರ್. ಆರ್ ತೋಜಾದಿನ ತಾದಿ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು. ಮೂಲು ರಡ್ಡ್ ಸಾರ ಜನ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್‌ನಕುಲು ಸೇರ್ದೆರ್. ಕಲಾಂ ಪಂಡಿಲೆಕ ನಿದ್ರೆ ಬರಂದಿನಂಚಿನ ಕನ ಕಟಿಯರ್‌ಂದಾಂಡ ಒಂಜಿ ಕಲಾಂ ಪೋನಗ ಆ ಕಲಾಮುನು ದಿಂಜಾವರೆ ಪತ್ತ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂನಕುಲು ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ಪುಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ? ಪಂಡೆ. ಆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. "ಲೋಕೊಡು ಪಕ್ಕಿಲು ಪೂರ ಜೋರು ತೆಡಿಲ್ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಮರತ್ತ, ಮದೆಕ್ಕ್ ಪೋಪ. ಆಂಡ ಗೆಂದ ಗಿಡಿ ಮಾತ್ರ ರೆಂಕೆ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ನಡೆತೊಂದು ಬೂರು ಬರ್ಸದ ಎದ್‌ರ್ ತೆಡಿಲ್ ಮೆಂಚಿದ ಮೋಡದ ಮಿತ್ತ್ ರಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಷ್ಟದ ಎದ್‌ರ್ ಅಂಚ ರಾವರೆ ಕಲ್ಪಾವೊಡು" ಉಂದು ಆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ತತ್ವ. "ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಕಷ್ಟ ಪಂಡ ದಾದಂದ್ ಗೊತ್ತುಪ್ಪೊಡು ಅಪಗ ಮಾತ್ರ ಆಯಗ್ ಗೆಂದರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕನ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆ ಅಪಗ ನಿಕಲ್ನ ಗೆಂದುನ ಸಾದಿ ಸುರು ಆಪುಂಡು ಪ್ರತಿಭೆ ಪನ್ಪಿ ಶಕ್ತಿನ್ ಬುಲೆಪಾಲೆ" ಪಂತೆರ್.

ಬಡವು ಪನ್ಪಿ ವರ: ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಆವರೆ ಬಡವು ಬೊಕ್ಕ ಬಡಪತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಶಾಪ ಅತ್ತ್ ಅವು ವರ ಪನ್ಪೆರ್ ಕಲಾಂ. ಯಾನ್ ಉನರೆ ನುಪ್ಪುಗು ಕಷ್ಟ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್, ಕಲ್ಪರೆ ಪುಸ್ತಕ ದೆತೊನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಬಡಪತ್ತ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಇನಿ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆಂಡ್. ಬಡವು ದಾಂತಿನಾಯೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಯೇಪೊಗುಲ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಪುಜೆ. ಇನಿ ನಮ ಜೋಕುಲೆನ್ ಎಂಚ ಬುಲೆಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಪಾಠ ಆಂಡ ಬಡವರೆ ಜೋಕುಲೆಗ್, ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನಕಲೆಗ್ ಲಕ್‌ದುಂತಾವರೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪಾಠ. ಮೈತ್ತ ಬೆಗರ್ ಪೋಯಿಜಿಡ, ಮೈ ಪೊಡಿ ಆಯಿಜಿಡ, ಮನಸ್‌ಗ್ ಬೇಲೆ ಆಯಿಜಿಡ ಅಯೆ ಕುಡ್ತು ಲಕ್ಕುಜೆ ಯೇತೋ ಜನೊಕ್ಕು ಅವಮಾನ ಆದೇ ಸನ್ಮಾನ ಆಪಿನಿ. ಅವು ಗಾಂಧೀಜಿ ಆದುಪ್ಪು, ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲ ಆದುಪ್ಪು, ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಆದುಪ್ಪು, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆದುಪ್ಪು. ಅಕುಲು ಸಮಾಜದ ಆಸ್ತಿ ಆದ್ ಬುಲೆವರೆ, ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆ ಅವಮಾನನೇ ಮೂಲ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಬೈದಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕಲಾಂರೆಗ್ ಇನಿಕ್ಕಲಾ ಆರ್ ಪುಟುದಿನ ಊರು, ಆರ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್, ಪೊಣ್ಣೆದೆಣ್ಣೆದ ಬೊಲ್ಪುಡು ಅರೆನ್ ರಾತ್ರೆ ಓದಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಲ್ಪು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪೊತ್ತು, ಪೊರ್ಲು, ಮೈ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಆಂಕರ ನರಮಾನಿಗ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊನು ದಿಂಜಾವುಜಿ. ಆಯನ ಎಡ್ಡೆತನ ಮಾತ್ರ ಸೊಚ್ಚ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕೊರ್ಪುಂಡುಂದು ಕಲಾಂರೆನ್ ತೂಂಡ ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಸೈಪಿನಾನಿಗ್ ಮುಟ್ಟಲಾ ಅವೇನೇ ಪತೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಆರ್ನ ಗನ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಉಂತೊಂದಿನಾಯನ್ ಕುಲ್ಲಾವರೆ ಆವಂದೆ ಆರೇ ಪೋದು ಕ್ಷಮೆ

ಕೇಂದಿನಂಚಿನ ಸೌಜನ್ಯ ದೇವೆರೆಡ ಬುಡುಂಡ ಯೇರ್ಡ ಉಪ್ಪು?

ಪುಸ್ತಕ ಓದುಲೆ ಟಿ.ವಿ ದೂರ ಮಲ್ಪುಲೆ: ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಸಮಾಜೊಗು ಕೊರ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಸಂದೇಶ ಪಂಡ ಇನಿ ನಮ ಓಲು ತತ್ತೊಂದುಲ್ಲ ಅವೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾದಿ ಆಪುಂಡು. ಆರ್ನ ಪಾತೆರೊಲು ಎಲ್ಲೆ ವಿಷಯದಲೆಕ ತೋಜಿಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ತಾದಿಡ್ ಅವು ಬುಲೆಪಾವುಂಡು. ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ. ಇಲ್ಲಡ್ ಒಂಜಿ ಲೈಬ್ರೆರಿ ಮಲ್ತೊನೊಡು. ನಮ್ಮ ಜೀನನೊಗು ಸಮಾಜೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಸಂದೇಶೊನು ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ 10 ಪುಸ್ತಕ ಅಲ್ಪ ಉಪ್ಪೊಡು. ಪೇರೆಂಟ್ಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಕುಲು ದಿನತ್ತ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆ ಆಂಡಲಾ ಟಿ.ವಿಡ್ದ್ ದೂರ ಇತ್ದ್ ಪುಸ್ತಕ ಓದೊಡು. ನಮ ಇನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯುಗೊಟ್ಟು ಪಂತೊಡು ಬದುಕೊಂದು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅರ್ಥೊನು ಮದತೊಂದುಲ್ಲ. ಜೀವನ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣ ಪತೊಂದು ನರಮಾನ್ಯಲೆಕ ಬದುಕುನನೇ ಜೀವನ" ಪಂತೆರ್. ಆರ್ ಬರೆತಿನ ವಿಂಗ್ಸ್ ಆಫ್ ಫೈರ್, ಇಂಡಿಯಾ 2020 ಎ. ವಿಷನ್ ಫಾರ್ ದಿ ನ್ಯೂ ಮಿಲೇನಿಯಂ, ಮೈ ಜರ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಗ್ನೈಟೆಡ್ ಮೈಂಡ್ಸ್ ಬೂಕುಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಆದ್ ಬುಲೆಯಿನ ಕತೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುಂಡು.

ಮಾಸ್ಟ್ರ–ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ–ಭಾರತರತ್ನ: ತಮಿಳ್ನಾಡ್‌ದ ರಾಮೇಶ್ವರೊಡು ಶಾಲೆ ಕಲ್ತಿನ ಕಲಾಂ ಮದ್ರಾಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲೊಜಿಡ್ ಏರೋನಾಟಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಸ್ರೋ ಕಂಪೆನಿಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಲಹೆಗಾರೆ ಆಯೆರ್. ಓಡ ಕಟ್‌ದಿನ ನೆಂಪುನು ದೀವೊಂದು ರಾಕೆಟ್ ಕಟಿಯೆರ್. ಅಮೇರಿಕದಂಚಿನ ದೇಶೊಲೇ ಬೆದೆ ಬುಡ್ಪಿನಂಚಿನ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತೆರ್. 2002 ಜುಲೈ 18 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಭಾರತದ 11ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಯೆರ್. ಭಾರತರತ್ನ, ಪದ್ಮಭೂಷಣದಂಚಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 30ಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಡಿಗ್ರಿಲು ಅರೆಗ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಆಂಡ ಯೇತ್ ಎತ್ತರ ಪೋಂಡಲಾ ಆರ್ ಪಂತಿನಿ ಪಂಡ ಎಲ್ಲೆ ಯಾನ್ ಮಾಸ್ಟ್ರಾದೇ ಸೈಪೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಪದವಿ ಬುಡಿನ ಮನದಾನಿ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾರೆ ಪಿದಡಿಯೆರ್. ವಿಧಾನಸಭೆಟ್ಟ್ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತ್‌ಡ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮುಕ್ತ ಬದ್‌ಕ್ ಬದುಕುವೆಂದ್ ಪ್ರಮಾಣ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಹಳ್ಳಿ ಉದ್ದಾರ ಆಂಡ ದೇಶ ಉದ್ದಾರ ಆಪುಂಡು. ಹಳ್ಳಿಡ್ದ್ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಪಿನೆನ್ ಉಂತಾದ್ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೇಂಟೆದ ಸೌಕರ್ಯ ಕನವೊಡು ಅವುವೇ ಎನ್ನ 2020 ಭಾರತದ ಕನ ಪಂತೆರ್. ಯಾನ್ ಸೈತೆಡ ರಜೆ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ ಒಂಜಿ ದಿನ ಎಚ್ಚ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಇನಿತ್ತ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸ್ಥಿತಿನ್ ತೂದು ಬೇಜಾರಾದ್ ಎಲ್ಯ ವಿಷಯೊನು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪುನ ಪೇಪರ್‌ಲೆಗ್ ಟಿ.ವಿಲೆಗ್ ಕೆಬಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆರ್. ಪಂಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಪನ್ಪಿನವು ಸಮಾಜೊನು ತಿದ್ದುನ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಡು ಲೂಟುನ ಇಸ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇಸ್ರೇಲ್ ದೇಶದ ಕತೆ ಪನೊಂದು ಅವುಲು ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ, ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ಆಯಿನ ಮನದಾನಿ ಪೇಪರ್ ತೂಂಡ ಅಯಿತ ಸುದ್ದಿಯೇ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಓಲಾ ಒರಿ ರೈತೆ ಪೊಸ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೃಷಿ ಮಲ್ದಿಸುದ್ದಿ ಸುರುತ್ತ ಪುಟೊಟ್ಟು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಉಲಯಿದ

ಪುಟೊಟ್ಟು ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿದ ಇಸಯ ಎಲ್ಲಿಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಪಂಡ ದೇಶದ, ಸಮಾಜದ, ಎಡ್ಡೆಗ್ ಒವು ಬೋಡು ಅಯಿಕ್ಕ್ ಪ್ರಚಾರ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಆರ್ನ ಮನಸ್. ಇಂಚ ಬಾಲೆದ ಮನಸ್‌ಡ್ ಬಾಲೆನೇ ಆದ್ 84 ವರ್ಸ ಬದ್‌ಕಿನ ಕಲಾಂ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಲೋಕಸಾಲೆ ಬುಡ್ದು ಪರಲೋಕೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ನ ಪಾಠ ನಂಕ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ತನು ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾಂಡ ನಮ ಅರೆಗ್ ಸಂದಾವುನ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ.

* * *

ನೀರ್ ಪನ್ಪಿ ದೇವೆರ್

ದೇವೆರ್ ಭೂಮಿನ್ ಉದಿಯ ಬೆನೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಲೋಕೊಡು ಇಡೀ ನೀರೇ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಆದಿಮಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ಮೂಲದ ಅಪ್ಪೆ ಲೋಕೊನು ಮಾನಾವರೆ ಮೂಜಿ ಮೂರ್ತಿಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಮೊಕುಲು ಯಾನ್ ಮಲ್ಲೆ ತಾನ್ ಮಲ್ಲೆ ಪನೊಂದು ಓದುವರಂಟ್‌ಡ್ ಪರಂಚೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮೂವೆರೆಡ್ ಒರಿ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಕೆಬಿ ಕಿರುಂಬುದು ಕಿರ್‌ಂಬಿಲ್‌ನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ದಕಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಪುಟಿಯೆರ್. ಅಕುಲೇ ಮದು ಕೈಟಬೆರ್. ಅಕುಲು ಬಡುವುಡು ಮೊಕಲೆನೇ ತಿನರೆ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಡು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಅಂಕೊಡು ಸೋತುದು ಕುಸೆಲ್‌ಡ್ ಅಕಲ್ಡ ಬಾಸೆ ದೆತೊಂಡೆರ್ ಅಂಚ ಅಕುಲು ತರೆದಂಡ ಕೊರೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಡ್ ನೀರ್‌ದಾಂತಿನಲ್ಪ ಎಂಕಲ್ನ ತರೆಕಡ್ಪೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ತನ್ನ ಜಕ್ಕೆಡ್ದ್ ತರೆದೀದ್ ಕಡ್ತೆರ್. ಮದು ಕೈಟಬೆರ್ನ ಅಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟೆ ರಾಸಿ ಬೂರಿನಲ್ಪ ಮೇದಿನಿ ಆಂಡ್. ಅವುವೇ ಈ ಭೂಮಿದ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತ ನೀರ್ ದಿಂಜಿದ್ ಇತ್ತಿನ ನೆಲತ್ತ ಪುರಾಣ ಉಂದು ನೀರ ನಡುತ್ತ ಪುರಾಣ.

ಈ ನೀರ್ ನೆಲತ್ತ ಪುರಾಣ ಇನಿ ನೆಂಪಾಂಡ್ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆಡ್ ನೀರ್ ದಾಂತೆ ನಾಲೈನ್ ದಿನೊಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇನೊಂದು ಉಂಡು ತುಂಬೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ನೀರ್ ಇಡೀ ಕುಡ್ಲಗ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಮುಲ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಪೋಪುಂಡು. ಕಣ್ಣೂರುಡು ಪೈಪು ಪುಡಾದ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಪೊರುಂಬು ಪೊರುಂಬುದು ಎಂಚಲ ಸರಿ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಇನಿ ನಮ ಕೇನೊಂದುಲ್ಲ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆ ಮಲ್ಲ ಆತ್‌ಂಡ್. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬುಲೇದ್‌ಂಡ್. ಮಾರ್ಗ ಮಲ್ಲ ಆತ್‌ಂಡ್. ರೈಲ್, ಇಮಾನ, ಪಡವು ಪೂರಲ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಪುಟುದುಂಡು. ಆಂಡ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡಾಪಿನ ನೀರ್‌ದ ಪೈಪು ಪುಡಾಂಡ ಸರಿಮಲ್ಪರೆ ಈತ್ ದಿನ ಪತ್‌ಂಡ ಕುಡ್ಲ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಆಪುಂಡಾ? ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಒಡೆಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಕೆಲವು ಫ್ಲಾಟ್‌ಳೆಡ್ ಅಟಿಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಮೀಯರೆ, ದೆಕ್ಕರೆ ನೀರಿಜ್ಜಿ. ಪತ್ತ್ ಮಾಲಿಗೆಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಕನಪಿನಿ ಒಲ್ತುಡ್ದು ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಕೆಲವೆರ್ ಊರು ಬುಡ್ದು ಉಗ್ಗೆಲ್ ಇತ್ತಿನಡೆ ಪೋತೆರ್. ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಲೆಡ್, ಹೋಟೆಲ್‌ಲೆಡ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಗತಿ ದಾದ ಆವು? ಕೆಲವು ಹೋಟೆಲುಲು

ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಬಂದ್ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ನೀರ್ ಈತ್ ಅಗತ್ಯಂದ್ ನಂಕ್ ತೋಜುನುಲಾ ದಾಂತೆ ಪೋನಗ. ನಗರಪಾಲಿಕೆ ಬಾರೀ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಕೊನೋಂಡ್. ಈ ಮರಿಯಲೊಡು ದುಂಬು ದಾರೇ ನೀರ್‌ಗ್ ಕರ ಕಡ್ಯ ದೀದ್ ನೀರ್ ದಿಂಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಲ್ಲ ಬನ್ನಗ ಜಗಲಿಡೇ ಕುಲ್ಲುದು ಕೊಡಪಾನ ಮುರ್ಕಾದ್ ನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಪೇಂಟೆಡ್ ತುದೆ ಪಲ್ಲ ಇಜ್ಜಿ, ಉಗ್ಗೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಸುಖೊಟ್ಟು ಬದುಕೊಡುಂದು ಎತರದ ಫ್ಲಾಟ್‌ಡ್ ಗಾಳಿ ತಿಂದೊಂದು ಕುಲ್ದಿನ ನಂಕ್ ನೀರ್ ಬಂದಾಂಡ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಬರ್ಪುಂಡಾ? ಉಂದು ನನಲಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚಾವೊಂದು ಪೋನಗ ನಮ ಎದ್‌ರ್ ತೂವೊಡಾಪಿನ ಮಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಲು. ಇಂಚ ನೀರ್ ಬಂದಾನಗ ಪೈಪು ಪುಡಾನಗ ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆದ ಉಲಯಿ ರಿಪೇರಿ ಮಲ್ಪುನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಬದ್‌ಕಾವುನ ಬದಲ್ ಡಿ.ಸಿ ಆವಡ್, ಶಾಸಕೆರ್, ಮಂತ್ರಿಲಾವಡ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಆಯಾ ಇಲಾಖೆದಕುಲು ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ಪೊಡತ್ತಾ?

ಯಾನ್ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ ನೀರ್‌ದ ಕತೆ. ದೇವೆರ್ನ ಎಂಚಿನ ಲೀಲೆ ಪಂಡಾ ಮಣ್ಣ್‌ಡಿತ್ತಿ ನೀರ್ ಬಾನೊಗು ಪೋಪಿನಿ ವರ್ಸ ಅಕೇರಿಗ್ ಮರಿಯಲ ಬನ್ನಗ ತಿರ್ತ್ ಬೂರುನು ತುದೆ, ಪಲ್ಲ, ತೋಡು ದಿಂಜೊಂದು ಕುಡ ಅಂಚೆನೇ ಬಾನ ಸೇರುನು. ಪಂಚ ಭೂತೊಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ನೀರ್ ಭೂಮಿಡಿಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಪಚ್ಚ ಕೊಡಿ ಪುಟ್ಟುಜಿ ಬದುಕುಜಿ. ನರಮಾನ್ಯ ಜೂವೊಡು ನೀರಿಜ್ಜಿಡ ಜೂವ ಉಪ್ಪುಜಿ. ನೀರ್ ಪಂಡ ದೇವೆರ್.

ಯೇರಾಂಡಾಲಾ ಸಾಪಿನಗ "ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್‌ದಾಂತೆ ಸೈಪ' ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಕೇನುವ. ಆತ್ ಪಾಪ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಅಂಚ ಆಪಿನಿ. ಇಲ್ಲಡೆ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಸುರು ನೀರ್ ಕೊರ್ಪಿನಿ. ಯೇರಾಂಡಲಾ ನೀರ್ ಕೇಂಡೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತೂಟ್ಟು ನೀರ್‌ಡ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಜ್ಜಿ ಪಂತೆರ್. ಯೇರ್ಲಾ ಮೋಸ ಮಲ್ತೆರಡ ಆಯೆ ನಡು ನೀರ್‌ಡ್ ಕೈ ಬುಡಿಯೆ ಪನ್ಪೆರ್.

ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ನೀರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಬನ್ನಗ ಕಡಲ್‌ದ ಪುದರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. "ನೀರ್ ಕಡಲ್, ಪೇರ್‌ಕಡಲ್, ನಂಜಿಕಡಲ್, ಮಂಜಿ ಕಡಲ್, ಅಲ್ಲಿ ಕಡಲ್, ತುಲ್ಲಿಕಡಲ್, ನೆತ್ತೆರ್ ಕಡಲ್ ಏಲೇಳ್ ಕಡಲ ನಡುಟ್ಟು". ಈ ಏಳ್ ಕಡಲುಲುಲಾ ನೀರ್ ಕಡಲುಲೇ. ನೀರ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಓಲು ಪುಟುಂಡು? ಎಂಚ ಕಡಲ್ ಸೇರುಂಡುಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ ತುದೆಕ್ಕ್‌ಲೆ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ವಾ ಕುರ್ತೆಲ್ ಮೊರೆತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ನೀರ್ ಪವಿತ್ರ ಪರಪು ಗಂಗೆ ಆಪುಂಡು. ಪಾಪ ಕರಿಪುಂಡು. ಮಡಿ ಸುದ್ಧ ಪನ್ಪಿನನೇ ನೀರ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರ. ಒರಾನೆ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಬತ್ತ್ಂಡ ಪನ್ಪೆರ್ "ಬತ್ತಿ ನೀರ್ ಇತ್ತಿ ನೀರ್‌ನ್ ಕೊನೊಪುಂಡು" ಒರಾನೆ ಬಲತಿನ ಜೋಕುಲೆನ್ ತೂಂಡ ತೂಕ್ಕ ನೀರ್‌ಗ್ ಬುಲೆಯೆ ಪನ್ಪೆರ್.

ನಮ ಎನ್ನರೆ ಯಾವು ನೀರ್‌ಡ್ ಏತ್ ಬಗೆತ್ತ ನೀರ್ ಉಂಡುಂದು. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ಪೊರ್ತುಡು ತೂಂಡ ಬಿದೆನುಂಗಾದ್ ಕಟ್ಟುನು ಬಿದೆನೀರ್. ಬರ್ಸ ಬೂರೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರ್‌ಡ್ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ಂಡ ಅಡಿನೀರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ಗ್

ಪಾಡ್‌ಂಡ ನೀರ್‌ನೇಜಿ. ಕೊಲಕೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದೊಂಬುನೀರ್. ನೀರ್ ದಾಂತಿ ಪೊರ್ತುಡ್ ಆಜನೀರ್. ಅಡಿನೀರ್‌ಗ್ ಪರನೀರ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಕರ್ಬೊಗು ಕೊರಿನ ನೀರ್ ಪಿರತಿಕ್ಕುಜಿಂಡ್ ಸಾಲ ಪಿರ ಕೊರಂದಿನಾಯಗ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆ ಪೆದ್‌ನಗ ಪೋಪಿನ ನೀರ್ ತರೆನೀರ್. ಮೈಡ್ದ್ ಪೋಪಿನಿ ಮೈನೀರ್. ತಂಬಿಲ, ದೈವಾರಾಧನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಕುರಿನೀರ್, ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿ ಕಂತ್‌ದ್ ಕಿದೆ ಪೊಗ್ಗಾನಗ ಮಲ್ಪುನವು ಮಜ್ಜಿ ನೀರ್. ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಜಾಲ ನೀರ್, ಮಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ ದಾರೇನೀರ್. ಕಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ ಕಾಡನೀರ್. ಉಪ್ಪಿನೀರ್ ಏರ್‌ಂಡ ಕಲ್ವೆ ನೀರ್.

ತೆರೀನಕುಲು ಪಂತೆರ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಮೈನೀರ್ ಮೈಪರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ ಅಂಚಿನಕಲ್ನ ಮದ್ಮೆಡ್ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು 'ಕಟ್ಟೇ ನೀರ್' ಪಂಡ ನೀರ್, ಅಲೆ ಕಟ್ಟೆಡ್ ದೀದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಲ್ತಿ ಕೆಲಸ ಆಯಿಜಿಡ ನೀರ್‌ಡ್ ಓಮ ದೀಲೆಕ ಪನ್ಪೆರ್. ತರೆಕ್ಕ್ ಮೈತಿ ನೀರ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡಾ ಪಂಡ ಆಯಗ್ ಮಲ್ತಿ ಕರ್ಮ ತಿಕ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಅರ್ಥ. ಯೇರಾಂಡಲಾ ತಿಕ್ ಬೂರಿಯೆಡ ಆಯಗ್ ಅಂಡ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ತರಬೇದದ ಸಂಗತ್ತಿ ಬನ್ನಗ "ಕೆಸರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ದೊಂಕುವೆ. ನೀರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ದೆಕ್ಕುವೆ". ಕೋಪೊಡು ಯೇರೆಗಾಂಡಲ ನೆರ್ನಗ ನಿಕ್ಕ್ ತೊಲಚಿ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪೆತೂಲ ಪಂಡ ಅಕೇರಿದ ನೀರ್. ಅಂಚ ನೀರ್ ಪಂಡ ಅವು ದಾಂತಿನ ಬೇಲೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಪನಿನೀರ್ ಒಸರ್ ನೀರ್, ಕಲಂಕ್ ನೀರ್, ಕೆಸರ್ ನೀರ್, ಕಲಶ ನೀರ್, ಕನನೀರ್, ಕೈ ನೀರ್, ಮಂಜೊಲ್ ನೀರ್, ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್, ಬೊಂಡ ನೀರ್, ಪರ್ಬನೀರ್ ಇಂಚ ನೀರ್‌ದ ಪುರಾಪು ಪುರಾಣ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಗ್ಯಂದ್. ಯೇರೆನಾಂಡಲಾ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋಯಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪನ್ಪೆರ್ ಆಯಗ್ ತಿಪ್ಪಿದ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೂರ್ದು ಸೈಯರೆ ಆಪುಜಾ? ಇನಿ ನಂಕ್ ನೀರ್‌ದಾಂತಿ ಪೊರ್ತುಡು ಅಂಚ ಎನ್ನುಂಡು.

* * *

ತುಳು ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲಣ್ಣೆ ಗಡಿನಾಡ್‌ದ ಕಿಟಿ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆ

ಈ ವರ್ಸದ ಆಟಿ ನಂಕ್ ಬಾರೀ ದುಃಖ ಕೊರುಂಡು. ಒಂಜಿ ಬಾನದ ಗೇನದ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಪೋಯಿನವು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮರನಿ ಅಯಿತಾರದಾನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಪಿಲಿ ನೂದು ವರ್ಸ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿ ಕಾತಿನ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ದೆಂಗಿನವು. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ನಮನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋತಿನ 'ಬೋಂಟೆದ ನೆಂಪುದ' ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪೆ ರೈಕುಲು 'ಲೋಕೊರ್ಮೆ ರಾವೊಡು ತುಳುವಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆ ತರೆತ ಮುಂಡಾಸ್‌ದ ಜರಿತ್ತ ನೆರಿ ಕನ್ನಡಣ್ಣೆರಾವೊಡು ತುಳುವಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂತಿಲೆಕ ಕಯ್ಯಾರದ ರೈಕುಲು ತುಳುವೆರಾದ್ ಪುಟುದು ಕನ್ನಡೊನು ಬುಲೆಪಾವರೆ ತನನೇ ತಾನ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಪುಟಿನ ನರಮಾನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ವಾ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಪತೊಂದು ಬದುಕೊಡಾ ಅವೆನ್ ಮಾತ ಮೈ ದಿಂಜಾವೊಂದಿನಾರ್ ಕಯ್ಯಾರದಾದ್. ಬ್ರಿಟೀಷೆರೆ ಕಾಲದ ದರ್ಪ, ಬಡವುದ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕರ್ಪ, ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ಪೆರ್ಪುದೊಟ್ಟುಗು 1915ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ 8 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಬದಿಯಡ್ಕದ ಪಿದ್ಯಾಗಿರಿಟ್ಟ್ ಬೆನ್ನಿದಿಲ್ಲಡ್ ಪುಟಿಯೆರ್. ನೂದು ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಪುಟಿನ ಕಾರ್ನಿಕದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಿಟಿ ಕನ್ನಡದ ಬೊಲ್ಪುನು ಕೋಡೆಮುಟ್ಟ ತನ್ನ ಕೈಟ್ಟ್ ತೋಜಾದ್ ತೆಕ್ಕಂದಿ ಜೀಟಿಗೆನ್ ನಮ್ಮ ಕೈಕ್ಕ್ ಕೊರ್ದು ಪೋಯೆರ್.

ಜೋಕುಲಾಟಿಗೆಡ್ ಎಂಕುಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಲೆಗ್ ಶೇಖರ ಇದ್ಯೆರೆನ ಬೂಕುದ ರಾಸಿದೊಟ್ಟುಗು ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಬೂಕುದ ಸ್ಟಾಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಎಂಕಲೆಗ್ ಕೈತಲ್ ಪೋವರೆನೇ ಪೋಡಿಗೆ ಅರೆನ್ ಯೇರ್ಲಾ ಪೊಲಬು ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ ಆರ್ನ ಸೊರ ಕೇನ್‌ನಗನೇ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲುಂದು ಗೊತ್ತಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಗಾಂದೆರೆನ ಭಕ್ತೆ ಆದ್, ದೇಶ ಪ್ರೇಮೊನು ನೆತ್ತೆರ್ಡ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಬೈದಿನ ಕಯ್ಯಾರದಾರ್ ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕಂಡೊಡು ಬೇಂದ್‌ದ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳವಳಿದ ಸೊರೊನು ದೊಂಡೆಡ್ ದೀವೊಂದು ತುಳುಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಬದ್‌ಕ್, ಬಿಲೆ ನೆಲೆಕ್ಕ್ ಕಲೆಕೂಡಾವುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಇನಿತ್ತ ರಾಜಕಾರಣಿಲು, ಸಮಾಜಸೇವಕೆರ್, ಸಾಹಿತಿಲು, ಮಾಸ್ಟ್ರನಕುಲು ಪಿದ್ವಾಂಸೆರ್‌ಂದ್ ಲೆಪ್ಪಾವೊನ್ನಕುಲು ಕಯ್ಯಾರದಾರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಆರ್ನ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಚಳವಳಿ, ಯೋಚನೆಲು ಆರ್ನ

ಕನತ್ತ ಗುಣ, ಉಡಲ್ದ ಮನ. ಪ್ರಚಾರೊಗಾದ್, ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗಾದ್ ಉರ್‍ಯಕಲೆನ್ ನಂಬುದು ಅತ್ತ್. ಆರ್ನನೇ ಆಯಿನ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದ ದೈರೊಡು ಆರ್ ನಡದೆರ್. ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಗಡಿಟ್ಟ್ ಆರ್ ದೆತ್ತಿನ ಕಂಚಿದ ಸೊರ ಅವು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ದಿಲ್ಲಿದ ರಾಜಗದ್ದಿಗೆಗ್‌ಲಾ ಬೊಟುದುಂಡು.

ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಸಾಹಿತಿಯಾದ್ ಬರೆತಿನಿ ಮಾತ್ರತ್ತ್, ಭಾಷಣ ಮಲ್ದಿನಿ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಬರವು ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡದ ಸೊರ ಕೊರಿಯೆರ್. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪುಟಿನ ಒರಿ ರೈತೆ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ದಾದ ಕೊರೊಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬನ್ನಗ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸೊರ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಸೊರ, ಸ್ವಾರ್ಥದಾಂತಿನ ಪೋಡಿಗೆದಾಂತಿನ ಸೊರ ಪಂಡ ಅವು ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕಲ್ನವು. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ರಾಜಕೀಯದ ಅನುಭವ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ವೇದ ಪುರಾಣ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಗೇನ ಕುಡೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್; ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಋಣ, ಅರೆನ್ ಈತ್ ಎತ್ತರೊಗು ಕೊನೊತುಂಡು. ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮ, ಪಕ್ಷದ ಗಡುದಾಂತಿನ ಗಡಿನಾಡ ಶಕ್ತಿ ಕಯ್ಯಾರದಾರ್ನವು.

ಯಾನ್ ರಡ್ಡನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮುತ್ತಕ್ಕ ಟೀಚರ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕ್‌ಲ್ನ ಪದ್ಯ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆಂಪಾವೊಂದುಂಡು.

"ಏರುತಿಹುದು ಹಾರುತಿಹುದು ನೋಡು ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ
ತೋರುತಿಹುದು ಹೊಳೆದು ಹೊಳೆದು ಬಾನಿನಗಲ ಪಟಪಟ"

ಜೋಕುಲೆನ ಬಾಲೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ಸತ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ಅಹಿಂಸೆದ ರಂಗ್‌ನ್ ತೋಜಾದಿನ ಮೂರಂಗ್‌ದ ಕೊಡಿಕುಂಟುದ ಮಯಿಮೆನ್, ದೇಶ ಪ್ರೇಮೊನು ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇಲೆ ಅರೆಡ್ದ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮೂಜನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್‌ಪ್ಪುನಗ :

"ಸಂತೆಗೆ ಹೋದನು ಭೀಮಣ್ಣ
ಹಿಂಡಿಯ ಕೊಂಡನು ಹತ್ತುಮಣ
ಕತ್ತೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹೇರಿದನು
ಕುದುರೆಯ ಬೆನ್ನಲಿ ಸಾಗಿದನು
ಕತ್ತೆಯು ಅರಚಿತು ಓ ಗೆಳೆಯ
ಅರ್ಥವ ನೀ ಹೊರು ದಮ್ಮಯ್ಯ
........ನೀ ನನಗಿದ್ದರೆ ನಾ ನಿನಗೆ
ನೆನಪಿರಲೀನುಡಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ"

ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ದುಂಬುದ ಕಾಲದ ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಎಂಚ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿಲೆಕನೇ ಪರೋಪಕಾರದ ಗುಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಆಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪುದೆ ಪೂಂತೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಬಾಲೆ ಮನಸ್‌ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ "ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ ಓ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ

ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದೆದ್ದು ಓಡಿ ಬನ್ನಿ

ಕನ್ನಡದ ಗಡಿ ಕಾಯೆ ನುಡಿಕಾಯೆ

ಕಾಯಲಾರದೆ ಸಾಯೆ, ಓ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ"

ಪಂತಿನ ಈ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ದೇಶ ಪ್ರೇಮ ಬಾಸೆದ ಮೋಕೆ ಯೇತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು.

ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕ್‌ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಉಂಡು. ನಿಸರ್ಗದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗುಣ ಉಂಡು. ಅವು ಅರೆನ ಮಾತ ಬೂಕುಲೆಡ್ ನೆಗತ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ಮುಂಡು ತುತೊಂದು ಮುನ್ನಿ ಬುಡ್ದು, ಜುಬ್ಬ ಪಾಡ್ದ್, ಸಾಲ್ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದು ಬತ್ತೆರ್‌ಂದಾಂಡ ತುಳು ಕನ್ನಡದ ತಮೆರಿ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 2014 ಜೂನ್ 8 ತಾರೀಕ್‌ಗ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ನೂದು ವರ್ಸದ ಪರ್ಬ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಡಿ.ಲಿಟ್‌ದ ಮಾನಾದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಮಾನಾದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಣಿಪಾಲ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲತ್ತಾಂದೆ 66ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ಆರ್ನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬೈದಿನವು ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೆರ್ಮೆ. ಆಂಡ ಆರ್ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪಿರವು ಪೋತಿನಾರತ್ತ್ ಅರೆಗಿತ್ತಿನ ಒಂಜೇ ಅಂಗಲಪ್ಪು ಪಂಡ ಅವು ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರೊಡು. ನೂದು ವರ್ಸದ ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಅವೇನೇ ದಡಿ ಬೊಟುದು ಪಂಡಿನಾರ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು. ಅರೆನ ಐಕ್ಯಗಾನ, ಶತಮಾನದ ಗಾನದಂಚಿನ ಬರವುಲು ಆರ್ನ ಸೊಚ್ಚ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನಡೆನ್, ಕನೊನು ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುಂಡು. 'ದುಡಿತವೇ ನನ್ನ ದೇವರು, ಪನ್ಪಿ ಆತ್ಮಕತೆ ಕೃಷಿ ಮೂಲೊಡು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ದ್, ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ನಡುಟ್ಟು, ಸಮಾಜ, ದೇಶ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಪನ್ಪಿ ಮೂಲ ಮಂತ್ರೊಲೆನ್ ಲೋಕೊಗು ಪಟ್ಟುಂಡು.

ಕನ್ನಡ ತುಳು ಅತ್ತಾಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತೊಡುಲಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇತ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ರಾಜಕಾರಣಿಗ್ ರಾಜಕಾರಣಿ, ಸಾಹಿತಿಗ್ ಸಾಹಿತಿ, ರೈತಗ್ ರೈತೆ, ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮೋಕೆದ ಮಾಸ್ಟ್ರ 33 ವರ್ಸದ ಆರ್ನ ಶಿಕ್ಷಕ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಯೇರ್ಲಾ ಪಿರ ಬೂರ್ದುಜೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಪಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷಿಟ್ಟ್ ಇರೆಗ್ ಒವು ಇಷ್ಟ ಕೇಂಡ ಆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ "ನಾಯೆರ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿನಲಾ ಪೆನ್ನ್ ಪತ್‌ದ್ ಬರೆಪಿನಲಾ ಎಂಕ್ ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ". ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ನೂತ್ತ ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ನಿಕುಲ್ಲಾ ಎನ್ನಲ್ಕನೇ ಬದ್‌ಕ್‌ಲೆಂದ್ ಅಕೇರಿಗ್ ಕುಟಿನ ದಂಟೆನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋತೆರ್. ನಮ ಆ ದಂಟೆ ಪತೊಂದು ಆರ್ ನಡದಿ ಸಾದಿ ನಡತಡ ಆರ್ನ ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಆವು.

* * *

ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆದ ಅಪ್ಪೆನ ಕತೆ

ಪಲ್ಲಡಿತ್ತಿನ ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆನ್ ಕರಿಯಪ್ಪಣ್ಣೆ ಪತ್ತೊಡುಂದು ಮೂಜಿ ದಿನ ಪೊರುಂಬುದೆರ್. ನೀರ್‌ಡ್ದ್ ಕೆಸರ್‌ಗ್ ಕೆಸರ್‌ಡ್ದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಮುರ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಪ್ಪೆ ಅಕೇರಿಗ್ ಕರಿಯಪ್ಪಣ್ಣನ ಅಟ್ಟೆ ಬಲೆಕ್ಕ್ ಬೂರುಂಡು. ಎನ್ನ್‌ಂಡ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಪನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ನರಮಾನ್ಯೆ ನಮನ್ ಪತ್‌ದ್ ಗೋಣಿದುಲಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊನೋದು ಮಾರುವೆ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮಸಾಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊರ್ಲುದ ದಬ್ಬಿಡ್ ದಿಂಜಾದ್ ಅಮೇರಿಕೊಗು ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಕಲೆಗ್ ಕಪ್ಪೆದ ಕಾರ್ ಪಂಡ ಬಾರೀ ರುಚಿಗೆ. ಯೇತ್ ಕಾಸ್‌ಲ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಅವು ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಪ್ಪೆ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನಿ ಪಂಡ ಜನೊಕುಲು ತೋಕುಲು ಪಾಡ್ದ್ ದೆಂಜಿ ಪತ್ತರೆ ಕಪ್ಪೆ ಪತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಜೂವಪ್ಪ ಪತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಂದವುದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ದೆಂಜಿ ಪತ್‌ದ್ ಒಯಿಪುಂಡು. ಅಪಗ ಬಲೆಟ್ಟ್ ದೆರ್ತ್‌ಂಡ ದೆಂಜಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಂಡ ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆಗ್ ಬಾರೀ ಇಚಿತ್ರ ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟೆದ ಉಲಯಿ ಇತ್ತಿಲೆಕನೆ ಕಪ್ಪೆಗ್ ಭಾಷಣ ಕೇನುಂಡು. ಜನೊಕುಲ್ನ ಬೊಬ್ಬೆ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಕೇನುಂಡು. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಬಟ್ಟೆದ ಬಾಯಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ಡ್ ಪೋಂದು ನೂಕಿಯೆರ್. ಕಪ್ಪೆ ಬದ್‌ಕೊಂಡೆಂದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಗಿದ್ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಕುಲೋಂಡು. ಕಪ್ಪೆಗ್ ಅಪಗ ತೆರೀಂಡ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡಿನಲ್ಕ ಅಮೇರಿಕೊಗು ಕಡಪುಡ್ರೆ ತೋಕುಲು ಪಾಡರೆ ಕನದಿನತ್ತ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ಕಪ್ಪೆ ಬುಡ್ದ್ ತುದೆ ತುಲಿಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನಂದ್.

ಉಂದು ಮರನಿ ಪಾವಂಜೆದ ನಂದಿನಿ ತುದೆತ್ತ ಬರಿಟ್ಟ್ 'ತುದೆ ತುಲಿಪು'ದ ಉದಿಪನೊಗು ಬಯ್ದಿನ ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆದ ಕತೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಓಡೊಗು ಮಿತರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಕಾಂಡೆಲ್‌ದ ದೈ ನಡ್ದ್ ಉಂದು ಪ್ರಕೃತಿದ ರಕ್ಷಣೆ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮೆಲ್ಲ ಓಡ ಪೋವರೆ ಪತ್‌ಂಡ್. ಕಪ್ಪೆಲಾ ಮೊಕುಲು ದಾದ ಪನ್ಪೆರ್ ತೂಕಂದ್ ಓಡದ ಬೆರಿಯೆನೇ ಪೋಂಡು. ಒಟ್ಟುಗು ಮೂಜಿ ಕಪ್ಪೆಲು ಇತ್ತ. ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಪಂಡ "ಎಂಕಲೆಗ್ ಅಕಲ್ನ ಭಾಷಣ ಬೊಡ್ಚಿ ಎಂಕಲೆನ್ ಒಂಜಿ ವಾರೊಡು ಉಪಾಸ ಪಾಡ್ದೆರ್. ಎಂಕುಲು ಮುಲ್ಪನೆ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ನಕ್ಕುರು ಪತ್ ತಿನ್ಪ". ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆ ಅಪ್ಪೆನ್ ಎನ್ನೊಂದೇ ಭಾಷಣ ಕೇನುಂಡು ಕೆಲವೆರ್ ಜೋರು ಜೋರು ತುಚಿದ್ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಬೊಂಡ ಪರ್ದ್ ಒಟ್ಟೆ ದಕ್ಕುವೆರ್, ಪರ್ಂದ್ ತಿಂದ್ ಚೂಲಿ ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. "ತುದೆ ಪಂಡ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಮೂಲ. ಅವು 'ಜೀವ ನದಿ' ತುದೆ ಕಡಲ್‌ಗೇ ಪೋಡಶ್ತಾಂದೆ ಅವೆನ್ ಕಟ್ ಪಾಡರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇನಿ ಸರಕಾರ 'ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ', ನೇತ್ರಾವತೀ ತುದೆನ್ ತಿರ್ಗಾವುನ ಬೇಲೆಗ್ ಕಯಿ ಪಾಡ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಉಂದೆನ್ ನಮ ವಿರೋದ ಮಲ್ಪೊಡು. ನಮ್ಮ ಈ ಚಿಂತನೆ ಉಂದು ನಂದಿನಿ ತುದೆಕ್ಕ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ನೇತ್ರಾವತಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಸೇರೊಡು. ತುದೆ ಪಂಡ ನೀರ್‌ದ ಟಾಂಕಿ ಅತ್ತ್. ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರೆಗ್ ತುದೆತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬಿಲೆಕ ಅಕುಲು ತುದೆಟ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಯಿಕಂಜಿ ದೆಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಂಡ ಕಲಕ್ಕ್ ನೀರ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಓಡೊಡು ಪೊಯ್ಯೆದ ಕೆಸರ್‌ದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿತ್ತಕಲೆಗ್ ತುದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧ ಇಜ್ಜಿ. ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆರ್ ಇನಿ ತುದೆತ್ತ ಮೀನ್ ತಿನರೆ ಆವಂದಿಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಜಾತ್ರೆ ಕಂಡೇವುದ ಅಡೆಪು ಇನಿಗಾನಗ ಅಡೆಪರೆ ಆವಂದಿಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕಂಪೆನಿದ ಇಸತ್ತ ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮೀನ್ ತಿನಂದಿಲೆಕ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಕೇನರೆ ದಿಂಜ ಕುಸಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒರಿ ಆಯಿನೆ ಒರಿ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗು ತುದೆಟ್ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಡಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಮೀನ್‌ದ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ಪನರೆ ಪತಿಯೆರ್. ಅಯಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕಪ್ಪೆಗ್ ದಿಂಜ ಕುಸಿ ಆಯಿನಿ ಪಂಡ ಉದಿಪನದ ಕಪ್ಪೆ ಬುಡಿನ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಒರಿ ಪಂಡಿನವು "ಕಪ್ಪೆ ಬುಡ್ದು ಇನಿ ತುದೆತುಲಿಪು ಉದಿಪನ ದಾಯೆ ಮಲ್ತಿನಿ ಪಂಡ ಕಪ್ಪೆ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿದ ಮಗೆ ರೈತನ ಮಿತ್ರೆ. ದುಂಬು ಕಂಡೊಡು ಕಪ್ಪೆ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕೆಯಿಕ್ಕ್ ಸೀಕ್ ಬರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್, ರೋಗ ಪರಡಾವುನ ಪಾಂತೆ, ಪಕ್ಕಿ, ಪುರಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಕಪ್ಪೆ ತಿನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಕಪ್ಪೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಜನಪದೆರ್ಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ ಕಪ್ಪೆ ಕೆರ್ಪಿನತ್ತ್ ಕಪ್ಪೆ ತಾಂಕೊಡು" ಪಂಡೆರ್. ಅಪಗ ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆ ಎನ್ನುಂಡು ಮೊಕಲ್ನ ಅಮ್ಮೆ, ಅಜ್ಜೆ, ಎರು ತಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ನಾಯಿ ತಾಂಕರೆ, ಕೋರಿ ತಾಂಕರೆ ಮೊಕಲೆಗ್ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ನನ ಕಪ್ಪೆ ತಾಂಕುನ ಒಂಜಿ ಬಾಕಿ. ತುದೆ ಬರಿಕ್ಕ್ ಕಾಂಡೆಲ್ ದೈ ನಡಿನ ಮಂತ್ರಿಲು ಪಂಡೆರ್ "ದುಂಬು ಇನಿತ್ತಲೆಕ ಪಾದೆಕಲ್ಲ್ ಕಟ್‌ದ್, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟ್ಟಪುಣಿ ಪಾಡೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕೆಸರ್ ಪೊಯ್ಯೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟ್ಟಪುಣಿ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕರವಂದಿನಂಚ ಪುಡೆಕ್ಕ್ ಕೋಡು ಕಾಂಡೆಲ್, ಉಪ್ಪಿ ಕಾಂಡೆಲ್ ದೈ ನಡೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಇನಿ ನಮ ಅವೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡು. ಸರಕಾರದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಕರಾವಳಿ ಉತ್ಸವದ ಪೊರ್ತುಡು ನಂದಿನಿ ತುದೆತ್ತ ಬರಿಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆವೊಡು. ಕರಾವಳಿದ ಜನೊಕುಲ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ಪಂಡ ಅವು ತುದೆ ಕಡಲ್ದ ಸಂಬಂಧದ ಬದ್‌ಕ್. ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರ್ ತುದೆ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಮಲಾ ಇನಿ ಆ ಸಂಬಂಧೊನು ದೀವೊಂದು ಪೋವರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು" ಪಂಡೆರ್. ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆಗ್

ದಾದನಾ ವಾಸನೆ ಬರ್ರೆ ಪತ್‌ಂಡ್ ದಾದಂದ್ ತೂನಗ ಪುಣ ದಿಂಜಾದ್ ಗೋಣಿಡ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ಪಾಡಿನಂಚ ತೋಜೊಂದುಂಡು ಅಪಗ ಒರಿ ಪೇಪರ್‌ದಾರ್ ಪಂಡೆರ್. ಇನಿ ಅಂಗಡಿದ ಕಜವು ಕುರೆ ಕುರ್ತೆಲ್, ಕೋರಿದ, ಮಾಸದ ಅಂಗಡಿದ ವೇಸ್ಟೇಜ್ ಪೂರ ತುದೆಟ್ಟುಂಡು, ಅವು ದಬ್ಬೆ, ಬಾಟ್ಲಿ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಂದ್ ತೂಪುಜೆರ್ ಸಂಕೊಡು ಕನತ್‌ದ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ದೊರ್ಪುವೆರ್. ಬೊಕ ಒಡೆ ತುದೆ ಸರಿ ಉಪ್ಪುನು? ದುಂಬು ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಬಾಜನ ದೆಕೊಂದು, ಮೀಯೊಂದು ಅಗತ್ತೆಗ್ ಅಟಿಲ್‌ಗ್‌ಲಾ ಕೊನೊವೊಂದಿತ್ತಿನ ತುದೆತ್ತನೀರ್ ಇನಿ ಮೈಯಿಕ್ಕ್ ಬೂರುಂಡ ಕಿರುಂಬುಡು ಪಂಡ ನಮ ಆತ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ದ ಪಂಡೆರ್. ಓಡೆ ಮುಟ್ಟ ಹಾಳಾತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಕೆಲವೆರ್ ಇಲ್ಲದ ಡ್ರೈನೇಜ್, ತಂಡಾಸ್‌ದ ಪೈಪುಲಾ ತುದೆಕ್ಕ್ ದೀತಿನ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಮಾತಯೇರ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪುನು? ಮೀನ್ ಪತೊಂದು, ಬೊಲ್ಪು ಪಾಡ್ದ್, ಬೇಪು ಪಾಡ್ದ್ ಪೊರುಂಬೊಂದಿತ್ತಿನ ತುದೆ ಜಪ್ಪರೆ ಪೋಡಿಗೆ ಆಪಿನಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್. ಯೇರಾ ಒರಿ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆದ ಸೀಕ್‌ದಕಲ್ನ ಕುರ್ತೆಲ್ ನೀರ್‌ಲಾ ತುದೆಕ್ಕ್ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು. ಉಂದೆನ್ ಕೇನ್ನಗ ಗೋಂಕುರು ಕಪ್ಪೆಗ್ ನೀರ್‌ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಕಂದ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಈ ಕಷ್ಟದ ತುದೆಡ್ದ್ ಕೆರ್ದ್ ತೋಕುಲು ಪಾಡಿಯೆರ್ಡಲಾ ಅವು ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಕತೆ ನೆಂಪಾಂಡ್. ಅಬುರೋಣಿ ಮದ್ಮಲ್ ಮೊಡಂಗ್ ಮದ್ಮಯೆ ಪದ ಕೇನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ತುದೆತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್ ಆ ಪದೊಟ್ಟು ಬರ್ಪಿನ ಮೀನುಲು ಬದ್‌ಕಯಂದ್ ಎನ್ನ್‌ಂಡ್. ಕಪ್ಪೆ ತುದೆಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿಲೆಕನೇ ಮಾತೆರ್ಲ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ಒಣಸ್ ಉಂಡುದು ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ತುಲಿಪು ಮುಗಿದ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಕಪ್ಪೆ ಒರಿದಿನ ರಡ್ಡ್ ಕಪ್ಪೆಲು ಓಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ತೂನಗ ಅಕಲ್ನ ಪುನ ನೀಂದೊಂದುಂಡು. ಆಪಗ ತೆರಿಂಡ್ ನೀರ್ ಇಸ ಆತಿನಿ ಅಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ.

* * *

ಕುಡ್ಲದ ಕೆರೆಂಗ್ ಗಟ್ಟದ ಟೊಮೇಟೋ

ಕೋಡೆ ಪತ್ರಕರ್ತೆ ಸುಂದರಣ್ಣನಡೆ ಪೋದಿತ್ತೆ. ಆರ್ ತೆಲಿತೊಂದು ಪಂಡೆರ್ "ಇರೆಗ್ ಕೆರೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಯಾವಾ ಅತ್ತ್ ಟೊಮೇಟೊಲಾ ಬೋಡಾ?" ಯಾನ್ "ಬೋಡು" ಪಂಡೆ. ಅಂಚಾಂಡ ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ವಿರೋಧ ಮಲ್ಪುರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡೆರ್. ಎಂಕ್ ದಾದಂದ್ ಅರ್ಥ ಆಯಿಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಂಡೆರ್ ಇನಿ ಕುಡ್ಲಡೊಂಜಿ ಪ್ರೆಸ್ ಮೀಟ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಡೆಗ್ ಡಿ.ಸಿ. ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ಪ್ರೈಮರಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಬತ್‌ದ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಲೆಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಂಡ್ "ಸರ್ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕಿದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ "ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು?" ಅಯಿಕ್ ಡಿ.ಸಿ ತೆಲಿತೆರ್. ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಪಂಡೆರ್ ನೀನು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕವಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಯ್ತು. ಆದ್ರೆ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಧರ್ಮ. ಆದ್ರೆ ಇದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಲ್ಲ. ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇದನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಬಾರ್ದು ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ. ನಾನು ಸರಕಾರದ ಪರ ಜನರ ಪರ" ಬಾಲೆಡ ಕೇಂಡೆರ್ "ಮಗು ನಿನಗೆ ಟೊಮೇಟೊ ಬೇಕಾ? ಹೌದು. ಆ್ಯಪಲ್ ಬೇಕಾ? ಹೌದು. ಕ್ಯಾರೇಟ್ ಬೇಕಾ? ಹೌದು. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೇಕಾ? ಹೌದು. ಹಾಗಾದ್ರೆ ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ಬೇಕು ಯಾಕೆಂದ್ರೆ ಅದೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದ್ರೆ ನೀರು ಬೇಕಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಗೆಣಸು ಬೇಕಾ? ಅದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಜೋಕುಲು ಪೂರ ಬೊರ್ಚಿಂದ್ ತರೆ ಆಡಯ. ಡಿ.ಸಿ ಸಾಹೇಬೆರ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಜೋಕುಲ್ನ ಮನಸ್ ಗೆಂದಿಯೆರ್. ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಸಮಾಧಾನದ ಪಾತೆರೊಲು ಇನಿ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್‌ಲ ಕೇನೊಂದುಂಡು.

ಇನಿ ಯಾನ್ ಉಂದೆನ್ ದಾಯೆ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಊರುಡು ದುಂಬು ಕೆರೆಂಗ್, ಕರುಂಬು, ಬಾರ್, ತಾರಾಯಿ ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಇನಿ ಅವೆನ್ ತಿನ್ಪಿನಕುಲು ಯೇರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್ ಬುಲೆಪುನಕುಲ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ "ಕುಡ್ಲದ ಕೆರೆಂಗ್ ಗಟ್ಟದ ಟೊಮೇಟೋ" ಪನೊಂದು ತೆಲಿಪುನ ಕಾಲ ಬೈದ್ಂಡ್. ಪ್ರಪಂಚೊಡು ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ನ ದೇಶಂದ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಅಮೇರಿಕೊಡು ತಿನ್ಪಿನಾತ್ ಕೆರೆಂಗ್

ವಾ ದೇಶೊಡುಲಾ ತಿನ್ಪುಜೆರ್‌ಗೆ. ನಂಕ್ ಕೆರೆಂಗ್ ಸಸಾರ. ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಕತೆ ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್. ಮರನಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆರ್ "ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದ್ರೆ ಇದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಪ್ಪೆ ಎಂಕ್‌ಲಾ ಅಂಚೆನೆ ತೋಜುಂಡು. ನಮನ್ ನಮನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್‌ಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಮುಲ್ಪದ ಸ್ಥಿತಿ ತೂಂಡ ಬುದ್ಧಿಒಂತೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆದಲ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಲೆಗ್, ಉದ್ಯಮಿಲೆಗ್, ರಾಜಕಾರಣಿಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆದಲೆಕ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಪಿದಯಿದಕುಲು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್ ಮುಲ್ತಕುಲೇ ಉಂದು 'ಡ್ರೈ ಲ್ಯಾಂಡ್' ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊರ್ತಿನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಉಜಿರೆಡ್ ನಡತಿನ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪೊರ್ತುಡು ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ತಿರ್ಗಾವುನ ಯೋಜನೆನ್ ಆವರೆ ಬುಡ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ನಿರ್ಣಯ ದೆತೊಂದುಂಡು. ಅವು ನಿರ್ಣಯದಲ್ಕನೇ ಉಂಡು. ತುದೆ ತಿರ್ಗಾವುನ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಮರನಿದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡುಲಾ ಅವುವೇ ನಿರ್ಣಯ ದೆತೊಂದುಂಡು. ಮಾತಲಾ ನಿರ್ಣಯೊಡೇ ಉಂಡತ್ತಾಂದೆ ಕೋಡಿ ಎತ್ತುಜಿ. ಪಂಡ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಮುಲ್ಪದ ಜನ ಅಕಲಕಲ್ನ ಲಾಭೊಗು ಮಾತ್ರ ಲಕ್ಕುವೆರತ್ತಾಂದೆ ಊರುಗು, ಭಾಷೆಗ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್, ನೀರ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಆನಗ ಲಕ್ಕುಜೆರ್. ಓಟುಗಾನಗ ಮಾತ್ರ ಒಟ್ಟುಗಾಪೆರ್. ಜಾತಿ ಧರ್ಮೊಲ್ನ ಉಲಯಿದ ಲಡಯಿಗಾಂಡ ಒಟ್ಟುಗಾಪೆರ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಈತ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಬತ್‌ದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡೊಡು ಇಸ ದಿಂಜಿದ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಆವಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಬನ್ನಗ ಪೂರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಧರಣಿ, ಬಂದ್‌ಲು ಪೊಟ್ಟಾವೊಂದೇ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂದ ಉಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸುರುವಾನಗ ಒರಾನೆ ಭಗ್ಗಂದ್ ಪೊತಿಲೆಕ ಆಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅಡೇಗೆ ನೀರ್ ಬೂರಿನಲ್ಕ ಪುಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಕ್ಕುಂಡು. 'ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ'ತ್ತ ಇಸಯಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಸರಕಾರನೇ ಮಲ್ಪುನವತ್ತ? ಸರಕಾರ ಯೇರ್? ನಮ್ಮನೆ ಅತ್ತಾ? ಅಂಚಾಂಡ ವಿರೋಧ ಎಂಚ ಮಲ್ಪುನು?

ಕೋಡೆ ಪರಿಸರವಾದಿ ಸುರೇಂದ್ರೆರೆಗ್ ಪೋನ್ ಮಲ್ತ್ ಪಾತೆರಿಯೆ. ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ "ದಾದ ಮಲ್ಪುನು ಯಾನ್ ನಾಲೈನ್ ಕಾಲಂ ಬರೆಯೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ನಮ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಲಿ ಪನ್ಲೆಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಸರೀ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಅಕುಲ್ಲಾ ಬದ್‌ಕೊಡತ್ತೆ? ಅಕಲೆಗ್ ಪರ್ರೆ ನೀರಿಜ್ಜತ್ತೆ ಕೋಲಾರದಕಲೆನ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡೊಗು ಪಾಡ್ದ್, ಮುಲ್ತಕಲೆನ್ ಅಡೆ ಕಡಪುಡುಂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥ ಆವು. ಎಂಚಿನಾಂಡಲ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೋಪಿನ ನೀರತ್ತೆ? ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನರೆ ನಮ ಯೇರ್? "ಇರುವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ" ಪನ್ಪಿ ವಾಕ್ಯೊನು ನಮ ನೆನೆಪು ಮಲ್ಪೊಡು "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಒಂದೇ ಭೂಮಿ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಈರ್ನ ವಾದ ಸರಿ ಪಂಡೆರ್. ಆರ್ನ ಪ್ರಕಾರ ನಮನೇ ಮನಸ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪೊಡು. ಯಾನ್ ಎನ್ನಿಯೆ ಎಂ.ಆರ್. ಪಿ.ಎಲ್‌ದ ಇಸತ್ತ ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ದ್

ಕಂಡೆವುದ ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತರೆ ಆಪುಜಿ. ತುದೆತ್ತ ನೀರ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಜಿಡ ಕಡಲ್‌ನೇ ನಂಬುದು ಬದುಕುನಕಲ್ನ ಗತಿ ದಾದ ಆವುಂದು ಯೇರ್ಲಾ ಎನ್ನುಜೆರ್. ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದ ಬೊಳ್ಯೊಡು ಪಡ್ಡೆದ್ರದಲ್ಪ ದಂಬು ಕಟೊಂದು ಉಂಡು. ಉಂದು ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ತೆರಿವುಜಿ. ಕುಲ್ಲರೆ ಆಯಿಜಿಡ ಲಕ್‌ದ್ ಪೋವೊಡು. ದಾಯೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ ವಿಶಾಲ ಅತ್ತಾ? ಬುದ್ಧಿವಂತೆರತ್ತಾ?

ಗಡಿನಾಡ ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಪಂತಿಲೆಕ 'ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ ಓ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ" ಪಂಡಿನ ಗತಿ ಇನಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ನೀರ್‌ದ ಲಾಗೊಡು ತೂತ್ತ ಬೆಚ್ಚ ತಾಗೊಂದಿಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ 13 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಮುರ್ಕೊಡತ್ತಾ? ವಾ ಪಕ್ಷದಕಲೆಗ್‌ಲಾ ಗಟ್ಟಿ ಪಾತೆರುನಲೆಕ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕುಲು ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಕೆಸರ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದಿನಿ. ಕೆಲವು ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಕಲೆಗ್ ಉಂದೆತ್ತ ಸಂಗತ್ತಿಯೇ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ವಾ ರಾಜಕೀಯಂದೇ ಅರ್ಥ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಕೆಲವು ಪರಿಸರವಾದಿಲು ಶಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಬ್ಯಾನರ್ ತೋಜಾದ್ ಫೋಟೊ ದೆತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಅವೆನ್ ತೂದು ಅಕಲೆಗ್ ಮರ್ಲ್ ಪನ್ಪಿನಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿನಕುಲು ತಪ್ಪುಂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪನರೆ ಪೋಡಿಗೆ ಆದ್ ಎಲ್ಲೆ ಪ್ರೊಮೋಷನ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಆವುಂದು ಮನೀಪಂದೆ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಇಂಚಿಪ್ಪೊಗು ತಿಕಿನ ಸುದ್ದಿದ ಪ್ರಕಾರ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ಆಪುಂಡು ಆಪುಂಡೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪರ್ಪಿ ನೀರ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಮಲ್ಪರೆ ಯೇರೆಗ್‌ಲ ಆಪುಜಿ. ಸಂವಿಧಾನೊಡೇ ಅಯಿಕ್ ಇಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಪುಂಡು ಇಜ್ಜಿ ಬೊಕ್ಕದ ಸಂಗತ್ತಿ. 13 ಸಾರ ಕೋಟಿ ಮುಗ್ಯೊಡೆ. ತಿನ್ಪಿನಕುಲು ತಿನೊಡೆ. ಪೈಸ ಮಣ್ಣ್‌ದಡಿಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಬೋಡು. ಪಂಡ ಉಂದು ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆಕ್ಕೇ ಉಂತೊಡು. ಇಜ್ಜಂಡ ಕುಮಾರಧಾರ, ಎಲ್ಲೆ ನೇತ್ರಾವತಿನೇ ತಿರ್ಗಾರೆ ಸುರುಮಲ್ಪೆರ್. ನಂಕ್ ಕೆರೆಂಗ್‌ಡ್ದ್ ಟೊಮೇಟೊ ಮಿತ್ತತ್ತೇ? ಅವು ಗಟ್ಟದ ಉಂದು ಊರುದ.

* * *

ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪುಟುದಿನ ಗಟ್ಟದ ಕತೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸತ್ಯೊಲು ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿನಿ ಗಟ್ಟಡ್ದ್ ಪನ್ಪಿನವು ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರೆ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ನಂಬೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ಸತ್ಯ. ತುಳುವೆರ್ನ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲಡ್ ಪಡ್ಡೆಕಲ್ಲ್, ಮಣೆ ಮಂಚಾವು, ಸಾನ ಮುಂಡಿಗೆಲೆಡ್ ನೆಲೆ ಆದ್ ಮಾಯೊಡ್ದು ಜೋಗೊಗು ಬರ್ಪಿನ, ಮಾಯದ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಪಂಜುರ್ಲಿ ದೈವಲಾ ಗಟ್ಟಡ್ದ್ ಜತ್ತ್ ಬೈದಿನವು ಪನ್ಪಿನ ಪಾಡ್ದನದ ಸತ್ಯ. ಅಂಚಾಂಡ ಗಟ್ಟಗ್‌ಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳು ಭೂಮಿಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಬಜೀ ನೀರ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅವು ದೈವ ಸಂಬಂಧ. ಪಂಜುರ್ಲಿ ದೈವದ ಮದಿಪುಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ "ಕೈಲಾಸಗಿರಿ, ಬೊಳ್ಳಿಗಟ್ಟ, ಈಶ್ವರದೇವೆರೆ ನಂದನಂದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಏಳ್ ಕಂಚಿದ ಗುಂಡ ಏಳ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗುಂಡ ಕಂಚಿದ ಗುಂಡೊಡು ಕಲ್ಲ ಎರಮಾನೆ ಮುತ್ತಿ ಪಾರಿವಾಳ ಉಡೆತ್‌ದ್ ಸಾರ ವರ್ಣದ ಪಂಜಿ ಆದ್ ಉದಿತ್ ಬತ್ತೆ, ಗಟ್ಟಡ್ದ್ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತೆ ತುಳುರಾಜ್ಯ ತೂವೊಡು ಪಂಡೆ ಕುಕ್ಕೆದ ಗಟ್ಟ ಜಪ್ಪೊಡು ಪನ್ನಗ ಕುಕ್ಕೆದ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವೆರ್ ಬುಡಯೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ ಮಾಲದ ಗಟ್ಟ ಜಪ್ಪೊಡು ಪನ್ನಗ ಮಾಲದ ಮಾರಲಬ್ಬೆ ದೇವೆರ್ ಬುಡಯೆರ್ ಪಂಡೆ, ಬಂಗಾಡಿ ಗಟ್ಟ ಜಪ್ಪೊಡು ಪಂಡೆ ಬಂಗಾಡಿದರಸುಲು ಬುಡಯೆರ್ ಪಂಡೆ. ಕುಕ್ಕೆದ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತೆ ಕುಕ್ಕೆಡ್ ಪೊತ್ತಾಯಿನ ಪಂಚವರ್ಣದ ದೀಪ ಕುಡಮೊಡು ತೋಜಾಯೆ, ಕುಡುಮೊಡು ಪೊತ್ತಾಯಿನ ಪಂಚವರ್ಣದ ದೀಪ ಕುಕ್ಕೆಡ್ ತೋಜಾಯೆ. ಕುಡುಮದಾರೆದ ನೀರ್ ಪರಿಯೆ ಎಡತ್ತ್ ಪೋಪಿನ ಗಂಗೆನ್ ಬಲತ್ತ್ ತಿರ್ಗಾಯೆ ಬಲತ್ತ್ ಪೋಪಿನ ಗಂಗೆನ್ ಎಡತ್ತ್ ತಿರ್ಗಾಯೆ. ಇಂಚ ನೀರ ಸೆಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಗಟ್ಟದ ತಾದಿಡೆ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬತ್ತೆ.

ಎಂಕ್ ಇನಿ ಪಂಜುರ್ಲಿ ದೈವದ ನೆಂಪು ದಾಯೆ ಆಂಡ್ ಪಂಡ ಕೋಡೆ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಡ್ ಜಾತಿ ಮತ ಧರ್ಮ ಪಕ್ಷ ಬೇಧದಾಂತೆ ಸಾರಸಾರ ಜನ ಸೇರ್ದ್ ಸರ್ಕಾರೊಗು ಉಬ್ಬಿಯೆರ್. ಸರ್ಕಾರ, ನಮ್ಮ ನಾಯಕೆರ್‌ನಕುಲು ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದ್ ಸತ್ಯದ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗ್ ಯೇಸಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಲ್ಪ ನ್ಯಾಯ ಬೋಡುಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡುನಕಲೆನ್ ಪೋಲೀಸ್‌ದಕುಲು ವ್ಯಾನ್‌ಗ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಪೋಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ನಂಕ್ ರಾಜೆರ್ನ ಕಾಲ ನೆಂಪಾಪುಂಡು, ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ಕಾಲ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಯೇರಾ ಕೋಡೆ ಪಾತೆರೊದಿತ್ತೆರ್ "12 ಸಾರ ಕೋಟಿಡ್ ಒಂಜಿ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಡಲಾ

ಕೆಲವು ಕೋಟಿ ಆಪುಂಡು. ಯೇರೆಗ್ ಕೈಪುಂಡು? ಮೊಕುಲು ಸಬಿ ಪತ್‌ದೆರ್" ಉಂದು ಸತ್ಯ ಅಂದ್‌ಡ ಉಂದೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ದ್ರೋಹ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಉಂಡಾ? ಪುಟುದಿನ ಊರುಗು ಇಂಚ ದಗೆ ಮಲ್ಪುನಗ ತುಳುವೆರ್ನ ದೈವೊಲು ದಾಯೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲುದಾ? ಆ ಗಟ್ಟೊಡ್ದೇ ನೀರ್ ಪರೊಂದು ಜತ್ತಿನ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಇಜ್ಜೆನಾ? ದೈವ ನೀರ್ ಪರ್ಪಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಪೈಪುದ ರಾಸಿ ಬೂರ್ದುಂಡು. ಪಂಜುರ್ಲಿನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಪಂಜಿನ ಗುಜ್ಜಾರೆ ಕಾರಿಕಟ್‌ದಿನ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮಾರಿ ಮಿಸನುಲು ಗೊಬ್ಬೊಂದುಂಡು. ದೈವೊಲು ಉದಿಯ ಬೆಂತಿನ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ ಅಡಿ ತತ್ತೊಂದುಂಡು. ನಿರ್ ಪರತಿನಲ್ಪ ನೆತ್ತೆರ್ ಬೂರುನ ಕಾಲ ಬತ್ತ್ಂಡಾ? ಪನ್ಪಿನ ಸಂಕಲಪ್ಪು ಪುಟೊಂದುಂಡು. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಡ್ ಇನಿ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಚಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ ಆಸೆ ನಮ್ಮ ಜನೊಕುಲ್ಡ ರಕ್ಕಸ ಬುದ್ಧಿನ್ ಪುಟ್ಟಾಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಪ್ರಕೃತಿನ್ ವಿಕೃತಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಾಜಕೀಯ ಮಲ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಕಾಸ್‌ಡ್ ನಮ್ಮ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಇನಿ ಆನಗ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟದ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಗಟ್ಟದ ನೀರ್ ತಿರ್ತ್ ತುಳು ಭೂಮಿಗ್ ಜತ್ತ್‌ಜಿಂದಾಂಡ ಪಂಜುರ್ಲಿಗ್ ಪೂನೀರ್‌ಗ್ ಗತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಅರಬ್ ರಾಷ್ಟ್ರೊಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ದೈವೊಲೆಗ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ಒಂಜಂತೂ ಸತ್ಯ. ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನೀರ್ ಪರ್ತಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮದ ಜನೊಕುಲು ಇಂಚ ಲಕಿಯೆರ್ಡ ಗಟ್ಟದ ಪಂಜುರ್ಲಿ ತುಳುವೆರ್ದ ಮಾನ್ಯೆಚ್ಚಿಡ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಆಪುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಬರ್ಪಿನ ಗಟ್ಟದ ಕತೆನ್ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪಾಡ್ದನ ಎಂಚ ಪನ್ಪುಂಡು ಪಂಡ "ಗಟ್ಟೊಡು ಪುಟಿಯನೆ ಮುಗೇರ್ಲು ಗಟ್ಟಡ್ ಬಲತನೆ. ತುಳುನಾಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡಿನವೇ ಅತ್ತಾಂದೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂತುಜ. ಅವೆನ್ ತೂವೊಡು. ತುಳುವೆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಕೇನೆ ಕೆರೆಂಗ್ ಬಾರೆ ಬಲ್ಲ್ ಗಾಸಿ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ ಇನೆ ಮುಗೇರ್ಲು. ಗಟ್ಟ ಜಪ್ಪೊಡು ನಂಕ್ ಬೊಟ್ಟು ತಿರ್ಗೊಡು. ಮುಡಾಯಿಡ್ ಉಂಡು ಮುಗುಳಿದ ಗಟ್ಟ, ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ ಉಂಡು ಪಂಚ ಗಿರಿ ಪರ್ವತ, ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ ಉಂಡು ಸೆಲ್ಯಪುತ್ರ ಗಟ್ಟ. ಬಡಕಾಯಿ ಉಂಡು ಬಾಲೆ ಬಂಗಾಡಿ ಗಟ್ಟ ನಾಲ್ ಗಟ್ಟೊಗು ಒತ್ತಾಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಕುಕ್ಕೆದ ಗಟ್ಟ. ಕುಕ್ಕೆದ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ ಕುಮಾರದಾರೆದ ನೀರ್ ಪರಿಯ. ಸೋರು ಕೊಯ್ಯ, ಕೀರ್ ಕುತ್ತಿಯ. ಕೀರ್‌ಕುತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಸೊರದನಿ ಕುಕ್ಕೆದ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೇಂಡ್"

ಅಂಚ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವೆರೆ ಅಂಗಣೊಡು ಪೆಜಿ ತಿಂದೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮಾಲಕಾರ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಂಗಣೊಡ್ದು ಪಿದಯಿ ದಕ್ಕ್‌ಲೆ ಪನ್ನಗ ಮುಂಡು ಪಾಡಿನ ಪಂಜಿಲು ಪನ್ಪ "ರಾಪಿ ಪಕ್ಕಿಗ್, ಪರಪು ಪಿಜಿನ್‌ಗ್, ರಡ್ಡ್ ಕಾರ ಮಾನ್ಯಗ್, ನಾಲ್‌ಕಾರ ಪಸುಕ್ಕು ಸಂತಾನೊಗು ಸಾಪ, ಉಜಿನೊಗು ಒಯಿಪುಡೆ, ಮೇವುಗು ಪುಡೆ ಕೊರ್ಪಾರ್‌ಗೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಪಿ ಮುಗೇರ್ಲು ಎಂಕುಲು ಎಂಕಲೆಗ್ ಸಂತಾನೊಗು ಸಾಪ ಕೊರಯರಾ ಕೇಂಡ. ಅಪಗ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವೆರ್ "ಸಾಪ

ಕೊರಿಯೆರೆ ಕೊರುವೆ ಮುರ್ಗೊಲೆ ಆಂಡ ಎನ್ನ ಪಾದೊಗು ದಾನೆ ಕಾಣಿಗೆ ಕೊರುವರ್". ಕೇಂಡೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಪಂಜಿನ ಕಾಳಿ ಪನ್ಪಳ್ "ದುಂಬು ದೀನ್ಯ ಮೋಕೆದ ಕುರ್ಲೆ ಇರೆ ಪಾದೊಗು ಕಾಣಿಕೆ". ಅಂಚ ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವೆರ್ ಗಂಗೆದಾರೆದ ನೀರ್ ಪತಿಯೆರ್. ಕೋಲು ದರ್ಬೆದ ಕಟ್ಟ್ ಪತಿಯೆರ್. ಪಂಜಿನ ಕಾಳಿನ ಬಲತ ಅಲ್ಲೆ ಈಸಿಯೆರ್. ಎಡತ ಅಲ್ಲೆ ಈಸಿಯೆರ್ ಪತ್ತ್ ಪದ್ನಾಜಿ ಕುರ್ಲೆಗ್ ಸಂತಾನದ ಸಾಪ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಕೊರ್ದು ಪಂಡೆರ್ ಒಂಜಿ ಸಾದಿ ಪೋನಗ ತಗೆ ತಂಗಡಿಲೆಕ್ಕ ಪೋಲೆ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಾದಿಯೆ ಪೋನಗ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಲೆಕ ಪೋಲೆ. ಕುಡೊಂಜಿ ಸಾದಿಯೆ ಪೋನಗ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿಲೆಕ ಪೋಲೆ. ಕಾರಿ ಕಡ್ಪುಲೆ. ಜೋರು ಕೊಯಿಲೆ. ಬಯಕೆಗ್ ತಿನ್ಲೆ ಪಂಜಿ ಬಾರೆದ ಕಂಡೆ. ಪೊಟ್ಟೆಗ್ ತಿನ್ಲೆ ಪೊಟ್ಟೆದ ಕೆಯಿ. ಕೇನೆ ಕೆರೆಂಗ್ ಗಾಸಿ ಮಲ್ಪುಲೆ. ಕಾಮದೇವೆರೆ ಕಡೀರ್ದ ಮಲೆಕ್ಕ್ ಪೋಲೆ. ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರೆ ಸೊಡಿಕ್ಕಾನ ಮಲೆಟ್ಟ್ ಮೋಲ ಕೊರ್ಲೆ. ಇಂಚ ಮೋಲ ಪಾಡೊಂದು ಪಂಜಿಲು ಪೋನಗ ಇನೆವುಳ್ಳ ಪಂಜಿಲು ಬೊಟ್ಟುಲ ಬೊಲುಕಲ್ಲ ಗುಡ್ಡೆಡೆ ಪೋನಗ ರಾಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಪನ್ಪಿ ತೆಡಿಲ್ ಮುರೆಡ್ಂಡ್. ಕುಂಕುಮ ಪನಿನೀರ ಬರ್ಸ ಬೂರುಂಡು ಅಡ್ಡಬೇರ್ ತುಂಡಾತ್ಂಡ್. ಗುಂಡು ಕಲ್ಲ್ ನುರೀದ್ಂಡ್. ಪೊಟ್ಟೆದ ಕೆಯಿ ಕಲಬೀರಿ ಪೋತುಂಡು. ಬಂಜಿನ ಪೊಂಜೊವೆ ಗರ್ಭ ನಡ್ಗ್ಂಡ್. ತನೆವುಲ್ಲ ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ ಪಾಡ್ಂಡ್. ನೀರ ಮಚ್ಚುಂಗುಲು ಬೊಟ್ಟುಗು ಮಗ್ರ್ಂಡ್ ಪಂಜಿನ ಕಾಲಿಗ್ ನೀರ್‌ನಿಲೇಂಡ್. ಪಂಜಿನ ಕಾಲಿಗ್ ಬಯಕೆದ ಪುಲ್ಲ ಕಡಿ ಜೋಡ್ಯರೆ ಪೋಯೆ ಪಂಜಿನ ಗುಜ್ಜಾರೆ. ಬಾರೆ ಬಲ್ಲ್ ಕೇನೆ ಕೆರೆಂಗ್ ಗರ್ತ್ ಕಂತೆ. ನಕ್ಕುರು ನಲ್ಯೊನು ಒಕ್ಕು ಕಂತೆ. ಬಯಕೆದ ಪಲಪತ್ತ್ ತಿಂದಲ್ ಪಂಜಿ. ಬಾರೆ ತಿಂದಲ್ ಪಂಜಿ ಬಲ್ಲ್ ಕಲೆಯಲ್. ಮೂಂಡಿ ತಿಂದಲ್ ಪಂಜಿ ದೊಲ್ಲೆ ಕಲೆಯಲ್. ನಕ್ಕುರು ತಿಂದಲ್ ಪಂಜಿ ಮಣ್ಣ್ ಕಲೆಯಲ್. ಪೊರು ತಿಂಗೊಲು ಆವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಕರ್ಪು ತೋಡುಡು ಕಾರಿ ಕಟ್ಟೊಡುಂದು ಪಂಡ ಪಂಜಿಲು ಆಜಿ ಮಲೆ ಮಾತೊಂಡ, ಏಳ್ ಮಲೆ ತಿರ್ಗೊಂಡ. ಬೆತ್ತಂದಡ್ಕ ಮಾದೇರಿ ಮಲ್ಲ ಕಾಡ್, ಸೀಮುಲ್ಲ ಸೀಗೆ ಕಾಡ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯ. ನಿರೆಲ್‌ಗೆಡ್ಡೆ ನೀರ್‌ಗ್ ನಿಲ್ಕಾಯಿ ಜಾಗೆ ದೂರೊಗು ಸರ್ತೊಗು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈಶ್ವರೆ ನಡ್ತಿನ ನಂದನಂದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ ಬೊಂಡ ನೇರೊಳುದ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕೆಕ್ಕಿಲುದ್ದಗುರಿ ತೋಡುದು ಕಾರಿ ಕಟಿಯ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಆಜಿ ದಿನ ಆಜಿ ಗಳಿಗೆಡ್ ಸೆಲಿವುಲ್ಲ ಮೋನೆಡ್ ಪುಲಿವುಲ್ಲ ಬೇನೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಕಿನ್ನಿದೆಚ್ಚಿದ ಬೇನೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂಜಿ ಬೆಂಗಾಯಿಗ್ ಬೆರಿ ಕೊರಿಯಲ್, ಪುಂಚೊಗು ಪುಡೆ ಕೊರಿಯಲ್. ಭೂಮಿಗ್ ದುಡಿ ಕೊರಿಯಲ್ ಬೇನೆಗೊಂಜಿ ಕಿನ್ನಿ ದೀಯಲ್ ಆಟಿದ ಅಡಿಕುರ್ಲೆ ಸುಗ್ಗಿದ ಪೊಡಿಕುರ್ಲೆ ಮಾಯಿದ ಮಡಿಕುರ್ಲೆ ಪದ್ನಾಜಿ ಕಿನ್ನಿ ದೀಯಲ್. ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ನಿ ತಿಂದಲ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಈಸ್ವರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಬೋಂಟೆಗ್ ಬತ್ತಿನಕುಲು ಒಂಜಿ ಕಿನ್ನಿನ್ ಪತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. ಈಸ್ವರೆ ಅವೆನ್ ಕೆರ್ಪಿನಿ. ನಾಗದರ್ಬೆದ ಕಡ್ಡಿದ ನೀರ್‌ಡ್ ಜೂವ ಮಲ್ಪುನು. ಆಯನ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕಡಪುಡುನು. ಅಂಚ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿ ಪಂಜುರ್ಲಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಗ ಭೋಗ

ದೆತೊಂಡೆ. ಉಂದು ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪುಟಿನ ಗಟ್ಟದ ಕತೆ. ಈ ಗಟ್ಟದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟುಲಾ ಅವು ದೇವೆರೆ ಜಾಗ. ಆಂಡ ಆ ಜಾಗ್ ಇನಿ ಅಲಿವುಂಡು. ಕತೆ ಮಾತ್ರ ಒರಿವುಂಡು. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬುಡುವೆನಾ?

* * *

ತುಳುವೆರ್ನ ಯೋಚನೆ ಬೊಕ್ಕ ಯೋಜನೆ

ಒಂಜಾನೊಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಾನೊಂಜಿ ಊರುಡು ಒರಿ ರೈತೆ ಇತ್ತೆಗೆ. ಆಯಗ್ ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕರ ತಿಕ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಆಯೆ ಅವೆನ್ ದೆಕ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಪತೊಂದು ಪೋನಗ ಕರ ಪಂಡ್‌ಗೆ. "ಎನನ್ ಈ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂಯ. ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜೆರೆ ಅಜ್ಜೆರೆ ಅಜ್ಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಯಾನ್ ಈ ಭೂಮಿಡಿತ್ತೆ. ಅಕುಲು ಎನನ್ ಪೊರ್ಲು ಮಲ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ ಒಂಜಿ ಸೇರ್ ಅರಿ ಪಾಡಿಯಡ ಯಾನ್ ರಡ್ಡ್ ಸೇರ್ ಅರಿ ಕೊರ್ಪೆ. ದುಂಬುಲಾ ಅಂಚೆನೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆ. ರೈತೆ ಕರನ್ ಪತೊಂದು ಪೋಯೆ. ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ತೋಜಾವಂದೆ ಕುತ್ತಟ್ಟೊಡ್ ಕೊನೊದು ದೀಯೆ. ಮರಿಯಲೊಡು ಉನರೆ ದಾಂತೆ ಪೋನಗ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸೇರ್ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಸೇರ್ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಯೇರಾಂಡಲಾ ಉನರೆ ಅರಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕನನೀರ್ ಪಾಡೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ಡ ಅಕಲೆಗ್ ಕರಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಂಡ ರೈತನೊಟ್ಟುಗು ಕರಕ್ಕ್ ಎಚ್ಚ ದಿನ ಉಪ್ಪರೆ ಆಯಿಜಿ. ಈ ಕರತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಊರ್ದ ಪಟ್ಲೇರೆಗ್ ಪೋಂಡು. ಒಂಜಿ ದಿನ ಪಟ್ಲೇರ್ ಬತ್ತೆರ್ ಉಂದು ನಿನಡ ಉಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ನಿಕ್ಕ್ ತಿಕ್‌ದಿನ ಅವು. ಊರ್ದ ಪಟೇಲೆ ಯಾನ್ ಅವು ಎಂಕ್ ಕೊರು ಕೇಂಡೆಗೆ. ರೈತೆ ದಾಲ ಸ್ವಾರ್ಥ ದಾಂತಿನಾಯೆ ಕರನ್ ಕುತ್ತಟ್ಟೊಡ್ದು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ. ಪಟೇಲೆ ಕೊನೊಯಿನಾಯೆ ದಾದ ಮಲ್ತೆ? ಬಡವ ರೈತಲೆಕ ಸೇರ್, ದೆಪ್ಪುಂದೆ ಕರತ್ತ ಉಲಯಿ ಮುಡಿ ಮುಡಿ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ದೆತ್ತೆ. ಲಾರಿ ಕನತ್‌ದ್ ಲೋಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರರೆ ಪತಿಯೆ. ಆಂಡ ಪಟೇಲನ ದರ್ಬಾರ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚದಿನ ಉಂತುಜಿ. ಇಂಚಿನ ಕರತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಯೇರಾ ಅರಿತ್ತ ಬೇರದಾಯೆ ಅರಸುಗು ಪಂಡೆ ಅರಸು ಬತ್ತೆ. ಭೂಮಿಡ್ ತಿಕಿನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಸಂಪೊತ್ತು ಅವು ಎಂಕ್ ಸೇರೊಡಾಯಿನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಟೇಲಡ ಒಯ್ತ್ ದೆತೊಂದೇ ಪೋಯೆ. ತನ್ನ ಎರಮನೆಗೆ ಕೊನೊಯೆ. ರಾಣಿಗ್ ತೋಜಾಯೆ. ಕರನ್ ಉಪ್ಪರಿಗೆದ ಮಿತ್ತ್ ಕರ್ಬದ ಅನಾಸ್‌ದ ಕೋಣೆಡ್ ಅರಸು ಕರನ್ ಜೈಲ್‌ಡ್ ದೀನಲ್ಕ ದೀಯೆ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಕರತ್ತ ಉಲಯಿ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಅರಿ ದೆಪ್ಪುನ ರೈತನ ಸಾದಿ ಬುಡಿಯೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಪವನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಂಗಾರ್ ದೆತ್ತೆ. ಅರಸುನ ಆಸೆಗ್ ಕಡೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕಲಸೆ ಕಲಸೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಪವನ್ ಪಾಡಿಯೆ, ದೆತ್ತೆ. ಒಡೆ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಅರಸುನ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ತೂದು ಬೇತೆ ದೇಸದಕುಲು ಕಿಚ್ಚಿ

ಮಚ್ಚರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದಂಡ್ ದೆತೊಂದು ಬತ್‌ದ್ ಕರನ್ ಕೊನೊವರೆ ತಯಾರಾಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಅರಸುನ ಅಂಗಲಪ್ಪುಲಾ ಅಡೇಗೆ ಉಂತುಜಿ. ಬಂಗಾರ್ ದೆತ್ತ್ ದೆತ್ತ್ ಬೊಡೀದ್ ಪೋಯಿನ ಅರಸು ಕರತ್ತ ಗುಟ್ಟುನು ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುದು ತೂವೊಡುಂದು ಶಾನೇ ಪೊಗ್ಗಿಯೆ. ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ ರಡ್ಡ್ ಅರಸುನಕುಲು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವೆರ್. ಆಂಡದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು ರಾಣಿ ಒರ್ತಿಯೇ ಉಪ್ಪುನತ್ತ. ಅಂಚ ರಾಣಿಗಾತ್ರ ಅಕಲೆಗ್ ಲಡಯಿ ಆಂಡ್. ಲಡಯಿಡ್ ಕರ ದರೀಂಡ್. ಈ ಲಡಯಿದ ಕರತ್ತ ಕತೆನ್ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಡಾ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ಮರನಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಒಂಜಿಗೋಷ್ಠಿಡ್ ಪಂಡೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡೆರ್ ಪಂಡ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿ' ಪನ್ಪಿನ ಗೋಷ್ಠಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಪಾತೆರ್ನಗ ತುಳುವೆರ್ನ ಯೋಚನೆ ದುಂಬು ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇನಿ ಎಂಚ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸ್ವಾರ್ಥ ದಿಂಚಿನ ನರಮಾನಿ ಮಣ್ಣ್ ಬೊಕ್ಕ ಮನಸ್‌ನ್ ಎಂಚ ಹಾಳ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ಜೋಕುಲು ಎನ್ನರೆ ಯಾವು ರಾಜೆ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತೆಂದ್. "ರಾಜೆಲಾ ರಾಣಿಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ಕರತ್ತ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುದೊಡು. ಅತ್ತ್‌ಡ ರಾಣಿನ್ ಪೊಗ್ಗಾದ್ ದೆಯ್ಯೊಡು. ಎಂಚಿನಾಂಡಲ ಕರ ದರಿವುಂಡು ದರಿವುಂಡೆ.

ಇನಿ ಅಂಚಿತ್ತಿ ಗತಿ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬಯ್ದಿಂಡ್. ನಮ್ಮ ನುಪ್ಪುದ ಕರ ದರೀದ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಒರ್ಸೊಗು 50 ಮುಡಿ ಅರಿ ಬುಲೆಪಾದೆರ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ದು ಇಲ್ಲದ ಕಾಲೇಸನ ದೆಯ್ದೆರ್. ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ಒಟ್ಟುಗು ಕಂಡೊಡು ಬೆಂತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಪುಲ್ಯಲ್ಲೆ ಕಾಲೊಗಾನಗ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡ ಪತ್ತ್ ಒಡಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಒಡಿನ್ ಮಾರ್‌ಂಡ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೋಟಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮಣ್ಣ್ ರೆಂಕೊಡು ದಾಯೆ? ಇಂಚ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಗಂಜಿದ ಕರ ಯೆರಿಯರ್ನ ಅವೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಸಂತಾನ ಸಾಯಿರೊಗು ತೆಲಿ ಪರ್ರೆ ಬೋಡುಂದು ಎನ್ನುಜೆರ್. ಎಂಕುಲು ನಾಲಚ್ಚರ ಒರವು ಕಲ್ದಿನಿ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಪರ ಎರುತ್ತ ಬೀಲ ಪೀಂಟಾದ್‌ಂದ್ ಅಕಲೆಗ್ ಮದತೇ ಪೋತುಂಡು.

ತುಳುವೆರ್ನ ಯೋಚನೆ ಯೋಜನೆದ ಇಸಯ ಪಾತೆರ್ನಗ ನೆಂಪಾಂಡ್ ತುಳು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಬಂಟ್ವಾಳ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರೊ. ತುಕಾರಾಮ ಪೂಜಾರ್ಲು ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಟ್ಟದ ನೀರ್‌ದ ಕತೆ. ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪರೆ ನೀರ್ಗ್ ತುದೆಕ್ಕ್, ತೋಡುಲೆಗ್, ತಾರ್‌ಲೆಗ್ ಕಟ್ಟ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಟ್ಟ ಪಂಡ ಮರಿಯಲ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಒಸರ್‌ದ ನೀರ್‌ನ್ ಎರ್ಕಾದ್ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಒಡ್ಡಾವುನ ಅಡ್ಡ ದಂಡೆ. ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಎಣೆಲ್‌ಗ್ ಮೇಲ್‌ನೀರ್, ಪಂಡ ಬರ್ಸದ ನೀರ್. ಸುಗ್ಗಿಗ್ ಒಡ್ಡನೀರ್ ಅವು ಕಟ್ಟದ ನೀರ್. ಕೊಲಕೆ, ಇಡೆಕೊಲಕೆಗ್ ಒಯ್ಪು ನೀರ್ ಅವು ಪನೆತ್ತ ನೀರ್. ಊರು ಸೇರ್ದ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ಕಟ್ಟ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಗುಡ್ಡೆದ ತಪ್ಪು, ಮುಟ್ಟೆದ ಅರೆಬೈ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟಿನ ಕಟ್ಟ ತೂವೆರೆನೇ ಪೊರ್ಲು. ಎರ್ಕ ನೀರ್ನ್ ಪಿದಯಿ ಬುಡರೆ ಒರ್ದೊಡೆ ಮಾದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಡುಕ್ಕು ತೂಂಬು ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಮಾದ್‌ಡ್ ಪಿದಯಿ ಪೋಯಿನ ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಉಜೆಟ್ಟ್, ಒಸರ್‌ಡ್ ಜತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ನೀರ್‌ಲಾ ತಿರ್ತ ಕರೆತ್ತಕಲೆಗ್ ಒಡ್ಡೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ನ ಯೋಚನೆಲು, ಆಲೋಚನೆ, ಯೋಜನೆಲು ತಾನ್‌ಲಾ ಬದ್‌ಕೊಡು, ಊರುದಕುಲ್ಲ ಬದ್‌ಕೊಡು ಪನ್ಪಿನವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕಲ್ನ ಯೋಚನೆಲೆಡ್ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಎಣೆಲ್ದ ಬುಲೆಡ್ದ್ ಕೊಲಕೆದ ಬುಲೆ, ಅಡಿನೀರ ನೇಜಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ತರುತ್ತ ರಾಸಿ, ನರ್ತೆದ ರಾಸಿ, ನಕ್ಕುರುದ ರಾಸಿ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭೂಮಿಡ್, ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬದ್‌ಕಾವುನ ಗುಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಅವು ಇಸ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಇನಿ ನಂಕ್ ಒರಾನೆ ನೀರಾವೊಡು. ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪಾತಾಳದ ನೀರ್‌ನ್ ನಂಕ್ ದೆಪ್ಪರೆ ತೀರುಂಡು. ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ನ್ ಜುಂಬುದು ದೆಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಬಾಲೆ, ಮಿರೆನೇ ಕುತ್ತುದು ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್‌ಂಡ ಎಂಚ? ಇನಿತ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯುಗತ್ತ ಯೋಚನೆ ಅಂಚ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಒರಾನೆ ಮಲ್ಲಾಪಿನ ಯೋಜನೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ದಿಂಜಿದಿನ ಯೋಚನೆ. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲ ಎದ್‌ರ್ ಪುಲಿತ್ತ ಮರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಪೇರ್‌ಗ್ ಪೆತ್ತ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೊಡು ಅರಿ ಬಾರ್ ಬುಲೇದ್‌ಂಡ್. ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋದು ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋದು ದಾದಲಾ ಕನಪಿನ ಅಗತ್ತೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಇನಿತ್ತ ಬದ್‌ಕ್ ಅಂಗಡಿದ ಅರಿ ಗಾಲದ ಮೀನ್ ಪಂಡಿನಲ್ಕ ಆವೊಂದುಂಡು. ಇಲ್ಲ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಲೆಡ್ ದಿಂಜ ಸಾಗೋಳಿದ ಇಲ್ಲ್, ತುಪ್ಪೆ, ಬೈತ್ತ ಮುಟ್ಟೆ, ಕಿದೆತ್ತ ಎಲ್ಯ, ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ತೂದು, ಇಲ್ಲದ ಯೆರಿಯೆರೆನ್ ತೂದು ಪೊಣ್ಣು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಪುಣಿದಾಂತಿ ಕಂಡದಂಚ, ತಮೆರಿದಾಂತಿ ಪೊಣ್ಣನಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮಣ್ಣದ ಕರೆಟ್ಟ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತಿಂತಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಇನಿ ಬೊಲ್ಲಿದ ಬಟ್ಟಲ್‌ಡ್ ಉನ್ನಗ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಯೋಚನೆ ಸರಿ ಇಜ್ಜಿಡ ಯೋಜನೆಲಾ ತಾದಿ ತಪ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಎಚ್ಚ ದೂರ ಪೋಡುಂದು ಇಜ್ಜಿ. ಆನಿದ ಕಟ್ಟದ ನೀರ್‌ಡ್ ಊರು ಬದ್‌ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ್ತ ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆತ್ತಂಚಿನ ಯೋಜನೆಲೆಡ್ ಊರು ಸುಡು ಸುಕಾರಿ ಆಪುಂಡು. ಆನಿದ ತುಳುವೆರ್ನ ಬೆಂದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಯೋಜನೆ. ಇನಿತ್ತಕಲ್ನ ಕಂಡ್ ತಿನ್ಪಿನ ಯೋಚನೆ ನಿಜವಾಯಿನ ತುಳುವೆರ್ನ ಯೋಚನೆ ಉಂದತ್ತ್.

* * *

ತುಳು ರಾಮಾಯಣದ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ

ತುಳುನಾಡ್‍ದ ದೈವೊಲೆ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಪನ್ನಗ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್, ಒಂಜಿ ಸಾರ ವರ್ಸದ ಪುರಾಪುನು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ತ್ರೇತಾಯುಗೊನು ತುಳುನಾಡ್‍ಗ್ ಕನತ್‍ದ್ ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆನ್ ತುಳುವೆರೆ ತೋಡಬರಿಕ್ಕ್ ಒಪ್ಪಾಯಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯನ ಅಭಯದ ಗಂಧೊಡು ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೆನ್ ಪುಟ್ಟಾಯೆರ್. ಈ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಯೇರ್? ನಮ ಜಾರದ ಜಾರಂದಾಯೆ, ಕೊಡಮಣಿ ಬರ್ಕೆದ ಕೊಡಮಂತಾಯೆ, ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ, ನಾಲ್‍ಕೈತ್ತಾಯೆ ಇಂಚ ಮಾತ ಲೆಪ್ಪುವ. ಅಂಚೆನೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ. ಈ ದೈವದ ಪುರಾಪು ದಾದ?

ರಾಮ ಲಚ್ಚಿಮನೆರ್ ಸೀತೆನ್ ರಾವಣೆ ಕೊನೊಯಿಬೊಕ್ಕ ಕನನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಕಾಡ ಬರಿ, ತುದೆಬರಿ, ಕಡಲಬರಿಯೆ ಅಲೆವೊಂದು ಅಜ್ಜಿ ಸಬರಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಅಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲಾ ನೀರ್‍ದ ಅಸರ್ ಆಜಾದ್ ರಾಗಿದ ಗಂಜಿಗ್ ಕಲ್ಲ್‍ಪ್ಪು ಬಿರಾದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾದ್ ಪಜೆ ಕೊರ್ದು ಜೆತ್ತಿನೆ ತರೆತ್ತಡಿಕ್ಕ್ ಮಣೆ ಕೊರ್ದು ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದ ಕತೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೊಲು. "ತೋಜು ಗುಡ್ಡೆದ ಮೆಯ್ಯೊಂಜಿ ಊರು. ಅವುಲು ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಪನ್ಪಿ ಗುತ್ತು. ಅವುಲು ಇತ್ತೆರ್ ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು, ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರ್. ದುಂಬು ಅಕುಲು ಪೇರ ನೀರ್‍ದಂಚ ಇತ್ತೆರ್. ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆದಂಚ ಇತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ಯೇಪನ ಒರ ಮಾಯಾವಿ ಪನ್ಪಿ ಮಲ್ಲ ರಕ್ಕಸೆ ಬತ್ತಿನಾಯೆ, ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್‍ಡುಂತೊಂದು ಮೂಲು ವಾಲೀಂದ್‍ಂಡ ಮಲ್ಲ ಜವನೆಗೆ ಯೇರಾಯೆ? ಓಲುಲ್ಲೆ ಪಂಡ್‍ದ್ ಗಗ್ಗಲಿಯೆ. ವಾಲಿ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‍ದ್ ವಾಲಿ ಯೇರಾಂಡ ದಾನೆ? ಸುರು ಕೇನುನಾಯೆ ಈ ಯೇರ್? ಪನ್ನಗ ರಕ್ಕಸೆ, ಕೇಂಡಿನ ಅರ್ಥ ಆವಂದಿ ಮಂಗೆ ಈ ಯೇರ್? ವಾಲಿಗ್ ಪಿಸಿರ್ ಬತ್‍ದ್ ರಕ್ಕಸನ ಕೆಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತುಗೊಂಜಿ ಕುಲ್ಲಾಯೆ. ಈ ಪೆಟ್ಟ್‍ಡ್ ಕಯ್ಪೆ ತರುಕ್ಕು ಕಾಲೆ ಆಕಿಲೆಕ ಆಯಿನ ರಕ್ಕಸೆ ಕಾಡ್‍ಡೆ ಬಲಿಪುವೆ. ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರ್ ಬೆರಿ ಪತ್ತುವೆರ್. ಬಲಿತಿನ ಮಾಯಾವಿ ರಕ್ಕಸೆ ಮಲ್ಲ ಗುಡೆತ್ತ ಉಲಯಿ ನೂರುವೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಿದಯಿ ಉಂತುದು, ವಾಲಿ ರಕ್ಕಸನ್ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ಗುಡೆಕ್ಕ್ ಪೊಗ್ಗುವೆ, ಗುದುದು ಕೆರ್ಪೆ. ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ ಸುಗ್ರೀವೆ ಇಜ್ಜೆ. ಕಡಿಟ್ಟ್ ಕಲ್ಲ್ ದೀದ್ ಪೋತಿನೆನ್ ತೂದು ಕೋಪೊಡು ಬತ್ತಿನ ವಾಲಿ ಪನ್ನಿ ಪೆನ್ನಿ ದಾಂತೆ ಸುಗ್ರೀವನ್ ಬೆರಿ ಪತ್‍ದ್ ಆಕಿಯೆ. ಗಿಡಯೆ, ಪಗೆ ಪತಿಯೆ, ಜಾಂಬವೆರ್

ಹನುಮಂತನಕುಲು ಮಲ್ತಿ ಪಂಚಾತಿಕೆ ಪೊಟ್ಟಾಂಡ್. ಅಂಚ ಇತ್ತೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಗುತ್ತು ಬುಡ್ದು ಪೋತೆ". ಈ ಕತೆ ಕೇನ್ನಗ ರಾಮ ಲಚ್ಚಿಮನೆರ್ ಸಬರಿಡ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುರಾಪು ಕೇನುವೆರ್. ಅಪಗ ಬರ್ಪುಂಡು ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯನ ಕತೆ.

"ದುಂಬು ಈ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆಗ್ ಒರ ರುಚ್ಚ ರಜಸ್ ಪನ್ಪಿನ ಒರಿ ಯೇರ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆಗ್. ಮಲ್ಲ ಜೂವಗೆ, ಕಾಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗೆ, ಮೂಜಿ ಕುಚ್ಚಿ ಮೀಸೆಗೆ, ರಡ್ಡ್ ಉಳ್ಳಿ ಗಡ್ಡಗೆ ಆಣಗ್ ಆಣ್‌ಲ ಅತ್ತ್, ಪೊಣ್ಣಗ್ ಪೊಣ್ಣುಲ ಅತ್ತ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನಾಯೆಗೆ. ಬನ್ನಗ ಆಯಡಪ್ಪ ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಇತ್ತೊಲುಗೆ. ಊರುಡು ಆಯನ ಬೊಡೆದಿಗೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ ಒಲ್ತಾ ರಟ್ಟಾವೊಂದು ಬಯ್ಪಿನಾಂದ್. ದಾದನೆ ಪನಡ್. ಅಕುಲು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿಲೆಕ ಪಿರೀತಿಡಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಕಿಸ್ಕಿಂದೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಆಯೆ ಕುಲುನಗ ಪಗೆಲ್‌ಡೇ ಪಿಲಿ ಕೊರೆತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಇತ್ತೆ ತೂಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಪಂಡ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲ್. ಮೂಲು ನಿಲೆ ಊರ್ದು ಆಯೆ ಸುಖ ಸಂಪೊತ್ತುಡು ಇತ್ತೆಡಲ ಜೋಕುಲಾಂದಿನ ಎತೆಟ್ಟ್ ಇರ್ಲ್ ಇಡೀ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಂದೆನೇ ಪುಲ್ಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆಗೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಜೆತ್ತಿನಾಯಗ್ ನಿದ್ರೆಡ್ ಒಂಜಿ ಇರ್ಲ್ ಕನ ಕಟ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ಕನೊಟ್ಟು ಎದ್‌ರ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಭೂತ ಬತ್‌ದ್ ಉಂತುನಗ ಪೋಡಿದ್ ಕುಂಬರಿಯೆಗೆ. ಅಪಗ ಭೂತ ಪಂಡ್‌ಗೆ "ಓ ರುಚ್ಚ ರಜಸೋ ಪೋಡ್ಯಡ. ನಿನ್ನ ಈ ಬೆನ್ನಿ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಉಂದು ನಿನ್ನವತ್ತ್. ಎನ್ನವು. ಉಂದೆನ್ ಈ ನಿನ್ನ ನಿಲೆ, ಮಲ್ತೊಂಡ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ಯಾನ್ ಪದಿನಾಜಿ ಕಲೆದಿಂಜಿ ಈ ಜಾಗ್‌ದ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ. ಈ ಎಂಕ್ ಈ ತಲೊಟ್ಟು ಒಂಜಿ ಸಾನ ಕಟ್ಟಾದ್, ನಿಲೆ ಮಲ್ಪಾದ್, ಬೊಲ್ಪು ಪೊತ್ತಾದ್, ಪೂ ನೀರ್ ದೀದ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ನಿಚ್ಚ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಕರಿಪು. ಕಾಲಾದಿಗೊರ ನೇಮ ಕೊರ್ದು ಎನನ್ ಮಾನ್ಯೆಚ್ಚಿಡ್ ಬರ್ಪಾದ್, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವೆರೆಗ್ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲುಯಿ ತೋಜಾಲ. ಎನ್ನ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಮೆರೆಪಾಲ. ನಿಕ್ಕ್ ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತಾವೆ. ಕೊಡಿಪಾವೆ. ತೆಗ್‌ಲಾವೆ. ಬುಲೆಪಾವೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲ ಚಾವಡಿದ ಜಂತಿಗ್ ಜೋಡು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಅಕ್ಕ್‌ಡಾದ್ ತೂಂಕಾವೆ. ಈ ಬೂಡುಡು ಅಬತಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಕೀರ್ತಿ ಮೆರೆಪಾವೆ. ಮಿತ್ತ್ ಸ್ವಾಮಿ ತಿರ್ತ್ ಭೂಮಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆ, ದಾರಯಿ, ಉಪ್ಪುನೆಟ್ಟ ಕಾಪಾದ್ ಕೀರ್ತಿ ಮೆರೆಪಾವೆ ಪನೊಂದು ಮಾಯ ಆಂಡ್.

ರುಚ್ಚ ರಜಸುಗು ಚೌಳಿ ನೀರ್ ಒರಾನೆ ಮೈತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಮಯಿತಿಲೆಕ ಆದ್ ಲಕ್‌ದ್ ಕುಲಿಯೆ. ಜಾಮಗಂಟೆದ ಕೆಲೆಪು ಕೇಂಡೆ. ಬೊಡೆದಿನ್ ಮೆನಿತೆ. ಕನತ ಗುನ ಪಂಡೆ. ಕನೊಕ್ಕು ಮನ ಕೊರಿಯೊಲು ಬೊಡೆದಿ. ತಂತ್ರಿದಾರೆನ್ ಕಂತೆ, ಬಲಿಮೆ ಕೇಂಡೆ. ಸಾನ ಕಟ್ಟಾಯೆ, ಸಾನದೆದುರು ಗೋಪುರ ಕಟ್ಟಾಯೆ. ಬಲತ್ತಂಗನೊಡು ಅಜೆಕಾಯಿದ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಾದ್, ಮನೆ ಮಂಚಾವು ದೀಪಾದ್, ಮುಗ ಮೂರ್ತಿ, ಕೂಚಿ, ಮಣಿ, ಪಟ್ಟಿ, ತರೆ ಪಟ್ಟ, ಬೊಲ್ಲುಗಡೆ, ಗುಜ್ಜನಿಗೆ, ಪಂಚ ಜೇಟಿಗೆ, ಪುಂಚಾಲ, ಬಲೆ, ಗುಬ್ಬೆ, ಬೊಳ್ಳಿ ಮುಚ್ಚಾದಿ ಕಡ್ಸಲೆ, ತೂಂಕುತುಡರ್, ಗಗ್ಗರ, ದಂಬೆಕಲ್ಲ್, ಬಂಡಿ ಕೊಡಿಮರ ಮಲ್ಪಾದ್‌ಸಾನದೊಕ್ಕೆಲ್

ಗೌಜಿಡಾಂಡ್ ಇಂಚ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಸಾನ ಮುಂಡಿಗೆಡ್ ನಿಲೆ ಆಯೆ.

ನೀರ ಸೆಲೆನೇ ದೈವನಿಲೆ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ರುಸ್ಸೆಮೂಕ ಪನ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡೆದ ನಡುಟು ತೋಕೆದಡಿ ಪರಮು ನೇಲ್ಯ ನೀರ್‌ದಂಡ್. ಮುಡಿ ಬಲ್ಲ್ ಜಪುಡಾಂಡ ನಿಲೆನೆ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಮದಕ. ಒರೊಗು ಕಡಲ ಕಿನ್ನಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಈ ಪೊರ್ಲ ನೀರ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ಭೂಮಿದೇಯಿ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಲ್ಲೊಲು ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲು ಪಚ್ಚ ಪಜಿರ್, ಕೊಡಿ ಕೊಡಿಪು ದೈಬೂರುಲು ತನೆ ದಿಂಜಿದ್ ಸೊರ್ಗನೇ ನಾಚುನ ತನು ಸಂಪು ಮೂಲುಂಡು. ಒಂಜಿ ದಿನ ನೂದು ಕುದುರೆದ ಓಮದಾಯೆ ಸೊರ್ಗದರಸು ದೇವೇಂದ್ರೆ ಅಕ್ಕಸ ಸಾದಿಡೆ ಬನ್ನಗ ಪೊರ್ಲುಗು ಮರ್ಲಾದ್ ರಥೊನೊಂತೆ ತಗ್ಗಾವೊಂದು ಬತ್ತೆ.

ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ರುಚ್ಚರಜಸ್‌ನ ಬೊಡೆದಿ ಮದಕೊಡು ಜತ್ತ್ ಮೀಯೊಂದು, ಚಂಡಿಗಟ್ಯೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲಲ್. ಅಕ್ಕಸ ಸಾದಿಡ್ದ್ ರಥೊನು ತಗ್ಗಾವೊಂದು ತಾಮರೆ ಪೂನು ಕೊಯ್ಯೊಂದು ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ದೇವೇಂದ್ರಗ್ ಎನ್ನ್ಂಡ್‌ಗೆ. ಸೊರ್ಗದ ಮಲ್ಲ ಬಂಗಾರ್‌ದೆರಮನೆತ ರತ್ನಚಾವಡಿದ ಎದ್‌ರ್‌ದ ಮುತ್ತು ಮಂಟಮೆಡ್ ನಲಿಪುನ ಎಂಚೆಂಚಿ ರೂಪುದ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಒರ್ತಿನ ರೂಪು, ಒರ್ತಿನ ಲಚ್ಚನ, ಕುಡೊರ್ತಿನ ಆಯ, ವೊಂಪು, ಬೊಕ್ಕೊರ್ತಿನ ಮೈಕಟ್ಟ್ ನಸೆ ತೆಲ್ಪು ಬೊಳ್ಪೊರ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ ಕೂಡಾದ್ ಕಲಡಾದ್ ಎರಕ ಮಯ್ತಿದ್ ಒರ್ತಿನ್ ಮಲ್ತಿಲೆಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್ಂಡಲಾ ಈ ಪೊರ್ಲುಗು ಸಮ ಬರಂದ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿ ಇಂದ್ರೆ ಮರ್ಲಾಯೆ ಆಲೆನ ಎದ್‌ರ್ ಬತ್ತೆ. ಅಲ್ ನಾಚಿದ್ ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡಿಯಲ್. ದೇವೇಂದ್ರೆ ಪೊಲಬಿತ್ತಿಲೆಕ "ಯಾನೇರ್ ಪಿಂಬನಾ? ಸೊರ್ಗಲೋಕದ ರಾಜೆ ಈ ಕೇಂದುಪ್ಪ. ನಿನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಎಂಕ್ ಮನಸಾಂಡಿತ್ತೆ. ನಿಕ್ಕ್ ಎನಡ್ದ್ ಎಂಚಿನಾವೊಡು ಪನ್. ನಮನೇರ್ಲ ತೂಪುಜೆರ್ ಬಲಾಂದ್" ಆಲ್ನ ಕೈ ಪತ್ಯೆ. ಮಾಯಕ ಆಯೆರ್ ಇರ್ವೆರ್.

ಅಂಚ ಇಂದ್ರನ ಮೈ ಕಮ್ಮೆನ ದೆತೊಂದು ಸೀರ್ತ ಮೀದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದ ಒರ್ಬೆಡಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಪಾಡಿದ ನಡುವೆ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಎದುರುಡು ಸಾರ ಮೆಂಚಿಲು ಒಂಜೇ ಪೊದಿಕೆ ಆದ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಬಾನೊಡು ಬೊಲ್ಪುದ ರಾಸಿ ಬೂರುಂಡು. ಆಲ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚೊಂಡೊಲು. ಅಪಗ ಬಂಗಾರ್ದ ಮೈರಂಗ್‌ಡ್ ತೋಜಿನ ಒರಿ ಪಂಡೆ "ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಕಣ್ಣುಲು ಬುಲವುನು ಎನಡ್ದಾದ್ ಈ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚೊಂದ ವಾ ಮರ್ಲ್ ನಿನ್ನ. ಮಿತ್ತ ಬಾನೊಗು ಏಳ್ ಕುದುರೆಲೆನ್ ಕಟ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಚಕ್ರೊಡು ನಡಪು ಬಂಗಾರ್ದ ತೇರೆನ್ನ. ಯಾನ್‌ಲಾ ದೇವೇಂದ್ರೆಲಾ ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆಂಕುಲು. ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ. ಯಾನೇ ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್ ಪನೊಂದು ಆಲೆನ ಮೈ ಮುಟಿಯೆನಾ ಇಜ್ಜಾ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಮಾಯಕ ಆಯೆರ್.

ಆನಿಯೆ ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಜೆಯ್ದಿನ ರುಚ್ಚರಜಸುಗು ಪಂಡೆ "ಗೆನಿತ್‌ದ್ ಇನಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸದುಲಾಯಿ ನಿನ್ನ ಚಾವಡಿಡ್ ಕೊಡಿ ಬೆಳಗಾವೆ. ಈತ್ ಮಲ್ತಿನೆಕ್ಕ್ ಎಂಕ್ ದೊಂಪದ ಬಲಿತ್ತ ಒಂಜಿ ಸೇವೆನ್ ನೆನೆಪುಡು ಒಪ್ಯಾಲ". ಅಂಚ ರುಚ್ಚರಜಸುನ ಬೊಡೆದಿ ತನೆದಿಂಜಿಯೊಲು. ಇಂದ್ರೆ, ಸೂರ್ಯೆರೆನ ಬಿಂಬದಂಚ ಪುಟನ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್

ಜೋಡು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುಡು ತೂಂಕಿಯೆರ್. ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯಗ್ ದೊಂಪದ ಬಲಿನೇಮ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಬಾಲೆಲು ಬಿರ್ಸೆರಾಯೆರ್. ಬೀರೆರಾಯೆರ್. ರುಚ್ಚರಜಸು ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಮಾಯ ಸೇರಿಯೆ. ಕಾಲೆ ಕೋಲದ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ಬೊಜ್ಜಲಾ ಕರೀಂಡ್. ಕೋರಿ ಮೀನ್‌ದ ಒಣಸ್‌ಡ್ ಉಲಯಿ ಲೆತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಆ ರಕ್ಕಸೆ ಬತ್ತಿನೆ ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ ಇಂಚ ಆಯೆರ್.

ಸಬರಿ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆ ಮುಗಿಪುನಗ ಪಂಡೊಲು "ಕಣ್ಣ್ ತೂಂಕುಂಡು ಜೋಕುಲೆ ನನ ಜೆಪ್ಪುಲೆ. ದುಂಬು ನಡತೊಂದಿತ್ತಿ ಭೂತದ ಕೆಲಸ ಇತ್ತೆ ನಡಪುಜಿಗೆ. ಅಮ್ಮನ ಕಾಲೊಡು ಕಟ್ಟಪುಣಿತ್ತ ಮಡಲ್‌ನೊರಿ ಊರ್ರ್ಯಾಯೆ ಪೆಜಿಯೆಡ ಲೆತ್ತ್ ಪನೊಂದಿತ್ತಿ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಮುಸ್ಕ ಪಾಡೊಂದು ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ದೆ. ಇನಿ ನಮ್ಮ ದೈವೊಲೆನ ಕತೆಲಾ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್.

* * *

ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯನ ರಂಗ್‌ದ ಕಲ ಮಾರ್ನೆಮಿ

ತುಳುನಾಡ್ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿದ ಮಣ್ಣ್, ಉಂದೆನ್ ನಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ್ ತೂಪಿನಿ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಪರ್ಬೊಡು. ನಮ ಇನಿ ನವರಾತ್ರಿ, ದಸರಾ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಇಂಚ ಲೆಪ್ಪುವ ಪಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧನೆದ ಮೂಲ ಸುರ್ಪ ಮೂಲು ತೋಜುಂಡು. ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿದ ತತ್ತ್ವೊನು ಮಾರ್ನೆಮಿಡ್ ತೂವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಉಂದು ಶಕ್ತಿದ ಪೂಜೆ. ಅವು ಚಾಮುಂಡಿ, ದುರ್ಗಿ, ದೇವಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಶಾರದೆ, ಇಂಚ ಪನೊಲಿ. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಈ ಪರ್ಬದೊಟ್ಟುಗು ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ ತೂವೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಕನ್ನಡದ ಮಹಾನವಮಿಯೇ ತುಳುಟ್ಟು ಮಾರ್ನೆಮಿ ಆತ್ಂಡ್. ಮೂಲು ಬೇತೆ ಪರ್ಬೊಲೆನಂಚ ತಿನ್ಪಿನ ತಿನಸ್, ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಗು ಭೂಮಿದ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ, ಸಮಾಜ ಶಕ್ತಿ, ಪುರಾಣ ಶಕ್ತಿ ಉಂದೆನ್ ತೋಜಾವುನ ಯೇಸೊಲು ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದೇ ಉಂದೆನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪರ್ಬ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತಿನಿ. ನವರಾತ್ರಿದ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಮಲ್ಲ ಪರಕೆನೇ ಯೇಸ. ನಾಗರಿಕತೆತ್ತ ಮೂಲೊಡು ನರಮಾನಿ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಬೋಂಟೆ ದೇರೊಂದು ಇತ್ತಿನ ನೆಂಪುಡ್ದು ಪತಿನ ಇನಿ ಮುಟ್ಟದ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನಡೆನ್ ಈ ಯೇಸೊಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ.

ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಯೇಸೊಡು ದಿಂಜ ಮಲ್ಲ ಯೇಸ, ಮರ್ಯಾದಿದ ಯೇಸ ಪಂಡ ಅವು ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸ. ಪಿಲಿ, ಸಿಮ, ಕರೊಡಿ, ಬಲಿಪೆ, ಉಂದು ಕಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪ್ರತೀಕ. ತಾಸೆ, ವಾದ್ಯದ ಗೌಜಿಡ್ ನಲಿಪಾವೊಂದು ಬೆಡಿ ದೀವೊಂದು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಲೆಗ್ ದುಂಬು ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರುಯಿ, ತಾರ, ಪೈಸ ಕೊನೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಕಾಸ್ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್. ಪರಕೆ ಮುಖ್ಯ ಯೇಸ ಪಾಡುನವೇ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಒಂಜಿ ಪರಕೆ. ಯೇಸ ಪಾಡುನು ದೇವಿನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು. ಸುರು ಅವುಲು ನಲಿಪುನು. ಒರುಂಬ ದಿನೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಅವುಲೇ ಯೇಸ ದೆಪ್ಪುನು. ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ಬತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ದೇವಿನ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ 'ಯಾನ್ ಸೀಕ್ ಗುಣ ಆಂಡ ವರ್ಸಲಾ ಮಾರ್ನೆಮಿಗ್ ಯೇಸ ಪಾಡುವೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಇನಿಗಾನಗ ಅವು ಬೇರದ ಯೇಸ ಆದ್ ಪೋಂಡು ಫ್ಯಾಶನ್ ಆಂಡ್.

ಪಿಲಿ, ಸಿಮ, ಕರೊಡಿದ ಯೇಸೊಲೆಡ್ ನಮ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿದ ಮೂಲದ ಗುಣೊನು

ತೂಯಡ ಪುರಾಣದ ದೇವೆರ್ನ ಯೇಸೊಲೆಡ್ ಇಡೀ ದಶಾವತಾರದ ಪುರಾಣ ಲೋಕೊನು ತೂವರೆ ಆಪುಂಡು. ಅವು ದೇವತೆಲಾದುಪ್ಪು ರಕ್ಕಸೆರಾದುಪ್ಪು, ರುಸಿ ಮುನಿಕ್ಕುಲಾದುಪ್ಪು, ಈಶ್ವರೆ, ಪಾರ್ವತಿ, ದೇವಿ, ಕೃಷ್ಣೆ, ವಿಷ್ಣು, ನಾರದೆ, ಮೈಸಾಸುರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಯೇಸೊಲು ವಾಡಿಕೆಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ಪುರಾಣ ಶಕ್ತಿ, ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳುನಾಡ್ ಡಿತ್ತಿನ ಜಾತಿಲೆನ ಬೇಲೆಲೆನ, ಯೇಸೊಲು ಸಮಾಜಶಕ್ತಿನ್ ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಮುರ್ತೆ ಮೂರುನ, ಕರ ಮಲ್ಪುನ, ಮರತ್ತ ಬೇಲೆ, ಮೇಸ್ತ್ರಿ, ಪೈಂಟರ್, ಕಾಜಿಕನಡೆ, ದೂಜಿ ಪೊಲ್ಲೆ, ಬಾಜಿ ಕೊಡಪೆ, ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ, ಕತ್ತೆರಿ ಸಾನೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ಪೂರ ಬೇರದ ಯೇಸೊಲು, ಬಲಿಮೆದ ಭಟ್ರೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ಕುಂಟುದ ಬ್ಯಾರಿ ಮುಟ್ಟದ ಯೇಸೊಲು ದುಂಬುದ ಮಾರ್ನೆಮಿಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮುಲ್ಪ ನಮ ಒಂಜಿ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ದಾದ ಪಂಡ ಸಮಾಜ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ನಡೆ. ಆಯನ ಜಾತಿ ಕಸುಬು ಪಂಡ ಅವು ಕೋಂಗಿ ಅತ್ತ್ ಅವು ಆಯನ ಗೌರವದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಜನೊಕುಲ್ದ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ತಮಾಸೆಂದ್ ತೂವಂದೆ ಕೋಂಗಿಂದ್ ತೂವಂದೆ ಜನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಅಂಚಿನ ಯೇಸ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಪೆಟ್ಟ್ ಪುಡೆ ಆಪುಂಡು. ದಾಯೆಗ್ ಮನಸ್ ಹಾಳಾನಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಳಾಪುಂಡು.

ಇನಿ ನಮ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾತ. ಬುದ್ಧಿವಂತೆರಾತ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಾರ್ಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮನಸ್ ಬುದ್ಧಿ ನಮಡ ಬುಲೇದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್, ಕಲ್ಪುಂದಿನಕುಲು, ಸಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಪೋವಂದಿನಕುಲು ಯೇಸ ಪಾಡ್ದ್ ನಲಿಪರೆ ಕಲ್ದಿನಿ ಅವು ಮಾರ್ನೆಮಿಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಗುರುಕುಲೊಕ್ಕು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಕಲ್ದಿನ ವಿದ್ಯೆ ಅತ್ತ್. ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯನ ನಿಜರಂಗ್‌ದ ಕಲ.

ಆನಿದ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಯೇಸೊಲೆಗ್ ಎಚ್ಚ ಖರ್ಚಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಕರಿ ಪೂಜೊಂದು ಅರದಾಲ ಪೂಜೊಂದು, ಕುಂಕುಮ ರಂಗ್ ಪೂಜೊಂದು ತಿಪ್ಪಿದ ಕೋಲುದ ಗದೆ, ಕೊತ್ತಲಿಗೆದ ಕತ್ತಿ ಪತೊಂದುಲಾ ಯೇಸ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಿಲಿತ್ತ ರಂಗ್ ಒರುಂಬ ದಿನ ಪಾಡೊಂದೇ ಪಜ್ಜಿ ಮಡಲ್‌ಡ್ ರಾತ್ರೆ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆ ನಲಿಪರೆ ಪತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಾರ್ನೆಮಿ ಮುಗೀನಗ ರಂಗ್ ದೆಪ್ಪುನಗ ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗು ಚೂಲಿ ಜಾರೊಂದುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಂತೂ ಸತ್ಯ ಆನಿದ ಪಿಲಿ ನಲಿಕೆದ ಗತ್ತ್, ಆನಿದ ಪಿಲಿತ್ತ ರಂಗ್ ಇನಿ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಇನಿ ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ಟೆ ಪೋದು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನುಲಿಪುಜೆರ್. ಮಲ್ಲ ಕಾಸ್‌ದಡೆ ಮಾತ್ರ ಪೋದು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಒಂಜಿ ಕಡೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಇನೋವ ಗಾಡಿಡೇ ಬೋಡ್ದ ಪೋಪಿನ ಪಿಲಿಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಪತೊಂದು, ಬಾಟ್ಲಿಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪಿಲಿಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಇನಿ ಉಲ್ಲ. ಇನಿ ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸದ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅವು ಪಿಲಿಯಾ ಪ್ರೇತನಾ ಪನರೆಲಾ ಕೆಲವು ಕೋಡಿಡ್ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಪಂಡ ಅಯಿತನೇ ಆಯಿನ ಜಾನಪದೀಯ ಆಯ ಆ ಯೇಸೊಲೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ

ಅವು ಆಯ ತತ್ತೊಂದುಂಡು.

ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸದ ಕತೆ ಇಂಚಾಂಡ ಜಾತಿದ ಯೇಸೊಲೆನ ಭೂತದ ಯೇಸೊಲೆನ ಕತೆ ಪನರೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾರ್ಗೊಡು ಭೂತ ನಲಿಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅವು ಪರಕೆ ಆವಡ್ ದಾದನೇ ಆವಡ್ ಅಡೆಗ್ ಜಾತಿ ಕನಪೆರ್. ಜಾತಿ ನಿಂದನೆ ಪನ್ಪೆರ್ ಕೇಸ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಭೂತೊಲು ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ಟಾತ, ನೆಟ್ಟ್‌ದ ಉಲಯಿಡಾತ. ಜಾತಿಲು ಜಾತಿ ಕೂಟೊಲೆಡಾತ. ಯೇಸ ಓಲುಂಡು? ಅತ್ತಾಂದೆ ಇನಿತ್ತಲೆಗ್ ಯೇಸ ಪಾಡರೆ ಪುರ್ಸತ್ತ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಇನಿತ ನರಮಾನ್ಯಡ ದೈವದೇವರೆ ಭಕ್ತಿ ಕಡಮೆ ಆವೊಂದು ಪೋದು ಯೇಸ ಪಂಡ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೇರ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ದೇವೆರ್ನಕಲ್ನ ಯೇಸ ಪಾಡೊಂದು ಬಾರ್‌ಗ್ ಪೋಪಿನಿ, ಪರ್ದ್ ಮಾರ್ಗೊಡು ಬೂರುನು, ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟ್ ಒಯಿಪುನು ಉಂದು ಪೂರ ಸಮಾಜದ ವಿರೋಧೊಗು ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಆಪಿನ ಗಲಾಟೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ಯೇಸೊಲೆನ್ ಬೇನ್ ಮಲ್ತ್ಂಡ್ ಉಂದು ಇನಿತ್ತ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಯೇಸದ ಸ್ಥಿತಿ.

ಎಂಕುಲು ಯೆಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪುನಗ ಕಂಡೊಡು ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಂದು, ತುಂಬೊಂದು ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸ ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಸಂತೋಸು. ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಆಣ್ ಅಂಜೊವುಲು ಇಜ್ಜೆರ್ಡ ಪೊಂಜೊವುಲು ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಲ್ಲುನಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪಿಲಿತ್ತಕುಲು ಜಾಲ್‌ಡ್ ಒಂತೆ ನಲಿತ್‌ದ್ ಅಂಚೆನೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸ ಪಾಡುನೆಟ್ಟ್ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದ ತರಭೇದ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಎಂಕಲ್ನ ಊರುಡು ಕಲೀಫ ಸಾಯಿಬೆರ್‌ನ ಪಿಲಿ ಪಂಡ ಪುದರ್‌ದ ಪಿಲಿ. ಪಾವಂಜೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಸುಲುಡ್ಕೆದ ಲಟ್ಟ್‌ದ ಪಿಲಿಲಾ ಕಲಿಫೆರ್‌ನನೇ ಆವೊಡು. ಆರ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದಾರಾಂಡಲಾ ದೇವೆರ್ನ ಗರ್ಭ ಗುಡಿತ್ತ ಎದ್‌ರ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರುದು ನಲಿತ್‌ದೇ ಲಟ್ಟ್‌ಡ್ ಉಂತುನು. ಅರ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಆರ್ನ ಅರ್ಪ್ಪದೆರ್, ಜೋಕುಲ್ಲಾ ಪಿಲಿ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಪೂರ ತೂಂಡ ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಮಾರ್ನೆಮಿಡ್ ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸೊಡು ಮತ ಧರ್ಮದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಯೇತ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಂಡು.

"ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯವ ಮಾಡುವರು ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯ ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ, ಶಿರ ಹೊನ್ನ ಕಲಸವಯ್ಯಾ" ಪನ್ಪಿನ ವಚನಕಾರೆರೆ ಪಾತೆರದಲ್ಕ ಬಡವೆರ್, ಕೂಲಿಕೆಲಸದಕುಲು, ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಬೇಲೆದಕುಲು, ಕಲ್ಲ್ ಕಡ್ಪುನಕುಲು ಒರುಂಬ ದಿನ ಬೇಲೆ ಬುಡ್ದು ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಯೇಸ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕಲ್ಡ ಧರ್ಮದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಭಕ್ತಿ ದೇವೆರ್ನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಕುಲು ಪಾಡಿನ ರಂಗ್‌ಡ್ ನಿಜ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವುವೇ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ನಿಜ ರಂಗ್‌ದ ಕಲ. ಉಂದು ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಕನಕ್ಕ್ ದರ್ಪುನ ಬೇಚಣ್ಣೆ ಮಡು ಅಟ್ಟೊಡು ಪಾಡ್ದ್ ಯೇಸ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅನರ್ಕಲಿ, ಗುಬ್ಬಿಯೇಸದಂಚೆನೇ ಆರ್ನ ಸಿದ್ದಿ ಯೇಸ ಮೈನಿಲ್ಕೆ ಪರಕುಂಟು ತುತೊಂದು ಬತ್‌ದ್

“ಜಕ್ಕಮದೀನಾ ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರೋ
ಸಿದ್ದಿಯೊರ್ ಸಿದ್ದಿ, ಬಕ್‌ಬರೆ ಸಿದ್ದಿ
ಯೇಕ್ ಸಿಂಗಲ್ ಚಾ ದೋ ಕಾಪಿರೊಟ್ಟಿ ಪೀನಾ
ಬೊಂಬೈಸೆ ಜಾನಾ ಕಾಪಿ ರೊಟ್ಟಿ ಪೀನಾ
ಸಿದ್ದಿಯೊರ್ ಸಿದ್ದಿ, ಬಕ್‌ಬರೆ ಸಿದ್ದಿ”

ಪನೊಂದು ನಲಿತೆರ್ದ ಬೇಚಣ್ಣೆಂದ್ ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಅರೆನ್ ಪನರೆ ಆವಂದ್. ಉಂದು ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯನ ನಿಜ ಯೇಸ.

* * *

ಪಾಡ್ದನದ ಉಲಯಿದ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ

ಈ ಭೂಮಿಲೋಕೊನು ಉಂಡುಮಲ್ದಿನ ಆದಿಮಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ, ಮಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ, ಅಪ್ಪೆ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಬತಾರೊಲು ಲೋಕೊಡು ಶಕ್ತಿದೇವತೆಲಾದ್, ಜಲದುರ್ಗೆಲಾದ್ ನವ ದುರ್ಗೆಲಾದ್, ಎಳ್ವೆರ್ ಸಿರಿಕ್ಕುಲಾದ್ ಮಹಾಮಾಯೊಲಾದ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು. ನಮ ನವರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ದೇವೀ ದೇವಸ್ಥಾನಲೊಡ್ ಒರುಂಬ ದಿನ ಈ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿನ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರ್ಪ. ಉಂದೆನ್ ಜನಪದ ಲೋಕೊಡು ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ ಎಂಚ ತೂತೆರ್ ಪನ್ಪಿನನೇ ಪಾಡ್ದನದ ದೇವೀ ಶಕ್ತಿ.

ಪುರಾಣ ಲೋಕೊಡು ನಮ ತೂಪ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪರೆ ದೇವಿ ಕಾಳಿ ಆಪಿನಿ, ಚಂಡಿ ಆಪಿನಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ದುರ್ಗಿ, ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ ಆಪಿನಿ, ಗೇನದ ಬುದ್ಧಿಗ್ ಶಾರದೆ, ಪಣೊವುದ ಬಲೊಕ್ಕು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಅಂಕದ ಕಲಕ್ಕ್ ವಿಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇಂಚ ಮಾತ ರೂಪ ದೆತೊನ್ನು. ಪಂಡ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯ ನಿಲೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಈ ಅಬತಾರೊಲು ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಶಕ್ತಿ ಒಂಜೇ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ. ಈ ಮೂಲದ ಪೊಣ್ಣು ಶಕ್ತಿ ಭೂತ ಲೋಕೊಡು ಬೇತೆನೇ ಪುದರ್, ರೂಪೊಲೆನ್ ಪಡೆತೊಂದು ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು. ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಭೂಮಿಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು.

ಇನಿ ಭೂತಾರಾಧನೆಡ್ ತೂಂಡ ಎಚ್ಚಿನ ದೈವೊಲು ಪೊಣ್ಣ ಅಬತಾರದ, ಧೂಮಾವತಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ, ಕೊಡ್ಮಣಿತ್ತಾಯಿ, ಸತ್ಯದೇವತೆ, ಮಂತ್ರದೇವತೆ, ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಪೊಸಪ್ಪೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುದರ್‌ಲೆಡ್ ನಮ ಲೆಪ್ಪುವ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅಕುಲು ಮಲ್ದಿ ಬೇಲೆಲೆಡ್ ಅಕಲೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರುಲು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಮಧ್ಯಂತರ ಲೋಕದ ಪಾಡ್ದನ, ಬೀರ, ಮದಿಪು, ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ದ ಕಲಟ್ಟ್ ತೂಂಡ ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು ದೇವೀ ಶಕ್ತಿದ ಮಮ್ಮಾಯಿ ಅಬತಾರ. ಪುರಾಣದ ಶಕ್ತಿಲು ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟುದು ಬತ್‌ದ್ ಕಲೆನಿಲೆನ್ ತೋಜಾದಿನ ಮುಲ್ಪದ ಸತ್ಯ.

ಸತ್ಯದೇವತೆ : ಈ ದೇವೀ ಶಕ್ತಿ ಎಂಚ ಭೂಮಿಡುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕ ಇಂಚ ಪನ್ಪುಂಡು. "ಆನಿದ ದಿನೊಟ್ಟು ಮೊಂಗಾರ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಪಲಿ ಮಮ್ಮಾಯಿ

ಸತ್ಯ ದೇವತೆನ ರೂಪೊಡು ಗುಡಿ ಪತಿನ ಸತ್ಯ. ಗುಡಿ ಪತ್‌ಂಡ ಸತ್ಯ ದೇವತೆ, ಇಲ್ಲ್ ಪತ್‌ಂಡ ಅಮ್ಮೂರು ಸತ್ಯ. ಸತ್ಯೊಗು ಸತ್ಯ ದೇವತೆ, ಧರ್ಮೊಗು ಧರ್ಮ ದೇವತೆ, ಕಪಟೊಗು ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ ದುರ್ಗಮ್ಮ, ಕಾಳಮ್ಮ ಮಾರಮ್ಮ ಮಮ್ಮಾಯಿ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ನ್ ಪಡೆತೊಂದು ಏಳ್‌ಗುಡಿ ಮಮ್ಮಾಯಿನ ಗದ್ದಿಗೆನ್ ಏರೊಂದು ಬತ್ತಿ ಸತ್ಯ. ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ಅಮ್ಮು ತಿಮ್ಮು, ದೇರು ದೇಡು ಪನ್ಪಿ ನಾಲ್‌ಜನ ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯಲ್ಲು ಪಡವು ಕಟ್ಟಾವೆರ್. ಕಟ್‌ದಿ ಪಡವು ನೀರ್‌ಗ್ ಜಾರಂದೆ ಪೋಂಡು. ಅಪ್ಪೆಲೆಕ್ಕಂತಿ ಸತ್ಯ ಪಡವುದ ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ರೂಪೊಡು ಬಲಿ ಕೊರ್ಪಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಪಂಡಿನಾಲಯಿ ದೊಂಡೆದಾವೊಡ್ಡ ವಾಮ ದೀಯೆರ್, ಬಲಿಕೊರಿಯೆರ್. ದೀತಿ ವಾಮದ ಪುಗೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಡು, ಪಡ್ಡಾಯಿಕಡಲ್‌ಡ್ ಪತ್ತಾಲ್ ತರ್ಕೆಗ್ ಪೋಂಡು. ಪಡವು ಜಾರುಂಡು. ಜಾರಿ ಪಡವು ವಾಮದ ಪುಗೆತ್ತ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ಪೋಂಡು. ಯೇರ ಮೀರ ಆಪುಂಡು. ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ಜಂತ್ರಿಲು ತಂತ್ರಿಲು ಕೂಟ ಕೂಡಿಯೆರ್, ನಿಮಿತ್ತೆ ತೂಯೆರ್ ದೈವ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ನಂಬುನ ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯದೇವತೆ ಪಂಡೆರ್."

ಮಂತ್ರದೇವತೆ: ಬೀರೊಡು ಪನ್ಪುಂಡು "ಕುಂತಾಲ ದೇಶ ಕುಂತಾಲ ಮಂತ್ರಿನ ದೇವೆರ್ನ ಬಲಭಾಗೊಡು ಮಂತ್ರ ದೇವತೆ ಆದ್ ಪೂಜೆ ಕರಿಪಾವೊಂದಿತ್ತ. ಅಂಚಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಕರಿಯ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯಗ್ ಕಲ್ವೆರ್ ಕಾಟ ತಡೆಯರೆ ತೀರಂದೆ ಕಲ್ವೆರೆನ್ ಪತ್ತರೆ ಒಂಜಿ ದೈವ ಬೋಡುಂದು ಕುಂತಾಲ ಮಂತ್ರಿಡ ಕೇನ್ನಗ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ದೈವ ಎನಡ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪೆ. ಈರ್ನ ದೇವೆರ್ನ ಬಲಭಾಗೊಡು ಗುಬ್ಬಿ ದೇವತೆ ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಪನ್ಪಿ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು ಅವೆನ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇನುವೆ. ಅಪಗ ಕುಂತಾಲ ಮಂತ್ರಿಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಆ ಶಕ್ತಿನ್ ಅಂಚ ಕೊರ್ರೆ ಆಪುಜಿ. ನಿಕ್ಕ್ ಆ ಶಕ್ತಿ ಬೋಡುಂದಾಂಡ ಈ ಅಜಿಪತ್ನಾಲ್ ದೇಸ ತಿರ್ಗೊಡು, ಅಜಿಪತ್ನಾಲ್ ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪೊಡು. ಅಪಗ ನಿಕ್ಕ್ ದೈವ ಕೊರುವೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಪಗ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ ಆಯಿನ ಈ ಕರಿಯ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯಗ್ ಭಕ್ತಿ ಪುಟ್ಟಾಯ, ಗೇನ ಕೊರಿಯ ಅಜಿಪತ್ನಾಲ್ ದೇಸ ತಿರ್ಗಾಯ, ಅಜಿಪತ್ನಾಲ್ ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪಾಯ ಅಂಚ ಬತ್ತಿನ ಕರಿಯ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯಗ್ ಕುಂತಾಲ ದೇಸ, ಕುಂತಾಲ ಮಂತ್ರಿಲು ಒಂಜಿ ಪಾಲೆ ಪಿಂಗಾರೊಡು, ಒಂಜಿ ತಾರಾಯಿಡ್ ಮಂತಿರಿದ್ ಕಪ್ಪು ಪುಚ್ಚೆದ ಒರು ಆವೊಂದು ಇನಿತ್ತ ದಿನವರೆಮುಟ್ಟ ಎನ್ನ ದೈವ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ನಿನ್ನ ದೈವ. ಭಕ್ತಿಡ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ತಡ ಅಪ್ಪೆ ಪಿರವು ಬಾಲೆ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಪೆತ್ತದ ಬೆರಿಯೆ ಕಂಜಿ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಬರು ಪಂಡೆರ್. ದೈವ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಂಚ ಕರಿಯ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯೆ ಆ ಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿನ್ ಪತೊಂದು ತನ್ನ ಸೂಂತ್ರಾಡಿ ಬರ್ಕೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಪಲಯಿ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್, ಆ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ನೆಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಗಭೋಗ, ಪಂಚ ಪರ್ವ ಕರಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆ.

ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ: ಕಲ್ಲುರ್ಟಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಪನ್ಪುಂಡು "ಕೆಲ್ಲ ಪುತ್ತೆ ಮಾನ್ನಾಡು ದೇಸೊಡು ಈರಮ್ಮ ಅಚ್ಚವೆದಿನ ಗರ್ಭೊಡು ಐನನೇ ಮಗಲಾದ್ ಪುಟುದು ಕಾಳಮ್ಮ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್‌ನ್ ಪಡೆತೊಂದು ಸ್ವಾಮಿನಲಾ ಅಪ್ಪೆನಲಾ ಅನುಗ್ರಹೊಡು ಕಾಯೊನು ಬುಡ್ಡು

ಮಾಯೊನು ಸೇರೊಂಡ. ಸತ್ಯೊಗು ಸತ್ಯದೇವತೆ, ಧರ್ಮೊಗು ಧರ್ಮದೇವತೆ, ಕಪಟೊಗು ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಮಂತ್ರೊಗು ಮಂತ್ರದೇವತೆ, ಕೃತ್ತಿಮೊಗು ಕೃತ್ತಿಮ ದೇವತೆ, ಮಾಟೊಗು ಮಾಟ ದೇವತೆ, ಇಷ್ಟೊಗು ಇಷ್ಟದೇವತೆ, ತೂಟ್ಟು ತೂಕತ್ತೇರಿ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್ದ ಕರಿಯಮಣಿ, ಕೈತ್ತ ಕೋಂದೆ, ಮೂಂಕುದ ಮುತ್ತೇಸನ, ಒರ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು ಒರ್ತೇಶ್ವರಿ ಆದ್ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದೇವೆರ್ ಕೊರಿನ ಆಶೀರ್ವಾದ, ನಾಗಲೋಕೊಗು ಪೋಯ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆನ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂಡ, ಒಂಟಿ ನಾಗಬೆತ್ತೊನು ಆಯುಧ ಪಾಣಿ ಮಲ್ತೊಂಡ ಪತ್ತೆರೆಗ್ ರಕ್ಷಣೆ ದುಷ್ಟೆರೆಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆಲೆಕ್ಕಂತಿನ ಸತ್ಯ".

ಈರಮ್ಮ ಅಚ್ಚವೆದಿನ ಗರ್ಭೊಡು ಸಂಬು ಕಲ್ಕುಡಗ್ ಪುಟಿನಕುಲು ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಳಮ್ಮ. ಸಂಬು ಕಲ್ಕುಡಗ್ ಎಲ್ಯಣ್ಣಚ್ಚವೆ, ಮಲ್ಲಣ್ಣಚ್ಚವೆ, ಬೀರು, ಬಿಕ್ಕುರು ನಂದು ಪನ್ಪಿ ಐನ್ ಆಣ್ ಬಾಲೆಲು. ಐವೆರೆಗ್ ಒರ್ತಿ ತಂಗಡಿ ಕಾಳಮ್ಮ. ಬೀರು ಕಲ್ಪುಡನ ಒಪ್ಪೆದಾಲ್. ಕಾಳಮ್ಮನೇ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ. ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ ಗೊಮ್ಮಟ ಸ್ವಾಮಿನ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ಬಿಸ್ರಾದಿಗೆನ್ ತೂದು ನನ ಓಲ್ಲ ಈ ಇಂಚಿ ಬೇಲೆ ಬೆನರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಾರ್ಲದ ಬೈರನ ಸೂಡೆರ್ ಕಲ್ಕುಡನ ಒಂಜಿ ಕೈ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ ಕಡ್ಪಾಯಿನ ಸುದ್ದಿ ಕಾಳಮ್ಮಗ್ ತಿಕ್ಂಡ್. ಪಾರೊಂದು ಬೂರೊಂದು ಬತ್‌ದ್ ತಗೆನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುವಲ್. "ನಿನ್ನ ಕೈ ದಾನೇಂಡ್ ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ ದಾನೇಂಡ್ ಅಣ್ಣಾಂದಲ್". ಯೇರ್ ಮಗ ತಂಗಡಿ ಕೇಂಡಾನ ಕಂಡ್‌ದ್ ಅತ್ತ್ ಕಳುಟು ಅತ್ತ್ ತಂಗಡಿಯೇ ಬೆಂಬಾನ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆನೇ ಕೊರಂದಿ ಸೇಜ ಕೊರಿಯೆರ್ಂದೆರ್. ಅಣ್ಣನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಕುಡ್ತು ಲಕಿಯಲ್ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಾಳಮ್ಮ. ಜೋಗೊಡು ಪುಣೆಯಿನ ಕರ್ತುನು ಮಾಯೊಡು ಪೊಣೆದ್ ತೂವೊಡು. ಜೋಗ ಬುಡಿಯೆರ್ ಮಾಯ ಸೇರಿಯೆರ್. ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬತ್ತೆರ್ ಮುಕ್ಕೊಲು ಕಲ್ಕಿಯೆರ್. ಮಾದೇವೆರೆ ಅಂಗಣೊಡು ಮಾಯಕಾತೆರ್. ಬಡಕಾಯಿ ಗಂಗೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕಾವೇರಿ ಸೀರ್ತ ಮೀಯೆರ್. ಬೆತ್ತ ಪತ್ತ್‌ಗ ನಾಮ ಪಾಡ್‌ಗ ತಿರ್ಪತಿಗ್ ಪೋಯಿಂದೆರ್. ತಿರ್ಪತಿ ದೇವೆರೆಡ ವರ ನಟೊಂಡೆರ್. ತಗೆ ತಂಗಡಿ ಕಾರ್ಲದ ಊರುಗು ಬತ್ತೆರ್ ಪಂಚ ಜೀಟಿಗೆ ಪೊತ್ತಯೊಲು ತಂಗಡಿ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಬೈರಸೂಡನ ಎರಮನೆನ್ ಸುಡು ಸೂಕರಿ ಮಲ್ತಲ್".

ಅಂಚೆನೇ ಮಾರಿಗುಡಿಟ್ಟ್ ನಿಲೆ ಆತಿನ ಮಮ್ಮಾಯಿನ ಕತೆ ಕೇಂಡ ನಂಕ್ ಇಚಿತ್ರ ಆಪುಂಡು. "ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನ ಮಗಲ್. ಪೊಣ್ಣು ಪೋದು ಪೊಂಜೊವಾಪಿ ಕಾಲೊಡು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಮಗಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಇತ್ತೆರಕುಲು. ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದೊಂಡಲ್. ಬಾಲೆಲು ಅಮ್ಮನೊಟ್ಟುಗು ಬೇಲೆದಡೆ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಜೋಕುಲು ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾದ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್ ತೂನಗ ಇರೆಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟುದ ಅಚ್ಚಿ ಕತ್ತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಉಂದೆನ್ ತೂಯೊಲು. ದಾದ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲರ್ ಮಗಾಂದ್ ಕೇನ್ನಗ. ಅಮ್ಮೆರ್ ಅಂಗಡಿಡ್ ಇಂಚೆನೆ ಚರ್ಮೊಡು ಕತ್ತೆರುವೆರ್ ಪಂಡೆರ್. ಮಮ್ಮಾಯಿಗ್ ಅಡಿ ಅಕ್ಕಾಸ್ ತತ್ತ್ಂಡ್. ಕಂಡನೆ ಇತ್ತಿನಡೆ

ಬಲಿತೊಲು. ಅಲೆಗ್ ನಿಜ ತೆರಿಂಡ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಎಂಕ್ ಮೋಸ ಮಲ್ತೆರತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡೊಲು ವೈಕುಂಠೊಗು ಪೋಯೊಲು ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಕೇಂಡೊಲು "ಅಮ್ಮೆರೆ ಅಮ್ಮೆರೆ ನಾಯಿ ಮುಟಿ ಕರಕ್ಕ್ ಸುದ್ಧ ದಾದ?" ಅಯಿಕ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಪಂಡೆರ್ "ಅಯಿಕ್ ಸುಡು ಸುದ್ದ ಮಗ" ಮಮ್ಮಾಯಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತೊಲು ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಿಯೊಲು ಸುಡು ಸುದ್ಧ ಆಯಲ್. ಕಂಡನೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆ. ಮುಂಡೆ ರಂಡೆಂದ್ ನೆರಿಯೆ ತೂಕ್ಕು ಲಾಗಿಯೆ. ಆಂಡ ಮಮ್ಮಾಯಿ ಮಾಯ ಸೇರ್ದೊಲು. ಇನಿ ನಮ ಮಾರಿಗುಡಿಟ್ಟ್ ನಂಬುನ ಮಮ್ಮಾಯಿನ ಮಾಯದ ಕತೆ ಉಂದು.

ಈ ಮಾತ ಕತೆಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಪನ್ಪಿನ ದಾದ ಪಂಡ ಭೂಮಿಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ ಅವು ಆದಿ ಮಾಯೆನ ರೂಪ. ಜನಪದ ಲೋಕದ ಉಲಯಿ ಅಯಿತ ನಿಜ ಸುರ್ಪ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ಆ ಮೂಲ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಪೋಯಡ ನಂಕ್ ಇನಿತ್ತ ಆಡಂಬರದ ನವರಾತ್ರೆದ ಉಲಯಿದ ಕಪ್ಪು ಕಾಲ ರಾತ್ರೆದ ನಿಜರಂಗ್ ತೆರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಪೊಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ ಪೊರ್ಲುಗು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅನ್ಯಾಯೊಗು ಉರ್ಲುಲಾ ಅಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಬತ್ತಲೆ ಸತ್ಯ ಮೂಲು ತೋಜುಂಡು.

* * *

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ ಗುಂಡದ ಗುಳಿಗೆ

ಕೈಲಾಸೊಡು ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೆನಿಲೆಟ್ಟ್ ಬೊಡೆದಿ ಪಾರ್ವತಿ ದಿನನಿಚ್ಚಲಾ ಭಸ್ಮ ಕನವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಕಂತಿ ಭಸ್ಮೊಡು ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ತಿಕ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ದಾದ ಕಜ್ಜ ಉಂಡುಂದು ಈಸ್ವರೆ ಅವೆನ್ ಭೂಮಿಗ್ ತಿರ್ತ್ ದಕಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಪುಟುದು ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಗುಳಿಗೆ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕತೆತ್ತಲೆಕ ಈಸ್ವರ ದೇವೆರ್ ಭಸ್ಮ ಪೂಜಿದಿ ಮೈನ್ ಕಿರ್‌ಂಬಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಅವು ಕಪ್ಪು ಕುರೆತ್ತಲೆಕ ಉಗುರುದಿಡೆಟ್ಟ್ ಬತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಒಂಜಿ ಗುಳಿಗೆದಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆ ಗುಳಿಗೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಭೂಮಿಲೋಕೊಗು ದಕಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಆ ಗುಳಿಗೆಡ್ ಪುಟುದು ಬತ್ತಿನಾಯಗ್ ಗುಳಿಗೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್‌ಗೆ. ಇಂಚ ಗುಳಿಗ ದೈವದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ರೀತಿದ ಕತೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಎಚ್ಚಿನ ಕತೆಕ್ಕುಲೆಡ್ ಗುಳಿಗೆ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೆ ಅಂಶ ಪನ್ಪಿನನೇ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕುಡೊಂಜಿ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುಂಡು ಕೊಲಲೊಡು ಸೋತಿನ ಈಶ್ವರೆ ಕನನೀರ್ ದೆತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿತ ಒಂಜಿ ಪನಿ ಕನನೀರ್ ಆರ್ನ ಪಾದದ ಇಡೆಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಗುಳಿಗೆ ಪುಟಿಯೆಗೆ.

ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ 'ತುಳುವ ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಒಂಜಿ ಲೇಖನೊಡು ಬರೆತೆರ್ "ಭೂತಲೋಕದ ಅದ್ಭುತ ಸೃಷ್ಟಿ ಗುಳಿಗೆ' ಪಂಡ್‌ದ್. ದೈವ ಪ್ರಪಂಚೊಡು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಗುಳಿಗೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪೆ. ಕೇರಳೊಡು ಗುಳಿಗನ್ 'ಕುಳಿಯನ್' ಪನ್ಪಿ ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಡು ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಪಂತೆರ್ 'ಗುಳಿಗ', ಅತ್ತ್‌ಡ 'ಗುಳಿಕ' ಪಂಡ ನವಗ್ರಹೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ದಾಂತಿನ ಒಂಜಿ ಉಪಗ್ರಹ. ಆಯೆ ಕ್ರೂರಿ, ಶನಿನ ಮಗೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೊಡು ಗುಳಿಗನ್ 'ಮಾಂದಿ' ಪಂಡ ಮಂದನ ಮಗೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಜಾತಕದಲೆಕ ರಾಹುಕಾಲ ದಲೆಕನೇ ಗುಳಿಕ ಕಾಲಲಾ ಅಶುಭ ಪಂತೆರ್. ಮುಣಿಚಿತ್ತಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ 'ಕುಳಿಕ' ಪಂಡ ಅಷ್ಟನಾಗೆರೆಡ್ ಒರಿಯನ ಪುದರ್. ಅಂಚಾದ್ ಗುಳಿಗೆ ನಾಗಸ್ವರೂಪಿಲಾ ಅಂದ್. ನಾಗಬನತ್ತಲೆಕನೇ ಗುಳಿಗಗ್‌ಲಾ ಬನ ಉಂಡು, ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಂಬುನಲಾ ಉಂಡು.

ಕೆಲವು ಇಚಿತ್ರ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಉಂಡು. ಅಮ್ಮೆ ಆದಿತ್ಯೆ ಅಪ್ಪೆ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಆಯನ ಕಾರ್

ಭೂಮಿಡಾಂಡ ತರೆಬಾನೊಡು. ಕುಡೊಂಜಿ ಕತೆ ಪನ್ಪುಂಡು "ಇಂದ್ರಜಿತುನ ಜನ್ಮಕಾಲೊಡು ಗ್ರಹಗತಿನ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪರೆ ರಾವಣೆ ಶನಿನ ತಾದಿನ್ ತಪ್ಪಾವರೆ ಅಮ್ಮೆ ರಾವಣೆ ಶನಿನ ಕಾರ್ ಕಡ್ತೆಗೆ. ಅಂಚ ತುಂಡಾದ್ ಬೂರಿನ ಶನಿನ ಕಾರ್‌ಗ್ ಮೂಜಿ ಮೂರ್ತಿಲು ಒಂಜಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಗ್ರಹತ್ತ ರೂಪ ಕೊರಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಆಯೆನೇ ಗುಳಿಗೆ.

ಗುಳಿಗಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಕುಡೊಂಜಿ ಪಾಡ್ದನದಂಚ ಅಮ್ಮೆ ಗಾಳಿದೇವೆರ್ ಅಪ್ಪೆ ಭದ್ರಕಾಳಿ. ಅಪ್ಪೆನ ದತ್ತ್‌ಡ್ ಅಮ್ಮನ ಬಲತ್ತ್‌ಡ್ ಪುಟಿನ ಮಗೆ. ತಿಂಗೊಲು ದಿಂಜಿನಗ ಯಾನೊಲ್ಪ ಬರೊಡು ಕೇಂಡೆಗೆ. ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡೊಲುಗೆ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಬಾಕಿಲ್ ಉಂಡು ಅಲ್ಪ ಬಲ ಪಂಡೊಲುಗೆ. ಅಲ್ಪ ಬರಯೆ ಪನ್ನಗ ತರೆಬೆರಿ ದರ್ತ್‌ದ್ ಬಲ ಪಂಡೊಲುಗೆ. ಅಕೇರಿಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸಿರಿಮಿರೆ ಉಡೆತೊಂದು ಬತ್ತೆಗೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಬಲತ್ತ ಮಿರೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ತಾಟ ಬೊಟುದು ತೆಲಿತೆಗೆ. ಅಪಗ ದೂತೆರಾದ್ ಶನಿಗುಳಿಗೆ, ಮಂತ್ರಗುಳಿಗೆ, ಬಂಟಗುಳಿಗೆ, ಮಾರ್ನಗುಳಿಗೆ ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಗುಳಿಗೆ ಭೂಮಿ ಬುಡ್ದು ಅಕ್ಕಸೊಡಾಯೆ. ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆನ್ ಪರ್‌ಂದ್‌ಂದ್ ತಿನರೆ ಪೋಯೆ. ಅಪಗ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಕುರಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೊರಿಯೆರ್, ಒಂಟೆ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ಅಪಗಲಾ ಆಯನ ಬಡವು ತೀರಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ "ಈ ತಿರ್ತ ಸಿರಿಲೋಕೊಗು ಪೋಲ ಅವುಲು ನರಪುರಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ದೆ ಅಕಲ್ಡ ಭೋಗ ದೆತೊನುಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಲ್ಲ್‌ದ ಸಂಕೊಡು ನೂಲುದ ಕೈಸಾಂಗ್‌ಡ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಯಾನ್ ಇಡೆ ಯಾಪ ಬರಡ್ ಪನ್ನಗ "ಅಕ್ಕಸೊಗು ಎಕ್ಕುನ ಲೆಂಚಿ, ಪಾತಾಳ ಪೊಲ್ಲುನ ಸೂಚಿ, ಪೊಯ್ಯೆದ ಪುರಿಬಲ್ಲ್ ತಡ್ಪೆದಾತ್ ಮಲ್ಲ ಬಂದೊಳಿಗೆ, ಉಜ್ಜೆರ್‌ದ ನಾರ್, ಕಡಲ್ ಲಕ್ಕೆದ ಸೇರ್ ಕನತ್ ಕೊರಿಯಡ ಇಡೆ ಬತ್‌ದ್ ಬಲಿಭೋಗ ದೆತೊಲೊಲಿ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚ ಗುಳಿಗೆ ಭೂಮಿಗ್ ಬತ್ತೆ.

ಗುಳಿಗನ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಲಡೆಲೆಡ್ ನಾಗಸ್ನಾನಿದ್ಯೊಡು ಉಂದು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಗುಳಿಗೆ ಮಂತ್ರ ದೇವತೆಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪಾವೊಂದೆ. ಭೂಮಿಡ್ ಅಶ್ವತ್ತ, ಸಂಪಯಿ, ತಾರಿದ ಮರ, ಅರುವೆದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಲ್ಪ ಗುಳಿಗನ ಸಂಚಾರ ಉಂಡುಂದು ತುಳುವೆರೆ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಗುಳಿಗನ ಸವಾರಿ, ಗುಳಿಗನ ಪೆಟ್ಟ್, ಗುಳಿಗನ ತೂಟೆ, ರಾವುಗುಳಿಗನ ಉಪದ್ರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತೆರೊಲು ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕೊಡ್ದಬ್ಬು ದೈವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ಗುಳಿಗನ ಕೋಲ ಪಗೆಲ್ಡ್ ನಡು ಮದ್ದೆನಡ್ ನಡಪುನು. ರಾಸಿ ರಾಸಿ ಕೋರಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲೋಂದು ಬಾಯಿಡ್ ಅಗ್ಗಿದ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್ಪಿನ ನಮ ತೂಪ. ಉಂದು ನೆತ್ತೆರ್‌ಕಾನ ಗುಳಿಗೆ. ಮಾತ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಗ್, ಕತೆಕ್ಕ್‌ಲೆಗ್ ಒಂಜೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡುಂದು ತೋಜುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುಳಿಗೆ ಅಮೃತೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಭೂತಲೋಕದ ಒಂಜಿ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ. ನೆತ್ತೆರ್ ಕಾನ ಗುಳಿಗನ ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೆಡ್ದ್

ಉದಿಯ ಬೆಂದಿನ ಗುಳಿಗೆ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನ ಕಿನ್ನಿನ ಬಿರೆಲ್ದ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್ದ್ ಬಡವು ಆಜಾದ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನ ವರ ದೆತೊಂದು ಭೂಮಿಗ್ ಜಪ್ಪುವೆ. ಭೂಮಿಡ್ 'ನೆಲವುಲ್ಲ ಸಂಕ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನಾಲ್ ಒರ್ತಿ ಉಲ್ಲೊಲು. ಅಲೆಗ್ 24 ಬಾಲೆಲ್ನ ವರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವೆರೆಡ್ದ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. 24ನೇ ಮಗೆ ಆದ್ ಗುಳಿಗೆ ಸಂಕ್ಯೆನ ಬಂಜಿಗ್ ಪೊಗ್ಗುವೆ. ಅಲೆಗ್ ಪುಟಿ ಮಗಟ್ಟನೇ ಅಲೆಗ್ ಮರಣದ ಸಾಪ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಪೆದಿನ 23 ಬಾಲೆಲೆನ್ ಆಲ್ ಕೆರ್ದ್ ತಿಂದೊಲುಗೆ. ಗುಳಿಗೆ ಅಪ್ಪೆನ ಸಿರಿಮಿರೆ ಉಡೆತೊಂದು ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕೆರಿಯೆ ಕೈಕಾರ್ದ ಎಲು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೋಲಾಟ ಗೊಬ್ಬಿಯೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಕರ್ಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಜನಿಯಾರ ಪಾಡೊಂಡೆ. ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ಡ್ ಮಿತ್ತನ್ನಾದ್ ತೂನಗ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ರಥೊಟ್ಟು ಜಲಕೊಗು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಅಕಲ್ನ ಜಲಕದ ಕಿರೆತ್ತ ನೀರ್ ಬಚ್ಚಾಯೆ, ಮೀನ್‌ಲೆನ್ ಕೆರಿಯೆ. ಅಂಚ ನಾರಯಾಣ ದೇವೆರ್ ಈ ಭೂಮಿಡ್ ನರಮಾನ್ಯಡ ನರಬಲಿ ದೆತೊನು ಸಾರ ಮುಡಿ ಪೊಡ್ದೊಲು, ನೂತುರ ಬೊಂಡ, ವಾಂಟೆದ ಪುರ್ಪೊಡು, ಕೆಲೆಪುಲ್ಲ ಕೋರಿಡ್ ಪಡಿದೆತೊನ್ನಾಂದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್. ಭೂಮಿಡ್ ಕಡಲ ತಾದಿಡ್ ಏಳ್ವೆರ್ ಜಲದುರ್ಗೆನಕುಲು ಗಂಧದ ಓಡೊಡು ಬನ್ನಗ ಅಕಲ್ನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಪಂಜುರ್ಲಿಡ ಅಂಕಕಾದ್‌ದ್ ಗೆಂದೆದ್, ದೇವೀ ಸಾನಿದ್ಯೊಗು ಸೇರಿಯೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ ಆಯೆ. ಆಯೆನೇ ತುಳುವೆರೆ ಮಣ್ಣ ಶಕ್ತಿ ಗುಂಡದ ಗುಳಿಗೆ.

* * *

ತುಳುವೆರೆ ಕುಲ ಕಸುಬು ಓಡೆ ಪೋಂಡು?

"ಓದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗು, ಕಾದಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗು ಏನಾದರೂ ಆಗು ಮೊದಲು ಮಾನವನಾಗು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕೆರ್ ಪಂತೆರ್. ಆ ಪಾತೆರದಂಚ ತೂಂಡ ನರಮಾನಿ ದುಂಬು ಕುಲ ಬೊಕ್ಕ ಆಯೆ ಮಲ್ತಿ ಬೇಲೆಗ್ ತಕ್ಕ ಕುಲ, ಜಾತಿ ಬುಲೇಂಡ್‌ಂದ್ ಜನಪದ ಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆ ಪನ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆನೇ ನಮ ಕುಲ ಕಸುಬು ಪನೊಂದು ಬತ್ತ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಕಸುಬು ಮದೆ ಆದ್ ಕುಲ ಮಾತ್ರ ಒರೀದ್‌ಂಡ್. "ಬೇಸಾಯಗಾರತಾ ಬೇಗ ಸಾಯಲಾರ" ಪಂಡಿಲೆಕ : ನೇಗಿಲ ಯೋಗ ಪನ್ಪಿನವು ಕಸುಬುದೊಟ್ಟುಗು ಆರೋಗ್ಯೊನು ಕೊರೊಂದು ಅವುಸೊಗು ಬಲ ಕೊರ್ತುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಲೋಕ ಸತ್ಯ.

ಇನಿತ್ತ ಗೇನದ ನಡೆಕ್ಕ್ ಕುಲಕಸುಬು ದಾಯೆ ಬೋಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರೆ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಮೈ ಮನಸ್‌ಗ್ ಸುಖ ಕೊರ್ತಿನ, ನಂಕ್ ತೆಲಿಯ ಗಂಜಿ ಪರ್ಪಾದಿನ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಅವು ನಮ್ಮ ಕುಲಕಸುಬು. ನಂಕ್ ಇನಿ ಜಾತಿದ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನ ಉಂಡು. ಮೋಕೆ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಅವುವೇ ಮೋಕೆ ನಮ್ಮ ಕಸಬುಡುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನಮ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿಡ್ ಚರಿತ್ರೆದ ನೆಂಪು ಮಲ್ತಿನಂಚ ಆಪುಂಡು.

ಸುರುಟ್ಟು ಜಾತಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಉದರ್ಮೆಲು ಪಾಡ್ದನಲೋಕೊಡು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. "ಕಡಲಾಯೆ ಮಡಲಾಯೆ, ಒಕ್ಕೆಲಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಪಾಡ್ದನದ ಜಾತಿ ಲೆಪ್ಪುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಮೂಜಿ ಕುಲ ಆಯಿನ ಬಂಟೆರ್, ಬಿಲ್ಲವೆರ್, ಮೊಗವೀರೆರ್ ಮೊಕುಲು ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆ ಜೋಕುಲು ಪನ್ಪಿನವು ಕಾಲದ ಸತ್ಯ. ಚರಿತ್ರೆದ ಸತ್ಯ. ಪಂಡ ಒಂಜೇ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ. ಒರಿ ಉಪ್ಪುನೀರ ಕಡಲ ಬರಿಯೆ ಪೋದು ನೆಲೆ ಆಯೆ. ಬೊಕ್ಕೊರಿ ತಾರೆ ತಾರಿದ ದೋಟದಲ್ಪ ಕುಲಿಯೆ. ಕುಡೊರಿ ಕಂಡದ ಬರಿಯೆ ಪೋದು ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪರೆ ಕಲ್ತೆ. ಅಂಚ ಕಡಲ್ ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತಿಯೆರ್, ತಾರೆಗ್ ಮಿತರ್‌ದ್ ಮೂರ್ತೆ ಮಲ್ತೆರ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೆರ್. ಅವುವೇ ಮೂಜಿ ಜಾತಿ ಬುಲೆಯರೆ ತಾದಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರುಂಡು. ಮೂಜಿ ಕುಲ ಆಂಡ್.

ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.
"ಅಚ್ಚವೆರ್ ಪುಟ್ಟಿ ನಾಡ್ ಕೆಲ್ಲತ್ತ್ ಮಾರ್ನಾಡ್ ದೇಸ
ಅಪ್ಪೆಲಂದ ಪನ್ನಗ ಈರವೆದಿ ಅಚ್ಚವೆದಿ
ಅಮ್ಮೆಲಂದ್ ಪನ್ನಗ ಸಂಬು ಕಲ್ಕುಡೆ
ಅಕಲೆಗ್ ಐವೆರ್ ಬಾಲೆಲು ಐವೆರೆಗ್ ಒರ್ತಿ ತಂಗಡಿ
ಅಕುಲೆ ಪುದರ್ ಕೇನೊಡುಗೆ ಎಲ್ಯಣ್ಣಚ್ಚವೆ
ಮಲ್ಲಣ್ಣಚ್ಚವೆ, ಬೀರು, ಬಿಕ್ಕುರು, ನಂದು ತಂಗಡಿ
ಕಾಳಮ್ಮ. ಐವೆರ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಐನ್ ಬಿನ್ನಾನಂದ ಬೇಲೆ
ಒರಿಯಗ್ ಮರತ್ತ ಬೇಲೆ, ಒರಿಯಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ
ಬೇಲೆ, ಒರಿಯಗ್ ಕರ್ಬದ ಬೇಲೆ, ಒರಿಯಗ್
ಚೆಂಬುದ ಬೇಲೆ, ಒರಿಯಗ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಬೇಲೆ
ಮರತ್ತ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಮಲೆನಾಡಚ್ಚವೆ
ಬಂಗಾರ್ದ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಯಾರಣ್ಣೆ
ಕರ್ಬದ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಕರ್ಬೊಟಿಗಾರೆ
ಚೆಂಬುದ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಚೆಂಬುಟಿಗಾರೆ
ಕಲ್ಲ್‌ದ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಕಲ್ಕುಡೆಯೇ"
ಈ ಐನ್ ಕಸಬು ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು

ಇನಿಗ್ಲಾ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ದಾದ ಪನ್ಪುಂಡು ಪಂಡ ಅಕುಲು ಮಲ್ಪುನ ಕಸುಬುಡ್ದಾತ್ರನೇ ಅಕಲೆಗ್ ಜಾತಿ ಕುಲತ್ತ ಪುದರ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾಂಡ ಇನಿ ದಾದ ಆವೊಂದುಂಡು? ಮೂಲೊಡು ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕುಲ ಕಸುಬುಲು ಪಂಡ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದುದು ಮಂತ್ರ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ, ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಲೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ. ತಾರೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಕೊಂಬು ಪೊಯಿದ್ ಕನ್ನಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್‌ದ್ ತರ್ಕತ್ತಿಡ್ ಮೂರುದು ಕಲಿದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುರ್ತೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ, ಪಡ್ದಾಯಿ ಕಡಲ್‌ದ ಗಂತ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬಲೆಪಾಡ್ದ್ ಮೀನ್ ಪತ್‌ದ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಪಿಜಿನದಾರೆದಲ್ಕ ಪೊಡಿ ಪೊಯ್ಯೊಡ್ ಆಯೇಲೇ ಪಾಡೊಂದು ಅಂಬೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ಮಲ್ಪುನ ಮೀನ್‌ದ ಬೇಲೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಅಂಕ ಆಯನದಡೆ ಪೋದು ದೇವೆರೆಗ್ ವಾದ್ಯ ಕೊಂಬು, ರಣಗಲೆ , ತಾಸೆ , ಬೇಂಡ್ ಉರಿತ್‌ದ್ ದೈವೊಲೆನ್ ದೇವೆರೆನ್ ನಲಿಪಾವುನ ಬೇಲೆ, ಪಾತಾಲದ ತರ್ಕಡಿತ್ತಿನ ಬಾವೆ ಆವೆದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಪುಲಿಪಾದ್ ದೊಂಕುದು, ಮೆಲಿತ್‌ದ್ ಬಾಮೊಗು ಕಂತ್‌ದ್ ತಿದಿಟ್ಟ್ ದೀದ್ ತಿರ್ಗಾದ್, ತೂಟ್ಟು ಬೆಯ್ಪಾದ್, ಕನಿತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಕಿನ್ನಿಗದ್ದವುಡ್ದು ಪತಿನ ಬೆಂದ್‌ರ್, ಅರ್ಕಂಜಿದ ಗುರ್ಕೆ, ಕಪ್ಪಾರ್‌ದಂಚಿನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಜನೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ, ಬಂಗಾರ್ದಕೊಟ್ಯಡ್ ಬಂಗಾರ್

ಗುದ್ದುನು, ಕರ್ಬದ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಕರ್ಬ ಗುದ್ದುನು, ಚೊಂಬುದ ಬಾಜನ ಬಟ್ಟಲ್ ಗುದ್ದುನು, ಮರ ಕುತ್ತುದು, ಬಾರ್‌ದ್, ಗೂರುದು, ಕೀಸುಲಿಟ್ಟ್ ಪೆರೆಸ್‌ದ್ ಮಣೆ ಮಂಚಾವು, ಮಲ್ಪುನ ಮರತ್ತ ಬೇಲೆ, ಕುಂಟು ಮಡಿತ್ತ ಬೇಲೆ , ಕೆಲೆಸಿ ಐತದ ಬೇಲೆ, ಕಾಜಿ ಕನ್ನಡಿದ ಬೇಲೆ, ದೂಜಿ ಪೊಲ್ಲುದು ಮಗ್ಗೊಡು ಕುಲುದು ಬೊಲ್ಮುಗಲ ರಂಗ್‌ದ ಪರ್ತಿಗ್ ಪರ್ತೆ ಕೊರ್ದು ನೂಲು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಟು ನೆಯ್ಪಿನ ಬೇಲೆ. ಗಾಣ ತಿರ್ಗಾದ್ ಎಣ್ಣೆ ದೆಪ್ಪುನ, ಕೋಟೆ ಕಾಪುನ, ಉಂದು ಮಾತ ಕುಲ ಕಸುಬುಲಾದೇ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ಡಿತ್ತಿನವು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆದುಪ್ಪುನ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಕೆಲಸೊಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಕೈತಲ್ ಇತ್ತಿನ ಮೂಲ ಜನಾಂಗೊಡೆ ಕುಲ ಕಸುಬು ಆದ್ ನಡತ್ ಬತ್ತಿನವು. ಬಟ್ಟಿ, ಪುಡಯಿ, ಕುರುವೆ ಕುಡ್ಪುನು ಕಾಡ ಬೂರು ಪೀಂಟಾದ್ ಮಲ್ದಿನಲಾ ಮೊಕುಲೇ.

ಇನಿ ಕುಲಕಸುಬುಲು ನಮ್ಮ ನಡುಡ್ದು ಮದೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬೇಲೆಗ್ ಜನತ್ತ ಬರೆಗಾಲ ಆದ್ ಮಣ್ಣ್ ರೆಂಕುನ, ಬೊಣ್ಯ ರೆಂಕುನ, ಕೆಸರ್ ದೊಂಕುನ ಜನ ಇನಿ ತಿಕ್ಕಂದಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕುಲಕಸಬುಲೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ ವಾ ಕುಲಲಾ ತಯಾರಿಜ್ಜಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ ಇನಿ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಆಯಿನ ಸಂಪಾದನೆಲಾ ಯಾವುಜಿ. ತಾರೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಮುರ್ತೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಪಾಯದ ಬೇಲೆ ಇನಿ ಯೇರೆಗ್‌ಲ ಸಾಧ್ಯಜ್ಜಿ. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಮಿಶಿನ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕರ ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಬೂರುದ, ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಕುರುವೆ ಕುಡ್ಪುಲು ಇನಿತ್ತ ದಿನ ದಿಂಜ ಪಿರಿಯಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅವೆನ್ ಗಲಸುನಕುಲು ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಇನಿ ಒಂಜೇ ಕುಲತ್ತ ಬೇಲೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಕಸುಬುಲೆನ್ ಮಾತ ಜಾತಿಕುಲತ್ತಕುಲು ಮಲ್ಪರೆ ಪತ್‌ದೆರ್. ಕುಚ್ಚಿ ಗಡ್ಡ ದೆಪ್ಪುನ, ಮಡಿ ಮಲ್ಪುನ, ಚರ್ಮ ಗುದುದು ಮುಟ್ಟು ಪೊಲ್ಲುನ, ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ, ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನ, ಮುರ್ತೆ ಮೂರುದು ಕಲಿ ದೆಪ್ಪುನ ಬೇಲೆಲು ಒಂಜೇ ಕುಲತ್ತ ಕಸಬುಲಾದ್ ಒರೀದ್‌ಜಿ. ಇನಿ ಮಗ್ಗದ ಕುಂಟು ತುತ್ತುನಕುಲು ಕಡಮೆ ಆತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಯೇರ್ಲಾ ತನ್ನ ಜೋಕುಲೆನ್ ಕುಲ ಕಸುಬು ಮಲ್ಪರೆಂದ್ ಶಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡಂದೆ ಮುರ್ತೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನರೆ, ಚರ್ಮ ಗುದ್ದರೆ, ಕರ್ಬ ಗುದ್ದರೆ ಕುಲ್ಲಾವರೆ ತಯಾರಿಜ್ಜೆರ್. ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಕೋಲ ಕಟ್‌ನಗ ಕುಲಕಸುಬುಲು ಗಟ್ಟಿ ಮಿತರೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಲು ಕುಲಕಸುಬುಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋವರೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಉಂದು ನರಮಾನ್ಯ ಕುಲತ್ತ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗುಣ, ಪೇರ ಪೆರ್ಪು, ನುಪ್ಪುದ ಸುರ್ಪ. ಉಂದೆತ್ತ ನೆಂಪು ಆ ಕುಲೊಟ್ಟು ಪುಟಿನ ನಂಕ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನಮ ತುಳುತ್ತ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋವೊಲಿ.

* * *

ಮದೆ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆ

ಬೇಷಡ್ ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡು ಪಿಜಿನದಾರೆದಲ್ಕ ನಿರೆ ಪತ್‌ದ್ ನಟ್ಟಿ ನಡ್ನಗ ಪಾಡ್ದನದ ಗುರುವಮಕ್ಕ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್

"ಓ ಓ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣಾ
ಕಟೀಪಾಡಿ ಕಂಬುಲ ಗೋಣಾ
ಆರಡ ಬೂರಡ ಪೋವಡ ಗೋಣಾ
ದೊಕ್ಕುಲೆ ಕಂಡೊಡು ಕಂಬುಲ ಗೋಣಾ
ಅವುಲು ಅರಸು ಕಂಬುಲ ಗೋಣಾ
ಏಲರೆ ಕೋಲಾ ನಿರ್ಸಾನಿ ಗೋಣಾ
ಲಿಂಬೆದ ಪುಲಿವೊಂಜಿ ತಮ್ಮನ ಗೋಣಾ
ಅರಸುಲೆ ಮರ್ಯಾದಿ ಗೆತೆನೊಡು ಗೋಣಾ
ಓ ಓ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣಾ"

ಅಪಗ ಅಪೆದ ಅಪ್ಪದ ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ಡ್ ದತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಸಪ್ಪಣ್ಣೆ "ಓ ಕಡಲ ಕಂಡ ಬೊಲ್ಲಾ" ಪನೊಂದು ಉರಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಎರು ಲಕ್ಕಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡು ಬೇಷಡ್ ದತ್ತಿನ ಎರ್ಲೆನ್ ಸುಗ್ಗಿಡ್ ಕಂಬುಲಡ್ ಗಿಡವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಯಾನ್ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣನ ನೆಂಪು ದಾಯೆ ಮಲ್ತೆ ಪಂಡ ಇನಿ ದಪ್ಪುನ ಎರ್ಲಾವಡ್ ಕಂಬುಲದ ಎರ್ಲಾವಡ್ ನಂಕ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುನನೇ ಅಪೂರ್ಪ ಆವೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಪೊರ್ತು. ದುಂಬುದ ಸಾಗೋಳಿದ ಕಾಲೊಡು ಎರು ಪಂಡ ದೇವೆರ್. ಅವು ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಅಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪೆಲೆಕ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಜಾನುವಾರ್ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋದು ಪೈರ್‌ಡ್ದ್ ಎರು ಕನಪಿನಿ ಪಂಡ ಅಪಗ ಬಾರೀ ಗೌಜಿ. ಎರ್ಲೆಡ್ ಬತ್ತಿ ಗಳಿಗೆ, ಜಾತಿ ಪತಿ, ಮಂಡೆ, ನಾಮ, ಕೊಡ್ಯನ್, ಕೆಂಚಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊಲ್ಸುಲು ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಗ್ ಕಾಲೆ ಪತ್ತುಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬೊಲ್ಲೆ ಆವೊಡು, ಎಚ್ಚಿನಕುಲು ಒಂಜಿ ಕಾಲೆ ಕುಡೊಂಜಿ ಬೊಲ್ಲೆ ಜೋಡಿ ಮಲ್ಪುನಲಾ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೊಣ್ಣು ಬತ್ತಿ ಗಳಿಗೆ, ಪೋಯಿ ಗಳಿಗೆ ಎಂಚ ಎಡ್ಡೆ ಪಡಿಕೆ ಉಂಡಾ ಅಂಚೆನೇ ಎರ್ಲೆ ಜೋಡಿ ಕನಪಿನಲಾ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬಾರೀ ಜಾಗ್ರತೆದ. ದೈವ ದೇವೆರೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದೇ ಈ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪೈರ್‌ಗ್ ಪೋದು ಚಾಟೆದಾಯನ್ ದೀವೊಂದು ಬೇರ ಮಲ್ಪುನು, ಮಂದಿರಿದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಪುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿ ಪಗಪುನು, ಬಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ನಗ ಬಲ್ಲ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಕೊರ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬಜೀ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಡ್ ಕೊರೊಡು. ದೆತೊನ್ನಾಯೆ ಬೇತೆ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಕಿರ್ಮ. ಮುಲ್ಪ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆ ಪಂಡ ಗಿಡವುನ ಕಂಬುಲದ ಎರ್ಲು. ಪ್ರೊ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಸಂಪಲ್ತಿನ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣನ ಪಾಡ್ದನ ಉಂಡು. ಅಲ್ಪ ಕಂಬುಲದ ಕಂಡದ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್, ಜಾತಿ ನೀತಿದ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮದಿದೆರ್. ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಉಂಡು ಧರ್ಮ ಉಂಡು ಇಡೀ ಪಾಡ್ದನ ಬಜೀ ಎರ್ಲೆನ ನಡಕೆನ್ ಪಂತಿನತ್ತ್. ತುಳು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಮಾಜದ ದುನ್ನ ಸುರ್ಪೊನು ಅಲ್ಪ ದೆರ್ತ್ ಕೊರ್‍ತಿನ ತೋಜುಂಡು. ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿನ ಸಂಬಂಧ, ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲದ ಮಾನಾದಿಗೆ, ಒಣಸ್ ಬಲ್ಮಾನದ ಗರ್ದ್ ಉಂದು ಮಾತ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋನನ್ ಕನವರೆ ಪೋಪಿನ ಅಟ್ಟಣೆದ ಉಲಯಿ ಉಂಡು.

ರೆಂಜಲಡಿ ಬರಿಕೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಮಂಜನಾಲ್ವೆರೆಗ್ ಸಾರಮುಡಿ ಬೊಟ್ಟು ಸಾರ ಮುಡಿ ಬೈಲ್ ಕಂಡದಾನೆ ಉಂಡುಗೆ ನೇರಾಂಡ ಕಾಂಡೆ ಲಕಿಯೆರ್ ತನ್ನೊಂಜಿ ಸಿರಿಮೋನೆ ನೆಡಿಯೊಂಡೆರ್ ಕೊಟ್ಟು ದೀಪಿ ಕೊಟ್ಟರೊಗು ಪೋಯೆರ್ ಬಸರೂರ ಪನ್ನೆಕೊಟ್ಟು ಬಲತ್ತ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ದೀಯೆರ್ ಸಾರ ಮುಡಿ ಕಂಡದಡೆ ಪೋಯೆರ್ ಎರ್ಕಿ ನೀರ್ ಸಿರ್ಕಾಯೆರ್ ಸಿರ್ಕಿನೀರ್ ಎರ್ಕಾಯೆರ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ತೂಂಕನಂದ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕುಲಿಯೆರ್ ಅರೆ ಮದಿಮಾಲ್ ಅಕ್ಕಮಕ್ಕ ದೆಯ್ಯಾರುನು ಲೆತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊಂಡೆರ್ ರಡ್ಡನೆ ಲೆಪ್ಪುಗು ಸೊರದನಿ ಕೊರಿಯೆರ್ ದಾಯೆಲೆತ್ತರ್ ಮದಿಮಾಯಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಎಚ್ಚತ್ತಿನ ಕಜ್ಜಕಾರ್ಯ ಅತ್ತ್ ಮದಿಮಾಲೆ ಕೇಂಡಾನ ಕಟ್‌ದ್ ದಪ್ಪರೆ ರಡ್ಡ್ ಕಾಟ್ ಕಂಜಿಲು ನಂಕ್ ಬೋಡಾಂಡ್ ಸುಬ್ರಮನ್ಯ ಸಷ್ಟಿಗ್ ಪೋಡು ಕಾಲ್ಯದ ಅಟ್ಟಣೆ ಅರಗನೆ ಕಾಲ್ಯೊಡು ಆವೊಡು ಬೇಲ್ಯದ ಬೆಂದ್ರ್ ಬೇಲ್ಯೊಡು ಆವೊಡುಂದೆರ್.

ಆತ್ ಕೇಂಡಿನ ಮದಿಮಾಲ್ ಅಟ್ಟಿಲರಗನೆ ಮಲ್ತೆರ್ ಅಡ್ಡ ಮೂರುದು ಆಜಯೆರ್ ನೀಟ ಮೂರುದು ಪುಲಿಕಜಿಪು ಮಲ್ತೆರ್ ಕಂಚೀರ ಮೆಂಚೀರ ಕನಿಲೆ ಕಾಮಟೆ ಪೊಟ್ಟೀರ, ಪೊಡಿಮಾಪಲ ನಾರಂಗಾಯಿದ ಉಪ್ಪಡ್ ಮಲ್ತೆರ್ ನೀಲವರನಂದ ನೆಯಿ ಪಚ್ಚೆ ವರನಂದ ಪಸೆಂಗಿರಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಲ್ಲ್‌ಕಟ್ಟಿ ಗುವ್ವೆದಾಡೆ ಪೋಯೆರ್. ಅಕ್ಕಸಂದ ಪನೆಮರ ಪತ್ಯೆರ್ ಪಾತಾಲಂದ ಪನಿನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆರ್. ಸಾರ ಕೊಡಪನ ಬೆಂದ್ರ್, ಸಾರ ಕೊಡಪನ ಚಂಡೀರ್ ಜೋಡಿಯೆರ್. ಬೊಲ್ಯನ್ನ ಸಿರಿಗಿಂಡೆನ್ ಬೋಣ್ಯೊಡು ಬೊಲ್ಯನ ದೆಕ್ಕಿಯೆರ್ ಗಿಂಡೆಡ್ ನೀರ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್ ತೊಲಸಿ ಮಂಟಮೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್ ಬೊಳ್ಳಿದ ಎಣ್ಣೆದರಿಯ ಪತ್ಯೆರ್, ಬಂಗಾರಿನ್ನ ತಕ್ಕನ ಪಾಡಿಯೆರ್ ಎಣ್ಣೆ ಸೊಲಬರ ತೀರಾಲೆಂದ್ ನೀರ ಜಲಕೊಗು ಲೆತ್ತೊಲು. ನೆತ್ತಿಗ್ ನೆಯ್ಯೆಣ್ಣೆ, ಬೆರಿಕ್ ಬೆಪ್ಪೆಣ್ಣೆ, ತಿಗಲೆಗ್ ಮಿಂಚೆಣ್ಣೆ, ಮೂಂಕುಗು ನಚ್ಚದೆಣ್ಣೆ, ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಕೀಲೆಣ್ಣೆ, ಉಗುರುಗು ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ, ಪಾದೊಗು ಪನಿಯೆಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ಡ್ ಬೆಂದ್‌ರ್ಡ್ ಬೆಪ್ಪು, ಚಂಡಿರ್‌ಡ್ ಸಂಪು ಮಲ್ತೆರ್. ಒಣಸ್ ಬಲ್ಮಾನ

ಆಂಡ್. ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿದ ಬಾಕಿಲ್ ಜತ್ತೆರ್ ಸರಪೊಲಿ ಕಂಬಿದ ಜೋತ್ರ ಸುತ್ಯೆರ್ ಪಚ್ಚೆಬರನ ಮಾಸಡಿ ಕಟಿಯೆರ್ ಕೋಲು ಕಂಬಿದ ಸಾಲ್ ಮುನ್ನಿ ಪಾಡ್‌ದ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟಿಯೆರ್ ಜೋತುರೊಡು ಸಾವಿರ ವರನ್ ಮುನ್ನಿಡ್ ಮುಪ್ಪವರನ್ ಅಂಗ್ಯೆ ಬಲೆ ಮುಂಗ್ಯೆ ಸರಪೊಲಿ ದೀದ್ ಒಯಿಪ ನೂಲು ಓರೆ ಸರಪೊಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಉಂಗಿಲ, ಬೊಳ್ಳಿದ ಬಿಸತ್ತಿ, ಬಂಗಾರಿನ್ನ ಬುರುಡೆ ಪತೊಂಡೆರ್ ಇಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲ್ ಜತ್ತೆರ್ ಎರು ಜಾಪಿ ಯೆದ್ದಾರಿ ಕರೀದ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಸಂತೆದ ಕಂಡೊಗು ಸುಂಕ ಕಟ್ಯೆರ್, ದೇವೆರೆಗ್ ಬಲಿ ಬತ್ತೆರ್, ಪಟ್ಟಪರಕೆ ಪಾಡಿಯೆರ್ ಸಂತೆದ ಕಂಡ ಕರಿತೊಂದು ಎರ್ಲೆ ಮಜಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ಎರ್ಮೆದೆರ್ಲೆ ಪುಂಡುಡೆ ಪೋಯೆರ್, ಪತ್ತೆರ್ಲೆ ಪೊರ್ಲು ತೂಯೆರ್. ಅವುಲು ಉಂತುದು ತೂನಗ ಎರ್ಲೆ ಪುಂಡು ತೋಜಿಂಡ್ ರಡ್ಡ್ ಕಾಟ್ ಕಂಜಿಲು ಒರ್ಯೆ ಸುದ್ದಲ ಎರುಗೆ, ಬಾಗ್ಯ ಬವುಸಲ್ಲ ಎರುಗೆ, ಬಂಜಿನಡಿ ಮಂಗಲೆ ಬೀಲೊಡು ಬುಲಯೆ, ಮುಂಡೊಡು ಕೊಡ್ಯೆ ಕೊಂಬುಡು ಕೊಕ್ಕೆ. ಎರ್ಲೆ ಪಿರ್ತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ, ಕಿರಯಿ ಆಂಡ್. ಪುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿ ಪಗತೊಂಡೆರ್ ಎರ್ಲೆ ಬೇರದಾಯೆ ಆಜಿ ಕಾಸ್‌ದ ಎರು ಕೊರುವೆ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದ ಬಲ್ಲ್ ಕೊರಯೆನ್ನಗ ಮಂಜನಾಲ್ವೆ ಎರ್ಲೆಗ್ ತನ್ನ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೂಜಿ ಉರ್ಲು ಪಾಡ್ದ್ ದೇರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ರೆಂಜಲಡಿ ಬರಿಕೆಡ್ ಕುರಿನೀರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಜ್ಜಿ ತೊರತ್‌ದ್ ಆರತಿ ಪತ್ಯೆರ್. ಕಿದೆಕಿಲರೊಡು ಕಟಿಯೆರ್ ಗುಂಡು ಸಂಕಲೆ ಗೋತೆರ್, ಮರಯಿ ಅರ್ಕಂಜಿ ಮಯಿತೆರ್, ಮೂಲದ ಮಾನಿನ್ ಲೆತ್ತೆರ್ ಕೊಂಡಾಟೊಡು ತಾಂಕ್‌ಲಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಆವೊಂಜಿ ಸಮಯೊಡು ಓಲೆದ ಓದಿಗ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ರಾಜ್ಯಬಾರಿ ಕಂಬುಲಗ್ ಎರು ಕೊಂಡು ಬರೊಂದುಂಡು ಪಂತ್‌ಂಡ್. ಕೊಂಬುತಂಬಡೆ ಬೆಡಿ ಗರ್ನಾಲ್‌ದ ಗೌಜಿಡ್ ರಾಜ್ಯಬಾರಿ ಕಂಬುಲದಡೆ ಪೋಯೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ನುಗಮರ ಕಟಿಯೆರ್ ಕನೆಪಲಯಿ ಕಟಿಯೆರ್ ಮಂಜನಾಲ್ವೆರ್ ಪಲಯಿಡುಂತ್ಯೆರ್ ಆಂಡ ಕುಡುತಿಂದಿ ಎರ್ಲು ಅಡ್ಡನೀಟ ಪೋಯ ಕುಂಪೊಲಿ ಪತಿಯ. ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ರಾಜ್ಯಬಾರಿ ಕಂಬುಲದ ಕರೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪಂದಿ ಮೂಲದ ಮಾನಿ ಜತ್ತೆ. ಪಲಯಿಗ್ ಕೊಡಿಕಾರ್ ದೀಯೆ. ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬತ್ತಿನ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆರ್ಲು ಕೊಕ್ಕೆ ಕೊಂಬುಡು ಕೋರಿಯ, ಮೀಸೆ ಕೆಸರಿಯ, ಕುಮುಳು ಕಣ್ಣ್ ಮರತೊಂಡ, ಮುಕ್ಕೊಲು ಮುಂಡು ಪಾಡೊಂಡ ಮಾನಿನೊಟ್ಟುಗು ರಾಜ್ಯ ಬಾರಿ ಕಂಬುಲಡ್ ಮಾಯಾಸುರ್ಪ ಆಯ. ಮಂಜನಾಲ್ವೆರ್ ಸಿಂತೆಡ್‌ಲಂತರ ಪೋಯೆರ್ ಓ ಓ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣಾಂದ್ ಬುಲಿತೆರ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಕಂಬುಲಡ್ದ್ ಮಾಯಕ ಆತಿನ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣೆರ್ಲು ಇನಿ ಊರುಡ್ದೇ ಮಾಯಕ ಆಪಿನ ಕಾಲ ಬರೊಂದುಂಡು.

* * *

ಮತಧರ್ಮದ ಗಡುದಾಂತಿ ನಾಟ್ಯ ಕಲೆ

ಅಮ್ಮೆರ್ ಎಂಕ್ ಕುರಾನ್ ಓದರೆ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಆಂಡ ಯಾನ್ ಕುರಾನ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಪುರಾಣ ಓದಿಯೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಪಂಡ ಎಂಕ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆಂಡ್. ನಮ ಕಣ್ಣ್‌ದಾಂತಿನಕಲೆನ್, ಬಾಯಿ ಬರಂದಿನಕಲೆನ್, ಕೆಬಿ ಕೇನಂದಿನಕಲೆನ್, ತುಂಡು ಕಾರ್, ತುಂಡು ಕೈತ್ತಕಲೆನ್ ನಟ್‌ತಿನರೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತಿನಕುಲುಂದು ಸಸಾರ ಮಲ್ಪುವ. ಕಾರ್‌ದಾಂತಿನಕುಲು ಕುಲ್ಲುನ ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಬರೆದುಪ್ಪುವೆರ್. 'ಇಟ್ ಈಸ್ ದ ಸಿಂಬಲ್ ಆಫ್ ಡಿಸ್‌ಎಬಿಲಿಟಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಂಡ ಎಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ಅವು ತಪ್ಪು. ಅಂಚಾದ್ ಯಾನ್ "ಇಟ್ ಈಸ್ ದ ಸಿಂಬಲ್ ಆಫ್ ಎಬಿಲಿಟಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾವರೆ ಪಿದಡಿಯೆ" ಪನ್ಪೆರ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಬಿರ್ದ್‌ದ ಸೈಯದ್ ಸಲಾವುದ್ದೀನ್ ಪಾಷಾ.

ಇಂಚಿಪ್ಪೊಗು ಸುರತ್ಕಲ್‌ಡ್ ನಡತಿನ ವಿಶೇಷ ಚೇತನೆರ್ನ ದಿನತ್ತ ನೆಂಪುಗಾದ್ ನಡತಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಟ್ಟು ನಮ ಯೇರೆನ್ ಅಂಗವಿಕಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುವ ಅಂಚಿನ ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿದಾಂತಿನ ಬಾಯಿ ಬರಂದಿನ ಕೈಕಾರ್‌ದಾಂತಿನ ಜೋಕುಲು ಜವನೆರೆಡ್ದ್ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ದಶಾವತಾರ, ರಾಮಾಯಣ, ಭರತನಾಟ್ಯ, ಸೂಫಿನೃತ್ಯ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಾಯೆರ್. ಕೈಕಾರ್ ಸರಿ ಇತ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಕಲ್ಪವುನಕುಲು ದಿಂಜ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಲ್ಪುನೇ ಕಳೆವೊಂದು ಯೇರೆ ಕೈಯೆಡ್ದೆ, ಯೇರೆ ಬಾಯೆಡ್ದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೂವೊಡಾಯಿನ ಜೋಕುಲ್ಡ ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಭರತನಾಟ್ಯ, ಯೋಗ ಮಲ್ಪಾನಗ ಉಂದು ಸಾಮಾನ್ಯದ ಸಾಧನೆ ಅತ್ತ್‌ಂದೇ ಪನೊಡಾಪುಂಡು.

ಪಾಷ ಪನ್ಪೆರ್ "ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪುಟ್ಟುನ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಏಳ್ ಜನ್ಮಗೆ ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಅಂದಾಂಡ ಏಳ್ ಸರ್ತಿಲಾ ಯಾನ್ ಈ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟುದು ಬರ್ಪೆ. ದಾಯೆ ಈ ಮಣ್ಣ್ ಎಂಕ್ ಮಾತೆನ್ಲಾ ಕೊರ್ತುಂಡು. ವಾ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಆಸ್ತಿ ಅಂತಸ್ತ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸುಖ ಸಂತೋಸು ಎಂಕ್ ಈ ಕಲೆಟ್ಟ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಈ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಕೇನ್ನಗ ಆರ್ನ ಸಂಯೋಜನೆದ ನೃತ್ಯೊಲೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು "ಜಾತಿದ ಧರ್ಮದ ಮತತ್ತ ಪುದರ್‌ಡ್ ಲಡಯಿ ಮಲ್ತೊನ್ನು ಪಗೆ ಕಟೊನ್ನು ಕಾಸ್‌ಗಾತ್ರ

ಮಾನ್ಯ ಕೆರ್ಪಿನಿ ಉಂದು ಮಾತ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಲು ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕ್ಕುಲೆನ್ ತೂಂಡುಂದಾಂಡ ವಾ ತೆಟ್ಟ್ ಮನಸ್‌ಲಾ ಸರಿ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ನರಮಾನಿ ಒಂಜೇ ದೃಷ್ಟಿ ದೀದ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಡ ಗುರುಕ್ಕುಲ್ದ ಸಮಾಜೊಡ ಪುಟುದಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಭಕ್ತಿ ದೀದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆಂದಾಂಡ ಆಯಗ್ ಫಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು ಆಯನ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಸೈಯದ್ ಸಲಾವುದ್ದೀನ್ ಪಾಷಾ ನಂಕ್ ಉದರ್ಮೆ ಆಪೆರ್.

ಕಲೆಕ್ಕ್ ಬಾಸೆದ, ಜಾತಿದ, ಮತಧರ್ಮದ ಗಡು ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಪಾಷಾ ನಂಕೊಂಜಿ ಚರಿತ್ರೆನೇ ಕಟ್‌ದೆರ್. ಎ.ಪಿ.ಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಎಂಚಿನ ಸಾಧನೆನ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಮಲ್ತೆರಾ ಅಂಚಿನನೇ ಸಾಧನೆ ಮೂಲುಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಆನೆಕಲ್ಲ್‌ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗೊಡು ಪುಟಿನ ಪಾಷಾ ಕರಿನ 30 ವರ್ಸೊಡು ವಿಕಲಚೇತನೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಕೊರಿನ ಕಲಾ ಸೇವೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಡ್ದ್ ದೇಶದ ಮಲ್ಲ ಮಾನಾದಿಗೆ ಆಯಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆರೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 2007ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಅಪಗದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಪಾಟೀಲ್‌ರ್ ಈ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಮೇರ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ದೇಶದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜ್ಯದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದ ವಿಶೇಷ ಚೇತನೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿನಕುಲು ಪದ ಪನ್ಪೆರ್, ಬಾಯಿ ಬರಂದಿನ, ಕೆಬಿ ಕೇನಂದಿನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೈಕಾರ್ ದಾಂತಿನಕುಲು ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ಡ್ ನಂಕ್ ಬೆದೆ ಪುಟ್ಟುನ ಕಸರತ್ತ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇಡೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ, ದಶಾವತಾರದ ಕತೆಕ್ಕುಲೆನ್ ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಕೈಕಾರ್ ಸರಿ ಇತ್ತಿನಕಲೆಡ್ದ್ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಸಾಧನೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ನಾಟ್ಯಗುರು ಉಳ್ಳಾಲ ಮೋಹನ ಕುಮಾರ್ ಪಂಡೆರ್ "ಭರತನಾಟ್ಯದ ವಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ನ್ ತೂಂಡಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ್ ಉಪ್ಪುನ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನ ಎಂಕಲೆಗ್ ಇದಮುಟ್ಟ ಕೈಕ್ ಎಕ್ಕಂದಿನ ಸಾಧನೆ. ಭಾರತೀಯ ನಾಟ್ಯ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಪೊಸ ಮರ್ಗಿಲ್‌ನ್ ಕೊರ್ತುಂಡು".

ಭಾರತದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನ ದೀವೊಂದಿನ ಪಾಷಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್ ಮಾಸೊಡು ದಿಂಜಾವೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಆರ್ನ ಒವುವೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಡು ದೇಶಪ್ರೇಮದ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮದ ವಿಶೇಷ ಪದ, ನೃತ್ಯ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಟ್ಲಾ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪೊರ್ಲುನೇ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾದ್ ತೂವಂದಿನ ವಿಶೇಷ ಚೇತನೆರೆಡ್ದ್ ಅಕಲ್ನ ಉಡಲ್ದ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಬುಲಪಾದ್ ಈ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ್ ಪನ್ಪಾವೆರ್. ಎಲ್ಲಿಡ್ದೇ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರೊಲೆನ್ ಆನೇಕಲ್ಲ್‌ದ ಅಪಾಕ್ಷರಂ ನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಂಗಾರೆಡ, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಚೂಡಾಮಣಿ ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಮೊಕಲೆಡ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣೊನು ಗುರುಕ್ಕುಲಾಯಿನ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಪಿಳ್ಳೈ, ಶ್ರೀಮತಿ ನರ್ಮದಾ,

ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಿನಿ ರಾವ್ ಮೊಕಲ್ಡ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಥಕ್ ನೃತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ನೃತ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆ ಪದವಿನ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಯಾರಾವ್ ಮೆರೆಡ ಪಡೆಯೆರ್. ಪಂಡ ಗೇನದ ಬುಲೆಪು ಪೊಕ್ಕಡೆ ಆಪುಜಿ ಅವು ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ದ ಪೊರುಂಬಾಟೊಡು, ಗುರು ಯೆರಿಯೆರ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ಇನಿತ್ತ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಯೊಡಾಯಿನ.

ತನ್ನ ಕಲಾ ತಪಸ್ಸ್‌ನ್ ವಿಕಲ ಚೇತನೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬೋಡಾದ್ ದಾರೆ ಮಯಿತ್ತಿನ ಪಾಷಾ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ ನೂದೆಡ್ಡ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ವಿಕಲಚೇತನೆರೆಗ್ ರಾಮಾಯಣ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಯೂರೋಪ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಸುಣ್ಣದ ಬೊಟ್ಟ ಆಯೆರ್. ದೇಶ ಬೊಕ್ಕ ವಿದೇಶೊಡು ನೂದೆಡ್ಡ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆನ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ನ ಸಾಧನೆ 2008ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಲಿಮ್ಕಾ ಬೂಕ್‌ಡ್ ವಿಶ್ವದಾಖಲೆ ಮಲ್ದ್‌ಂಡ್. 2011ಟ್ ಗಿನ್ನೆಸ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಡ್ ವಿಶ್ವದಾಖಲೆ ಮಲ್ದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆನ್ ರಾಜಭವನ ಸುತುದು, ರಾಜಕಾರಣಿಲೆನ ಕೈಕಾರ್ ಪತ್ತುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಅಂಗಲಪ್ಪುದಕುಲು ಸೈಯದ್ ಸಲಾವುದ್ದೀನ್ ಪಾಷಾನ ಸಾಧನೆದ ಪಟ್ಟಿ ತೂವೊಡು. ಆರ್ನ ಗೇನದ ಎತ್ತರ ತೂವೊಡು ಆರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ವಿಶೇಷ ಚೇತನೆರ್ನ ನೃತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೂವೊಡು. ಚಕ್ರದ ಕುರ್ಸಿದ ಮಿತ್ತ್ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಲ್ತಿನ ರಾಮಾಯಣ ಆನ್ ವೀಲ್ಸ್, ಭರತನಾಟ್ಯಂ ಆನ್ ವೀಲ್ಸ್, ಸೂಫಿ ಆನ್ ವೀಲ್ಸ್, ಮಿರೇಕಲ್ ಆನ್ ವೀಲ್ಸ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪತ್ತ್ ಸಾರೊಡ್ದು ಎಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಗೊಲು ಅತ್ತಾಂದೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಬಸವಣ್ಣೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಗವಾಯಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜೆ, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ಪುರಾಣದ ರಾಮೆ, ಕೃಷ್ಣ ಹನುಮಂತೆ, ಈಶ್ವರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತ್ರೊಲೆಗ್ ಪೊಸ ಜೂವ ಕೊರ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ ಮದಪರೆ ಆವಂದಿ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ ಪಂಡ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಅರ್ಜುನಗ್ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಬೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೃಷ್ಣೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾತ್ರ ಮಲ್ದಿನ ಉಸ್ಮಾನ್ ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜರೆಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದು ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ಟಿಕ್‌ಡ್ ಚಾಟಿ ಬೀಜುನ ಬಿರ್ದ್ ಪುರಾಣದ ಕೃಷ್ಣನೇ ಕುಡೊರ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಅಪಗ ತೋಜಿನಿ ಎಂಕ್ ಕಲೆ ಪಂಡ ಜಾತಿ ಮತ ಧರ್ಮದ ಗಡುದಾಂತಿನ, ದೇವೆರೆನ್ ತೂಪಿನ, ನರಮಾನ್ಯ ಪಸುಬುದ್ದಿನ್ ಮದಪುನ ನಾಟ್ಯಕಲೆ. ವಿಶೇಷ ಚೇತನೆರ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕ್ಕು ತನು ಕೊರ್ಕ. ನಮ್ಮ ಮನೋವಿಕಲತೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪುಗ.

* * *

ಗೋಕುಲ ಬೊಕ್ಕ ಗೋದಲಿ

ಲೋಕ ಪೂರ ಇನಿ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪರ್ಬದ ಗೌಜಿಡುಂಡು. ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ನ ಇಂಗ್ರೇಜಿಲೆಡ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಸೊರ ಬಾನ ಮುಟ್ಟುಂಡು. ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ಬೊಳ್ಳಿದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್, ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕೇಕ್ ಪಟ್‌ದ್ ತೆಲಿತ್ ನಲಿತೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಪಂಡ ದೇವೆರ್ ನರಮಾನಿ ಆದ್ ಪುಟಿನ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ಎಂಚ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು? ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪರ್ಬ ಪಂಡ ದಾದ? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುಡು ತೂವೊಡು. ಆನಿ ಗೊಲ್ಗೊಥಾ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ನಡ್ತಿನ ಶಿಲುಬೆ ಬಜೀ ಶಿಲುಬೆ ಅತ್ತ್ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತೆರ್ನ ಲೋಕದ ಬೊಲ್ಪು ಪನ್ಪಿನ ನಂಕ್ ತೆರಿದುಪ್ಪೊಡು. ನಮ ಬೈಬಲ್ ಓದುವ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಓದುವ ಕುರಾನ್ ಓದುವ ಅಯಿತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತಿನ ಧರ್ಮದ ಬೊಲ್ಪು, ದೇವೆರೆ ಬೊಲ್ಪು ದಾದ? ಪನ್ಪಿನ ನಂಕ್ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು.

ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಸಮುದಾಯ ಅತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಧರ್ಮ ಅತ್ತ್. ಅವು ಕ್ರೈಸ್ತೆರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಂದಿನ ಅತ್ತ್. ಅಷ್ಟೆಮಿ ಪಂಡ ಹಿಂದುಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಿಂದ್ ನಲಿಪುನ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಮೀರಿನ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. ತೆರೀನಕುಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪಂಡ ದೇವೆರ್ ನರಮಾನಿ ಆತಿನ ಕತೆ. ನರಮಾನಿ ದೇವೆರಾತಿನ ಕತೆ. ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಸಂದೇಶ. ಅವು ಮೋಕೆದ ಸಂದೇಶ ನಮಡ ದೇವೆರುಲ್ಲೆರ್, ನಮ ದೇವೆರೆಡಪ್ಪ ಉಲ್ಲ ಪನ್ಪಿನ ಲೋಕ ಸಂದೇಶ ಅಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಗೋಕುಲದ ಕೃಷ್ಣನ ಕತೆಲಾ ಅಂಚೆನೆ. ಇನಿ ನಮ್ಮ ಪರ್ಬೊಲೆಗ್ ರಾಜಕೀಯದ ಬಣ್ಣ ತಾಗ್‌ದ್ ಅವು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ಆಪಿನೆನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಪರ್ಬ ಪಂಡ ಜಾತಿ ಮತ, ಧರ್ಮ, ಪಂತೆ ಬೇಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತರೆಮಂಡೆ ಪತ್ತವುನವತ್ತ್. ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂದು ತೆಲಿತ್‌ದ್ ನರಮಾನ್ಯ ಗುಣೊನು ತೋಜಾವುನ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ತೂವೊಡು.

2500 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಪುಟಿನ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೆ ಬುದ್ಧೆ ಆಯಿನಿ ಲೋಕ ನಿದ್ರೆಡುಪ್ಪುನ ಕತ್ತಲೆಡ್. ಬುದ್ಧೆ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಬೊಲ್ಪು ತೂವರೆ ಲೋಕ ತಿರ್ಗಿಯೆ. 2012 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುದ ರಾತ್ರೆಡ್ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ತೀನ್‌ದ ಬೆತ್ಲೆಹೇಮ್ ಪನ್ಪಿನ ಎಲ್ಯ ಊರುಡು ಪೆತ್ತದ ಕೊಟ್ಯದ ಬೈಪನೆಡ್ ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತೆ ಪುಟಿಯೆ. ಅಂಬಿದ ಕಮ್ಮೆನ ಯೋಸೆಫ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯ ಮೊಕಲೆಗುಂಡು. ಬಾಲೆ ಪುಟುನಗ ಬಾನೊಡು ಮೆನ್ಕು ಬೊಳ್ಳಿ ತೋಜಿದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ.

ಕೃಷ್ಣನ ಗೋಕುಲೊಗುಲ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಗೋದಲಿಗ್‌ಲ ಎಚ್ಚ ದೂರ ಇಜ್ಜಿ. ಅಲ್ಪಲಾ ಅಂಬಿದ ಕಮ್ಮೆನ ಮುಲ್ಪಲ ಅಂಬಿದನೇ ಕಮ್ಮೆನ. ಪಂಡ ಇರುವೆರ್‌ಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂರಿಡೇ ಬೈದಿನಕುಲು. ಸಿದ್ದಾರ್ಥಡ ಇತ್ತಿನ ಬುದ್ಧನ್ ಕೆರ್ರೆ ಆಯನ ಅಮ್ಮೆ ಶುದ್ಧೋದನೆ ಬಾರೀ ಪೊರುಂಬಿಯೆ, ಕೃಷ್ಣನ್ ಕೆರ್ರೆ ತಮ್ಮಲೆ ಕಂಸೆ ದಾನೆ ದಾನೆ ಮಲ್ತೆ. ಲೋಕದ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೂರ ಕಡ್ತ್ ಕೆರ್ಪಾಯೆ. ಕ್ರಿಸ್ತನ್ ಕೆರ್ರೆಲಾ ರಕ್ಕಸ ಕುಲನೇ ಕಾರಣ. ಆಂಡ ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತೆರ್ ಮರಣ ಕಮ್ಮೊಡ್ದು ಲಕ್‌ದ್ ಬತ್ತೆರ್. ದೇವೆರೆನ್ ನರಮಾನ್ಯಡ್ದ್ ಕೆರ್ರೆ ಯೇಪೊಗುಲಾ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಾದೇ ಕಾಲಕಾಲೊಗು ಧರ್ಮ ಅಲೀನಗ ದೇವೆರ್‌ನಕುಲು ಉದಿತ್ ಬರ್ಪೆರ್. ರಾಮೆ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಬುದ್ಧೆ, ಏಸು, ಗಾಂಧಿ, ಬಸವಣ್ಣೆ ಮೊಕುಲು ಮಾತ ಅಂಚೆನೇ ಬತ್ತಿನಕುಲು.

ತುಳುವೆರೆಗ್‌ಲ ಈ ದೇವೆರ್‌ನಕಲೆಗ್‌ಲ ಕೈತಲ್ದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ದಾಯೆಪಂಡ ಅಕುಲುಲಾ ಕೃಷ್ಣಲೆಕ, ಕ್ರಿಸ್ತಲೆಕ ಅಂಬಿದ ವಾಸನೆಡ್, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊಡೇ ಪುಟುದಿನಕುಲು. ತುಳುವೆರೆಗ್ ದುಂಬು ಆಯೆ ಪೊರ್ಬು, ಆಯೆ ಬ್ಯಾರಿ, ಇಂಬೆ ಬ್ರಾಣೆ ಪನ್ಪಿ ತರಭೇದ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಎಂಕುಲು ಮೋಂತು ಪೊರ್ಬುಲೆಲ್ತ್ ಕರುಂಬು, ಬೆಲ್ಲ, ಕಂತ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತ. ಅವು ಚೀಪೆನೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕೈಪೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಅಂತೋನಿ ನಾಯ್ಕೆರ್‌ನಡೆ ಎಂಕಲ್ನ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರ್ ಕೊನೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೈದಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಕೊರಿನ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ಬಾರೀ ರುಚಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಎಂಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲ ಪುಟುದಿನಿ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡೆ. ಅಂಚಾದ್ ನರಮಾನಿ ಒಂಜೆ. ಅಪಗ ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತೆರ್ ಓಲು ಪುಟುದಿನಿಂದ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್‌ದ ಇಡಿಯೋ, ಕಿಡಿಯೋ, ಗುಳಿಯೋ, ನೆವ್ರ್ಯೊ ತಿನ್ನಗ ಎಂಕಲ್ನ ಬರಿತ್ತಿಲ್ಲದ ಪೌಸ್ತಿನ ಬಾಯಿನವುಲೇ ಪುಟಿನಂಚ ಸಂತೋಸು ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಯೇಸುನ ಪವಾಡ ಪಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ದಾಂತಿನಕಲೆಗ್ ಕಣ್ಣ್, ಕೊಟ್ಟ ಪತಿನಕಲೆನ್ ಮುಟುಂಡ ಅಕಲ್ನ ಸೀಕ್ ಗುಣ ಆಪುಂಡು, ಬಡವರೆಗಾತ್ರ ಬದ್‌ಕ್ ಕೊರಿನ ಯೇಸು ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ ಪಂತಿನ ಧರ್ಮ ಲೋಕ ಗೆಂದರೆಗ್ ಸಾದಿ ಆಂಡ್.

ಇನಿ ಯೇಸು ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ ಅರೆನ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಡು ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಲ್ಲೆರ್. ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬ್ರಿಟೀಷೆರೆ ಕಾಲೊಡು ತಾಪನೆ ಆತಿನ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಲು ಮಾತ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದಕಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ವಿದ್ಯೆ ಕೊರೊಂದುಂಡು. ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್‌ದ ಪೊರ್ತುಡು ಗೂಡು ದೀಪ ನಕ್ಷತ್ರ ಕಟ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಡ್ಡೆ, ಚೀಪೆ, ಪಾಯಿಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿರೆಕರೆತ್ತಕಲೆಗ್ ಪಟ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಬಾಂಧವರೆನ ಪೊರ್ಲ ಬದ್‌ಕ್. ಯೇಸುನ ಪುಟ್ಟುದ ನೆಂಪುನು ಗೋದಲಿಡ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಮರಣದ ಕಮ್ಮದ ಒರುಟ್ಟು ದೇವೆರೆನ್ ತೂಪೆರ್. ದೇವದೂತನ್ ಎದ್ಕೊನರೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಬೊಲ್ಪು ನೇಲಾವೆರ್. ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುವೆರ್ ಗೂಡುದೀಪ ನೇಲಾದ್ ದೇವತೆಲೆನ್ ಭೂಮಿಗ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಚೌತಿದಾನಿ ತುಳುವೆರ್ ಕಟ್ಟುನಲಾ ಕೊರಲ್, ಕಿರ್ಸಂದಕುಲು ಕಟ್ಟುನುಲಾ ಕೊರಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್‌ಲಾ ತುಳುವೆರೆ ಪರ್ಬನೇ ಆದ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು.

ಯಾನ್ ಕಿನ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗ ಪರ್ಬದಾನಿ, ಅಷ್ಟೆಮಿ ಚೌತಿದಾನಿ ಅಚ್ಚುನಾಯ್ಕೆರ್

ಇಲ್ಲಡೆ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಡ್ಯೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಾರ ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮ ಬೆಲ್ಲದ ಗಟ್ಟಿ, ಮೂಡೆ, ಸೇಮಯಿದಡ್ಯೆ ಗಂಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್‌ದಾನಿ ಅಚ್ಚುನಾಯ್ಕೆರೆನ ಬೊಡೆದಿ ಕರ್ಮಿನ ಬಾಯಿ ಕುಡ್ಪುನಿಲಿಕೆ ಬೊಲ್ಯನ್ನ, ಇಡ್ಲಿ, ಕುಪ್ಪಿನಿಲಿಕೆ ಗಂಗಸರ, ಮಾಸದ ಕಜಿಪು ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಉಂಡೆ ಕನತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕುಲು ಮೆಲ್ಲ ಗಂಗಸರೊನು ತಾರೆದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಗೂತೊಂದಿತ್ತ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪರಿಯೆರ್ಡ ಮಿನಿ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪಟಾಕಿ ಎಂಕಲ್ನ ಬೆರಿಟ್ಟೇ ಪುಡವುಂಡು. ಅಜ್ಜೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ ವಾ ಬಾನ ಬೊಟ್ಟುಡು ಕುಲಿಯೆರ್ಡಲಾ, 10 ಸೆಂಟ್ಸ್ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಏತ್ ಜೋಕುಲೆನ್ಲಾ ತಾಂಕುವೆರ್. ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರ್ದ್, ಪಂಜಿ ತಾಂಕ್‌ದ್, ಕೋರಿ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ ಮಲ್ಪಾವೆರ್. ಸನಿಯಾರ, ಐತಾರ, ಪೊರ್ಲುದ ಅಂಗಿ ಕುಂಟು ಪಾಡೊಂದು ಇಂಗ್ರೇಜಿಗ್ ಪೋದು ದೇವೆರೆನ್ ತೂದು ಬರ್ಪೆರ್. ನಂಕ್ ಊರೊರ್ಮೆ ಕಂಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಯಾವುಜಿ! ಮೈತ್ತ ಕುರೆ ಪೋಡ್ಡ ಪರ್ಬ ಬರೊಡು. ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿದಾನಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಯೇಪಲ ಬೊಡೆದಿಗ್ ಪೆಟ್ಟ್, ಬಂಗಾರ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬುಡಿ ಒರ್ಸೊಗೊಂಜಿ ಸೀರೆ ದೆಪ್ಪರೆಲಾ ಸುಕ್ರಾರ. ದೇವೆರೆನ್ ತೂವರೆ ಪೋರೆ ಪುರ್ಸತ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾಂಡೆಗ್ ದಾನ್‌ಗಾ? ಬೈಯ್ಯಗ್ ದಾನ್‌ಗಾ? ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂತಿನೆಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ನರಮಾನಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಇತ್ತೆಡ ಆಯಗ್ 'ದೇವೆರ್ ಕೈ ಪತ್ತುವೆರ್. ಎಂಕಲ್ನ ಊರುಗು ಪೊಕ್ಕು ಶೆಟ್ರ್ ಬನ್ನಗ ಅರೆನ ಕೈಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ಕುತ್ತರಿದ ಕೋಲು, ಒಂಜಿ ಪಿಂಡಿ ಕತ್ತವುದ ಬಲ್ಲ್ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತಿನಿಗೆ. ತೊಟ್ಟು ಕೋಮನ ತುತೊಂದು ಬಜೀ ಕೈಟ್ಟ್ ಬಯ್ದಿನ ಪೊಕ್ಕು ಶೆಟ್ರ್ ಸೈನಗ 20 ಮುಡಿ ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿ, ಒಂಜರೆಸಾರ ತಾರೆದ ತೋಟ, ಒರಿ ಮಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೊಡು ಮಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟ್ರ. ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಮಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರು ಪಿಲೋಮಿನಾ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಯಾನ್ ದಾಯೆ ಪನ್ಪೆ ಪಂಡ ಓಡೊಡು ಕೆಸರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತುದೆ ನಿಗಿತ್‌ದ್ ಭೂಮಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ನಿಯತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೂರಲಾ ಆಪುಂಡು. ಉಂದೇ ಧರ್ಮ. ನರಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ. ಅವುವೇ ಗೋಕುಲೆಡ್ದು ಗೋದಲಿಮುಟ್ಟ ಮೆರೆಯಿನ ಧರ್ಮ. ಲೋಕಧರ್ಮ ಜೀವನ ಧರ್ಮ. ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ಆ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಧರ್ಮೊನು ಪತೊಂದು ಪೋಯಿ.

* * *

ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‍ಕ್‍ದ ಬಲಿ

ದೇವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಾಯದ ಆಯೊಡು ನರಮಾನಿ ಪನ್ಪಿನ ಜೂವದ ಕೊಡಿ ಈ ಭೂಮಿಡಿತ್ತಿ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುನ ಮೋಲದ ಮೇಲದ ಅಲ್ಮದ ಪನಿಯಾದ್ ಪೊಣ್ಣು ತಿರ್‌ಬಂಜಿಡ್ ಗರ್ಭಕೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಗರ್ಭದುಲಯಿ ಬಾವೆ ಬೊಂಡುಡು ತಿರ್ಲ್ ಕೂಡುಡು ಕರ್ಲ್ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಅಸರ ಪಸೆ ತಿಂದೊಂದು ಅಪ್ಪೆನ ಸುರ್ಪೊನು ಕರ್ಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಕಾಯಿಕಟ್‍ದ್ ಒರುಂಬ ತಿಂಗೊಲು ಒರುಂಬ ದಿನ ಒರುಂಬ ಗಳಿಗೆ ಆನಗ ತಿರ್‌ಬಂಜಿಡ್ ಪುರು ಬೇನೆ ಪುಟೊಂದು ತರೆಕಂತ ಪಾಡ್‍ದ್ ಕಡಲ್‍ಗ್ ಲಾಗ್ಯುನಂಚ ಸಂಸಾರ ಪನ್ಪಿ ಕಡಲ್‍ಗ್ ತರೆಕೊಂದು ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಗರ್ಭದ ಪನಿ ಉಂತಿನೆಡ್ದ್ ಪೂವೊಲ್ದ ಕೊಡಿ ಕುದುಪುನೆಂಗೆ ಪಿರವುದ ಜಲ್ಮದ ಕಮ್ಮೆನ ಇತ್ತಿನ ಗರ್ಭದ ಪಿಂಡ ಕರ್ಲ್‍ದ ಉರ್ಲುಡು ಕಡಿವುಂಡು ನೆಂಪುದ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ಒರಿವುಂಡು. ತಾನ್ ಯೇರ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಬೊಟುಕಟ್ಟ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪಿ ತಮೆರಿದಮೂರಿ ಪುಟ್ಟಯಿ ಅಮ್ಮನ, ಗುರ್ತದೊಟ್ಟುಗು ತಮೆರಿ ತಮ್ಮಲೆ ಮೆಗ್ಗೆಪಲಯೆ, ನೆತ್ತೆರ್ ಕೂಟ ಪನ್ಪಿನ ಬಾನ ಭೂಮಿದ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುನು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಲ್ತ್‌ಬೊಕ್ಕ ಸುರುವಾಪುಂಡು 'ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‍ಕ್‍ದ ಕತೆ'.

ನಾಗಮೂಲೊನು ನಾಡೊಂದು ಗುಂಡ ಬನ ಸಾನೊಲೆಗ್ ಬಲಿ ಬರ್ಪೆ ಭೂತಸ್ಥಾನ, ಬೆರ್ಮೆಸ್ಥಾನ, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆನ್ ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟದ ಅವುಸದುಲಯಿ ಭವುಸ ತೂವೊಂದೇ ಬದ್‍ಕ್‍ದ ಸುಖ ಪಂಡ ದಾದಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆನೇ ನರೆಲುವೆ.

ಒರುಂಬ ತಿಂಗೊಲು ತುಂಬೊಂದು ನಂಜಿದ ಪುದೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್‍ಗ್ ಪಾಡೊಂದಿನ ಅಪ್ಪೆ. ಜಕ್ಕೆಲ್‍ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗೋಂಟು ಮಂಡೆನ್ ಬಕ್ಕ ಈಸ್‍ದ್ ಗೂಂಜಿ ಅಂಡ್‍ನ್ ತೇತ್‍ದ್ ಬಾಮ ಕನಪೊಲು. ಪಜ್ಜಿ ಪೂವೊಲುಗು ಪನಿ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ನುಂಗಾವೊಲು, ತನ್ನ ಕರ್ಲ್ ಕೊಡಿ ಎನ್ನ ದಿಂಜೆಲ್ ಬದ್‍ಕ್‍ಗ್ ಸಿರಿ ಆವೊಡುಂದು ಅಂಗಲಪ್ಪುಡು ಬಾಯಿಗ್ ಬಡವು, ಮೈಕ್ ಕುಂಟು, ಒಕ್ಕೊಗು ನೂಲು ಪಾಡ್ದ್ ಕೆಂಪು ನೆತ್ತೆರ್ನ್ ಬೊಲ್ದು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾಂಕುವೊಲು. ಅಮ್ಮೆ ಆಯಿನಾಯೆ ಕೋಡಿಡ್ದ್ ಕೊಟ್ಪಾರ ಮುಟ್ಟ ಬೆಂದ್‍ದ್ ನಾಚಿಕೆ ಕೆಟ್‍ದ್ ಉರ್ರಾಯನ ನೆರಡೆ ತಿಂದೊಂದು ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುನಗ ಒಂಜೆನ್ಲಾ ಪನಂದೆ ಆಯಿನ ಅಪನಾಲೇಸಿನ್, ಬೆಂದಿನ ಬೇನೆ ಬೆಸರ್‌ನ್ ದಿಂಗೊಂದು ಬಾಲೆದ

ಪೊರ್ಲುರ್ತ ತೂಪೆ. ಎನ್ನ ಸಂತಾನ ಸಾಯಿರೊಗು ಮಾನಾದಿಗೆದ ಸಾನಾದಿಗೆದ ಬೊಲ್ಪುದ ಬಾಲೆಂದ್ ಮಾನಾವೆ.

ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೊಂದು, ಬೆಗರ್ ಜಪುಡಾವೊಂದು, ಪರ ಎರ್ಲೆ ಬೀಲ ಪೀಂಟಾವೊಂದು, ಅಂಬಿ ದೊಂಕೊಂದು ಪೆತ್ತ ಬೊರಿಯೊಂದು, ಊರ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಅಡಿಪು ಚಾಕಿರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕುವೆರ್. ಎನ್ನ ಕುಟುಮದ ಪುದರ್‌ನ್ ಮೆಂಚಾವರೆ, ಮೀಸೆದಕೊಡಿನ್ ದುರ್ಸು ಮಲ್ತೊಂದು ತಿಗಲೆ ಮರತ್ ನಡಪುನ ಆನ ಆಂಕಣದ ಜವನೆರ್ ಬೋಡು. ಎನ್ನ ಕಾಲ ಅಕೇರಿಗ್ ಅಕಲೆ ಪುಗೆಲ್ದ ಚಟ್ಟ ದಂಡಿಗೆಡ್ ಯಾನ್ ಬಾಕ್ಯಾರ ಕಂಡೊಗು ಪೋವೊಡು. ಎಂಕಲೆಗ್ ಅಕುಲು ತರೆ ಗೀಸ್‌ದ್ ಪಿಂಡ ದೀವೊಡುಂದು ಆಣ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕಿಯೆರ್.

ಎಂಕಲೆ ಕುಟುಮದ ಸಂತಾನ ಬುಲೆಪಾವರೆ ಪೊಣ್ಣು ಕೊಡಿ ಬೋಡು, ಮದ್ಮಾಲಾಪಿನ ಪೊರ್ಲುರ್ತ ತೂವೊಡು, ಅಕುಲು ಅಡಿಪುನ ಮೈಪುದ ಸೊರ, ಅಕಲೆ ಕೈತ ಕಾಜಿದ ಸೊರ, ಕೇಂದ್ ಎಂಕ್ ಮೈ ಇರ್ಮೆನ ಆವೊಡು ಎಂಕಲೆ ಅಕೇರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಬೆಪ್ಪು ಚಪ್ಪೆ ಕೊರ್ದು ಬಾಯಿಗ್ ತೆಲಿಗಂಜಿ ಕೊರೊಡುಂದು ಪೊಣ್ಣು ಸಂತಾನೊನು ಮಾನಾಯೆರ್.

ಜೋಕುಲು ಮಲ್ಲಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜೊಂದುಂಡು. ಸಾಲ ಮೂಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾವೆರ್. ಎಂಕಲೆಗ್ ಬರವು ಸರವು ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಕಲ್ಪರೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಅಕುಲಾಂಡಲಾ ಕಲ್ಪಡ್‌ಂದ್ ಕೆಕ್ಕಿ, ಕೆಬಿ ಒತ್ತಿ ದೀದ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಜೋಕುಲು ಕಲ್ತೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟೊಡು ತಾಂಕ್‌ದೆರ್. ಇರೆ ಮುತ್ತುದು ಮರೆ ನಕ್ಕ್‌ದೆರ್ ಬಂಜಿ ಬಾಯಿ ಕಟ್‌ದೆರ್ ಅಕುಲು ಒರ್ಕುಂಟು ತುತುದು ಎಂಕಲೆಗ್ ಮೈನಿಲ್ಕೆ ಕುಂಟು ಕೊಡಿ ಕೊರಿಯೆರ್‌ಂದ್ ನೆಂಪುಲಾ ಬಾಲೆಲೆಗುಂಡು.

ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ ತಗೆ ತಂಗಡಿ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಮೋಕೆ. ಒರಿ ಬರಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಉನಯೆ. ಚಾವಡಿಡ್ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಪರಿದಿ ಪಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕೋಲಯಿ ಒಯಿತಿಲೆಕ ಜೆಪ್ಪೊಡು. ಯೇರಾಂಡಲಾ ತನ್ನ ತಂಗಡಿನ್ ಕಣ್ಣ್ ನಿಲ್ಕೆ ತೂಯೆಂದಾಂಡ ಆಯನ ಕಣ್ಣ್ ಪೀಂಕಾವುನ ಕೋಪ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮೋಕೆದ ಸೂಕೆಡ್ ಮಲ್ಲಾಯೆರ್. ಆಣುಲು ಪರವೂರುಗು ಪೋಯೆರ್. ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿ ಆಂಡ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಪರಬೆರಾಯೆರ್ ಬೆನರೆ ತೀರಂದೆ ದಂಟೆ ಪತೊಂದು ಬಾನದ ನೀರ್‌ಗ್ ಬೇಷ ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂಪಿನ ಬೆನ್ನಿದಾಯನಂಚ ಪೇದೆನ ಕಾಕಜಿಗ್ ತಾದಿ ತೂಪೆರ್. ಬೊಡೆದಿ ಪನ್ನೊಲು "ಈರ್ ಎತೆ ದೆಪ್ಪೊಚ್ಚಿಯೆ. ಜೋಕುಲು ನಮನ್ ಮದಪಯೆರ್. ನಮ ಮೂಜಿ ದಿನ ಉನಂದೆ ಅಕಲೆನ್ ತಾಂಕ್‌ದ್‌ಜನೇ? ಆಂಡ ಅಕಲ್ನ ಆಸೆ ಪೊಟ್ಟಾಪುಂಡು.

ಇನಿತ್ತ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಅನಿದಲ್ಕ ಅತ್ತ್. ಅಕಲೆಗ್ ದುಂಬುದ ಕಷ್ಟದ ಬದ್‌ಕ್ ನೆಂಪು ಇಜ್ಜಿ. ಬೊಡೆದಿ ಪನ್ನೊಲು ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಇರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್‌ಯೆ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಉಂಡು. ಈರ್ ಒರಿಯೆ ದಾಯೆ ತೂವೊಡು ಬಾಕಿದಕುಲು ಇಜ್ಜೆರಾ? ಕಂಡನ್ಯಗ್ ಬೊಡೆದಿನ ಪೋಡಿಗೆ ಪರಬೆರೆನ್ ಮದಪುವೆ.

ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಎತೆ ದೆತ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೋಡಿಸೇರಿಯೆರ್. “ಒಂಜಿ ಬುಲೆತ್ತಾಯಗ್ ಒಂಜಿ ಮರಿಯಲಗೆ ಮೂಜಿ ಬುಲೆತ್ತಾಯಗ್ ಮೂಜಿ ಮರಿಯಲಗೆ” ಪಂಡಿನಲ್ಕ ಪದ್ನಾಜಿ ಜೋಕುಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಸಾದಿಡ್ ಬೂರ್ದು ಸೈಪೊಲುಗೆ. ಬಾಲೆಲು ಇಜ್ಜಿಡ ಒಂಜಿ ಎತೆ. ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪದ್ನಾಜಿ ಎತೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಕೇಂಡಿನಿ ಒಂಜೇ “ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ್ ತೂವೊಡಾಂಡ ಇಲ್ಲ್ ಜಾಗ್‌ನ್ ಎಂಕ್ ಬರೇದ್ ಕೊರೊಡು. ಯೇರೆಗ್‌ಂದ್ ಕೊರ್ಪಿನಿ? ಜೂವಮಾನ ಇಡಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕರೆ ಬಲಿ ಬರ್‍ರ್ಗಾಂಡ್ ಇನಿ ಎಂಕುಲೇ ಬಲಿ ಆವೊಡಾಂಡ್. ಪನೊಂದು ಪರಬೆರ್ ಒರಿಯನೊರಿ ಕನನೀರ್ ಒಚ್ಚೊಂದು ಸುಯಿಂತ್ ಸುಯಿಂತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತೆರ್.

* * *

ತುಳುವೆರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಉಲಗುಟ್ಟು ಪಾಡ್ದನ

ಒವೇ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಎಗ್ಗ್. ಬಾಸೆಡಿತ್ತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶೊಲು ಆ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಬುಲೆಪಾವರೆ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು. ಬಾಸೆನ್ ಬುಡ್ದು ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲಾ ಬುಲೆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ವಾ ಬಾಸೆಡ್ ಸತ್ವ ಉಂಡಾ ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನ ಜನಾಂಗೊಡು ಸತ್ವ ಉಪ್ಪುಂಡು. ನಂಬೊಲಿಗೆ ಧರ್ಮ, ದೇವೆರ್, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತುತ್ತೈತ ಒಣಸ್ ತಿನಸ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಂಶೊಲು ಬಾಸೆದುಲಯಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಬದ್ಕ್‌ದ ನಿರ್ದೇಶನ ಬಾಸೆಡಾಪುಂಡು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ನಂಕ್ ಮಲ್ಲ ಉದರ್ಮೆ ಆದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆ ಪಂತೆಡ್ ನಂಕ್ ಸುರುಕ್ಕು ತೋಜುನ ಪಾಡ್ದನ. ಉಂದೆನ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪಂಡ್‌ದೇ ಲೆತ್ತೆರ್. ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಈ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಯೇನಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿಲಾ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಲ್ತೊಂದು ಬಯ್ದಿಂಡ್. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಯಿನ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಸಂದರಪ್ಪುಡು ಆಚರಣೆದ ಒಂಜಿ ವಿಧಿಯಾದ್ ತೋಜುನ ಪಾಡ್ದನ ಬೇತೆ ಪೊರ್ತುಡು ಬೆಸರ್ ಆಜಾವರೆ,ರಂಗ್ ಪುಟ್ಟಾವರೆ ಪೊರ್ತು ಕರಿಪರೆಗಾದ್‌ಲಾ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾರ ವರ್ಸದ ಇತಿಹಾಸ ಇತ್ತಿನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಪಾಡ್ದನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಸುಮಾರ್ 600–700 ವರ್ಸದ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡುಂದು ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದೈವೊಲೆನ ಉದಿಪುನು ಸಂಶೋಧಕೆರ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದಾಜಿ ಒಂಜಿ ಸಾವಿರ ವರ್ಸದ ಉಲಯಿದ ಚರಿತ್ರೆಲು ಪನೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನ ಪುಟ್ಟುನು ಘಟನೆ ನಡತಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ನ, ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿನ ಘಟನೆಲ್ನ ಪಿರವುಡು ಪಾಡ್ದನ ಪುಟುಂಡು. ಪಾಡ್ದನದ ಕಾಲೊಗು ನಮ ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆನ್ ಕೊರ್ರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಉಂದು ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂಜಿ ಲಕ್ಷಣಲಾ ಅಂದ್ ಕೊರತೆಲಾ ಅಂದ್.

ನರಮಾನಿ ಪುಟುನಗನೇ ಪಾತೆರ್ರೆ ಕಲ್ಡ್‌ಜೆ. ನಾಗರಿಕತೆತ್ತ ಮೂಲೊಡು ಪಸುಬುದ್ಧಿ ಬುಡ್ದು ನರಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ತೊಂದು ಬನ್ನಗ ಕೈ ಬಾಸೆ, ಕಣ್ಣ್‌ಬಾಸೆ, ತರೆಬಾಸೆ, ಕುರುಬಾಸೆ, ಮುರುಬಾಸೆ, ಪುರುಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಡು ಬಾಸೆಡ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಉಡಲ್ದ ಸೊರೊಕ್ಕು ಬಾಯಿಡ್ ದನಿಕೊರಿಯೆ. ಕೂಕುಳುಡ್ದು ಸುರುವಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಬಾಯಿಬಾಸೆ ನಾಲಯಿ

ಮಗ್‍ರ್ನಗ ಲತ್ತ್ ಬಿಮ್ಮದ ನಿಜ್ಜಿ, ಕಿನ್ನಿನಾಲಯಿ ಅಗ್ರದ ಪೊಟ್ಟೆಡ್ ಮಗ್‍ರ್‌ಂಡ್, ತಿಗ್‍ರ್‌ಂಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ಒರುವಾಂಡ್. ಪೊಟ್ಟ ಬಾಸೆಗ್ ಜೂವ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾಸೆ ಪುಟುಂಡು. ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಆನಗ, ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ಬನ್ನಗ, ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ನುಗುರ್ನಗ ಬಾಯಿಡ್ ಸೊರ ಕೊರಿಯೆ. ಭೂಮಿದ ವಾ ಜಾಗೆಡ್ ಎಂಚ ತೆಲಿತೆ ಎಂಚ ಬುಲಿತೆ ಅಂಚ ಸೊರ ಮಗ್‍ರ್ನಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಒರುಟ್ಟು ಬಾಸೆ ಪುಟುಂಡು. ಬುಲೇಂಡ್. ಅಂಚ ಪುಟಿನ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆಲಾ ಒಂಜಿ.

ಬೇಲೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಬೆಸರ್ ಕರಿಪಾವರೆ ಸಂತೋಸುದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೆರ್ಚುಪೊರ್ದಾವರೆ, ದೈವ ದೇವೆರೆನ್ ಸುಗಿಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಭಕ್ತಿಡ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಾವರೆ ಪೆರತ್ತನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಪೆರತ್ತನ ಪನ್ಪಿನವು ತನ್ನ ಎಚ್ಚೊನು ಬುಡ್ದು ಬೇತೆನೇ ಒಂಜಿ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ ಪುಟ್ಪಾವುನಂಚಿನ ದೃಷ್ಟಿ. ಅವೆನ್ ಭಕ್ತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಲಿ ಮಾಯಂದ್ ಪನೊಲಿ, ಎಚ್ಚಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಬತ್ತಿನ ಪದನೇ ಅವು ಪಾಡ್ದನದ ರೂಪ ಆಂಡ್. ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಂತಿನ ಪಾಡ್ದನ ಶಬ್ದಾರ್ಥದ ವಿಚಾರಲಾ ಅಂಚೆನೇ ತೋಜುಂಡು.

ತುಳುತ್ತ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿನ ಹಂಪೆದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತಿನ 'ತುಳು ಪಾಡ್ದನ ಸಂಪುಟ' ಪಾಡ್ದನದ ವಿಷಯೊಡು ಬೈದಿನ ಮಲ್ಲ ಪುರಿಗೊಂಚಿಲ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ದೀವೊಂದು ಪಾಡ್ದನದ ಮೂಲ ಪನ್ಪೆರ್. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ 'ಪಾಡ್ದನ' ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದ 'ಹಾಡು' ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥದ ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದದ 'ಪಾಟ್' ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್‌ಲಾ ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್.

ಆಂಡ ಪ್ರೊ.ಅಮೃತೆರ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಡ್ ಪಾಟ್ ಆಪಿನ ತುಳುಟ್ಟು ಸರಿ ತೋಜುಜಿ. ತುಳುಟ್ಟು ಪಾಡ್ ಪಂಡ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡುನು. ಕನ್ನಡದ ಹಾಡು ಪಾಡ್ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಹಾಡುಗು ತುಳುಟ್ಟು 'ಪದ ಪನ್ಪಿನ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪಾಡ್ ಪನ್ಪಿ ಧಾತುಗು 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಪಾಡ್ದನದ ವಿಚಾರೊಗು ಆರ್ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಉದರ್ಮೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ದೈವಾರಾಧನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದಾತೇ ಕೇರಳೊಡುಲಾ ಪ್ರಚಾರೊಡು ಉಂಡು. ಅಲ್ಪದ ದೈವೊಲೆಗ್(ತೆಯ್ಯಂಲೆಗ್) ಪನ್ಪಿನ ಪಾಡ್ದನದಂಚಿನ ಪದೊಕ್ಕುಲೆಗ್ 'ತೋಟ್ರಮ್' ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು 'ಸ್ತೋತ್ರಂ' ಪನ್ಪಿನೆತ್ತ ತದ್ಭವ. ಅಂಚೆನೇ ಕೇರಳದ ಭಗವತೀ ಆರಾಧನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಪನ್ಪಿನ ಭಗವತೀ ಚರಿತ್ರೆಗ್ 'ಚುದಿಪ್ಪು' ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು 'ಸ್ತುತಿ' ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ಪುಟುದಿನ ಶಬ್ದ. ಅಂಚಾದ್ ಸ್ತುತಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದೊಲು ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡು. ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡ ದೈವದೇವೆರೆನ್ ಸುಗಿಪುನು. ಸ್ತುತಿಪುನು, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುನು. ಉಂದೆನೇ ಆರಾಧನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಬೀರ ಪಂಡೆರ್. ಸಂಧಿ ಪಂಡೆರ್. ಆಯಾ ದೈವೊಲೆನ ಚರಿತ್ರೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಧ್ಯಾಯ ಭಾಗೊಲೆನ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಆಯಾ ಪೊರ್ತುಡು ಪನ್ಪಿನನೇ ಸಂಧಿ ಆಂಡ್. ಅಂಚ ಪಾಡ್ದನದ ತಿರ್ಲ್ ಸಂಧಿ ಆದ್ ಸಂದ್ ಸಂದ್‌ಡ್ ತೋಜೆಂಡ್. ದೈವ ಬತ್ತಿ ಕತೆನ್ ಪರಾಕ್ರಮೊನು ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಬೀರ

ಆಂಡ್. ದೈವೊನು ಉಂಡು ಮಲ್ಪರೆ ಪಂಡೊನಲ್ಪ ಮದಿಪು ಆಂಡ್. ಪಾರಿ ಆಂಡ್. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸ್ತುತಿ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥೊಡು ಬಳಕೆ ಆಂಡ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಲಾ ಬಾವುಕವಾಯಿನ, ಬ್ರಾಮಕವಾಯಿನ ಅಲೌಕಿಕವಾಯಿನ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಕನಪುಂಡು. ತುಳುವೆರ್ನ 'ಪೆರತ್ತನ' ಪದೊಕ್ಕು ಎಚ್ಚ ಕೈತಲ್ ಆಪುಂಡು. ಹಿರಿಯಕ್ಲೆಗ್ ಸಂದಿನ ಬೇತೆ ಲೋಕೊಗು ಸಂದಿನ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ. ಭೂತಾರಾಧನೆದ ವಿಷಯೊಡು ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ದಿನ ಡಾ.ಕೆ.ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊಡು 'ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ರಂಗ ಕ್ರಿಯೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಪಂಡ ಉಂದೊಂಜಿ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಮುಖ್ಯ ವಿಧಿ. ಸುರುತ್ತ ಮುರ್ತದ ಪಾತೆರೊಡು ಪಂಡಿಲೆಕ ಆರಾಧನೆದ ವಿಧಿತ್ತ ಪೊರ್ತು ಮಾತ್ರ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಅತ್ತ್ ಬೇಲೆದ ಬೆಸರ್ ಕರಿಪರೆಲಾ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ ತಪ್ಪುತ್ತ್. ಉಂದು ಜನಪದತ್ತ ಪಿಜಿನದಾರೆದಂಚ ನಿರೆ ಪತ್‌ದ್ ಬೇಲೆದ ಬೆಸರ್ ಕರಿಪರೆ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಕುಲು ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಸಂಧಿಂದೇ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ದಾಯೆಪಂಡ ಪಾಡ್ದನದ ಇಡೀ ಕತೆನ್ ಪನ್ಪಿನಾತ್ ಅಲ್ಪ ಪೊರ್ತು ಇಜ್ಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಕೇನರೆ ರಂಗಾಪಿನ ಕತೆತ್ತ ಭಾಗೊಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಸಂಧಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮೂಲು ಅಂಜೊವು ಸಂಧಿ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಂಜೊವು ಮಾತ್ರ. ಅವುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕತೆ ತೆರೀದಿನ ಸೊರ ಇತ್ತಿನ ಒರ್ತಿ ಸುರುಮಲ್ತೊಲ್ಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕುಡೊಂಜಿ ಪೊಂಜೊವು ಸೊರ ಕೊರ್ರೆ ಬೋಡು. ಒರ್ತಿಯೇ ಪನೊಲಿ ಆಂಡ ಬೆಕ್ಕಸುಂಡು. ದೈವಾರಾಧನೆದಲ್ಪ ಅಂಜೊವುಲಾ ಪೊಂಜೊವುಲಾ ಸಂಧಿ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ನೇಜಿ ದೆಪ್ಪುನಗ ದೈವದ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುಜೆರ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಸಿರಿ ಸಂಧಿ, ಬಂಟೆರೆ ಸಂಧಿ, ಮುಂಡ್ಯಾಪು, ಮಂಜೊಟ್ಟಿಗೋಣ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕತೆತ್ತ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಪಾಡ್ದನದ ಸಂದ್‌ಲೆನ್ ಪನ್ಪೆರ್. ನೇಜಿದೆಪ್ಪುನಗ ಮಾತ್ರ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ. ನನೊಂಜಿ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಸಂದರ್ಭ ಮದ್ಮೆದ ದುಮಿನಾನಿ ಮದಿರೆಂಗಿ ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಅಪಗ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಪೊಂಜೊವು ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಅಲ್ಪಲಾ ಕೆಲವು ರಂಗ್‌ದ ಸಂದ್‌ಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಪನ್ಪೆರ್. ದುರಂತ ಕತೆತ್ತ ಭಾಗೊಲೆನ್ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಜನಮಾನಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಮನರಂಜನೆಗಾದ್ ಪುರ್ಸತ್ತ್‌ಡ್ ಪೊರ್ತು ಕರಿಪರೆಲಾ ಪಾಡ್ದನ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಒಣಸಾದ್ ಜೆಪ್ಪೊಡ್ಡ ದುಂಬು, ಪಗೆಲ್ಡ್ ಮದ್ದೆನದ ಒಣಸ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಸಂಧಿಲೆನ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗೆಲಾ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲಡ್ ಬಂಜಿನ ಪೊಂಜೊವು ಉಪ್ಪುನಗ "ಮುಂಡ್ಯಾಪು' ದಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವು ಬಂಜಿನ ಪೊಣ್ಣನ ದುರಂತೊನು ಪನ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಎಲ್ಯ ಕಂಡೊಡುಪ್ಪುನಗ

ಎರ್ಲೆನ ದುರಂತೊನು ಪನ್ಪಿನ 'ಮಂಜೊಟ್ಟಿಗೋಣ' ದಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ ದೈವೊಲೆನ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಪನ್ಪಿನ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಪಾಡ್ದನೊಲು ಒಂಜಿ ಇರ್ಲ್ ಒಂಜಿ ಪಗೆಲ್ ಪಂಡಲಾ ಮುಗ್ಯಂದಿನ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಕೆಲವು ಕೆಲವೇ ಗಳಿಗೆಡ್ ಮುಗಿಪರೆ ಆಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಬಿರ್ಸೆರೆಗ್ ಕತೆನ್ ಬುಲೆಪಾವರೆ ಒಯಿಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಉಂದೇ ತುಳುವೆರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಉಲಗುಟ್ಟು.

* * *

ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ – ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚರಿತ್ರೆ

ನರಮಾನಿ ತಿನರೆಗಾತ್ರ ಬದುಕುನತ್ತ್ ಬದ್ಕರೆಗಾತ್ರ ತಿನೊಡು ತಿನ್ಪಿನ ಬೆನ್ಪಿನ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಕತ್ತ್ ನರಮಾನ್ಯಲೆಕ್ಕ ಬದುಕೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರದಂಚ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ದಿನಕುಲು ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು ದಿಂಜ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಆ ಯೋಚನೆನ್ ಯೋಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿಚಂದ್ರ ಕಾಲಮುಟ್ಟ ಭಾರತದ ದಲಿತೆರೆಗ್ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊರಿನಾರ್ ನಂಕ್ ಸಂವಿಧಾನ ಕೊರಿನ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪನ್ಪಿನವು ಸರ್ಕಾರದ ಒಂಜಿ ಆಯ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅವು ಜಾತಿ, ಮತ ಧರ್ಮದ ಗಡಿದಾಂತೆ ಒಟ್ಟುಗು ತೆಲಿತ್ ನಲಿತ್‌ದ್ ಬದುಕುನವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪಂತಿನಾರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್.

ಆನಿ ಬುದ್ಧೆ ಕೊರ್ತಿನ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು, ಬಸವಣ್ಣನಂಚಿನ ವಚನಕಾರೆರ್, ಲೋಕಧರ್ಮೊಗು ತೂಕ ಕೊರ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಮಾತ ಧರ್ಮದ ಗ್ರಂಥೊಲು ಕೊರ್ತಿನ ನರಮಾನ್ಯ ಮಾನದ ಬೊಲ್ಪು ಅವು ಬತ್ತಿದ ಇಡೆಟ್ಟೇ ಇತ್ತಿ ಕಾಲೊಡು ಆ ಮೆನ್ನ ಕಿಟಿಕ್ಕ್ ತನ್ನ ಬಾಯಿಡ್ ಉರಿತ್‌ದ್ ಉಡಲ್ದ ಉಲಯಿದ ಸ್ವಂತ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪುನು ಅಲ್ರಾಯಿನಾರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್.

ವಿದ್ಯೆ, ಗೇನ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಪನ್ಪಿನವು ಪುಟ್ಟುಡು ಬರ್ಪಿನತ್ತ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕೈತಲ್ ಇತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೈತಲ್ ಇತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ತೊರ್ತುದು ಪಿರ ದೀಪಿನತ್ತ್ ಅಕಲ್ನ ಉಲಯಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಭೆದ ಬೊಲ್ಪುನು ಪಿದಯಿ ಆಯರೆ ಬುಡ್ಲೆ. ಪ್ರತಿಭೆ ಪನ್ಪಿನವು ವಾ ವರ್ಗದ ಸೊತ್ತುಲಾ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಗು ಬರವು ಸರವುದ ಬೆರಿಸಾಯ ದಾಂತಿನ ಸಮುದಾಯೊಡು ಪುಟುದು ದೇಶೊಡು ಯೇರೆಡ್ಲಾ ಆವಂದಿನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ಮಾತೆರೆಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಓದಿನಾರ್. ದೇವೆರ್ನ ಧರ್ಮದ ಪುದರ್ ಪನೊಂದು ಬದ್ಕಂದೆ ತನ್ನ ಗೇನದ ಅಲ್ಂಬಗನೇ ದೇವೆರ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಕ ಓದುದು ತೆರಿಯೊಂದು ಪಾತೆರಿನಾರ್, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಭೀಮರಾವ್ ಅಬೇಡ್ಕರ್.

ಕೋಡೆದ ದಿನ ಪಂಡ ಎಪ್ರೀಲ್ 14 ತುಳುವೆರೆ ಬಿಸುತ್ತಾನಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ಗೆನ 125ನೇ ಪುಟ್ಟ ಪರ್ಬ. ಲೋಕದ ಒರ್ಮೆಲ ಆರೆನ ಜಯಂತಿದ ಲೇಸ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊನೊಡಾಯಿನ ಆರ್ನ ಅಕೇರಿದ ಪಾತೆರ.

1956 ಡಿಸೆಂಬರ್ 6ನೇ ತಾರೀಕ್ ಆರ್ನ ಸಂವಿಧಾನದ ಪುಟ ಮುಚ್ಚುನ, ಪಂಡ ಆರ್ ಸೈಯೊಡ್ಡ 7 ವಾರೊಡ್ದು ದುಂಬು 1956 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14 ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಬೌದ್ಧ ಬಿಕ್ಷುನ ಕೈಡ್ದ್ ಧರ್ಮ ದೀಕ್ಷೆ ದೆತೊಂನ್ನಗ ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ಯಾನೊರಿ ಹಿಂದುವಾದ್ ಪುಟಿಯೆಡಲಾ ಹಿಂದುವಾದ್ ಸೈಯಯೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆನ್ ಹಿಂದುಲಾದ್ ಒಪ್ಪಂದಿನ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜೊಡು ಯಾನ್ ಉಪ್ಪಯೆ ಈ ಧರ್ಮದ ಉಲಯಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆಗ್ ಏಳಿಗೆ ದಾಂತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಮತಾಂತರ ಆವಂದೆ ಬೇತೆ ತಾದಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ" ಮೂಲು ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ದಾದ ಪಂಡ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನಂಚಿನ ಒರಿ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನ ದಾಯೆ ದೆತೊಂಡೆರ್? ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿಗೇ ಈ ಮನಸ್ ಬರೊಡಾಂಡ ಆರ್ನ ಉಲಯಿದ ಬೇನೆ ದಾದಾದುಪ್ಪು?

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೊಗು ಪೋವೊಡ್ಡ ದುಂಬು ದೇಶೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಮತ ಧರ್ಮೊಲೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮತಾಂತರದ ಚರಿತ್ರೆಲೆನ್ ತೂದು ನಿರ್ಧಾರ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರಿಯೊನಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಮುತ್ತಾಲಿಕೆರ್ನಕುಲು ಅರೆನ್ ಅಕಲ್ನ ಧರ್ಮೊಗು ಮತಾಂತರ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧನೆ ಬತ್ತೆರ್ಗೆ. ಆಂಡ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆದ ಮಿತ್ತ್ ಗೌರವ ಇತ್ತಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುನಾರತ್ತ್. ಕೊಲಂಬೋದ ಯಂಗ್ ಮೆನ್ಸ್ ಬುದ್ಧಿಸ್ಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಸ್ಥೆದ ಲೆಪ್ಪುಗು ಒಕೊಂದು 1950ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಶ್ರೀಲಂಕೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಅಲ್ಪ ಕ್ಯಾಂಡಿ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ನಡತಿನ ವಿಶ್ವಬೌದ್ಧ ಸಮಾವೇಶೊಡು ವರ್ಲ್ಡ್ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಆಫ್ ಬುದ್ಧಿಸ್ಟ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯದ ಮಿತ್ತ್ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶ್ರೀಲಂಕದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆಗ್ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೊಗು ಸೇರರೆ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರಿಯೆರ್. ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಗ್ರಂಥೊಲು 'ಬುದ್ಧ ಆಂಡ್ ಹಿಸ್ ಧರ್ಮ', 'ಬುದ್ಧ ಆಂಡ್ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್', ಆರ್ನ ಯೋಚನೆದ ಪಿರವು ಇತ್ತಿನ ಮನ ಸಂವಿಧಾನೊನು ಪನ್ಪುಂಡುಗೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನ ಮರಣದ ಪೊರ್ತುಡು ಸುಮಾರ್ ಏಳರೆ ಲಕ್ಷ ಜನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರ್ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೊಗು ಸೇರಿಯೆರ್ಗೆ. ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್, ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿನ್ ಬುಡುಂಡ ಒಂತೆ ಸಮಯೊಡು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮಿತ್ತ ಈತ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ದಿನಕುಲು ಯೇರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನ ಈ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ಈ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ದಾಯೆ ಕನವೊಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ಇತಿಹಾಸ ಪನ್ಪಿನವು ಭವಿಷ್ಯದ ಬೊಲ್ಪುಗೆ. ಇನಿ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನ್ ಪ್ರತಿಮೆಲೆಗ್ ಅಪಚಾರ ಆವೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮ ಮಾಧ್ಯಮಲೆಡ್ ತೆರಿಯೊನುವ. ಉಂದೆತ್ತ ಪಿರವುದ ಪಗೆ ದಾದ? ಈ ಪಗೆತ್ತ ಪುಗೆತ್ತ ನಡುಟ್ಟೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಒರಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆ ಆದ್ ನೂದು ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಈ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತಪಸ್ ಎಂಚ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಜವನೆರ್ ತೆರಿಯೊನೊಡು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನ ಚರಿತ್ರೆ 'ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ'. ಮಾತ ಧರ್ಮದಕುಲು ತೆರಿಯೊನೊಡಾಯಿನ ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನ, ಮನೋ ವಿಜ್ಞಾನ. 1913ನೇ ಇಸವಿದ

ಪೊರ್ತುಡು ಆರ್ ಅಮೇರಿಕೊಡು ಓದೊಂದುಪ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ರಮಾಬಾಯಿಗ್ ಬರೆತಿನ ಓಲೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ರಮಾ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡಿತ್ತಿನ ಬಡ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ, ಮುಗ್ಧ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಮನುಷ್ಯೆರಾದ್ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಕಲೆಗ್ ನ್ಯಾಯ ಕೊರೊಡು. ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಎನ್ನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಅನುಭವ ಶಕ್ತಿನ್ ಎಚ್ಚಾವೊಡು. ಭಾರತೊಡು ದೀನ ದುರ್ಬಲೆರ್ನ ಮಿತ್ತ್ ನಡಪುನ ಶೋಷಣೆನ್ ತೂಂಡ ಎನ್ನ ಜೂವ ಪೊತ್ತುಂಡು." ತನ್ನ 22ನೇ ವರ್ಸದ ಪ್ರಾಯೊಡು ಆರ್ ಪಂತಿನ ಪಾತೆರ ಆರ್ನ ಯೋಚನೆ ಭಾರತದ ಜವನೆರೆಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆಂಡ ನಮ ದಾಯೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪೊಡು? ಪನ್ಪಿನೆತ್ತ ಅರ್ಥ ಆಪುಂಡು.

1891 ಎಪ್ರೀಲ್ 14 ತಾರೀಕ್ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಮಹರ್ ಪನ್ಪಿ ಕುಟುಮೊಡು ರಾಮ್ಜಿ ಸಕ್ಪಾಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಭೀಮಾದೇವಿ ದಂಪತಿಲೆಗ್ 14ನೇ ಮಗೆ ಆದ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪುಟಿಯೆರ್. 1908ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಎಸ್ಸೆಲ್ಸಿ ಪಾಸಾನಗ ಭಾರತದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಮಾಜದ ಕಡೀರ ಜವನೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ಬಿಎ ಪದವಿ. 1913ಡ್ದ್ 1916 ಮುಟ್ಟ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ದ ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಡ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ದ್ ಕಾನೂನು ಪದವಿದೊಟ್ಟುಗು ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಬಾರ್ ಕೈನ್ಸಿಲ್ ಮೆಂಬರ್, ಜರ್ಮನಿಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾನೂನು ವಿಷಯೊಡು ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆವೊನಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕ ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಕಲ್ಯಾಣೊಗಾತ್ರ 'ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಹಿತಕಾರಿಣೀ ಸಭಾ' ಪನ್ಪಿನ ದಲಿತ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆದ ಮೂಲ ಕಾರಣ 'ಮನುಸ್ಮೃತಿ' ಪಂಡಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ 1927ಡ್ದ್ 1932ನೇ ಇಸವಿ ಮುಟ್ಟ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆದ ವಿರುದ್ಧದ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ದೆತೊಂಡೆರ್. 29.08.1947ಡ್ದ್ 24.01.1950 ಮುಟ್ಟ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನೊಗು ಮದಕಡಿದ ಆಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆನಿ ಸಂವಿಧಾನ ಅಧಿಕೃತವಾದ್ ಅಂಗೀಕಾರ ಆತಿನ ದಿನ ಜನವರಿ 26, 1950ನೇ ಇಸವಿನ್ ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ದಿನ ಪನೊಂದು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೂರಂಗ್‌ದ್ ಕುಂಟುನು ಮಿತ್ತ್ ಏರಾನಗ ಯೇತ್ ಜನೊಕ್ಕು ಉಂದೆತ್ತ ಶಿಲ್ಪಿ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ಂದ್‌ದ್ ನೆಂಪು ಬರ್ಪುಂಡು? ಕಡೀರ ಸರಕಾರೊಡು ಕಡೀರ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಬೊಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ ಆದ್ 15.08.1947ಡ್ದ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 1951 ಮುಟ್ಟ ನ್ಯಾಯೊಗಾತ್ರ ಬೆಂತಿನ ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪಂಡ ಯೇರೆಗ್ಲ ನಂಬರೆನೇ ಆವಂದ್ ದಾಯೆ? ಇನಿ ಲೋಕದ ನ್ಯಾಯೊಗು ಆಯ ಕೊರ್ತಿನ ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿನ್, ಆರ್ನ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆಲೆನ್, ಆರ್ನ ಪ್ರತಿಮೆದೊಟ್ಟುಗು ಪೂತ್ತ ಮಾಲೆಡ್ ಉಲ್ಲುಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟೊಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಯಂತಿನ್ ಸರಕಾರ ಗುತ್ತಿಗೆ ದೆತೊನಿಲೆಕ ದೆತೊಂದು ಯೇಪ ಆರ್ನ ಚಿಂತನೆಲೆಗ್ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್

ಮೂಲೆಸೇರಾವರೆ ತೂಪುಂಡಾ, ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವೊಲೆನ್ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜಾಗತೀಕರಣದಂಚಿ, ದೇಶೊನು ಕೊನೋದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿದ ನಾಶ, ಆಡಳಿತ ದುರುಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಪುಂಡಾ? ಆನಿಮುಟ್ಟ ಈ ದೇಶೊಡು ಸಮಾನತೆ ಬರ್ಪುಜಿ.

1947ಡ್ದ್ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಧಾನಿ ಜವಹರ್ಲಾಲ್ ನೆಹರು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲೊಡು ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಆದ್ ನೇಮಕ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಸಂವಿಧಾನದ ಜಬದಾರಿನ್ ಸರಕಾರ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ಗ್ ಕೊರುಂಡು. 1948ನೇ ಇಸವಿದ ಸುರುಟ್ಟೇ ಬೇಲೆನ್ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಳಿದ ತಟ್ಟೆಡ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮದಕಡಿ ರೂಪೊನು ಜವಹಾರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಮುತ್ತಾಲಿಕೆಡ್ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನವು.

ಲಂಡನ್ಡ್ ನಡತಿನ ಮೂಜಿ ದುಂಡು ಮೇಜಿದ ಪರಿಷತ್ತ್‌ಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆನ ನ್ಯಾಯೊಗಾತ್ರ ಗಾಂಧೆರೆಡಲಾ ತಾಂಟ್‌ದಿನಾರ್. ಆನಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದ ನಾಯಕೆರ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಆರ್ನ ಪ್ರತಿಭೆದ ಬೊಲ್ಪುದಡಿಟ್ಟ್ ದಾದ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಆವಂದೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ನ ಭೀಮ ಬಲೊಕ್ಕು ಬಗ್ಗೊಡಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ನ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಜಯಭೀಮ ಪಂಡೆರ್-ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಪಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಲು ಆರ್ನ ತತ್ತ್ವೊಲೆನ್ ಕೆರ್ರನೇ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬುದ್ಧನ, ನಾರಾಯಣ ಗುರುನ ಚಿಂತನೆಲೆನ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ಗ್ ರೆಂಕಾವೊಂದಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಅಳಿಯಂದಿನ ಸತ್ವ, ಆರ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ.

* * *

ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಉಡಲ ಕಣ್ಣ್
ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ

ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಹಾಸ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ ಪಂಡ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಲೋಕೊಡು ಕರಿನ 70 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕೇನೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. 45 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳದ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆ, ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ, ದೇವು ಪೂಂಜೆ, ಬೊಳ್ಳಿಗಿಂಡೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ ಆರ್ನ ಹಾಸ್ಯ ಕೇಂದಿನ ನೆಂಪು ಎಂಕ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟಿಲೆಕ್ಕ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯಡ್ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯೆ ಆದ್ ಬಳ್ಳಾಳ್ರೆ ಕೈತಲ್‌ಡ್ದ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪೇರ್ ನೈಕ್ಕ್ ಪೆತ್ತ ಕೊರ್ದು ಎಡ್ಡೆಡ್ ತಾಂಕೊಡು ಪನ್ನಗ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ಎಂಕುಲು ಇದಮುಟ್ಟ ನೈ ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತಿನಕುಲತ್ತ್ ಕೈ ಪಾಡ್ದೆ ಉಂತಿನಕುಲು." ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣದ ವೆಂಕಟಾಚಾರಿನ ಪಾತ್ರೊಡು ಎಂಕಟಾಚಾರಿ ಬಂಗರ್ ತಿನ್ಪೆ ಬಂಗರ್ ತಿನ್ಪೆ ಪನ್ಪೆರ್ ನುಪ್ಪು ತಿಂಡನೇ ಕರವುಜಿ ಬಂಗಾರ್ ತಿಂಡ ಕರವುಂಡ? ಈ ಪಾತೆರೊಲು ತೆಲಿಪಾವುನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಸಮಾಜ ಮಿಮರ್ಶೆನ್ಲಾ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಇನಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ನಂಕ್ ಬುಡ್ದು ಪೋತಿನ ಹಾಸ್ಯಲೋಕದ ಪಾಠ ಅವು ಇನಿತ್ತ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆರೆಗ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ರಂಗಭೂಮಿದ ಮಾತ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ನಡೆ ಆಪುಂಡು. ಕುಡ್ಲಡ್ದ್ 20 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರೊಡಿತ್ತಿನ ಮಿಜಾರು ಗ್ರಾಮೊಡು 1924ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗೊಗು ಸೇರ್ದಿನ ಕೊರಗ ಬೊಕ್ಕ ಪಾರ್ವತಿ ಪನ್ಪಿ ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಮಗೆ ಆದ್ ಪುಟಿನಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ. ಇನಿ ಮಿಜಾರ್ ಪಂಡ ಈತ್ ಪುದರ್ ಬರೊಡಾಂಡ, ಲೋಕೊಗೇ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿನೇ ಕಾರಣ ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಂಡ ಅವು ಪಂಡಿತೆರೆಗ್, ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇತ್ತಿನ, ಕಲೆ ಪಂಡ ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬುನ, ನೆಲ ತೂದು ಛಲ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ತ್‌ಂಡ ಒರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯೆ ಯೇತ್ ಎತ್ತರೊಗು ಏರರೆ ಆಪುಂಡು ಜನೊಕುಲ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟು ಬಲತಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ 7ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಸಾಲೆಬುಡ್ದು ಮಗ್ಗದ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಂಜಿದ

ಬಡವುದ ಪೆಟ್ಟ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಚೆಂಡೆದ ಪೆಟ್ಟ್‌ನ್ಲಾ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ತನುಕೊರುಂಡು. ಕೈಕಾರ್ಲೆಡ್ ನೂಲು ನೆಯಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ದಡ್ಡಿದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘದ ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊಂದು ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಕಲ್ತೆರ್. ಲೋಕೊನು ತೆಲಿಪಾಯೆರ್.

ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡು ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಳೆವೊನಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಶಾಲೆ ಬುಡ್ದು ಇಲ್ಲಡ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಬೇರ್ಮೆ ಬರವುನು ತಪ್ಪಾವರೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮೂಡುಬೆದ್ರದ ಸಣ್ಣಪ್ಪರಾಯೆರ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆಗ್ ನಾಟ್ಯ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಅಂಚ 1940ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕೂಡ್ಲು ಸುಬ್ರಾಯ ಭಾಗವತೆರ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಗೆಜ್ಜೆಕಟಿಯೆರ್. 18 ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯೊಡು ಕೂಡ್ಲು ಮೇಳೊಗು ಸೇರಿಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಟೀಲು, ಕುಂಡಾವು ಮೇಳೊಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೆರ್. 10 ವರ್ಷ ಇರಾ ಸೋಮನಾಥೇಶ್ವರ ಮೇಳೊಡು ತಿರ್ಗಾಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಪೌರಾಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಲೆಡ್ ಸುರುಸುರು ಬಣ್ಣದ ಯೇಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳೊನು ಸೇರಿನೇ ಅರೆಗ್ ಹಾಸ್ಯಗಾರ ಪಟ್ಟ ತಿಕಿನಲ್ಪ ಆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತಿರ್ಗಾಸ್ದ ತಿರ್ಲ್, ಬುಲೆಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಮಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಕೆರಾದುಪ್ಪುನ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಡಾ. ಪ್ರಾಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ "ಮೀಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ತೂಯಿನ ಒರಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ ಕಲಾವಿದೆ. ಜನೊಕುಲ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ದಿನಾರ್, ಅಸಾಧಾರಣ ಕಲಾವಿದೆ. ಅಪಹಾಸ್ಯ ದಾಂತಿನ ಹಾಸ್ಯ, ಒವುವೇ ವೇಷ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಆ ಪಾತ್ರೊಗು ಜೂವ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಹಾಸ್ಯಗಾರಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಮಾತ ಗುಣೊಕ್ಕುಲು ಎದುರುದ ವೇಷದಾರಿಗ್ಲಾ ಅನುಕೂಲ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದು ಆಯನ್ಲಾ ರಂಗದ ಕಲಟ್ಟ್ ಮೆಂಚಾವುನಂಚಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ತಿನ ಒರಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಜೀವನೊನು ಹಾಸ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕೊರ್ತಿನ ಕಲಾವಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಆರ್ನ ವೇಸ್ಟೇಜ್ ದಾಂತಿನ ಪಾತೆರ ಕತೆ.

1970ನೇ ಇಸವಿದ ಸಂದರಪ್ಪು ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗೊಗು ಪೊಗ್ಗಿನ ಪೊರ್ತು ಅಪಗ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ತುಳು ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಮುದೆಲ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಬತ್ತಿನ ಪ್ರತೀ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಾಸ್ಯ ಪಾತ್ರೊಲೆಗ್ ಜೂವ ದಿಂಜಾಯಿನ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಪೌರಾಣಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ಕತೆ ಸನ್ನಿವೇಶೊಲೆನ್ ರಂಗದ ಕಲಟ್ಟ್ ಗಿತ್ತ್ ಕಟಿಯೆರ್. ಮದಕಡಿನ್ ಗೂರಿಯೆರ್, ಬಾರಿಯೆರ್ ಸಾನೆಗ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತು ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿದಾರ್ ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅವೆನ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್.

ಆ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆ, ಕಾಂತಾಬಾರೆ, ಬೂದಾಬಾರೆ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣೆ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ಬಾರಗ, ಉಂದು ಮಾತ ಮೆರೆವೊಂದು ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕ್ರಮೇಣ ನೆಹರೂ ಮೈದಾನ್ದ ಈ ಶಾಶ್ವತ ಥಿಯೇಟರ್ನ ಗೆಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕ ಆದ್, ತಿರ್ಗಾಟೊಗು ಕುಡ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ತುಳು ಪರ್ಸಂಗೊಲು ಕೀರ್ತಿ

ಪಡೆವೆರೆ ಶುರು ಮಲ್ತ. ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣ, ಬಿರ್ದ ಬೈರೆವೆರ್, ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡ್ಯೆ, ಕಾಂತುಕಬೇದಿ, ಮಾಯಾ ಜುಮಾದಿ, ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪ, ಜಾಲಕೊರತಿ, ಇಂಚೆನೆ ದುಂಬರಿದ್ ನಿಶಾನಿಗ್ ನೀರ್ ಹಾಕ್ಯೆರ್, ತುಳುವೆರ್ ತುಳು ಕತೆಕುಳೆನ್ ತೂದು ಮರ್ಲಿಯೆರ್. ಬೋಳಾರ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್-ರಾಮದಾಸ ಸಾಮಗೆರ್ ಮಲ್ಪೆ, ಅರುವಕೊರಗಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಬಾಬು, ನಾರಂಬಾಡಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್, ಅಳಿಕೆ ರಾಮಯ್ಯ ರೈ, ಪುಳಿಂಚರಾಮಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗುಂಪೆರಾಮಯ್ಯೆ, ಮಾಧವ ಶೆಟ್ಟು, ಮದ್ದಡ್ಕ ಗೋಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಕಿಟ್ಟು, ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಮಂಕುಡೆ ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೋಳ್ಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೊಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಲಾವಿದೆರ್, ದಿ। ದಾಮೋದರ ಮಂಡೆಚ್ಚೆರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಗತೆರ್, ದಿ। ಕಲ್ಮಾಡಿ ವಿಠಲಶೆಟ್ರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಯಜಮಾನೆರ್, ತುಳು ಪ್ರಸಂಗ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಕೆಸರ್ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಲ್ಲ ಮಿತ್ತ್ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೆರೆಯಿನಕುಳು. ಮೊಕುಳು ತುಳುವ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪುಣ್ಯೊಲು ಪಂಡಲಾ ಹೆಚ್ಚಾವಂದ್.

ತುಳುಕು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೊರ್ಲು ಕೊರಿನಕುಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳದಕುಲು, ಪೊರ್ಲುದ ಗತ್ತ್‌ದ ಅರ್ಥ ಪಾತೆರ್ದ್, ತೂಕ ಕಡಿಮೆ ಆವಂದಿ ಲೆಕ ತೂವೊಂದು, ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊನು ಬೆರಕೆ ಮನ್ತಿ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಅಯಿಟಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜಾನಪದ ಕತೆಕುಲು ಬೂತಾರಾಧನೆದ ಕತೆಕುಲು ಇತಿಹಾಸ ಐತಿಹ್ಯ ಉಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರ್ಸಂಗ ಆದ್ ರಂಗತಲೊಟು ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಮನಸ್‌ನ್ಲಾ ಗೆಂದ್‌ಂಡ್. ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ಪ್ರಚಾರ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕರೆ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರ್ಸಂಗೊಲೇ ಕಾರಣ ಉಂದು ಅಕ್ಷರಸ ಸತ್ಯ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್.

ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯದ ಪಯ್ಯಬೈದ್ಯೆ, ಸಾಯನಬೈದ್ಯೆ, ರಾಮಜೋಯಿಸೆ, ಬೊಳ್ಳಿಗಿಂಡೆದ ಕೆಪ್ಪೆ ಕೇಚು, ದೇವುಪೂಂಜದ ಲಿಂಗಪ್ಪಾಚಾರಿ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ಬಾರಗದ ಬಬ್ಬುನ ಜೊತೆಗಾರೆ, ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣದ ಎಂಕಟಾಚಾರಿ, ನಳದಮಯಂತಿದ ಬಾವುಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತ್ರೊಲು ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆಗ್ ಒಲಿದ್ ಬೈದಿನವು. ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಮಲ್ಲ ಪಿಲಿ ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರ ರಾಯೆರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆನ್ ನೆನೆಪು ಮಲ್ಪುನ ಬರವುಡು ಪನ್ಪೆರ್ "ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಯಾನ್ ಇನಿ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಒರಿಯರೆ ಇತ್ತಿಜಿ. 65 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಎಂಕ್ ಈ ಕಸುಬು ಮಲ್ಪರೆ ಬೆರಿ ಬೊಟಿನಾರ್ ಇನಿ ಯಾನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದೆ ಆದ್ ಬುಲೆವೊಡ್ಡ ಶಾಸಕೆ ಆದ್ ರಾಜಭವನೊಡು ಯಕ್ಷಧ್ವನಿನ್ ಮೆಂಚಾವೊಡ್ಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕಾರಣ ಆಯಿನಾರ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್. ಲೋಕೊಡು ಯೇರಾಂಡಲಾ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬದ್ಕರೆ ತಾದಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡೆರ್ದ ಆ ಪಾತೆರೊನು ಸುಳ್ಳುಂದು ಪನ್ಪಾದಿನಾರ್ ಮಿಜಾರ್."

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳೊಡು ಆರ್ ಇತ್ತಿ ಪೊರ್ತು ಪಂಡ ಅವು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸೊರ್ಗ. 40 ವರ್ಷ ಒಂಜಿ ಮೇಳೊಡು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಆ ಮೇಳದ ತಾರಾ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆದ್ ಜೆಯಿದಿನಕಲೆನ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ಕುಲ್ಲಾದಿನಾರ್. ಅಕೇರಿಗ್ 2 ವರ್ಷ ಮಂಗಳಾದೇವಿ

ಅಕೇರಿಗ್ ಕುಡ ಕಟೀಲ್ ಮೇಳೊಡು ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 70 ವರ್ಷದ ಸಾರ್ಥಕ ಯಕ್ಷರಂಗ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇನಿ ಅಗತೆರ್. ಆಂಡ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕೊರ್ತಿ ಸೇವೆಗಾತ್ರ ಆರ್ನ ಪುದರ್‌ನ್ ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ಒರಿಪ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಆರ್ನ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ, ಸರಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡಾತ್ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇನಿ ಹಾಸ್ಯ ಜೀವಂತವಾದ್ ಒರೀಂಡ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಕ್ ಒರಿವು. ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಬದ್ಕೇ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ ಆವೊಡಾತ್ಂಡ್. ಕಲೆಟ್ಟ್ ಬದ್ಕ್ ಕಟ್ಟುನ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಂದಾಂಡ ಅವು ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಉಡಲ್ ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಚರಿತ್ರೆಡ್ದ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಪನೊಂದು ಮಿಜಾರ್ ನನೊರ ಪೊಸ ಇಜಾರ್ದೊಟ್ಟುಗು ತುಳುನಾಡ ಚೌಕಿಡ್ ಪುಟುದು ಬರಡ್ಂದ್ ನಟ್ಟುವೆ.

* * *

ಮದಿಮೆ-ಮದ್ರೆಂಗಿ-ಸಂಗೀತ

ಉಂದು ಮದ್ಮೆದ ಸೀಸನ್ ಎಡ್ಡೆ ದಿನತ್ತಾನಿ ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬೈಯ್ಯಮುಟ್ಟಲಾ ಮದ್ಮೆನೇ, ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ನಾಲ್ನಾಲ್ ಕಾಕಜಿ. ಕಾಕಜಿ ಪಂಡ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆದ ಕಾಕಜಿದ ಕರ್ಚಿಡೇ ಪಾಪದಕಲ್ನ ಮದ್ಮೆ ಆವು. ವೇದಿಕೆಲೆಡ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಪಾತೆರುವೆರ್. ಮದ್ಮೆಗ್ ದುಂದು ವೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಅಂಚ ಇಂಚ ಮಾತ. ಆಂಡ ಮಲ್ಪುನು ಬೇತೆನೆ. ಮಲ್ಲ ಮದ್ಮೆಲೆಡ್ ಬೈಯ್ಯ ಆನಗ ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್ದಕುಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ಟೆಂಪ ಮಟನ್ದ ಚಿಕನ್ದ ಎಲು ದಿಂಜಾವೊಂದು ಪೋದು ಒಲ್ಪಲ್ಪ ದಕ್ದ್ ಯೇರೇರೆಗ್ ವಾಸನೆ ಬರ್ಪಾವೆರ್. ಯಾನ್ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ಡಿನಿ ಮದ್ಮೆ, ಮದ್ರೆಂಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಗೀತ. ಸಂಗೀತ ಪಂಡ ದಾದಂದ್ ಎಂಕ್ ತೆರೀನಿ ಮರನಿ. ಎನ್ನ ದೋಸ್ತಿನ ಮಗನ ಮದ್ಮೆಡ್ ಸಂಗೀತೊಗು 50 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಿಗೆ. ಅಯಿಕ್ ಯಾನ್ ಆಯಡ ಕೇಂಡೆ ಸಂಗೀತ ಪಂಡ ದಾದ? ದಾಯೆಂಡ ಎಂಕ್ ಸಂಗೀತ ಪಂಡ ಪದ ಪನ್ಪಿನಿ ಆತೇ ಗೊತ್ತು. ಉಂದುಲ ಪನ್ಪಿನಿ ಪದನೆ ಆಂಡ ಪದತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಪರ್ದ್ ನಲಿಪುನಲಾ ಉಂಡು.

ಮದ್ರೆಂಗಿ ನಮಡ ದುಂಬುಡು ಇತ್ತಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ತಪ್ಪುನು ತರೆತ್ದ್ ಯೆರಿಯೆರೆನ ದೇವೆರೆನ, ದೈವೊಲೆನ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು ತೊಲಚ ಕಟ್ಟೆದಲ್ಪ ಅತ್ತ್‌ಡ ಇಲ್ಲ ನಡೆಟ್ಟ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪಿನಿ. ಉಂದು ಆಯುರ್ವೇದ ಸತ್ವ ಇತ್ತಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ತಪ್ಪು. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣಿನ ಪ್ರಾಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಕಲ್ನ ಮೈ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಅವು ತನು ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಅಂದ್, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯಲಾ ಅಂದ್. ದುಂಬು ಆಣನ ಪೊಣ್ಣಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಊರು ಸೇರ್ದ್ ಕಾಯಿ ಕಜಿಪುದ ಒಣಸ್‌ಡ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇನಿ ಕೋರಿದ ಮೀನ್ದ ಒಣಸ್ ಆಂಡ್ ದೂರದ ಕಂಡೊಡು ಕೆಂಪು ಬಲ್ಬುದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಬಾಟ್ಲಿದ ಪಾರ್ಟಿಲಾ ಸುರುವಾಂಡ್. ಸಿಂಪಲ್ ಮ್ಯಾರೇಜಿದ ಪದ ಪನೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕನೇ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್ ಸಂಗೀತ. ಉಂದು ದಾದ ಕೇನ್ನಗ ಅಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮ್ಯುಸಿಕಲ್ ಇವಿನಿಂಗ್ದಂಚೆನೇ. ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಾತ್ರ ನಡಪುನು. ಈವೆಂಟ್ ಮೆನೇಜ್ಮೆಂಟ್ದಕುಲು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಒಯಿಸೊನುನಲಾ ಉಂಡು. ಆಣನ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಪೊಣ್ಣಿನ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಲ್ಪುನು. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ನಲಿಪುನು. ಪೊಕ್ಕಡೆ ನಲಿಪುನತ್ತ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ಲಾ ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. ಯಂಗ್ ಸ್ಟಾರ್ ಗೆಟ್ಟುಗೆದರ್. ಉಂದು

ಇನಿತ್ತ ಫ್ಯಾಶನ್. ದುಂಬು ಪೊಣ್ಣನ ಕಾರ ಉಂಗುಟ್ಟ ಮಾತ್ರ ಆಣಗ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ದಿನಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಲ್ನ ಮೈ ಮುಟ್ಟೊಡ್ಡ ಆಯೆ ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ವಾರ ಕಾಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ್ತ ಈ ಸಂಗೀತದ ಫಲನೇ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಗುಟ್ಟು ಮಾರ್ಗೊಗು ಬರ್ಪಿನಾ ದಾದನಾ? ದುಂಬುದ ಮದ್ಮೆ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಲೆ ಆ ದೊಂಪೊಗು.

ತುಳುವೆರೆ ಮದಿಮೆದ ಅಂತರ್ ದೊಂಪೊಗು ಬನ್ನಗ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ತಮೆರಿ ಕೂಟದ ನಡುಟ್ಟು, ಊರ ಗುರ್ಕಾರನಕಲೆ ಲೆಪ್ಪು ಒಪ್ಪುದ ನುರ್ಕುಡು ದೇವೆರ್ ಕಟಿನ ಜೋಡಿಲೆಗ್ ಪತ್ತೆರೆನ ಮುದ್ರೆ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳುವೆರೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟುಗುಲಾ ಲೆಕ್ಕದ ಬೊಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಲ್ಪ ತೆರೀದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮದ್ಮೆ ಪಂಡ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ನಡುತ್ತ ಗುಟ್ಟುದ ಸಂಬಂಧ ಅತ್ತ್. ಅವು ಸ್ವಾಮಿ ಭೂಮಿ ಮೆಚ್ಚುನ ಬೆರ್ಮೆ ಗಂಟ್, ಪನ್ಪಿನ ಲೋಕ ಸತ್ಯ. ಅಂಚಾದೇ ಆನಿದ ಮದ್ಮೆಲು ನೂದು ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬಾಲೆಲು, ಪುಲ್ಯಲ್ಲು, ಚಲ್ಯಲ್ಲು ಬನ್ನೆಂಗೆಲಾ ಪರಂಗಂದೆ ಕಡೀರ ಇರ್ಲ ಕಮ್ಮೆನೊನು ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಪೇಜಿ ಪಾಡ್ದಿನ ಪಾಡ್ದನದ ಪೊದಿಕೆಡ್ ದಿಬ್ಬನದ ಪೊರ್ಲುನು ಮೈಮನಸ್ ಮರ್ಲುಲೆಕ ಪಂತ್‌ಂಡ್. "ಲತ್ತ್ ಪಿಂಗಾರದ ಅರಿ ಕುಡ್ತು, ಬನ್ನೆಂಗೆ ಪೊಣ್ಣ ಕೋಡಿಡ್ ದಿಬ್ಬಣದ ಮಂದೆ ನಿರೆದ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಿಜಿನ ದಾರೆ ಪತ್ತಿನೆಂಗೆ ಆಣ ಕೋಡಿಡ್ ನಿರೆದ್‌ಂಡ್. ಪಯಣದ ಬೆಡಿ, ಸೊನ್ನೆದ ಕೊಂಬು, ಗುರ್ಬಿಲೆ ನಾಟಕ, ಸೂಳೆಲೆ ಮೇಲ, ಕೆಲೆಂಜಿದ ರಾಗ, ಉಮಿಲ್ದ ಪದ, ತಾರಾಯಿದ ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿದ ದೂದು ದೊಂಬೆರೆ ಆಟದ ಗೌಜಿ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಎದ್‌ರ್‌ಗ್ ಆರತಿ ಕನತೆರ್, ಕಾರ್ಗ್ ನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ದಿಬ್ಬಣ ದೊಂಪ ಪೊಗ್ಗುಂಡು. ಒಣಸ್ ದುಂಬಾ ದಾರೆ ದುಂಬಾಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಒಣಸ್ ಬಲ್ಮನ ಆಂಡ್. ಬೊಳ್ಳಿ ಏರ್ದ್ ಬೊಳ್ಕಿರಾನಗ ಬೊಳ್ಳೆರಿ ಮಾಣಿಗ ಸರದನಿ ಕೊರ್ನಗ ಮದಿಮಾಳೆನ್ ಜಪುಡಾದ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು ದೊಂಪ ಪೊಗ್ಗಾಯೆರ್. ದಾರೆ ಮಂಟಪ ಸಿಂಗರಿದ್ ಮದ್ಮಾಯ ಮದ್ಮಾಳೆನ್ ಪಾವಡೆ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾಯೆರ್, ದಾರೆದ ಮಂಟಮೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಆಣಗ ಪೊಣ್ಣಗ ಕೈ ಮುಟ್ಟು ಕೈದಾರೆ, ಮೈ ಮುಟ್ಟು ಮೈ ದೇಸೆ ಆಂಡ್. ದಾರೆದ ಮಂಟಮೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್. ನುಪ್ಪು ಬಲಸಾಯೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಓಲಾ ಇತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಕುಟುಮೊಲು ಸಂಬಂಧ ಆಪಿನಿ, ಯೇರಾ ದಾನ್ಸಾ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಒಂಜಾದ್ ಸೈನೆಂಗೆ ಮೋಲದ ಬದ್ಕ್ ಬದುಕುನು ಉಂದು ಮಾತ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಬಯ್ದಿ ಕಟ್ಟುಲತ್ತ್. ಪತ್ತೆರೆನ ಅನು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಈ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಫಲಿತ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಇನಿತ್ತ ಡೈವರ್ಸ್ ಯುಗ ಉದರ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಭೂಮಿಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ, ತಗೆ ತಂಗಡಿನ ಸಂಬಂಧನೇ ಮೂಲೊಡಿತ್ತಿನಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ನಂಕ್ ಜನಪದ ಲೋಕನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನೊಡು ತಗೆತಂಗಡಿ ಕೇಂಜವ ಪಕ್ಕಿಲು ಎಂಕುಲು ಇಂಚನೇ ಸೈಪಿನಲ್ಕ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಎಂಕಲೆಗ್ ಸಂತಾನ ಬೋಡು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಆವರೆ ವರ ಬೋಡುಂದು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನಡೆ

ಪೋಪಿನಿ ಆರ್ ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಕುಲು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿಂದ್ ವರ ಕೊರ್ಪಿನಿ ಅಕುಲು ಮೋಲ ಪೊಯ್ಪಿನಿ ಪೊಣ್ಣು ಕೇಂಜವೆ ಬಂಜಿನಾಲಾಪಿನಿ, ಬಯಕೆದ ಪುಲ್ಲ ಕಡಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಆಣ್ ಕೇಂಜವೆ ಏಳ್ ಕಡಲ ಪೇರಕಡಲ್ಗ್ ಪೋದು ಕೆಂಪು ತಾಮರೆದ ತಿಗ ಮರೆ ಕನವರೆ ಪೋಪಿನಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕತೆಕ್ಕುಲು ತಿಕ್ಕುವ. ಅಂಚೆನೇ ನಂಕ್ ಬಾಲೆ ಮೀನ್ ಮುಗುಡು ಮೀನ್ದ ಕತೆ ತೂಂಡಲಾ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಆಪಿನಿ ಪಂಡ ಯೇತೊಂಜಿ ಪವಿತ್ರದ ಸಂಬಂಧ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿವುಂಡು. ಆಂಡ ಇನಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಸಂಬಂಧ ಮದೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ತುಳುವೆರೆ ಬರ್ದ್ಕ್‌ಡ್ ದುಂಬುದ ಮದ್ಮೆದ ಕಟ್ಟುಲು ಈ ಪುಣ್ಯ ಸಂಬಂಧೊನು ನೆನೆಪು ಮಲ್ಪುವ. ತುಳುವೆರೆಡ ಆದಿಡ್ ಬಾಲೆದ ಮದ್ಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂಡ್ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಪನ್ಪುಂಡು. ಬಾಯಿದ ಕೂಲಿ ದೆಪ್ಪರೆ ದುಂಬು, ಗಿರಿದಿ ಕುಂಟು ತುತ್ತರೆ ತೆರಿಯಂದಿ ಬಾಲೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಮದ್ಮಲಾಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡ್ಪಿನ ರಕ್ಕಸ ಕಟ್ಟ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಅವು ತತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮಲಾಯಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ನಾಲೂರು ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ನಡು ಜಾಲ್ಡ್ ಮಂಡಲ ಪಾಡ್ದ್, ನಾಲ್ ತೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೀದ್, ನಾಲ್ ಕಲಸ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಕೆರ್ಚಿದ ತಾರಾಯಿ ದೀದ್ ಪಾಡಿ ಮಂಡಲೊಗು ಬಲತ್ತ ಕಾರ್ ದುಂಬು ದೀಪಾದ್, ಬಲಿಬರ್ಪಾದ್, ಕೆರ್ಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್, ತರೆಕ್ಕ್ ನೀರ್ ಸುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೀಗೆ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಮೀಪಾದ್ ಊರುಗು ಒಣಸ್ ಕೊರ್ದ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಮದ್ಮಲಾತೊಲುಂದು ತೆರಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರೀನ ಊರುದ ಎರಿಯೆರ್ ಆಣಗ್ ಪೊಣ್ಣು ತೂವರೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಾತಿಡ್ ನಾಲ್ವೆರ್ ಕೂಡೊಂದು ಪೊಣ್ಣ್‌ತ್ತಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಊರ ಗುರ್ಕಾರಡ ಇಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರಗ್ ಪೂಲು ಬಚ್ಚಿರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಂದು ವಾ ಲೆಕ್ಕದ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲುಂದು ಆಕುಲು ಕೇನ್ನಗ ಎಂಕುಲ್ ಊರೂರು ತಿರ್ಗೊಂದು ಈ ಊರುಗು ಬತ್ತ ಬೊರಿಪಿನ ಪೆತ್ತ ಉಂಡಾ, ಮಾರುನ ಎರು ಉಂಡಾಂದ್ ಕೇನೊಂದು ಬನ್ನಗ ಬೊರಿಪಿನ ಪೆತ್ತ ಬಚ್ಚಿದ್‌ಂಡ್, ಮಾರುನ ಎರು ಮಾರ್ದ್ ಪೋತುಂಡು, ಆಂಡ ನಿಕುಲು ದೂರೊಡ್ದು ಬೈದರ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ರೆ ತಯಾರಾತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಉಂಡು. ಅಯಿತ ಬರಿಬಂದ್ರ ತೆರಿಯೊಡ್ಡ ಊರ ಗುರ್ಕಾರಡ ಪಾತೆರೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚ ಕೊರಿನ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು ಪನ್ಪೆರ್ ಅಂಚ ಪೊಣ್ಣು ನಿಶ್ಚಯ, ದೆಕ್ಕಯಿ ಮೂರ್ತೊಗು ದಿನ ದೀಪೆರ್. ಅಮ್ಮೆ , ತಮ್ಮಲೆ, ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೈವದೇವೆರೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು "ಲೀಲ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ರಾಮೆ ಪನ್ಪಿ ಆಣಗ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತಪ್ಪುಜಿ". "ರಾಮೆ ಪನ್ಪಿ ಆಣಗ್ ಲೀಲ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕನಪಿನೆಕ್ಕ್ ತಪ್ಪುಜಿ" ಪಂಡ್ದ್ ಒಲಿತ್ತ ಪಜೆಟ್ಟ್ ಮುಡಯಿ ಉಂತುದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು ಪಗತೊನುವೆರ್. ಕಾಯಿಪೂಲು ದರ್ತ್ ತಿನ್ಪೆರ್. ಉಂದೇ ಪೂಲು ಬಚ್ಚಿರೆದ ನಿಶ್ಚಯ. ಭೂಮಿದ ಸತ್ಯದ ಬುಲೆನ್ ಪತ್ದ್ ಪಂಡಿ ಸತ್ಯ.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊದು ಆಂಡ್ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಅದಮುಟ್ಟ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉನರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೈ ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಂತೆಡ್ ಕುಲುದು ಉನೊಲಿ. ಉಂದೇ ದೆಕ್ಕಯಿ ಮೂರ್ತ (ಉಂಡುದು ಕೈ ದೆಕ್ಕುನು) ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮೆದ ಲೆಪ್ಪು ಊರುಗಾಪುಂಡು. ಓಲೆ ಅಚ್ಚಿ ಆಪುಂಡು. ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಂತರ್ ದೊಂಪೊಡು ದಾರೆ ಮಯಿತ್ದ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಕಂಚಿ ದೀದ್ ದೇಸೆದ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪಣವುದ ಮಾನಾದಿಗೆ. ಕಂಚಿದ ಲೆಪ್ಪು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲ್ ಕೂಡ್ಡಿ ಸಭೆಕ್ಕ್ ಲೆತ್ತ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ಅರವೂರು ಪರವೂರು ಮಂಗ್ಳೂರು, ಬಾರ್ಕೂರು, ಪೊದ್ದೆ ಇಷ್ಟೆರೆಡ್ ದಾರೆ ಏರುಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ. ಕಂಚಿ ದೀಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ." ಅಪಗ ಸಭೆಡ್ದ್ "ಊಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ"-ಕಂಚಿ ಲೆಪ್ಪುನಗ "ಪಡ್ದಾಯಿಲ್ಲದ ದೂಮ ಪೂಜಾರ್ಲೆನ ರೂಪಾಯಿ ರಡ್ಡ್" ಇಂಚ ಲೆತ್ತ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಬದಿ ಇತ್ತಿಜಿ. ಪೊಣ್ಣನ ಕರ್ಚಿಗ್ಂದ್ ಆನಕಡೆತಕುಲೇ ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತ್ತಕಲೆಗ್ ಸಿರ್ದೆಸಿ ಕಟ್ಟುನ ಕಿರ್ಮ ಇತ್ತ್ಂಡ್.(ಉಂದು ಶ್ರೀ ದೇಸೆ) ಪಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತ್ ಕೊರ್ನಗ ಕಾನಿಕೆ. ಬೊಕ್ಕ ಏತೋ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಆನಗ ಸಿರ್ದೆಸಿದ ದೊಡ್ಡು ಪಿರ ಕೇಂದಿನ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಉಂಡು. ಅವುಲಾ ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರೆನ ಎದುರುಡು ತೀರ್ಮಾನ ಆವೊಡು.

ಇನಿ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್ಂಡ್ ಮದ್ಮೆದ ಮಂಟಪೊಡು ಬಟ್ರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧ. ಊರ್ದಕಲೆಗ್ ಮರ್ಯಾದಿಯೆ ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬು ಕೆಲವೊರ ಊರ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ತಮ್ಮಲೆಲ್ಲು ಪಿರಿಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾರೆದ ಪೊರ್ತುಗೇ ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ಲುನು, ಪರ್ದ್ ಬರ್ಪಿನಿ ಇಂಚ ಮಾತ, ಮದ್ಮೆದ ಓಲೆಡ್ ಪುದರ್ ಪಾಡ್ಡಿಜೆರ್ಂದ್ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲುನು. ಇನಿ ಯೇರ್ ಕೇನುವೆ? ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್ ದಿನನಾ, ಒಂಜಿ ವಾರನಾ ಕರೀದ್ ತೊಡಮಾನ್ಯ, ಮಾಮಿಸಿಕೆ ಪೊಣ್ಣನ್ ಆಣ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. ಅಪಗ ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಯಗ್ ಬಂಗಾರ್ ಉಡಿಗಿರ ಮಲ್ಪುನು ಎರಿಯೆರ್ನ ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ದೆತೊನ್ನು, ಬಾರೀ ದುಃಖೊಡು ಕನನೀರ್ ಒಚ್ಚೊಂದು ಪಿರ ಪಿರ ತೂವೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. ಮದ್ಮೆದಾನಿ ಪೊಣ್ಣು ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ನಗನೇ ಮಿತ್ತ್ ದೀಂಡ ಕಕ್ಕೆ ಕೊನೊವು ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊನೊವುಂದು ತಾಂಕ್ದ, ಪೇರ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ರೆ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ, ತೆಲಿಯ ಗಂಜಿ ಕೊರ್ದು ತಾಂಕಿನ ಈ ಬಾಲೆಗ್ ಗಿದ್ರಿ ಕುಜಲ್ ಕಟ್ಟರೆ ತೆರಿಯಂದ್, ಜಾರಿ ಸೀರೆ ತುತ್ತರೆ ತೆರಿಯಂದ್ ಇನಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ನಿಕುಲೇ ಅಪ್ಪೆಲಾ ಅಮ್ಮೆಲಾ ಪಂಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್, ಮಾಮಿನ ಸೆರಂಗ್ಗ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಡಪುಡುನು. ಇಂಚ ಆಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ಇಲ್ಲಡ್ ಎರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಡ್ಡ್ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಮದ್ಮೆದ ಪೊರ್ತುಡು, ನಿಶ್ಚಯದ, ತೊಡಮನ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಕೋರಿ ಮೀನ್‌ದ ಒಣಸ್, ನಿರೆಕರೆತ್ತ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ದ್ ಪಜೆ, ಕುಡ್ಪು, ಕುರುವೆ, ಬೇಂಚಿ ತುಂಬುನು ಕಡಂದ ಕಲ್ಲ್ ಬಡಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕನಪಿನ ಊರ್ದಕುಲೇ ಸೇರ್ದ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪುನು ಉಂದೆಟತ್ತಿನ ಸುಖ ಇನಿತ್ತ ಶಾಮಿಯಾನದ ದೊಂಪೊಡು, ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್ದ ಒಣಸ್ದ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯಜ್ಜಿ.

ದುಂಬುಂಡು ಸಂಪುಗು ಗುದುದು ಪಾಡ್ದಿನ ಮದ್ರೆಂಗಿ, ಪೇರ್ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಮೀಪಾದಿನ ನೆಂಪುದ ಸಂಪು ಇನಿತ್ತ ಬ್ಯೂಟಿಪಾರ್ಲರ್ದ ಪೈಂಟ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯನಾ? ಬ್ಯೂಟಿಪಾರ್ಲರ್ದ ಪೈಂಟ್ ಪೋನಗ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಆಪಿನಿ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬೆರ್ಮೆರ್ದೇವೆರೆ ಗಂಟ್ ಅತ್ತ್ ಅವು ದರ್ಮದ ಗಂಟ್. ಆನಿದ ಸಂಗೀತ ಮದ್ಮೆದ ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬದ ಪೊಂಗಾರ ನಡೆ. ಇನಿತ್ತವು ಸಾವುಗು ಸಾದಿ ಆಪಿನ ಸಾಲೊಗು ಬೀಲ ಆಪಿನ ಮೇಲದ ಸಂಗೀತ.

* * *

ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಟ್ಟ್
ಅಡೆಪುದ ಕಂಡೆವುದ ಗುಟ್ಟು

ಕಂಡೆವು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕತೆ ಪಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಜನಪದ ಪುರಾಣ. ನಾಗನೆಡೆತ್ತ ಪಂಚವರ್ಣದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ದುನ್ನದ ಕತೆ. ಸಾರಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲು ಎಳ್ವೆರ್ ಸಿರಿಕ್ಕುಲು, ಒರಿ ಕುಮಾರೆ ನಿಲೆ ಆತಿನ ತುಳುವೆರೆ ಆಲಡೆ. ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿನ ಕತೆ, ತುಳುನಾಡ ಬೀರೆರ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರೆ ಕತೆತ್ತಂಚೆನೇ ಪುರಾಣ ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಆಯ ಮೈದಿಂಜಾವೊಂದಿನ ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕ ಕಂಡೆವುದ ಚರಿತ್ರೆಡುಂಡು.

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಸುರತ್ಕಲ್ ಗ್ರಾಮದ ಕಂಡೇವು ಪನ್ಪಿನ ಊರುಡು ಸಾರ ವರ್ಸದ ಪಿರವುದ ಇತಿಹಾಸ ಪಗ್ಗು ಪೋದು ಬೇಷ ಬರ್ಪಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಮುಲ್ಪದ ಕೊಡಿ ಏರ್ದ್ ಜಾತ್ರೆ ಆವರೆ ಉಂಡು. ಮೇ ಪದ್ನಾಲ್ ಪದಿನೈನ್ ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ವರ್ಸಲ ಜಾತ್ರೆ ಆಪುಂಡು. ಸಂಕ್ರಾದಿದಾನಿ ಕೊಡಿ, ರಾತ್ರೆ ಉಳ್ಳಾಯ ಪರಿವಾರ ದೈವೊಲೆಗ್ ನೇಮ, ಸಿರಿ ಕುಮಾರೆ ದಲ್ಯೆಗ್ ಉಂತುದು. ಬಾರೀ ಗೌಜಿದ ಜಾತ್ರೆ ನಡಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಮುಖ್ಯ ಆಲಡೆಲೆಡ್(ನಾಗಮೂಲ) ಕಂಡೆವುಲಾ ಒಂಜಿ. ಕಂಡೆವು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಕೊಡಿಯೇರ್ದ್ ಆಪಿನ ಜಾತ್ರೆಲೆಡ್ ಕಂಡೇವು ಅಕೇರಿದ. ಎರ್ಮಾಳ್ ಸುರುತ್ತ. ಅಂಚಾದ್ ಎರ್ಮಾಳ್ ಜಪ್ಪು(ಆರಂಭ) ಕಂಡೇವು ಆಡೆಪು(ಕಡೆ) ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಬಯ್ದಿಂಡ್. ಕಂಡೆವುದ ಜಾತ್ರೆ ಸುರು ಆಪಿನಿ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಜಾತ್ರೆಡ್ದ್. ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆಲೆನ್ ಕೂಡುಪಾಡೊಂದು, ಊರು ಸೇರಾದ್ ಉಳ್ಳಾಯನ ಪುರ್ಸಾದ ಪಾಡುವೆರ್. ಅಪಗ ಪಂಡ ಪುಲ್ಯ ಆನಗ ಸುಮಾರ್ ಆಜರೆ, ಏಳ್ ಗಂಟೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಬೆಡಿ ಆಪುಂಡು. ತುದೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಮೈಟ್ಟ್ ಅಂಕದ ಕಲಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪರೆ ಉಂತುದಿನಂಚ ಬೀಪು ಬಲೆ, ಗೋರ ಬಲೆ, ಅಟ್ಟೆ ಬಲೆ, ಮಾರಿ ಬಲೆ, ಕಂತಲೆ, ಕೂರಿ, ಕುತ್ತರಿ ಪತೊಂದು ಒರಾನೆ ನೀರ್ಗ್ ಲಾಗ್ಯುವೆರ್. ಊರು ಪರವೂರುಡ್ದು ದುಮಿನಾನಿ ಪೊದಿಕೆ ನುಪ್ಪು ಕಟೊಂದು ತುದೆತ್ತ ಬರಿ, ಕಟ್ಟಪುಣಿ, ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುವೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಹಿನ್ನಲೆ ಉಂಡು. ಜಾನಪದ ಆಯ ಉಂಡು, ದೈವ ಪ್ರೇರಣೆ ಉಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಉಳ್ಳಾಯೆ ಏಳ್ ಗಂಗೆಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಸುರು ತೂವರೆ ತಿಕ್ದಿನ ಮೊಗವೀರ ಜನಾಂಗದ ಒರಿ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್. ಅವುಲಾ ಬೆರಂದಿ ಪೊಂಜೊವೆನ ರೂಪುಡು. ಧರ್ಮ

ಪಡವುಡು ಬಯ್ದಿನ ಉಳ್ಳಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲು ಧರ್ಮ ಬೂಡುದಲ್ಪ ಪಡವು ಒಂದಾದ್ ಎಂಕಲೆಗ್ ನೆಲೆ ಆವರೆ ಸರೀತ್ತ ಜಾಗ್ ಒವುಂದು ನಾಡರೆ ಮಾಯದ ಕಾಯಿನ್ ಮಂತಿರಿದ್ ಮುಡಯಿ ದಕಿಯೆರ್ಗೆ. ಆ ಕಾಯಿ ಬೂರ್ದುರ್ ಕಂಡೆ ಕೊಡೀಂಡ್, ಆವುವೇ ಕೊಡಿ ಕಂಡೇವು ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಅಚ್ಚು ಮಕ್ಕ ಪಂತಿನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಉಂಡು. ಅಂಚ ತುದೆಟ್ಟೆ ಕಂಡೆವುದ ಕರಿಯಡೆ ಬನ್ನಗ ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನಾರೆಡ ಕೇಂಡ್‌ಗೆ "ಅಂದಯ ಗುರ್ಕಾರ, ಮುಲ್ಪ ಸಂಪುದ ಜಾಗ್ ಓಲುಂಡು?" ಅಸರ್ ಆಜಾವೊಡುಂದು ದೈವ ಕೇಂಡ್‌ಗೆ. ಅಯಿಕ್ "ಮೂಲೇ ಒಂತೆ ದುಂಬು ಪೋಂಡ ಜೈನ ಮಡಸ್ತಾನ ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗೆ ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡು ಉಂಡು. ಆಡೆ ಪೋದು ಅಸರ್ ಅಜಾಲೆ" ಪಂಡೆರ್ಗೆ. ಆ ನಿಮಿತ್ತೆಡ್ದಾತ್ರನೇ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಮಚ್ಚುಂಗಲ ಬೋಂಟೆ (ಮೀನ್ ಬೋಂಟೆ) ಆದೇ ಜಾತ್ರೆ ಸುರು ಆಪಿನಿ. ಇತ್ತೆ ಆಣೆಕಟ್ಟ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೇಗನೇ ಉಪ್ಪು ನೀರ ಕಟ್ಟ ಪಾಡ್ದ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಜಾತ್ರೆದ ಸಂಕ್ರಾಂದಿಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ಲುಗ ದುಂಬುದ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಊರು ಸೇರ್ದ್ ಕಂಡೆವುದ ಕರಿಯಡ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಆನಿದ ರಾತ್ರೆಡ್ ಅಡ್ಡ ಬಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಡ್ತೆರ್. ದೈವದ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮೀನುಲು ಬೊಳ್ಚೆಲ್ ದಾಂತೆ ಬುಲೆವ. ದೈವದ ಪೋಡಿಗೆಗ್ ಯೇಲರ್ಾ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುಜೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಆಂಕರೊಡು ಮೆಲ್ಲ ಲಕ್ಕಾದ್ ಮೀನ್ ಪತಿನಕಲೆನ ಬಲೆಟ್ಟ್ ಉಚ್ಚು ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗೆ, ಪೋಡಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಕಂಡೆವುದ ತುದೆತ್ತ ಮೀನ್ ಪಂಡ ದೈವೊಲೆನ ಪ್ರಸಾದ ಪನ್ಪಿನ ಭಕ್ತಿ ಜನೊಕುಲೆಡ ಉಂಡು. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಅವೇ ತುದೆಟ್ಟ್ ಪತಿನ ಮೀನ್ನ್ ಸಂತೆಡ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡು ತುದೆಟ್ಟ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಮೀನ್ ದಾಂತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಒಲ್ತೊಲ್ತು ಕಂತ್‌ದ್ ಮಾರುವೆರ್. ತುದೆತ್ತ ನೀರ್ ಹಾಳಾತ್‌ಂಡ್. ಮೀನ್ಲಾ ರುಚಿ ತತ್ತೊಂದು ಬಯ್ದಿಂಡ್. ದುಂಬುದ ಗೌಜಿ ಇನಿ ಇಜ್ಜಿ ಆಂಡಲಾ ಆ ಜನಪದ ವೈಭವ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಕಂಡೆವು ಕ್ಷೇತ್ರ ತುಳುವೆರೆ ಆಲಡೆ ಆದಿತ್ತಿನಂಚೆನೇ ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್‌ಡ ಮೂಲಲಾ ಅಂದ್. ಕೃಷಿ ಬದ್ಕ್‌ದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆನ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂದಿಗೋಣೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನವಾಯಿನ ಆರಾಧನೆ ಸಿರಿಜಾತ್ರೆ, ಉಳ್ಳಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ , ಅಡೆಪುದ ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಕಲ್ಕುಡೆ ದೈವೊಲೆನ ನೇಮ. ಜಾತ್ರೆದ ಮನದಾನಿ ಬೈಯಡ್ ನಡಪುನ ಚೆಂಡ್, ಕೃಷಿ ವಸ್ತುಲಾಯಿನ ಕೊರಂಬು, ಪುಡಯಿ ಬಟ್ಟಿ, ಕತ್ತಿ, ಕುರುವೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕುಕ್ಕುದ ಸಂತೆ ಕಂಡೆವುದಾಯನದ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಒರ ಒರ ಚೆಂಡ್‌ಡ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಪರ್ಬಲಾ ಆಪುಂಡು. ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮಕ್ಕಳ ಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನಡೆ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಸಂವಿಧಾನೊನು ಕೊರ್ತಿನ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕತೆಲಾ ಕಂಡೆವುದ ಕತೆಲಾ ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು.

ಜನಪದ ಪುರಾಣ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಬೊಲ್ಯಗಟ್ಟದ ಇಸರ ದೇವೆರೆ ಬೊಡೆದಿ ಪಾರ್ವತಿ ಒಂಜಿ ದಿನ ಮುತ್ತುದ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕಗ ಅರೆನ ಮೂಂಕುದ ಮೂಂಕುತಿ

ತಾಲ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಪೇರ ಕಡಲ್ಗ್ ಬೂರುಂಡು. ಮೂಂಕುತಿ ನೀರ್ದೆ ಪೋದು ಏಳ್ಕಡಲ ಕಡಪ ಏಳ್ಗಂಗೆಡ್ ಬೂರ್ದುಂಡು. ಪಾರ್ಪತಿನ ಮೂಂಕುದ ಮುತ್ತೇಸನ ನಾಡರೆ ಪೋಯಿನ ಇಸರ ದೇವೆರೆ ಶಕ್ತಿ ಏಳ್ಗಂಗೆಡ್ ಉಳ್ಳಾಯದೈವ ರೂಪೊಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ.

ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕದ ಉಲಯಿ

ಉಳ್ಳಾಯ ದೈವದ ಪಾಡ್ದನದ ಕರ್ತುಲ ಅಚ್ಚುಮಕ್ಕ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡುಡು ದೇವರಾಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಮರಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಜೈನ ವಂಶೊಗು ಸೇರಿನ ಬಲ್ಲಾಳ್ನಕುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಮೊಕುಲು ಬಾವೆನ ಬಾವೆನ. ಒಂಜಿ ದಿನ ನಟ್ಟ ನಡೀರ್ಗ್ ಜಾಮಂದ ಪೊರ್ತುಗು ದೇವರಾಯೆರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಸ್ವಪ್ನ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಕಾನಡ್ದ್ ಕಾನ ಮಜಲೊಟ್ಟಿ ಕಾನಡ್ ಬೊಲ್ದು ಕೇಪುಲದ ಮರ ಉಂಡು ಆ ಮರಟ್ಟ್ ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡುಗು ಪಡವು ಸೀರಾವೊಡು. ತನ್ನ ಕನತ್ತ ಮಯಿಮೆನ್ ದೇವರಾಯೆರ್ ಬಾವಡ ಪಂಡೆರ್. ಕಾಮರಾಯೆರ್ ಬಾವನ ಕನೊಕ್ಕು ಮನ ಕೊರಿಯೆರ್. ಕದಿಕೆ ಸಾವಿರ ಒಕ್ಕೆಲ್, ಮುಲ್ಕೆ ಮುನ್ನೂದು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಕೂಡಾಯೆರ್. ಬರವುಂದ ಬಲ್ಲ್, ಲೆಕ್ಕಂದ ಕೋಲು ಪತ್ತಾಯೆರ್. ಮಲೆನಾಡ ಆಚಾರಿ, ತುಳುನಾಡ ಕೊಲ್ಲನ್ ಪತಿಯೆರ್. ಮರ ನಾಡಾಯೆರ್. ಕಡ್ಪಾಯೆರ್. ಆಂಡ ಕಡ್ಪಾಯಿ ಮರ ಮಗ್ರಂದೆ ಪೋಂಡು. ನನದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು ಕದಿಕೆ ಸಾರ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಮುಲ್ಕೆ ಮುನ್ನೂದು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಕೂಡಾದ್ ಪುರ್ಪ ಪತ್ದ್ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿಯೆರ್. ಕಡ್ತಿ ಮರ ಮಗ್ರ್‌ಂಡ ಕಡೆ ತುಂಡು ಕಾಂತೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆಗ್, ಕೊಡಿ ತುಂಡುನು ಕೋಟೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆಗ್ ಒಪ್ಪ್ಯಾವ. ನಡು ತುಂಡುನು ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡುಗು ಪಡವು ಸೀರಾವ ಪಂಡೆರ್. ಕಡ್ತಿ ಮರ ಮಗ್ರ್‌ಂಡ್. ಪರಕೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಪಡವು ಸೀರಾಯೆರ್. ಆಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು ಸೀರಾಯಿ ಪಡವು ನೀರ್ಗ್ ಜಾರಂದೆ ಪೋಂಡು. ನಿಮಿತ್ತ ಕೇನ್ನಗ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಡವು ಜಾರೊಡಾಂಡ ಐಕ್ ನರಬಲಿ ಕೊರೊಡು. ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು ಪಂಡ್ದ್ ಊರುಗು ಡಂಗುರ ಸಾರಾಯೆರ್. ನರಬಲಿಕ್ಕ್ ಏರ್ಲಾ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಎಂಕ್ ಪದ್ನಾಜಿ ಬಾಲೆಲುಲ್ಲ ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಬೊಡೆದಿಡ ಕೇನುವೆಂದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಬೊಡೆದಿ “ಉಂದು ಇರೆ ಬಾಲೆಲತ್ತ್ ಅವು ಎನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ಬಯ್ದಿ ಬಾಲೆಲು” ಪಂಡೊಲು. ಇನಿ ನಿನ್ನ ಬಾಲೆಲಾದುಪ್ಪು ಆಂಡ ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಕರ್ಲ್‌ನ್ ನಿನ್ನಕಂಟೆಲ್ಲ್ ಮಾಲೆ ಪಾಡಿಬೊಕ್ಕ ನಿಕ್ಕ್ ಬಾಲೆಲಾತಿನಿ ಪನ್ನಗ ಇರ್ನ ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕ್ ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿಂಡ್ ಬೂಡುದ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್ ಜತ್ತ್ ಪೋಯೊಲು ಬೊಡೆದಿ. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಬಲ್ಲಾಳ್ರ್ ಕಂಡೆವುದ ಗುತ್ತುಗು ತನ್ನ ತಂಗಡಿನಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಕೋಪೊಡು ಕೊರದೊಡು ಬತ್ತಿನ ತಗೆನ್ ತೂದು ಇಸಯ ತೆರೀದ್ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ಯಾನ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪೆದ್ದೊಂಬೆ, ಒಪ್ಪ ಪುಟಿನ ತಗೆನ್ ಪಡೆಯೆರ್ ಸಾಧ್ಯಜ್ಜಿ. ಎಂಕೊರಿ ಮಗೆ ಉಲ್ಲೆ ಆಯನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಲೆಂದ್ ಕಡಪುಡುವೊಲು. ಅಂಚ ಜಾಡಿದ ಕಲಿ, ಕಡ್ಯದ ಕುರಿನೀರ್ ಕೆರ್ಚಿದ ತಾರಾಯಿ, ಕಾಂಟ್ಯದ ಪೊದ್ದೊಲು ದೀದ್ ಕುತ್ತಿ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ತರೆ ಕಡ್ಪರೆ ತಯಾರಾನಗ ಭೂತ

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆದ್ ದೇವರಾಯ ನಿನ್ನ ಅರುವತ್ತನ ತಮೆರಿದ ಮೋಕೆಗ್ ಮೆಚ್ಚಿಯೆ. ಎಂಕ್ ಬಾಲೆದ ತರೆ ಬೊಡ್ಚಿ ಕಿನ್ನಿಕ ಬಿರೆಲ್ ಕುತ್ತುದು ನೆತ್ತೆರ್ ಕೊರ್ಲೆ. ಆಂಡ ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡುಡು ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್ ಆವೊಡುಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪಡವು ಜಾರುಂಡು. ಪಡವು ಜಾರಾವೊಂದು ಬಾವೆನ ಬಾವೆನ ಬೂಡುಗು ಬರ್ಪೆರ್, ಇನಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಂಡೆವುದ ಬೂಡು ಬತ್ತಿನಾಲೆಗತ್ತ್ ಇತ್ತಿನಾಲೆಗ್ ಪಂಡ್ದ್ ಮೋಕೆದ ತಂಗಡಿಗ್ ಮುತ್ತು ಕನವರೆ ಏಳ್ಗಂಗೆಗ್ ಪಡವುಡು ಪೋಪೆರ್. ಅಂಚ ಅವುಲು ಮುತ್ತುಗು ಮುರ್ಕುನಗ ಉಳ್ಳಾಯ ದೈವದ ಬಾಳ್ ಭಂಡಾರ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅವೆನ್ ಪತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೆವುಡು ನೆಲೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಪಡವುಡು ಮಾಯದ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಉಳ್ಳಾಯ ಸಾರಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲು ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ್ ಓಡಂತಾಯ ಗರಡಿ ಪೊಗ್ಗುದು, ಅಲ್ತ್‌ದ್ದ್ ಸುವರ್ಣ ಸಂತಾನದ ಕುಮಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ತಂಗಡ್ಯಲ್ಲು, ಸಿರಿಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಕಂಡೆವುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನೆಲೆ ಆಪಿನಿ. ಉಂದು ಕತೆ ಅತ್ತ್ ಐತಿಹ್ಯ. ಸತ್ಯ ಆದ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಕಂಡೆವುಡು ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ತುಳುವೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಶಾಸನ ಆದ್ ಕಂಡೆವುದ ಆಲಡೆ, ಧರ್ಮರಸು ಉಳ್ಳಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು. ಉಂದು ಪಾಡ್ದನದ ಸತ್ಯಲಾ ಅಂದ್. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸತ್ಯಲಾ ಅಂದ್. ಉಂದೇ "ಎರ್ಮಾಳ್ ಜಪ್ಪು, ಕಂಡೇವು ಅಡೆಪು" ಪಂಡ್ದ್ ಪುರಾಪುದ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಟ್ಟ್ ಅಡೆಪುದ ಕಂಡೇವುದ ಗುಟ್ಟು.

* * *

ತುಳುವೆರೆ ಆಲಡೆದ ಬೆರ್ಮೆರ್

'ನಾಗ ದರಿಪಾವೊಡು ಮೂಲ ಕೇನೊಡು' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ತುಳುಟ್ಟು ವಾಡಿಕೆದವು. ಅಂಚಾಂಡ ಮೂಲೊಗುಲಾ ನಾಗಗ್ಲಾ ಸಂಬಂಧ ದಾದ? ತುಳುವೆರೆಡ್ ಮೂಲನಾಗೆ ಪಂಡ ಯೇರ್? ಆಲಡೆ ಪಂಡ ದಾದ? ಆಲಡೆಗ್ಲಾ ಮೂಲಸ್ಥಾನೊಗುಲಾ ದಾದ ಸಂಬಂಧ? ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಬರ್ಪುಂಡು. 'ತುಳುನಾಡ ಬೆರ್ಮೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧೊಡು ಲೀಲಾ ಭಟ್ ಪನ್ಪೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಭೂತಾರಾಧನೆಡ್ ಆದಿಮೂಲ ದೈವವಾದ್ ಉಪ್ಪುನ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆತೊಂದಿನ ಶಕ್ತಿ ಅವು ಬೆರ್ಮೆ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಉಲಯಿ ಉಪ್ಪುನ ಬೆರ್ಮೆರ್ ತುಳುವೆರೆ ಆದಿಮೂಲದ ದೈವ. ಅವು ಭೂತ ಬೆರ್ಮೆ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಆರಾಧನೆ ದೆತೊನ್ನ ಬೆರ್ಮೆರ್ ಪಂಡ ವೈದಿಕೆರ್ನ ಚತುರ್ಮುಖ ಬೆರ್ಮೆ. ಜೈನೆರ್ನ ಯಕ್ಷ ಬೆರ್ಮೆ, ಅತ್ತಾಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗೇಶ್ವರೆ; ತುಳುವೆರ್ನ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರ್, ಭೂತಬೆರ್ಮೆರ್ ಅವು ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ. ಉಂದೇ ತುಳುವೆರೆ ಮೂಲ ನಾಗೆ.

ಸತ್ಯಾನಾಪುರತ್ತ ಸಿರಿನ ಕತೆಟ್ಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು, "ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರ್ ಸಂತಾನ ದಾಂತಿ ಕೊರದೊಡು ಉಪ್ಪುನಗ ಚಾಕಿರಿದ ಪೊಣ್ಣು ದಾರುಡ ಪನ್ಪೆರ್. ತರೆತೂದು ಎಣ್ಣೆದಾನ, ಮೈತೂದು ಕುಂಟುದಾನ, ಬಂಜಿ ತೂದು ಅನ್ನದಾನ ಮಲ್ತೊಂದು ಧರ್ಮೊಡು ಬದ್ಕ್‌ದಿನ ಎಂಕ್ ಇನಿ ಈ ಗತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೆಯ್ದಿನಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಲಕ್ಕರೆ ಆವಂದೆ ಪಾಸ್ಡ್ ಜೆಯ್ದಿನ ಎಂಕ್ ಈ ಗತಿ ದಾಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್? ಪನೊಂದು ಕನನೀರ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಆರ್ನ ಕನನೀರ್ ಲಂಕೆ ಲೋಕನಾಡ್ದ ಉರಿಬೆರ್ಮೆರೆ ಪಾದೊಗು ಬೂರುಂಡುಗೆ. ಉಂದು ಯೇರೆ ಕನನೀರ ಕೊಡಿ ಪನೊಂದು ಗೇನದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂನಗ ಬೆರ್ಮೆರೆಗ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಎರಮನೆಡ್ ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರ್ ಕನನೀರ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ. ಅಪಗ ಕುಲದೇವೆರ್ ಬೆರ್ಮೆರ್ ಬೆರಣ ರೂಪೊಡು ಬಿಕ್ಷೆ ನಟೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸತ್ಯನಾಪುರತ್ತ ಎರಮನೆತ್ತ ಎದುರುಡು ತೊಲಚಿ ಕಟ್ಟೆದ ದುಂಬು ಉಂತುವೆರ್. ಅಪಗ ಚಾಕ್ರಿದಾಲ್ ದಾರು ಪನ್ಪೊಲು ಎಂಕಲೆ ಬೂಡುಗು ವಾ ಗತಿಕೆಟ್ಟ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ಈ ನಟ್ಟುನಕಲೆಗ್ ದಾಲ ಕಡಮೆ ಇಜ್ಜಿ ಪನೊಂದು ತಡ್ಪೆಡ್ ಪಡಿ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕನಪೊಲು. ಆಂಡ ಬೆರಣೆ ಭಿಕ್ಷೆ ದೆತೊನುಜಿ ಯಾನ್ ಗತಿದಾಂತಿ ನಟ್ಟುನಾಯೆ ಅತ್ತ್. ಯಾನ್ ಈ ಇಲ್ಲಡ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಪತ್ತೊಡಾಂಡ

ಉಲಯಿ ಏಳದೆ ಯಮಗುಂಡೊಡು ಪಾಸ್ಡ್ ಜೆಯ್ದಿನ ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರ್ ಬರೊಡು, ಅರೆ ಕೈಯಿಡ್ದ್ ಯಾನ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಪತ್ತೊಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ಲಕ್ಕರೆ ತೀರ್ಜಿಡಲಾ ಆಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಣ ಎದುರುಡು ಉಂತುವೆರ್. ಅಪಗ ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಕ್ಕ್‌ದಾನೆ ಕಾರಣ ಪಂಡ ಲಂಕೆಲೋಕನಾಡ್ಡ್ ನಿನ್ನ ಆದಿ ಆಲಡೆ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದುಂಡು. ಅವೆನ್ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಲ್ಪೊಡು. ಆತ್ ಮಲ್ತಡ ನಿಕ್ಕ್ ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಈ ದುಂಬುದಂಚನೇ, ನಡಪುಲೆಕ, ಉಂತುಲೆಕ ಆಪುಂಡು, ನಿನ್ನ ಬೂಡೂದ ಸಿರಿ ಬೆಳಗುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಪತ್ತುಂಡು ಬೆರಣ ರೂಪದ ಬೆರ್ಮೆ. ಪಂಡಿ ಬಾಯಿ ದೊಂಡೆಡಾವೊಡ್ಡ ಭಿಕ್ಷೆದ ಬೆರಣೆ ಮಾಯಕ ಆಪುಂಡು. ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರೆಗ್ ತೆರಿವುಂಡು ಉಂದು ನಟ್ಟುನಾಯೆ ಅತ್ತ್ ಉಂದು ಎನ್ನ ಮೂಲದ ಬೆರ್ಮೆರೇ ಬಯ್ದಿನಿಂದ್. ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಡು ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರೆಗ್ ಏಳ್ ಏಳರೆ ವರ್ಸದ ಜವನಾದಿಗೆ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಆಪುಂಡು ಆರ್ ಸರ್ತ ನಡತೆರ್. ಊರು ಸೇರಾಯೆರ್ ಲಂಕೆಲೋಕನಾಡ್ಗ್ ಆಳ್ ಪತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಪಾರಿ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದಿನ ಬೆರ್ಮೆರೆ ಗುಂಡ ಮರತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಗುಂಡ ಕಟ್ಟಾಯೆರ್. ದೈವೊಲೆಗ್ ಬದಿಮಾಡ ಕಟ್ಟಾಯೆರ್. ಆಲಡೆದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಆಂಡ್ ಪುಣ್ಣಮೆದ ದಿನತಾನಿ ನಡತಿ ಜಾತ್ರೆಡ್ ಪತಿನ ಪಿಂಗಾರದ ಪಾಲೆದ ಪುರ್ಸಾದೊಡು ಗಂಧದ ಗುಳಿಗೆಡ್ ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿಡ್ ಸಿರಿ ಉದಿತ್ ಬತ್ತೊಲು. ಉಂದು ಸತ್ಯನಾಪುರತ್ತ ಸಿರಿ ಕತೆತ್ತ ನಾಗಮೂಲದ ಗುಟ್ಟು. ಆಲಡೆದ ಬೆರ್ಮೆ ಶಕ್ತಿದ ಪುಟ್ಟು.

ಅಂಚೆನೇ ನಂಕ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಕತೆಟ್ಟ್ ಕೆಮ್ಮಲಜೆದ ನಾಗ ಬೆರ್ಮೆರೆನ ಬಲೊಟ್ಟು ಚಂದುಗಿಡಿ ಕೋಲದ ಕೋಣೆಡ್ ಪಾಡಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ ಗೋಡೆ ಪುಡಾದ್ ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪಿನಿ. ಅಕುಲು ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡಿ ಪರಕೆ ಸಂದಾವುನು ಉಂದು ಮಾತ ಮೂಲ ನಾಗನ, ನಾಗಬೆರ್ಮೆನ ಕತೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುಂಡು. ಈ ಭೂಮಿಡ್, ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬೆರ್ಮೆ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಗರಡಿಲೆಡ್ ಆಲಡೆಲೆಡ್ ಬೆರ್ಮೆರ್ ಪ್ರಧಾನ ದೈವ ಆದುಂಡು. ಉಂದು ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ . ಉಂದು ನಾಗಬೆರ್ಮೆ. ನಾಗೆ ವನಪಾಲಕೆ, ನಿಧಿಪಾಲಕೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪಾಲಕೆ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಶಕ್ತಿನ್ ಒರಿಪುನ ದೈವ.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಆಲಡೆಲು ಆದುಪ್ಪುನ ಹಿರಿಯಡ್ಕ, ಕಬತಾರ್, ನಂದೊಳಿಗೆ, ಪಾದೆಬೆಟ್ಟು, ಕಂಡೇವು. ಮುಲ್ಪ ತೂಂಡ ತೋಜುಂಡು ಬೆರ್ಮೆ ಶಕ್ತಿದ ಉಲಯಿಡ್ ನಡಪುನ ನಾಗಶಕ್ತಿ. ಆಲಡೆ ಪಂಡನೇ 'ನಾಗನ ಮೂಲ' ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲ್ನ ಸಂಶೋಧನೆದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ ಪಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಉಚ್ಚು. ತಮಿಳ್ಡ್ ಅಲ್ ಅಲಂ ಪಂಡ ಇಸ. ಸರ್ಪೊಗು ಅಲವಾಯ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಪದೊಕ್ಕುಲು. ಅಲ+ಎಡೆ ಆದ್ ಆಲಡೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡ ನಾಗಮೂಲ. ಮಾತ ಆಲಡೆಲೆಡ್ಲಾ ಬೆರ್ಮೆರ್, ನಾಗೆ, ನಂದಿಗೋಣೆ, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ, ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ಈ ಶಕ್ತಿಲು ಉಪ್ಪುವ. ಪಂಡ ಉಂದು ಪೂರಲಾ ನಾಗಸಂಬಂಧಿ ಶಕ್ತಿಲು. ತುಳು ಚರಿತ್ರೆಗಾರೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ನಾಗಲೋಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಮುಲ್ಪ ನಾಗೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಜನಾಂಗ

ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕುಲು ಮುಲ್ತ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲು, ಅಕುಲು ನಾಗಲಾಂಛನ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲು ನಾಗಾರಾಧಕೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಆಧಾರವಾದ್ ನಂಕ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಒರ್ಮೆಲಾ ನಾಗನ ಕಲ್ಲುಲು, ನಾಗ ಬನೊಕ್ಕುಲು ನಾಗನ್ ಕುಸಿ ಮಲ್ಪರೆ, ಸಂತಾನ ಪಡೆಯರೆ, ಬೋಡಾದ್, ಜಕ್ಕೆಬಲಿ, ಆಶ್ಲೇಷ ಬಲಿ ನಾಗಮಂಡಲ ಕಾಡ್ಯನಾಟ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮತಾಚರಣೆ ನಡಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳು ಜನೊಕುಲೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಸಂತಾನೊಲೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮೂಲಸ್ಥಾನೊಲು ಉಂಡು. ಬರಿಬಂದ್ರೊಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನಂಚ, ಅಮೀನ್ ಮೂಲಸ್ಥಾನ, ಕೋಟ್ಯಾನ್, ಸಾಲ್ಯಾನ್, ಕುಮಾರನ್, ಬಂಗೇರ ಮೂಲಸ್ಥಾನೊಲೆನ್ ತೂಪ. ಮೂಲು ಮಾತ ಕಡೆಟ್‌ಲಾ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರ್ ಮೂಲ ದೈವ. ಕ್ರಿ.ಶ.7ನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ದು, 14ನೇ ಶತಮಾನ ಮುಟ್ಟ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳ್ದಿನ ರಾಜವಂಶ ಆಲೂಪ ವಂಶ. ಮೊಕುಲು ನಾಗಾರಾಧಕೆರ್. ಆಲು, ಆಲುವಾಯ್ ಪಂಡ ಸರ್ಪ ಆದಿತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಮೊಕಲ್ನ ವಂಶೊಗು ಆಲೂಪ ವಂಶ ಪಂಡ್ದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಆಲೂಪೆರ್ನ ಲಾಂಛನ ಐನ್ ಜಿಡೆತ್ತ ಸರ್ಪೆ. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಪಿರಾಕ್ದ ಪುದರ್ ಆಳ್ವಕೇಡ ಪಂಡ ಆಳೂಪೆರ್ನ ನಾಡ್. ಬೆಳ್ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ತಿಕಿನ ಒಂಜಿ ಶಾಸನೊಡು ಬೆರ್ಮೆರೆಡ್ದ್ ರಕ್ಷಣೆ ಆಯಿನ ಕುಲ ಪಂಡ್ದ್ ಆಲೂಪ ವಂಶೊಗು ಬಿರ್ದ್ ಉಂಡುಂದು ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ ಪಂತೆರ್.

ಇನಿ ತುಳುವೆರ್ನ ಆಲಡೆಲು, ಮೂಲ ಸ್ಥಾನೊಲು ನಾಗಮೂಲದ ಬನೊಕ್ಕುಲಾದೇ ಒರಿಯಂದೆ ವೈದಿಕ ಪ್ರಭಾವೊಡು ಮಹಾರುದ್ರೆ, ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರೆ, ವೀರಭದ್ರೆ ಈ ರೂಪದ ದೇವೆರೆನಕಲೆನ್ ಕೂಡುಪಾಡೊಂದು ದೇವಸ್ಥಾನೊಲಾದ್ ಜಾತ್ರೆ ನಡಪುಂಡು. ಉಂದು ಆಲಡೆಲು ತನ್ನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಾರ್ನಿಕ ಕಳೆವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಲಕ್ಷಣ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುವೆರ್ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ಪೊಡು ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಂತಾನದ ಆದಿಮೂಲದ ದೈವ ಬೆರ್ಮೆರ್, ನಾಗೆ ನಮ್ಮವಾದೇ ಒರಿಯೊಡು. ನಾಗಗ್ ತಂಬಿಲ ಕೊರ್ಕ, ತನು ಮಯಿಪುಗ, ಜಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಕೊರ್ಕ ಆಡಂಬರೊಗು ಬೋಡಾದ್ ನಾಗೋತ್ಸವ ಮಲ್ಪುನು ಬೊಡ್ಚಿ. ಬೆರ್ಮೆ ಶಕ್ತಿನ್ ಮೂಲೊಡೇ ಒರಿತೊಂದು ಪೋಯಿ.

* * *

ತುಳುನಾಡ್ದ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನಡ ಹಳೆಗನ್ನಡ

ಕನ್ನಡ ಎನ್ನಡ: ಪಂಚ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ತುಳುನಾಡ್ದ್, ತುಳುವೆರೆಡ್ ಅಕಲ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತುಳುತ್ತ ಲೆಕನೇ ನರನರೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ದನಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಮಲೆಯಾಳ ಈ ಐನ್ ಬಾಸೆಲು ಒಂಜೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ತಲ್ತ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋಂಡು. ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಮಗಲ್ಲೆಕ, ಮೆಗ್ದಿ ಪಲಿ ಲೆಕ ನೆತ್ತೆರ್ಕೂಟೂದ ಸಂಬಂಧದಂಚ ಒಂಜೆನ್ ಒಂಜಿ ಬುಲೆಪಾಂಡ್ ಬುಲೆಪಾವೊಂದು ಪೋಂಡು. ಓಡೆಮುಟ್ಟ ಬುಲೆಪಾಂಡ್ ಪಂಡ ಲಿಪಿ ಇತ್ತಿ ತುಳು ಬಾಸೆ ತನ್ನ ಲಿಪಿನ್ ಬುಡ್ದು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಸಾರವರ್ಸದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊನು ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡೊಂದು ಪೋಂಡು. ಅಂಚಿತ್ತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆ, ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾತ ದೇಸೀ ಭಾಸೆಲೆಗ್ ತಮೆರಿ ಆದ್ ಉಂತುದಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಸೆದ ಸ್ಥಿತಿ ಇನಿ ಓಡೆಮುಟ್ಟ ಪೋತುಂಡು ಪಂಡ ಎನ್ನರೆನೇ ನಾಚಿಕೆ ಆಪುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಕನ್ನಡ ಕ್ಲಾಸುಲು ಮುಚೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಉಂಡು. ತುಳುವೆರ್ನ ಜೋಕುಲು ಇದಮುಟ್ಟ ಕನ್ನಡದ ಕಡ್ಡಿಡ್ ಬರೇದ್ ಆ ಆ ಇ ಈ ಗೀಚ್‌ದ್ ಗಂಜಿ ತೆಲಿ ಪರಿನಕುಲು ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಪೋನಗ ಕನ್ನಡ ಬೊಡ್ಚಿ ಹಿಂದಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆವು ಪನರೆ ಪತ್‌ದೆರ್. ಉಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಲ್ಲ ದುರಂತ.

ಯಾನ್ ಇನಿ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ ಕನ್ನಡದ ಜೋಕುಲೆನ್ ತಾದಿತಪ್ಪಾವುನೆತ್ತ ಗುಟ್ಟು ತೆರಿಪಾವರೆ, ಕನ್ನಡದಕುಲು ಸ್ವಂತ ತೀರ್ಮಾನದಕುಲತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಲಾ ಉಂದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಉದರ್ಮೆ ಆದುಂಡು. ಪಿಯುಸಿದ ಅಡ್ಮೀಷನ್ ಆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುವೆರ್ನ ಜೋಕುಲು, ಮೂಲ ಕನ್ನಡದ ಜೋಕುಲು ರಡ್ಡನೇ ಬಾಸೆ ಹಿಂದಿ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಅವು ದಾಯೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡತ್ತ ಪಂಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಇದೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥಗಂಟೆ ಅಕಲ್ಡ ಪಾತೆರಿಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ದೆತೊನುವೆರ್. ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ದಾರವಾಡ, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲೆಡ್ದ್ ಬಯ್ದಿನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕನ್ನಡನೇ ಬೋಡು. ಕುಡ್ಲದಕಲೆಗ್ ತುಳುನಾಡ್ದಕಲೆಗ್ ಹಿಂದಿ ಬೋಡು, ಕನ್ನಡ ಬೊಡ್ಚಿ. ಜೋಕುಲೆಗ್

ಜೋಕುಲ್ನ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್‌ಗೆ ಇನಿ ಉಂದೊಂಜಿ ಫ್ಯಾಶನ್ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು.

ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಇನಿ ನಮನ್ ನಮ ಮಾರೊಂದುಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲವು ಉಪಕಾರ ಮಲ್ತೆರ್ಡ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ನಮನ್ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಯೇತ್ ದೊಂಕರೆ ಆಪುಂಡು, ಆತ್ ದೊಂಕಿಯೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಬಾಸೆ ನಂಕ್ ತುಳು, ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ಮಲ್ಲೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಪೊರ್ಲು ತೋಜಿಂಡ್. ಆಂಡ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತಿನಾಯನ್ ಅಮ್ಮೆಂದ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಆಪುಜಿಂದ್ ನಂಕ್ ಯೇರ್ ಪನೊಡು? ನಮ್ಮ ದೇಶದ, ರಾಜ್ಯದ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆನ್ ಪನ್ಪಿನ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಅವು ನಮ್ಮ ಬಾಸೆಡ್ ಓದುಂಡ ಮಾತ್ರ ಉಡಲ್ಗ್ ಸೆಡ್ಯುಂಡು ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಾಯಿಪಾಠ ಕಲ್ತಿ ಬಾಸೆಡ್ ಮುಟ್ಟುಜಿ. ಇನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಳಾಪುಂಡು, ಜೋಕುಲ್ನ ಬುದ್ದಿ ಹಾಳಾಪುಂಡು ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊಲು ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಜೋಕುಲು ಹಾಳಾಪೆರ್, ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ್ ತೂಪುಜೆರ್, ಬದ್ಕ್ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಆವೊಂದುಂಡು ಉಂದೆಕ್ಕ್ ದಾದ ಕಾರಣ? ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮಡ ಉಂಡು. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತ ಕಾರಣ ಒಂಜೇ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ನಮಡ್ದ್ ದೂರ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಯೇರಾ ಒರಿ ಮರನಿ ಫಸ್ಟ್ ಪಿಯುಸಿಗ್ ಸೇರರೆ ಬನ್ನಗ ಪಂಡೆ ಕನ್ನಡ ಬೇಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಓಲ್ಡ್ ಕನ್ನಡ ಇದೆ. ಇನಿತ್ತ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಓಲ್ಡ್ ಆದ್ ಪೋಂಡು. "ಓಲ್ಡ್ ಈಸ್ ಗೋಲ್ಡ್" ಪಂಡ್ದ್ ಅಕಲೆಗ್ ಗೊತ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ–ಉಂದೆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುನಕುಲು ಯೇರ್?

ಹಳೆಗನ್ನಡ ಇಜ್ಜಿ: ಪಿಯುಸಿ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಡು ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಪೋಡಿಗೆ ಯೇರೆಗ್ಲ ಬೊಡ್ಚಿ. ಹೈಸ್ಕೂಲ್ದಂಚ ಗ್ರಾಮರ್ ಆವಡ್, ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಪದ್ಯೊಲಾವಡ್ ಮುಲ್ಪ ಇಜ್ಜಿ. ಪಂಪನನಾ, ರನ್ನನನಾ ಒಂಜಿ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪದ್ಯ ಬಜೀ ರಡ್ಡ್ ಪುಟತ್ತ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಉತ್ತರ ಬರೆಯರೆ ಹೊಸಗನ್ನಡೊಡೇ. ಅವುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಮಾಸ್ಟ್ರ್‌ನಕುಲು ತಿಕಿಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಆ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪದ್ಯ ಪಾಠದ ಪೊರ್ಲು ವಾ ವಿಷಯೊಡುಲಾ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಅಂಚಾದ್ ಯೇರ್ಲಾ ಹಳೆಗನ್ನಡೊಗಾತ್ರ ಪೋಡ್ಯುನು ಬೊಡ್ಚಿ. ಕುಡೊಂಜಿ ದಾದ ತೊಂದರೆ ಪಂಡ ಕನ್ನಡ ಸ್ಕೋರಿಂಗ್ ವಿಷಯ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂತೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕೆರೇ ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಫ್ರೆಂಚ್, ಹಿಂದಿ, ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಸೆದಕುಲು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕನ್ನಡದಕುಲು ಕೈ ಕುದ್ಯ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ಲಾ ಜೋಕುಲು ಕನ್ನಡದಂಚಿ ಬರ್ರೆ ಪೋಡ್ಯುವೆರ್.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಂ ಶಾಲೆಲು: ಇನಿ ಮಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ಕಂಠಕ ಪಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಂ ಶಾಲೆಲು ಬೊಕ್ಕ ಸಿಬಿಎಸ್ಸಿ ಶಾಲೆಲು. ಅಕಲೆಗ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ್ಮಿಷನ್ ತಿಕ್ಕೊಂಗೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಬೋಡು. ಬೊಕ್ಕ ಬೊಡ್ಚಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವು ಮಲ್ಲಕಲ್ನ ಶಾಲೆ. ಹಳ್ಳಿದಕುಲು ಬಡವೆರ್, ಕಾಸ್ ದಾಂತಿನಕುಲು ಅಡೆ ಬರ್ಪುಜೆರ್. ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸಕೆರ್, ಮಂತ್ರಿನಕುಲೇ ಅಂಚಿನ ಸಾಲೆ ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಕನ್ನಡ

ಪೆಜ್ಜರೆನೇ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಅಂಚಾಂಡ ಕನ್ನಡದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿರೋಧಿಲು ಯೇರ್? ಕನ್ನಡೊನು ಕಾಪುನ ಜಬದಾರಿ ಇತ್ತಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಲು ಇಂಚಮಲ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕನ್ನಡೊಗು ಈ ಗತಿ ಬಯ್ದಿಂಡ್. ಕೇರಳ ತಮಿಳ್ನಾಡ್ದಂಚಿನ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಮಲೆಯಾಳ, ತಮಿಳ್‌ಗ್ ಇತ್ತಿನ ಮರ್ಯಾದಿ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಕನ್ನಡೊಗು ಇಜ್ಜಿ. ಪಂಡ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಗೇ ಕನ್ನಡ ಬೊಡ್ಚಿ. ಉಂದು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮಲ್ತಿ ಮೋಸಂದೇ ಪನೊಡು. ಸರಕಾರ ದಾಯೆ ಕಾನೂನು ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ? ಕನ್ನಡೊಡು ಕಲ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಮೆಡಿಕಲ್, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಲೆಗ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಅವಕಾಶ ಪನ್ಪಿನ ಕಾನೂನು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕನ್ನಡದ ಮೋಕೆ ಬರಂದೆ ಇತುದುವಾ?

ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ: ಕುಡೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು ಪಂಡ ಇನಿತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕ ಸಮಿತಿದಕಲ್ನ ದುಂಬುದಲೆಕ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ, ಪುರಾಣದ, ಸರ್ವಧರ್ಮದ ಅಭಿಮಾನ ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ, ಕೃಷಿ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುನಂಚಿನ ಪಾಠೊಲು ಇನಿ ತಿಕ್ಕುಜ. ಒವುವಾ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡೊಗು ತಿಕಿನ ಸಾಹಿತಿಲು, ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಇತ್ತಿನ ಕೂಟೊಲು ಸೇರೊಂದು ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಜೋಕುಲ್ನ ಮನಸ್‌ನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪರೆ ಆವಂದಿನ ಜನೊಕುಲು ಆಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಈ ತಪ್ಪು ಆವೊಂದುಂಡು. ಜೋಕುಲೆನ್ ಪೋಡ್ಯಾವುಲೆಕ ಪುಟ ಓಪನ್ ಮಲ್ಪುನಗನೇ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಪಾಠ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಜೋಕುಲು ಕನ್ನಡದಂಚಿ ತನ್ನಾತೆಗೆ ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಅಕಲೆಗ್ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುಲೆಕ ಆಪಿನ ಪಾಠಪುಸ್ತಕ ಬೋಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಭಾಷಾ ಕ್ಲಾಸುಲು ಜೋಕುಲ್ನ ಮನಸ್‌ನ್ ಹಗುರ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ ಉಪ್ಪೊಡು.

ಕನ್ನಡ ಕಡ್ಡಾಯ: ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಆಯಿನ ಕನ್ನಡೊನು ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಲ್ಪುನ ವಿಧೇಯಕ ಅಸ್ತ್ರ 2015 ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗೊಲ್ದು ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನೊಡು ಮಂಡನೆ ಆಂಡ್. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಲ್ನ ಸವಾರಿನ್ ತಪ್ಪಾವರೆ ಬೋಡಾದ್ ಈ ಕಾನೂನು ಕನವರೆ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ನೆತ್ತ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಮಾತಾ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಒಂಜನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ 10ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ಮಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ಕಲ್ಪಾವುನ ಕಡ್ಡಾಯ. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ತತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಶಾಲೆಲೆನ ಮಾನ್ಯತೆ ರದ್ದಾಪುಂಡು. ಈ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕನ್ನಡೊಗು ಒಂತೆ ಮರ್ಯಾದಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇಜಿಂಡ ಒಂಜಿ ದಿನ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನಡ ಪನ್ಪಿ ಸ್ಥಿತಿ ಬರ್ಪೆ ದೂರ ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಕ್ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪಾಪಿನಿ ದುಂಬುದ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಲ್ನ ಸಾಲುಲು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಏರುತಿಹುದು ಹಾರುತಿಹುದು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ ತೋರುತಿಹುದು ಹೊಳೆದು ಹೊಳೆದು ಬಾನಿನಗಲ ಪಟಪಟ ಕೃಷಿ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟಾವುನ, ಪರೋಪಕಾರೊನು ಲೆತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂತೆಗೆ ಹೋದನು ಬೀಮಣ್ಣ ಹಿಂಡಿಯ ಕೊಂಡನು ಹತ್ತುಮಣ ಅಂಚೆನೇ "ಇಟ್ಟರೆ ಸೆಗಣಿಯಾದೆ ಸಟ್ಟಿದರೆ ಕುರುಳಾದೆ ಸುಟ್ಟರೆ ನೊಸಲಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೋ ಎಲೆ

ಮಾನವಾ" "ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ ಬಾಳೆಯ ತೋಟಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ" ಪನ್ಪಿನ ಪದೊಕ್ಕಲು ಜೋಕುಲ್ನ ಮನಸ್ಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೋಕೆನ್ ಪುಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಅಜ್ಜಿ ಬಂದಳು' ಪನ್ಪಿನ ಪಾಠ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನೆಂಪಾನಗ ತುಳುನಾಡ್ದ ಅಜ್ಜಿ ಕಣ್ಣ್ ದಿಂಜುವೊಲು. ಇನಿತ್ತ ಪಾಠೊಲು 'ರೈನ್ ರೈನ್ ಗೋ ಎವೇ' ಪನ್ನಗ ಊರುಗು ಬರ್ಸ ಬರಂದೆ ಬರಗಾಲ ಆವೊಂದುಂಡು. ಮಾತೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಜೋಕುಲ್ನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬರಗಾಲ ಬರಂದಿಲೆಕ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುಲೆಕ ಕನ್ನಡ ಒರಿಪುಲೆಕ ಮಾತೆರ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು.

* * *

ದತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕಂಡ–ಇನಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ದಂಡ

ಜೂನ್ ತಿಂಗೊಲು ಸುರುವಾಪುಂಡು ಪನ್ನಗ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಬೈಲ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಉರಲ್ದ ಸೊರ ಕೇನೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲೊಡು ಲಕ್‌ದ್ ಕಿದೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಎರ್ಲೆಲೆಗ್ ಬೈ ಅರ್ಕಂಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಂಡೊಗು ದೇರೊಂದು ಪೋದು ದಪ್ಪರೆ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ 'ಉರಲ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿ ದಪ್ಪರೆ ಕಂಡಲಾ ಇಜ್ಜಿ' ಪನ್ಪಿ ಗತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಜನೊಕುಲು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾಯೆರ್. ಕಂಡದ ಬೇಲೆ ಬುಡಿಯೆರ್ ಕಂಪೆನಿಲೆಗ್ ಆಫೀಸ್ಲೆಗ್, ಮಾಲ್ಲೆಗ್, ಶಾಲೆಲೆಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋವರೆ ಪತಿಯೆರ್. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಕೆಸರ್ ರೆಂಕರೆ ಯೇರ್ಲಾ ತಯಾರಿಜ್ಜೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪೊರ್ಲುಡು ಬದ್ಕರೆ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ. ಯಾನಿತ್ತೆ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ಇಸಯ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಉಂತರೆ ದಾನೆ ಕಾರಣ? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯರೆ.

ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್: ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆರೆ, ಪಿಜ್ಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಂತಿನಾಯೆ ಇತ್ತಿನಾಯಡ ಸಾಲ ಕೊನೊಪೆ. ಸಾಲ ದೆತೊನಿನಾಯೆ ದಣಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋದು ಸಾಲ ಸಂದಾವೆ. ಅಲ್ತೇ ಸುರುವಾಪುಂಡು ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ದಣಿಪಾಟ. ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಬರೊಡ್ಡ ದುಂಬು ವರ್ಗದಾರೆ, ಪಟ್ಟೆದಾರೆ, ಮೂಲಗೇಣಿದಾರೆ, ಚಾಲಗೇಣಿದಾರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಬುಡಿಒಕ್ಕೆಲ್ ಪನ್ಪಿನ ವಾಡಿಕೆ. ಅಕುಲು ಬೆನ್ಪಿನಕುಲತ್ತ್ ಬೆನ್ಪಾವುನಕುಲು. ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿ ಇತ್ತಿನಕುಲು ತನ್ಕುಲ್ನ ಭೂಮಿನ್ ಭೂಮಿ ದಾಂತಿನಾಯಗ್ ಬೆನರೆ ಕೊರ್ದು ಆಯಡ ಗೇಣಿ ದೆತೊನುವೆರ್, ಗೇಣಿ ಪಂಡ ಕಾಸ್ದ ರೂಪೊಡಾದುಪ್ಪು, ಭೂಮಿಡ್ ಬುಲೆವುನ ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ ಬೈ ಬಾರ್ದ ರೂಪೊಡಾದುಪ್ಪು. ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊಗು ಈತ್‌ಂದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅವೆನ್ ಆಯೆ ವರ್ಸಲ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪೊಡು. ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಜಂದಾಂಡ ಬೇಷ ತಿಂಗೊಲ್ಡು ಸಾಗೊಳಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಆಯೆ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್ಕೊಡು. ಕಂಡೊಗು ನಾಯೆರ್ ಕೊನವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಡು, ಇಜ್ಜಿಡ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್ಕಾವೆರ್. ಉಂದು ಎಚ್ಚ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನಿ ಚಾಲಗೇಣಿ ಪದ್ಧತಿಡ್. ಮೂಲ ಗೇಣಿದಕಲೆಗ್ ಈತ್ ಕಷ್ಟ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕಲೆನ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ದೆಪ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಕುಲು ಒರ್ಸ ಒರ್ಸ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಪಿ ನಕುಲತ್ತ್. ಮೂಲಗೇಣಿ ಪಂಡ ಕೃಷಿ ದಾಂತಿನ ಭೂಮಿನ್ ಅಕುಲು ದುಂಬೇ

ಈತ್ಂದ್ ದೊಡ್ಡು ಕೊರ್ದು ಗೇಣಿಗ್ ಒಯಿಸೊನುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಕುಲು ದಣಿಕ್ಕ್ಲ್ನಕಲೆಗ್ ಎಚ್ಚ ಬಗ್ಗೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ. ಕೂಲಿಬೇಲೆಗ್, ಬುಟ್ಟಿಚಾಕಿರಿಗ್ ದಣಿನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋವೊಡುಂದು ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಚಾಲಗೇಣಿದಕಲೆಗ್ ಮುಡಿತ್ತಡೆ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡೊಗು (80ಸೆಂಟ್ಸ್) 18 ಮುಡಿ ಅರಿ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಡು. ಸ್ವಂತ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪುನ ಆಸೆಗಾತ್ರ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಬಡವೆರ್ನ ಶೋಷಣೆ ಆವೊಂದೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ದಣಿಕ್ಲುನಕುಲು ಬಡವೆರ್ನ, ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕಲ್ನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡುನು, ಅಕಲೆನ್ ವಾಲಯಿ ಕುಲ್ಲಾವೊನ್ನು, ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುನು ಇಂಚಮಾತ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಭೂಸುಧಾರಣೆ/ದತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕಂಡ : ಈ ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ಪದ್ಧತಿನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಶೋಷಣೆನ್ ತಪ್ಪಾವರೆಗಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಕಾನೂನು ಭೂಸುಧಾರಣೆ. ಪಂಡ ಯೇರ್ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪುವೆ ಆಯಗ್ ಆ ಭೂಮಿ ಸಂದೊಡು. ಅಯಿಟ್ಟೊಂಜಿ ಅರ್ಥಲಾ ಉಂಡು. ಆಯೆ ಬೆನೊಂದುಪ್ಪುನ ಭೂಮಿ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಆಯನ ಅಜ್ಜೆನಾ ಪಿಜ್ಜೆನಾ ಅನುಭವಿಸೊಂದಿತ್ತಿನ. ಅಕಲೆಗ್ ಸಾಲ ಕೊರ್ದು ಬಲತ್ಕಾರೊಡು ಆ ಭೂಮಿನ್ ಸ್ವಾದೀನ ಮಲ್ತೊಂದು ಆಯಗೇ ಗೇಣಿಗ್ ಕೊರ್ತಿನಿ. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ತೆರೀದೇ ಸರಕಾರ ಈ ಕಾನೂನು ಕನದ್ಂಡ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಸರಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಪಂಡ ಭೂಮಿ ಸುಧಾರಣೆ ಆಪುಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆ ಎನ್ನನೇ ಭೂಮಿ ಪನ್ಪಿ ಮೋಕೆಡ್ ತೋಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬೆನ್ಪೆ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ. ಆಂಡ ಆಯಿನಿ ಬೇತೆನೆ. ಡಿಕ್ಲರೇಷನ್ಡ್ ಭೂಮಿ ತಿಕ್ದ್ 18 ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಎಂಚ ಮಾರುನುಂದು ತೂಪಿನಕುಲು ದಿಂಜ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ಇನಿ ಕಂಡೊಲು ಪೂರ ಮಣ್ಣ್ ದಿಂಜಾದ್ ಫ್ಲಾಟುಲಾತಿನಿ. ಅವು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್. ಕರ್ನಾಟಕೊಡು 1965 ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಲ್ಡು ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. 1957ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಜತ್ತಿ ಕಮಿಟಿ ಆನಗನೇ ಯೇತೋ ಭೂಮಾಲೀಕೆರ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕಲ್ನ ಕೈಡ್ದ್ ಭೂಮಿನ್ ದೆತೊಂಡೆರ್. ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ 1974ಡ್ದ್ 1977 ಮುಟ್ಟ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರ್ಮ್ ಟ್ರಿಬೂನಲ್ದ ಮೂಲಕ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕಲೆಗ್ ಭೂಮಿ ಕೊರುಂಡು. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಒರಿ ಕಮಿಷನರ್ (ಎ.ಸಿ) ಬೊಕ್ಕ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮೆಂಬರ್ನಕುಲು ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಗೇಣಿ ಚೀಟ್, ಗೇಣಿ ರಶೀದಿ, ಯೇರ್ನ ಪುದರ್ದ್ ಉಂಡು ಆಯಗ್ ಹೇಳಿಕೆ ದೆತೊಂದು ಜಡ್ಜ್ಮೆಂಟ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದಣಿ ಕೊರ್ಲೆ ಆಪುಜಿ ಪಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಕೇನರೆ ಇಜ್ಜಿ. ವಾ ಹೈಕೋರ್ಟುಡು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟುಡುಲಾ ಆ ಕೇಸುಲು ಉಂತುಜಿ. ಒಕ್ಕೆಲ್ದಾಯಗೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದು ಕರ್ನಾಟಕೊಡೇ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿ ಆದ್ ಯೇತೋ ಜನ ಚಾಲಗೇಣಿ, ಮೂಲಗೇಣಿದಾರೆರ್ ಭೂಮಾಲೀಕೆರಾಯೆರ್ ಕಂಡೊಡು ದತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಕಲ್ನ ಜೋಕುಲು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಇನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಬೇಲೆಡುಲ್ಲೆರ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಯೇರೆಗಾಂಡಲಾ ಈ ಸುಖೊಕ್ಕು ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾರಣಂದ್

ನೆಂಪು ಬರ್ಪುಂಡಾ? ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಿ ಆದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತು, ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆದಿತ್ತಿ ಕಾಲ. ಅಪಗದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಭೂಮಸೂಧೆ ಕಾನೂನು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಬಡವೆರ್ನ ಪರವಾದ್ ಜಾರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕ್ರಾಂತಿದ ಫಲ ಇನಿ ದಾನೆ ಆಂಡ್?

ಕಂಡ ಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂದುಂಡು: ಮುಡಿತ್ತಡೆ 18 ಮುಡಿ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ಕಂಡೊಲು ಇನಿ ಪಾರಿ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದು ಪೋತುಂಡು. ಅಜ್ಜೆ ಕೋಮಣ ಕಟೊಂದು ದತ್ತ್‌ದ್ ಮಗನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ ಮಗೆ ಮಲ್ಲಾವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಭೂಮಸೂದೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭೂಮಿ ತಿಕ್ಂಡ್ ಎಂಚಾಂಡಲಾ 18 ವರ್ಸ ಕಾತೆರ್. ಅಂಚಿಡ್ದ್ ಅಮ್ಮೆ ಸೈತೆ. ಜೋಕುಲು ಲಡಯಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ದಾಯೆ ಭೂಮಿಗಾತ್ರ. ಗೇಣಿ ಕೊರ್ರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಲಡಯಿ ಮಲ್ದಯೆರ್. ಅಂಚ ಕಂಡ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ತುಂಡು ತುಂಡೇ ಮಾರಿಯೆರ್. ಓಲಾ ಪೋದು ಫ್ಲಾಟ್‌ಡ್ ಕುಲಿಯೆರ್. ದೆತೊನಿನಾಯೆ ಕಂಬುಲ ಗಿಡವೊಂದಿತ್ತಿ ಬಾನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ನಿಗಿತ್‌ದ್ ಸೈಟ್ ಮಲ್ತೆ, ಫ್ಲಾಟ್ ಕಟಿಯೆ. ದತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕಂಡ ಕಾನೂನು ಮಣ್ಣ್ ತಿಂದ್ ಪೋಂಡು. ಉಂದು ಭೂಸುಧಾರಣೆ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಪೂರ ದಾನೆ ಕಾರಣ ಪಂಡ ಸರಕಾರದ ಯೋಚನೆ ಕಾನೂನು ನಿಜವಾದ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ. ಆಂಡ ದಾಲಾ ಕಷ್ಟದಾಂತೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಭೂಮಿ ತಿಕಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಇಂಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಬೆಂತಿನ ಯೆರಿಯೆರ್ ದಣಿಕ್ಕ್ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಸಂದಾದಿನ ಯೇತುಪ್ಪು? ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಆ ಮಣ್ಣ್ ಪುರಿಂಚಿದ್ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ನಗ ಆಯನ ಮೈಯಿಡ್ದ್ ಪೋತಿನ ಬೆಗರ್ ಯೇತಾದುಪ್ಪು ಪಂಡ್ದ್ ಯೇರೆಗ್ ತೆರಿವು? ಉಂದು ಮಾತ ಬೇಷದ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ವರ್ಸಲಾ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಇನಿ ಉರಲ್ದ ನಿರೆಲ್ಲಾ ತೋಜೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಬೈದ್‌ಜಿಡ ಕಂಡ ಪಡಿಲ್ ಬೂರಂದೆ ಸಾಗುವಳಿ ಆವೊಂದು ಇತುದುವಾ ದಾನ್ನಾ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

* * *

ತುಳು ಲೋಕೊಡು 'ಮನು' ಇಡ್ಯೆರೆನ ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ 'ಬಲಿ'

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒರಿಯೊಡಾಂಡ ಬಾಸೆ ಒರಿಯೊಡು ಎಂಚ ಒರಿಯೊಡು? ಮೂಲ ಸುಪೂರ್ನು ಪತೊಂದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಮದಪಂದೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆನ, ಊರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕಾರಕಜವು ಆವಂದೆ ಒರಿಯೊಡು ಬುಲೆವೊಡು. ಇನಿ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಅಂಚಿನ ಸಂದರಪ್ಪು ಬರೊಂದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ತುಳು ಭೂಮಿಲು, ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಲು ರೈತೆರೆ ಕೈಯಿಡ್ದ್ ಪೋದು ರಕ್ಕಸ ಬುದ್ಧಿದಕಲ್ನ ಕೈ ಸೇರ್ದ್ ಅಕ್ಕಸ ನಿಲ್ಕುನ ಮಾಡೊಲು ಲಕೊಂದುಲ್ಲ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಓಟು ದೆತೊಂದು ನಂಕೇ ಕಾಟಗೂರೊಂದುಪ್ಪುನ ಜನ ನಾಯಕೆರ್ ಪನ್ಪಿನಕುಲು 'ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ' ಯೋಜನೆದಂಚಿನ ತುದೆತಿರ್ಗಾವುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ನೀರ್ ದಾಂತಿಲೆಕ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೇಷಡ್ ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸೊಗು ದಪ್ಪುನ ಉರಲ್ ಕೇನೊಂದುತ್ತಿನಲ್ಪ ಇನಿ ಮಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆನ ಬಾಂಗ್ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸತ್ತ್ವಲಾ ಅಯಿತ ಉಲಯೇ ದೆಂಗ್‌ದುಪ್ಪುನವು. ಅಂಚಾಂಡ ತುಳುತ್ತ ಮೂಲ ಮುತೊಂದುಪ್ಪುನ ಈ ಕಾಲೊಡು ಬಾಸೆ ಒರಿಪುನ ಒಂಜೇ ಸಾದಿ ಪಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿ..

ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತೆರಿೀದುಂಡು ಬೇತೆ ವಾ ಬಾಸೆಲೆಗ್ಲಾ ಕಡಮೆದಾಂತಿನ ಸಂಪೊತ್ತು ನಮ್ಮ ತುಳುಟ್ಟು ಉಂಡು. ಎಂಟನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ಸೇರಾವುನ ಬೊಬ್ಬೆ, ತುಳು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ತುಳುಕ್ಕು ಅಕಾಡೆಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಲೆಡ್ ತುಳುಕ್ಕು ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ದ್‌ಂಡ್. ಲೋಕತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದಂಚಿನ ಪೆರ್ಮೆದ ಪರ್ಬೊಲು ನಡದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಪ್ಪುನವು ತುಳುಟ್ಟು ವಾ ರೀತಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೊಂದುಂಡು? ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಎಂಕ್ ನೆಂಪಾಯಿನಿ ಮನು ಇಡ್ಯೆರೆನ "ಬಲಿ' ಪನ್ಪಿನ ನಾಟಕ. 1989ನೇ ಇಸವಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಚ್ಚಿದ ಮನೆಟ್ಟ್ ಕುಲಿನ ಈ ನಾಟಕ ತುಳುನಾಟಕ ರಂಗೊಗು ಒಂಜಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದ ಕಾಲೊನು ತೋಜಾದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಯೇತುಂಡು? ತುಳು ಪಂಡ ಮಂಗ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಅತ್ತ್, ಸೊಂಟೊಡ್ದು ತಿರ್ತ್‌ದ ಶಬ್ದೊಲೇ ಹಾಸ್ಯ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಬಾಸೆ ಪಂಡ ತೆಲಿಪಾರೆಗಾದೇ ಉಪ್ಪುನವುಂದು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಇನಿ ನಾಟಕೊಲು, ಸಿನೆಮೊಲು ಬರೊಂದುಂಡು. ಕಾಸ್

ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ನೂದು ದಿನ, ಇರ್ನೂದು ದಿನ ಥಿಯೇಟರ್ಲೆಡ್ ಸಿನೆಮೊಲು ನಡತೊಂದುಂಡುಂದು ಪೇಪರ್ಲೆಡ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಎನ್ನೊಡಾಯಿನಿ ದಾದ ಪನ್ನಗ ಯೇತ್ ಸಿನೆಮೊಲು ಬತ್ತ ಪನ್ಪಿನ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್ ಯೇತ್ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ಅಯಿತ ಬಾಸೆ ಎಂಚ ಉಂಡು? ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅಂಶ ಯೇತ್ ತೋಜುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು.

ಮನು ಇಡ್ಯೆರೆನ 'ಬಲಿ' ನಾಟಕದ ಪುದರ್ ಕೇನ್ನಗನೇ ಎಂಕ್ ಸುರು ತೋಜುನು ಪಂಡ ಇನಿ ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ 'ಬಲಿ' ಆತಿನ ಸತ್ಯ. ಆನಿ ವಾಮನೆ ಬಲಿ ಕೈಡ್ದ್ ಬಾಸೆ ದೆತ್ತೊಂದು ಮೋಸ ಮಲ್ತೆ. ಇನಿತ್ತ ವಾಮನ ಅಬತಾರದಕುಲು ಕಾಸ್ದೆತೊಂದು ಮೋಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಬಲಿ ಅಪಿನಿ ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ತುಳುಬಾಸೆದೊಟ್ಟುಗು ವಾಮನನಕ್ಕುಲ್ಲಾ ಬಲಿ ಆಪೆರ್. ಅವು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್ ಮನು ಇಡ್ಯೆರೆನ ಬಲಿ ನಾಟಕದ ಬಾಸೆದ ಬಲ ದಾದಂದ್ ಪನ್ಪಿನನೇ ಈ ಬರವು.

'ಬಲಿ' ನಾಟಕದ ಕತೆಟ್ಟ್ ಪುರಾಣದ ಆಯ ಉಂಡು. ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆನ ಮಾಯ ಉಂಡು. ದೇವತೆಲ್ಕ ರಕ್ಕಸೆರ್ನ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರದ ಸೋಯ ಉಂಡು. ಅಧಿಕಾರ ಪಟ್ಟದ ಸುರ್ಪ, ಪೊಣ್ಣಿನ ರೂಪ ತುಳುನಾಡ್ದ್ ಎಂಚ? ಮಿತ್ತ ಲೋಕೊಡು ಎಂಚ? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾವುನಂಚೆನೇ ತುಳುವೆರೆನ್ ಬಾಸೆದೊಟ್ಟುಗೇ ಮೋಸದ ಉಗ್ಗೆಲ್ಗ್ ನೂಕುನ ಕತೆ ಮೂಲುಂಡು. ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ ಬಲಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಅರಸು. ತುಳುವೆರ್ನ ತುಡಾರ ಪರ್ಬ ಭೂಮಿಪುತ್ರನ ಬಲಿ ಪರ್ಬ. ನಾಟಕೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆ ತಿರ್ತಪಂತೆ ಅವು ಭೂಮಿ ಸೊರ್ಗದ ಸಂಕೇತ ಆಯಿನಂಚೆನೇ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ತಿರ್ತಜಾತಿ, ಬಡವೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ದಾಂತಿನಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಪಂತೆ ಬೇಧೊನು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕಲ್ಜಿಗ ಭೂಮಿಡ್ ಇತ್ತಿಜಿ. ಅವು ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದಕುಲು ಭೂಮಿನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪರೆ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರಿನಿ. ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸೊರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ದಿನಾಯೆ ಸೊರ್ಗ ಪಂಡ ಕೃಷಿತ್ತ ಉಲಯಿ ಉಂಡು. ಅವು ತುಳುನಾಡ್ದ್ ಉಂಡುಂದು ಬಾಸೆದ ಬಲೊಟ್ಟು ತೋಜಾದೆರ್. ಬಲಿಕ್ಕ್ ತರೆಪಟ್ಟದ ಪಾತೆರೆ ಬರೆತಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಪಂತೆರ್ ತುಳು ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಮನು ಇಡ್ಯೆರೆನ ಪುದರ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ್ ಉಂಡು. ಮೇರ್ ನಾಟಕ ಲೋಕೊಗು ಪೊಸ ಮರ್ಗಿಲ್ನ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ತಿರ್ಸಂಕು, ಪಲ್ಲೆಂಕಿ, ಅಮಾಸೆ, ಮಾರಿಗಿಡಪುಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಾಟಕದ ಬರವುಲೆಡ್ ತನ್ನನೇ ಸಾದಿ ಕಟ್ಟರೆ ಸೊಂದುದೆರ್. 'ಬಲಿ' ನಾಟಕೊಡು ನನಲಾ ಮೂಜಿಮುಟ್ಟು ದುಂಬು ಪೋತೆರ್ ಬಲಿ ನಾಟಕ ಸುರುವಾಪಿನಿ ಬಲೀಂದ್ರನ ಸುಗಿಪುಡು. ಕತೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಒಂಜಿ ಪರಾ ಕತೆನ್ ಪೊಸ ದೇಕಿಡ್ ಪನ್ಪೆ ಪನೊಂದು "ದೈತ್ಯ ದಾನವೆರೆಗರಸಾದ್, ನಿತ್ಯ ದೇವೇಂದ್ರಡ ಪಗೆ ಆದ್, ಸತ್ಯದ ಪುದರ್ನ್ ಮೆರೆಪಾದ್, ಬಲತ್ತಾಯೆಂದ್ ಪನ್ಪಾಯಿ ಬಲಿಯೇಂದ್ರಗ್ ನಮೊ ನಮೊ. ಬಲಬಲ ಬಲಬಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರ ಬಲಿ ಗೆತ್ತೊನುಲಾ ಬಲಿಯೇಂದ್ರಾ"

ಪಂಡ್ದ್ ಸೊರ್ಗದ ಕನೊಡ್ದು ಕತೆ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ನಾಟಕ ಸುರು ಆನಗ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆಡ್ ಗುರು ಉಪ್ಪುವೆರ್. ದೇವೇಂದ್ರೆ, ಊರ್ವಶಿ, ದೇವೆರ್ಕುಲು ಗುರುಕ್ಕುಲೆಡ ಪಾತೆರುವೆರ್. ಎಂಕಲೆಗಾತ್ರನೇ ಇತ್ತಿನ ಈ ಸೊರ್ಗದ ಸಂಪೊತ್ತು ಬೇತೆ ಯೇರೆಗ್ಲಾ ಅತ್ತ್ ದೇವೇಂದ್ರನ ಈ ಪಾತೆರೊಗು ಗುರು ಪನ್ಪೆರ್ ಈ ನಿನ್ನ ಸರ್ತೊಡೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಆಂಡ ಬದ್ಕ್ ಅನ್ಪೆಸರೆ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಹಕ್ಕ್ ಉಂಡುಂದು ಈ ಎನ್ನುಜ. ಅಪಗ ಊರ್ವಶಿ ಪನ್ಪೊಲು ಪೊಣ್ಣಡ್ದ್ ನಲಿಕೆ ಅತ್ತಾಂದೆ ಪೊಣ್ಣೇ ನಲಿಕೆ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಗುರುಕ್ಕುಲು ಪನ್ಪಿನಿ–ಅಪಗ ಒರಿಯೊರಿಯೆ ಪಾತೆರುವೆರ್ ಸಂತೋಸದ ಅಮಲ್ ನೆತ್ತಿಗೇರ್ಂಡ ಬದ್ಕ್ ದುನ್ನ ಏರುಂಡುಗೆ. ಕನೊಟ್ಟು ಕಡಂಬರ್ಲೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕನೊನು ಕನಾಂದ್ ಪನೊಡತ್ತಾಂದೆ ಕನ ನಿಜ ಆಪುಂಡಾ? ಅಂಚಾಂಡ ಕಡಲ್ ತುಲಿದಿನಿ ಸುಳ್ಳಾ? ಅಮೊರ್ತ ಪುಟುದಿನಿ ಸುಳ್ಳಾ? ನಂಕ್ ದೇವೆರ್ ಅಮುರ್ತ ಪರ್ತ್‌ದಿನಿ ಸುಳ್ಳಾ? ಈ ಸೊರ್ಗ ಸುಖ ಪೊಕ್ಕಡೆ ತಿಕ್‌ದಿಜಿ. ಈ ಸುಖತ್ತ ಮಿತಿನ್ ಮೀರ್ದ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಮುಲ್ಪದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ವೈಚಾರಿಕ ಸತ್ಯನೇ ನಾಟಕದ ದುನ್ನ.

ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದ ಸವಾರಿ ತಿರ್ತಪಂತೆದ ಮಿತ್ತ್ ಯೇತ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೋಜಾವುನ ನಾಟಕದ ಅದೆ 'ಮಾನ್ಯಕೆರ್ಪೆರ್'. ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಪಾತೆರುವೊಲು ನೆನೆಪುಂಡ ನಿಕ್ಕ್ ಉಪ್ಪುನು ರಡ್ಡೇ ಪಂತೆ ನೆಸರ್ ದೇವೆರ್ ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್ಗ್ ತಾರುನು ದಾಯೆ? ಬಾನ ಕೆಂಪಡರುನು ದಾಯೆ? ಪೂರ ನಮನ್ ತೂದು ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ ಅರೆನ್ ನಮ್ಮ ಪಂತೆಗ್ ಬರ್ಲೆ ಆವಂದೆ ನಮ್ಮ ಬಲ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೇ ಮಿತ್ತ ಮೆಯಿತ್ತಕುಲು ಜೋಕುಲೆನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಪತ್‌ದ್ ನೆಲಕ್ಕ್ ದರ್ಪುನಗ ಕರ್ಲ್ ಕುತ್ತುನ ಬುಲಿಪು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ನೆನೆಪುಂಡ ನಿಕ್ಕ್? ಇಕ್ಕೇ ಪೊರ್ತು ದೇವೆರ್ ಬಾನ ಕೆಂಪೇರಿನೇ ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್ದ ಮದೆ ಸೇರುನು ಮಿತ್ತ ಮೆಯಿತ್ತಕುಲು ನಮನ್ ಬಲಿ ದೆತೊನ್ನು.

ಮೂಲು ದೆಂಗ್ದುಂಡು ಏತೋ ಕಾಲದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಗಟ್ಟಿಲು, ನರಮಾನ್ಯನ ಬೊಂಡು ಕುರಿದ್ ನಾದುನ ಪಲ್ಲೊಲು, ತುರಿದ್ ಗೋತುದಿನ ಕರ್ಲ್‌ದ ಮಾಲೆಲು. ಈ ಪಾತೆರೊಲೆಡ್ ಈ ತುಳುಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಎಂಚಿತ್ತಿ ಅನ್ಯಾಯ ಬಡವರೆ ಮಿತ್ತ್ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ ನಾಟಕದ ಆತ್ಮದುಲಯಿ ನಿಲ್ಕುಂಡು.

ವಾ ಜನಾಂಗೊಗು ತಮೆರಿ ಉಪ್ಪುಜಾ? ಆ ಜನಾಂಗ ಆ ಸಮಾಜ ಸರ್ತ ಉಂತುಜಿ ಉಂದೆನ್ ತೆರೀನ ತಿರ್ತ ಪಂತೆದ ಜನೊಕುಲು ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದ ಗುರುನು ತುಂಬುದು ಕನಪೆರ್. ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕಲ್ನ ಸೊರ್ಗ ಬುಲೆವುಂಡು. ಅಪಗ ಅಕಲ್ನ ಪದ ಕೇನುಂಡು **"ತುಂಬಿನ ಪುದೆನೇ ಗಂಧದ ಕೊರಡ್ ನಂಬಿನ ಮುದೆಲೇ ಪೇರ್ದ ಕಡಲ್ ಸ್ವರ್ಗದ ಬದ್ಕ್ ಬತ್ತಿನಿ ತಿರ್ತಾ, ಪೆರ್ಗದ ಪರ್ಬನೆ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್ ಸರ್ತಾ"** – ಇಂಚ ಗುರುಕ್ಕುಲೆನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಗುರುಟ್ಟ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ "ಗುರುಕ್ಕುಲೇ ತೂಲೆ ಎಂಕಲ್ನ ಅಂಗೈಟ್ಟ್ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಕಲೆ ಅತ್ತಾಂದೆ ಕೈತ್ತ ಪುಟ್ಟುಡು ಬೈದಿನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಗೆರೆ ತೋಜುಂಡೇ?"

ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪೊಲು "ಎಂಕ್ಲೆ ಕರ್ಲ್‌ದ ಕೊಡಿ ಒಂಜಿಲಾ ಕೊಡಿಪರೆ ಇಜ್ಜೆ?

ಕೊಡಿತ್‌ದ್ ಬದ್ಕರೆ ಇಜ್ಜೇ? ಪುಟು ಪುಟು ನಡಪುನ ನಸೆನಸೆ ತೆಲಿಪುನ ತಾಟಿಬೊಟುದು ತಾನುಂತುನ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆಲಾ ಒರೀದ್ ಬದ್ಕ್‌ದ್ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬರ್ಪೆ ಉಂಡೇ ಗುರುಕ್ಕುಲೇ?" ಇಂಚ ತಿರ್ತ ಪಂತೆದ ಮುರಿಯ ಕೇಂಡಿನ ಗುರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಮಲ್ ಪರ್ಪಿನೆನ್ ಉಂತಾಯೆರ್. ಬುದ್ಧಿ ಪಂಡೆರ್ ಸೊರ್ಗ ಭೂಮಿಡೇ ಉಂಡುಂದು ತೋಜಾಯೆರ್. ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಮುಲ್ತ ರಾಜೆ 'ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಒರಿಯಗ್ ಪಟ್ಟ ಕಟಿಯೆರ್ ಆಯೆನೇ ಬಲಿ. ಜನೊಕುಲು ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೆರ್ ಕಾಟಿ ಕಟಿಯೆರ್ ಕರ್ಬಾಸ್ ದತ್ತೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಉರಲ್ದ ಸೊರ ಇಂಚ ಕೇನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂದ್. **"ಬಂಗಾರ್ ಬೀಲದ ಕರಿಯಾ ಕೆಬಿತಾ, ಕೆಂಚಿ ಮೋನೆದ ಪಂಚೋಣೆ ಕುದುರೇ, ಓಮದ ನೇಮೊಗು ಜಾತಿದ ಕುದುರೇ ಭಟ್ಟೆರೆ ಪೂಜೆದ ಪಟ್ಟದ ಕುದುರೇ, ಬೊಲ್ಲಿದ ಸಿರಿಗೆಜ್ಜೆ ರತ್ನದ ಬೇಲೆ ತರೆಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರ್ ಗೆಲವಂದ ಮಾಲೆ, ಐತ ಬಲ್ಮಾನದ ಗೌಜಿದ ಕುದುರೇ ಕೈ ನಿಲಿಕೆ ಕಾನಿಕೆಪಡೆತೊನ್ನ ಕುದುರೇ ಈ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತು ಭೂಮಿದ ಸೊರ್ಗ ತೂದು ಕಿಚ್ಚಿಮಚ್ಚರೊಡು ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದಕುಲು ಕಲ್ಜಿಗೊನು ಭೂಮಿಗ್ ಕಡಪುಡುವೆರ್. ಎಂಚ ಕಲ್ಜಿಗ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮನು ಇಡ್ಯೆರ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ ಕುತ್ತೊಡಿದ ನಂಜುಂಡು ಜೆಡೆದೆರ್ಪು ಉಚ್ಚು, ಕಾರ್ಚೊಟ್ಟು ಮೂಂಕೊರ್ದ ಮಚ್ಚರದ ತುಚ್ಚೊ, ಕಣ್ ಮೀಸೆ ಕುಪುಲ್ ಕೆಂಪು ಕರ್ಗಂಡ ಕಾಲೇ"** ಈ ರೂಪೊಡು ಬತ್ತಿ ಕಲ್ಜಿಗ ಭೂಮಿಡ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಅಮಲ್ ಕೊರ್ದು ಬುದ್ಧಿ ತೆಟ್ಟಾವುಂಡು. ತರೆಮಂಡೆ ಪತ್ತಾವುಂಡು ಉಂದೆನ್ ತೆರೀನ ಬಲಿ ಕಲ್ಜಿಗೊನು ಗೆಂದುವೆ. ಬಲತ್ತ ಕಾರ್ಗ್ ಬೊಲ್ಲಿದ ಸಂಕಲೆ, ದತ್ತ ಕಾರ್ಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಸರಪೊಲಿ, ನಡು ಒಕ್ಕೊಗು ಕರ್ಬದ ಸಂಕಲೆ ಗೋತುದು ಕೈಕಾರ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಸುರಿಯೊಡು ಬೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೆರ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಆನಿ ಬತ್ತಿ ಕಲ್ಜಿಗ ಇನಿಗ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ನ್ ಸುಡು ತಿಂದೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನನೇ ನಾಟಕದ ಸಂದೇಶ. ಅಕೇರಿಗ್ ದೇವೆರ್ಕುಲು ನಾರಾಯನ ದೇವೆರೆ ಬಲೊಟ್ಟು ಮೋಸೊಡು ಬಲಿನ್ ಗೆಂದುವೆರ್. ಮೂಜಿ ಮುಟ್ಟು ದಾನೊಡು ಗುರುಕ್ಕುಲೆನ್, ದಂಡ್ ದಲಾಯಿತೆರೆನ್ ಆಕೇರಿಗ್ ಭೂಮಿಪುತ್ರನ್ ಬಲಿ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಇನಿಗ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಆನಿದ ತಾಪನೇ ಉಂಡು ನಮ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬಲಿ ಆವೊಂದುಲ್ಲ.

ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆಗ್, ಸೋಣದ ಸಂಕ್ರಾಂದಿಗ್ ಬೊಂತೆಲ್ದ ಕೊಡಿಪರ್ಬೊಗು ಮೂಜಿ ದಿನತ್ತ ಬಲಿ ಕನಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದೇ ಉಲ್ಲ. ಮನು ಇಡ್ಯೆರ್ನ ಬಲಿ ನಾಟಕದ ವಸ್ತ್, ಬಾಸೆ, ಆಯ ಉಂದೆನ್ ತೂಂಡ ವಾ ಬಾಸೆಡ್ಲಾ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರ್ಪೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ ಬಲಿ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಬಲಿ ಆಯೆಡಲಾ ಮನು ಇಡ್ಯೆರೆನ ಬಲಿ ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಇನಿದ ಸಿನೆಮಾ, ನಾಟಕದಕುಲು ತೂಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ತುಳುಕ್ಕು ಪೊಸ ದೇಕಿದ ಬರವುದ ಬುಲೆ ಬರ್ಪೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

* * *

ತೆಪ್ಪು-ತಿಪ್ಪಿ-ತಾರಯಿ

'ಬೇಸಾಯಗಾರ ತಾ ಬೇಗ ಸಾಯಲಾರ' ಉಂದು ಕನ್ನಡದ ಗಾದೆ. ಆಂಡ ಇನಿ ತೂನಗ ಈ ಪಾತೆರ ಸುಳ್ಳಾಪುಂಡು ಬೇಸಾಯ ಮಲ್ಪುನ ರೈತೆ ತಾನೇ ಜೂವ ದೆತೊನ್ನ ಕಾಲ ಬರೊಂದುಂಡು. ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪರೆ ಆವಂದೆ ಲಾಭ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ತಾರೆದ ತೋಟ ದೀಯೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ತಾರೆನ್ಲಾ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕುನಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬು ತೆಪ್ಪುಗು ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಇನಿ ತಾರಾಯಿಗ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ್ತ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತೆಪ್ಪು ಪಂಡ ದಾದ? ತಿಪ್ಪಿ ಪಂಡ ದಾದ ಬೊಂಬಟ್ಟೆ, ಕೊದುಂಬು, ತೆಪ್ಪರಿಗೆ, ಮಡಲ್, ಕೊತ್ತಲಿಗೆ, ಪಂಡ ದಾದಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಕಾಲ. ತುಳು ನಿಗಂಟ್‌ಡ್ ಈ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ್ ತೂವೆಡಾಯಿನಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಯಾನ್ ಈ ಬರವುದು ತೆಪ್ಪು-ತಿಪ್ಪಿ-ತಾರಾಯಿ ಪಂಡ್ದ್ ದಾಯೆ ಪುದರ್ ಕೊರಿಯೆ ಪಂಡ ಕೋಡೆಡ್ಡಿಂಚಿ ಕೀರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಸ ಬರೊಂದು ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಸೋಲಾರ್ಡ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಬಯ್ದಿಜಿ. ಬೊಡೆದಿ ಪನೊಂದಿತ್ತೊಲು ಅಂದೆಯೆ ನಮ್ಮ ತೆಪ್ಪು ತಿಪ್ಪಿ ಪೂರ ಕುರೀದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಪಿದಯಿ ಒಂಜಿ ಬೆಂದ್ರ್ ದೀತ್‌ಂಡ ದರ್ಮೊಗು ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಆತು. ಆಂಡ ಆನಿ ಆಲೇ ಪನೊಂದಿತ್ತೊಲು ನನ ಯೇರ್ ತೂ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪುಗೆ ಆಕ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲ್ ಕರಿ ಪತ್ತುಂಡು ಪಂಡ್ದ್. ಉಂದು ಪೂರ ಕಾಲ ಪಿರ ಬರ್ಪಿನೆತ್ತ ಲಕ್ಷಣ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಬೆಚ್ಚನೀರ್ಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಬೆಜಿಕ್ರೆ ಅರಾದ್, ಮುರಿಪರೆ ಪೆಜಿದ್ ತೂ ಉರಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಮುರಿಪರೆ ಪಂಡ ಯೇರೆಗ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಆಪುಜಿ. ಯೇಪ ಗ್ಯಾಸ್, ಹೀಟರ್, ಗೀಸರ್, ಕುಕ್ಕರ್, ಸ್ಟೌವ್ ಬೈದ್‌ಂಡಾ ಆನಿಗೇ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್ ತೆಪ್ಪು ತಿಪ್ಪಿ ತಾರಾಯಿದ ಸನಿ. ದುಂಬುದ ಬಜ್ಜೆಯಿದ ರೇಟ್ ಇನಿ ತಾರಾಯಿಗ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೊಂಡೊಗು 30 ರೂಪಾಯಿ ತಾರಾಯಿಗ್ ಮೂಜಿ ರೂಪಾಯಿ. ಒಂಜಿ ಚಾಕೊಲೇಟ್ದ ಕ್ರಯಲಾ ತಾರಾಯಿಗ್ ತಿಕೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾಂಡ ಬೆನ್ನಿದ ರೈತೆ ಎಂಚ ತೋಟ ತಾಂಕುನು. ಎಂಚ ಬದುಕುನು? ದಾಯೆ ತಾರೆ ದೀಪಿನಿ? ತಾರೆಗ್ ಕಲ್ಪ ವೃಕ್ಷ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೇಂಡಿನೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪಲತ್ತ ಮರ. ಭೂಮಿ ಉಂಡಾನಗ ಸೊರ್ಗದ ಸೊತ್ತುಲು ಬೈದಿನೆಟ್ಟ್ ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನವು. ತಾರೆನ್ ದಾಯೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಪನ್ಪೆರ್ ಪಂಡ ಅಯಿಟ್ಟ್ ದಾಲಾ ದಕ್ಕರೆ

ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬುದ ಗೋವಿನ ಗೀತೆಡ್ ಪಂತಿನ ಪದತ್ತ ನೆಂಪಾವೊಂದುಂಡು. ಇಟ್ಟರೆ ಸಗಣಿಯಾದೆ, ತಟ್ಟಿದರೆ ಕುರುಳಾದೆ ಸುಟ್ಟರೆ ನೊಸಲಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯಾದೆ ತಟ್ಟದೇ ಹಾಕಿದರೆ ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾದೆ. ನೀನಾರಿಗಾದೆಯೋ ಎಲೆ ಮಾನವಾ. ಪಂಡ ಪೆತ್ತ ತಾಂಕ್‌ಂಡ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮಾತಲ ಪ್ರಯೋಜನನೇ ಆದುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯಡ ದಾಲಾ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್ದ್ ಅರ್ಥ. ಅಂಚೆನೇ ತಾರೆ ತಾಂಕ್‌ಂಡ ಅಯಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ದಕ್ಕರೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅವೆನ್ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಪಂಡೆರ್.

ಪತ್ತ್ ವರ್ಸದ ಪಿರವು ತಾರಯಿಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಕ್ರಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪತ್ತ್ ರುಪಾಯಿ ಪದ್ನೈನ್ ರುಪಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ನೂದು ತಾರಯಿ ಮಾರ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ಸಾರ ಒಂಜರೆ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ತಿಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಅರಿ ತಿಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ತಾರಯಿನ್ ಕೇನುನ ಗತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ತಾರಯಿ ದೆಪ್ಪರೆ 50ರುಪಯಿ 75 ರುಪಯಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಆಯಿನಲಾ ಯಾವುಜಿ. ದುಂಬಾಂಡ ತಾರಯಿದ ಲೆಕ್ಕ. ನೂದು ತಾರಯಿ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ 6 ತಾರಾಯಿ ದೆತ್ತಿನಾಯಗ್.

ನಮ ತಾರೆನ್ ಕಲ್ಪ ವೃಕ್ಷ ಪನ್ಪ ಅವು ತಾರಯಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ತಾರಯಿ ಕಜಿಪು ಗಾಪುಂಡು. ಕೊಪ್ಪರ ದರ್ತ್‌ಂಡ ಎಣ್ಣೆಗಾಪುಂಡು ತಾರಾಯಿದ ಪುಂಡಿ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗಾಪುಂಡು. ಕೊಪ್ಪರ ದರ್ತಿನ ತಿಪ್ಪಿ ಕಿಲೋ ಲೆಕ್ಕ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆಗ್ ಕೊನೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಿಕ್ಕೆಲ್ಗ್ ತೂ ಮಲ್ಪರೆ, ಪುಣ ಪೊತ್ತಾವರೆಲಾ ತಿಪ್ಪಿ ಬೋಡಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಾರಯಿ ಕಲೆಯಿನ ತೆಪ್ಪುಗು ದುಂಬು ಒಂಜಿ ರುಪಾಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತೆಪ್ಪುನು ನುಂಗಾಂಡ ತೂ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ಪಜ್ಜಿ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ತುದೆ ಬರಿಟ್ಟ್ ಕೆಸರ್ಡ್ ಕೊವುಂತುದು ಕುರಿಪಾದ್ ಗುದುದು ಬಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ಮರಿಯಲೊಡು ಪರಬೆರೆಗ್, ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ಅವುವೇ ಬೇಲೆ. ಕತ್ತವು ಮಲ್ಪುನು, ಮಣಿಪುದ ಬಲ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನು. ಕತ್ತವುದ ತೆರಿಯ, ಮಂಚವು ಮಲ್ಪುನು. ಇನಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕತ್ತವುದ ಬಲ್ಲ್‌ಗ್‌ಲಾ ಗಿರಾಕಿ ಇಜ್ಜಿ. ತೆಪ್ಪ ಗುದ್ದುನಕುಲ್ಲಾ ಊರುಡು ಇಜ್ಜೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಜೈಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ತೆಪ್ಪು ಗುದ್ದಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ರ್ಗೆ. ಅವು ಅಕಲೆಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ. ದಿನೊಕ್ಕು ಈತ್ ತೆಪ್ಪು ಗುದುದು ಕೂರು ಮಲ್ಪೊಡು. ಇನಿ ಜೈಲ್‌ಡ್ಲಾ ತೆಪ್ಪುದ ಶಿಕ್ಷೆ ಇಜ್ಜಿಗೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷೆ ತಾರೆ ತಾಂಕುನ ತೋಟದಕಲೆಗಾತ್‌ಂಡ್.

ತೆಪ್ಪು ತಿಪ್ಪಿದ ಕತೆ ಅಂಚಾಂಡ ಮಡಲ್ ಕೊದುಂಬು ತೆಪ್ಪರಿಗೆದ ಕತೆನೇ ಬೇತೆ. ಒಂಜಿ ದಂಡ್ ಮಡಲ್ಗ್ ಒಂಜಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರ್ದ್ ದೆತೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮಡಲ್ನ್ ನೀರ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೊಡೇದ್ ರಡ್ಡ್ ರೂಪಾಯಿಗ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೊತ್ತಲಿಗೆನ್ ಒಂಜಿ ರೂಪಾಯಿಗ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ರೂಪಾಯಿದ ಮಡಲ್ಡ್ ಮೂಜಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದನೆ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಅಯಿತ ಕಡೆ ಮಡಲ್ದ ಒಲಿನ್ ತೌರುದು ಮಯಿಪು ಒಲಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಸೂಡಿ ಮೈಪುನು 5–6 ರೂಪಾಯಿಗ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತಾರಯಿ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಮರ್ಯಾದಿ. ನೂದು ತಾರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂ ದಾಂಡ ಬೇತೆ ಸಂಪಾದನೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಅವು ಕಾಸ್ದ ಬುಲೆ. ಅಯಿಟ್ಟೇ ರೈತೆರ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿ ಮರ್ದ್ ಪೂರಲಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಇಂಚಾಂಡ ಯೇರ್ ತೋಟ ದೀಪೆರ್? ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರ ದಾಯೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ದುಂಡು. ನಮ ಇನಿ ಕೃಷಿ ನಾಶ ಆಪುಂಡು, ಕಂಡೊಲು ತೋಟೊಲು ಫ್ಲಾಟ್ ಆವೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪ. ತಾರೆಗ್ ಮಿತರ್ದ್ ಜನ ತಿಕ್ಜಿಡ ಯೇರೆನ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ಲೆಪ್ಪುನು? ತಾರಯಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ರೂಪಾಯಿ ಆಂಡ ಎಂಚ ಮಾರ್ದ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪುನು? ಉಂದೆನ್ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುವೆರಾ? ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಕೊರುಂಡ ಮಾತ್ರ ತಾರಯಿದ ತೋಟದಕುಲು ಬದ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಒಂಜಂತೂ ಸತ್ಯ ದಾದ ಪಂಡ ಕಂಡ ಎಂಚಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ತೀರಂದೆ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದುಂಡು ನನ ತೋಟಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂಡು. ಒಂಜಿ ತಾರೆದ ಕಟ್ಟೆ ಕಟಿನೆಕ್ಕ್ ನೂದು ರುಪಯಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಗೊಬ್ಬರದ ಬಿಲೆ ಬೇತೆ. ಮರ್ದ್ ಬುಡರೆ ಕರ್ಜಿ. ಅಂಚೆಂಚಿ ಒಂಜಿ ತಾರೆಗ್ ವರ್ಸೊಗು ಒಂಜಿ ಸಾರ ಖರ್ಜಿಗ್ ದೀವೊಡು. ತಾರಯಿ ದೆತ್ತಿನಾಯೆ ಬೊಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ರುಪಯಿ, ತಾರಯಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ರುಪಯಿ ದೆಪ್ಪುವೆ. ರೈತೆ ಕೈಡ್ದ್ ಕೊರ್ದ್ ತಾರೆ ತಾಂಕೊಡಾ? ಅಯಿಡ್ದ್ ತಿಪ್ಪಿ ರಾಸಿ ಪಾಡ್ದ್ ತೂ ಕೊರ್ದ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಲಾಗ್ಯೊಡಾಪುಂಡು.

* * *

ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪೆನಾ?

ಮರಿಯಲದ ಪೊರ್ತುಗು ತುದೆಟ್ಟ್ ಬಾರೀ ಕೆಂಪು ಕಲಂಕ್ ನೀರ್ ಒಯಿಲ್ದೊಟ್ಟುಗು ಸುಯಿಂತೊಂದುಂಡು. ತುದೆ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಒರಿ ಜವನೆ ತುದೆಕ್ಕ್ ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕರೆ ಜಯಿದಿನಾಯೆ ನೀರ್ಗ್ ಬೂರ್ದು ಪೋಯೆ. ಆಯೆ ಕನಕ್‌ದ ಬೇರದಾಯೆ. ನೀರ್ಡ್ ನೀಂದೊಂದು ಒಯಿಲ್ಡ್ ಕಡಲ್ದಂಚಿ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಒಯಿಪುಲೆಂದ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ. ಯೇರ್ಲಾ ಬರೊಂದಿಜ್ಜೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಆಯಗ್ ಮುರ್ಕುವೆ ಪನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಮರತ್ತ ತುಂಡು ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ಪತೊಂದು ನೀಂದೊಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡುವೆ. ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲದ ಜನೊಕುಲು ಬರಿಟ್ಟೇ ಉಂತೊಂದು ತೂಪೆರತ್ತಾಂದೆ ಯೇರ್ಲಾ ಒಯಿಪರೆ ಪೋಪುಜೆರ್. ಅಪಗ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪೊಂಜೊವು ಪನೊಂದುಂಡುಗೆ. "ಆಯೆ ಕನಕ್‌ದ ಬೇರದಾಯೆದೇ ಆಯೆ ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪುಜೆ ಆಯೆ ಕನಕ್ಕ್ ಪತ್ತರೆ ಪೋತಿನಿ" ಅಂಚ 'ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪೆನಾ?' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಪುಟುಂಡು.

ಎಂಕ್ ಈ ಕತೆ ದಾಯೆ ನೆಂಪಾಂಡ್ ಪಂಡ ಈ ಸರ್ತಿ ಒಂತೆ ಬೊಲ್ಲದ ಮಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಆರ್ದ್ರೆ ಬರ್ಸ ಸರೀ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಆರ್ದ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಪುನರ್ವಸು ಬರ್ಸೊಲು ಪುನ ಪಿದಯಿ ದೀವರೆ ಬುಡಂದಿನ ಬರ್ಸೊಲು. ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಬೊಲ್ಲ ಜಪ್ಪಂದಿನ ಬರ್ಸೊಲು. ಈ ಬರ್ಸದ ನೀರ್ಡೇ ಕಡಲ್ ತುಲಿಪುನು, ತುದೆಟ್ಟ್ ಪೊಯ್ಯೆ, ಕೆಸರ್, ಬೂರುನು ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಪೊಸ ಮೊಲಂಪು ಮಣ್ಣ್ ಆಯುನು. ಮರಿಯಲೊಡು ತುದೆ ಕಡಲ್ಗ್ ಸೇರುನ ಜಾಗೆಗ್ ಪೋದು ತೂಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾರ್ಗದಲೆಕ ಕಡಲ್ದ ನಡುಮುಟ್ಟ ತುದೆತ್ತ ಕಲಂಕ್ ನೀರ್ ಪೋಪಿನ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದು ತುದೆ ಕಡಲ್ದ ಸಂಬಂಧ. ಚಪ್ಪೆ ನೀರ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಉಪ್ಪು ನೀರಾಪಿನಿ, ಮರಿಯಲೊಡು ತುದೆ ಚಪ್ಪೆ ಆಪಿನಿ. ಅವು ತುದೆನೇ ನಿಗಿತ್‌ದ್ ಡೋಂಗಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರುನ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ದಕಲೆಗ್, ಎಸ್.ಇ.ಝಡ್, ಸಿ.ಆರ್.ಝಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಗೆರೆ ಪಾಡೊಂದು ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ರೈತೆರೆನ್ ಮೀನುಗಾರೆರೆನ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್ಕಾವುನ, ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟರೆ ಬುಡಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಏಜೆಂಟ್ನಕಲೆಗ್ ತುದೆಕಡಲ್ದ ಸಂಬಂದ ಬೊಲ್ಲದ ಮಯಿಮೆ, ಬೊಲ್ಲೊಡ್ದಾತ್ರ ಬದ್ಕ್ ಪನ್ಪಿನ ಎಂಚ ತೆರಿಯೊಡು. ಬೊಲ್ಲದ ಪೊರ್ತುಡು

ನೀರ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ತಾರಯಿ, ಗುಜ್ಜೆ, ಪೆಲಕಾಯಿ, ಕನಕ್ ಪೆಜಿದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬದ್ದ್‌ದಿನ ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ಬಡವರೆ ಬದ್ಕ್ ಅವು ಬೊಲ್ಲದ ಬದ್ಕ್. ಬೊಲ್ಲ ಪಂಡ ನೀರ್ ಏರ್ಕುನುಂದು ಅರ್ಥ. ಏರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಲ್ ತುದೆಕ್ಕ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಲೆಕ್ಕೊಡ್ದು ಎಚ್ಚ ತುದೆತ್ತ ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಬನ್ನಗ ಅವೆನ್ ಬೊಲ್ಲ ಪಂಡೆರ್. ಆನಿದ ಪ್ರಳಯದ ಕಾಲದ ಡೋಲುದ ಕತೆತ್ತ ಬೊಲ್ಲಲಾ ಅಂಚೆನೇ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್ ಸುರುವಾತಿನಿ ಬೊಲ್ಲೊಡು. ಕಡೆ ಆಪಿನಿಲಾ ಬೊಲ್ಲೆಡೆ.

ಇನಿ 'ಬೊಲ್ಲ' ಪಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಅರ್ಥನೇ ಆವಂದ್. ದಾಯೆಪಂಡ ಬೊಲ್ಲದ ಕಷ್ಟ ಇನಿತ್ತಕಲೆಗ್ ಎಂಚ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು? ಕೀರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಬರ್ಸೊಗು ಕಾಡನೀರ್, ಕಲಂಕೊಟ್ಟುಗು ತುದೆಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಕಡಲ್ಗ್ ಪೋವರೆ ಪುರ್ಸತ್ತ್‌ದಾಂತೆ ತುದೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ ಎರ್ಕುಂಡು. ಎರ್ಕಿನೀರ್ ತುದೆ ದಿಂಜಿದ್, ಕಟ್ಟಪುಣಿ ತಮೆಲ್ದ್, ಬೈಲಕಂಡೊಗು ಬೂರುಂಡು. ಕೆಯಿ, ಪಜಿರ್, ಕಂಡ, ಪುಣಿ ಮುರ್ಕುದು ಇಡೀ ಬೈಲ್ ಒಂಜೇ ಆದ್ ಕೆಂಪು ನೀರ್ ತೋಜುಂಡು. ತುದೆತ್ತ ಒಯಿಲ್ದೊಟ್ಟುಗು ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್ಗ್ ಬೂರುಂಡು. ಇಲ್ಲ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುಂಡು. ತಟ್ಟಿದ, ಕಮ್ಮದ ಇಲ್ಲಾಂಡ ಬೊಲ್ಲ ದೆರ್ತೊಂದು ಕೊನೊಪುಂಡು. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗೋಡೆದ ಇಲ್ಲಾಂಡ ಮಗ್ರ್ದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಎತ್ತರದ ಜಾಗೆಲೆಗ್ ಪೋವೊಡಾಪುಂಡು. ಯೇತೋ ಸರ್ತಿ ಒರಾನೆ ಬತ್ತಿ ಬೊಲ್ಲೊಗು ಇಲ್ಲ್ ಬುಡರೆ ಆವಂದೆ ಪೋಂಡ, ಆಣ್ ಅಂಜೊವು ದಾಂತೆ ಪೋದು ಪೊಂಜೊವು, ಜೋಕುಲು, ಪರಬೆರ್ ಬೊಲ್ಲದ ನೀರ್ದ್ ಪೋಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಓಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಓಡೊಡು ಕುಲುದು ಎತ್ತರದ ಜಾಗೆಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಲ್ಲ್ ಗಟ್ಟಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಉಲಯಿ ನೀರ್ ಬೂರುನೆಂಗೆಲಾ ಕುಲುದು ನೆಲಟ್ಟ್ ನೀರಾಂಡ ಮಂಚವುದ ಮಿತ್ತ್, ಕಲೆಂಬಿದ ಮಿತ್ತ್ ಜೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೋರಿಲೆನ್ ಅಟ್ಟೊಡು ಕುಲ್ಲಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಾಯಿಲೆನ್, ಕೈಕಂಜಿಲ್ನ ಗತಿ ದೇವೆರೆಗೇ ಗೊತ್ತು. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್‌ದ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಕೆಲವು ಕಿದೆಕ್ಲೆಡ್ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿಲು ಕುಂಟೊಡೇ ಪುಣ ಆತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಬಲ್ಲ್ ಕಡ್ತೊಂದು ಪೋದು ಕಡಲ್ಡ್ ಪುಣ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುನಲಾ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲ ಉಲಯಿ ತಂಡಸ್(ಕಕ್ಕುಸ್) ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನೀರ್ ದಿಂಜಿದ್ ಉಲಯಿಡಿತ್ತಿನ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಆವಂದಿನಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲಾಮತ್ತ್. ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಪೋದು ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಕೇರೆ, ಒಳ್ಳೆ, ಕಪ್ಪೆ, ಕಂದೊಡಿಲು ದಿಕ್ಕೆದ ಕೋಡಿಡ್ ತೆರಿಯ ಮಡಿತ್‌ದ್ ಕುಲುದುಪ್ಪುವ. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಬೊಲ್ಲದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಜ್ಜಿ ತೀರ್ ಪೋಂಡು. ಒಂಜಿ ದಿನ ದೀಯೆರ್, ರಡ್ಡ್ ದಿನ ದೀಯೆರ್, ಬೊಲ್ಲ ಜಪ್ಪುಜಿ. ಒಡೆ ಕೊನವರೆಲಾ ಯೇರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಇಲ್ಲದಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಜಗಲಿಡ್ ಗುರಿತೋಡುದು ಕೊವುಂದಿನ ಕತೆಲಾ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಉಂಡು. ಓರಿಯೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಮರಿಯಲೊಡು ಒಂಜಿ ಬೊಲ್ಲಾಂಡಲಾ ಬರೊಡು. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕರುಂಬು, ಕೆಯಿ, ಬುಲೆಸಲೆ ನುರ್ತುದು, ಕುಡ್ತುದು ಲಕ್ಕುಂಡುಗೆ. ಅತ್ತಾಂದೆ ತುದೆ ತುಲೀದ್ ಕೆಸರ್, ಪೊಯ್ಯೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಂಡೊಗು, ಕಟ್ಟಪುಣಿಕ್ಕ್ ಬೂರುಂಡ

ಮೊಲಂಪುದ ಇರ್ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ರಡ್ಡನೇ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಧಾನ್ಯೊಲು, ತರಕಾರಿದ ಬುಲೆ ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ಕಂಡಲೊಡ್ ಸೊರ್ಕುದು ಬುಲೆವುಂಡು. ತುದೆ ಪನ್ಪಿನವು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬಾಗ. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಎಚ್ಚುಂಡು, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಪೊಯ್ಯೆ ಬೂರುಂಡು. ಅರೆಗಾಲ ಇಡೀ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ದಕಿನ ಕುರಿ ಕುರ್ತೆಲ್ ಬೊಲ್ಲದ ಬರೊಕ್ಕು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಗುಡ್ಡೆದ ಬೆಜಿಕರೆ, ಕಲ್ಪನೆದ ಮುರಮಣ್ಣ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಮಗ್ರೊಂದು ತಪ್ಪು ಮಣ್ಣ ಕೆಸರಾದ್ ತಾರೆದ ದೋಟೊಗು ತನುವಾದ್ ಬೂರುಂಡು. ಬೊಲ್ಲದ ನೀರ್ಗ್ ಮೀನ್ ಗೋರುನ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಮುಂಡೆವು ಪಾಡುನು. (ಮುಂಡೆವು ಪಂಡ ಕೇದಯಿದ ದೈ) ತುಲ್ಲಿದ ಬಲ್ಲೆಡ್ ಗೋರ ಬಲೆಟ್ಟ್ ಗೋರುದು ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಮೀನ್ಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪುಲಿಪುಲುಪೆನೆದ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುನು ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ.

ಇನಿ ತುದೆ ಪೂರ ನಿಗ್ಗಿದ್ ಪೋತುಂಡು. ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ತುದೆನಿಲಿಕೆ ಓಡ ನೀಂದೊಂದಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಓಡಲಾ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಕಾರ್ಖಾನೆಲ್ನ ನಿರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುದೆತ್ತ ಮೀನ್ ತಿನರೆ ಆವಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಕೆಸರ್ಗ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೇ ಪೋಡಾವು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನರಮಾನಿ ಪೋವಂದಿನ ತುದೆ, ಕೆಸರ್ ಪೊಯ್ಯೆ ದೆಪ್ಪಂದೆ ನಂಜಿ ದಿಂಜಿದ್ ಪೋತುಂಡು. ಬರ್ಸ ದಾಂತೆ ಬೊಲ್ಲದಾಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಂಗಾರ್ ತುದೆಕ್ಕುಲು ಸುಡುಕಾಡ್ ಆದ್ ಪೊರ್ಲು ಮಾಜಿದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಯೇರೆಡ ಕೇನುನು? ಇನಿ ಮಾತೆರ್ಲ ಬೇರದಕುಲೆ. ಅಂಚಾನಗ 'ಲಾಭದಾಂತೆ ಬೇರದಾಯೆ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಪೆನಾ?'

* * *

ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ

ಕುಡ್ಲದ ತುಳು ಜನೊಕುಲ್ನ ಮಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯ ಪಂಡ 1976ಟ್ಟ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಆಕಾಶವಾಣಿದ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿನವು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಭೂಸುಧಾರಣೆದ ಜಾರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾರಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಪುದರ್ಡ್ ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು, ಪರ್ದೇಸಿಲು ಹಾಳ್ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕುಡ್ಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿದ ಮೂಲಕ ತುಳು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಒಂಜಿ ತುಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಂಡ ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ.

1980ನೇ ಇಸವಿದ ಪೊರ್ತು ಯಾನಪಗ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪುನು, ಪೆತ್ತ ಎರ್ಮೆ ಬೊರಿಪಿನಿ, ಪೇರ್ ಕೊನೊಪಿನಿ, ತಾರಯಿ ದೆಪ್ಪುನು, ಸಂತೆಗ್ ತುಂಬೊಂದು ಪೋದು ಮಾರ್ದ್ ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದೇ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಪೋಪಿನಿ. ಉಂದು ಅಪಗದ ಬದ್ಕ್. ಅದಗದ ಮನರಂಜನೆ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಬಯಲಾಟ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲೋಂದು ರೇಡಿಯ ಕೇನುನು. ಅವೇನೇ ಯಾನ್ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ. ನೂದು ರುಪಯಿ ಕೊರ್ದು ಅಣ್ಣೆ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಕನದಿನ ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ರೇಡಿಯೊ ಇನಿಗ್ಲಾ ಮನಿಪಂದೆ ಅಟ್ಟೊಡು ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ತೂನಗ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ನಾಚಿಗೆ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಎಂಕ್ ತೋಜುನು ಆ ಪೊಟ್ಟು ಡಬ್ಬೆದಂಚಿನ ರೇಡಿಯದ ಉಲಯಿ ಎಂಚಿನ ಪ್ರಪಂಚ ದೆಂಗ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಆನಿ ಕಪಿಲ್ ದೇವ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಟೀಮುಡು ಲೀಡರ್ ಆದುಪ್ಪುನಗ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಗೆಂದ್ದಿನೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್, ಎಸ್. ಜಾನಕಿ, ಎಸ್.ಪಿ. ಬಾಲಸುಬ್ರಮಣ್ಯಂ, ಯೇಸುದಾಸ್ ಮೊಕಲ್ನ ಪದಕ್ಕೊಲು ಜೋಕುಲೆಡ್ದ್ ಪರಬೆರೆ ಮುಟ್ಟ ರೇಡಿಯದ ಅಡಿಟ್ಟೇ ಬೂರುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಗ್ಲಾ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ವಾ ಎಲ್ಸಿಡಿ, ಎಲ್‌ಇಡಿ, ಬರಡ್ ಯೇತ್ ನಮುನೆದ ಫ್ಲಾಟ್, ಸ್ಲಾಟ್ ಟಿ.ವಿ ಬರಡ್ ಎಂಕ್ ರೇಡಿಯೊಡು ಕುಡ್ಲ ಆಕಾಶವಾಣಿದ ವಾರ್ತೆ ಕೇನೊಂದೇ ನಿದ್ರೆ ಬರೊಡು. ಎಚ್ಚಿನ ಎರಿಯೆರ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲು ಇಂಚೆನೇ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ಕುಡ್ಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಪನ್ನಗ ಎಂಕ್ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಕೃಷಿರಂಗ. ಅವೆನ್

ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಕೆ.ಆರ್. ರೈಕುಲು. ಕೃಷಿರಂಗೊಡು ಬಯ್ಯ ಆಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ತುಳುಕ್ಕು ದಾದಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡ ಅವು ಆಕಾಶವಾಣಿದ ಕೃಷಿರಂಗ. ಮುಲ್ಪ ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆ ನೀತಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಾ ಮಾಧ್ಯಮೊಡುಲಾ ಇನಿಗ್ಲಾ ಕೇನರೆ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಕೆ.ಆರ್. ರೈಕುಲು ತೋರ ಸೊರೊಟ್ಟು ಕೆಂಚಣ್ಣೆ ಆದ್ ಬತ್ತೆರ್‌ಂದಾಂಡ ರಾಮಣ್ಣಡ ಪಾತೆರುವೆರ್, ಸೋಮಣ್ಣಡ ಪಾತೆರುವೆರ್ ಕಮಲಕ್ಕಡ ಪಾತೆರುವೆರ್ ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿಡ್ದ್ ಪತಿನ, ಪೇರ್, ಪೆತ್ತ, ಪುಚ್ಚೆನಾಯಿ, ಬೇಲೆ ಸಾಲೆ ಮಾತ ಇಸಯೊಲು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆತ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಇನಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜೊನು ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ವಾ ಅಪಾಯಲಾ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಬರಂದ್. ಅವೇ ರೇಡಿಯದ ಎದ್‌ರ್‌ಡ್ ಕುಲೋಂದು ಬಾಬ್ರಿ ಮಸೀದಿ, ರಾಮ ಮಂದಿರ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬುಟ್ಟೊ ಕುಟುಮದ ಕತೆ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಕೇಂದ್ ಕಣ್ಣ್ ದಿಂಜಾವರ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿಡ್ ಕೆಂಚಣ್ಣೆ ಪನ್ಪೆರ್ "ಯಾನ್ ಮರನಿ ಬೋರಿ ಸೋಮಯಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಯೆ. ಆರ್ನವುಲು ಆರ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಪದ್ಮಕ್ಕ ಪಂಡೆರ್ ದಾನೆ ಪನ್ಪಿನಿ ಕೆಂಚಣ್ಣ ಎಂಕಲೆಲ್ಲಾರ್ ಯೇಪ ತೂಂಡಲ ಆ ಬಲ್ಯಾಯನಲ್ಪನೇ ರೆಂಕುವೆರ್. ಮೂಲಿಗೆಗೆ, ಮಂತ್ರಗೆ. ಕಿದೆಟ್ಟ್ ನಾಲ್ ಪೆತ್ತಲೆಗ್ಲಾ ದಿನೊಕ್ಕೊಂಜೆಕ್ಕ್ ಉಸಾರಿಜ್ಜಿ. ಗೋಡಾಕ್ಟ್ರೆಡೆ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಪೋರೆ ಪಂಡ ಮೇರ್ ಪೋಪಿನಿ ಬಲ್ಯಾಯನೆಡೆ. ಅಂಚ ಯಾನ್ ಸೋಮಯಣ್ಣೆ ಇಜ್ಜೆರತ್ತ ಬೊಕ್ಕ ದಾಯೆ ಕುಲ್ಲುನುಂದೆ ಕಿದೆಕ್ಕ್ ನಿಲ್ಕುವೆ. ದಾದೆನ್ ತೂಪಿನಿಯೆ ನಾಲ್ ಪೆತ್ತಲೆಗ್ಲ ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ದಾನೆ ಆತಿನಿ ಕೇಂಡ ಬಲ್ಯಾಯೆ ಮೂಲಿಗೆ ಪಂತಿನಿಗೆ. ಪೆತ್ತಗ್ ಸೋಂಕು ಆತ್‌ಂಡ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕೆಬಿ ಕುದ್ಪೊಡು ಪಂಡ್ದ್. ಅಂಚ ಒರ ಒರ ಸೋಂಕಾನಗ ಕುತ್ತು ಕುತ್ತುದು ಪೆತ್ತಲೆಗ್ ಕೆಬಿಯೇ ದಾಂತಿಲೆಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ಯಾನ್ ಪದ್ಮಕ್ಕಡ ಪಂಡೆ ನನಾಂಡಲಾ ಒಂತೆ ಅವೆನ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪಡ್ ಪದ್ಮಕ್ಕ, ಇಜಿಂಡ ಬಲ್ಯಾಯೆ ಪಂಡೆರ್ಡ ಪೆತ್ತೊಲೆನ್ ಬೀಲಲಾ ಕುತ್ತುದು ಆರ್ ದಕ್ಕೆರ್‌ಂದ್. ಉಂದು ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿಡ್ ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಜನೊಕುಲ್ನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ವಾ ರೀತಿಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಎಂಚ ರೇಡಿಯೋ ಮಾಧ್ಯಮ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಂಡು.

ಕೆಂಚಣ್ಣನಡೆ ಒರ ಸೋಂಪಣ್ಣೆ ಪೋಪೆರ್. ಯೇರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕೆಂಚಣ್ಣಡ ಸಮಾಧಾನ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪಂಡ್ದೇ ಬರ್ಪಿನಿ. ಸೋಂಪಣ್ಣೆ ಪಂಡೆರ್ ಕೋಡೆ ಮದ್ದೆನ ಒಣಸಾದ್ ಕಲೆಂಬಿದ ಮಿತ್ತ್ ಜೆತ್ತಿತ್ತೆ. ಎಂಕ್ ಮೂಂಕುದ ಮರಕ್ಕ್ ಜೋಡು ಪಲ್ಲಿಲು ಬೂರಿಯ. ಯಾನ್ ಬಲಿಮೆದ ಬಟ್ರೆಡೆ ಪೋದು ಕೇಂಡೆ ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ ಅಯಿಕ್ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಓಮ ಆವೊಡುಗೆ. ಇಜ್ಜಿಡ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಗಡುಗೆ. ಉಂದು ಬದುಕುನ ಶಕುನ ಅತ್ತ್‌ಂದ್. ಯಾನ್ ಓಡೆ ಪೋಡು ಕೆಂಚಣ್ಣ ಮರಿಯಲೊಡು ಅರಿ ಕಂತ್ ಉನ್ಪಿನೇ ಸಾಲೊಗು ಇರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಈರ್ನಲಾ ಸಾಲ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಲೆ. ಅಯಿಕ್ ಕೆಂಚಣ್ಣೆ ಪನ್ಪೆರ್ ಈರ್ ಒರ ಕುಲ್ಲುಲೆ ಸೋಂಪಣ್ಣ

ಭಟ್ರ್ ದಾಲ ದೇವೆರತ್ತ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಅರೆಗ್ ಅವು ಮಾತ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡುಂದಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಆರ್ನ ಮಗೆ ಮೂರ್ತಿ ಮರತ್ತಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದುರ್ ಸೈನಗ ದಾಯೆ ಅರೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ಆಯಗ್ ವಾ ಪಲ್ಲಿ ಬೂರ್ದಿನಿ? ಈರ್ ಸೀದ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಲೆ ನನ ಬಲಿಮೆಡ್ ಕೇನರೆ ಪೋಪಿನಿ ಬೊಡ್ಚಿ. ಪುರ್ಸತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಒಟ್ಟುಗು ಬಲೆ ಪತ್‌ದಿನ ಮಾಡ್‌ನ್, ಅಟ್ಟೊನು ಒಂತೆ ಅಡಿಪುಲೆ. ಪಲ್ಲಿಲು ಕಡಮೆ ಆಪ. ಕಾರ್ ಜಾರ್‌ಂಡ್ ಆನೆ ಬೂರುಂಡು ಪಲ್ಲಿ ಬೂರಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡಾ? ಅವುಲಾ ಒಂಜಿ ಅಂದ್‌ದೆ ಪನೊಂದು ಸೋಂಪಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪೋಪೆರ್. ಸಮಾಜೊಡು ಬಲಿಮೆದಕುಲು ಮಾಧ್ಯಮದಕುಲು ಎಂಚ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಮಂಗೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಜನೊಕುಲ್ನ ದುಂಬು ದೀಪೆರ್ ಪಂಡ ಕುರ್ಲರಿ ತಿಂದಿನಲ್ಕನೇ ಆಪುಂಡು.

ಕೆಂಚಣ್ಣನ ಬೊಡೆದಿಗ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಬಾರೀ ಪೋಡಿಗೆ ಸಂಗತ್ತಿ ದಾದ ಕೇಂಡ ಆನಿದ ಪೇಪರ್ದ್ ಆರ್ನ ದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ದಾದ ಪಂಡ "ಇಂದು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಅಪಘಾತ ಭಯವಿದೆ" ಪಂಡ್ದ್ ಉಂಡು. ಎನನ್ ಪಿದಯಿ ಪಿದಡರೆ ಬುಡಯೊಲು ಯಾನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುನು? ಅಕೇರಿಗ್ ಎಂಚಾಂಡಲ ಅಲೆನ್ ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡೆ. ಅಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಸೀದ ನಡತೊಂದೇ ಆ ಪೇಪರ್ದ ಆಫೀಸ್ಗ್ ಪೋಯೆ. ಪೋನಗ ಪಿದಯಿಡೇ ಎಂಕುಲು ಉಂತೋಂದಿನಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಕೇನುಂಡು "ಸರ್ ದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ ಯೇನು ಮಾಡ್ಲಿ? ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ" ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕೇನುವೊಲು. ಅದಕ್ಕೆ "ಒಂದು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಮಂಗಳವಾರದ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಕಿ ಬಿಡು" ಪಂಡೆರ್ ಸಂಪಾದೆಕೆರ್. ಆತ್ ಕೇಂಡಿನೇ ಬೊಡೆದಿನ ಪೋಡಿಗೆ ಪೋದು ತೆಲಿಪರೆ ಪತಿಯೊಲು. ಅಂಚ ಅಲೆನ್ ಸೀದಾ ಲೆತೊಂದು ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತೆ. ಈ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಮಾತ ಸುದ್ದಿದಾಂತೆ ಜನೊಕುಲ್ನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡರೆ ತಾದಿ ಆಪುಂಡು. ಇನಿ ಕೆ.ಆರ್. ರೈಕುಲು ಇಜ್ಜೆರ್ ಆಂಡಲಾ ಆರ್ನ ನೆಂಪು ಕೆಂಚಣ್ಣನ ಕುರ್ಲರಿಟ್ಟ್ ಆವೊಂದುಂಡು.

ತುಳುಟ್ಟು ಕುರ್ಲುನು ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ಆಪಿನಿ. ಸಂತೋಸುಡು ಉರ್ಕುನು. ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡೊಂಡ ಅಯಿತ ರುಚಿಯೇ ಬೇತೆ. ಅಂಚ ಪೇಂಟೆಡ್ ಅಂಕ ಆಯನೊದ ಕಲಕ್ಕ್‌ವೆಡ್ ಗೋಣಿಡ್, ಸೇರ್‌ಡ್ ಕುರ್ಲರಿ ಮಾರುವೆರ್. ಅವು ಬಡವೆರ್ನ ತಿನ್ಪು. ಅಂಚ ಕೆ.ಆರ್. ರೈಕುಲು ಬದ್ಕ್‌ದ ಉಲಯಿದ ಪೂರ ಗುಟ್ಟುನು ಕುರ್ಲರಿತ್ತ ರೂಪೊಡು ರೇಡಿಯೊಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಗೇನದ ನಡೆಕ್ಕ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಎಂಚ ತನುವಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಜನೊಕುಲು ಕಷ್ಟ ಮದತ್‌ದ್ ಪೊಡಿಮರ್ದ್‌ದ ಕಾಯಿ ಕಯಿಪೆ, ಪುಲಿ ಪುಪಿಮೆನ, ಚೀಪೆ ತಿಗೊನು ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ದೆತೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಯ್ಯಾನಗ ಕೆಬಿ ಕೊಂಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೃಷಿ ರಂಗ ಯೇಪ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಕೆಂಚಣ್ಣನ್ ಕಾತೊಂದು ಕುರ್ಲರಿ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಮರಿಯಲೊಡು ಕರಿದ್ ಪೋತಿನ ಕೆ. ಆರ್. ರೈಕುಲು ಕುರ್ಲೆರಿಟ್ಟ್ ನೆಂಪಾಪೆರ್.

* * *

ತುಳುನಾಡ ಗಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೂರದ ಕಟ್ಟ್

ತುಳುನಾಡ್ನ್ ತುಳುದೇಶ, ತುಳುರಾಜ್ಯ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಪನ್ಪಿನ ಆಯೊಡು ಪಂಡಲಾ ತುಳು ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿ, ಗಡುನು ಪೆಜಿ ಪತ್ತರೆ ಒಂತೆ ಕಷ್ಟ. ತುಳುನಾಡ್ ಪಂಡ ತುಳು ಭಾಷೆ ಪಾತೆರುನ ಜನ ನಿಲೆತ್ತ ಜಾಗೆಂದ್ ಪನ್ನಗ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಭೂಮಿದ ಗಡಿ ಲಪ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಒಂಜಿ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತುಳುನಾಡ್, ರಾಜಕೀಯ ತುಳುನಾಡ್, ಭಾಷಿಕ ತುಳುನಾಡ್ ಪನ್ನಗ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್ ಮುಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತುದೆ ಬಡಕಾಯಿ ಸೀತಾನದಿ ಪಂತೆರ್ ಯೆರಿಯೆರ್. ಆಂಡ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಗಡಿ ಬದಲಾವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಅವು ಗೋಕೊರ್ಣೊಡ್ದು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮುಟ್ಟ ಪನ್ಪಿ ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೂಂಡ ಕನ್ನಡನಾಡ್ನ್ ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ವಿಜಯ ನಗರದ ಅರಸು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯೆ ತುಳುವ ವಂಶೊಗು ಸೇರ್ದೆ ಪನ್ಪಿನವು ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗ್ ಸೇರ್ದಿತ್ತ್ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉಲಯಿ ಒಂಜಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಆದ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ್ ಲೆಪ್ಪಾಂಡ್.

ಪುರಾಣದ ಆಯ

ಪುರಾಣದ ಗ್ರಂಥೊಲು ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನಾಡ್ದ ಗಡಿ ಪರಶುರಾಮನ ಕತೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಡ್ ಸಪ್ತ ಕೊಂಕಣ ಪನ್ಪಿ ಊರುಲೆಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಜಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲ ನಾಶ ಮಲ್ಪರೆ ಪರಶುರಾಮೆ ಭೂಮಂಡಲೊಗು 21 ಸುತ್ತು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಿದೆನ್ ಅಲಿತ್‌ದ್ ಇಡೀ ಭೂಮಿನ್ ಕಶ್ಯಪೆ ಪನ್ಪಿನ ಸನ್ಯಾಸಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ದಾನ ಕೊರ್ಪೆಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಪರಶುರಾಮಗ್ ಉಂತರೆ ಭೂಮಿ ಇಜ್ಜಿ. ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿ ಪಂಡಿಲಕ ಪರಶುರಾಮೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕಡಲ ಬರಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಡಲ ರಾಜೆ ವರುಣಡ ಒಂತೆ ಭೂಮಿನ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರುಂದು ಕೇನುವೆ. ಅಂಚ ಕಡಲ ರಾಜನ ಅನುತ್ತಂಚ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಗಟ್ಟಡ್ ಉಂತುದು ಕುಡರಿ ಬೀಜಿದ್ ಕಡಲ್ಗ್ ದಕ್ಕುವೆ. ಕುಡರಿ ಬೂರಿನ ಜಾಗ್ ಮುಟ್ಟ ಕಡಲ್ ಪಿರ ಒಂದುಂಡು. ಆ ಭೂಮಿ ಪರಶುರಾಮ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಖಂಡೊಡು ತಿಕ್ಕುನ ಕತೆ. ಅಂಚೆನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಗಂಗಾನದಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಡಲ್ದ ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗೋಕರ್ಣ ಮುಟ್ಟದ ಭೂಮಿ ನೀರ್ ಪಾಲಾಂಡ್ಗೆ. ಅಲ್ಪ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿ ಸಾಧು ಸನ್ಯಾಸಿಲು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಡು ನಿಲೆ ಉಂತುವೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಕೇನೊಲಿಗೆದಂಚ ಪರಶುರಾಮೆ ತನ್ನ ಕುಡರಿನ್ ಗೋಕರ್ಣೊಡ್ದು ತೆನ್ಕಾಯಿ ದಕ್ಕುವೆ. ಅಪಗ ಗೋಕರ್ಣೊಡ್ದು ಕೇರಳಮುಟ್ಟದ ಭೂಮಿ ಕಡಲ್‌ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅವುವೇ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ ತುಳುನಾಡ್. ಆಂಡ ಇಂಚಿನ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್, ಪುರಾಣದ ಆಯೊಲೆನ್ ನಮ್ಮ ಇನಿತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನಯುಗ ಒಪ್ಪುಜಿ. ಒಪ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಪಂಡ ಲೋಹಯುಗ. ನರಮಾನಿ ಕರ್ಬನಾಡಿಯೆ ಕುಡರಿ ಮಲ್ತೆ. ಕಾಡ್ ಕಡ್ತ್ ಭೂಮಿ ಮಲ್ತೆ. ಅಯಿಕ್ಕೆ ಕುಡರಿರಾಮನ ಸುರ್ಪ ಕೊರಿಯೆರ್. ದಾದನೇ ಆವಡ್ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸ ವಿಜ್ಞಾನ ಈ ಮೂಜಿ ಪೊಲಬುಡಲಾ ಕಡಲ್ ಕಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡರಿಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಭೂಮಿ ತುಳುನಾಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ದ ತುಂಡು ಕಾಸರಗೋಡು

ಇನಿ ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರೊಡಾಯಿನವು ಪನ್ಪಿನ ಚರ್ಚೆ ಬನ್ನಗ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಡ್ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಉದಿಪುದ ಕತೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಭೂಮಿಡ್ ಬುಲೆವುನ ತಾರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷೊಡ್ದಾತ್ರ ಕೇರಳ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯ ಗೋಕರ್ಣೊಡ್ದು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ಬನ್ನಗ ತುಳುನಾಡ್ದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಗಡಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತುದೆ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆನಗ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯೊಲು ಪಾಲಾನಗ ಕಾಸರಗೋಡು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ದ್ ಕೇರಳೊಗು ಪೋಂಡು.

ಚರಿತ್ರೆದ ಆಯ ಸತಿಯ ಪುತ್ರ

ಪುರಾಣ ಐತಿಹ್ಯದ ಕತೆಕ್ಕುಲೆಡ್ ನಂಕ್ ಯೇತೇ ಸಂಕಲಪ್ಪು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ತುಳುನಾಡ್ ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಆಡಳಿತ ಘಟಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ ಒಪ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ದಿನ ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್, ಬಿ.ಎ ಸಾಲೆತ್ತೂರ್, ಗುರುರಾಜ ಭಟ್, ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್ ಮೊಕಲ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂಚ ತುಳುನಾಡ್ ಪನ್ಪಿ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗ ಪುಟುದಿನಿ ಅರಸು ಮನೆತನೊಡ್ದು. ಮೌರ್ಯೆರ್ನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟಲಾ ಉಂದು ನಡತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಶೋಕನ ಶಾಸನೊಡು ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಗಡಿ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಸತಿಯ ಪುತ್ರ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಅವು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಕ್ಲೆನಂಚಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಉಂದೆನ್ ಒಪ್ಪುವೆರ್. ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ; ಈ ಸತಿಯ ಪುತ್ರ ಪನ್ಪಿನ

ತುಳುನಾಡೇ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳು ಜನಾಂಗ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಸತ್ಯದ ಬಾಲೆಲು. ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ನಂಬುನಕುಲು. ಅಂಚಾದ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡೇ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಜಿ ಆಡಳಿತದ ಭಾಗ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತಮಿಳು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಸತಿಯ ಪುತ್ರ ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ಪ್ರದೇಶ.

ರಾಜ ಅರತ್ತಾನೊಡು ತುಳುನಾಡ್

ಮೌರ್ಯ ವಂಶೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಕದಂಬೆರ್ನ ವಂಶದ ಮಯೂರ ವರ್ಮೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆ. ಅವೆನ್ ಆಯೆ ಕುಂಬಳೆ ರಾಜ್ಯ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತೆ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ್ದ ಅಧಿಕಾರೊಗಾದ್ ಕದಂಬೆರ್ ಚೋಳೆರ್, ಚಾಲುಕ್ಯೆರ್, ಹೊಯ್ಸಳೆರ್, ಆಲೂಪೆರ್, ಬಂಗೆರ್, ಚೌಟೆರ್, ಅಜಿಲೆರ್, ಬೈರವ ಅರಸುಲು ಮೊಕುಲು ಮಾತ ಪೊರುಂಬುದಿನಕುಲು. ಕುಂಬಳೆ ರಾಜ್ಯೊನು ಕುಂಬಳೆ ಅರಸೆರ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್ಡ ಬಾರ್ಕೂರು ಬೊಕ್ಕ ಮಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯೊನು ಆಲೂಪೆರ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸೆರ್ನ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಮಂಗಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರು ರಾಜ್ಯಂದೇ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಳಿದ್ ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ ಇಕ್ಕೇರಿದ ನಾಯಕೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಅಧಿಕಾರ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಅಪಗ ತುಳುನಾಡ್ದ ಗಡಿ ಪೂರ ಓಲೋಲಾಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ರಾಜ ಮಡತ್ತಾನೊಲು ಪಂಡ ಕಾರ್ಲದ ಬೆರರಸೆರ್, ಪುತ್ತಿಗೆದ ಚೌಟೆರ್, ವಿಟ್ಲದ ದೊಂಬ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಬೊಕ್ಕ ಮುಲ್ಕಿದ ಸಾಮಂತೆರ್. ಈ ಅರಸು ಮನೆತನೊಕ್ಲೆನ ಪುದರ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಪಟ್ಟೊಡು ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ಗ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್

ಯುರೋಪಿಯನ್ನೆರ್, ಮೈಸೂರು ಸುಲ್ತಾನೆರ್ ಬತ್ತಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್ದ ಅರಸು ಮನೆತನೊಲು ನಿಲೆದಾಂತಿಲೆಕ ಆಂಡ್. ಹೈದರಾಲಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಮೊಕಲ್ನ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್ ಅಕಲ್ನ ಆಕರ್ಷಣೆದ ಕೇಂದ್ರ ಆಂಡ್. ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಮಂಗಳೂರು ಬಾರ್ಕೂರು ಬಂದರುಲು ಅಕಲ್ನ ಬೇರದ ಪಾರನೇ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಧಿಕಾರದ ಸೂತ್ರಲಾ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಟಿಪ್ಪುನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ 1799ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪೊಗ್ಗಿಯೆರ್. ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಡ್ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಪನ್ಪಿ ಭಾಗ ಮಲ್ತೆರ್. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರೊಗು ಸೇರಾದ್ ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಪನ್ಪಿನಾಯನ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಮಲ್ತೆರ್.

ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ಅಕಲ್ನ ಅನುಕೂಲೊಗು ತಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಂಡರಸೆರ್, ಜಮೀನ್ದಾರೆರ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಡಳಿತೊಗು ತಕ್ಕ

ಸುಂಕ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕಿಯೆರ್. ಬಡವೆರ್ ಬೆಂದ್ ಸೈತೆರ್. ತುಳುನು ಇದಮುಟ್ಟ ಒರಿತೆರ್.

ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಂಡ್ ತುಳುನಾಡ್ಲಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ತುಳುವೆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡಾಯಿನ ತಾನ ಮಾನ ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ತಿಕ್‌ದಿಜಿ. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಪೋಂಡು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಆಂಡ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಆಂಡ್. 1973ಟ್ಟ್ ರಾಜ್ಯ ಆನಗ ತುಳುನಾಡ್ದ ಎಗ್ಗೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಕೇರಳೊಗು ಪೋಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಆಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಆಯಿಜಿ. ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗೆ ತುಳುವೆ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್ದ ಗಡಿ ಇಡಿ ಆಯಿಜಿ. ತುಳುನಾಡ ಚರಿತ್ರೆ ಪಂಡ ಅವು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಚರಿತ್ರೆಲಾ ಅಂದ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಪೂರ್ವದ ಕಟ್ಟ್‌ಲಾ ಅಂದ್. ಆಂಡ ಈ ಪೂರ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಕೇನುವೆ ಯೇರ್?

* * *

ಮುಲ್ಕೆ ಮಾಗಣೆದ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆ

ಕುಡ್ಲಡ್ ಬಸ್‌ಟ್ ಕುಲುಂಡ ಉಡುಪಿಗ್ ಪೋನೆಂಗೆ 5 ತುದೆ ಕಡತ್‌ದ್ ಸಂಕದ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಪೋವೊಡಾಪುಂಡು. ರೈಲ್ಡ್ ಪೋನಗಲಾ ಅಂಚೆನೆ ಕಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆ, ಬೈಲ್, ತುದೆ ತೋಡು ತೋಕೆ, ಬೊಟ್ಟು, ಕಂಡೊಲೆನ್ ತೂವೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ಲೇ ಬೇತೆ. ಬಸ್‌ಟಾಂಡ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪೇಂಟೆ ಅಂಗಡಿಲು ತಿಕ್ಕುವ. 1950ನೇ ಇಸವಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕಾಲೊಡು 5 ತುದೆನ್ ಓಡೊಡೇ ಕಡತೊಂದು ಪೋವೊಂಡಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಡ್ಲಡ್ದ್ ಉಡುಪಿಗ್ ಪೋವೊಡ್ಡ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಪತ್ತುನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಇನಿ ದಿಂಜ ಬದಲಾತಿನ ದಾದ ಪಂಡ ದುಂಬು ಕೆಯಿತ್ತ ಕಂಡದ ನಡುವೆ ಪೋವೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಇತ್ತೆ ಕೆಯಿ ತೂವರೆನೇ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ದೈವಸ್ಥಾನ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಇಂಗ್ರೇಜಿ, ಪಳ್ಳಿಲು ಕಾರ್ಖಾನೆಲು, ಬಾನೊಗು ಮುತ್ತ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಿಲ್ಡಿಂಗುಲು ಮಾತ್ರ ತೋಜುವ. ಯಾನ್ ಈ ರಾಜ ಮಾರ್ಗದ ನಡೆತ್ತ ಪೊಲಬು ದಾಯೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ ಪಂಡ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಕರೆ ಬರಿಯೆ ಪೋನಗ ಈ ತಾದಿಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಊರು ಪಂಡ ಅವು ಮುಲ್ಕೆ. ಉಂದೆನ್ ಮೂಲಿಕಾಪುರ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೂಲು ಮರ್ದ್‌ದ ಗಿಡೊಕ್ಕುಲು, ಆಯುರ್ವೇದ ಮೂಲದ ಬೇರ್ ಗಿಡ ಮರ್ದುಲು ದಿಂಜ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಈ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂಡ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಊರುದ ಪೆರ್ಮೆ ಉಪ್ಪುನು ಅಲ್ಪ ಯೇತ್ ಸಂಪೊತ್ತು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಅತ್ತ್ ಆ ಊರುಡು ಎಂಚಿನ ಜನೊಕುಲು ಬದ್ಕ್‌ದೆರ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ.

ಜಾನದಪದ ನಿಲೆ

ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆ ಮೊಕಲ್ನಂಚಿನ ಅಮರ್ ಬೀರೆರ್ ಪುಟು ಬಲತಿನ ಊರು. ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣನಂಚಿನ ಜನಪದ ಬೀರೆರ್ ಬಿರ್ದ್ ಮೆರೆತಿನ ಊರು. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ನಂಚಿನ ದೇಶಭಕ್ತೆರ್, ಪುಟುದಿ ಊರು ನಿತ್ಯಾನಂದೆರ್ನಂಚಿನ ಯೋಗಿಲು ದೊಂಕುದಿ ಮಣ್ಣ್ ಮಾತೆಡ್ದ್ ವಿಶೇಷವಾದ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಸುಣ್ಣದ ಬೊಟ್ಟುದಂಚಿನ ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆನ್ ಮೆಂಚಾದಿನ ಸಾಮಂತ ಅರಸುಲು ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ದಿನ ಊರು.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಇತಿಹಾಸೊನು ಅಜೆತ್ ತೂತಿನ ಯೆರಿಯ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ನ ಶಾಸನ ಬರವು, ಓಲೆಬರವು, ಬೂಕುದ ಬರವುಲೆನ್ ತುಲಿತ್ ತೂತಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಯೇಕಿನಿ ಸಂಶೋಧಕೆರಾಯಿನ ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ ಮೇರ್ ಮುಲ್ಕಿ ಸಾವಂತ ಅರಸುಲ್ನ ಇತಿಹಾಸ ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಪಂಡಿಲೆಕ ಕ್ರಿ.ಶ 14ನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ದು 18ನೇ ಶತಮಾನ ಮುಟ್ಟ ಮುಲ್ಕಿ ಸೀಮೆನ್ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯದ ರೀತಿಡ್ ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ದಿನಕುಲು ಸಾವಂತ ಅರಸುಲು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ತಿಕಿಬೊಕ್ಕ ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ಈ ಅರಸು ಪರಂಪರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ್ ನಡತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ರಾಜಮಾರ್ಗೊಡೆ ಬನ್ನಗ ದತ್ತ ಮೈಟ್ ತೋಜುನ ಸೀಮೆದ ಅರಮನೆ. ಪಟ್ಟದರಸು ಚಾವಡಿ, ಅರಸುಕಂಬುಲ ಉಂದು ಮಾತ ಚರಿತ್ರೆದ ಅಚ್ಚಿದಲೆಕ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು.

ಅರಸುಗದ್ದಿಗೆದ ನಡೆ:

ಮುಲ್ಕಿ ಸಾವಂತ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆಗ್ ಪಟ್ಟದ ಪುದರ್ ರಡ್ಡ್. ಒಂಜಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಚೆನ್ನರಾಯ ಸಾವಂತ. ಇತ್ತೆ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರ್ ಅರಸು ಪಟ್ಟೊಡುಲ್ಲೆರ್. ಅರಸುಲ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುದರ್ ಒವುವೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಪಟ್ಟ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಟದ ಪುದರ್ಡೇ ಲೆಪ್ಪೊಡು. ಪರಂಪರೆಟ್ಟ್ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ದಂಚ ತಮ್ಮೆಲೆಡ್ದ್ ಅರುವದಗ್ ಪಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರೊಡುಪ್ಪುನ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುದರ್ ಮಹಾವೀರ. ಪಟ್ಟ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಪುದರ್ ಬುಡೊಡಾಪುಂಡು. ಅರಸು ಪಟ್ಟೊನು ಒರಿತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ ಪಂಡ ಪರಂಪರೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಸುರುತ್ತ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರೆಗ್ ದೇವಮ್ಮಾಜಿ ಪನ್ಪಿನ ತಂಗಡಿ ಇತ್ತೆರ್ಗೆ. ಅರೆಗ್ ಏಳ್ ಜನ ಜೋಕುಲು. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕಡೀರ್ದಾರ್ ಚೆನ್ನಿಗ ಸಾವಂತೆ. ಅಂಚ ತಮ್ಮಲೆ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರುವದೆ ಚೆನ್ನಿಗ ಸಾವಂತೆ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲಿಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ದಾಖಲೆಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಅರಸುಲ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂಚ ಪಡುಪಣಂಬೂರುಗು ಸಾವಂತರಸುಲು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಇದಮುಟ್ಟ ಇರುವತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಅರಸುಲು ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ದೆರ್. ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ದೆರ್.

ಮಾಗಣೆದ ಆಯ:

ಮುಲ್ಕಿ ಅರಸುಲ್ನ ಪಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರ ಒರುಂಬ ಮಾಗಣೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನ. ಬಡಕಯಿಡ್ ಶಾಂಭವಿ ತುದೆ ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ ಪಾವಂಜೆ ನಂದಿನಿ ತುದೆ. ಪಡ್ಡಯಿಡ್ ಅರಬೀ ಸಮುದ್ರ ಮುಡಯಿಡ್ ಮುಂಡ್ಕೂರು ಕಾರ್ಲ ಸೀಮೆ. ಉಂದು ಸೀಮೆದ ಗಡಿ. ಮುಪ್ಪತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಗ್ರಾಮ, ಒರುಂಬ ಮಾಗಣೆ, ಎಣ್ಮ ಗುತ್ತುಲು, ನಾಲ್ ಬಾವ ಪನ್ಪಿನ ಭೂಮಿದ ಆಯ ಅರಸು ಮಾಗಣೆದವು.

ಅರಸುಮೂಲ

ಮುಲ್ಕೆ ಸಾವಂತೆರ್ ಮೂಲೊಡು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆದ ಹೊಂಬುಜದಕುಲು, ಅಕಲ್ನ ಜೈನ ಮೂಲ. ಜಿನದತ್ತ ರಾಯೆ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರುಷೆ. ಈ ವಂಶದಕುಲು ಮುಲ್ಕೆದ ಏಳಿಂಜೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ನಿಲೆ ಆಯೆರ್. ಭೂಮಿ ದೆತೊಂದು ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಜಮೀನ್ದಾರೆರಾಯೆರ್. ಸೀಮೆದ ಅರಸುಲಾಯೆರ್. ಸಾವಂತ ಅರಸುಲ್ನ ಸುರುತ್ತ ರಾಜಧಾನಿ ಏಳಿಂಜೆದ ಕೈತಲ್ದ ಸೀಮಂತೂರು. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಕಡಲ ಕರೆತ್ತ ಒಳಲಂಕೆ ಇತ್ತೆದ ಪಡುಪಣಂಬೂರುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅರಮನೆ ಕಟಿಯೆರ್. ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಪಟ್ಟದ ದೇವೆರ್ ಶೀಮಂತೂರುದ ಆದಿ ಜನಾರ್ಧನ ದೇವೆರ್. ಮಾಗಣೆದೇವೆರ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಅಪ್ಪೆ ದುರ್ಗಿ. ಸುಮಾರ್ 400 ವರ್ಷ ಮುಲ್ಕಿ ಸೀಮೆನ್ ಆಳ್ದಿನ ಕೀರ್ತಿ ಸಾಮಂತ ಅರಸುಲೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನ. ಆನಿದ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರ್ನ ಕಾಲೊಡು ಪಂಡ 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ ಪಡುಪಣಂಬೂರುಡು ಕಂಬುಲ ಮಲ್ದಿನಿ. ಅರಸು ಕಂಬುಲ ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ಮೆಂಚುನು. ಸಾವಂತ ಅರಸುಲ್ನ ಕಾಲೊಡು ಜೈನ ಅರಸುಲೆಗ್ ಮಾಗಣೆಗ್ ಬಂಟೆರಾದ್ ಬಿರ್ದ್ ತೋಜಾದಿನಕುಲು ಅಂಕ ಕಾದ್‌ದ್ ಮಾಗಣೆದ ಕೀರ್ತಿ ಒರಿದಿನಕುಲು ಬಿರುವ ಬೀರೆರ್ ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆನಕುಲು. ಇನಿಗ್ಲಾ ಅಕುಲು ಪಾಡ್ದಿ ಅಡ್ಡ ಅಗರ್, ಅರಮನೆತ್ತ ಎದ್ರ್ದ ಚಾವಡಿ, ಕಂಬುಲದ ಕಂಡ ಉಂದು ಆನಿದ ಜನಪದ ಬೀರೆರೆ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುಂಡು.ಮುಲ್ಕೆದ ಸಾವಂತ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಲೋಕೊರ್ಮೆ ರಾಪಾವುಂಡು. ಮುಲ್ಕೆ ಒರುಂಬ ಮಾಗಣೆ ರಾಜಕೀಯದ ನೆಲೆ ಆದಿತ್ತಿನಂಚೆನೇ ಬೇರದ ನೆಲೆಲಾ ಅಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಆನಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ನ ಅರತ್ತಾನದ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಉದರ್ಮೆಲು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುವ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ಲಾ ಸಾವಂತ ಅರಸೆರ್ನ ಅರತ್ತಾನದ ಮುಲ್ಕೆ ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ತನ್ನ ನಿಜ ರಂಗ್‌ನ್ ಒರಿತ್ತೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಸರ್ವಧರ್ಮೊಲೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್ ಈ ಒರುಂಬ ಮಾಗಣೆ. ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಅಪ್ಪೆ ದುರ್ಗಿನ ಅಂಗಣ, ಸುರುತ್ತ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಂಗಣ. ಸಾವಂತ ಅರಸುಲ್ನ ಜೈನಾದಿಗೆದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆದ ಮಡತ್ತಾನ. ಕೇನೊಂದುಂಡು ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ದೋಲುದ ಸ್ವರ ಮಾಗಣೆದ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆದ ತರೆಪಟ್ಟದ ವರ.

* * *

ಲೋಕ ಮಾನಾಯಿ ಪೆರಿಯಪ್ಪೆ ಸಂತ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ

ಬಡಪತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಷ್ಟ ಅವು ಶಾಪ ಅತ್.. ಅವು ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ವರ ಪಂತಿನಾರ್ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ. ಯಾನ್ ಪುಟುದಿನಿ ಒರ್ತಿ 'ಅಲ್ಬೇನಿಯನ್, ಆದ್ ಆಂಡ ಬಲತಿನಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಆದ್, ಯಾನ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ನಂಬಿಕೆದಾಲ್, ಆಂಡ ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಇಡೀ ಲೋಕೊಗು ಸೇರ್ದಿನ ಎನ್ನ ಈ ಉಡಲ್ ಅವು ಯೇಸುಗು ಸಂದಿನ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತ್ ಪಂತಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಇನಿ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗು ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ನ ಸೇವೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಸಿತ್ತ ಆದುಂಡು.

ಲೋಕೊಗು ನರಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮದ ಗೇನ ಪುಟ್ಟಾದಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಮೆರೆಗ್ 2016 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಾಲ್ ತಾರೀಕ್ ಅಯಿತಾರದಾನಿ ಸಂತ ಪಟ್ಟ ತಿಕಿನ ದಿನ. ಉಂದು ಇಡೀ ಲೋಕೊಗು ಸಂದಿನ ಪಟ್ಟ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಕೇಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ನಂಕ್ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಮೋಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಸೇವೆ. ಯಾನ್ ವಾ ಧರ್ಮ, ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗೊಗು ಸೇರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಇಡೀ ಲೋಕದ ಬಡವೆರೆಗ್ ಪನೊಂದು ತನ್ನ ಬೇಲೆಡ್ ಸಂತ ಪದವಿ ದೆತೊನಿನಾರ್. 1910 ಅಗೋಸ್ಟು ತಿಂಗೊಲ್ದ 26ನೇ ತಾರೀಕ್ದಾನಿ "ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯಾದ ಇತ್ತೆದ ಮೆಸೆದೋನಿಯದ ಸ್ಕಾಪ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟಿನ ಆಗ್ನೆಸ್ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಆಯಿನಿ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್. ತನ್ನ 18 ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯೊಡು ಐಯರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ದ ಲೊರೆಟ್ಟೋ ಕಾನ್ವೆಂಟ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತ್‌ದ್ 1929ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಸಿಸ್ಟರ್ ಮೇರೀಸ್ ಶಾಲೆಡ್ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾದ್ ಸೇರಿನ ಸಿಸ್ಟರ್ ತೆರೇಸಾ ಮದರ್ ಆಯಿನ ಕತೆನೇ ಪೇರ್ ನೈಯಿ ಆದ್ ರೂಪ ಪಿಜಿರಿನ ಕತೆಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ಕುಟುಮದುಲಯಿ ನಿಜ ಬದ್‌ಕ್

ಇನಿ ನಮ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗೊಟ್ಟು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪುದರ್ಡ್ ಒವೆನ್ ಕಳೆವೊಂದನಾ ಅವೆನ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡೇ ನೆಂಪು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ. ಜೋಕುಲು ದೇವೆರ್ನ ಮೋಕೆನ್ ಪಡೆವುನು ಕುಟುಮದ ಉಲಯಿ. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಜೋಕುಲು ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಬುಲೆವೆರ್. ಬಾಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಗ್

ಮಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕ್. ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಲಯಿ ಬುಲೆವುಲೆಕ ಕಲ್ಪಾಂಡ ಕುಟುಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದೇಶೊಗು ಶಾಂತಿ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನೊಗು ಬಿಲೆ ಕೊರೊಡು. ಒರಿಯಗೊರಿ ಎದ್ರ್ ತಿಕ್ನಗ ಮೋನೆಡ್ ತೆಲಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಆಯೆ ನರಮಾನಿ ಆಯಿನೆಕ್ಕ್ ಸಾರ್ಥಕ. ಊರ್ಯಕಲೆಗಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುಂದಿನ ಬದ್ಕ್ ಅವು ಬದ್ಕತ್ತ್. ಲೋಕೊಡು ಬಡವೆ ಯೇರ್ ಕೇಂಡ ಅವು ಸಮಾಜೊನು ಬುಡ್ದು ಒರಿಯೇ ಒಂಟಿ ಬದುಕುನಾಯೆ. ನೂದು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ರೆ ತೀರ್ಜಿಡಲಾ ಒರಿಯನ ಬಡವುಗು ತನು ಕೊರುಂಡ ಅವುವೇ ಮಲ್ಲ ಸೇವೆ. ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಯೇರ್ನಲಾ ಸಾಯ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಮಡ ಉಡಲ್ ಉಂಡು. ಸೇವೆ ಮಲ್ಪರೆ ರಡ್ಡ್ ಕೈ ಉಂಡು. ಈ ಲೋಕೊಡು ಸಮಾಧಾನ ಬರೊಡ್ಡ ಈ ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು? ಪಂಡ ಸೀದ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋ ಅವುಲು ನಿನನ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ, ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಡೆ ಪೋಲ ನಿನ್ನ ಕುಟುಮೊನು ಪ್ರೀತಿ ಮಲ್ಪು ಲೋಕೊಡು ಸಮಾಧಾನ ಶಾಂತಿ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಇಂಚ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ತೂಯಿನಿ ಬಂಗಲೆದಂಚಿ ಅತ್ತ್, ಮಲ್ಲಾದಿಗೆದಂಚಿ ಅತ್ತ್. ಸಮಾಜೊಡ್ದು ದೂರ ಆದುಪ್ಪುನ ಗತಿದಾಂತಿನಕ್ಲೆಂಚಿ. ಕೈಕಾರ್ ದಾಂತಿನ, ಕಣ್ಣ್ ದಾಂತಿನ, ನಡಪೆರ್ ಆವಂದಿನ ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮುರುಂಟುದಿನ ಕುರೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆದ್ ರೇಸಿ ಜತ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಬಡವೆರೆನ್ ನಟ್ಟುನಕಲೆನ್ ಕೈ ಕೊರ್ದು ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅಕಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ನಾಡಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಈ ರೂಪೊಡು ದೇವೆರೆನ್ ತೂಯಿನಾರ್. ಅಯಿತ ಫಲನೇ ಅರೆಗ್ ತಿಕಿನ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಪಟ್ಟ ಸಂತ ಪದವಿ.

ಮರನಿ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ 4 ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ರೋಮುದ ವಾಟಿಕನ್ ಪನ್ಪಿ ಮಾಯಾ ನಗರೊಡು ಪೋಪ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ್ ಅರೆಗ್ 'ಬಡವರೆ ಸೇವಕಿ' ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಸಂತ ಪದವಿ ಕೊರಿಯೆರ್. ಉಂದು ಭಾರತದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸಂದಿನ ಪಟ್ಟ. ಒಲ್ಪ ಬಡವೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್ ಅಲ್ಪ ದೇವೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉಂದು ಸಾಕ್ಷಿ. ಬಡವೆರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪನೇ ಮೋಕೆಲಾ ಉಂಡು ಸೇವೆಲಾ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನಲಾ ಆತೇ ಸತ್ಯ. ಒಂಜಿ ವರ್ಷ ಐರ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲ್ತಿನ ಆಗ್ನೆಸ್‌ನ್ ಬೆಂಗಾಲ್ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಡ್ ಭಾರತದ ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್‌ದ ಲೊರೆಟ್ಟೋ ಭಗಿನಿಯೆರ್ನ ಕಾನ್ವೆಂಟ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್. 1931ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸನ್ಯಾಸಿನಿ ದೀಕ್ಷೆ ದೆತೊನಿನ ಅರೆಗ್ ತೆರೆಸಾ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ದೀಕ್ಷೆ ದೆತೊನಿ ಬೊಕ್ಕ 15 ವರ್ಷ ಕಲ್ಕತ್ತಡ್ ಮಲ್ಲಕಲ್ನ ಇಲ್ಲದ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಇತಿಹಾಸ ಪಾಠ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ತೆರೇಸಗ್ ನಿರೆಕರೆಟ್ಟ್ ಬಡವೆರೆನ ಜೋಕುಲು ಬರೆಲುನೆನ್ ತೂನಗ ಕರ್ಲ್ ಕತ್ತೆರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಒರ ಆರ್ ಪೋಪಿನ ಬೀದಿಡ್ ತಾದಿಡ್ ಒಂಜಿ ಉಸಾರ್ದಾಂತಿನ ಪಾಪದ ಪೊಂಜೊವು ರೋಗೊಡು ನರೆಲೊಂದು ಬೂರ್ದಿತ್ತಿಂಡ್. ಆ ಪೊಂಜೊವೆನ ಮೈಟತ್ತಿ ಗಾಯೊಲೆಡ್ ಪುರಿಕ್ಕುಲು ಮಿಜಿಲೊಂದಿತ್ತ ಆಲ್ನ ಕೈಕಾರ್ಲೆನ್ ಎಲಿಕ್ಕುಲು ಒಯಿತ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತ ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ತೆರೇಸಾ

ಉಡಲ್ ಕರಾದ್ ಅಲೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಪೋದು ಮೈ ದೆಕ್ಕಿದ್ ನರಮಾನ್ಯಲೆಕ ತೂಯೆರ್.

ಜನೊಕುಲು ದೊಡ್ಡುದಾಂತೆ ಬಡವೆರಾತಿನತ್ತ್. ಪ್ರೀತಿದಾಂತೆ ಬಡವೆರಾತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಗರ್ಭ ದೆಪ್ಪುನೆನ್ ವಿರೋಧ ಮಲ್ತೆರ್. ಒರ್ತಿ ಅಪ್ಪೆನೇ ಬಾಲೆನ್ ಕೆಪ್ಪೊರ್ಲುಂದಾಂಡ ಈ ಲೋಕೊಡು ಬೊಕ್ಕ ದಾದ ಒರೀದ್ಂಡ್? ನಮ ಬಾಂಬುಗು, ಲಡಯಿಗ್ ಪೋಡ್ಯುವ. ಏಡ್ಸ್‌ಗ್ ಪೋಡ್ಯುವ. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಕೆರ್ಯೆ ಪೋಡ್ಯುಜ? ಅಂಚಾದ್ ಈ ಗರ್ಭ ಪಾತೊನು ವಿರೋಧ ಮಲ್ಪುನ ಲಡಯಿ ಸಾರೊಡು. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬಾಲೆಗ್ಲಾ ಈ ಲೋಕೊಡು ಬದುಕುನ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು ಪಂಡೆರ್. ಜನಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಕೋಂಗಿಕೋರೆಲು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ಮಾತ ತಿಗಲೆಕೊರ್ದು ನಡಪುನನೇ ಸೇವೆ. ಒರ ಗತಿದಾಂತಿ ಜೋಕುಲೆಗಾದ್ ಸಾಯೊಗು ಕೈ ನೀಡ್ನಗ ಒರಿ ಧನಿಕೆ ಕೈಕ್ ಉಬ್ಬಿಯೆಗೆ. ಅದಗ ಅವು ಎಂಕಾಂಡ್ಂದ್ ಬಲತ ಕೈನ್ ಪಿರ ಕೊನೋಯಿನ ತೆರೇಸಾ ದತ್ತ ಕೈ ನೀಡಿಯೆರ್ಗೆ. ಅಪಗ ಆ ಧನಿಕಗ್ ನಾಚಿಕೆ ಆದ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತೆಗೆ.

ಬಡವೆರ್ನ ಬೇಲೆಗ್ ತೆರೇಸಾ ಏತ್ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಂದ್ ಪಂಡ ಒರ 6ನೇ ಪೋಪ್ ಜಾನ್ ಪಾಲ್ ಅರೆನ್ ತಿಕ್ಕೊಡುಂದು ಪಂಡೆರ್ಗೆ. ಆರ್ನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತೆರ್ಗೆ. ಆಂಡ ತೆರೇಸಾ ಪಂಡೆರ್ಗೆ ಎಂಕ್ ಇತ್ತೆ ಪುರ್ಸೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಬಡವೆರ್ನ ಸೇವೆಗ್ ಪೊರ್ತು ಯಾವುಜಿಂದ್. ಆರ್ನ ಸೇವೆದ ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ ತೂದು ಸೊಲ್ತು ಪೋಯಿನ ಪೋಪ್ ತಾನ್ ಪೋಪಿನ ಗಾಡಿನ್ ಅರೆಗ್ ಉಡಿಗೆರ ಕೊರಿಯೆರ್ಗೆ. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ದೆತೊನಿನ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಆ ಗಾಡಿನ್ ಏಲಂ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆ ದೊಡ್ಡುನು ಬಡವೆರ್ನ ಸೇವೆಗಾದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೆರ್ಗೆ. ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ನಮ ಲೋಕೊಡು ಯೇತೋ ಸಂತೆರೆನ್, ಸ್ವಾಮಿನಕಲೆನ್, ದಾನಿಲೆನ್, ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನಕಲೆನ್ ತೂಪ. ಆಂಡ ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಮಲ್ತಿನಂಚಿನ ಸೇವೆ ಯೇರೆಡ್ದ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯನಾ? ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಬರ್ಪುಂಡು. ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತೆರೆನ ಮರಣ ಕಮ್ಮದ ನಿರೆಲ್ದಿತ್ತಿನ ಕ್ಷಮಾಗುಣ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಸೇವೆ ಉಂದಾಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಆರ್ ಲೋಕೊಗು ಪೆರಿಯಪ್ಪೆ ಆದ್ ತೋಜಿಯೆರ್. ನರಮಾನ್ಯ ಕುಲೊನು ಮಾನಾಯೆರ್. ಅರೆಗ್ ತಿಕಿನ ಸಂತ ಪದವಿ ಈ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಬಡವು ತಾಂಗೊಂದು ನುಪ್ಪುಗಾದ್ ಪೊರುಂಬುನ ಸಮಾಜದ ತಿರ್ತ ವರ್ಗದ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ಸಂದಿನ ಪಟ್ಟ ಆ ಅಪ್ಪೆನ ನೆಂಪುಡು ಆವಡ್ ನಮ್ಮ ಬದ್ಕ್ ಸಂಪು.

* * *

ಸುಗ್ಗಿದ ಕಾಲ ಬೊಗ್ಗಿದ ಮೇಲ

ಮರಿಯಲ ಕರೀಂಡ್. ಆಟಿ ಪೋದು ಸೋಣಲಾ ಅಷ್ಟೆಮಿ ಚೌತಿದ ಗೌಜಿಡ್ ಮದೇ ಆದ್ ಕನ್ಯ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆಯಿ ಬುಲೇಂಡ್. ದೊಂಬು ಬರ್ಸದ ಇಡೆಟ್ಟ್ ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಂದುಂಡು. ಕನ್ಯೊಡು ರಡ್ಡೇ ದಿನ ಒರೀದಿನಿ. ಬೊಂತೆಲ್ದ ಕೊಡಿಪರ್ಬೊನು ತುಳುವೆರ್ ಎದ್ಕೊನೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪು ಆಪಿನಿ ದುಂಬುದ ಕಾಲದ ಸುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನಿ. ಸುಗ್ಗಿ ಪಂಡ ಸುಖ, ಸಂಪೊತ್ತುದನೇ ಅರ್ಥ. ಭೂಮಿದ ಬುಲೆನ್ ಮೂಜಿ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣೆಲ್, ಸುಗ್ಗಿ, ಕೊಲಕೆ, ಪಂಡೆರ್. ಮೂಜೆಟ್ಟ್ ಪೊಲ್ಲುದ ಮದ್ಮಾಲ್ ಪೊಣ್ಣನ ಸುರ್ಪದ ಬುಲೆ ಸುಗ್ಗಿ. ಎಣೆಲ್ಡ್ ಬೊಲ್ಲದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಪೊರುಂಬುನ ಬೆನ್ನಿ ಆಂಡ, ಕೊಲಕೆಡ್ ನೀರ್ದ ಬಕ್ಕೆಟ್ಟಿಡ್ ನುಂಗುನ ಬೆನ್ನಿ. ಆಂಡ ಸುಗ್ಗಿ ಅಂಚತ್ತ್ ಅವು ಅಂಚಿ ಸೊರ್ಕುಲಾ ಅತ್ತ್, ಇಂಚಿ ಸಿರ್ಕ್ಲಾ ಅತ್ತ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಬಾರೀ ಮೆನ್ನತ್ತ್‌ಡ್, ಸೇಲೆ ಮೇಲೊಡು ಮಲ್ಪುನ ಬೆನ್ನಿ. ಕಂಬುಲ ಸುರುವಾಪಿನ ಬೆನ್ನಿ, ಕನ್ಯೊಡು ಬೊಟ್ಟುಲೆಡ್ ಪೊಡಿನೇಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ರಾತ್ರೆ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುಡು ಪರಿತ್ದ್ ತೇರ್ದಲ್ಕ ತುಂಬೊಂದು ನೀರ್ಡ್ ದೀದ್ ನಡ್ಪಿನ ಪೊಲ್ಲು. ಕೆಯಿ ಕೊಯಿದ್ ಒಡ್ಡು ಕುರಿತ್ದ್ ಬಿದೆ ನುಂಗಾದ್ ನೇಜಿ ಮಲ್ತ್ ನಡ್ಪಿನ ಪೊಲ್ಲು. ಉಂದು ಸುಗ್ಗಿದ ಮರ್ಲ್. ಕನ್ಯ ಬೊಂತೆಲ್ದ ಈ ಸುಗ್ಗಿದ ಪೊಲ್ಲುದ ಒಟ್ಟುಗು ಅಪಗ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನವು ಬೊಗ್ಗಿಲೆ ಮೇಲ. ಮಾರ್ನೆಮಿ ಸುರುವಾನಗ ಊರಿಡೀ ಕೇನುಂಡು ತಾಸೆದ ಸೊರ, ಪಿಲಿಕ್ಕುಲೆನ ಬರ. ಊರ್ದ ಜೋಕುಲು ಪೂರ ಪಿಲಿತ್ತ ಯೇಸದ ಪಿರವುಡೆ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಊರ್ದ ಕಾಟ್ನಾಯಿಲು ಪೂರ ಒಟ್ಟಾದ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಸಮಾವೇಶ ಆವೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಕಾಲದ ಪಾಡ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ನಾಯಿಲು ಕುಲ್ಲುಜ. ಒಂಜಿ ಬೊಗ್ಗಿದ ಪಿರವುಡು ಸಾಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅವು ಪೋಯಿನಡೆ ಪೋಪ. ಅಯಿಕ್ಲೆಗ್ ಸಾದಿ ಬೀದಿ ಪನ್ಪಿ ಬೇದನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಎಡ್ಮ ಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತಿನಡೆ ಮರ್ಲ್ ಜೋಕುಲು ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕುವ, ಮರ್ಯಾದಿದಕುಲು ತರೆತಗ್ಗಾವೊಂದು ಪೋಪಿನಂಚ ಆಪುಂಡು. ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಕೆಯಿತ್ತ ಕಂಡ ಪೊಡಿ ಆಪುಂಡು. ಉಂದುಲಾ ಆನಿದ ಕಾಲದ ಸುಗ್ಗಿದ ಪೊಲ್ಲುದ ಬುಲೆನೆ. ಇನಿ ಆನಿದ ಆ ಸೊರ್ಕು ಇನಿತ್ತ ನಾಯಿಲೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಇನಿ ವಾ ಸೀರಿಯಲ್‌ಡ್ಲಾ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದಿನಂಚಿನ ಪೊಣ್ಣು ಮೇಲ ಅಲ್ಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ಆನಿದ ಪ್ರಕೃತಿ. ಇನಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್.

ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡ ನಿಗ್ಗಿದ್ ಪೋತುಂಡು. ಸುಗ್ಗಿ ಮದ್ಮಾಲಾದ್ ಇಜ್ಜೊಲು ಇನಿ ಮುಂಡೆ ಆತೊಲುಂದು ಪನೊಲಿ.

ಬೊಗ್ಗಿದ ಮೇಲ ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್ ಸುಗ್ಗಿದ ಕಾಲ ಎಂಚ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ, ಮಿತ್ತ ಮಿದಿಲೋಕದ ದೇವೆರ್ಕುಲೇ ಮಚ್ಚರ ಕಟ್ಟುನಂಚಿನ ಸಂಪೊತ್ತು ಕಾಟಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕರ್ಬಾಸ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬಂಗ ಬಾರ್ ಪಾಯಾದ್ ಲೋಕದ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬಂಜಿದ ಬಡವುಗು ಗಂಜಿದ ತೆಲಿತ್ತ ಪಡಿ ಅವು ಭೂಮಿದ ಬುಲೆ. ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುದವು. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಮಿತ್ತ್‌ದಕುಲು ಬಲಿನ್ ಬಲಿ ದೆತೊನರೆ ಕಲಿನ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ಕಲಿ ಮಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆದ ರೂಪೊಡು ವಾಂಟೆಡ್ ಬಾನದೆತ್ತರೊ ತೂಪುಗೆ ಕಕ್ಕೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಕಲಿ ಈ ರೂಪೊಡು ಬನ್ನಗ ಮದ್ಮಾಲೆ ಐತ ಸಿಂಗಾರೊಡು ಫಲ ಪುರ್ಪ ಕಾಯಿ ಪೂನಿನೆ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಅಪ್ಪೆ ಮುಂಡೆ ಮುಚ್ಚುವೊಲು. ದೊಂಡೆ ಕತ್ತೆರುನ ನಂಜಿದ ಪುಗೆ ಬೊಣ್ಯದ ಮೂರಿಗ್ ಅಮುರ್ತದ ಪಸೆತ್ತಂಚಿನ ತುಳು ಭೂಮಿದ ನೀರ್ ಇಸ ಆಪುಂಡು. ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್, ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆ ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿನಂಚಿನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಲೆಲು ದೊಂಕುದಿ ಮದ್ಮಾಲ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಿನ ಪಗೆನಕಲೆ ದಿಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ತೆಲಿಕ್ಕ್ ಮಾರಿ ಆದ್ ಪೋಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿದ ಮಗೆ ಕಂಬುಲದ ನಿರ್ಸನಿದ ನೀರ್ದ ಕನಗಾರೆ ಬೋಲ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ದಾಸ್ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಯಾನ್ಲಾ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಬಾರೆದಿರೆ ಒಚ್ಚಿನಗ ಪರೀದ್ ಪೋಂಡು. ಅಪಗ ಶೆಟ್ರ್ ಪಂಡೆರ್ ಈರ್ ಕೊಲಕೆದ ಕಂಡೊಡು ಎರು ದೆಕಿಲೆಕ ದೆಕಿಯರ್ದ ಪರಿಯಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡಾ? ಒಣಸ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಆ ಗಾದೆದ ಅರ್ಥ ದಾದಂದ್ ಕೇನ್ನಗ ಪಂಡೆರ್ ಎರಿಯೆರ್ ಗಾಥೆ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನಿ ಪೊಕ್ಕಡೆಗತ್ತ್, ಅಯಿಕ್ಕ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಅಕುಲು ಪಂತೆರ್ 'ಎಣೆಲ್ ಸೂಳೆ, ಸುಗ್ಗಿ ಮದ್ಮಲ್, ಕೊಲಕೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ' ಮದ್ಮಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪಂಡ ಅವು ನಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ಮೂಲ. ಮದ್ಮಲಾವಂದೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆ ಸೃಷ್ಟಿದ ಮೂಲೊನು ಅಕುಲು ಭೂಮಿದ ಬುಲೆಟ್ಟ್ ತೂತಿನಕುಲು. ಎಣೆಲ್ದ ಬುಲೆ ಬಾನದ ನೀರ್ಡ್ ಆಪಿನವು. ಅಯಿಕ್ಕ್ ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಬರಿ ಕೆತ್ತಂದೆ, ಉರ ಆವಂದೆ, ಆನಿಗಾನಿಗ್ ದತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್ಂಡಲಾ, ನಡ್‌ಂಡಲಾ ಬಾನ ಬೊಟ್ಟುಡುಲಾ ಬುಲೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಬೊಕ್ಕದ ಸುಗ್ಗಿದ ಬುಲೆತ್ತ ಮಾನಾದಿಗೆ, ಪೊರ್ಲು, ತುಳುವೆರೆನ ಮದ್ಮಾಲೆ ಐತದ ಪೊರ್ಲು, ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ಕೊಲಕೆ ಅವು ಎರ್ಕಿ ಬಂಜಿನ್ ಸಿರ್ಕಾದ್ ಬಂಚಿದ ನಂಚಿನ್ ಕಲೇದ್ ಜೂವ ಒರಿತೊಂದಿನ ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಕ್ಕ. ಸುಗ್ಗಿ ಎಂಚ ಮದ್ಮಲ್? ಪೊಣ್ಣು ಮದ್ಮಾಲಾನಗ ಎಂಚ ಅಲೆನ್ ಕೆರ್ಚಿದ ತಾರಾಯಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಕಲಸ ಸುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಡ್ಡೆಲೆ ಮಡ್ಡೆಲ್ತಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೈಲೆ ಸುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕರ ಪತ್ತಾದ್ ನೈ, ಗಂಜಿ ಬೆಲ್ಲ, ಪೇರ್ ತಮ್ಮನ ದೋಡಿದ್ ಕೆಲೆಸಿ ಐತ ಮಲ್ಪಾದ್ ಗರೊಡಿ ಪೊಗ್ಗಾದ್, ಗುಂಡ್ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾದ್ ಪೊಣ್ಣ ಮೈ ಮನಸ್ ಅರ್ಲು ಪೊರ್ತುಡು ಕೊಲಮೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪಾವೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಸುಗ್ಗಿದ

ಕಂಡೊನು ಸುದ್ಧ ಮಲ್ಪೊಡು. ಕರೆ ಬರಿ ಪುಣಿ ತೌರೊಡು, ತಿರ್ತ್ ಮುಟ್ಟ ಪನ್ನೆ ಕೊಟ್ಟುಡು, ಮೇಲಾರ ಕೆತ್ತೆ ರಟ್ಟಾವೊಡು. ಒಡ್ಡ ಕಂಡೊನು ಗುದ್ದಲ್ ನಾಯೆರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಉರ ಮಲ್ಪೊಡು. ಒಡ್ಡು ಮಗ್ರೊಡು, ಕಂಡ ಕುರಿಯೊಡು. ಕುರೀನೆಕ್ಕ್ ತಕ ಒರ್ಲ, ಇರ್ಲ, ಮೂವಲ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಆಜಿ ಉರ ಆವೊಡು. ಉರ ಆಂಡ ಕುರೀಬೊಕ್ಕ ದೊಂಬ ನೀರ್ಡ್ ಬೆಯ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬರ ಬೊಣ್ಯ ಪಾಡೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಪುಣಿ ಪೂಜೊಡು ಬರಿ ಮಣ್ಣ್ ದೀವೊಡು. ಬರಿ ಒಯಿಪೊಡು ಏಳ್ ಎಡ್ಮ ಸಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತುನಾಂಡ ಬಿತ್ತೊಡು ನಡ್ಪಿನಾಂಡ ನಡೊಡು. ಕಂಡದ ಸುತ್ತ ಪೋನಗ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನ, ಅಂಬಿದ ಗೊಬ್ಬರದ ಕಮ್ಮೆನೊಡು ಕಂಡ ಕರೀದ್ ನಕ್ಕುರು, ಪುರಿ ಮಿಜಿಲುಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ನಗ ಎಣೆಲ್ ಮಲ್ಪಂದಿನ ಬೊಟ್ಟು ಕಂಡೊಡು ಪಾಡುವೆರ್. ನುಂಗೆಲ್ ನೇಜಿನ್ ಪರಿತ್ದ್ ನೀರ್ಡ್ ದೀದ್ ನಡ್ಪೆರ್. ಅತ್ತ್‌ಂಡ ನೀರ್ ನೇಜಿ ಪಾಡುವೆರ್. ಸುಗ್ಗಿದ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ನಗಲ ಅಂಚೆನೆ. ಬಿತ್ತ್‌ನಗಲ ಅಂಚೆನೆ ಬಿದೆ ನೀರ್ ನುಂಗಾವರೆ ಉಂಡು. ಬಿದೆ ಸರಿ ನುಂಗುಜಿಡ ಕೊಡಿಪು ಬರ್ಪುಜಿ. ನೀರ್ ಸರೀ ಆಜರೆ ಕಡಂದ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಕಂಜಿಗ್ ಬೈ ಸುತುದು ಕುರುಂಟು ಒಯಿಪುವೆರ್. ಆ ತೋಡುಡು ನೀರ್ ಸರೀ ಜತ್ತ್ ಪೋಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡ ಬಿದೆ ಸರೀ ನುಂಗುಂಡು. ದೂಜಿ ಕೊಡಿಪು ಪಚ್ಚ ಕೊರೊಂದು ಬನ್ನಗ ಬಿದೆ ನೀರ್ ಕಟ್ಟೊಡು. ಕೊಡಿಪು ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪುರಿ ಪತ್ತಂದಿಲೆಕ ಬೊಣ್ಯದ ದೂಲು ರಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪುರಿ ಪತ್ತುನ ಮುಟ್ಟೆ ತಿನ್ಪಿನ ಕಮ್ಮಿ. ಸುಗ್ಗಿಗ್ ಆಜ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದಿಂಜ ಎಡ್ಡೆ. ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ನೀರ್ ಇತ್ತಿ ಜಾಗೆಡ್ ಕೆಯಿ ಪಕ್ಕ ಲಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಕಂಡೊಡಿತ್ತಿ ನರ್ತೆ, ನಕ್ಕುರ್, ಕುರಿಯರೆ ಒರ ನುಂಗಾದ್ ಬಲಿರ್ನಗ ನೀರ್ ಬುಡೊಡು. ಚಳಿತ್ತ ಪೊರ್ತುಡು ಪನಿ ಬೂರ್ನಗ ಕಾಂಡೆ ಕಂಡದ ಸುತ್ತ ಪೋನಗ ಆಪಿನ ಸುಖನೇ ಬೇತೆ. ತಿಬರ ಕೋಲೊಗು ಪೋನಗ ಸಾದಿಡ್ ಉಂತಾದಿನ ಮುಕ್ಕರ್ದ ಪೊರ್ಲು, ಮದ್ಮಾಲ್ ಪೊನ್ನಗ್ ಜಲ್ಲಿ ಪಾಡಿನಂಚ ಪನೆಕುತ್ತಿದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಬೆರ್ಮೆರದ ಮಂಡೆಡ್ ನೇಲುನ ಇಚ್ಚೊಡಿ ಕಡೆಬಲ್ಲ್. ನೆತ್ತಿ ಬೊಗ್ಸಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿ ಕಟಿನಂಚ ಒಡಿದೀತಿ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ನೆತ್ತಿದ ನೆರಿ ಮುಂಡೊಡು ಗೊಬ್ಬುನ ತರೆಕುಜಲ್ದಂಚ ತೋಜುನ ಸುಗ್ಗಿದ ಕೈಕುಲು ಸುಗ್ಗಿ ಮದ್ಮಲ್ ಪನಿನೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ತುಳುವೆರ್ ಸುಗ್ಗಿದ ಬುಲೆನ್ ಮಾನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಕೊಲಕೆಗ್ ಪೊರ್ಲು ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್. ಅಯಿತ ಅನುಪಾನ ಮುಖ್ಯ. ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊಡ್ದುಲಾ ಪೊರ್ಲುಡು ಕಂಡ ಕುರಿತ್‌ದ್, ಸಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೋಲು, ಕಜವು, ಕಲ್ಲ್, ಪಜಿರ್, ನಾರ್ ಬೇರ್, ದಾಂತಿಲೆಕ ಪೆಜಿದ್ ನೀರ್ ಮಣ್ಣ್ ಸರಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉದ್ದ ಪಲ್ಲ ಒಯಿತ್‌ದ್, ಕಂಡ ಪುಲಿತ್‌ದ್ ನಡೊಡು, ಬಿತ್ತೊಡು. ನೇಜಿ ಪಾಡೊಡು ಪೆದ್ಮೆದಿನ್ ಎಂಚ ತಾಂಗ್ ತರ್ವೆಲ್ಡ್ ತರ್ಕ್‌ದ್ ಸಂಪುಗು ಸಂಪು ಬೆಪ್ಪುಗು ಬೆಪ್ಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ದೀದ್ ತಾಂಕಿಲೆಕ ಕೊಲಕೆದ ಕಂಡೊಗ್ ದೊಂಬು ನೀರ್ ಕೊರ್ದು ತಾಂಕೊಡು. "ಕುಪ್ಪನ್ ನಂಬುದು ಕೊಲಕೆ ಮಲ್ತಿಲೆಕ ಕುಪ್ಪೆ ಪಾರ್ ಪೋಯೆ ಕೊಲಕೆ ಪೊತು ಪೋಂಡು' ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಅಯಿಕೆ

ಪಂತಿನಿ 'ಕೊಲಕೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಬಲಕೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಎಣೆಲ್ ಸುಗ್ಗಿ ವಾ ಭೂಮಿಡ್ಲಾ ಆದ್ ಪೋವು ಆಂಡ ಕೊಲಕೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಅಂಚಿನ ನೀರ್ದ ಸಂಪುದ ಭೂಮಿ ಬೋಡು. ಬೆನ್ಪಿನಾಯಗ್ಲಾ ಬೆರಿ ಬಗ್ಗೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ಸುಗ್ಗಿ ಮದ್ಮಲಾಂಪುಡು ಕೊಲಕೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಕೊಲಕೆದ ಕಂಡ ಇನಿ ಸುಡಲದ ಕಂಡ ಆತ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿ ಮದ್ಮಲಾವರೆ ನನ ಉಂಡಾ? ಇನಿ ಸುಗ್ಗಿದ ಕಾಲಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಬೊಗ್ಗಿದ ಮೇಲಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಮೊಂಟಾರ್ದ ಪುಗೆ ಸೊರ, ಕಾರ್ಖಾನೆದ ಸೆಡಿ ಮೂರಿ, ರಾಜಗೋಲಿದ ಮರ ಮಗ್‌ರ್ದಿನ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಬರಿತ ದೂಲುದೊಟ್ಟುಗು ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ತಾಂಕು ಬೊಗ್ಗಿದ ಬೆರಿಯೆ ಸಂಕಲೆ ಪತೊಂದು ನರಮಾನಿ ವಾಕಿಂಗ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಉಂದು ಇನಿತ್ತ ಸುಗ್ಗಿದ ಕಾಲ ಬೊಗ್ಗಿದ ಮೇಲ.

* * *

ಲಚ್ಚಿಮಿ ಚಂಚಲೆ–ನೋಟು ಪನ್ಪಿನ ಕಾಕಜಿದ ಬಾಂಬು

ಸಾರೊಗು ಬೈ

ನೂದು ರೂಪಾಯಿದ ಪರಾ ನೋಟು ಸಾರರೂಪಾಯಿ ನೋಟುಡ ಪಾತೆರೊಂದುಂಡು. ದುಂಬು ಬತ್ತಿನ ಕೆಬಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಕೊಂಬು ಗಟ್ಟಿ ಪಂಡಿಲೆಕ ನಿಕ್ಕ್ ಆನಿ ಒರಾನೆ ಆಂಕರ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಬಾರೀ ಶೋ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್. ಮಲಮಲ್ಲ ಜನೊಕುಲ್ನ ಎದ್ರ್‌ದ ಕಿಸೆಟ್ಟ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ತೋಜುಲೆಕ ಮೆಂಚೊಂದಿತ್ತ್. ಆಂಡ ನೆಂಪುದೀಲ ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅಡ್ಡ ಉಂಡು. ನಿನನ್ ಅಲಕ್ಕ ಕೆರಿಯೆರ್, ನಿನಡ್ದ್ ಮಲ್ಲಾಯಗ್ ಮನೆ ದೀಯೆರ್. ನಿನನ್ ತೂಂಟನ್ಗ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಆನಿ ದಾನೆ ಪಂತ ನೂದು ರೂಪಾಯಿ ಪಂಡ ಕಾರ ಕಸ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು, ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದಕುಲು, ಸಾಲೇ ಜೋಕುಲು, ಬಸ್‌ಟ್, ತಾದಿ ಬೀದಿಡ್ ಗೊಬ್ಬುನ, ದಕ್ಕುನ ಉಬಿನೀರ್ ರೆಂಕಾವೊಂದು ಕುರೆ ತಾಗಾವೊಂದು ಮುದ್ದೆಮಲ್ತ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಈ ವಾಸನೆ ಬರ್ಪ ದೂರ ಉಂತು ಪಂಡ್ದ್ ಎನನ್ ಎಲ್ಲಿ ಮಲ್ತ್. ಆ ಮಣ್ಣ್‌ದ ವಾಸನೆಗೆ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟ ಬಿಲೆ ಪಂಡ್ದ್, ನಿಕ್ಕ್ ಇತ್ತೆ ತೆರಿಂಡಾ? ನಿನನ್ ದಾಯೆ ಒರಾನೆ ಬುಡಿಯೆರ್ ಗೊತ್ತಾಂಡಾ? ಈ ಕಲ್ವೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಯ. ಆನಿ ಗಣಿ ದೊರೆಕ್ಕುಲು ನಿನನ್ ಪತೊಂದು ಯೇತ್ ರಾಯೆರ್? ಅಕೇರಿಗ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಇನಿ ಈ ತೂಕ್ಕು ಲಾಗಿಯ. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪನ್ಪಿನಿ ಒರಾನೆ ಮಲ್ಲ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಮಲ್ಲಾಯನ ಬೆರಿಯೆ ಉಲ್ಲೆಂದ್ ಶೋ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ನಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತಿನ ಗತಿ ಇತ್ತೆ ಬತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಸಾರೊಗುಲ ಬರ್ಪುಂಡು ಜಾಗ್ರತೆ ಉಪ್ಪೊಡು. ಆಯೆಲ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಜನೊಕುಲ್ಲ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಒರಾನೆ ದಂಟರೆ ಬಲ್ಲಿ ಅಲ ಪೇಪರ್ಲೆಡ್, ಟಿ.ವಿಲೆಡ್ ಮೊಬೈಲೆಡ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಸಾರೊಗು ಬೈ. ಎನ್ನಲಾನಿಕ್ಕ್ ಬೈ. ಯಾನ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾರಡ ಪಾತೆರುವೆ.

ಕಾಕಜಿದ ಬಾಂಬು

ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ಈ ನೋಟು ಪುರಾಣ ದಾಯೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ ಪಂಡ ಆನಿ ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಪಂತೆರ್ ಬಂಗಲೆಗಳು ಗುಡುಗುತ್ತಿವೆ, ಗುಡಿಸಲುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿವೆ. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ ಕುಣಿಯುತಲಿತ್ತು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದವರ ತುಳಿಯುತಲಿತ್ತು. ಬಾಣಂತಿ ಎಲುಬಿನ ಸಾಬಾಣದ ಬಿಳುಪಿನ ಕಾಣದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲಾಗ ಇತ್ತೊ ಅಕೇರಿಗ್ ಅಂಗಾತ

ಬಿತ್ತೋ ಹೆಗಲಲಿ ಎತ್ತು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚಿನೆ ಇನಿ ಕಾಂಚಾಣ ಅಂಗಾತ ಮರಂಕಣಿ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾರದ ಐನೂದೆತ್ತ ನೋಟು ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯಾನಗ ರದ್ದಾದ್ ಬಿಲ್ಡರ್ನಕಲ್ನ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ದನಿಕ್ಕ್‌ಲ್ನ, ಕಲ್ವ ಬೇರದಕಲ್ನ, ಸಾಲೆ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಫ್ಲಾಟ್ ಪನೊಂದು ಜನೊಕುಲೆನ್ ಪಾಪದಕಲೆನ್ ಲೂಟ್ದ್ ಬೇಂಕ್‌ಗ್ ಪಾಡಂದೆ ಯೇರ್ ಅಟ್ಟಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀತೆರ್ ಅಕಲ್ನ ತಿಗಲೆಗ್ ಸಾರದ ನೋಟು ಕಾಕಜಿದ ಬಾಂಬು ಆದ್ ಪೋಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಒಂಜೇ ದಿನೊಟ್ಟು ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯ ಆವೊಡ್ಡ ಒರಿ ರಾಜಕಾರಣಿ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಲಿ? ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಸಾಕ್ಷಿಲಾ ಆಂಡ್. ತುಳುಟ್ಟು ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು "ಸಾರ ಮನೊಲಿ ಮೂರುನೆಡ್ಡ್ ಒಂಜಿ ಕೆಂಬುಡೆ ಮೂರುನ ಎಡ್ಡೆ"ಂದ್. ಅಂಚ ವರ್ಸಗಟ್ಲೆ ಕಲ್ವೆರೆನ್ ಪತ್ತುವ, ಸುಧಾರಣೆ ಮಲ್ಪುವ ಪನೊಂದು ಓಟುಗಾತ್ರ ಸ್ಟೇಟ್ಮೆಂಟ್ ಕೊರೊಂದು ಜಾತಿ ಜಾತಿ ಧರ್ಮ ಧರ್ಮೊಲೆ ಕಂಟ್ಯಾವೊಂದು ಯೇರೇರೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನ ಬದಲ್ ಮುದೆಲ್ನ್ ಕುತ್ತುಬುಡಿಲೆಕ ಆಂಡ್ ಈ ಕಾಕಜಿದ ಬಾಂಬು.

ರಾತ್ರೆ ಎನೌನ್ಸ್ ಆಯಿನೇ ತಟ್ಟ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಅಂಗಡಿಲು ಹೌಸ್ ಫುಲ್. ಸಾರದ ಐನೂದೆತ್ತ ನೋಟುಲೆನ ಅಟ್ಟಿ ಪತೊಂದು ಸಾಲ್ ಉಂತರೆ ಪತ್ತ್‌ದರ್. ಜನೊಕುಲ್ದ ಪುರುಂಗಾದ್ ದೀತಿನ ಕಾಸ್ ಯೇತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡ ಎಚ್ಚಿನ ಬಂಗಾರ್ದ ಅಂಗಡಿಲು ಪೂಜಿದ್ ಕಾಲಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒರುಂಬ ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಂಡ ಪೇರ್ ದೆತೊನ್ನಲ ಕಷ್ಟನೆ. ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಜನೊಕುಲು ಬೇಲೆಗ್ ಪೋವಂದೆ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಒರಿ ಪನ್ಪೆ ಇದ್ ಎಂಡ್ರೊ ಪ್ಲಾನ್ಲ ಬಾವಾ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಪನ್ಪೆ ಮೋದಿ ಆಣ್ ಮಗೆ ಮಾರಾಯೆರೆ ಕುಡೊರಿ ಪನ್ಪೆ ಇನಿ ಯೇತ್ ಜನ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡೊನುವೆರಾ ದಾನ್ನ? ದಿಂಜ ಜನ ಬಾರೀ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಕುಲು ದಿನತ್ತ ದಿನ ಬೆಂದ್ದ್ ತಿನ್ಪಿನಕುಲು. ತಿಂಗೊಲು ಸಂಬಳೊಗು ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು. ಅಕಲ್ನ ಲೆಕ್ಕದ ಕಾಸ್. ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬೆಗರ್/ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಮಲ್ದಿ ಕಾಸ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಕಲೆಗ್ ದಾಲ ಪೋಡಿಗೆ ಇಜ್ಜಿ. ಪೋಡಿಗೆ ಆಯಿನಿ ಬಡ್ಡಿಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು 50 ಲಕ್ಷ ಒಂಜಿ ಕೋಟಿದ ಗಾಡಿಡ್ ರಾಜಮಗಲೆಕ ಪೋಪಿನಕಲೆಗ್. ಡೊನೇಶನ್, ಫ್ಲಾಟ್, ಬಿಸಿನೆಸ್ ಪನೊಂದು ಕಪ್ಪು ಕಾಸ್‌ನ್ ಬೊಲ್ದು ಮಲ್ಪುನಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ. ಎಕಡ್ ಕೇಂಡಿನ ಪಾತೆರದಂಚ 'ಎಂಡ್ರೊ ಪ್ಲಾನ್ಲ ಬಾವಾ' ಪಂಡಿಲೆಕ ಉಂದು ನಿಜವಾಯಿನ ಆಡಳಿತದ ಗುಟ್ಟು. ಇನಿ ಯೇಲ್ರಾ ಪನರೆ ಯಾವು ಕಮೆಂಟ್ ಮಲ್ಪರೆ ಯಾವು. ಆಂಡ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿನ ಮಂಡೆ ಪಂಡ ಉಂದು ದಿಂಜ ದೂರಾಲೋಚನೆದ. ಸರ್ಕಾರೊಗು ಮೋಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಾಯೆನೇ ಮಲ್ಲಾಪಿನಿ ಪಾಪದಾಯನ ದೊಡ್ಡುಗು ಬಿಲೆನೇ ದಾಂತೆ ಪೋಪಿನಿ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತ ನನ ಬೊಟ್ಟ ಬೂರುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕೋಟಿದ ಫ್ಲಾಟ್ ಮಲ್ಪುನಗ 50 ಲಕ್ಷ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 50 ಲಕ್ಷ ಕಪ್ಪು ಕೈಟ್ ಕೊರ್ಪಿನಿ ಆಯೆ ಕುಡೊಂಜಿ ಫ್ಲಾಟ್ ಕಟ್ಟುನು. ಬಡವೆ ಅವೆನ್ ತೂದೇ ದೊಲ್ಲೆ ಅರಿಪಾವುನು. ನಾಯಿ ಉರ್ಜುನ ಜಾಗೆಲ್‌ಗ್ ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ಬಿಲೆ ಪಂಡ್ದ್ ಕಮಿಷನ್ ದೆತೊಂದು ಬೆನಂದೆ

ಬದುಕುನು, ಉಂದು ಮಾತ ಉಂತರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ದೂರದ ದಿಟ್ಟಿ ಅರತ್ತಾನದ ಗುಟ್ಟು

ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಇಂಚ ಆಪಿನ ಒಂಜಿ ವಾರೊಗು ದುಂಬು ತೆರೀದ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಆತು? ಪ್ರಧಾನಿನ ಬಿಸ್ರಾದಿಗೆ ಗುಟ್ಟು ಪಂಡ ಆರ್ನ ಪಕ್ಷದಕಲೆಗೇ ಉಂದು ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ತೆರೀದ್ ಆತಿನ ಬೇಲೆ ಉಂದು. ಬಡವಗ್ ಮಾತ್ರ ಬಡವುದ ಗುಟ್ಟು, ಬೆಗರ್ದ ಗುಟ್ಟು, ತೆರಿವುಂಡು ಪನ್ಪಿನಂಚ ಚಾ ಮಾರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೋದಿಗ್ ಬಡವೆರ್ನ ಬಡವು ತೆರೀದೇ ಆನಿ ಬತ್ತಿ ಸಾತ್‌ಗೇ ಜನಧನ್ ಯೋಜನೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಫ್ರೀ ಅಕೌಂಟ್ ಮಲ್ಪಾಯಿನಿ. ದಾಯೆ? ಎಲ್ಲೆ ಬಡವೆರೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್ದ್ . ಜೋಕುಲ್ನ ಪುದರ್ದ್ ದೀಪೆರ್‌ಂದೇ ಕಡ್ಡಾಯ ಆಧಾರ್ ಕಾರ್ಡ್ ಸಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ಲಾ ಮಲ್ದಿನಿ. ಈ ರೀತಿದ ಗುಟ್ಟುಡ್ದು ಮಾತ್ರ ಉಂದು ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುನಗಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಲೀಕ್ ಆಪುಂಡು. ಆ ಗುಟ್ಟುನು ದೀವೊನೆರೆನೇ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಾಂಡ ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ ಕನ್ನಗ ಯೇತ್ ಗುಟ್ಟು ಬೋಡು? ಮಂಡೆ ಕರ್ಚಿ ಬೋಡು? ಧೈರ್ಯ ಬೋಡು? ಅಯಿಕ್ಕೆ ಪಂತಿನಿ ಮೋದಿ ಆಣ್ ಮಗೆ ಮಾರಾಯೆರೇ.

ಲಚ್ಚಿಮಿ ಚಂಚಲೆ

ಮರನಿ ಗುರುವಾರ ರಾತ್ರೆ ಎಂಚ ಅನೌನ್ಸ್ ಮಲ್ದೆರಾ ಅಂಚೆನೇ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಬೇಂಕ್ದಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ನಿದ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಮಲ್ಪಡ್ ಇದಮುಟ್ಟ ಕೆಲೆಂಜಿ ದೇರ್ದ್‌ಜರಾ? ಇತ್ತೆ ಒರ ಕಷ್ಟ ಆವು. ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿಗ್ ಮುಸ್ಕಿಲ್ ಆವು. ಆಂಡ ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಅಂಡರ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಕಿಂಗ್ನಕಲೆನ್ ಪಜೆ ಪತ್ತಾವುನ ಎಡ್ಡೆ ಫ್ಲಾನ್ ಉಂದು ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಇನಿ ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಾವೊಂದು ಉಂಡು ಕಾಸ್ದ ಕಷ್ಟ ದಾದ? ಒಂಜಿ ರೂಪಾಯಿನ್ ದಕೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು ಹೋಟೆಲ್ಡ್ 500ರೂಪಾಯಿದ ತಿಂದ್ 100ರೂಪಾಯಿ ಟಿಪ್ಸ್ ಪಾಡೊಂದು ಶೋ ಮಲ್ದಿನಕುಲು ಇನಿ ಪತ್ತ್ ರೂಪಾಯಿ ಪೆಜೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ಲಚ್ಚಿಮಿನ ಆಟ. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪಂತಿನಿ ಲಚಿಮಿ ಚಂಚಲೆ. ದಾಸೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಭಾಗ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬನ್ನಗ ಆಲ್ ಒರಾನೆ ಬರ್ಪೆ ಬಲ್ಲಿ. ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲ್ಗಳ ದನಿ ಕೇಳುತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೊಂದೆಜ್ಜೆಯ ನಿಕ್ಕುತ ಅಂಚ ಬತ್ತಿ ಕಾಸ್ ಉಂತುಂಡು. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತಿನಂಚ ಬತ್ತಿನ ಸಾರದ ನೋಟುದಲ್ಕ ಪೋಪುಂಡು. ದಾದನೇ ಆವಡ್ ಒಂಜಿ ಕುಸಿ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಬೆಂದಿನ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾಸ್‌ಗ್ ಬಿಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡತ್ತಾ? ಇಂಚೆನೆ ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರ್ನಂಚ ಪೊಲಿಕ್ಕ್ ಬಾರ್ ಕಂತ್ದ್ ಉನ್ಪಿನ ಕಾಲ ಬರ್ಪುಂಡು.

* * *

ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಬರವು

ಆಟ–ನಾಟಕ–ಸಿನೆಮಾ

ಮೂಲದ ಬದ್ಕ್

ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ಮೂಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೂಲ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲು. ಮೂಲು ಮೌಲ್ಯ ಉಂಡು, ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು, ಪ್ರಕೃತಿ ಮೂಲದ ಬಾಯಿದ ಅಜನೆಡ್ ತುಳುತ್ತ ಅರತ್ತಾನದ ಸಂವಿಧಾನ ಉಂಡು. ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಜಾತಿಕಟ್ಟ್, ಕೋಂಗಿ ಕೋರೆ, ಮಂಗ್, ಮಸ್ಕಿರಿ, ಉಸ್ಪು, ತಿಸ್ಪು, ಬೆನ್ಪಿ ಬೆನ್ನಿ, ಬಿರಾದ್ ಉಂಡು. ಪಾಡ್ದನ ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ಗ್ ಇತ್ತಿನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. ಮುಲ್ಪ ದೆತ್ತಿನಾತ್ ಮುಗಿಯಂದಿನ ಆಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬಾಯಿದ ಅಜನೆ ಪರಂಪರೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಪಾಡ್ದನ ತುಳು ಜನಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದ್ ಪುಟುದು ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿ ಮೂಲದ ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿನ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಆಯದ ಉಲಯಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಚಾಂಗದ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ಕರುಪುಟುಂಡು. ಅಲ್ಪ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಕ್ರಮೇಣ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆದ ಉಲಯಿ ಮಾತ್ರ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಜಾಗ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿ ತುಳುತ್ತ ಶಬ್ಧ ಶಕ್ತಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಬುಡ್ದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಪತೊಂದು ಮನರಂಜನೆದ ಆಯೊನು ಪಡತೊನಿನ ನಡೆನೇ ಪಾಡ್ದನೊಲ್ನ ಪೊಸ ಆಯ.

ಒವುವೇ ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆದ ಉಲಯಿಡೇ ಒರೀಂಡ ಅವು ಸಮಾಜ ಮುಖಿ ಆದ್ ಬುಲೆಯರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಯಿತ ಪ್ರಯೋಜನ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಮುದ್ದೆ ಬಂಗಾರ್ಗ್ ನಮ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕ ಈ ಬಾಸೆದ ಸತು ಪನ್ಪಿ ಬಂಗಾರ್ನ್ ಜನೊಕುಲ್ನ ಕನಮನಸ್‌ಗ್ ದಿಂಜಾವೊಡಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಬೊಲ್ಪು ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ಲೋಕದ ಪೂರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲು ಒರೀದ್ ಬಯ್ದಿನಿ ಈ ತತ್ವದ ಅಡಿಟ್ಟೆ ಅಂಚಾದ್ ಪಾಡ್ದನದ ಲೋಕದ ಉಲಯಿಲಾ ಇಂಚಿನ ಬೆಲೆ ನಡತ್ಂಡ್. ಕರಿನ ಸುಮಾರ್ 70 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಮೂಲ ಪಾಠ ಆದ್ ದೀವೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕ, ಸಿನೆಮಾ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ದಿಂಜ ಬೇಲೆ ಆಂಡ್. ಮುಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ನಮ್ಮ ಊರುದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಮುಟ್ಟ ತೂಂಡಲಾ ಪಾಡ್ದನೊನೇ ದಾಯೆ ಅಜೆತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಬರವು

ಕೊರ್ಪೆರ್? ಪನ್ಪಿನನೇ ಪಾಡ್ದನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶೇಷ. ನನೊಂಜಿ ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ದಾದ ಬೋಡು ಪಂಡ ಪೊಸ ದೇಕಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಮೂಲ ಕತೆಕ್ಕ್ ತೊಂದರೆ ಆವಂದಿಲೆಕ, ಮನರಂಜನೆನೇ ಪ್ರಧಾನ ದೀದ್ ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ತುಗು ಪರಂಪರೆದ ಪಾತ್ರೊಲೆಗ್ ಅನ್ಯಾಯ ಆವಂದಿಲೆಕ ಪೋಪಿನಲಾ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಸಮಾಜದ ನಡೆನ್ ತಾದಿ ತಪ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನ

ಪೊಸ ರೂಪದ ಬರವುಲು ಪನ್ನಗ ನಂಕ್ ಪಾಡ್ದನೊನು ದೆತೊಂದಿನ ಯಕ್ಷಗಾನೊಲು ಸುರುತ್ತ ಪಂತೆಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. 1939ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪಂದಬೆಟ್ಟು ವೆಂಕಟರಾಯೆರ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನೊದ ಕತೆನ್ "ಬೈದರ್ಕಳ ಪ್ರತಾಪ' ಪನ್ಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ರೂಪೊಗು ಕನತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಬಲೀಂದ್ರ, ದೇವಪೂಂಜೆ, ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆ, ಬಬ್ಬರ್ಯ, ತುಳುವೆರೆ ಬೆರ್ಮೆರೆ, ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಜುಮಾದಿ, ಉಳ್ಳಾಳ್ತಿ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ ಕಲ್ಕುಡ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ರೂಪದ ಬರವುಲಾದ್ ಮೂಡುದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಈ ಸಂದರಪ್ಪುಡು ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಪಂಡ 1979ಡು ಬತ್ತಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ನ 'ಅಮರ ಶಿಲ್ಪಿ ವೀರ ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡ, 1998ಡು ಬತ್ತಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ, 1994ಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿಯೆರ್ನ ತುಳುನಾಡ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ, 1964ಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಸೀತಾನದಿ ಗಣಪಯ್ಯ ಶೆಟ್ರೆನ ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿ, ಅಗರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಾಗವತೆರ್ನ 'ಸಿರಿ-ಮಹಾತ್ಮೆ 2001ಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಪೇರೂರು ಜಾರು ಮೇರ್ನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ರೂಪಕ, ಕುಳಾಯಿ ಮಾಧವ ಭಂಡಾರಿ ಮೇರ್ನ ಅಬ್ಬರದ ಬಬ್ಬರ್ಯೆ, ಅಂಚೆನೇ ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕರ್ತುಲು ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪ, ಬಗ್ಗುಪಂಜುರ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪ ಇಂಚ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಅಜೆತ್ದ್ ಬರೆಯೆರ್, ಆಟ ಗೊಬ್ಬಾಯೆರ್.

ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶ ರಾಯೆರ್ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಕತೆಕ್ಲೆನ್ ಕನ್ನಡದ ಕತೆತ್ತ ರೂಪೊಡು ಕೊರ್ತಿನ ಅತ್ತಾಂದೆ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯದಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮೈ ಮನಸ್ ದಿಂಜಿನಿ ಅವು ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟೊಡ್ದು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಂಕ್ ಪಾಡ್ದನದ ರೂಪೊಗು ಜೂವ ಕೊರ್ತಿನಕುಲು ಪಂಡ ಬೋಳಾರ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಕೋಟಿ, ರಾಮಯ ರೈಕ್ಲೆನ ಚೆನ್ನಯೆ, ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯೆ. ಬೊಕ್ಕದ ದಿನೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕರ್ತುಲು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಪತೊಂದು ವೈಭವೀಕರಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ರಂಗ್ ಆಪಿಲೆಕ ಬರೆಯೆರ್. ಗೊಬ್ಬಿಯೆರ್. ಜನೊಕುಲು ತೂಯೆರ್. ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯ ಮುಟ್ಟ ತೆಲಿತೆರ್. ಆಂಡ ಮೂಲ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಮದತೇ ಬುಡಿಯೆರ್.

ನಾಟಕ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡ್ದನ

ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ರೂಪೊಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬನ್ನಗ ಅವುವೇ ಕತೆಕ್ಲೆನ್ ಪತೊಂದು ನಾಟಕೊಲು ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 1974ಟ್ಟ್ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಎನ್. ಮೇರ್ ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಪಾಡ್ದನೊನು 'ಗೊಮ್ಮಟ ದೇವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ್ ನಾಟಕ ಮಲ್ತೆರ್. 1978ಡು ಸೀತಾನದಿ ಗಣಪಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. 1984ಟ್ಟ್ ಗೊಮ್ಮಟದೇವೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೆರ್ ತುಳುನಾಡ ಕಲ್ಕುಡೆ ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. ವಿಷುಕುಮಾರ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. 1989ಡು ಮನು ಇಡ್ಯೆರ್ ಬಲೀಂದ್ರ ಪಾಡ್ದನೊನು ಆಧಾರ ದೀವೊಂದು 'ಬಲಿ' ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. 1991ಟ್ಟ್ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ ದೇವಪೂಂಜೆ ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. 2005ಡ್ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಬಾಮಕುಮಾರೆ, ಎಳ್ವೆರ್ ದೆಯ್ಯಾರ್, ತುಳುವಾಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ತುಳುನಾಟ್ಯ ರೂಪಕ ಆದ್ ಗೊಬ್ಬಾಯೆರ್. ಡಿ.ಕೆ.ಚೌಟೆರ್ ಬಲೀಂದ್ರ ಕತೆನ್ 'ಮೂಜಿ ಮುಟ್ಟು ಮೂಜಿಲೋಕ' ಪನ್ಪಿ ನಾಟಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಬೊಕ್ಕ ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿ. ಪಂಡ ಉಂದು ರಡ್ಡಲಾ ತುಳುತ್ತ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲು ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯ.

ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಸಿನೆಮಾ

ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕೊಲು ಒಂತೆ ಮದೆ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಗ್, ಪೊಸ ಗಾಳಿ, ಬೀಜೊಂದು ಬನ್ನಗ ಸಿನೆಮಾ ಲೋಕ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ತೂನಗ ಅಕಲೆಗ್ಲಾ ಸುರುಕ್ಕು ತೋಜಿನವು ಪಾಡ್ದನೊಲು. ಅಂಚಾದ್ 1973ಟ್ಟ್ ಕಟಪಾಡಿ ಮುದ್ದು ಸುವರ್ಣೆರ್ ಕಂತಿನ ಸಿನೆಮಾ ಕಪ್ಪು ಬೊಲ್ದು ಪರದೆದ ವಿಶುಕುಮಾರ್ ನಿರ್ದೇಶನದ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕೋಟಿನ ಪಾತ್ರ ಮಲ್ದಿನ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಪಡಿವಾಳ್ ನೆಂಪಾಪೆರ್. ಅಪಗ ಮುಲ್ಕಿದ ಭವಾನಿಶಂಕರ್ ಟಾಕೀಸ್ಡ್ ತೂತಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಎನ್ನ ಸುರುತ್ತ ಸಿನೆಮಾ. ಅವು ಸೈನೆಂಗೆ ಮದಪಂದಿನ ನೆಂಪುನು ಮನ ದಿಂಜಾದ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 'ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ' ಸಿನೆಮಾ ಕೆ.ಎನ್. ಟೇಲರ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶನೊಡು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಕತೆ 2006ಟ್ಟ್ ಕುಡೊರ ಕಲರ್ ಸಿನೆಮಾ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಮುದ್ದುಸುವರ್ಣೆರೆನ ಕಾಲದ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಆಯಿಜಿ. ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಜಿ.

ತಾದಿತಪ್ಪುನು ಓಲು?

ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಪೊಸ ರೂಪೊಡು ಬನ್ನಗ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಲು ಬರ್ಪುಂಡು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಯೊನು ಬುಡ್ದು ಪೋಪುಂಡು. ಪರಂಪರೆತ್ತ ಮೌಲ್ಯ ತಾದಿ ತಪ್ಪುಂಡು. ಶಬ್ದ ಶಕ್ತಿದ ಗುಣ ಕುಂದುಂಡು. ಸತ್ಯ, ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬುಡ್ದು ಮನರಂಜನೆನೇ ಮುಖ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಉದರ್ಮೆಗ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಕತೆಟ್ಟ್ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯನ ಪಾತ್ರ

ಮಾನಾದಿಗೆದ ಪಾತ್ರ. ಬೆರಣೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮೋಣ್ಣು ಪೋದು ಪೊಂಜೊವು ಆಯಿನ ಸುವರ್ಣ ಕೇದಗೆನ್ ತನ್ನ ಒಕ್ಕೊಡಿತ್ತಿನ ಬೈರಾಸ್ಡ್ ಆಲ್ನ ಮಾನ ಮುಚಿದ್ ತಂಗಡೀಂದ್ ತರ್ಕ್‌ದ್, ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊಗು ಸೇರಾದ್ ದೇಯಿಂದ್ ತಾಂಕಿನ ನರಮಾನ್ಯ ಸತ್ವ ವಾ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಬಳ್ಳಾಲ್ರೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆಡುಂತುನ ಪಾತ್ರ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯನವು. ಆಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಅವೆನ್ ಬಜೀ ತಿರ್ತ ಮಟ್ಟದ ಹಾಸ್ಯ ಪಾತ್ರ ಆದ್ ಕನದೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಅಜೆ ತಪ್ಪಾದಿನ ಉದರ್ಮೆಲು ಉಂಡು. ಮಾತೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬೇನೆ ಪಂಡ ಹೆಚ್ಚಿನಕುಲು ಪಾಡ್ದನದ ಬಾಸೆದ ಶಕ್ತಿನ್ ನಿತ್ರಾಣ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್ದೆರ್. ಉಂದು ಪಾಡ್ದನದ ಪೊಸ ಬರವುದ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ಆಪಿನ ತೊಂದರೆಲು.

* * *

ಜಾತ್ರೆದುಲಯಿದ ಮದೆತ್ತ ಮಾಯ
ತುಳುನಾಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ

ಕೋಡೆ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ತೇರ್. ಅಜ್ಜೆರ್ ದುಂಬು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತೂಯಿಬೊಕ್ಕ ಒರ ತೂವೊಡು ಕೊಂಕಣೆರೆನ ಓಡ್ತೇರ್ ಪಂಡ್ದ್. ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ತೇರ್. ಅಂಚ ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆ. ದಾದೆನ್ ತೂಪಿನಿ ದಾಸೆಮಿ ಪಾಡರೆ ಜಾಗಿಜ್ಜಿ. ಜನನೇ ಜನ. ವಾ ವಾ ಊರುದ ಬಾಲೆ ಜೋಕುಲೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ನ್ಯೊಕ್ಕು ಪರಬೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಬಾರೀ ವ್ರತೊಟ್ಟು ದೇವೆರ್ನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೆತ್ತ ಪಿರವುದ ಗುಟ್ಟುದಾದ? ಈ ಜಾತ್ರೆದ ಉಲಯಿ ದಾದನಾ ಉಪ್ಪೊಡು. ಅವುವೇ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ.

ಮರನಿ ಕದ್ರದ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋಯಿನಾಯೆ ಇಂಚೆನೆ ಸಂತೆ ತಿರ್ಗ್‌ನಗ ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಇರ್ವೆರ್ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಸಾರ ವರ್ಸದ ಚರಿತ್ರೆ ಇತ್ತಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಪರಶುರಾಮ ದೇವೆರೆಗ್ ನಿಜರೂಪೊಡು ತೋಜಿದಿನ ದೇವೆರ್ ಮಂಜುನಾಥೆ. ಕದಳೀ ಕ್ಷೇತ್ರನೇ ಕದ್ರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಂಡ್. ಈತ್ ಕೇನ್ನಗ ಎಂಕ್ ಆಂಡ್ ಉಂದು ಈತೇ ಅತ್ತ್ ನನಲಾತ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚ ಕದ್ರಿದ ಚರಿತ್ರೆದ ಪಿರವುಡು ಪೋಯೆ ತೆರಿಯೊಂಡೆ. ಅಪಗ ಎಂಕ್ ತೋಜಿಂಡ್ ಜಾತ್ರೆದುಲಯಿದ ಮದೆತ್ತ ಮಾಯ ಅವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಪಂಡ್ದ್.

ನಾಥ ಪಂಥದ ಜೋಗಿಲಾಯಿನ ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರ್ನ ಶಿಷ್ಯೆ ಗೋರಕ್ಷನಾಥೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಕದ್ರಿ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಪರಶುರಾಮ ದೇವೆರ್ನ ಯಜ್ಞಕುಂಡದ ಕೈತಲ್ ನಿಲೆ ಆದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಗುರು ಶಿಷ್ಯನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ ಎಂಕ್ ಪೂಜೆ ಕರಿಪರೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಬೋಡು. ಕಾಶಿಗ್ ಪೋದು ಶಿವಲಿಂಗ ಕನಲ. ಅಂಚ ಗೋರಕ್ಷನಾಥೆರ್ ಕಾಶಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಮತ್ಸೇಂದ್ರನಾಥೆರೆಗ್ ತಿರ್ತ್ ಜರಿಕೆಗ್ ತೂನಗ ಮಂಜಿ ಕಬಿದಿನ ಒಂಜಿ ಕಣಿಟ್ಟ್ ಉಗ್ಗೆಲ್ ತೋಜುಂಡು. ಅಯಿತ ಮುದೆಲ್ಡ್ ಒಂಜಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಉದ್ಭವ ಆತ್ಂಡ್. ಆ ಲಿಂಗನೇ ಭಾರ್ಗವರಾಮೆ ತೂಯಿನ ಮಂಜುನಾಥೆ.

ಒಂತೆ ದಿನ ಕರೀನೇ ಶಿಷ್ಯೆ ಗೋರಕ್ಷನಾಥೆರ್ ಕಾಶಿಡ್ದ್ ಲಿಂಗ ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಓಲು ದೀಪಿನಿ? ಗುರು ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥೆರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಕಿರೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ಲ. ಅಂಚ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ 7ನೇ ಕಿರೆಟ್ಟ್ ಲಿಂಗೊನು ಪಾಡಿಯೆರ್. ಅವುವೇ ಲಿಂಗೊನು

ಕುಡುಮದ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಕೊನೊದು ಕುಡುಮೊಡು ಮಂಜುನಾಥೆ ನೆಲೆ ಆಯಿನಿ. ಅಂಚ ಇನಿಗ್ಲಾ ಜಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ಲುಡು ಸಾರ ವರ್ಸದ ಪುರಾಪು ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಕದ್ರದ ನಾಗನಡೆ, ರಸಕೂಪ, ಜೋಗಿ ಮಠತ್ತ ಸಂಬಂಧ. ಉಂದು ಬಜೀ ಕತೆ ಆದ್ ಮಾತ್ರ ಇಜ್ಜಿ ಶಾಸನದ ಆಧಾರಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಚರಿತ್ರೆಗುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಬೀರೆ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣನ ಕತೆಟ್ಟ್ ನಮ ಕೇನುವ ಎರ್ಮಾಳ್ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಮಂಜಣೆ ಪೋತಿನಪಗ ಎರ್ಮಾಳ್ದ್ ಆಯಗ್ ಕರುಂಬದ ಕಟ್ಟ ಕಡ್ಪುನ ಪಂತ ದೀತೆರ್ಗೆ. ಬಾಕ್ಯಾರ್ ನಿಲ್ಕೆ ಜನ ಸೇರ್ದೆರ್. ಅಂಗಣೊಡು ದೇವೆರ್ನ ಬಲಿ ಪಿದಡೊಂದುಂಡು. ದೋಲು ದಗರೆ ಕದೋಣಿ ಗರ್ನಾಲ್ದ ಗಡ್ದ್‌ದ್ ಕೆಬಿ ಕೆಪ್ಪಾವೊಂದುಂಡು. ಮಂಜಣೆ ಸಂತೆದ ಬಾಕ್ಯಾರ್ಡೆ ಬರಿ, ಬರಿಯೆ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಯೇರಾ ಇಂಬೆಗ್ ಕೇನುನೆಂಗೆ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್ "ಲಟ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿದ ಜವನೆರಿತ್ತೆರ್ಡ ದುಂಬು ಬರೊಡುಗೆ ಕರುಂಬುದ ಕಟ್ಟನ್ ಒಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಯೇರ್ ಕಡ್ಪುವೆರ್ ಅಕಲೆಗ್ ಎರ್ಮಾಳ್ದ ಊರುಡು ಮೂಜಿ ದಿನತ್ತ ಸುಲಿಗೆ ಉಂಡುಗೆ". ಉಂದು ಪಂತದ ಕಿರ್ಮ. ಮಂಜಣಗ್ ಉಂದು ಎಂಕಾತ್ರನೇ ದೀತಿನ ಪಂತಂದ್ ತೋಜಿದ್ ಇದಮುಟ್ಟ ಯಾನ್ ಪೋಯಿ ಊರುಗು ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪಂದೆ ಬಯ್ದಿನಾಯೆ ಅತ್ತ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಅಪ್ಪೆ ದುರ್ಗೆನ್ ಮನಸ್ಡೇ ಎನ್ನೊಂದು ಪಂತೊಗು ಅಣಿಯಾಯೆ. ಸುತ್ತ ಕಂಬುಲ ತೂವರೆ ಉಂತಿನಲ್ಕ ಜನ ಸೇರ್ದ್‌ಂಡ್. ನಡುಟ್ಟು ನೇಲ್ಯ ಕತ್ತಿ, ತೊಟ್ಟರೆ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ ಕರುಂಬು. ಮಂಜಣಗ್ ತೂನಗನೇ ಅಂದಾಜಿ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಎನ್ನ ಜವನಾದಿಗೆನ್ ಗೆನಿಪರೆನೇ ಮಲ್ದಿ ಪಂತ ಪಂಡ್ದ್. ದಾದನೇ ಆವಡ್ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಉಂದು ಸುರುತ್ತ ಜಾತ್ರೆ. ಅಂಚಾದ್ ದೀತಿ ಪಜ್ಜೆನ್ ಪಿರ ದೀಪಿನಾಯೆ ಯಾನತ್ತ್ "ಯೇರ್ಯ ಅಲ್ಪ' ಒರ್ದ ಉಂತುಲೆಂದ್ ತುದೆತ್ತ ಕಲಂಕ್ ನೀರ್ದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಬೊಳ್ಳುರೆನ್ ಅಂಗೈಟ್ಟ್ ತೆಲತ್ತ್‌ದ್ ಈಸ್‌ದ್ ನೀರ್ಡ್ ಮುರ್ಕುನಂಚ ಕೂಡ್ದಿ ಜನೊಕೆಲೆನ್ ವಂದಾದ್ ಪುಂಡುದ ನಡುತ್ತ ಕಲಕ್ಕ್ ನೂರಿಯೆ. ಕರುಂಬುದ ಕಟ್ಟನ್ ಬಿರೆಲ್ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಸರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಡ್ಪ ಕತ್ತಿಗ್ ಕೈ ಪಾಡಿಯೆ. ತೂಪಿ ಜನ ಮಂದೆ ಉಸುಲು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂವೊಂದುಂಡು ಮಂಜಣೆ ಬೇರ್ದ್ ಒಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಕಡ್ತಿ ಭರಸ್‌ಗ್ ಕಿಟಿ ರಟೊಂದು ಕರುಂಬುದ ಕಟ್ಟ ರಡ್ಡ್ ತುಂಡಾದ್ ಬೂರುಂಡು. ಕಟ್ಟದ ನಡುಟ್ಟು ಕರ್ಬದ ಸರಲ್ನ್ ದೀದ್ ಮಂಗೆ ಮಲ್ಪರೆ ತೂಯಿನ ಗುಟ್ಟು ತೆರೀನೆ ಮಂಜಣೆ ಕುಪುಲು ಕಣ್ಣ್ ಮರತೊಂದು ಮಿತ್ತನ್ನಾದ್ ತೂನಗ ಕಲತ್ತ ಸುತ್ತ ಇತ್ತಿನ ಜನಮಾನಿ ಬದ್ಕಿಯಡ ಬೈತರಿತ್ತ ತೆಲಿಪರುವ ಪನೊಂದು ಬಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬಾಕ್ಯಾರ್ಡ್ ನರಪುಟಿ ನಾಯಿ ಇಜ್ಜಿ. ಕತ್ತಿನ್ ದೆತ್ತ್ ಪೆದಂಬು ದಕಿನ ಮಂಜಣೆ ಕಾಂಕರಿದ್ ಉಬ್ಯೊಂದು ಸಂತೆದ ಬಾಕ್ಯಾರ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಿತರಿಯೆ. ಮನಸ್ಡ್ ಎನ್ನುವೆ ಮೂಜಿ ದಿನತ್ತ ಸುಲಿಗೆದ ಹಕ್ಕ್ ಎಂಕುಂಡು. ಆಂಡ ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯ ತತ್ತ್‌ದ್ ಬದ್ಕಿದಿನಾಯೆ ಯಾನತ್ತ್. ಆಂಡಲಾ ದೀತಿ ಪಂತೊಗು ಗುರ್ತ ಆವೊಡು ಪನೊಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅಂಗಣದಂಚಿ ತೂಯೆ. ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಅಪ್ಪೆ

ಅನು ಕೊರಿಯೆರಾ ದಾನ್ನಾ ಕೋಲು ಬಕ್ಕಾರ್ ಪಾಡೊಂದು ಅಂಗಣ ಮಿತರಿಯೆ. ದೇವೆರ್ ಉಲಯಿ ಅಂಗಣೊಡ್ದು ಪಿದಯಿ ಅಂಗಣೊಗು ಜೈದೆರ್. ಕೊಡಿಮರಟ್ಟ್ ಗರುಡೆ ತೂಂಕೊಂದುಂಡು. ಉಂದೇ ಸರೀತ್ತ ಪೊರ್ತುಂದು ಎನ್ನಿಯೆ ಕೊಡಿಯೇರಿ ಕೊಡಿಮರತ್ತ ಪೊದ್ದಿಗೆಡಿತ್ತಿ ದಂಬೆಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಗದ್ದಾದ್ ಪರಿತೆ. ದೆತ್ತ್ ಪುಗೆಲ್ಡ್ ಪಾಡೊಂಡೆ. ಅಂಗೊಣೆಡು ಬಲಿ ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ಜನ ಮಂದೆ ಮೆಲ್ಲ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತಿನಲ್ಕ ಬತ್ತೆರ್. ಮಂಜಣೆ ಕಣ್ಣ್ ಮರತ್‌ದ್ ದಂಬೆ ಕಲ್ಲ್‌ಡೇ ಬೇರಿಯೆ. ಒರೀಲ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಅಂಗಣ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತೋಡು ಕಡತ್ದ್ ಬತ್ತಿ ಮಂಜಣೆ ತೋಡುಗು ಪಾಡ್ದಿ ಕಲ್ಲ ಪಾಂಪುನುಲಾ ಕಿದ್ನಡಿಟ್ಟ್ ದೀವೊಂದು ಮುಲ್ಕೆದಂಚಿ ಬತ್ತೆ. ಅಪ್ಪೆ ದುಗ್ಗು ಬಲ್ಲಾಳ್ತಿ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟರೆ ಪಂತಿ ಪರಕೆ ಬಾಕಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂತಿ ದಂಬೆ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್ಡ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಕಲ್ಲ ಪಾಂಪುನುಲಾ ತೋಡುಗು ಪಾಡಿಯೆ. ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಈ ದಂತ ಕತೆ ಉಂಡು. ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಆನಿ ಕಂದಿನ ದಂಬೆಕಲ್ಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ ಐತಿಹ್ಯ ಆದ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಈ ಕತೆ ದಾಯೆ ಪಂಡೆ ಪಂಡ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಪುರಾಪುಲು ತುಳುನಾಡ್ದ ಯೇತೋ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಉಂಡು. ಆನಿದ ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರೆ ಕಾಲದ ಜಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ಲುಲೇ ಬೇತೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊಡು ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಎರ್ಲೆನ್, ಎರ್ಮೆಲೆನ್ ಕನವರೆ ಒಲ್ತೊಲ್ತು ಜನ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಜೋಡಿ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಮಿಕ್ಕಿನವು. ಅಲ್ಪ ಜಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಗರುಡೆ ರಾವಂದೆ ತೇರ್ ಅಡಿಲಕ್ಕುಜಿ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಲು ಜನೊಕುಲೆ ಬಾಯಿಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಪುರಾಲ್ಡ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಜಾತ್ರೆ, ಓಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಚೆಂಡ್. ಬಚ್ಚಂಗಾಯಿದ ಸಂತೆ, ಮಣಿಸರಕ್‌ದ ಸಂತೆಲು ಅವು ತುಳುವೆರ್ನ ಬಿರ್ದ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಅಡೆಪುದ ಕಂಡೇವುದ ಕೊರಂಬು, ಕುಕ್ಕುದ ಸಂತೆ ವಾ ಜಾತ್ರೆಡ್ಲಾ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಎಲ್ವೆರ್ ದೇವಿನಕುಲು ಕಡಲ ಸಾದಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಕರೆ ಒಂದುದು ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗೆಡ್ ಅಸರ್ ಆಜಾನಗ ಮುರ್ತೆದಾಯಡ ಬೊಂಡ ಕೇಂದ್ ಪರಿನಲ್ಪೊಡ್ದು ಭಗವತಿನ ನಿಲೆ. ಪರಿವಾರ ದೈವೊಲೆನೊಟ್ಟುಗು ನಿಲೆ ಆಯಿನ ಅಕ್ಕ ಭಗವತಿ ಮೆಗಿದ್ಯಲ್ಲೆನ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕೊಣಿ ಊರರೆ ಅನು ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಂಚ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ನಡರಿಗ್, ಬಪ್ಪನಾಡ್ಡ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡು ಆಪಿನ ಬಲಿ ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯ ಆವೊಡ್ಡ ಒಂಜಿ ದಿನೊಟ್ಟು ಆವೊಡು. ಉಂದು ಮಾತ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆಲು. ಒಂಜೊಂಜಿ ದೇವೆರ್ನ ಜಾತ್ರೆಲೆಡ್ಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತರತ್ತ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟ್‌ಲೆಲು ನಡತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಬಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಕಟೀಲ್ದಪ್ಪೆ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಪುರಾಪು ಗೆಜ್ಜೆ ಸೇವೆಡಾಂಡ ಮುಡಾಯಿ ಕುಡುಮದ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಅನ್ನದಾನೊಡು ಪುದರ್, ದೇವ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಭೂತ ಬೆರ್ಮಸ್ಥಾನ, ಗರೊಡಿ ಜಾತ್ರೆಲು ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪರ್ಬ ಆದೇ ಮೆರೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಆಯನ, ತೇರ್, ಕೊಡಿ, ಆರಡ, ಬಂಡಿ, ಮೆಚ್ಚಿ, ಒಕುಳಿ, ನೇಮ, ನಡಾರಿ, ಮಾರಿ, ಬಲಿ, ಸವಾರಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುದಾರ್ಲೆಡ್

ಆಪಿನ ತುಳುವೆರೆ ಜಾತ್ರೆಲು ಜನಪದ ಲೋಕದ ಕಾರ್ನಿಕದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುಂಡು. ಉಂದೆತ್ತ ಪಿರವುಡು ಜನಪದ ಸತ್ಯ ಉಂಡು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ಯ ಉಂಡು. ಕದ್ರದ ಏಳನೇ ಕೆರೆತ್ತ ಶಿವಲಿಂಗ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಕೈಟ್ಟ್ ಕುಡುಮೊಗು ಪೋದು ಮಂಜುನಾಥೆ ಆಯಿನಿ, ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿನ ಪಡವು ಜಾರ್ನಗ "ಚೊರೆ ಬಂತ್ ಚೊರೆಂದ್" ಪನೊಂದು ಬೈಲೊಡಿಪೆರ್ದ ನಿಮಿತ್ತೆಡ್ ಕೇನ್ನಗ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ಬೈದೆರ್‌ಂದ್ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಾಯಿನಿ, ಕುಡ್ಪು ಮೊಡೆಯರೆ ಬೂರು ದೆಪ್ಪುನಗ ಕಾಡಿನಾಲೆ ಕತ್ತಿ ತಾಗ್ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ಆನಗ 'ಓಮಗ ಕಟೀಲಾಂದ್' ಪಾಡಿನ ಬೊಬ್ಬೆಡ್ ಕಟೀಲ್ದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಮೆರೆಯಿನಿ, ಸಾರ ಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲು ಗಟ್ಟಬಲಿ ಜತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾನ ಮುಂಡಿಗೆ ಪಡ್ಡೆ ಕಲ್ಲೆಡ್ ಕೊನಿ ಊರಿನಿ ಉಂದು ಮಾತ ಜಾತ್ರೆಲೆ ಪಿರವು ಇತ್ತಿನ ಮದೆತ್ತ ಮಾಯದ ಕತೆ. ಜಾತ್ರೆ ಪಂಡ ದೇವೆರೆ ಬಲಿ, ಬೇತಾಳೆ ನಲಿಪುನು, ಸಂತೆ ತಿರ್ಗುನು, ತೇರ್ ಒಯಿಪುನು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅಯಿತ್ತ ಪಿರವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯೊನು ನಮ ತೆರಿಯೊಡು. ನಮ್ಮ ವೈಭವ ಮೆರೆಪಾವರೆ ಅತ್ತ್, ಊರು ಎತ್ತರೆ ಅತ್ತ್, ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ಮುಚ್ಚರೆ ಅತ್ತ್ ಅವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಯಾತ್ರೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊನುಡು. ಈ ಜಾತ್ರೆದುಲಯಿದ ಮದೆತ್ತ ಮಾಯನೇ ತುಳುನಾಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ.

* * *

ಕೆಡ್ಡಸದ ಅಲ್ಮದ ಗಾಳಿ

ಕರಿನ ಒಂಜಿ ವಾರೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕೆಡ್ಡಸದ ಗಾಳಿ ಬೀಜೊಂದುಂಡು. ತುಳುವೆರೆನ ಒಂಜಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಕೆಡ್ಡಸ. ಮಣ್ಣ್ ಪ್ರಕೃತಿ–ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜ್ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಭೂಮಿಡ್ ಆಪಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಂಡೆ–ಬೈಯ್ಯ, ಪಗೆಲ್–ರಾತ್ರೆ, ದೊಂಬು–ಬರ್ಸ, ಚಳಿ–ಗಾಳಿ ಉಂದು ನರಮಾನ್ಯ ಮೈಮನಸ್ ಬದಲಾಪಿನ ಇರ್ಮೆನ ಆಪಿನ ಸಂದರಪ್ಪು ಪಂಡ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚೆನೇ ಸಂಕ್ರಾಂದಿಡ್ದ್ ಅಮಾಸೆ ಪುಣ್ಣಮೆ, ಋತು ಬದಲಾಪಿನ ಪಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಬದಲಾಪಿನಿ. ತುಳುವೆರ್ ಈ ಪಿಜುರು ಪೊರ್ತುಲೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಆಚರಣೆಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬಯಿದೆರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ತುಳುವೆರೆನ ಅಪೂರ್ಪದ ಆಚರಣೆ ಕೆಡ್ಡಸ. ತುಳುವೆರ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಮಣೆ ದೀತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಭೂಮಿನ್ ಅಕುಲು ಪೊಣ್ಣುಂದು ನಂಬುದೆರ್. ಭೂಮಿ ಅಪ್ಪೆಂದ್ ಲೆಯಿದೆರ್. ಆ ಅರ್ಥೊಡು ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಭೂಮಿ ಮದ್ಮಾಲಾಪೊಲು ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಮದ್ಮಲಾಪಿನಿ ಪಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆಕ್ಕ್ ಅನು ಆಯೊಲುಂದು ಲೆಕ್ಕ. ಮಾಯಿ ಬರ್ಪಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿಡ್ದ್ ಮೂಜಿ ದಿನೊಡ್ದು ದುಂಬು ಕೆಡ್ಡಸ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ನಡುಟ್ಟು ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳುವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ಪುಯಿಂತೆಲೆಡ್ ಇರುವತ್ತೇಳ್ ಪೋಪಿನಾನಿ ಸುರು ಕೆಡ್ಡಸ. ಮನದಾನಿ ನಡು ಕೆಡ್ಡಸ, ಮೂಜಿನಾನಿ ಕಡೆ ಕೆಡ್ಡಸ.

ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಕೆಡ್ಡಸದ ಅಲ್ಮದ ಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡು ಪೆಲ, ಪೆಜ, ಕುಕ್ಕು, ಗೋಕು ಫಲ ಪೈರುಲು ನಿನೆ ಬೂರುದು ತನೆ ದಿಂಜುವ. ಕೃಷಿ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೂಲೊಡು ಜನ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಒವೆಸ್ಲಾ ಮಲ್ಜೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕೊಂಜಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಲಾ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು. ಕೆಡ್ಡಸದ ಬೋಂಟೆ ಪಂಡ ಬಾರೀ ವಿಶೇಷ. ಊರು ಕೂಡುದು ಕಾಡ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಬೋಂಟೆ ದೇರ್ಪವು ಜನಪದ ಜಗತ್ತ ಮಾಮಲ್ಲ ಪೆರ್ಮೆ. ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಕತೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ನಮ ಬೋಂಟೆದ ಮರ್ಲ್‌ನ್ ತೂಪ. ಕೆಡ್ಡಸೊಗು ಪಂಜಿ ಬೋಂಟೆ, ಬೊಕ್ಕ ಪುಂಡಸದ ಬೋಂಟೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕೃಷಿತ್ತ ರಕ್ಷಣೆಗ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಮನರಂಜನೆಗ್, ಕುಡೊಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು ಊರುದ ಎಡ್ಡೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನು. ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊರ್ತುಡು

ಪುಂಡಡಗ್ ಜರ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ. ಪುಂಡಡೆ ಪಂಡ ಕುಂಡ ಕೋರಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುನು ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಾಸ. ಆಂಡ ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಪುಂಡದನ ಮಾಸ ತಿಂದ್'ಂಡ ನರಮಾನ್ಯ ಎಲು ಗಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡುಗೆ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕಾಡ್ ತೋಕೆಲೆಡ್ ಪುಂಡಡೆ ದೇರ್ದ್, ಪತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ತಾರಯಿ, ಅರಿ, ಮುಂಚಿ ಎತೊಂದು ಪೋದು ರಾತ್ರೆ ಕಂಡೊಡು ಕರ್'ಂಚಾದ್ ಅಲ್ಪನೆ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಟೆ ದರ ಗೊಬ್ಬುದು ಮಾತೆರಪ್ಪ ಸೇರ್ದ್ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನಿ ಪನ್ಪಿನನೇ ಪುರುಷತ್ವೊನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸಂಕೇತಂದ್ಲಾ ಪನೊಲಿ. ಕೆಡ್ಡಸೊಗು ರುಟ್ಟಿ, ಪಾಯಸ, ಕುಡು ಅರಿ(ನನ್ನೆರಿ) ಕಜಿಪುಡು ನುರ್ಗೆ ಬದನೆ ಬಾರೀ ಗರ್ದ್. ಉರ್ದು, ಕುಡು, ಕಡಲೆ, ಎಡ್ಮೆ, ಅರಿ, ಅವಡೆ, ಪದೆಂಗಿ ಇಂಚ ಏಳ್ ಬಗೆತ ದಲ ಧಾನ್ಯ ಪೊತ್ತುದು ಮಲ್ಪುನನೇ ನನ್ನೆರಿ ಅತ್ತ್'ಂಡ ಕುಡು ಅರಿ. ಉಂದು ಜೂವೊಗು ಸತು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ನುರ್ಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಬದನೆಲಾ ಅಂಚೆನೆ. ಪೊಣ್ಣು ಪಿದಯಿ ಆಯೊಲ್ಡ ಮೂಜಿ ನೀರ್ ಮೀಬೊಕ್ಕ ಆಲ್ ಕೊಟ್ಯಡ್ದುಲಯಿ ಬರ್ಪೊಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಸುರು ಕೆಡ್ಡಸದಾನಿ ಭೂಮಿಗ್ ಎಣ್ಣೆ ನೀರ್ ದೀಪಿನ ಕಿರ್ಮ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲ ಯಜಮಾನೆ. ತರೆಕ್ಕ್ ಮೈಕ್ ಮೀದ್ ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆದಲ್ಪ ಗಿಂಡೆಡ್ ನೀರ್, ಕತ್ತಿ, ಎಣ್ಣೆ, ಸೀಗೆ, ಮಂಜೊಲು, ಪೇರ್ ದೀದ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯೊಡು. ಕೆಡ್ಡಸದ ಮೂಜಿ ದಿನ ಭೂಮಿಗ್ ಸಾಯೆರ್ ಕುತ್ತುಜಿ, ಕತ್ತಿ ದೀಪುಜಿ. ಕೃಷಿತ್ತ ವಾ ಕೆಲಸಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕೇರಿದಾನಿ ನೀರ್, ಪೇರ್, ಎಣ್ಣೆ ಭೂಮಿಗ್ ಬುಡ್ದು, ಸೀಗೆ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯುವೆರ್. ಪಂಡ ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ನೀರ್ ಮೀದ್ ಮಯಿಲೆ ಮಾತ್‌ದ್ ಸುದ್ಧ ಆಯೊಲು ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥ. ಭೂಮಿದ ಫಲವಂತಿಕೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಸಮೃದ್ಧಿನ್ ಎಚ್ಚಾವರೆ ತುಳುವೆರ್ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನನೇ ಈ ಆಚರಣೆಲು. ಭೂಮಿದ ಕೇಡ್'ನ್, ದುಷ್ಟ ಕಳೆನ್ ದೆಪ್ಪುನಲಾ ಮುಲ್ಪ ತೋಜುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಮೊಕುಲು ತುಳುವೆರೆನ ಈ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಮಿತ್ತ್ ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಕೃತಿಕ್ಲೆನ್, ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಿಸು ಆವಡ್, ಪರ್ಬದ ತುಡರ್ ಆವಡ್, ಕೆಡ್ಡಸ ಆವಡ್ ಈ ಪರ್ವೊಲು ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪುಟುದುಜಿ ಅಯಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ತಿಂಗೊಲುಗೊರ, ಸಂಕ್ರಾಂದಿಗ್, ಅಮಾಸೆಗ್ ತುಳುವೆರ್ ಭೂಮಿಗ್ ಸಾಯೆರ್ ಕುತ್ತರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಂತಿನಿಲಾ ಉಂದೇ ಕಾರಣೊಗು. ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷಿಕೆರ್ ವರ್ಸದ ಪದರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲ್ಲಾ ಬೆಂದ್ದೇ ಸೈಯರೆ. ಈ ಕಾರಣೊಡಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ದಿನ ಪುರ್ಸತ್ತ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಂಡ್'ದ್ ಈ ಪರ್ಬೊಲು ನಡತೊಂದು ಬೈದ್'ಂಡ್.

ಪ್ರೊ. ಅಮೃತೆರ್ 'ತುಳುವ ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು 'ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಮೀಹದ ಹಬ್ಬ ಕೆಡ್ಡಸ' ಪನ್ಪಿ ಲೇಖನೊಡು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಪಂತೆರ್. ಈ ಭೂಮಿ ಪೂಜೆದ ಆಚರಣೆ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ

ಭಾಗಲೊಡ್, ಅಂಚೆನೇ ಕೇರಳ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಬಂಗಾಳ ಈ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ದುಂಬುಡ್ದೇ ನಡತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಅಮೃತೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಸಂಶೋದಕೆ ಡಾ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಢೇರೆ ಮೆರೆನ 'ಲಜ್ಜಾಗೌರಿ' ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂಥೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಡಾ.ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೆರೆನ ಮಾತೃದೇವತಾ ಉಪಾಸನೆಯೊಳಗೆ ಕೆಡ್ಡಸ ಪನ್ಪಿ ಲೇಖನೊಡು ಭೂಮಿ ಮದ್ಮಲಾಪಿನ ಪರ್ಬ, ಪಂಡಾ ಕೆಡ್ಡಸದ ಜನಪದ ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ಪಂತ್‌ಂಡ್. ಅಸ್ಸಾಂ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾಲೊಡು ಈ ಮೂಜಿ ದಿನ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸ ನಡಪರೆ ಇಜ್ಜಿಗೆ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಅಸ್ಸಾಂದ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ದೇವಿನ ಮಾತೃದೇವತಾ ಆರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಯೋನಿ ರೂಪದ ಕಾಮಾಖ್ಯಾ ದೇವಿಗ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪೂಜೆ ಇಜ್ಜಿ. ನಾಲನೇ ದಿನ ದೇವಿನ್ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭಕ್ತೆರೆಗ್ ದುಮಿನಾನಿ ದೇವೆರೆಗ್ ತುತುದಿನ ಕುಂಟುನು ಪರಿತ್‌ದ್ "ಋತು ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಾಧ ಪಂಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ಗೆ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಸಂತಾನ ಫಲ ಕೂಡ್ದುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಜನೊಕುಲ್ನ. ಭಗವತೀ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡುಲಾ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಉಂಡು.

ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಊರುದ ಅಜಲ್ದಾಯೆ ದೋಲು ಪುಗೆಲ್ಗ್ ಪಾಡೊಂದು ಕೆಡ್ಡಸದ ಲೆಪ್ಪುನು ದಂಗ್ರ ಸಾರುವೆ. ಊರುದ ಜನೊಕುಲು ಪೊಂಜೊವುಲು ಎಂಚ ಬೋಂಟೆ ದೇರ್ಲೆ ತಯಾರಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಮದಿಪು ಮೂಲುಂಡು.

ಸೋಮಾರ ಕೆಡ್ಡಸ ಮುಟ್ಟುನೆ, ಅಂಗಾರೆ ನಡು ಕೆಡ್ಡಸ, ಬುದಾರ ಬಿರಿವುನು, ಪಜ್ಜಿ ಕಡ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ನುಂಗೆಲ್ ಪೊಲಿಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅರಸುಲೆ ಬೋಂಟೆಗ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಉಳ್ಳಾಯನಕುಲು ಪೋಡುಗೆ. ವಲಸಾರಿ ಮಜಲ್ಡ್ ಕೂಡ್ದು ವಲಸಾರಿ ದೇರೊಂದು ಜೋರೊಡೆ ಜಪ್ಪುನಗ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನಕುಲು ಕಡೆಪಿಕಲ್ಲ ಕಂಜಿನ್ ನೀರ್ಡ್ ಪಾಡೊಡು. ಓಡೊಡು ಕಡೆಯೊಡು, ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪತ್ತಾವೊಡು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮುರ್ಗೊಲು ಜತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪ ಬಣ್ಣಲ್ಲ ಬರಿಂಕ, ಉಬ್ಯಲ್ಲ, ಪಂಜಿ, ನಾಲ್ಕಾರ ಕಡಮೆ, ಪುಲ್ಲಿಲ್ಲ ಉರೆ. ಜತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪ. ಕಟ್ಟ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಬೆಡಿ, ಕದಿಕಟ್ಟಂದಿ ಪಗರಿ, ಕೈಲ ಕಡೆಲ ಪತ್ತ್‌ದ್, ಉಜ್ಜೆರ್ ಗೊಂಜಿ ಏರ್ಪು ಏರಾದ್ ಇಲ್ಲ ಮೊಡೆಂಕಿಲ್ದ್ ಉಂತೊಡು. ಮುರ್ಗೊಲೆಗ್ ತಾಂಟಾವೊಡು. ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಜೈಪೊಡು. ಎಂಕ್ ಅಯಿತ ಕೆಬಿ, ಕಾರ್, ಕೈ, ಉಪ್ಪು, ಮುಂಚಿ, ಪುಳಿ ಕೊರೊಡು.

ಮುಲ್ಪದ ಪಾತೆರೊಲು ನಂಕ್ ತಮಾಸೆದಲ್ಕ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಆಣ್-ಪೊಣ್ಣು ಈ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ವಾ ಬೇಲೆದಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಉಲಗುಟ್ಟುನು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಕೆಡ್ಡಸದ ಆಚರಣೆಡ್ ಜನಪದ ಸತ್ಯ, ನಂಬೊಲಿಗೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯದ ಒಟ್ಟುಗು ವೈಭವೀಕರಣಲಾ ಉಂಡು. ಪುರಾಣೊಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಪೊಣ್ಣು ರಜಸ್ವಲೆ ಆವರೆ ಇಂದ್ರನ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷ ಕಾರಣ. ವಿಶ್ವರೂಪಾಚಾರ್ಯನ್ ಕೆರಿನೆಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ದೋಷೊಡು ನಾಲ್ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿ ತುದೆ, ಮರ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ಮೊಕಲೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾಲ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಗೆ. ಈ ದೋಷ ಭೂಮಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ 'ರಜಸ್ವಲಾ ದೋಷ' ಉಂದು ಒರ್ಸೊಗೊರ

ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಸೃಷ್ಟಿದ ಕೆಲಸೊಗು ಈ ದೋಷ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಮುಲ್ಪ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಪರ್ವದಿನೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಕೆಡ್ಡಸ ನಂಕ್ ಶಾಪ ಅತ್ತ್ ವರ. ಅವು ದೋಷ ಅತ್ತ್ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆ. ಈ ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಪೋಂಡ ಕೆಡ್ಡಸದ ಅಲ್ಮದ ಗಾಳಿ ಇನಿಲಾ ನಂಕ್ ಫಲ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

* * *

ಪೊಂಜೊವೆನ ದಿನೊಟ್ಟು ಅಂಜೊವೆನ ಕನ

ದೇವೆರ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಲೆ ನಡುಟ್ಟು ಮೇಲದ ಉರ್ಲು ಪಾಡಿಯೆರ್. ಮೋಲ ಗೊಬ್ಬಾಯೆರ್. ಆಣ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ನರಮಾನ್ಯ ನಡುತ್ತ ಜಾತಿಲು. ಮುಲ್ಪ ಯೇರ್ ಮೇಲ್? ಯೆರ್ ಕೀಲ್? ಯೇರ್ ಬಲ? ಯೆರ್ ಅಬಲ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಬದ್ಕ್ ಕಟ್ಟುನ ಪೊರ್ತುಡು, ಯೇರೆನ ಪಾಲ್ ಮಲ್ಲ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಡಾಪುಂಡು. ಯಾನ್ ಈ ಪೀಠಿಕೆ ದಾಯೆ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಇನಿ ದಿನೋಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ದಿನೊನು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ತೂಪ ನಮ. ಅವು ಪ್ರೇಮಿಲೆ ದಿನ, ಅಮ್ಮೆರೆಕಲೆನ ದಿನ, ಜೋಕುಲೆ ದಿನ ಅಪ್ಪೆನಕಲ್ನ ದಿನ ಇಂಚ ಮಾತ ಉಂಡು. ಅಂಚ ಮರನಿ ಮಾರ್ಚ್ 8 ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಪೊಂಜೊವೆ ದಿನ. ದುಮಿನಾನಿ ರಾತ್ರೆ ನಡೀರ್ಲ್ ಕರಿವುನೇ ಕನ ಕಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಂಜೊವುಲು ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ವಿಶ್ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಟ್ಟು ಉಂದೊಂಜಿ ಬಾರೀ ಫ್ಯಾಶನ್ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಎನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಕೇನುವೊಲು ವಿಮೆನ್ಸ್ ಡೇಕ್ಕ್ ಯೇರೇರ್ ವಿಶ್ ಮಲ್ತೆರ್ ಆಂಡ ಈರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ನೆಂಪೇ ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಕ್ಲಾ ಅಂದ್ಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಆಂಡ ಉಂದು ಬೋಡಾ? ದಿನೋಲ ಉಡಲ್ಡೇ ದೀವೊಂದಿನ ಬೊಡೆದಿಗ್ ವಿಶ್ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಅವು ಪೊರ್ಲಾ?

ಯಾನ್ ಎನ್ನಿಲೆಕ ಬೊಡೆದಿ ಪಂಡ ಬಜೀ ಪೊಂಜೊವು ಅತ್ತ್. ಅವು ಬದ್ಕ್‌ದ ಗುಟ್ಟು ಆಣನ ಜೂವ. ಅಯಿಕ್ಕೆ ಯೆರಿಯೆರ್ ಪಂತೆರ್ ಆಣ್ ಪಂಡ ಬಜೀ ಆಣತ್ತ್. ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡ ಬಜೀ ಪೊಣ್ಣತ್ತ್. ಮುಲ್ಪ ನಂಕ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರ್ಪಿನಿ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಪೊಂಜೊವು ಆಪಿನ ನಂಕ್ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಣ್ ಆಂಜೊವು ಆಪಿನ ಯೇಪ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಯೇಪ ಕೆಲೆಸಿ ಕೆನ್ನಿದ ಪೊಡಿ ಕುಜಲ್ಗ್ ಬಾಲ್ ದೀಪೆನಾ ಆನಿ ಆಣ್ ಅಂಜೊವು ಆಪೆಗೆ. ಉಂದು ಯೆರಿಯೆರೆ ಪಾತೆರ / ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಣಗಾವಡ್ ಪೊಣ್ಣಗಾವಡ್ ನಾಚಿಕೆ, ಮರ್ಯಾದಿ, ಮಾನ, ಗೌರವ, ಪನ್ಪಿನ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಇನಿ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಪಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡ ದಾದ? ಅಪ್ಪೆ ಆದ್ ಒರುಂಬ ತಿಂಗೊಲು ಒರುಂಬ ದಿನ ಗರ್ಭದ ಪಿಂಡೊನು ತುಂಬೊಂದು ಕುಟೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಪೆದ್ದು ಬೇನೆನ್ ಕಟೊಂದು

ನಂಜಿ ಪುದೆನ್ ಜಾದ್, ಮಿರೆ ಪೇರ್ದ ಮರೆನ್ ಪುರು ಬಾಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾದ್ ಉಂದೇ ಎನ್ನ ಬಂಗಾರ್‌ಂದ್ ಮಾನೊಂದು ತಾನ್ ಕಾಟದ ಮಿತ್ತ್ ಜೆಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟಲಾ ನಿದ್ರೆ ಬುಡ್ಡು ತಾಂಕುನ ಪೊಣ್ಣು ಉಂದು ಅಪ್ಪೆನ ಸ್ಥಾನ. ಅಜ್ಜಿ ಆದ್ ಪುಲ್ಯಲ್ಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವೊಂದು ಪೊಟ್ಟು ಉಗ್ಗೆಲ್ದಿಂಚಿನ ಮಾಟೆ ಕಣ್ಣೆಡ್ ನೀರ ಪನಿ ದಿಂಜಾವೊಂದು ತನ್ನ ಕುಟುಮದ ತಮೆರಿ ಕಾತೊಂದು ದಂಟೆಡ್ ಪೋದು ಒರ್ಕುಂಟು ತುತೊಂದು ಇಲ್ಲ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಬೇಲಿ ಆದ್, ಬುದ್ಧಿಗ್ ಅಮುರ್ತದ ಸಿಕೆ ಆದ್ ಕಾಪುನ ಪೊಣ್ಣು ಮೋಲು ದಂಡೆದ ಮದ್ಮಲ್ ಅಜ್ಜಿ. ಮುಂಡೊಡು ಮುತ್ತೇಸನದ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ಕಂಟೆಲ್ದ್ ಆಣನ ನಿರೆಲಾದ್ ಉಪ್ಪುನ ಕರಿಯಮಣಿ, ಕಾರ್‌ಡ್ ನಡಕೆಗ್ ನಡೆ ಆದ್ ಉಪ್ಪುನ ಕಾರುಂಗಿಲ, ಕೈಟ್ ಪೊಣ್ಣಸೊರೊನು ಸಾರ್ದ್ ಬಿರ್ಕುನ ಗಿಣಿಗಿಣಿ ಕಾಜಿಲು, ಮೂಂಕುಡು ಪೊಣ್ಣಸತ್ವದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ತೂಪಿನ ಆಣಗ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಮೂಂಕುತಿ ದೀವೊಂದು ತಾನ್ ಪತಿವ್ರತೆಂದ್ ಲೋಕೊಗು ಸಾರುನ ಆಣನ ಬೆಪ್ಪುಸುಲುಗು ತನುವಾದ್ ತೂಂಕುನ, ಬೊಡೆದಿ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು. ಅಂಚೆನೆ ಉಡಲ್ದ ಬೇನೆನ್ ಮರ್ಯಾದಿದ ಪುದರ್ದ್ ದಿಂಗೊಂದು ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಗ್, ತಗೆ ಮೆಗ್ಯೆಲ್ಲೆಗ್, ಅಪ್ಪೆಲೆಕ ಮೋಕೆ ತೋಜಾದ್ ಊರ್ಯ ಕಂಟೆಲ್ಗ್ ಮಾಲೆ ಪಾಡಿಬೊಕ್ಕಲಾ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲದ ಏಳಿಗೆನೇ ಉಸುಲಾದುಪ್ಪುನ ತಂಗಡಿ ಪಲಿ. ಅಂಚೆನೇ ಪೊಗ್ಗಿ ಇಲ್ಲ್ ಜತ್ತಿ ಇಲ್ಲ್ ಪನ್ಪಿ ತರಬೇದ ಮಲ್ಪಂದೆ ಊರುದ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಜವು ಆವಂದೆ ಕಾಪು ದೀದ್ ಮುಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟು ಆಪಿನ ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲ್ ಪನ್ಪಿಂಚಿತ್ತಿ ಪುದರ್ದ್ ಲೆಪ್ಪಾವುನ ಅಪ್ಪೆ ಸುರ್ಪದ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿ ಆಣ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಿರಿ ಬಜೀ ಪೊಣ್ಣುಂದು ಪನರೆ ಆವಂದ್.

ವರ್ಸಲ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು, ಸರಕಾರ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪೊಂಜೊವೆನ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡ ಶಕ್ತಿ, ದೇವಿ, ಶೋಷಣೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಇಂಚ ಮಾತ ಪಾತೆರುವೆರ್ ಆಂಡ ಎಂಕ್ ತೋಜುನು ನಮ ಪೊಂಜೊವೆನ್ ಬಜೀ ಪೊಂಜೊವಾದ್ ತೂಪ. ದಾದಂದ್ ತೆರಿದ್‌ಜ. ಇನಿ ಬಜೀ ಆಣನ ಕಾಮದ ಬೊಂಬೆ ಆದ್ ತೂಪಿನೆನ್ಲಾ ತೂಪ. ಅತ್ಯಾಚಾರ ಅನಾಚರೊಗು ತಿಕಿನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ಲಾ ತೂಪ. ಸಾರಸಾರ ವರ್ಸದ ಪಿರವುದ ಪುರಾಣ ಲೋಕೊನು ತೂಂಡ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಕ್ಕುಲೆನ್ ತೂಂಡ, ಜಾನಪದದ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುಂಡ, ಬರವುದ ಕಲನ್ ತೂಂಡ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ಸೀತೆ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಊರ್ಮಿಳೆ, ಮಂಡೋದರಿ, ದ್ರೌಪದಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಹಾ ಪತಿವೃತಾ ಧರ್ಮದ ಪೊಣ್ಣುಲು, ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೂಂಡ ಕಂಡನೆ ಅಂಕದ ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ಡ್ ಕಾಯ ಬುಡಿಯೆಂದಾಂಡ ಆಯನ ಪುಣತ್ತ ಕಾಟೊಗು ಲಾಗಿದ್ ಮಹಾಸತಿ ಆದ್ ಪುಟ ದಿಂಜಾದಿನ ಸತ್ಯದ ಪೊಣ್ಣುಲು. ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕೊಡು ತೂಂಡ ಸತ್ಯಾನಪುರತ್ತ ಸಿರಿ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬುನ ಅಪ್ಪೆ ಕಚ್ಚೂರ ಮಾಲ್ದಿ, ತಂಗಡಿ ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಬೈದ್ಯ ಬೆಂತಿನ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದೆದಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆಣನ ಮಾನ ಕಾತಿನ, ಪ್ರಾಣ ಕಾತಿನ ಸತ್ಯಸತ್ವದ ಪೊಣ್ಣುಲು ತೋಜುವ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪುಟೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ

ಮಲ್ಪುನ ಸತಿಸತ್ವ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಕೈಟ್ ಕತ್ತಿ ಪತೊಂದು, ಕುದುರೆಡ್ ಕುಲೋಂದು, ಜಟ್ಟಿ ಚಲ್ಲಣ ಕಟೊಂದು ಪಗೆ ಮಾನಿಲೆನ್ ಕಂಟೆಲ್ ಕಡ್ದಿನ, ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿಡ್ ಮೀಪಾದಿನ ಬೀರದ ಪೊಂಜೊವುಲು ಲಕ್ದ್ ತೋಜುವೆರ್. ಅವು ಉಳ್ಳಾಲದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಆದುಪ್ಪು ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆದುಪ್ಪು, ಉಜ್ಜೆರ್ದ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಂಡೆ ದರ್ದಿನ ಓಬವ್ವನಂಚಿನ ತಂಕದ ಪೊಣ್ಣುಲಾದುಪ್ಪು ಉಂದು ಪೂರ ಪೊಣ್ಣ ಲೋಕದ ದುನ್ನಟ್ಟಕಣ್ಣ್ ಜಪ್ಪಾವುಂಡು.

ಇನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದಂಚಿ ತೂಂಡುಂದಾಂಡ ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಪತಿಧರ್ಮ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಆಣ್ ಆಯಿನಾಯೆ ಪೊಣ್ಣನ್ ಎಂಚ ತೂವೊನೊಡುಂದು ಉಡಲ್ ಸೆಡ್ಡಿದ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಮನೆಯೆ ಮೊದಲ ಪಾಠ ಶಾಲೆ ಜನನಿ ತಾನೆ ಮೊದಲ ಗುರುವು ಪಂತಿನ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಕ್ಕುಲು ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ನಿಜ ಗುರುವೇ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ಲಾ ತೋಜಾದೆರ್.

ಒವುವೇ ಒಂಜಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರದ ಪೊರ್ತುಡು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಒಟ್ಟುಗಿತ್ತಿನಾತ್ ಬಿಲೆ ಒಂಟೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಪೊರ್ತುಡು ಒರಿ ಅರಸು ಮಗೆ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲ್ಲೊಡಾಂಡ ಆಯೆ ಮದ್ಮೆದ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲೊಡು. ಬೊಡೆದಿ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯೆ ತನ್ನ ಕನಮನೊನು ಅಲೆಗೇ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ರಾವಣನಂಚಿನಕುಲು ಬೊಡೆದಿನ ಪಾತೆರ ಕೇನಂದೆ ಮಾನ ಕಳೆಯೊಂದಿನ ಕತೆಲಾ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು. ರಾಮನಂಚಿನ ಅರಸುಲು ಬೊಡೆದಿನ್ ಕಾಡ್ಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ನಿದ್ರೆದಾಂತೆ ಇತ್ತಿನ ಕತೆ, ಕುದುರೆದ ಓಮ ಮಲ್ಪು ಪೊರ್ತುಡು ಬೊಡೆದಿ ದಾಂತೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಸೀತೆನ ಬೊಂಬೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ ಮಲ್ದಿನವು ಪುರಾಣದ ಸತ್ಯ. ಒಟ್ಟಾರೆ ತೂಂಡ ಪೊಣ್ಣಡ್ದ್ ಆಣಗ್ ದುನ್ನ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಲೋಕ ಸತ್ಯ ಆದ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ಈ ಸತ್ಯದಂಚಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪುಗರುನ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆದ ಪೊರ್ತುಡು ತಿರ್ಗ್ ತೂವೊಡಾಪುಂಡು.

* * *

ಮಾಮಿಸಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ಮದಿಮೆ

ಇನಿ ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಮದ್ಮೆದ ಗೌಜಿ. ಕ್ಯಾಟರಿಂಗ್ದಕಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ. ಸಿಕೆಟ್ ಉಣರೆಲಾ ಆಪುಜಿ. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ದುಂಬುದ ಮದ್ಮೆ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ತುಳುವೆರ್ನ ಮದ್ಮೆಡ್ ಮಾಮಿ ಬೊಕ್ಕ ತಮ್ಮಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಾನಾದಿಗೆ. ಕೆಲೆಸಿ ಕೊಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ನಡಪುನ ಮದ್ಮೆದ ಕಲ, ಊರ ಗುರ್ಕಾರೆ ಇತ್ತ್‌ದ್, ತಮ್ಮಲೆ ತಮೆರಿಡ್ ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪವಿತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಅವು ತುಳುವೆರ್ನ ದಾರೆದ ಮದ್ಮೆ. ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಮದ್ಮಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಅವು ಮಾಮಿ ಸಿಕೆ. ಸಿಕೆ ಪಂಡ ಮುಲ್ಪ ಮಟ್ಟೆಲ್ದ ಸಿಕೆ. ಆಶೀರ್ವಾದದ ಸಿಕೆ. ಅವು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧದ ಬೆಪ್ಪು. ಆಂಡ ಇನಿ ಮೈ ಮನಸ್‌ದ ಆರೋಗ್ಯೊನು ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನ ಆ ಸಿಕೆ ಬದ್ಕ್ ನಮ್ಮ ಮದ್ಮೆದ ಕಲಡ್ದ್ ದೂರ ಆವೊಂದುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆ ಮದಿಮೆದ ಅಂತರ್ ದೊಂಪೊಗು ಬನ್ನಗ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ತಮೆರಿ ಕೂಟದ ನಡುಟ್ಟು, ಊರ ಗುರ್ಕಾರನಕಲೆ ಲೆಪ್ಪು ಒಪ್ಪುದ ನುರ್ಕುಡು ದೇವೆರ್ ಕಟಿನ ಜೋಡಿಲೆಗ್ ಪತ್ತೆರೆನ ಮುದ್ರೆ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳುವೆರೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟುಗುಲಾ ಲೆಕ್ಕದ ಬೊಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಲ್ಪ ತೆರೀದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮದ್ಮೆ ಪಂಡ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುನ ನಡುತ್ತ ಗುಟ್ಟುದ ಸಂಬಂಧ ಅತ್ತ್ ಅವು ಸ್ವಾಮಿ ಭೂಮಿ ಮೆಚ್ಚುನ ಬೆರ್ಮ ಗಂಟ್, ಪನ್ಪಿನ ಲೋಕ ಸತ್ಯ. ಅಂಚಾದೇ ಆನಿದ ಮದ್ಮೆಲು ನೂದು ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬಾಲೆಲು, ಪುಲ್ಯಲ್ಲು, ಚಲ್ಯಲ್ಲು ಬನ್ನೆಂಗಲಾ ಪರಂಗಂದೆ ಕಡೀರ ಇರ್ಲ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಪೇಜಿ ಪಾಡ್ದಿನ ತುಳು ಪಾಡ್ದನದ ಪೊದಿಕೆಡ್ ದಿಬ್ಬಣದ ಪೊರ್ಲುನು ಮೈಮನಸ್ ಮರ್ಲುಲೆಕ ಪಂತ್‌ಂಡ್. ಲತ್ತ್ ಪಿಂಗಾರದ ಅರಿ ಕುಡ್ತು, ಬನ್ನೆಂಗೆ ಪೊಣ್ಣು ಕೋಡಿಡ್ ದಿಬ್ಬಣದ ಮಂದೆ ನಿರೆದ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಿಜಿನ ದಾರೆ ಪತ್ತಿನೆಂಗೆ ಆಣ ಕೋಡಿಡ್ ನಿರೆದ್‌ಂಡ್. ಪಯಣದ ಬೆಡಿ, ಸೊನ್ನೆದ ಕೊಂಬು, ಗುರ್ಬಿಲೆ ನಾಟಕ, ಸೂಳೆಲೆ ಮೇಲ, ಕೆಲೆಂಜಿದ ರಾಗ, ಉಮಿಲ್ದ ಪದ, ತಾರಾಯಿದ ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿದ ದೂದು ದೊಂಬೆರೆ ಆಟದ ಗೌಜಿ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಎದ್‌ರ್‌ಗ್ ಆರತಿ ಕನತೆರ್, ಕಾರ್ಗ್ ನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ದಿಬ್ಬಣ ದೊಂಪ ಪೊಗ್ಗುಂಡು. ಒಣಸ್ ದುಂಬಾ ದಾರೆ ದುಂಬಾಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್.

ಒಣಸ್ ಬಲ್ಮನ ಆಂಡ್. ಬೊಳ್ಳಿ ಏರ್ದ್ ಬೊಳ್ಳಿರಾನಗ ಬೊಳ್ಳೆರಿ ಮಾಣಿಗ ಸರದನಿ ಕೊರ್ನಗ ಮದಿಮಾಳೆನ್ ಜಪುಡಾದ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು ದೊಂಪ ಪೊಗ್ಗಾಯೆರ್ ದಾರೆ ಮಂಟಪ ಸಿಂಗರಿದ್ ಮದ್ಮಾಯ ಮದ್ಮಾಳೆನ್ ಪಾವಡೆ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾಯೆರ್, ದಾರೆದ ಮಂಟಮೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಆಣಗ ಪೊಣ್ಣಗ ಕೈ ಮುಟ್ಟು ಕೈದಾರೆ, ಮೈ ಮುಟ್ಟು ಮೈ ದೇಸೆ ಆಂಡ್. ದಾರೆದ ಮಂಟಮೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್. ನುಪ್ಪು ಬಲಸಾಯೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಓಲಾ ಇತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಕುಟುಮೊಲು ಸಂಬಂಧ ಆಪಿನಿ, ಯೇರಾ ದಾನ್ನಾ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಒಂಜಾದ್ ಸೈನೆಂಗೆ ಮೋಲದ ಬದ್ಕ್ ಬದುಕುನು ಉಂದು ಮಾತ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಬಯ್ದಿ ಕಟ್ಟುಲತ್ತ್. ಪತ್ತೆರೆನ ಅನು ಇತ್ತ್ಂಡ ಮಾತ್ರ ಈ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಫಲಿತ ಉಂಡು. ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಇನಿತ್ತ ಡೈವೊರ್ಸ್ ಯುಗ ಉದರ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಭೂಮಿಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ, ತಗೆ ತಂಗಡಿನ ಸಂಬಂಧನೇ ಮೂಲೊಡಿತ್ತಿನಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ನಂಕ್ ಜನಪದ ಲೋಕನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನೊಡು ತಗೆ ತಂಗಡಿ ಕೇಂಜವ ಪಕ್ಕಿಲು ಎಂಕುಲು ಇಂಚನೇ ಸೈಪಿನಲ್ಕ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಎಂಕಲೆಗ್ ಸಂತಾನ ಬೋಡು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಆವರೆ ವರ ಬೋಡುಂದು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನಡೆ ಪೋಪಿನಿ ಆರ್ ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಕುಲು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿಂದ್ ವರ ಕೊರ್ಪಿನಿ ಅಕುಲು ಮೋಲ ಪೊಯ್ಪಿನಿ ಪೊಣ್ಣು ಕೇಂಜವೆ ಬಂಜಿನಾಲಾಪಿನಿ, ಬಯಕೆದ ಪುಲ್ಲ ಕಡಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಆಣ್ ಕೇಂಜವೆ ಏಳ್ ಕಡಲ ಕಡಪ ಪೇರಕಡಲ್ಗ್ ಪೋದು ಕೆಂಪು ತಾಮರೆದ ತಿಗ ಮರೆ ಕನವರೆ ಪೋಪಿನಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕತೆಕ್ಕುಲು ತಿಕ್ಕುವ. ಅಂಚೆನೇ ನಂಕ್ ಬಾಲೆ ಮೀನ್ ಮುಗುಡು ಮೀನ್ದ ಕತೆ ತೂಂಡಲಾ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಆಪಿನಿ ಪಂಡ ಯೇತೊಂಜಿ ಪವಿತ್ರದ ಸಂಬಂಧ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿವುಂಡು. ಆಂಡ ಇನಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಸಂಬಂಧ ಮದೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ತುಳುವೆರೆ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ದುಂಬುದ ಮದ್ಮೆದ ಕಟ್ಟುಲು ಈ ಪುಣ್ಯ ಸಂಬಂಧೊನು ನೆನೆಪು ಮಲ್ಪುವ. ತುಳುವೆರೆಡ ಆದಿಡ್ ಬಾಲೆದ ಮದ್ಮೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಪನ್ಪುಂಡು. ಬಾಯಿದ ಕೂಲಿ ದೆಪ್ಪರೆ ದುಂಬು, ಗಿರಿದಿ ಕುಂಟು ತುತ್ತರೆ ತೆರಿಯಂದಿ ಬಾಲೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಮದ್ಮೆಡ್ ದುಂಬು ಮದ್ಮಲಾಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್ಗ್ ಬುಡ್ಪಿನ ರಕ್ಕಸ ಕಟ್ಟ್‌ಳ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಅವು ತತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮಲಾಯಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ನಾಲೂರು ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ನಡು ಜಾಲ್ಡ್ ಮಂಡಲ ಪಾಡ್ದ್, ನಾಲ್ ತೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೀದ್, ನಾಲ್ ಕಲಸ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೆರ್ಚಿದ ತಾರಾಯಿ ದೀದ್ ಪಾಡಿ ಮಂಡಲೊಗು ಬಲತ್ತ ಕಾರ್ ದುಂಬು ದೀಪಾದ್ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾದ್, ಕೆರ್ಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್, ತರೆಕ್ಕ್ ನೀರ್ ಸುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೀಗೆ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಮೀಪಾದ್ ಊರುಗು ಒಣಸ್ ಕೊರ್ದು ಇಲ್ಲಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಮದ್ಮಲಾತೊಲುಂದು ತೆರಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರೀನ ಊರುದ ಎರಿಯೆರ್ ಆಣಗ್ ಪೊಣ್ಣು ತೂವರೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಾತಿಡ್ ನಾಲ್ವೆರ್ ಕೂಡೊಂದು ಪೊಣ್ಣೆತ್ತಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಊರ

ಗುರ್ಕಾರಡ ಇಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರಗ್ ಪೂಲು ಬಚ್ಚಿರೆ ಕೊರ್ಪಾವೆರ್. ಉಂದು ವಾ ಲೆಕ್ಕದ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲುಂದು ಅಕುಲು ಕೇನ್ನಗ "ಎಂಕುಲು ಊರೂರು ತಿರ್ಗೊಂದು ಈ ಊರುಗು ಬತ್ತ ಬೊರಿಪಿನ ಪೆತ್ತ ಉಂಡಾ, ಮಾರುನ ಎರು ಉಂಡಾಂದ್ ಕೇನೊಂದು ಬನ್ನಗ ಬೊರಿಪಿನ ಪೆತ್ತ ಬಚ್ಚಿದ್‌ಂಡ್, ಮಾರುನ ಎರು ಮಾರ್ದ್ ಪೋತುಂಡು, ಆಂಡ ನಿಕುಲು ದೂರೊಡ್ದು ಬೈದರ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ರೆ ತಯಾರಾತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಉಂಡು. ಅಯಿತ ಬರಿಬಂದ್ರ ತೆರಿಯೊಡ್ಡ ಊರ ಗುರ್ಕಾರಡ ಪಾತೆರೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚ ಕೊರಿನ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು" ಪನ್ಪೆರ್ ಅಂಚ ಪೊಣ್ಣು ನಿಶ್ಚಯ, ದೆಕ್ಕಯಿ ಮೂರ್ತೊಗು ದಿನ ದೀಪೆರ್. ಅಮ್ಮೆ, ತಮ್ಮಲೆ, ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೈವದೇವೆರೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು "ಲೀಲ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ರಾಮೆ ಪನ್ಪಿ ಆಣಗ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತಪ್ಪುಜಿ. ರಾಮೆ ಪನ್ಪಿ ಆಣಗ್ ಲೀಲ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕನಪಿಲೆಕ್ಕ ತಪ್ಪುಜಿ" ಪಂಡ್ದ್ ಒಲಿತ್ತ ಪಜೆಟ್ಟ್ ಮುಡಯಿ ಪಡ್ಡಯಿ ಉಂತುದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು ಪಗತೊನುವೆರ್. ಕಾಯಿಪೂಲು ದರ್ತ್‌ದ್ ತಿನ್ಪೆರ್. ಉಂದೇ ಪೂಲು ಬಚ್ಚಿರೆದ ನಿಶ್ಚಯ. ಭೂಮಿದ ಸತ್ಯದ ಬುಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿ ಸತ್ಯ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊದು ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಅದಮುಟ್ಟ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉನರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೈಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಂತೆಡ್ ಕುಲುದು ಉನೊಲಿ. ಉಂದೇ ದೆಕ್ಕಯಿ ಮೂರ್ತ. (ಉಂಡುದು ಕೈ ದೆಕ್ಕುನು) ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಮೆದ ಲೆಪ್ಪು ಊರುಗಾಪುಂಡು. ಓಲೆ ಅಚ್ಚಿ ಆಪುಂಡು. ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಂತರ್ ದೊಂಪೊಡು ದಾರೆ ಮಯಿತ್ದ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಕಂಚಿ ದೀದ್ ದೇಸೆದ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪಣವುದ ಮಾನಾದಿಗೆ. ಕಂಚಿದ ಲೆಪ್ಪು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ಕೂಡ್ಡಿ ಸಭೆಕ್ಕ್ ಲೆತ್ತ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ಅರವೂರು ಪರವೂರ್ ಮಂಗ್ಳೂರು, ಬಾರ್ಕೂರು, ಪೊದ್ದೆ ಇಷ್ಟೆರೆಡ ದಾರೆ ಏರುಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ". ಕಂಚಿ ದೀಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ, ಅಪಗ ಸಭೆಡ್ದ್ ಊಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಯೆ–ಕಂಚಿ ಲೆಪ್ಪುನಗ "ಪಡ್ಡಾಯಿಲ್ಲದ ದೂಮ ಪೂಜಾರ್ಲೆನ ರೂಪಾಯಿ ರಡ್ಡ್" ಇಂಚ ಲೆತ್ತ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಬದಿ ಇತ್ತಿಜಿ. ಪೊಣ್ಣನ ಕರ್ಚಿಗ್‌ಂದ್ ಆನಕಡೆತಕುಲೇ ಪೊಣ್ಣು ಕಡೆತ್ತಕಲೆಗ್ ಸಿರ್ದೆಸಿ ಕಟ್ಟುನ ಕಿರ್ಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್(ಉಂದು ಶ್ರೀ ದೇಸೆ) ಪಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತ್ ಕೊರ್ನಗ ಕಾನಿಕೆ. ಬೊಕ್ಕ ಏತೋ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಆನಗ ಸಿರ್ದೆಸಿದ ದೊಡ್ಡು ಪಿರ ಕೇಂದಿನ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಉಂಡು. ಅವುಲಾ ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರನ ಎದುರುಡು ತೀರ್ಮಾನ ಆವೊಡು.

ಇನಿ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್ ಮದ್ಮೆದ ಮಂಟಮೆಡ್ ಬಟ್ರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧ. ಊರ್ದಕಲೆಗ್ ಮರ್ಯಾದಿಯೆ ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬು ಕೆಲವೊರ ಊರ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ತಮ್ಮಲೆಲ್ಲು ಪಿರಿಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾರೆದ ಪೊರ್ತುಗೇ ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ಲುನು, ಪರ್ದ್ ಬರ್ಪಿನಿ ಇಂಚ ಮಾತ, ಮದ್ಮೆದ ಓಲೆಡ್ ಪುದರ್ ಪಾಡ್ದಿಜೆರ್‌ಂದ್ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲುನು. ಇನಿ ಯೇರ್ ಕೇನುವೆ? ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್ ದಿನನಾ, ಒಂಜಿ ವಾರನಾ

ಕರೀದ್ ತೊಡಮನ್ಯ, ಮಾಮಿಸಿಕೆ. ಪೊಣ್ಣನ್ ಆಣ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. ಅಪಗ ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಯಗ್ ಬಂಗಾರ್ ಉಡಿಗಿರ ಮಲ್ಪುನು. ಎರಿಯೆರ್ನ ಕಾರ್ ಪತ್ದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ದೆತೊನ್ನು, ಬಾರೀ ದುಃಖೊಡು ಕನನೀರ್ ಒಚ್ಚೊಂದು ಪಿರಪಿರ ತೂವೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. ಮದ್ಮೆದಾನಿ ಪೊಣ್ಣು ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ನಗನೇ ಮಿತ್ತ್ ದೀಂಡ ಕಕ್ಕೆ ಕೊನೊವು ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊನೊವುಂದ್ ತಾಂಕ್‌ದ್, ಪೇರ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ರೆ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ, ತೆಲಿಯ ಗಂಜಿ ಕೊರ್ದು ತಾಂಕಿನ ಈ ಬಾಲೆಗ್ ಗಿದ್ರಿ ಕುಜಲ್ ಕಟ್ಟರೆ ತೆರಿಯಂದ್, ಜಾರಿ ಸೀರೆ ತುತ್ತರೆ ತೆರಿಯಂದ್ ಇನಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ನಿಕುಲೇ ಅಪ್ಪೆಲಾ ಅಮ್ಮೆಲಾ ಪಂಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ದ್, ಮಾಮಿನ ಸೆರಂಗ್‌ಗ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಡಪುಡುನು. ಇಂಚ ಆಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ಇಲ್ಲಡ್ ಎರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಲ್ಡ್ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮದ್ಮೆದ ಪೊರ್ತುಡು, ನಿಶ್ಚಯದ, ತೊಡಮನ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಕೋರಿ ಮೀನ್ದ ಒಣಸ್, ನಿರೆಕರೆತ್ತ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ದ್ ಪಜೆ, ಕುಡ್ಪು, ಕುರುವೆ, ಬೇಂಚಿ ತುಂಬುನು ಕಡಂದ ಕಲ್ಲ್ ಬಡಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕನಪಿನ. ಊರ್ದಕುಲೇ ಸೇರ್ದ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪುನು ಉಂದೆಟ್ಟತ್ತಿನ ಸುಖ ಇನಿತ್ತ ಶಾಮಿಯಾನದ ದೊಂಪೊಡು, ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್ದ ಒಣಸ್ಡ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯಜ್ಜಿ. ದುಂಬುಡು ಸಂಪುಗು ಗುದುದು ಪಾಡ್ದಿನ ಮದ್ರೆಂಗಿ, ಪೇರ್ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಮೀಪಾದಿನ ನೆಂಪುದ ಸಂಪು ಇನಿತ್ತ ಬ್ಯೂಟಿಪಾರ್ಲರ್ದ ಪೈಂಟ್ಡ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯನಾ? ಬ್ಯೂಟಿಪಾರ್ಲರ್ದ ಪೈಂಟ್ ಪೋನಗ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಆಪಿನಿ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ವಾರ ಕಾತ್‌ದ್, ಮಾಮಿ ಸಿಕೆತ್ತಾನಿ ಮಾಮಿ ತಮ್ಮಲೆನ ಎದುರುಡು ಕಾರ್ ಪರಡ್ದ್ ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಮಣೆ ಮಂಚಾವುದ ಎದುರುಡು ವಾಕ್ ದೆತೊನಿನಂಚ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧೊನು ಪುರಿ ಪಾಡುನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ಇನಿ ಮಾಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಸೇಲೆ ಮೇಲ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬೈಯ, ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಮೊಬಾಯಿಲ್ಡ್, ವಾಟ್ಸಾಪ್ಡ್, ಫೇಸ್ ಬೂಕುಡು ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಮೈ ಮನಸ್ ಮೈಲೆ ಮಲ್ತೊನ್ನ ಈ ಕಾಲೊಡು, ಮದ್ಮೆದ ದೊಂಪೊಡ್ದು ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಬೆಡ್ರೂಮುಗು ಸೀದ ಪೋದು ಫಸ್ಟ್ ನೈಟ್ ಮಲ್ಪುನ ಗತಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ದ ಈ ಕಾಲೊಡು ಮಾಮಿ ದಾಂತೆನೇ ಮದ್ಮೆ ಆವರೆ ಬಯಕುನ ನಂಕ್ ಮಾಮಿನ ಸಿಕೆ ದಾಯೆ ಬೋಡು?

* * *

ಅಪ್ಪೆ ಭಗವತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿ

ತುಳುವೆರ್ನ ನಂಬಿಕೆ ಆರಾಧನೆದ ಪಿರವುಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಉಂಡು. ಇನಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಆರಾಧನೆ ಆದ್ ಲೋಕ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆತಿನ ಭೂತಾರಾಧನೆ ದೈವಾರಾದನೆ ಪನ್ಪಿನವು ಪುರಾಣ, ಜಾನಪದ, ಬೊಕ್ಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಜನೊಕುಲ್ನ ಉಡಲ್ಡ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು. ಮರನಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ 19 ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪೆ ಭಗವತಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆದುಪ್ಪುನ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ ನಡರಿದ (ನಡಾವಳಿ) ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆ. ಯಾನ್ ಕರಿನ 50 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿಲಾ ನಡರಿದ ಪೊರ್ಲುನು ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ. ಅಲ್ಪದ ಮಡತ್ತಾನದ ಬಲಿ, ಕಂಚಿಲ್ದ ಸೇವೆ, ತುಲಾಬಾರ ಸೇವೆ, ಕೋರಿ ಕಡ್ಪುನ ಗರ್ದ್ ಉಂದು ಮಾತ ಇನಿಗ್ಲಾ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಎದುರುಡುಂಡು. ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್ದ ಗಾಳಿದ ಸಂಪು, ಬೊಲ್ಯ ಪೊಯ್ಯೆದ ಮೆತ್ತೆ ದೊಂಕುಡು ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯ ಆಪಿನನೇ ತೆರಿಯಂದಿನ ಸುಖ. ಇನಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಲ್ಲ ಆತ್ಂಡ್. ಜನ ಜಾತ್ರೆ ದಿಂಜೊಂದುಂಡು. ಓಡದ ಜಂಗಲ್ಡ್ ನೀರ್ ಕಡತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಸರಕಾರದ ಸಂಕ ಆದ್ ತುದೆ ಕಡಲ್ ಒಂಜಾದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸೇವೆಗ್ ಅನುಕೂಲ ಆತ್ಂಡ್.

ಯಾನ್ ಈ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ ಪುರಾಣದ ಕತೆತ್ತ ಆಯೊಗುಲ, ಇನಿತ್ತ ಆರಾಧನಾ ವಿಧಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಎಂಚ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡ್ದು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯ. ಏಳ್ ಜನ ದೇವಿನಕುಲು ಪಡವುಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗೆ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಎಂಚ ಕುಲಿಯೆರ್? ದಾಯೆ ಕುಲಿಯೆರ್? ಭಗವತಿ ದಾಯೆ ಮೂಲು ಉಪ್ಪೊಡಾಂಡ್? ಉಂದು ಕತೆತ್ತ ಆಯ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾಯ. ನಡಾರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಮೂರ್ತಿ ಬಲಿ, ಮಡತ್ತಾನದ ಬಲಿ, ಕಂಚಿಲ್ ಸೇವೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲ ನಾಲ್ ಗಂಟೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಅಸುರ ಬಲಿ ಆವರೆ ಉಂಡು ಅಪಗ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿ ಕುತ್ತುದು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಬಲಿ ಕೊರ್ರೆ ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ತೂನಗ ಎಂಕ್ ತೋಜಿಂಡ್ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಬೊಲ್ದು ಕೋರಿಯೇ ದಾಯೆ ಬಲಿ ಕೊರ್ಪೆರ್? ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬನ್ನಗ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆ ತೂವೊಡಾಂಡ್. ಅಂಗನದ ಉಲಯಿದ ಗೋಪುರದ ಗೋಡೆಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾಣದ ಕತೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಆ ಕತೆತ್ತ ಉಲಯಿ ಅಸುರ ಬಲಿತ್ತ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿ ಶ್ವೇತ ಕುಕ್ಕುಟ ಆದ್ ಎಂಚ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪಿನನೇ ಈ ನಡೆತ್ತ ತಿರ್ಲ್.

ಭಗವತಿ ಯೇರ್?– ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ದೇವೆರ್ಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ರಕ್ಕಸೆರೆಗ್ಲಾ ಲಡಯಿ ಆವೊಂದೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದೇವೆರ್ಕ್ಲು ಸೋಪುನಗ ವಿಷ್ಣು ದೇವೆರ್ನಡೆ ಪೋಪಿನಿ, ರಕ್ಕಸೆರ್ ಸೋಪೊನಗ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರ್ನಡೆ ಪೋಪಿನಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೆರ್ನಡೆ ಪೋದು ರಕ್ಕಸೆರ್ ಕಾರ್ಗ್ ಬೂರುನು ವರ ದೆತೊನ್ನು ಉಂದು ವಾಡಿಕೆ. ಅಂಚ ದಾರುಮತಿನ ಮಗೆ ದಾರಿಕಾಸುರೆ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಪಾತೆರದಲ್ಕ 12 ವರ್ಸ ತಪಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬ್ರಹ್ಮೆಡಲಾ ಈಶ್ವರಡಲಾ ವರ ದೆತೊನುವೆ. ಯೇರೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಮರಣ ದಾಂತಿನ ವರ. ಶೋಣಿತಾ ಪುರೊಟ್ಟು ಮಾಯಾಸುರಡ್ದ್ ದಾರುಕಾಪುರ ಪನ್ಪಿ ಇಚಿತ್ರ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲೋಕ ಕಂಠಕೆ ಆದ್ ಮೆರೆವೊಂದುಲ್ಲೆ. ದೇವೆರ್ಕ್‌ಲೆನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ರಕ್ಕಸ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಚಾಕಿರಿ ಮಲ್ಪಾವುನಂಚಿನ ಪಾತಕ ಲೋಕೊನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ಪುವೆ. ತನ್ನ ವರಬಲನೇ ಲೋಕಕಂಠಕ ಆಂಡತ್ತಾ ಪಂಡ್ದ್ ಕೋಪ ಕೊರದೊಡು ಉರಿಕಣ್ಣ್ ಬುಲವೊಂದುಪ್ಪುನ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರ್ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ದೇವೆರ್ಕ್ಲೆಡ ಪನ್ಪೆರ್. ದಾರಿಕಾಸುರನ ಅಂತ್ಯೊಗಾತ್ರ ನಮ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಆಯಿನ ಆದಿಮಾಯೆನ್ ಸುಗಿಪೊಡು. ಅರೆಡ್ದ್ ಮಾತ್ರ ಈ ರಕ್ಕಸ ಶಕ್ತಿನ್ ಜಯಿಪರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅಂಚ ಇಸರ ದೇವೆರ್ನ ಪಾತೆರದಂಚ ಆದಿಶಕ್ತಿನ್ ಸುಗಿಪುವೆರ್. ಬಾಲೆಲೆ ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಆದಿಮಾಯೆ ಯಾನ್ ಪರಮೇಶ್ವರ ದೇವೆರ್ನ ಮಗಲಾದ್ ಪುಟ್ಟುವೆ ನಿಕಲ್ನ ದುಃಖೊಗು ಪರಿಹಾರ ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ಬಾಸೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಂಚ ಆದಿಶಕ್ತಿನ ಅಭಯದ ನುಡಿಟ್ಟ್ ಸಂತೋಸುದ ಕನನೀರ್ ದೆತ್ತೆರ್ ಇಸರದೇವೆರ್. ಆರ್ನ ನೆತ್ತಿದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಗೆಂಡದ ಬೊಟ್ಟದಲೆಕ್ಕ ಅರಿಯೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸಂತೋಸುದ ಬೆಂದ್‌ರ್‌ದ ಬೊಟ್ಟ ಆರ್ನ ಬಲ ತುಡೆಕ್ಕ್ (ಭಗೊಕ್ಕು) ಬೂರ್ದು ಕೆಂಪು ಕುರು ಆದ್ ಬುಲೆವುಂಡು. ಮಾತೆರ್ಲ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುಲೆಕನೇ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತ ಜರೀದ್ ಬೂರಿನಂಚ, ಕಡಲ ಸಿರೆ ಮಗುರು ಬೊಬ್ಬೆದಲೆಕ, ಬಾನನೇ ಬಾಂಗ್ದೀನಂಚ ಭರಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ಅಂಗಾರೆದಾನಿ ನಡು ಇರ್ಲ್‌ಡ್ ಈಶ್ವರನ ಭಗತ್ತ ಕೆಂಪು ಕುರು ಪುಡಾದ್ ಮಹಾಕಾಳಿ ಉದಿತ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಈ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕುರು ಅಂಬಾ ಕುರುಂಬಾ, ಚೀರುಂಬಾ ಆಯೆರ್. ಇಸರದೇವೆರ್ನ ಭಗತ್ತ ಭಾಗೊಡು ಪುಟ್ಟಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ 'ಭಗವತಿ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್.

ಬೊಲ್ಯಕೋರಿದ ಅಬತಾರ: ತನ್ನ ಪುಟ್ಟುದ ಮರ್ಮ ತೆರಿಯೊನಿನ ಭಗವತಿ ಉದಯಗಿರಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಶಿವಗಣ ಆದಿವೇದಾಳ ಪನ್ಪಿ 'ಗುಳಿಗ' ರೂಪುನು ಒಟ್ಟುಗು ದೆತೊಂದು ದಾರಿಕಾಸುರನ ಕೋಟೆದ ಬರಿಕ್ಕ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರೀನ ದಾರಿಕಾಸುರೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಪತಿನಕಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ದೇವೆರ್ಕ್‌ಲ್ನ ಮೋಸದ ಬಲೆ ಮಹಾಕಾಳಿನ ರೂಪೊಡು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರೊಂದುಂಡು. ಇತ್ತೆನೇ ಪೋದು ನಾಡ್ ಪತ್ದ್ ನಾಶಮಲ್ಪುಲೆಂದ್ ಅನು ಕೊರ್ಪೆ. ಅಕುಲು ಅಂಕದ ಬಂಟೆರೆನ್ ಕೂಡೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮಹಾಕಾಳಿ ಭಗವತಿ ಮಲ್ಲಿಕಾಬನೊಟ್ಟು ಕನಕ ಉಜ್ಜಾಲ್ಡ್ ತೂಂಕೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕಾದೊಂದು ಬತ್ತಿನಂಚಿನ ದಾರಿಕಾಸುರನ ಬಂಟೆ ಉದ್ಗತಾಸುರನ್ ಅಂಚೆನೇ ಕೂಟದ ರಕ್ಕಸೆರೆನ್ ಧೂಮಾವತಿ ಅಬರಾರೊಡು ನಾಶ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರೀದ್

ಕೆಂಡ ಕಾರಿನ ದಾರಿಕಾಸುರೆ ತಾನೇ ಅಂಕ ಸಾಧ್ಯರೆ ಬರ್ಪೆ ಸಾವಿರ ರೂಪೊಡು ಭಗವತಿ ಅಪ್ಪೆಡ ಕಾದಾಟ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಯನ ಅಕೇರಿದ ರೂಪನೇ ಸಾರತ್ತ ಒಂಜನೇ ರೂಪ ಅವು ಶ್ವೇತ ಕುಕ್ಕುಟ. ಪಂಡ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿ. ಭಗವತಿಡ ಕಾದರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದೆ ದಾರಿಕಾಸುರೆ ಬೊಲ್ಯ ಕೋರಿದ ಒರುವಾದ್ ಪಾತಾಳೊಗು ಬಲಿಪುವೆ. ಆಯನ್ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ಪಾತಾಳೊಗು ಪೋದು ನಾಡ್ ಪತ್ದ್ ಕನತ್ದ್ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಆದ್ ಆಯನ ಕಂಟೆಲ್ ಕಡ್ಪುವೆರ್ ಭಗವತಿ, ಕಂಠಕಾಳಿ ಆಪೆರ್. ಆ ಶ್ವೇತ ಕುಕ್ಕುಟ ಅಬತಾರನೇ ಬೊಲ್ಯಕೋರಿದ ಅಸುರ ಬಲಿ.

ಪಡವುಡು ಬತ್ತಿ ಭಗವತಿ– ಇನಿ ಸಪ್ತ ದುರ್ಗೆನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಆರಾಧನೆ ದೆತೊನೊಂದುಪ್ಪುನ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ತೂಂಡ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮೂಲ ಭಗವತಿನ ಕತೆ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಬರ್ಪುಂಡು. ಆನಿ ಇಸರ ದೇವೆರ್ ದಾರಿಕಾಸುರನ್ ವಧೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬೋಡಾದ್ ಭಗವತಿನ ಉದಿಪುಡ್ದು ದುಂಬು 6 ಜನ ದೇವಿನಕಲೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. "ಷಟ್ಕನ್ನಿಕೆರ್' ಪಂಡ್ದ್ ಅಕಲ್ನ ಪುದರ್. ಮೊಕುಲು ಯೇರ್ ಪಂಡ ಬ್ರಹ್ಮದೇವೆರ್ನ ಅಂಶೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ, ಶಿವನ ಅಂಶದ ಮಾಹೇಶ್ವರಿ, ಇಂದ್ರನ ಅಂಶದ ಇಂದ್ರಾಣಿ, ಯಮಡ್ದ್ ವಾರಾಹಿ, ದೇವಸೇನಾನಿ ಕುಮಾರನ ಅಂಶೊಡ್ದು ಕೌಮಾರಿ. ಆಂಡ ಅಕುಲು ದಾರಿಕಾಸುರನ್ ಕೆರ್ಯೆ ಆವಂದೆ ಪಿರ ಬರ್ಪೆರ್. ಭಗವತಿ ದಾರಿಕಾಸುರನ್ ವಧೆ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಈ 6 ಜನ ದೇವಿನಕಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ವೆರ್ ನಿಕುಲು ಭದ್ರ ಕಾಳಿ ಆಯಿನ ಭಗವತಿನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು ಭೂಮಿಗ್ ಪೋಲೆ. ಅಲ್ಪ ದುಷ್ಟೆರೆನ್ ನಾಶಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶಿಷ್ಟಪಾಲನೆ ಮಲ್ಪುಲೆ. ನಿಕುಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವಿನಕುಲತ್ತ್ ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆರ್. ನಿಕುಲು ಭೂಮಿದ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ ಆದ್ ನೆಲೆ ಆಪರ್ ಪಂಡೆರ್. ಇಸರ ದೇವೆರ್ನ ವರ ಬಲೊಟ್ಟು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಆಯೊಡು, ಪಡವು ಕಟ್ಟಾದ್ ದೇವಲೋಕೊಡ್ದು ಕಡಲ ತಾದಿಡೆ ಭೂಲೋಕೊಗು ಬರ್ಪೆರ್. ಸಾದಿಡ್ ನೀಲಕಂಠನ ಕತೆ, ವಾರಾಹಿ ಪಂಜುರ್ಲಿನ ಕತೆ. ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿನ ಕತೆ ಉಂದು ಮಾತ ನೆಯ್ಯೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಪಡವು ಒಂದಾದ್ ಅಸರ್ ಆಜಾವರೆ ಕುಲಿನಲ್ಪ ಕೋಂದಕಣ್ಣಾಯೆ ಪನ್ಪಿನಾರೆಡ ಬೊಂಡ ಕೇಂದ್ ಪರಿನ ಭಗವತಿ ಅಲ್ಪನೇ ನೆಲೆ ಆಪೆರ್. ಈ ಮಾತಾ ಕತೆಕ್ಕುಲೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಪುಂಡು ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ (ನಡಾವಳಿ) ನಡರಿ ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲದ ಬೊಲ್ಯಕೋರಿದ ಅಸುರ ಬಲಿ.

* * *

ಯಾನ್ ದುಂಬು ದೊಕ್ಕುಲು ಪಿರವು

ಮುಲ್ಕಿದ ಬಪ್ಪನಾಡ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು 'ಶತಚಂಡಿಕಾ ಯಾಗ' ನಡಪುನ ಪೊರ್ತು. ದಿನೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಷಯೊಡು ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿಷಯದ ಉಪನ್ಯಾಸ. ಎಂಕ್ ಕೊರ್ತಿನ ವಿಷಯ ಪಂಡ 'ಬಪ್ಪನಾಡ್ ದೋಲು.' ದಾದ ಪಾತೆರೊಲಿಂದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಎಂಕ್ ತೋಜಿನಿ 30 ವರ್ಸದ ಪಿರವುಡು ಕಾರ್ಲ ತಾಲೂಕುದ ನಕ್ರೆ ಗ್ರಾಮೊಡು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯೊಗು ಪೋದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತುಡು 'ತಬುರೆ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ 97 ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂತಿನ ನೆಂಪಾಂಡ್.

ಎನ್ನ ದೋಲುದ ಸೊರ ದಾದ ಪನ್ಪುಂಡು ಮಾಸ್ಟ್ರೇಂದ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಯಾನ್ ಪಂಡೆ. ದೋಲುದ ಸೊರ ಕೇನುಂಡು "ಡುಲುಂ ಡುಲುಂ ಕೈಂಕನಟೆ" ಪಂಡಿಲೆಕ. ಅಯಿಕ್ ತಬುರಣ್ಣೆ ಪನ್ಪೆರ್ ಅವು ಅಂಚತ್ತ್ "ಯಾನ್ ದುಂಬು ದೊಕ್ಕುಲು ಪಿರವು" ಪಂಡ್ದ್. ಆರೆನ ಪ್ರಕಾರ ದೋಲು ಬೊಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯೊಲೆಡ್ ದೋಲು ಸುರುತ್ತ. ದೊಕ್ಕುಲ್ನ (ಯಜಮಾನನ) ದಿಬ್ಬಣ ಪೋನಗಾವಡ್, ಚಟ್ಟೊಡು ಪುಣ ಪೋನಗಾವಡ್ ದುಂಬುಡು ಯೇರ್ ಯಾನ್. ಅಂಚ ಎಂಕ್ ತೋಜಿಂಡ್ ದೋಲು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತ. ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ, ಗೌರವದ ಸಂಕೇತ. ಅಂಚೆನೇ ಭಾಷಣ ಶುರು ಮಲ್ತೆ.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಜಾತ್ರೆಲೆಡ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಸುರುತ್ತ ಮಣೆ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪುರಾಣ ಬೊಕ್ಕ ಚರಿತ್ರೆದ ಆಯೊಡು ಧರ್ಮ ಸಾಮರಸ್ಯೊನು ನಡಪಾವೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬಪ್ಪನಾಡ್. ದುಂಬುಡು ಒಂಜಿ ಪಾತೆರನೇ ದಾದ ಪಂಡ ಯೇರಾಂಡಲಾ ಸರಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ಜೆರ್ದ 'ಈ ಬಪ್ಪನಾಡ್‌ಗ್ ದೋಲು ಗುದ್ದೆರೆ ಪೋ' ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಯಾನ್ ಪನೊಡಾಯಿನಿ ದೋಲುದ ಕತೆ. ದೋಲು ಪನ್ಪಿನವು ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮೂಲ ಸೊರ. ನಮ್ಮ ನರನರೊಟ್ಟು ದೋಲುದ ಪೆಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಇನಿ ಆ ಸೊರ ಮಾಜೊಂದು ಉಂಡುಡಲಾ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದಂಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪುದರ್ದಾಂಡಲಾ ಒರಿದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅರಸುಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಬಪ್ಪನಾಡ್ ಜೈನ, ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅರಸು ಪಟ್ಟ ಜೈನಾದಿಗೆ, ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ 9 ಮಾಗಣೆದ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆನ

ಪೆರ್ಡತ್ತಿಗೆ, ಮೂಲ ಆಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಬಪ್ಪಬ್ಯಾರಿ. ಒಂಜಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಕಾತೊಂದು ಬೈದಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದವು.

ಪಿರಾಕ್ಡ್ 9 ಮಾಗಣೆದ 32 ಗ್ರಾಮದ ದೋಲುಲು ಮುಲ್ತ ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ಟ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೇರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕಲ್ನ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊಲು ಜಾತ್ರೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕಲ್ನ ಉಲಯಿದ ಪಂಚಾತಿಗೆಲು ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ದ ನ್ಯಾಯೊಲು, ಪೊದುಕಟ್ಟ್‌ದ ಪಾತೆರೊಲು ಮುಲ್ಪ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಆತ್ ಕುಟುಮದ ಅಜಲ್ದ ದೋಲುಲು ಬಪ್ಪನಾಡ್ಡ್ ಸೊರ ದೆಪ್ಪುನಗ ಆ ಪೊರ್ಲೇ ಬೇತೆ. 100ಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ದೋಲು ಬರೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಯೆರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಆ ವೈಭವ ತೂವರೆ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ಪುದರ್ ಶಾಶ್ವತ ಆದುಂಡು.

ಮುಲ್ಕೆ 9 ಮಾಗಣೆಗ್ ಸೇರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಪ್ಪನಾಡ್. ಮಾಗಣೆದ ಆರಸುಲೆಗ್ ಮೂಲು ಸುರುತ್ತ ಮರ್ಯಾದಿ. ಉಂದು ಸಾವಂತ ಅರಸು ಕಾಲೊಡ್ದು ನಡತೊಂದು ಬೈದಿ ಕಟ್ಟ್. ಪುರಾಣದ ಆಯೊನು ತೂಂಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮೊಗು ಸೇರಿನ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಕಡಲ ಕಡಪದ ಊರುಗು ಬೇರೊಗು ಪಡವುಡು ಪೋನಗ ಪಡವು ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ತಾಗ್‌ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಉಂದು ದಾದ ಮಾಯಾ ಉಂದು ದಾದ ಸೋಯಂದ್ ಊರು ಸೇರಾದ್ ಮದಿಪುನಗ ಊರ್ದ ಬೈಲುಡುಪೆರ್ನ ಪಂಚಾಂಗೊಡು ತೋಜಿಂಡ್ ಅಪ್ಪೆ ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಲಿಂಗರೂಪೊಡು ಮೂಲು ನಿಲೆ ಆತೆರ್. ದೇವಿಗ್ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟೊಡುಂದು ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ದುಂಬುಂತುದು ಊರುನು, ಮಾಗಣೆನ್, ಅರಸುಲೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು ಆನಿ ಕಟ್ಟಾದಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಅಂಚ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ದೇವಿ ಒಲಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಜಾಗ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್.

ಇತ್ತೆದ ಮುಲ್ಕೆ ಒರುಂಬ ಮಾಗಣೆದ ಸಾವಂತ ಅರಸು ಪಟ್ಟದ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಸಾವಂತೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್ ಜಾತ್ರೆದ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ 22 ದಿನತ್ತ ಬಲಿ. ಜಾತ್ರೆ 8 ದಿನತ್ತ ಆಂಡಲಾ ಕೊಡಿಯೇರುನಾನಿಡ್ದ್ 15 ದಿನೊಡ್ದು ದುಂಬು ಮೂಲು ಬಲಿ ಪಿದಡೊಡು. ಕೊಡಿಯೇರುನಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆದಾನಿ ಭಗವತಿ ಬೊಕ್ಕ ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಮೆಗ್ದಿ ಪಲಿನ ಭೇಟಿ. ಅರಸುಲ್ನ ಮುತ್ತಾಲಿಕೆಡ್ ಜಾತ್ರೆದ ಮಾತ ಬೇಲೆಲು ನಡಪೊಡು. 9 ಮಾಗಣೆದ 32 ಗ್ರಾಮೊಗು ಸಂದಿನ ದೇವೆರ್ ಆಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಬಪ್ಪನಾಡ್ಡ್ ಕೊಡಿಯೇರಿ ಬೊಕ್ಕ 9 ಮಾಗಣೆಡ್ ವಾ ಜಾತ್ರೆ, ನೇಮ ನೆರಿ ನಡಪರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಜಲದುರ್ಗೆನಕಲ್ನ ಕತೆಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕುನಂಚ ಎಳ್ವೆರ್ ದುರ್ಗೆನಕುಲು ಪಡವುಡು ಬರ್ಪಿನಿ. ದೇವೀ ದೂತೆ ಗುಳಿಗೆ ಕೂವೆ ಮರ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುನು. ಮಲ್ಲಾರ್ ಭಗವತಿ ಗುಳಿಗನ್ ಕರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ತೂಲಾ ಪನ್ಪಿನಿ. ಗುಳಿಗೆ ಕಡಲ್ಡ್ ಪಡವುಗು ತಾಗ್ದ್ ತಿಕಿನ ಪಂಜುರ್ಲಿನ್ ಕರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾ ತೂಲಾಂದ್ ಕೂವೆ ಮರಕ್ಕ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ಪುನು. ಪಂಜುರ್ಲಿ ನನಲಾ ಏಳ್ ಮಾರ್ಪು ಉಂಡುಡು ಪನ್ಪಿನಿ. ಭಗವತಿಗ್ ಸಂಸಯ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗುಳಿಗನ್ ಕಡಪಡುನು ಕಳು ಪಂಡಿನ ಪಂಜುರ್ಲಿನ್ ಕೆಬಿಟ್ಟ್ ಪತ್ದ್ ಮುಡಾಯಿ ಗಟ್ಟೊಗು ದಕ್ಕುನು. ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಕರೆಟ್ಟ್ ಪಡವು ಒಂದಾವುನು. ಅಸರ್ ಆಜಾವರೆ ಸಂಪುದ ಜಾಗ್‌ಂದ್ ತಾರೆದ

ದೋಟೊಡು ಕುಲ್ಲುನು. ಮಲೆಯಾಳಿ ಬಿರುವೆ ಮುರ್ತೆ ಮೂರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಅಸರ್ಗ್ ಬೊಂಡ ಕೇನುನು. ಆಯೆ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಒಟ್ಟೆ ತೊಲ್ತು ಕೊರಿನೆನ್ ಮೆಗ್ದಿನಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲ 'ಅಕ್ಕೆರ್ ಪರ್ಲೆಂ'ದ್ ಪನ್ಪಿನಿ. ಬೊಂಡೊಗು ಬಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪರಿಸಾತ್‌ಗ್ ಈರ್ ನನ ಎಂಕಲೆಗಾಯಿಜರ್ ಎಂಕುಲು ಎಂಕಲ್ನ ಸಾದಿ ಪತ್ತುವ ಪನ್ಪಿನಿ. ನಿಕ್ಲೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪುಟಿಯೆಡಲಾ ನಿಕುಲು ಬಿರ್ಸೆರಾಯರ್. ನಿಕುಲು ನಿಕಲ್ನ ಸಾದಿ ತೂಲೆ ಯಾನ್ ಮೂಲು ನಿಲೆ ಆಪೆ ಪಂಡ್ದ್ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ನಿಲೆ ಆಪಿನಿ. ಮೆಗ್ದಿನಕುಲು ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ್, ಚಿತ್ರಾಪುರಪಡು, ಪೊಳಲಿಡ್, ಮುಂಡೇರಿಡ್, ಕಟೀಲ್ಡ್, ಕುಂಜಾರಗಿರಿಟ್ಟ್ ನಿಲೆ ಆದ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ಮೆರೆವೊಂದುಪ್ಪುನು. ಈ ಪುರಾಣದ ಆಯೊಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಮಾತ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುವ.

ಕೊಡಿಯೇರೊಡಾಂಡ ಅಂಚೆನೇ ಅಕೇರಿದ ಜಾತ್ರೆದಾನಿ ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಭಗವತಿ (ದೆಯ್ಯೊಂಗುಲು) ಜೋಗೊಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿನ ಭೇಟಿ ಆವೊಡು. ಆ ಭೇಟಿದ ಪೊರ್ಲುನು ಬೇತೆ ಓಲ್ಲಾ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದ್. ದುಂಬುದ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯೆರ್ ಪಂತಿನ ಕೇಂದೆ. ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ದ್ ದೆಯ್ಯೊಂಗುಲು ಬನ್ನಗ ಕಾಲ ಕಡೆಸ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಪಂಡ ತುದೆ ಕಡತೊಂದು ಓಡೊಡು ಬರೊಡು. ಮೂಲು ಕಾಪರೆ ಆವಂದೆ ಕೊಡಿ ಯೇರ್‌ಂಡ್ಗೆ. ಅರ್ದೊಡು ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ದೆಯ್ಯೊಂಗುಲು ಅಡೇಗೆ ಉಂತುದು ಮಾಯದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂದು 'ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ಆಲ್ನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಲು ನಮ ಪಿರ ಪೋಯಿಂದ್' ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ನಗ ಅರ್ದೊಡಿತ್ತಿ ಕೊಡಿ ಮಿತ್ತ್ ಪೋವಂದೆ ಅಡೇಗೆ ಉಂತುದುಂಡುಗೆ. ಈ ದಂತ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಕ್ತಿನ್, ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆನ್ ಕಲೆ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ದೆರ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುಂಡು.

ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಲೆನಿಲೆತ್ತ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಮಾತ ಬಪ್ಪನಾಡ್ದ ದೋಲುದ ಉಲಯಿಡೇ ಇತ್ತಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಉಂದು ಬಜೀ ದೋಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಅವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಆಯದ ಮಾಯ. ಅಯಿತ ಉಲಯಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಕ್ರಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕತೆಲಾ ಉಂಡು. ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟಿನಾಯೆ ಆಯೆ ಬಜೀ ತಿನ್ಪಿನತ್ತ್ ಬೆಂದ್ ತಿನೊಡು ಪನ್ಪಿ ಸಂದೇಶ ದೋಲುದ ಸೊರೊಟ್ಟುಂಡು.

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಮೇರ್ನ ಒಂಜಿ ಪದೊಟ್ಟು ಪನ್ಪುಂಡು

ಬೆರಿಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೋಲು ಪತ್ದ್ ಕೈಟ್ ಕೋಲು
ಬೊಟುದು ತೂಯೆಗೇ ಅವುಲು ಬೊಟುದು ತೂಯೆಗೇ
ಬಂಗಾಡಿಗ್ ಪೋತುಂಡ ಬಂಜಾರ ಉಂತೊಲಿ
ಅಂಚಾಂಡಪಗ ತೂವೊಡೆ ಬಂಗಾಡಿಗೊರಲ ಪೋವೊಡೆ
ಪಂಡೊಂದುಲ ಪಿದಡಿಯೆ ಪಂಡೊಂದುಲ ಪಿದಡಿಯೆ
ಬೆರಿಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೋಲು ಪತ್ದ್ ಕೈಟ್ ಕೋಲು
ಬೊಟುದು ತೂನಗಾ ಅವುಲು ಬೊಟುದು ತೂನಗಾ

ಬೆಂದಾಂಡ ಉಸುಂಬ ಬೆಂದಾಂಡ ಉಸುಂಬ

ಬೇತೆನೊಂಜಿ ಸೊರೊನು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರುಂಡು ದೋಲು

ಇಂಚ ದೋಲು ಪಂಡ ತುಗಲ್, ತುಗಲ್ ಇಜ್ಜಿಡ ಜೂವ ಇಜ್ಜಿ. ನೆತ್ತೆರ್ ಮಾಸೊನು ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಕಾತೊಂದು ಬರ್ಪಿನನೇ ಚರ್ಮ. ಆ ಚರ್ಮದ ದೋಲು ಅವು ಪೆತ್ತದ, ಎರುತ್ತ ಆದುಪ್ಪ ಆಂಡ ಅವು ನರಮಾನ್ಯ ತುಗಲ್ಗ್ ಕಲೆಕೂಡಾವುಂಡು. ಯಾನ್ ದುಂಬು ದೊಕ್ಕುಲು ಪಿರವು ಪನೊಂದು ಬಿಲೆ ಕೂಡಾವೊಂಡು.

* * *

ಮಹಾತ್ಮೆರ್ನ ಗುರು ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್

ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪೆ 10ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂತೆ ಮಾನವ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ 12ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ವಚನಕಾರೆರ್ ಪಂತೆರ್ ಜಾತಿಹೀನನ ಮನೆಯ ಜೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎನಬೇಡ ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ ಅಂಚೆನೇ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ದಾಸೆರ್ಲಾ ಪಂಡಿನಿ ಅವೇನೆ ಕುಲಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದನೆಲೆಯನೇನಾದರು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಆತ್ಮ ಯಾವ ಕುಲ ಜೀವ ಯಾವ ಕುಲ ತತ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕುಲಪೇಳಿರಯ್ಯಾ ಅಂಚೆನೇ 19ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಬತ್ತಿನ ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಪಂಡಿನಿಲಾ ಅವೇನೆ. ಉಂದು ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು, ಬಡವೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ, ಮಿತ್ತ ಜಾತಿ, ತಿರ್ತ ಜಾತಿ, ಮುಟ್ಟುನಾಯೆ ಮುಟ್ಟರೆ ಆವಂದಿನಾಯೆ. ಮಡಿತ್ತಾಯೆ ಮೈಲೆದಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ತರಬೇದದ ನರ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕೆರೆಂಚಿ ಕುರ್ತೆಲ್ಗ್ ಪನ್ಪಿನ ಪದ. ಈ ಪದ ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ಬೋಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ಮುಟ್ಟರೆ ಆವಂದೆ, ತೊಟ್ಟರೆ ಆವಂದೆ ಊರ್ಯರ್ ಕುರೆನ್ ದೆಕೊಂದು ಊರ್ಯರ್ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೊಲ್ಪುಗಾತ್ರ ಬೆನ್ಪಿನನೇ ತನ್ನ ದಿಂಜೆಲ್ ಬದ್ಕಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಕನನೀರ್ಡ್ ಕೈ ದೆಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಬೊಟುದು ಲಕ್ಕಾದ್ ನಿಕಲ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಪುಲ್ಯ ಉಂಡುಂದು ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಬಡವರೆ ಬಂಧು, ನೂಲು ಪಾಡಿ ಜಲ್ಮ ಆಂಡಲಾ ನೂಲುದಾತ್ ನುಗುತೆ ದಾಂತೆ ಮುಟ್ಟರೆ ಆವಂದಿನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಮೈಲೆ ಮಾಪಾದ್ ಅಕಲೆಗ್ ನಿಜ ಬದ್ಕ್ ಕೊರಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಮಾಜೊಗು ನಿಜ ರಂಗ್ ಕೊರಿನ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರೆನ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಪನೊಡಾಂಡ್.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅರತ್ತಾನದ ಕಾಲ 1859 ಜೂನ್ 29 ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಬ್ರಾಣೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಪುಟಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಆರ್ನ ಜಾತಿ ಕೂಟದಕಲೆಗಾದ್ ಪೊರುಂಬುಜೆರ್ ದಲಿತೆರೆಗಾದ್ ಜೂವ ಕೊರಿಯೆರ್. ಇನಿ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು ರಾಜ್ಯೊಡು ಬೋಡುತ್ತಿನಾತ್ ಬೇಲೆಲು ಉಂಡು. ನಮ ಅವೆನ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪೆತ್ತ, ಕಂಜಿ, ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಪನೊಂದು ತರೆಮಂಡೆ ಪತೊಂದುಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣಿಲು,ಮಾಧ್ಯಮೊಲು ಎಲಿನ್ ಪಿಲಿ ಮಲ್ತೊಂದು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿಡ್ ಮಡಿ ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪಾಪ್ದಪ್ಪೆ ಜೋಕುಲೆನ್ ತಾದಿಡ್ ಪಾಡುವೆರ್, ಜೈಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಎಂಕ್ ಕುದ್ಮುಲ್

ರಂಗರಾಯೆರ್ ನೆಂಪಾಪೆರ್. ನಮ್ಮ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಲೆಡ್ ಯೇಪಲ ಒರ ಅಪೂರ್ಪೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಇಸಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉದರ್ಮೆ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಸುರುತ್ತ ವರ್ಸದ ಪಿ.ಯು.ಸಿ ಪುಸ್ತಕೊಡು 'ಮಹಾತ್ಮರ ಗುರು' ಪನ್ಪಿನ ಪಾಠ ಉಂಡು. ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಾಧನೆದ ಇಸಯೊಡು ಡಾ.ಕೇಶವ ಧರಣಿ ಪನ್ಪಿನ ಆರ್.ಟಿ.ಓ ಆಫೀಸರ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಬರೆತೆರ್. ಉಂದು ಇನಿ ಕೋಡೆದ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತ್. ಇತ್ತೆಗ್ಲಾ ಜಾತಿ-ಜಾತಿದ ಉಲಯಿ ನಾಯಿದಲೆಕ ಕಂಟ್ಯೊನ್ನೆನ್ ನಮ ತೂಪ. ಆಂಡ ಸುಮಾರ್ 125 ವರ್ಸದ ಪಿರವುದ ಸಮಾಜೊಡು ತುಫಾನ್ದಲೆಕ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದಕಲ್ನ ಕಚ್ಚದ ಕೊಡಿ, ಜುಟ್ಟುದ ಮುಡಿನ್ ತೊಲ್ಲುದು ಪಾಡುನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ದಲಿತೆರ್ನ, ಬಡವೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತುಡರಾದ್ ತೋಜುನಾರ್ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್.

ರಂಗರಾಯೆರ್ನ ಈ ಸಮಾಜಸೇವೆನ್ ತೂಯಿನ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೆರ್ 1934ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಮೇರ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ದಿನ ಡಿ.ಸಿ.ಎಂ ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಪೋಯೆರ್ಗೆ (ಡಿ.ಸಿ.ಎಂ ಪಂಡ ಡಿಪ್ರೆಸ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಮಿಶನ್) ಆನಿ ಬಯ್ಯಡ್ ನಡತಿನ ಸಭೆಟ್ಟ್ ಗಾಂಧೆರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ ಎಂಕ್ ಇನಿ ದಿಂಜ ಕುಸಿ ಆಂಡ್, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಪಂಡ ದಾದಂದ್ ಇನಿ ಎಂಕ್ ತೆರಿಂಡ್. ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಒಂಜಿ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜನಾಂಗದ ಉದ್ಧಾರೊಗು ಮಲ್ಲ ಪಂಚಾಂಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ ನಿಜವಾದ್ ಎನ್ನ ಗುರು ಪಂಡೆರ್ಗೆ. ಅಂಚ ಮಹಾತ್ಮೆರ್ನ ಗುರು ಆಯೆರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡಿತ್ತಿನ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಕುದ್ಮುಲ್ ಪನ್ಪಿನ ಎಲ್ಯ ಗ್ರಾಮೊಡು ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಣ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಶಾಲೆ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ವಕೀಲೆರಾಯೆರ್. ಸೊರ ದಾಂತಿನಕಲೆಗ್ ಸೊರ ಕೊರಿಯೆರ್ ಬಡವೆರೆ ವಕೀಲೆಂದೇ ಪುದರ್ ಪೋಯೆರ್. 1888ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡ್ಲದ ಕೋರ್ಟುಡು ನಡತಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಗತ್ತಿ ಆರ್ನ ಇಡೀ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ತಿರ್ಗಾಂಡ್. ಬೆಂದೂರು ಬಾಬು ಪನ್ಪಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿದ ಒರಿ ಕೋರ್ಟುಗು ಪೇದೆ ಕೆಲಸೊಗು ಅರ್ಜಿ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆ. ಆಯನ್ ಅಪಗದ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆರ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರಾಯೆರ್. ಈ ಇಸಯ ತೆರಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಗದ ಜನೊಕುಲು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆರೆಗ್ ಕೊಲೆ ಬೆದರಿಕೆ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್ ವಕೀಲಾದಿಗೆ ಬುಡ್ದು ಜೀವಮಾನ ಇಡೀ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರ್ನ ಉದ್ಧಾರೊಗು ಉಂತಿಯೆರ್.

ನರಮಾನ್ಯನ ಪ್ರಗತಿಗ್ ವಿದ್ಯೆನೇ ಮೂಲ ಪಂಡ್ದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೈಲೆ ಜಾತಿದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರ್ರೆಗಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಲೆನ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವರೆ ಇತ್ತಿನಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಕಲ್ನ ಉದ್ಧಾರೊಗು ಪೊಣೆವುನು ಸಮಾಜದ ನಂಬಿಕೆಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಯೇರಾಂಡಲಾ ಆ ಧೈರ್ಯ ಮಲ್ತೆರ್ಡ ಅಕಲೆಗ್ ಮನ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು

ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾಯೆರ್ನ ಜೀತ ಮಲ್ಪುನಕುಲು, ವಾಲಯಿ ಕುಲ್ಲುನಕುಲು, ಎಂಕಲ್ನ ಹೇಸಿಗೆ ದೆಪ್ಪುನಕುಲು ಯೇರ್? ಪನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇನಿ ಕುಡ್ಲದ ಉದ್ಧಾರದ ಶಿಲ್ಪಿ ಯೇರ್ಂದ್ ಕೇಂಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರುಲು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಯಾವು. ಆಂಡ್ ಐನಿ ಕುಡ್ಲಡಿತ್ತಿ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿ, ಹಾಸ್ಟೆಲ್ಲೆನ್ ತೂಂಡ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆಗಾತ್ರ ಪುಟುದಿನಂದ್ ಯೇರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು? ಕಂಕನಾಡಿ, ಮುಲ್ಕಿ, ಬೋಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಬನ್ನಂಜೆ, ನೇಜಾರು, ಅತ್ತಾವರ, ಬಾಬುಗುಡ್ಡೆ, ದಡ್ಡಲ್ ಕಾಡ್ ಈ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಬಡವೆರೆಗಾತ್ರ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆಗಾತ್ರ ಶಾಲೆ ಶುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಅವೆನ್ ಪಂಚಮ ಶಾಲೆಲುಂದೇ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್. ರಂಗರಾಯೆರ್ನ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು ಮೈಲೆ ಜಾತಿದಕಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾವರೆ ಕೇನಂದಿ ಪೊರ್ತುಡು ಕಿರ್ಸಂದಕಲೆನ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾವರೆ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್. ಇನಿ ಸರಕಾರ ಬಿಸಿ ಊಟ, ಪೇರ್, ಸೈಕಲ್ಂದ್ ಯೇರೇರೆ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಂದುಂಡು. ಈ ಬೇಲೆನ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ 120 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಮಲ್ದೆರ್. ಮದ್ದೆನದ ಒಣಸ್ ಫ್ರೀ ಕೊರ್ದು ಜೋಕುಲು ತಪ್ಪಂದೆ ಶಾಲೆಗ್ ಬರ್ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆಗ್ ದಿನೊಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಪೈಸ ದೊಡ್ಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಯೇರೇರೆ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ವಾಲಯಿ ಕುಲ್ದಿನ ಯೇತೋ ಜೋಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಶಾಲೆ ಕಲ್ಪಾಯಿನ ಕೀರ್ತಿ ರಂಗರಾಯೆರ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದಿನ. ದಲಿತೆರೆಗ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರ್ದ್ ಅಕಲ್ನ ಕಾರ್‌ಡ್ ಅಕಲೆಗ್ ಉಂತುಲೆಕ ಮಲ್ಪರೆ ಕುಡ್ಲದ ಶೇಡಿ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರೊನು ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ನಟ್ಟದ ನುಪ್ಪು, ಮಡೆ ಇರೆತ್ತ ನುಪ್ಪುಡ್ದು ಆತ್ಮಗೌರವದ ತೆಲಿಗಂಜಿ ಮಲ್ಲೆಂದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಈತ್ ಮಾತ ಮಲ್ಪರೆ ಪೋದು ತನ್ನ ಸಾರಸ್ವತ ಸಮಾಜೊಡ್ದೇ ಮನ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಅರೆಗ್ ಅರ್ನ ಕುಟುಮದಕಲೆಗ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋವರೆ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ್. ಕೆಲಸಿಕಟ್ಟೆಡ್ ಚೌರ ಮಲ್ಪಾರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕುಂಟು ಮಡಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ರ್ದ ಇಜ್ಜಿ, ತೂನೀರ್ ಕೊರ್ರ್ದ ಬಲ್ಲಿಂದಾಂಡ್. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಸಾದಿಡ್ ಬೀದಿಡ್ ಪೋನಗ ಕಲ್ಲ್ ದಕಿಯೆರ್, ಅಪನಾಲೇಸಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡಲಾ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಪೋಡಿಜೆರ್. ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಮಲ್ತಿನ ಸೇವೆದಲೆಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರ್ನ ಕುರೆ ದೆಕಿಯೆರ್, ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ ಎನ್ನ ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತಿನ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಜೋಕುಲು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾದ್ ಗವರ್ನ್ಮೆಂಟ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರೊಡು, ಎನ್ನ ಊರುದ ಮಾರ್ಗೊಲೆಡ್ ಕಾರ್‌ಡ್ ಪೋವೊಡು. ಆ ಮಾರ್ಗೊಡು ಲಕ್ಕಿನ ದೂಳು ಎನ್ನ ತರೆಕ್ಕ್ ತಾಗೊಡು ಅಪಗ ಎನ್ನ ಜಲ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಆಪುಂಡು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಕುಡ್ಲದ ಸೇಡಿಗುಡ್ಡೆದಲ್ಪ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲ್ನ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೀಸಲಾತಿಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕಲೆಗ್ ಮೀಸಲಾತಿ ಕೊರ್ಪಾದಿನ ಕೀರ್ತಿ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನವು. ದೇಶ ಪರದೇಶೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಜನೊಕುಲು ಕುಡ್ಲಡಿತ್ತಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್ನ ಡಿ.ಸಿ.ಎಂ ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಬರಂದೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್ ಡಾ. ಅನಿಬೆಸೆಂಟ್, ಸಿ.ಎಸ್. ಆಂಡ್ರೂಸ್,

ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೋಕ ಸಾಧಕೆರ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಗ ಕುದ್ಮುಲ್ದಾರ್ನ ಸಮಾಜಸೇವೆ ಎಂಚಿನಂದ್ ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು. ರಂಗರಾಯೆರ್ ಆರ್ನ ಅಕೇರಿದ ಆಸೆನ್ ವಿಲ್ ಮಲ್ತ್ ದೀತೆರ್ಗೆ. "ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜನಾಂಗೊಡೇ ಪಿರ ಒರೀದಿನ ಜಾಡಮಾಲಿಲು ಎನ್ನ ಪುಣ ದೆಪ್ಪೊಡು. ಅಪಗ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕು." ಇನಿ ಸಮಾಜೊನು ಲೂಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲ್ನ ಪುದರ್ಡ್ ವಿಲ್ ಮಲ್ತ್ ದೀಪಿನ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಕೆರ್ನ ನಡುಟ್ಟು ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ನಾಚಿಗೆ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚಿನಕಲ್ನ ಚರಿತ್ರೆಲು ನಮ್ಮ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಲೆಡ್ ಸೇರ್‌ಂಡ ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ಕಟ್ಟರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವು.ಪಿ.ವಿ.ಎಸ್ ಸರ್ಕಲ್ದಲ್ಪ ಬಸ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋನಗ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲ್ನ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಪಗ ರಂಗರಾಯೆರ್ ನೆಂಪಾಪೆರ್. ಇನಿ ಸರೀ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಕುಡ್ಲದ ಮಾತಾ ಮಾರ್ಗೊಲೆಗ್ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್ ರಸ್ತೆ ಪಂಡ್ದ್ ಪುದರ್ ದೀವೊಡಾವು. ಆಂಡ ಕೇನರೆ ಆರ್ ಇಜ್ಜೆರ್. ಆರ್ನ ಮಾರ್ಗೊಡು ನಡತ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬೈದಿನಕುಲು ಅರೆನ್ ಮದತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ತರಬೇದ ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ, ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ದೆಪ್ಪರೆ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಕುಡ ಒರ ಕುಡ್ಲಡ್ ಪುಟುದು ಬರೊಡಾ ದಾನ್ನಾ?

* * *

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿ 'ತುಳು ಕಡಲ್'

ಆಯ ರೂಪುಲ ದಾಂತಿ, ಬಣ್ಣ ಲಚ್ಯನ ದಾಂತಿ ಆಜಂದಿ ತೋಜಂದಿ ಮಾಜಂದಿ ಒರ್ಮೆಲಾ ದಿಂಜೊಂದಿ ನೀಡಿ ಕೈಕೆಕ್ಕಂದಿ, ಸೊರ್ಕಂದಿ, ಸಿರ್ಕಂದಿ, ಪುರ್ಕಂದಿ, ಮುರ್ಕಂದಿ, ಬಚ್ಚಂದಿ ಬಾಡಂದಿನ ದಾದನಾ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. ಈ ಮಲ್ಲ ಲೋಕಾನ್ಪಿನ ಬಿತ್ತ್ ತನುವಾದ್ ಮುನೆ ಕೊರ್ದು ಪೀಂಕ್ದ್ ಮುಂಗೆ ಕೊಡೀದ್, ಬೇರ್ ಕೊರೊಂದು ಭೂಮಿಗ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಅವು ದಾದಂದ್ ಪನರೆ ತೆರಿಯಂದೆ 'ಉಂದೇ ಬೇರ್ ನಂಬುಲೇಂದೆರ್' ತೂಯಿನಕುಲು ಕೇಂಡಿನಕುಲು ನಂಬಿಯೆರ್ ದೇಬೇರ್ಂದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಅವು ದೇವೆರಾಂಡ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಎಗ್ಗೆ ಎಗ್ಗೆಡ್ ದೇವೆರೆನ್ ತೂಯಿನಾರ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಡ್ ಅವೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪೊದ್ದಿದ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ರಾಮಾಯಣ ಬೊಕ್ಕ ಮಹಾಭಾರತ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆತ್ತ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯೊಲು. ದೆತ್ತಿನಾತ್ ಬಚ್ಚಂದಿನ ಪಂಡಿನಾತ್ ಮುಗ್ಯಂದಿನ ಕೇಂಡಿನಾತ್ ಬೊಡ್ಯಂದಿನ ಮಾತಾ ಬಾಸಲೆಗ್ ಪರಡ್ದಿನ ತಿರ್ಲ್ ದಿಂಜಿ ಕತೆಕ್ಕುಲು. ರಾಮಾಯಣೊಗು ಪೊಣ್ಣು, ಮಹಾಭಾರತೊಗು ಮಣ್ಣ್ ಮೂಲ ಪನ್ಪಿ ವಾಡಿಕೆದ ಪಾತೆರೊಲು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಒವು ಜನ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಕೈತಲಾದುಪುಂಡಾ ಅವು ಮಾತ ಕಾಲೊಡುಲ ಒರಿವುನ ಕತೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಕಾವ್ಯೊಲು ನಂಕ್ ಉದರ್ಮೆ. "ತಿಣುಕಿದನು ಫಣಿರಾಯ ರಾಮಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ" ಪನ್ಪಿನಂಚ ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬರೆತೆರ್.

ಉಂದು ಬಜೀ ಕಲ್ಪನೆದ ಕಾವ್ಯ ಅತ್ತ್. ಪುರಾಣ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಇತಿಹಾಸಲಾ ಅಂದ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡುತ್ತಿನ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ನಂಕ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ರಾಮಾಯಣ ಸಾರಸಾರ ವರ್ಸದ ಪಿರವು ನಡದಿನ ಸತ್ಯ ಕತೆ. ಜನಪದೊಡು ಇತ್ತಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ, ಸತ್ಯಾನಾಪುರತ್ತ ಸಿರಿ, ಇಂಚಿನನೇ ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಕ್ ಪುರಾಣದ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಒರುನು ಕೊರ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಕ್ಕ್ ಸಂದೊಡಾಯಿನ. ಸುಮಾರ್ ಏಳ್ ಸಾರ ವರ್ಸದ ಪಿರವುಡು ನಡದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಈ ಕತೆ ನನ ಯೇತೋ ಸಾರ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ಪರಂಗಂದೆ ಉಪ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ಉಂದೆತ್ತ ಎಚ್ಚೆಲ್ಮೆ ದಾದ? ವಾಲ್ಮೀಕಿನ ಉಲಯಿಡಿತ್ತಿನ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಗುಟ್ಟು ದಾದಾ? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಇನಿ ನಮ ಅಜೆತ್

ತೂವೊಡಾಪುಂಡು. ನದಿಮೂಲ ಬೊಕ್ಕ ಋಷಿ ಮೂಲ ತೂವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಪಂತೆರ್ ವಾ ಪುಂಚೊಡು ವಾ ಉಚ್ಚು ಉಂಡುಂದು ಪನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮುಲ್ಪ ತೂವೊಲಿ. ವಾಲ್ಮೀಖಿ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಆಯನ ಪುದರ್ ರತ್ನಾಕರೆ. ಒರಿ ಕಾಡಿನಾಯೆ. ಬೇಡೆರೆ ಜಾತಿದಾಯೆ. ಮಾನ್ಯ ಕೆರ್ಪಿನನೇ ಆಯನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಧರ್ಮ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಆಯಗ್ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು ಬೂರ್ದು ತಾನ್ ಮಲ್ತಿ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರೊಗು ದಾದ ಪಿರಿ ಪಂಡ್ದ್ ಕಡೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡಿ ದುಃಖ ದೆತ್ತ್. ರಾಮನ ಪುದರ್ದೇ ಪಾಪೊಗು ಪಿರಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು 'ರಾಮ' ಪನರೆ ಆವಂದಿನ ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ "ಮರ' ಪನೊಂದೇ ರಾಮ ಜಪ ಆಯಗ್ ಒಲಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪುಂಚೊಡ್ದು ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮ ಕತೆನ್ ಬರೆಯೆ. ಮುಲ್ಪದ ಪುಂಚ ಅವು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪುಂಚ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಕತ್ತಲೆ ಕಬಿದಿನ ಉಡಲ್ದ್ ದೇವೆರೆನ ಬೊಲ್ಪು ಆಯಿಲೆಕ ಪ್ರಕೃತಿದ ನಡುಟ್ಟು ಆಯಗ್ ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಿಂಡ್. ಪುಂಚದ ಉಲಯಿ ಉಚ್ಚು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಅವು ಇಸಲಾ ಅಂದ್ ದೇವೆರ್ಲಾ ಅಂದ್. ಅಂಚಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಲಯತ್ತ ಮೂಲ ಪುಂಚ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ತುಳುತ್ತ ಪುಂಚ. ವಾಲ್ಮೀಕೊಡ್ದು ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ವಾಲ್ಮೀಖಿ. ಆಯೆನೇ ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿನ ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆ ದೇಸ, ಬಾಸೆನ್ ಮಿರ್ದ್ ಉಂತುದಿನ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳುತ್ತ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ, ನಂಕ್ ಮಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ತುಳುತ್ತ ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ(ವಾಲ್ಮೀಕಿ) ಎಂಚ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮಂದಾರದ ಕರ್ತುಲು ಪನ್ಪೆರ್. "ಬಡಕಾಯಿ ಮೆಯ್ಪೊಂಜಿ ಊರು. ಕಂಡೊಡ್ದು ಕಾಡೆಚ್ಚ, ಕುಡಿಯೆರೆನ ಪಡೆಯೆಚ್ಚ, ಒಂಜಿ ಕಾಡ್ದ ಪುಡೆಟ್ ಪುಂಡಿ ಕೇನೆದ ಮುದೆಲ್ಡ್, ಅಡ್ಕ ಬಾರೆದ ಪುದೆಲುಲಿತ್ತಿ ಪಡ್ಪುಡು, ಪರಪು ತನ್ನೆ ತೋಡುದ ಅರುಟ್ಟು, ಮುರಕಲ್ಲ ತೆಕ್ಕೆಲೆಡ್ ಬರೆ ಮೊರಂಪಾಯಿದೆತ್ತರ ಕಟ್ಪುದ್ ದೀತಿನ ತಡಮೆಗ್ ಕಾಡಬೂರು ಮೊಡೆತಿನ ಪಡಿನ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಇಲ್ಲದುಲಯಿದ ಜಾಲ್ದೊಂಜಿ ಮಿರೆಗರಿದಿ ತೊಲಚಿ ಕಟ್ಟಿದ ಎದ್‌ರ್‌ಡ್ ಮುಳಿ ಬೇತಿ ಮಾಡ್, ಚಲಿತ್ತಪಗ ಪುಡಾದಿನ ಲೂತಿದಾಯ ಕಾರ್ದಂಚ ಅವುಲವುಲು ಗರಿದಿನ ಗೋಡೆಲು. ಕಟ್ಟಿ ಮಡಲ ಮುಡೆ. ದರಿದಿ ಕಡ್ಯದ ನಾಲಿ ನೂರಾಯಿ ಗಿಳಿ ಕಂಡಿ. ಇಲ್ಲಡ್ ಏಳ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ತಾನೊರಿ ಬೆಂದ್ದ್ ಕುಟುಮೊನು ಎತೆದಾಂತೆ ನುಪ್ಪು ಕುಂಟುಗು ಜದ್ರದಾಂತೆ ತಾಂಕೊಂದು ಬರ್ಪೆದ ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆ. ಉಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿನ ಕುಟುಮದ ಕತೆ. ಆಣಾಯಿನಾಯೆ ಇಲ್ಲ ಪಿದಯಿ ಪೋದು ದಾದ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪೆ. ಎಂಚ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ನುಪ್ಪುನಾಡುವೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ತಿನ್ಪಿನಕುಲು ತೂಯಿಜೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಪಾಪೊತ್ತು ಕಟೊನೊಡಾಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನಲಾ ಮುಲ್ಪ ತೋಜುಂಡು. ತುಳು ರಾಮಾಯಣದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಒರಿ ಕೃಷಿಕೆ. ಆಂಡ ಕೃಷಿಟ್ಟ್ ಆಯಗ್ ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಇತ್ತಿನ ತಿನ್ಪಿ ಬಾಯಿಲೆನ್ ತಾಂಕರೆ ಆವಂದೆ ಆಯೆ ತರೆಮಂಡೆ ದರ್ತೆ ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯ. ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಆಣಾಯಿನಾಯೆ ಎಂಚ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತೆಂದ್ ಕೇನುಜೆರ್. ಅವುವೇ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಸಂಸಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಣನ್ಲಾ ಇಲ್ಲಡಿತ್ತಿನಾಲ್

ಆಯನ ಬೇಲೆ ದಾದಂದ್ ತೆರಿಯೊನುಡು.

ಇಂಚ ಒಂಜಿ ದಿನ ಮಲೆಕುಡಿಯೆ ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪು ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲೊಡು ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆದ್ ಪೊರ್ತೆಲ್ಲ ಬಂಜಿನಾಳೆನ್ ಮೆನಿತೆ. ತಟ್ಟಿ ಒಂದಾದ್ ಜಾಲ್ಡುಂತುನಗ ಮುಡಾಯಿ ಬೊಲ್ಪೇರ್ದ್‌ಂಡ್. ಕಕ್ಕೆ ಕರೆಪಿನ, ಕೇನುಂಡು. ಕಿದೆಟ್ಟಿತ್ತಿನೆಕ್ಕ್ ತೆಲಿ ಅರ್ಕಂಜಿ ಮಯ್ತೆ. ತೆಂಡೆದ ನಾಲ್ ಸೂಡಿನ್ ಒಯ್ತ್ದ್ ಕಟ್ಟ ಜಾರಾದ್ ಬಯ್ಪನೆಡ್ ಕುಡ್ತೆ. ತನ್ನೆ ತೋಡುಗು ಜತ್ತೆ ತೋಡಿ ಪಲ್ಲದ ಮುರ್ಕುಡು ಎರ್ಕಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಒಂದುದಿ ಕಜನೆನ್ ಅಂಚೆಂಚ ವಂದಾದ್ ಕಡ್ಯ ಮುರ್ಕಾದ್ ಪದ್ಪೆ ಬಸಲೆಗ್ ಮಯ್ತೆ. ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕದ್ ತೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂದು ತೊಲಸಿ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಮಯ್ತೆ. ಸುತ್ತು ಮೂವಲ ಬತ್ತೆ. ಆತಾನಗ ಲಕ್ಕದ್ ಲಕ್ಕಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪಜೆ ಮಡಿತ್ ದೀದ್ ಮೂಲೆದ ಮಯ್ಪು ದೆತೊಂದು ಕಜವಡಿತ್‌ದ್ ಆಯಿನೆ ಕರ ಕಯ್ಲ್ ದೆಕ್ಕೊಂದುಲಯಿ ಪೋದು ಮಲ್ಲ ಗದ್ದಾವುಡು ತಂಜನ ಬಲಸ್‌ದ್ ಇರ್ಲ್ ಒರಿದಿ ಕಜಿಪು ಪಾಡಿನ ಕಿನ್ನಿ ಗದ್ದಾವುಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ಉನ್ಲೆಂದ್ ಜಗಲಿಡ್ ದೀಯೊಲು.

ಬೊಡೆದಿ ಪಾಡಿ ತಂಜನೊನು ಉಂಡಿನ ಮಲೆಕುಡಿಯೆ ತಂಚಿ ಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಡೆಂಜರ ಬಚ್ಚಿರೆ ಅಗ್ಯೊಂದು ಕಾಂಗ್ ತುತುದು ಅಲಂಕ್ದ ತಿಪ್ಪಿ ಸುರಿತಿ ಮುಪ್ಪುರಿ ಪಿಜಿತಿ ದಡ್ಡಿ ನಾರ್‌ನ್ ಮಿತ್ತ ಬಿಗಿತ್ದ್, ತರೆಕ್ ಕೆಂಪುದ ತರೇತ್ತ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ ಕೋರಿಲೆನ ತುಯಿ ಮುಳ್ಳೆನಯ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದು ಪುಂಡಿಗಮರುನ ಗಟ್ಟಿ ತಂದೆಲ್ನ್ ಕಿದ್ಕಿಲ್ಡ್ ದೀವೊಂದು, ನೆಲೊಕೆಕ್ಕುನುರೆಲ್ ಕಬೆ ಕೊಂಬೊಂಜಿ ದೆತ್ತೊಂದು ಕೂಟುದಿನ ನಾರೆ ಕತ್ತಿನ್ ಪಿರಪ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಬರ್ಪೆ. ಮಲೆಕುಡಿಯೆ ಆಯ ನಿಜ ಬುದ್ಧಿ ಬುಡ್ದು ಎಂಚ ಬದಲಾಯೆ? ಪಸು ಬುದ್ಧಿ ಬುಡ್ದು ಉಡಲ ಕುರೆ ದೆಕ್ಕರೆ ಯೇರ್ ಬತ್ತೆರ್? ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಮಾಯಣೊಡು ಸಪ್ತ ಋಷಿಕ್ಕುಲು ಗೇನದ ಬುದ್ಧಿ ಕೊರಿಯೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ, ಮಂದಾರದಾರೆನ ತುಳು ರಾಮಾಯಣೊಡು ಇಂಚ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಇಲ್ಲ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಕಡತೊಂದು ಸೇಂಕೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದಿನೋಲ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಬೇತೊಂದು ದೇವೆರೇ ಇನಿ ಎಲ್ಲೆದ ಒಂಜಿ ಪಡಿ ಕೊರ್ಯಾರ್‌ಂಡ ಯಾವುಂದು ದೇವೆರೆನ್ ಮನಸ್ಡ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆ. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಮೇವೊಂದು ಪೊರ್ತು ದೇವೆರೆನ ಏಳ್ ಗೆಂದ ಕುದುರೆಲು ಬತ್ತಿಲೆಕ, ಈ ನಟ ದೊಂಬುಗು ಗುಡ್ಡೆಗೇ ಬೀರಿ ಬೂರುದು ಅರ್ಲುಲೆಕ ತೂತ್ತ ನಾಲಯಿದ ಲೆಕ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಕಾವೆ ಕುಂಟು ತುತೊಂದು ಜೋಳಿಗೆನ್ ನೇಲಾವೊಂದು, ಮುಂಡ ಮೈ ಕೈಕ್ ಬಸ್ಮೊನು ಪೂಜೊಂದು ಕಯಿಟ್ ಕಬೆ ಕೋಲು ಪತೊಂದು ಬೆರ್ಮು ಲೋಕೊಗು ಪೋದು ಪಿರ ಬರ್ಪಿನ ಏಳ್ ರುಸಿನಕುಲೆಲೆಕ ಬತ್ತೆರ್, ಏಳ್ವೆರ್ ಜೋಗಿಲು.

ಅಕಲೆನ್ ತಡೆತ್ದ್ ಉಂತಾಯಿನ ಮಲೆ ಕುಡೀಯೆ ನಿಕಲ್ಡ ಇತ್ತಿ ಗಂಟ್ಲೆನ್ ಬಿಚ್ಚಾಲೆ. ಎಡ್ಡೆಡ್ ಪನ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಯಾನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪೆಂದ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಕೈಟ್ ದಾದ ತೂಲೆ ಪಂಡೆ. ಅಪಗ ಅಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್ ನಿಕ್ಕಾಪಿ ಬದ್ಕ್ ಎಂಕಲೆಡ ಇಜ್ಜಣ್ಣ. ಸೂಡಿ ಸುತ್ತಿ ಚರ್ಮದ

ಪಿಂಡಿ ನಿಕ್ಕ್ ದಾಯೆ? ಪಂಡೆರ್. ನಿಕ್ಕ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಪ್ರಾಯದ ಅಜ್ಜೆರುಪ್ಪೆರ್ ಯೆಂಕಲ್ನಂಚಿ ತೂಯಿಜಡಲ ದೇವೆರೆನಂಚಿ ತೂಲ ಬೋಡಾಂಡ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ ಪತ್ತುವ ಪಂಡೆರ್. ಅಕಲೆ ನಸೆ ತೂದು ಇಂಬೆನ ದನಿ ಬಲಿಕೆ ಯೇರ್‌ಂಡ್? ಸುನ್ನೊಗು ಚೌಳಿ ನೀರ್ ಮಯ್ತಿನಲೆಕ ಆಂಡ್. ಉಂದು ನಿಕಲ್ನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನಾ? ಒರಿಯೊರಿಯನ ಗಡ್ಡೊಡು ಪತ್ದ್ ಬೀಜಾದ್ ನೆಲಕ್ ದರ್ತೆಡ ಬೊಂಡು ಸೀಂಟೊಡು ಪಂಡೆ . ಗಿದ್ವಿ ಬೆರಿ ಗಂಟ್ ಒಂಜಿ ಅಜೆ ಮಿಸ್ಕರೆ ಬುಡಯೆ, ದಾನೆಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆರ್? ಎನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲು ಉಪಾಸ ಕುಲ್ಲೋಡಾ? ಅಯಿಕ್ ಅಕುಲು ಪನ್ವೆರ್ ಇಂಚ ಏರ್ಲಾ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ತಾಂಕಯೆರ್. ಈ ಪಾಪ ಕಟೊಂದು ದಾಯೆ ಬದುಕುವ? ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದಿ ಇಲ್ಲೇತ್? ಗೆನಿದನಾ? ಪೊಂಜೊವು ಜೋಕ್ಲೆನ ಕನನೀರ್ ಯೇತ್ ಲಯ್ದನಾ? ಈ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯಿಟ್ಟ್ ತಿನ್ನಗ ಪಾಲ್ಗೇರ್ ಬರ್ಪೆರ್? ಮಾತ ಗೊತ್ತುಂಡೆಂಕ್ ನಿಕುಲು ಪನೊಡುಂದು ಇಜ್ಜಿ. ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ ಕುಂಟು ಬಂಜರ ನುಪ್ಪು ಕೊರಿನಾಯ ಸುಕ ದುಕ್ಕೊಗು ಆಯನ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲಿಜ್ಜೆರಾ? ಈ ಅಲೆಡ ಕೇಂದ್ ಬಲ ನಿನ್ನ ಪಾಪ ನಿಕ್ಕೊರಿಯಗೆನಾ? ಅಲೆಗ್ಲ ಉಂಡಾಂದ್? ಆಲ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಸುಳ್ಳು ಪನಯಲ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚ ಇಲ್ಲಡೆ ಬಲಿತಿನ ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆ ಬೊಡೆದಿಡ ಕೇಂಡೆ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಆಲ್ ಪಂಡೊಲು ಅಡ್ಪಿನಾಲೆ ಕೈಕತ್ತಂದೆ ಕರಬಿಸಲೆಡಿತ್ತಿ ಕರಿ ಉಪ್ಪಿನಾಯಗ್ ತಾಗುನೆಂಚ? ಯೀರೊರ ಪನ್ಲೆ? ಇಂಚ ಸಂಸಾರ ಬುಡಿನ ಮಲೆ ಕುಡೀಯೆ ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ ಆಯೆ. ಇನಿ ನಮ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಡಾಯಿನಿ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಬರೆತಿನ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆಗ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವೋಲು ವಾ ಬಾಸೆದ ಊರುಡು ಪುಟುದೆಡಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳು ನಾಡ್ದ ಕವಿಯಾದೆ ನಮ್ಮ ಎದುರುಡುಲ್ಲೆ. ತುಳು ಬದ್ಕ್ ಪನ್ಪಿನ ಏತೋ ಪುಂಚದ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ ಪಂಡ್ದ್ ನೆಟ್ಟ್ ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಆನಿದ ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆ ಎಂಚ ಮರತ್ತ ನಡುಟ್ಟು ರಾಮನ್ ನಾಡಿಯೆನಾ ಕಾಡ ತಪ್ಪು ತೋಡ ನೀರ್‌ಡ್ ಎಂಚ ಮೈ ಮನಸ್ ದೀಜಾಯೆನಾ, ಮಹಾಕವಿ ಪಂಡ್ದ್ ಪುದರ್ ಪೋಯೆನಾ, ಅಂಚೆನೇ ತುಳು ನಾಡ ಪ್ರಕೃತಿದ ನಡುಟ್ಟು ಇನಿಕ್ಕಲಾ ಜೂವಪ್ಪ ಉಲ್ಲೆ. ನಂಕ್ ದಾಯೆಗಾಪುಜಿ. ನಮಲಾ ನಾಡ್ಗ. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದು ಬೇಲೆ ಕಮ್ಮಿ ಪುರಾಣ ಲೋಕೊಗು ಪೊಗ್ಗುಗ, ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತ ಕತೆಕ್ಕುಲೆನ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಾವೊನುಗ. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಓದುಗ. ಭಾಸೆದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಅವು ಮಲ್ಲ ತುಳು ಕಡಲ್.

* * *

ಕಪ್ಪು ನಾಯಿದ ಬೊಲ್ದು ಕತೆ

ನಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪುಚ್ಚೆ ರಡ್ಡ್ ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರೆಡ್ಡಿಂಚಿಲಾ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗೇ ಬದ್ಕ್‌ದಿನ ನಮನ್ ಬದ್ಕಾದಿನ. ದೇವೆರ್ ನಾಯಿಗ್ ಪಿದಯಿದ ಪರ್ಪತ್ತಿಗೆ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಉಲಯಿದ ಕುಡ್ತುಲೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಇಲ್ಲದಕಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗೇ ಪಜೆಟ್ಟ್ ಜೆಪ್ಪರೆ, ಪೇರ್ದ ಕುದುಪೆಗೇ ಬಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪರ್ಪ ಅಧಿಕಾರ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ನಾಯಿ ಉಲಯಿ ಕರತನೆದ ಅಜನೆಗೇ ಕೆಬಿಕೊಂಡೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಯೇರ್ನ ಕೈ ಎಡ್ಡೆ ಯೇರ್ನ ಬಾಯಿ ಎಡ್ಡೆ ತೂವೊಡು. ದೊಲ್ಲೆ ಅರಿಪಾವೊಡು. ತೊಡು ದಿಂಗ್ದೇ ದಿನ ದೆಪ್ಪೊಡು. ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಗುರ್ತನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ನಾಯಿ ಮೂಜಿ ದಿನ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್ಜಿಡಲಾ ಇಲ್ಲ್ ಕಾಪುಂಡು. ಇಲ್ಲದಕುಲು ದಾಂತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ನಾಯಿದಲಾ ಪುಚ್ಚೆದಲಾ ಕಾರ್ಬಾರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಇಲ್ಲ ಉಲಯಿದ ಪುಗೆಪಲಯಿಡ್ ಕುಲೋಂದಿನ ಪುಚ್ಚೆಡ ಪಿದಯಿ ಜಾಲ್ಡ್ ಜೆಯ್ದಿನ ನಾಯಿ ಕೇನುಂಡುಗೆ ಅವು ದಾದ ಪುಚ್ಚೆಕ್ಕಾ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಅಟ್ಟೊಡು ಬೂರುಂಡಾ? ಅಯಿಕ್ಕ್ ಪುಚ್ಚೆ ಪಂಡ್ಗ್ ಅವು ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಅತ್ತ್ ಬೂರಿನ, ಕತ್ತಲೆಡ್ ಯಾನ್ ಕೂಜೆ ದಂಟಿಯೆ ಕೂಜೆಡಿತ್ತಿನ ದಾಸೆಮಿ ಬೂರಿನಿ. ಪಂಡ ನಾಯಿದ ಕೆಬಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಪುಚ್ಚೆದ ಕಣ್ಣ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಜನಪದ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಆರಾಧನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ನಾಯಿಗ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಉಂಡುಂದು ಎರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಂಬೆರ್ಲನ ದರ್ಶನೊಡು ಕಾಲ್ನಾಯೇ.... ಬೊಲ್ನಾಯೇ... ಪಂಡ್ದ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಉಂಡುಗೆ. ನಾಯಿಗ್ ಪೂರಿ ದಕ್ಕರೆ ಉಂಡುಗೆ. ಪಂಡ ನಾಯಿಗ್ಲಾ ನರಮಾನ್ಯಗ್ಲಾ ದಾದನಾ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಬಾಂಧವ್ಯ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ನಾಯಿಲು ಇಲ್ಲ ಯಜಮಾನೆ, ನುಪ್ಪು ಪಾಡಿನಾಯೆ ಸೈತೆಡ ಪುಣ ದೆತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಮಿತ್ತ್ ತೂದು ಬಾಂಗ್ ಪತ್ತುವ. ನುಪ್ಪು ತಿನಂದನೇ ಕುಂದುದು ಸೈಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಪುಣ ಕೊನೊನಗ ಕಾಟದ ಸುತ್ತ ಪೋದು ಬುಲಿಪುನ ನಾಯಿಲುಲಾ ಇತ್ತ್. ನಾಯಿಡ್ದ್ ಉಪಕಾರಲಾ ಉಂಡು ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಉಪದ್ರಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ನಾಯಿಲೆಗ್ ತುಚ್ಚುನ ಮರ್ಪ, ಕೆಲವುದೆಕ್ಕ್ ಮುಟ್ಟು ಕೊನೊಪಿನ, ಅಗ್ಯುನ ಮರ್ಲ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮುಸ್ಕಿಲ್ ಪಂಡ ನಾಯಿಗ್ ಮರ್ಲ್ ಪತ್‌ಂಡ ಅವು ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ತುಚಿಂಡ ಅಯಿತ ದೊಲ್ಲೆ ತಾಗ್‌ಂಡ ಮರ್ಲ್ ಪತ್ತುಂಡು. ನಾಯಿಡ್ದೇ ಬರ್ಪಿನ ರೋಗ ಪಂಡ ಅವು ರೇಬಿಸ್ ರೋಗ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ದುಂಬು ಮರ್ದ್ ಇತ್ತಿಜಿ.

ಸೈಯೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಅಯಿತನೇ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಉಂಡು. ದಾಲ ಆಪುಜಿ. ನಾಯಿದ ಯೇತೋ ಗಾದೆಲು ಬೈದ್ಂಡ್. ನಾಯಿಗ್ ನಸೆ ಕೊರುಂಡ ನೆಸಲೆ ನಕ್ಕುಂಡುಗೆ, ನಾಯಿದ ಕುತ್ತ ಬೊಣ್ಯೊಡೂ ಪೋವೊಡು. ನಾಯಿದ ಮಿರೆತ್ತ ಪೇರ್ದಂಚ ದಂಡ. ನಾಯಿದ ಬೀಲ ಅಂಡೆಡ್ದ್ ದೆಪ್ಪುನಗ ಮೋಂಟು. ನಾಯಿನ್ ದಂಡಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾಂಡ ಬೊಣ್ಯೊಗು ಲಾಗಿಂಡ್. ಶಂಕದ ಸೊರೊಕ್ಕು ನಾಯಿದ ಬಾಂಗ್. ಪಡಿಕೆ ಮಯ್ತಿದ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತುಂಡು. ನಾಯಿದ ಬೀಲ ಉದ್ದ ಆದ್ ಬಗ್ಗ್ಂಡ ಅವೆನ್ ಅಡೇಗೆ ತುಂಡು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಯಿತ ಉಲಯಿ ಕೆಲೆಂಜಿ ನೂರುಂಡ ದರಿದ್ರ. ನಾಯಿ ಬತ್ತ್ ಕುಲುಂಡ ಬೊಜ್ಜ ತಿಂದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪುಚ್ಚೆ ಬೊಕ್ಕ ನಾಯಿಡ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಬೇಧ. ಆಣ್ ನಾಯಿ ಆಂಡ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಬೋಡೂ. ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಅವೆನ್ ಕಿನ್ನಿಡೇ ಕೊನೊದು ಗೋಣಿಡ್ ದಿಂಜಾದ್ ನೀರ್ಗ್ ಪಾಡುನು. ಅತ್ತ್‌ಡ ಮಾರ್ಗೊಡು ಬುಡ್ಪಿನ್. ಅಂಚ ಬೊಗ್ಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಗ್ಗುರೆ ಪನ್ಪಿ ತರಬೇದ ನಾಯಿಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಸಾಪ. ದುಂಬುದಕುಲು ನೆರ್ನಗ "ಆಯನ ಬುದ್ಧಿ ನಾಯಿಡ್ದ್ ಕಡೆಂದ್ ನೆರ್ಪೆರ್. ಪಂಡ ನಾಯಿದ ಬುದ್ಧಿ ಹಾಳೆಂದ್ ಅರ್ಥ. ಆಂಡ ಇನಿ ತೂಂಡ ಅಲ್ಪಲ್ಪದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಕೇಸ್ಡ್ ನಾಯಿಡ್ದ್ ಕಡೆ ನರಮಾನಿ ಆತ್ಂಡ್.

ಕತೆ ಕತೆ ಕಾನರೋ, ದಾನೆ ಪನ್ಕೆ ದೇಬೆರೇ, ಓಡು ಕುದುರೆ ಸಿಂಗಾರ, ಪಾರ್ ಪಕ್ಕಿ ಚಲ್ಲನ, ಕಾಲ್ ನಾಯಿ ಗುಂಡಲ, ಬೊಲ್‌ನಾಯಿ ಸಂಕಲೆ, ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಬಾಲೆ, ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಪೇರ್, ದೋಟೊಡು ಕುದುಕೆ ಪೇಂ. ಉಂದು ನೂದು ವರ್ಸ ಬದ್ಕಿನ ಅಜ್ಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಜೆಪುಡಾದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪದ ಪನ್ಪಿನಿ. ಮುಲ್ಪ ಬರ್ಪಿನ ಕಾಲ್ನಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ಲು ನಾಯಿ ಪಂಡ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ದಂಟೆಲು. ನಾಯಿದ ಬಲ ದುಂಬುದ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ದಿನ ದೆಪ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜೆನ್ ಗುಂಡಲೊಡು ಒಂಜೆನ್ ಸಂಕಲೆಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಾಡುವೆರ್. ನಂಕ್ ಒರ ತೂನಗ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ನಾಯಿದಾತ್ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮೈಟ್ ನಾಯಿ ದೇವೆರೆಲೆಕಂದ್ಲಾ ತೋಜುಂಡು. ಬದ್ಕ್ ಸುರು ಆಯಿನೆಡ್ದ್ಂಚಿಲಾ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗು ನಾಯಿ ನಡತ್ ಬಯ್ದಿಂಡ್. ಅವುವೇ ಕತೆ ಪುರಾಣದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಒಟ್ಟುಗುಲಾ ಉಂಡು. ಎಂಕಲೆಗ್ ಶ್ರೀಧರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪಂಪನ ಮಹಾಭಾರತ ಪಾಠ ಮಲ್ಪುನಗ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಕತೆ ಇತ್ತೆಲಾ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಮನಸ್ಡೇ ಉಂಡು. ಪಾಂಡವೆರ್ನ ಸೊರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವದ ಪೊರ್ತು. ಭೂಮಿಗಾತ್ರ ವಾ ವಾ ಅಂತ್ರಾಟ ಮಲ್ತಿನ ಪಾಂಡವೆರ್ ಕೌರವೆರ್ನ ಪೂರ ಸಂತಾನ ಮುತುದು ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣೆ ಅಗತ್‌ದ್ ದ್ವಾರಕೆ ನೀರ್ಡ್ ಮುರ್ಕುದು ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ ನನ ದಾಲ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಸೀದ ಸೊರ್ಗದಂಚಿ ಪೋಪಿನಿ ಪನೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಪೋನಗನೇ ಯೇರಾಂಡಲಾ ನಡಪರೆ ಆವಂದೆ ಬೂರಿಯೆರ್ದ ಪಿರ ತೂವಂದೆ ದುಂಬು ಪೋಡು. ಬುಲಿತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಪುಣತ್ತ ಕಾಟೊಗು ತೂಟೆಡ್ ತೂ ದೀನಗ ಪಿರ ತೂವಂದೆ ತೂ

ಕೊರಿನಲ್ಕನೇ ಯೇರೆನೊಟ್ಟುಗುಲಾ ಯೇಲ್ಲಾ ಒರಿವುಜೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ ಅಲ್ಪ ಉಂಡು. ಅಂಚ ಕುಂತಿ, ದ್ರೌಪದಿ, ಬೀಮಾರ್ಜುನೆರ್, ನಕುಲ ಸಹದೇವೆರ್ ಒರಿಯೊರಿಯೇ ಬೂರೊಂದು ಪೋಯೆರ್ ಸಾದಿಡ್ ಸೈತೆರ್. ಆಂಡ ಒರೀಲ ಅವೆನ್ ಪಿರ ತೂದು ಉಂತುಜೆರ್. ಅಕೆರಿಗ್ ಒರೀನಾಯೆ ಧರ್ಮರಾಯೆ ಮಾತ್ರ. ಧರ್ಮರಾಯೆ ಪಿರ ತೂಪೆ ಮಾತೆರ್ಲ ಎನ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಪುಟಿನಕುಲು. ಇತ್ತಿನಕುಲು ಸೈತೆರ್ ಆಂಡ ಯಾನ್ ಒರೀಯೆ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಕಪ್ಪುದ ನಾಯಿ ಬೆರಿಯೆನೇ ಬರೊಂದುಂಡು ಉಂದು ದಾದ ಕತೆ? ಆವಡ್ ಸರಿ ಸೊರ್ಗದ ತಾದಿಡ್ ಎಂಕ್ ಉರುವಾಪಿನೆಕ್ಕ್ ಆಂಡ್ ಪನೊಂದು ಕಪ್ಪು ನಾಯಿದೊಟ್ಟುಗು ನಡಪುವೆ. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ದೇವೇಂದ್ರೆ ಪುರ್ಪ ಇಮಾನೊಡು ಕುಲೋಂದು ಬರ್ಪೆ. ಮೆಚ್ಚಿಯೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮಾತೆರ್ಲ ಸೈತ್‌ದ್ ಎನ್ನಡೆಗ್ ಬರೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡ ಸೈಯಂದೆ ಸೀದೊಡು ಬರ್ಪ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿನಿ ಪಂಡ ನಿಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ಮಾತ್ರ. ಬಲ ಇಮಾನೊಡು ಕುಲ್ಲು ಪನ್ಪೆ. ಅಪಗ ಧರ್ಮರಾಯೆ ಸೊರ್ಗದರಸು ಇಂದ್ರಗ್ ಪನ್ಪೆ ಬರ್ಪಿನ ಬರ್ಪೆ ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಸಂಗತ್ತಿ ದಾದ ಪಂಡ ಎನ್ನ ಸಾದಿಡೆ ಬೆರಿಯೆನೇ ಇದಮುಟ್ಟಲಾ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಒಂಜಿ ಕಪ್ಪು ನಾಯಿ ಬರೊಂದುಂಡ್ ಅಯಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಇಮಾನೊಡು ಜಾಗ್ ಬೋಡು ಪಂಡೆ. ಇಂದ್ರೆ ತೆಲಿಪುವೆ . ನಿಕ್ಕ್ ತರೆ ಸರಿಯಿಜ್ಜ ಮಾರಾಯ ನಾಯಿನ್ ಯೇರಾಂಡಲ ಸೊರ್ಗೊಗು ಲೆಪ್ಪುವೆರಾ? ಅವು ಆಪುಜಿ ಪಂಡೆ. ಅಂಚಾಂಡ ಯಾನ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ನಾಯಿಗ್ ದಾಂತಿನ ಸೊರ್ಗ ಎಂಕ್ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ ಪನ್ಪೆ ಧರ್ಮರಾಯೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಈ ನಾಯಿಡ್ದಾತ್ರನೇ ಯಾನ್ ಇಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬರ್ಪೆ ಆಂಡ್. ಅಕೇರಿಗ್ ದೇವೇಂದ್ರೆ ಒಪ್ಪಿದ್ ಧರ್ಮರಾಯನೊಟ್ಟುಗು ನಾಯಿನ್ಲಾ ಸೊರ್ಗೊಗು ಲೆತೊಂದ್ ಪೋಪೆ. ಈತ್ ಪಂಡ್ದ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕತೆ ಉಂತಾದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಕಪ್ಪು ನಾಯಿ ಬಜೀ ನಾಯಿ ಅತ್ತ್ ಧರ್ಮರಾಯೆ ಆಯನ ಜೀವಮಾನ ಇಡೀ ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಸತ್ಯ ಧರ್ಮದ ಸಂಕೇತ. ನಮಲಾ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ನಡತಡ ಧರ್ಮರಾಯನ ಲೆಕ ಜೂವಪ್ಪ ಸೈಯಂದೆನೇ ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋವರೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಆನಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪಂತಿನ ಆ ಪುರಾಣದ ಕತೆ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಕಪ್ಪು ನಾಯಿಲೆನ್ ತೂನಗ ಪಕ್ಕ ಧರ್ಮರಾಯನ ನೆನಪು ಬರ್ಪುಂಡು. ಇನಿ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ದುಂಬು ಇತ್ತಿನ ಕಾಡ ಮುರ್ಗೊಲು ಪಿಲಿ, ಸಿಮ, ಆನೆ, ಕುದುಕೆ, ಮಂಗೆಲ್ಲು ತೂವರೆ ಕಡಮೆ ಆವರೆ ಯಾವು. ಎರು ಬೋರಿ, ಎರ್ಮೆ, ಪೆತ್ತಲುಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆತ. ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುಜ. ಆಂಡ ನಾಯಿಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ದರಿದ್ರ ಇಜ್ಜಿ. ಜನಪದೊಟ್ಟು, ಪುರಾಣೊಡು, ಚರಿತ್ರೆಡ್ ನಾಯಿದ ಕತೆ ನಂಕ್ ಯೇತೋ ಕಡೆಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯೆರ್ ನಾಯಿದ ಪುಣೊಟ್ಟು ಸೇರೊಂದು ಕೊರೆಪುನ ಕತೆನ್ ತೂಂಡ ಮಹಾಭಾರತದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ನಾಯಿಲೆನ ಸೈನ್ಯಲಾ ಇತ್ತಿನಲ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಆತತ್ತಾಂದೆ ದ್ರೌಪದಿನ ಒಟ್ಟುಗು ಧರ್ಮರಾಯೆ ಉಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಪಿದಯಿ ದೀತಿನ ಮುಟ್ಟುನು ನಾಯಿ ಕೊನೋದು ಆಯನ

ಮಾನ ಪೋಪಿನಿ, ಆಯೆ ನಾಯಿದ ಸಂತಾನೊಗೇ ಸಾಪ ಕೊರ್ಪಿನಿ, ಸಾಪ ದೆಪ್ಪರೆ ನಾಯಿಲು ದೇವೇಂದ್ರೆಗ್ ಅಪೀಲು ಮಲ್ಪುನು, ಅಪೀಲ್ದ ಕಾಕಜಿ ಅಂಡ್ದುಲಯಿ ಪೋದು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನಾಯಿಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ತಿಕ್ನಗ ಅಂಡ್ ಮೂಸುನು, ತಾದಿ ಬೀದಿಡ್ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಾಪದ ಫಲೊಟ್ಟು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಎಡ್ಮ ಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತುದು ಬಸ್‌ದ್ತಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರುನು. ಉಂದು ಮಾತ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಇತ್ತಿ ಕತೆಕ್ಕುಲು. ಚರಿತ್ರೆಡ್ ನಾಯಿದ ಪುದರ್ಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಬಸದಿ 'ನಾಯಿ ಬಸದಿ' ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಐತಿಹ್ಯ. ಓಡೆ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಯಜಮಾನನ ಪ್ರಾಣ ಒರಿದಿನ ನಾಯಿದ ನೆಂಪುಗಾತ್ರ ನಾಯಿದ ಪುಣೊಕ್ಕ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್, ಪಟ್ಟೆ ಪೊದೆತ್ದ್ ಗೌಜಿಡ್ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕರ ಪತ್ದ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ದೆರ್ಗೆ. ಒಣಸ್‌ಗ್ ಯೇರ್ಲಾ ಬರಯೆರ್‌ಂದ್ ನಾಯಿದ ಬೊಜ್ಜದ ಒಣಸ್ ಯೇರ್ ಉನ್ಪೆರಾ ಅಕಲೆಗ್ ಒಂಜಿ 'ವರನ್' ದಕ್ಷಿಣೆ ಪಂಡ್ದ್ ಡಂಗುರ ಸಾರಿಯೆರ್ಗೆ. ಅಂಚ ಒಂಜಿ ವರನ್‌ದ ಆಸೆಡ್ ಬೊಜ್ಜೊಗು ಬತ್ತೆರ್ಗೆ. ಆಂಡ ವರನ್ ದೆತೊಂದು ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪಂದನೇ ಪೋತೆರ್ಗೆ. ಯಜಮಾನೆ ನಾಯಿಗ್ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಾದೆಗೆ. ಉಂದೆನೇ ಯಾನ್ ಪಂಡಿನಿ ನಮ ಪಿದಯಿ ಉಂತಾದ್ ಅನಿಷ್ಟಂದ್ ದೊಂಕುದಿನ ಕಪ್ಪು ನಾಯಿದ ಬೊಲ್ದು ಕತೆ.

* * *

ಜನಪದ ಸತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್

ಇನಿತ್ತ ಸಮಾಜೊಡು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರ್, ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಎಚ್ಚಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ವಿಜ್ಞಾನ ಬುಲೇದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆನ್ ತೂಂಡ, ಓಟು ಬನ್ನಗ ಜಾತಿ ಜಾತಿಲು ಪಂತ ಕಟೊಂದು ಮಲೆಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ನಮ ವಾ ಕಾಲೊಗು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲ ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥ ಆಪುಜಿ. ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರೆ ಕಾಲೊಡು ನಮ್ಮ ಊರುಡು ಮಾತ ಜಾತಿದ ಜನೊಕುಲು ಎಂಚ ಬದ್ಕ್‌ದೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಜನಪದ ಸತ್ಯದ ಉಲಯಿ ತೂವೊಲಿ. ತುಳುತ್ತ ಮದಪರೆ ಆವಂದಿ ಮದ್ಮಾಯೆ, ದಿಂಜಿದಿ ಕಡಲ್ ಪ್ರೊ.ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಮೊಡೆದಿನ ತುಳು ಪಾಡ್ದನ ತುಪ್ಪೆಡ್ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಸತ್ಯೊನು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಪಂತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಯೇತ್ ಜಾತಿದಕುಲು ಎಂಚ ಮೂಲೊಡು ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲಾದ್ ಇತ್ತೆರ್? ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಗತಿಲು ಅಲ್ಪ ತಿಕ್ಕುವ. ಇನಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜೊಡು ನಡಪುನ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ ಯೇತ್ ಮಲ್ಲ ಮೋಸದ ಗೊಬ್ಬು ಪನ್ಪಿನ ಮುಲ್ಪ ತೆರಿವುಂಡು. ಕಲ್ಕುಡ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಒಂಜೇ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಮೂಜಿ ಜನ ಒರಿ ಮರತ್ತ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ, ಒರಿ ಕರ್ಬದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ. ಮೂಜಿ ಜನಲಾ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟುನ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ಡುಲ್ಲೆರ್. ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್ಡುಪ್ಪುನ ಕಡಲಾಯೆರ್(ಮರಕಲೇರ್) ಮಡಲಾಯೆರ್ (ಬಿರುವೆರ್) ಒಕ್ಕೆಲಾಯೆರ್ (ಬಂಟೆರ್) ಮೊಕುಲು ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು. ಒರಿ ಕಡಲ್ಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೆ, ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಕಟ್ಟಪುಣಿತ್ತ ತಾರೆ ಮೂರಿಯೆ ಕುಡೊರಿ ಕಂಡ ಬೆಂದೆ. ಇಂಚ ಬೇಲೆಗ್ ತಕ್ಕ ಜಾತಿ ಕೂಟೊಲು ಪುಟೊಂದು ಪೋಯ. ಅಂಚೆನೆ ಜಾತಿಗ್ ತಕ್ಕ ನೀತಿದ ತಾನಲಾ ಅವುಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆರಂಪಳ್ಳಿ, ಪತ್ತಾನ, ಪಟ್ಟ ಓಣಿ, ಕೊಪ್ಪ, ಬೈಲ್, ನಟ್ಟಿಲ್ಲ್, ಕೇರಿ, ಕೊಟ್ಟ , ಜೇರ, ಗುಡಿಚಿಲ್, ಪಟ್ಟ್, ಬೂಡು, ಬರ್ಕೆ, ದಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಚ ಜಾಗೆ ಜಾಗೆಡ್ ಜಾತಿ ಜಾತಿ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾತಿ ಬೇದ, ಪಂತೆ ಬೇದ ಯೇತೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಉಡಲ್ಡ್ ಮೋಕೆ ದೀವೊಂದು ಅಕುಲು ಒರಿಯನೊರಿ ಮಾನೊಂದೆರ್. ಕೊರಗ ತನಿಯನ ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆಟ್ಟ್ ಮೈರಕ್ಕೆ ಬೈದೆದಿ ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿ ಬಾಲೆನ್ ತನ್ನ ಮಗನಲೆಕ್ಕ ತಾಂಕ್ದಿನಿ, ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡ್ತಿನ ದೇಯಿನ್ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯೆ ತನ್ನ ಜಾತಿ ಕೂಟೊಗು ದೆತೊಂದಿನ ಕತೆ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ಪಾಡ್ದನೊಡು ಕೊಡಂಗೆ ಬನ್ನಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಮಡಸ್ತಾನ ಕರ್ತು ಅಪ್ಪೆ ಸೈತಿಬಾಲೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ತಾನೇ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಜಾತಿಡ್ದ್ ನೀತಿ ಮಲ್ಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯೊನು ತೋಜಾದೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ದೇವೆರ್, ಬೆರ್ಮೆರ್, ಭೂತೊಲು ಇಜ್ಜಿಡ, ನಂಬುಜಿಡ, ಆದಿ ಆಲಡೆಲು ಪಾರಿಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂಡ ದೈವ ಸಾಯ ಆಪುಜಿ. ಸಂತಾನ ಮುತ್ತುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸಂಗತಿಲು ಸತ್ಯಾನಪುರದ ಸಿರಿನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೂಲ ಮದತ್ದ್, ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ತತ್ತ್‌ದ್, ಪರಕೆ ಪಂಡ್ದ್ ಬೂಟಂದೆ ಪೋಂಡ ಮಣ್ಣ್ ಮೂನ್ಯುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯೊನು ಅಬ್ಬಗ ದಾರಗ, ದೇವಪೂಂಜೆ ಬಾಲೆಮಾಡೆದಿ ಮೊಕಲ್ನ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ತೋಜುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಸರ್ವ ಧರ್ಮದ ಜನೊಕುಲು ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಉಂಡು. ದೇವಸ್ಥಾನ ಆಲಡೆ, ಬೆರ್ಮಸ್ಥಾನ, ಬದಿಮಾಡ, ಗರಡಿ, ಚಾವಡಿ, ಕೊಟ್ಯ ಈತ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಲೀಂದ್ರ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬೆರ್ಮಾಚಾರಿ ಮಾಣಿಲು ಪನ್ಪೆರ್ ಬ್ಯಾರಿಳೆ ಪಳ್ಳಿ, ಕುಡುಂಬೆರೆ (ಕ್ರೈಸ್ತರ) ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್ಪ ಪನ್ಪಿ ಇಚಾರೊಲು ತೋಜುವ. ಪಂಡ ಇನಿ ಈತ್ ಸುಧಾರಣೆ ಆತಿನ ಸಮಾಜೊಡು ಜಾತಿ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ಧರ್ಮದ ಜನೊಕುಲು ತರೆಮಂಡೆ ಪತೊಂದು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿಡ್ ಮಡಿಯಾಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ದಾಲಾ ಶಾಲೆ ಓದಂದಿನ ಜನೊಕುಲು ತನ್ಕುಲೆ ಆಯೊಡು ಎಂಚ ಸುಖತ್ತ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಬತ್ತಲೆ ಸತ್ಯ ಮೂಲುಂಡು. ಜನಪದ ಬದ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವು ಒಂಜಿ ಪಾವೊಲಿದ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆಲು. ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಅಜೆತ್ ತೂಂಡ ತುಳುವೆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಅಲ್ಪ ತೋಜುಂಡು. ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನ ರಂಗ್ದ ಸುರ್ಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳುವೆರೆ ನಡದಿ ನಡಕೆದ ಕಾರ ಮುಟ್ಟುನು ಅಲ್ಪ ಗೆನಿಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರೆನ ಬದ್ಕ್ ಭಾಗ್ಯ, ಉನ್ಪು ತಿನ್ಪು. ಆಟಕೂಟ, ಮಂಗ್ ಮಸ್ಕಿರಿ, ಬೇನೆ ಬೆಂಗ್, ಬೋಂಟೆ ತಾಂಟೆ, ಮರ್ದ್ ಮಾಯ, ಮದಿಪು ಸುಗಿಪು, ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್. ಅಂಕ ಆಯನ, ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆ, ನಂಬು, ಇಂಬು, ಮಂಬು, ಬೇಲೆ ಸೇಲೆ, ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರ, ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ಉಂದು ಮಾತ ಪೊರ್ಲುಡು ಮದಿದ್‌ಂಡ್.

ಆತ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಬಾಲೆ ಪುಟುದು ಸೈನೆಟ್ಟ ಮನಸ್ದ, ತೆನಸ್ದ, ಆರೋಗ್ಯದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಯೇತೇತ್ ನಮುನೆದ ಸಂಸ್ಕಾರೊಲೆನ್, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ಇನಿತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಯುಗೊಡ್ದು ಎಚ್ಚಿನ ಜಾಗ್ರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯೊನು ಅಕುಲು ಜಾನಪದ ರೀತಿಡೇ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಬಾಲೆ ಪುಟುಂಡ ಅಪಗ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. **"ಉಡ ಉಡ ಬೇನೆ ಬನ್ನಗ ಒಕ್ಕನೂಲು ಕಡ್ತೆರ್, ನೇಲೆ ಪಾಡ್ಯೆರ್, ಅಂಗೈಟ್ಟ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಂಜಿ ಪೂಜಿಯೆರ್. ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ, ಕದ್ರ ಪೋಡಿಗೆ ದೆತ್ತೆರ್, ಪುಟ್ಟ ಪುಲಟ್ ಪೂವೊಲು ಕುದ್ದೆರ್, ಚಂಡಿ ನೀರ್ಡ್ ಮೀಪಾಯೆರ್ ಮೂಜೆಟ್ ಮುಚ್ಚಿಲಮೆ, ಐನೆಟ್ಟ್ ಐನಮೆ, ಪದ್ನಾಜಿ ಅಮೆ ಕರಿತೆರ್. ಒಕ್ಕನೂಲು ಕಟ್ಯೆರ್, ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಯೆರ್, ಚಕ್ಕಣ ಪಾಡ್ಯೆರ್,**

ನಾಲಿಲ್ಲ ಪೊಂಜೊವು ಬತ್ತೆರ್. ಪೆತ್ತ ಕಿದೆತ್ತಡೆ ಪೋಪಿ ಪೊರ್ತುಡು ತೊಟ್ಟಿಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪುದರ್ ಪುರಾಪು ಲೆತ್ತೆರ್. ಕೂಡಿ ಸಭೆಕ್ಕಾ ಬಜಿಲ್ ಮೊರೆತ್ ಪಟ್ಯೆರ್. ಇನಿ ಈ ಕ್ರಮ ವಾ ಊರುಡು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕು? ಅಂಚೆನೇ ಪೊಣ್ಣು ಮದ್ಮಲಾಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪನ್ಪೆರ್ "ಮದಿಮುಟ್ಟಿ ಮದಿಮಾಳ್ ಆತಳ್, ನಾಲೂರ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಲೆತ್ತೆರ್, ಜಾಲ್ಡ್ ಮಂಡಲ ಪಾಡಾಯೆರ್, ನಾಲ್ ತೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೀಪಾಯೆರ್. ಪಾಡಿ ಮಂಡಲೊಡು ಬಲತ್ತ ಕಾರ್ ದುಂಬು ದೀಪಾದ್ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾಯೆರ್. ತಾರಾಯಿದ ಕೆರ್ಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ನಾಲ್ ಪೊಣ್ಣುಲು ನಾಲ್ ಕಲಸ ಪತ್ಯೆರ್. ಗೆಂದಳಿ ಬೊಂಡದನೀರ್ ಮಯ್ತೆರ್. ತರೆಕ್ ನೀರ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಸೀಗೆ ಮಂಜೊಲು ಪಾಡ್ದ್ ಮಡ್ಡೆಲ್ದಿ ಮೀಪಾಯೊಲು ಮುಲ್ಪ ತೋಜುನ ಕಮ್ಮೆನ ಪೊಣ್ಣ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಎಡ್ಡೆ ತಾದಿದಂಚಿ ಕೊನೊಪಿನಲ್ಕ ಮಲ್ಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಸೊರ್ಗ ಪನ್ಪಿನ ಅವು ದೊಡ್ಡು ಬಂಗಾರ್ದತ್ತ್ ಅಕುಲು ಬದುಕುನ ಕೂಡುಕುಟುಮದ ಮೋಕೆದ ಸೂಕೆಡ್. ಪೊಣ್ಣು ಪೋದು ಪೊಂಜೊವಾನಗ ಅಲೆಗ್ ಕರತನೆದ ಜಬದಾರಿನ್ ಬದುಕುನ ದುನ್ಯೊನು ತೆರಿಪಾಯಿಲೆಕ್ಕನೆ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಪೊರ್ತೆಲ್ದ ಬಂಜಿ ಬತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಂಡನ್ಯನ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಲೆಗ್ ಪಾಡುನ ಬಾಯಿಕೆ, ಪುಟ್ಟುನ ಬಾಲೆದ ಪುಟ್ಟುಗುಣೊನು ತೆರಿಪಾವುಂಡುಗೆ. ಅಲ್ಪ ಪನ್ಪುಂಡು ಬಂಜಿನಾಲೆನ್ ತುತ್ತು ಬಲ್ಮಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಪರಕೊಡಿ ಮಾಪಯೆರ್ ಪೊಸ ಪಟ್ಟೆ ಸೀರೆ ತುತ್ತಾಯೆರ್. ಪಟ್ಟೆ ರಾಕೆ ಪಾಡಾಯೆರ್, ಪೂಜಲ್ಲಿ ಪಾಡಾಯೆರ್. ಬಂಗಾರ್ದ ಸಿಂಗಾರ ಬೊಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಳ್ಳೆನ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್, ಮುತ್ತುಡು ದೇಸೆ ಪಕಳೊಡು ಆರತಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಂಜಿನಾಳೆನ್ ದೇಸೆ ಮಣೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್. ಕೊಟ್ಟು ಮನೆ ದೀದ್ ಉನರೆ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಬಂಗಬಾರೆದ ಕೊಡಿ ಇರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಲಸಿಯೆರ್. ಬಯಕೆದ ತಮ್ಮನ ದೋಡಿಯೆರ್. ಮೇಲ್ ಮೆಂಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್, ಸಭೆಕ್ಕ್ ನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್".

ಅಂಚೆನೆ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಆಣಗ್ ಮದ್ಮೆ 'ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಪೊಣ್ಣು ಪಾತೆರ್ದ್, ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು ಪಗತ್‌ದ್ ದೆಕ್ಕಯಿ ಮೂರ್ತ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆಕ್ಕ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪೋಪಿನೆನ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. "ಲತ್ತ್ ಪಿಂಗಾರದ ಅರಿ ಕುಡ್ತು ಬನ್ನಂಗೆ ಪೊಣ್ಣ ಕೋಡಿಡ್ ದಿಬ್ಬಣ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪಿಜಿನ ದಾರೆದಲ್ಕ ಆಣ ದಿಬ್ಬಣ ಕೂಡ್ದುಂಡು. ಪಯಣದ ಬೆಡಿ, ಸೊನ್ನೆದ ಕೊಂಬು, ಗುರ್ಬಿಲೆ ನಾಟಕ, ಸೂಳೆಲ ಮೇಲ, ಕೆಲೆಂಜಿದ ರಾಗ, ತಾರಯಿದ ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿದ ದೂದು ದೊಂಬೆರೆ ಆಟದ ಗೌಜಿ ಲಕ್‌ಂಡ್. ಎದ್ರ್‌ಡ್ ಆರತಿ ಕನತೆರ್. ಕಾರ್ಗ್ ನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ದಿಬ್ಬಣ ದೊಂಪ ಪೊಗ್ಗುಂಡು, ಒಣಸ್ ದುಂಬಾ ದಾರೆ ದುಂಬಾಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಒಣಸ್ ಬಲ್ಮನ ಆಂಡ್, ಬೊಳ್ಳಿ ಏರ್ದ್ ಬೊಲ್ಕಿರಾನಗ, ಬೊಳ್ಳೆರಿ ಮಾನಿಗ ಸರದನಿ ಕೊರ್ನಗ ಮದ್ಮಲೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು ದಾರೆ ಮಂಟಮೆ ಪೊಗ್ಗಾಯೆರ್. ಪಾವಡೆ ಬಲಿ ಬರ್ಪಾಯೆರ್. ದಾರೆದ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್, ಕೈ ಮುಟ್ಟು ಕೈದಾರೆ, ಮೈಮುಟ್ಟು ಮೈದೇಸೆ ಆಂಡ್ ದಾರೆದ ಮಣೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್. ಪೊಣ್ಣ್ ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಆಣುಲೆಗ್ ಕಜುಂಬು ಮದ್ಮೆದ ಪೊರ್ತುಡು

ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗ್ ಬಾಲ್ ದೀನಗ ಇಂಚ ಪನ್ವೆರ್ ಬಾರೆ ಕಡ್ತೆರ್ ಬಾರೆ ಮಂಟಪ ಮಲ್ತೆರ್, ಕುಕ್ಕು ಕಡ್ತೆರ್ ತೋರ್ನ ದೀಯೆರ್ ಮಿತ್ತ ಕೊಡಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ್ ತಿರ್ತ್ ದಲ್ಯ ಪಾಡ್‌ಂಡ್, ನಾಲ್ ಕಮ್ಮ ಪೊದ್ದಿಂಡ್. ಕೆಲೆಸಿ ದೇಸೆ ಆಂಡ್. ದತ್ತ್ ಕೆನ್ನಿ ಪತ್ದ್ ಬಲತ್ತ ಕೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ ಬಲತ್ತ ಕೆನ್ನಿ ಪತ್ದ್ ದತ್ತ ಕೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ. ಪಕಲೊಡು ಆರತಿ, ಮುತ್ತುಡು ದೇಸೆ ಸುದ್ದೊಗು ಬೊಟ್ಟುದ ಸರೊಳಿ, ಬೈಲ್ದ ಸಂಪು ಉರ್ದುದ ಸಲಾಯಿ ಪದೆಂಗಿದ ಕೋಡು ಸೀಗೆ ಬಾಗೆ ಕೊಂಬಾಗೆ ಕೋಡಾಗೆ, ಸಾರ ಕಂದೆಲ್ ಬೆಂದ್ರ್, ಸಾರ ಕಂದೆಲ್ ಚಂಡಿರ್ದ್ ಸಂಪಾಯೆರ್, ಬೆನ್ನೀರ್ದ್ ಬೆಪ್ಪಾಯೆರ್.

ಇಂಚ ಪುಟುದು ಸೈನೆಟ್ಟದ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಮದೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಪಂತ. ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಕೈಲಾಸ ಸಂದ್ನಗ "ಆಯೆರೆ ಕುಕ್ಕು ಈಯರೆ ಪೆಲ ಕಡ್ತೆರ್ ಅಸನಂದ ಕೋಡಿಡ್ ಮಸನಂದ ಕಾಟ ಗೂರಿಯೆರ್" ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆನ್. ತೋಜಾವುನ ಪಾಡ್ದನೊಲು ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ಕಡಲ್ದ ಉಲಯಿದ ಮುತ್ತುದ ಒಟ್ಟೆಲೆನ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಉಂದು ನನದ ಕಾಲದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆವಾ? ಪಾಡ್ದನದ ಸತ್ಯದ ನಡುಟ್ಟು ಆನಿದ ಕಾಲದ ಜನೊಕುಲು ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರನೇ ಅಕುಲು ನೂದು ವರ್ಸ ಸೀಕ್ ದಾಂತೆ ಬದ್ಕ್‌ದೆರ್. ಪಾಡ್ದನೊಡು ದೆಂಗ್‌ದಿ ಬದ್ಕ್ ಇನಿ ದಾಂತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರನೇ ಜೋಕುಲು ನೀರ್ ನಾಡೊಂದು ಮರ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ಗತಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುವೆರೆ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಉಲಯಿತ್ತಿನ ಜನಪದ ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕೊರ ನಮ್ಮ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಾವೊಡು. ಅಪಗ ಮಾತ್ರ ತುಳುವೆರೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ನೆಂಪಾಂಡಲಾ ಒರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

* * *

ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪು ನಾಯಿ ತಿಂದೊಂದುಂಡು

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಬರ್ಸ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಲು, ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಲು ಅಳೀದ್ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಸುಡಲದ ಕಂಡೊಲು ನಿಗೀದ್ ಪೋದು ಕಾಲನಿಲೆಡ್ ರುದ್ರಭೂಮಿ ಲಕೊಂದುಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ್ಮ ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಾಯಿಬೇರ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆಲು ಅಲಿಯೊಂದುಂಡು. ಅಂಚ ಎಂಕ್ ನೆಂಪಾಯಿನಿ ಪಂಡ ದುಂಬುದ ಕಾಲದ ಕಾಟದ ತೂ, ಬೂದಿ ಒಪ್ಪ, ಕಾಲೇಕೋಲ, ಬೊಜ್ಜ, ಮಡೆಬೊಜ್ಜ, ಪಿಂಡ, ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪು ಇಂಚಿನ ತುಳು ಕಟ್ಟ್‌ದ ಮೂಲದ ಆಚರಣೆಲು. ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪುನು ನಾಯಿ ತಿನ್ಪಿ ಈ ಗತಿಕೆಟ್ಟ ಕಾಲೊಡು ನೆಂಪಾಂಡಲಾ ಆವೊಡತ್ತೆ?

ಮದ್ಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಜ್ಜ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮಲ್ಲ ರಡ್ಡ್ ಮುಟ್ಟುಲು. ಯೇತೇ ಪಗೆನಾಯೆ ಆಂಡಲ ಮದ್ಮೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸೈತಿನೆಕ್ಕ್ ಪೋವಂದೆ ಕುಲ್ಲುಜೆ. ಪೋಯಿಜೆಂದಾಂಡ ಆಯೆ ನರಮಾನಿ ಅತ್ತ್. ಮದ್ಮೆಗ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋವೊಡು. ಸೈತಿನೆಕ್ಕ್ ಪನಂದನೇ ಪೋವೊಡು. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆಂದ್ ತುಳುವೆರ್ ಪಂತಿನಿ. ದೋಲು ನಮ್ಮ ಮೂಲದ ಒಂಜಿ ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯ. ಅವು ಎಡ್ಡೆಮೆಲ್ಲಿಗ್‌ಲ ಬೋಡು ಮರಣೊಗುಲ ಬೋಡು. ಅವೇ ಲೆಕ್ಕ ಕುಕ್ಕುದ ಮರಕ್ಕ್ ಗಡಿ ದೀವೊಡು. ಪುಣ ಮೀಪಾವರೆ ಬೆಂದ್ರ್ ಕಾಯಾನಗ ಕುಕ್ಕುದ ಕೆತ್ತೆ ಪಾಡೊಡು. ಸೈನಗ ಮಲ್ಲಾಯೆಲಾ ಒಂಜೇ ಬಡವೆಲಾ ಒಂಜೇ. ಪುನ ಪುನನೆ ಆಂಡ ಮಲ್ಲಾಯೆ, ಕಾಸ್ದಾಯೆ, ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊನು, ಊರುನು ಪೊರ್ಲುಡು ತೂತಿನಾಯೆ ಆಂಡ, ಅವುಸ ಕರೀದ್ ಒಂಜಿ ತರೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸೈತಿನಾಯೆ ಆಂಡ ಆಯನ ಪುನೊನು ಬಾರೀ ಗೌಜಿಡ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲುವೆರ್. ಇಲ್ಲದಕಲೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಜಬದಾರಿದ ಬೇಲೆ. ಊರುಗು ಜಾತಿ ಕೂಟದಕಲೆಗ್, ಜೂವ ಕಡಿಯರೆ ಆನಗ ಬೋಡುತ್ತಿನಕುಲು ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಕೊರೊಡು. ಜೂವ ಒಯಿತೊಂದು ಉಂಡುದಾಂಡ ಯೇರೆನಾಂಡಲ ತೂವೊಡುಂದುಂಡುಡ ಲೆಪ್ಪೊಡು. ಜೋರು ಕಾಸ್ದ ಬಂಗಾರ್ದ ಆಸೆ ಇತ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಮುಕ್ಕಲ್ ತರೆತ್‌ದ್, ಬಂಗಾರ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಬುಡ್ಪಿನಿ. ಜೂವ ಪೋಯಿಸಾತ್‌ಗ್ ಪುಣೊನು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಜೆಪುಡಾವುನು. ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಡಕಾಯಿ ಜೆಪುಡಾದ್ ತರೆಮಿತ್ತ್ ಕಾರತಿರ್ತ್‌ಗ್ ತಾರಯಿದ ಗಡಿಟ್ಟ್ ಬೊಲ್ಪು ದೀಪಿನಿ, ಅರಿ, ಬಾರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಸಂಬಂಧದಕುಲು ತರೆಮಿತ್ತ್ ಕುಲುದು ಬುಲಿಪುನು. ಮರಣ ಆಯಿಸಾತ್‌ಗ್

ಊರುದ ಗುರ್ಕಾರಗ್ ಜನ ಪೋದು ಆಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮರಣ ದೆಪ್ಪುನ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಸುರು ಮೂಲದ ಅಜಲ್ದ ಮಾನಿನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ದೋಲು ಪಾಡಾವೊಡು. ತುಳುವೆರೆಗ್ ಶುದ್ಧ ಪಂಡ ಮಡ್ಡೆಲ ಶುದ್ಧ. ಮದ್ಮೆಗೆಂಚ ಮಡ್ಡೆಲೆ ಕೊಡಿ ಪಾಡೊಡಾ ಅಂಚೆನೆ ಮರಣ, ಬೊಜ್ಜದ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಊರುದ ಮಡ್ಡೆಲೆ ಬೋಡು. ಕರಸೂತಕ ದೆಪ್ಪೊಡಾಂಡ ಕೆಲೆಸಿ ಕೂಜಿದ ನೀರ್ ತಲಿಪೊಡು. ಅಡಿಮರ ದೀದ್, ಕಾಟ ಗೂರುದು, ಚಟ್ಟಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪುನ ಪೊತ್ತಾದ್, ಮೂಜೆಡ್ ಬೂದಿ ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪದಿಮೂಜೆಡ್ ದೂಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ದೂಪೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್, ಕತ್ತೆರಿ ಕೈಟ್ಟ್ ಪಿಂಡೊಗು ಅರಿಪಾಡ್ದ್, ಕಕ್ಕೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀದ್ ಪಿಂಡ ಬುಡೊಡಾಂಡಲಾ ಕೆಲೆಸಿ ಬೋಡು. ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನಾಯನ ಮಲ್ಲ ಮಗನ ಕೈಟ್ ಈತ್ ಬೇಲೆನ್ ಪೂರ ಮಲ್ಪಾವೊಡು. ಮಗೆ ದಾಂತೆ ಪೋಂಡ ಮಗೆ ಬೂರುನಾಯೆ ಆವೊಡು.

ಯಾನಿತ್ತೆ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ಡಿನಿ ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪು ನಾಯಿ ತಿನ್ಪಿನ ಇಸಯ. ಎಂಕಲ್ನ ಊರುಗು ರೈಲ್ ಬತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ಮಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಬತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ತಂಬಡೆ, ದೋಲುಗು ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಕುಲು ಕಾರ್ಖಾನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಗ್ರಾನೈಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ರುದ್ರಭೂಮಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅವುಲು ಕಾಟಗೂರ್ಲೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ದೋಲು ಬೊಟ್ಟೆರೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಸೀದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ದ್ ಅಂಬುಲೆನ್ಸ್‌ಡ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಪೆಡಿಕೆಗ್ ದೀದ್ ಪೊತ್ತಾವೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲ ಅಂಚತ್ತ್, ಆಯೆ ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕ್ ಮಲ್ತ್ ದೀತಿನಾಯೆ, ಒಂತೆ ಊರುಡು ಪುದರ್ದಾಯೆ, ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದಾಯೆ ಆಂಡ ಆ ಕುಟುಮದಕಲೆಗ್, ಬಾಲೆಲೆಗ್, ಅರುವದೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪ್ರೆಸ್ಟೀಜ್. ಎಂಕಲ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ್, ತಮ್ಮಲೆನ್ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಆಸೆ. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಜೂವೊಡುಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ಪೊಡಿ ಕಂತ್ ಕೊರಂದಿನಾಯೆ, ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಕುಂಟು ಕೊರಂದಿನಾಯೆಲಾ ಅಕುಲು ಸೈತೆರೆಂದ್ ಫೋನ್ ಬತ್ತಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಇಮಾನೊಡು ಬರ್ಪೆ, ಬಾರೀ ಸ್ಟೈಲ್‌ಡ್ ಮಂಡೆ ಗೀಸುವೆ, ತೊಲಚಿನೀರ್ ಕೊರ್ಪೆ, ಪೆದಂಬು ಕೈಟ್ ಕಾಟೊಗು ತೂ ದೀಪೆ. ಸೂತಕೊಡು ನೀರ್ನಿರೆಲ್ ತೂದು ಬೊಜ್ಜದಾನಿ ಪತ್ತ್ ಬಗೆ ಭಕ್ಷ ಪಟ್ಟುವೆ.

ಗೌಜಿದ ಮರಣ, ಗೌಜಿದ ಬೊಜ್ಜ ಪಂಡ ದಾದ? 'ಶರಣರ ಗುಣವನ್ನು ಮರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣು' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ನಂಚಿನಕುಲು, ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ನಂಚಿನಕುಲು ಸೈನಗ ನಮ ಆ ಗುಣೊನು ತೂತ. ಅಂಚೆನೆ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಜೂವೊಡುಪ್ಪುನಗೊಡ್ದುಲಾ ಸೈತಿಬೊಕ್ಕ ಬಿಲೆ ಎಚ್ಚ. 'ಊರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಹೆಣ ಸಿಂಗಾರ' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆದಂಚ ಪಿಂಡೊಗು ಪಾಡುನು ದಂಡಂದ್ ತೆರೀದ್ಂಡಲಾ ಅವು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಬರಾಮು. ಸೈತ್ದ್ ಪುಣ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಜ್ಜ ಮುಟ್ಟಲ ಯೇತ್ಲಾ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಮೂಲದಕಲ್ಡ ತಾರಿಡ್ ಕುಲುದು ತಂಬಡೆ ಬೊಟ್ಟಾವುನು. ಕುಕ್ಕುದ ಮರಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ದೋಲು ಬೊಟ್ಟಾವುನು. ಸೈತಿ ಸುದ್ದಿ ಊರುಗು ತೆರಿಪಾವುನು, ದುಃಖ ಸೂಚನೆ. ದೇಶೊಡು ಮಲ್ಲ ಜನೊಕುಲು ತೀರ್ಪೋಂಡ ರೇಡಿಯೊಡು ಟುಯಿಂ ಟುಯಿಂ

ಶೋಕಗೀತೆ ಕೇಂಡಿನಂಚ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ನಿತ್ಯ ದೋಲು ಪಾಡುವೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಪನಿ ದೋಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಮರಣೊಡ್ದು ಬೊಜ್ಜ ಮುಟ್ಟ ಬೊಟ್ಟಾವೆರ್. ಬೊಜ್ಜದಾನಿ ಕಾಲೇಕೋಲದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ದೂಪೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀಪೆರ್. ಕಕ್ಕೆ ತಿಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಜ್ಜದ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುನು. ಇಡೆಗ್ ತಾರಿಡ್ ತಂಬಡೆ ಕುಕ್ಕುಡು ದೋಲು ಮುಗಿವುಂಡು.

ನಮ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಪೆರಣ ಪೋಪಿ ಪೊರ್ತುರ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ತೊಲಚಿನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ಊರು ಕೂಡಾಯೆರ್, ಆಯೆರೆ ಕುಕ್ಕು ಈಯೆರೆ ಪೆಲ ಕಡ್ಪಾಯೆರ್. ಅಸನಂದ ಕೋಡಿಡ್ ಮಸನಂದ ಕಾಟ ಗೂರಾಯೆರ್. ನಿಲೆಗೂಡು ದೆಲಗೊಡು ಪದಿಮೂಜಿ ಅದೆತ್ತ್ ದೂಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಿಂಡೊಗು ನುಪ್ಪು ತುಂಬಿಯೆರ್ ಉಂದು ತುಳು ನಾಡ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆನ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಕಂಡ ಕಲ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಈ ವೈಭವ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ.

ತುಳುವೆರೆನ ಈ ಶ್ರೀಮಂತ ನಂಬಿಕೆಲು ಇನಿ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಅಳೀನಗ ಅಳಿಯೊಂದುಂಡು, ಕುಟುಮೊಡು ಒರೊಯೊರಿ ಸೈನಗ ಇಡೀ ಕುಟುಮ ಒಟ್ಟಾಪಿನ ಒಂಜಿ ಸಂದರಪ್ಪುಲಾ ಈ ವೈಭವದ ಪೊರ್ತುಡು. ಸೈತಿಬೊಕ್ಕ ಆಯೆ ಒಡೆ ಪೋಪೆ? ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋಪೆನಾ, ನರಕೊಗು ಪೋಪೆನಾ, ಅತ್ತ್ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗೆ ಉಪ್ಪುವೆನಾ ಯೇರೆಗ್ಲ ಗೊತ್ತು ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಸೈತ್‌ದೇ ತೆರಿಯೊಡು. ಆಂಡ ತುಳುವೆರೆ ನಂಬೊಲಿಗೆಡ್ ಮೋಕ್ಷದ ಕಲ್ಪನೆ ಇತ್ತಿಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರನೇ ಬೊಜ್ಜದಾನಿ ರಾತ್ರೆ ಕೋರಿಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಡ್ಪೆಡ್ ಬಲಸ್ದ್ ಸೈತಿನಾಯನ್ ಉಲಯಿ ಲೆಪ್ಪುನು. ಅವುವೇ ಪದಿನಾಜೆಟ್ಟ್ ಸೇರವುನು. ನಮ್ಮ ಪಿತೃ ಪೂಜೆದ ಅಗೆಲ್ದ ಕಿರ್ಮ ಉಂದೆಟ್ಟೆ ಉಂಡು. ಇನಿತ್ತ ನಮ್ಮ ಬೊಜ್ಜದ ಕಿರ್ಮ ಕೆಲವು ತತ್ತೊಂದು ಉಂಡು. ತುಳು ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರೆಗ್ ಬೆರಣಡ ಪಿಂಡ ದೀಪವ. ಕಡಲ್ದ ಬರಿಕ್ಕ್ ನಮನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಬೊಂಡ ಕೊಡತ್ತ್ ಪಿಂಡ ಪ್ರಧಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಮಂತ್ರ ಪಂಡ್ದ್ "ಅಲ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆ ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋಯೆ" ಪನೊಂದು ನಂಬಾವೆರ್. ನಮ ಬಾರಿ ಕುಷಿಟ್ಟ್ ಬರ್ಪ. ಕಕ್ಕೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀಪ. ಬೊಜ್ಜ ತಿನ್ಪ. ರಾತ್ರೆ ಬಾರೀ ಗೌಜಿದ ಡಿನ್ನರ್. ಬಾಟ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವ. ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋತಿನ ಅಮ್ಮನ್ ಕುಡ ಉಲಯಿ ಲೆಪ್ಪುವ. ಇನಿ ಯೇತೋ ಜನ "ಬೊಜ್ಜೊಗು ಬರ್ಪುಜಿ ಬಯ್ಯಡ್ ಬರ್ಪೆ" ಪನ್ಪೆರ್. ಸಿವಿಲ್‌ಡ್ದ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಅಯಿಕ್ಕ್. ಅವು ಮಾತ ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್ ಕಕ್ಕೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀಪಿನ ಕಾಲ ಆನಿಗೆ ಪೋತುಂಡು ಯಾನ್ ಎನ್ನೊಂದುಲ್ಲೆ ವಾ ಬೇರೊಡ್ದುಲ "ನಾಲ್ ಕಕ್ಕೆ ತಾಂಕುನ ಎಡ್ಡೆಂದ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಏತೋ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕಕ್ಕೆ ಪಿಂಡದ ನುಪ್ಪು ತಿನಂದೆ ಅಮಸೊರೊಡು ಉನಂದೆ ಪೋಡಾಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಗೂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಕ್ಕೆ ತಾಂಕುನು. ಇಲ್ಲಿ ಪಿಂಡದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಕಾಗೆಗಳಿವೆ ಬೋರ್ಡು ಪಾಡುನು. ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ದ ಒಟ್ಟುಗು ಕಕ್ಕೆಗ್ 5 ಸಾವಿರ ಬಿಲ್ಲ್. ಇನಿ ದಾದ ಆವೊಂದುಂಡು ಪಂಡ ಇಲ್ಲದ ದೂಪೆದ ಬೊಜ್ಜ ಉಂತುದು, ಹಾಲ್ಡ್ ಪೇಂಟೆಡ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕ್ಯಾಂಟ್ರಿಂಗ್ದ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುನಗ

ಬಾರೆದ ಬಂಬೆದ ಕಜಿಪು ಪುರ್ಸಾದದ ಲೆಕ್ಕ ಆತ್ಂಡ್. ಒಲ್ಪಲ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಕೊನೊದು ಕಕ್ಕೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀಪೆರ್. ಅವೆನ್ ಕಕ್ಕೆ ತಿನ್ನೆಂಗೆ ಕಾಪಂದೆ ಮದ್ದೆನ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆದ ಉಲಯಿ ಒಣಸ್ ಬಲಸುವೆರ್. ಫೋಟೋ ದೀದ್ ಪೂ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಷಣ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ಟ್ ದೀತಿನ ಕಕ್ಕೆದ ನುಪ್ಪುನು ನಾಯಿ ತಿಂದೊಂದುಂಡು.

* * *

ಮೆನ್ಕ್ ಮೆಗೆ ಮೆನ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ

ಆಗಸ್ಟ್ 15 ಬರೊಂದುಂಡು ಈ ಪೊರ್ತುಡು ದಾದ ಬರೆವೊಲಿ ಪನ್ನಗ ಯಾನ್ ಕಿನ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗ ಎಂಕಲ್ನ ಊರುದ ಮೆನ್ಪಜ್ಜೆರ್ ಬಣ್ಣಂಗಾಯಿಲಕ್ಕಾದ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋತಿನ ಕತೆ, ಅಪ್ಪೆ ಮೆನ್ಕ್ ಲೆತೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ಕತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಕತೆ ಮಾತ ಬಾರೀ ಪೊಲ್ಲುಡು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವೆನ್ ಗೇನದ ನಡೆಕ್ಕ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ನಮನ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ ಅವು ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ಅಬ್ಬರದ ಕಾಲ. ಪಟ್ಲೇರ್, ಸೇನೆರ್ನ, ಉಗ್ರಾಣಿನಕಲ್ನ ಅಂಸಣಿದ ಕಾಲ. ಬೆಂದಿನ ನುಪ್ಪುನು ಮಾತ ಊರ್ಯೆ ಇಲ್ಲದ ಕರಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ತಾನ್ ಪುಂಡಿ ಅರಿನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತೆಲಿಪರೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಪೊಂಜೊವೆನ್, ಜೋಕುಲೆನ್ ಊರ್ಯೆ ಇಲ್ಲಡ್ ವಾಲಯಿ ಕುಲ್ಲಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ಅಪಗಲಾ ಅಕಲೆಗ್ ಗಾಂಧೆರ್ ನೆಹರು, ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಪಂಡ ಆತೇ ಮೋಕೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಯೆರಾ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂದ್ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆರ್ನಕುಲು ಕುಸಿಟ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ಪೋಯೆರ್ಗ್, ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್ಗ್ ನನ ದುಂಬುಗು ಎಡ್ಡೆ ಉಡುಗೆ ಇಂಚ ಮಾತ ಅಯಿತ ಫಲನೇ ಊರುಗು ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್. ತೆಲಿಪರ್ದ್ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಭೂಸುಧಾರಣೆದಂಚಿನ ಕಾನೂನು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯೆನೇ ಜಮೀನ್ದಾರೆ ಆಯೆ. ನಾಯೆರ್ ಪೋಂಡು, ಟಿಲ್ಲರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಪನೆ ಪೋಂಡು ಪಂಪು ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಉಜ್ಜೆರ್ ಪೋಂಡು ಹಲ್ಲರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಕಂಡೊಡು ಅಂಬಿ ಪೆಜೊಂದಿತ್ತಿನ ಜೋಕುಲು ಸಾಲೆ ಕಲ್ತ. ಕಾನೂನು ಕಲ್ತ, ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆ ಕಲ್ತ. ಪರಬೆರ್ ಎಲ್ಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡುಂದು ಎನ್ನ್‌ದೇ ಸೈತೆರ್. ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಲೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕುಸೀಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್ ಒರ ದಿಂಜಿಂಡ್. ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಜಾಲ್ದಿತ್ತಿಂಡ್. ಕುತ್ತಟ್ಟ ನಿಲ್ಕೆ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ನಿಲ್ಕಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಕಂಡ ಪೂರ ಪಡಿಲುಂಡು. ಉಂದು ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬತ್ತಿನ ಫಲ. ಆನಿ ಬ್ರಿಟೀಷೆರೆನ್ ಗಿಡಪರೆ ಹಿಂದು ಬ್ಯಾರಿ, ಪೊರ್ಬು ಪನ್ಪಿ ಬೇದ ದಾಂತೆ ಮಾತೆರ್ಲ ಒಟ್ಟಾದ್ ತಂದೆಲ್ ಗುದಿಗೆ ಪತಿಯ. ಇನಿ ನಮ ನಮನೇ ಮಂಡೆ ದತ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಆನಿ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ಬನ್ನಗ ಎಂಚ ನಮ್ಮ ಅರಸುನಕಲೆನ್ ಕಂಟ್ಯಾಯೆರಾ ಇನಿಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆನ್ ಕಂತ್ದ್ ನಮ್ಮ ನುಪ್ಪುದ ಕರತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನಮ್ಮ ಇನಿತ್ತ ಅರಸುನಕುಲು ಅಕಲ್ನ ದೆಕ್ಕಾರ

ಉಲಯಿ ನೂರ್ದುರ್, ಅಕುಲು ನಕ್ಕಾಯಿನ ಬೆಲ್ಲೊಗು ಮುಂಗೈಟ್ಟೇ ನಾಲಯಿ ದೀತೆರ್.ಆಂಡ ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿ ಕುದ್ದಿನ ತೆರಿಯಂದೆನೇ ಪೋತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ತುಡು ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಗೌಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಎಂಚ ಮಲ್ಪೊಲಿ?

ಇನಿಕ್ಕ 50 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಎಂಕುಲು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋನಗ ಹಳ್ಳಿದ ಸಾಲೆ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಒರುಂಕುದ ಮಾರ್ಗ, ಅಂಬಿ ಅಡ್ಡಿ ನೆಲಟ್ಟ್ ಕುಲುದು ಎಂಕುಲು ಮುತ್ತಕ್ಕ ಟೀಚರ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ತುಂಡು ಸಿಲೇಟ್‌ಡ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತ್. ಶ್ರೀಧರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಂಡೆ ಬೆತ್ತೊಡು ಕೊರಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ನ್ ಪುರ್ಸಾದಂದ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತ್. ನಾಲ್ ಊರುದ ಜೋಕುಲು ಪೂರ ಅಡೇಗೆ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಯಿದ ಉಬಿನೀರ್ನ್ ಅಂಗೈಟ್ ನಕ್ಕ್‌ದ್ ಸ್ಲೇಟ್ ಒಚ್ಚಿ ಒಚ್ಚಿದ್ ದೊಂಡೆ ಪೂರ ಕರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಆನಿ ಟೀಚರ್ ಕಲ್ಪಾದಿನ ದೇಶ ಪ್ರೇಮದ ಪದ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಅಜನೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಗಾಯತ್ರಿ ಟೀಚರ್ ಸೀಮೆ ಕೋಲುಗು ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೀಟಾಯಿ, ಪೂ, ದಾಸಲ್ ಪೂ, ಗೋರಂಟಿಗೆ ಪೂ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾವುಟ ಏರಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಏರುತಿಹುದು ಹಾರುತಿಹುದು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ, ತೋರುತಿಹುದು ಹೊಳೆದು ಹೊಳೆದು ಬಾನಿನಗಲ ಪಟಪಟ ಪನ್ಪಿ ಪಾಠ, ಪುಸ್ತಕೊಡು ಇತ್ತಿನೆನ್ ಎಂಕುಲು ಓದೊಂದಿತ್ತ್. ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಲಾಗ್ ಹೇ ದೋನೋಂಕ ಮತ್ಲಬ್ ಏಕ್ ಹೇ ಪಂಡ್ದ್ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಕಲ್ಪಾದ್ ನಲಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕುಲು ಪರೀದಿನ ಚಡ್ಡಿ ಪಾಡೊಂದು ಕಿದ್‌ಕ್ಲ್‌ಡಿ ತೋಜನ ಅಂಗಿ ಪಾಡ್ದ್ ಲಾಲ ಲಜಪತ್ ರಾಯೆರ್ ಪಂತಿನ "ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೆ ಹೋರಿ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ ತಲೆ ಹಾರಿ" ಪನ್ಪಿನ ಸ್ಲೋಗನ್ ಪಂಡ್ದ್ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್– "ನಾನೂ ಗಾಂಧಿ ಆಗುವೆನು ಚರಕದಿ ನೂಲನು ಮಾಡುವೆನು, ಸತ್ಯ ಶಾಂತಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಂತ್ರದಿ ದೇಶದ ಮಾನವ ಕಾಯುವೆನು" ಪನೊಂದು ಫ್ಯಾನ್ಸಿ ಡ್ರೆಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್. "ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಕ್ರೈಸ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೊಂದೆ ಭಾರತ ಮಂದಿರ ಶಾಂತಿದಾತನು ಗಾಂಧಿ ತಾತನು ಎದೆಯ ಬಾನಿನ ಚಂದಿರ" ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಲು ಅಪಗ ಮೈತ್ತ ರೋಮ ಕೊಕ್ಕೆರುನಂಚ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಆಗಸ್ಟ್ 15ಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಗಾಂದೆರ್ ನೆನೆಪಾಪೆರ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೆನೆಪಾಪುಂಡು ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನೆನೆಪೇ ಬರ್ಪುಜಿ. ಆನಿ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ಲೂಟ್ದೆರ್ ಇನಿ ನಮ್ಮಕುಲು ಲೂಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಯೇಪ ಮುಟ್ಟ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು, ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ, ಧರ್ಮದ ಪುದರ್ಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಕರ್ಮಕಾಂಡ, ದೇವೆರ್ನ ಪುದರ್ಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಪಗೆಲ್ ದರೋಡೆ ಉಂತುಜಿ ಆನಿ ಮುಟ್ಟೊಗು ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನೊನು ವೈಭವೊಡು ಮಲ್ಪರೆ ಅಧಿಕಾರ್ ಇಜ್ಜಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಗೇನದ ನಡೆತ್ತ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಎಂಕಲ್ನ ಊರುದ ಮೆನ್ಪಜ್ಜೆರ್ ಬಣ್ಣಂಗಾಯಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೊತಿನ ಕತೆ ಪನ್ಪೆ. ಮೆನ್ಕು ಪೇರ್ಗ್ ಪೋತಿನಲ್ಪ ಯೇರಾ ಪಂಡೆರ್ "ಇನಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ಮೆಂಟ್‌ದ ವೈಸ್ರಾಯ್ ಬದಲಾವರೆಗೆ. ಪೊಸ ವೈಸ್ರಾಯಿ ಬನ್ನಗ ಜೈಲ್ಡಿತ್ತಿನಕಲೆನ್ ಪೂರ ಒರ ಬುಡ್ಪೆರ್ಗ್. ಮೆನ್ಕುಗು ಬಾರೀ ಕುಸಿ

ಆಂಡ್. ಮಗೆ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋದು ವರ್ಸ ಮೂಜಿ ಕರೀಂಡ್. ನನಲಾ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಉಂಡು ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪೆ. ಮೂಜೇ ವರ್ಸೊಡು ಬರ್ಪೆ ಎನ್ನ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆ ಒರ ತೂತುವೆ ಯಾನ್" ಪನೊಂದು ಪಿದಡಿಯೊಲು. ಜೈಲ್ ಓಲುಂದೇ ಮೆನ್ಕುಗು ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಕುಡ್ಲಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕೇಂದೊಲು. ಪೋಲಿಸ್ದಕುಲು ಮಗನ್ ನಾಡ್ದ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಜೀಪುಡು ಪಾಡೊಂದು ಪೋತಿನ ಜೈಲ್ಗ್ಂದ್ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಯೇರೆಡಲಾ ಕೇಂಡ ತೆಲಿಪೆರ್ ಮಗೆ ದಾನೆ ಅಮೇರಿಕೊಡ್ದು ಬರ್ಪಿನಾ? ಮೆನ್ಕು ಸೀರೆ ತುತಿಯೊಲು ಕಂಡ ಕಡತೊಲು ಕುಡ್ಲಗ್ ನಡತೊಂದೇ ಪೋಯೊಲು. ಬಂಜಿಡ್ ನುಪ್ಪುದ ಪರೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾರ್ಡ್ ಮುಟ್ಟು ಇಜ್ಜಿ, ಮಗನ್ ಬುಡ್ತೆರಾ ಇಜ್ಜಾ? ಬುಡಿಯೆರ್ಡಾ ಬರ್‍ರ ಬಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕೊರ್ರೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಪಾಡರೆ ಕುಂಟುಲಾ ಉಪ್ಪಂದ್ ಎಂಚ ಬರ್ಪಿನಿ? ಅಂಚ ಮೆನ್ಕು ಲೆತೊಂದು ಬರ್‍ರ ಪಿದಡ್ಡಿನಿ. ಇತ್ತೆದ ರಾಜ ಮಾರ್ಗ ಅತ್ತ್. ಗಿರಲ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮಾರ್ಗೊಡು ದೊಂಬುಡು ನಡತೊಂದು ಪೋಪೊಲು. ಪೊನ್ನೆದ ಕಟ್ಟೆ ಕಡತ್ದ್ ನರಮಾನ್ಯ ಮೋನೆ ತೂವಂದೆ ಬೀಸ ಬೀಸ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಎದುರುಡೇ ಪರ್ಕಟ್ಟ್ ಮುಂಡು ತುತೊಂದು ಬೈರಾಸ್‌ನ್ ಮೋನೆಗ್ ತೋಜಂದಿಲೆಕ ಪೊದೆತೊಂದು ನಟ್ಟುನಕಲ್ನಲೆಕ ಗಡ್ಡ ಬುಡ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಆಂಜೊವು ಬರೊಂದುಂಡು. ನಡಪುನ ನಡಕೆಡ್, ಕಾರ ಉಂಗುಷ್ಟದ ಮುದೆಲ್ ತೂನಗ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮಗನ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಂಡ್. ಮಗಕ್ಕ್ ಅಪ್ಪೆನ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಂಡ್. ಮೆನ್ಕು ಮೆನ್ಪನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೊಲು. ಬೆಂದ್ರ್ ಕಾಯಾದ್ ಮೀಪಾಯೊಲು. 1947ಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪಂಡ ಭಾರತೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸ ಪಿರವು ಆದುಪ್ಪು. ಅಪಗ ಮೆನ್ಪಜ್ಜೆರೆಗ್ ಇರುವತ್ತೈನ್ ವರ್ಸ. ಪುಣಿಕಲ್ಲ್‌ದಂಚಿನ ಜವನೆ. ತಿನರೆ ಅಂಗಲಪ್ಪುಡು ಬಣ್ಣಂಗಾಯಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋತಿನ ಕತೆ.

ಬೊಕ್ಕ ಬುದ್ದಿಬತ್ತಿನ ಮೆಣ್ಪಜ್ಜೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಯೆರ್. ಅಪ್ಪೆನ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂಯೆರ್. ಕಾಲ ಕರೀನಗ ಮೆನ್ಕು ಸೈತೊಲು ಮೆನ್ಪೆ ಪನಿದೋಲು ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಲೇ ಕೋಲದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ತೆ. ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ಟ್ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಾಯೆ. ಮೆನ್ಪಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಎಡ್ಮ ಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಪುಲ್ಯಲ್ಲು ಸೊನ್ಪ ಕರೀದಿನ ಮೆನ್ಪಜ್ಜೆರೆಗ್ ದಾಲ ನಾಚಿಗೆ ಆಪುಜಿ. ಇಚ್ಚರ್ದ ಜೆತೊಂದು ಪೀಂಕ್ದಾನಿಗ್ ಕಾಂಕರಿದ್ ಉಬ್ಯೊಂದು ಕತೆ ಪನ್ಪಿನಿ. ಯೇಪಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನತ್ತಪಗ ಎಂಕುಲು ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಪೆಪ್ಪರ್ ಮಿಟಯಿ ಕೊನೊದು ಕೊರಿಯಡ ಆರೆನ ಜೈಲ್ದ್ ಕತೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಗಾಂದೆರ್, ನೆಹರೂ ಪೂರ ಆರ್ನ ಕಿಸೆಟ್ಟತ್ತಿಲೆಕನೇ ಪಾತೆರುವೆರ್. ಆರ್ನ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ನಗ ಬಂಡಾಯದ ಕವನ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಯಾರಿಗೆ ಬಂತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ನಲವತ್ತೇಳರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ತಾಯಾಗಿ ಬರಲಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತಿಂದು ಹಣದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯ ಸೂ..ಯಾಗಿ ಪನ್ಪಿನಲ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಇತ್ತೆದ ಗವರ್ಮೆಂಡ್ದ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ಮೆಂಟೇ ಎಡ್ಡೆ. ಉಂದು ರಾಜೆರ್ನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಕಡೆ. ಅಪಗದ ಜೈಲ್ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಶಿಕ್ಷೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೋರ್ಟುಡು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಯಿಲೆಕ ಕಠಿಣ ಸಜೆ, ಸಾದಾ ಸಜೆ, ತೆಪ್ಪು

ಗುದ್ದಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾರ್ಗ್ ಕೈಕ್ ಸಂಕಲೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಪಾರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಜೈಲ್ ಪಂಡ ಪೊದ್ದೆರೆಡೆ ಪೋಯಿಲೆಕ. ಕಾಸ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಆಂಡ್ ಪೋಲೀಸ್ದಕುಲೇ, ಕಲ್ವನಕಲೆಗ್ ಒಟೆಲ್ದ ಬಿರಿಯಾನಿ ಪರ್ರೆ, ತಿನರೆ, ಸಿಗರೇಟ್ ಕನತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ಗೆ ಇನಿ ಕಲ್ವೆರ್ ಪಿದಯಿ ಉಲ್ಲೆರ್. ಜೈಲ್ಡಿಜ್ಜೆರ್ ಬಡವಗ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಒಲ್ಪಲಾ ಪೋದು ಬೆಂದ್ ತಿನರೆ ಆತ್ಂಡ್. ದುಂಬು ಜಿಲ್ಲೆಡೊಂಜಿ ಜೈಲ್. ಇನಿ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಾ ಜೈಲಾತ್ಂಡ್. ಇನಿತ್ತಕುಲು ಪೋಲಿಸದಕಲೆಗ್, ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋಡ್ಯುಜೆರ್. ಬೊಡೆದಿಗ್ ಮಾತ್ರ ಪೋಡ್ಯುವೆರ್. ಇನಿ ಮಾನ್ಯ ಕೆರಿನಾಯನ್ಲಾ ಕಲ್ವನ್ಲಾ ಗೌರವೊಡೇ ತೂವೊಡು. ಆಕರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬೊಕ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಜೈಲ್, ಪೊಲೀಸ್ದಕುಲು ವಾ ಕರ್ಮೊಗು ಉಪ್ಪುನು? ಉಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರನಾ? ಯೇರೆಗ್ ಯೇರ್ನ ಪೋಡಿಗೆಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಲೋಕ ನಡಪುನು ಎಂಚ? ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತಿನ ಉಗ್ರಾಣಿ, ಪಟ್ಲೇರ್, ಸೇನೆರ್, ಸರಪಂಚೆರ್, ನ್ಯಾಯದ ಕಟ್ಟೆಲು, ಮುಲ್ಪ ಮಾತ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇನಿ ಆ ಸತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದೇ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅನಾಚಾರ, ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ, ಜೂವದೆತ್ತೊನ್ನು ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಆಪಿನಿ ಇಂಚ ಮಾತ ನಡಪುಂಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಯೇತ್ ಬೋಡು ಆತೇ ಇತ್ತ್ಂಡ ಪೊರ್ಲು. ಇಜಿಂಡ ಕುಂಟುದಾಂತೆನೇ ನಲಿಪುನ ಕಾಲ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ದೇಶ ಲೂಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕಲೆನ್ ಪಿದಯಿ ಪಾಡ್ಂಡ್. ಇನಿ ನಮ್ಮಕುಲೇ ಲೂಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಎಂಚ ಪಿದಯಿ ಪಾಡುನು? ಅಕೇರಿಗ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಯಾನ್ ಬಣ್ಣಂಗಾಯಿ ಲಕ್ಕಾದಿನ ಕೇಸ್ಡ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಪೋತಿನಿ. ಆಂಡ ಎನ್ನೊಟ್ಟುಗು ಜೈಲ್ಡಿತ್ತಿನ ಮುತ್ತಪ್ಪೆ ಬಂಗಾರ್ಗಾತ್ರ ಅಪ್ಪೆನೇ ಕೆರ್ದ್ ಜೈಲ್ಗ್ ಬೈದಿನಾಯೆ. ಒಟ್ಟುಗು ಜೈಲ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನಕುಲು ಎಂಕುಲು, ಯಾನ್ ಅಪ್ಪೆನೊಟ್ಟುಗು ಬತ್ತೆ. ಆಯೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಂದೆ ಕುಡ್ಲಡ್ ಗಾಂಧೆರ್ನ ಮೆರವಣಿಗೆದೊಟ್ಟುಗು ಪೋಯೆ. ಆಯಗ್ ಇನಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆಂದ್ ಪೆನ್ಷನ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಇಂಚಿನಕುಲು ಯೇತ್ ಉಲ್ಲೆರಾ ದಾನ್ನಾ? ಆಂಡಲ ಮಲ್ಲೆತ್ ನಮ್ಮಕುಲತ್ತಾ? ಬ್ರಿಟೀಷೆರತ್ತತ್ತಾ? ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಉಂಡತ್ತಾ? ಕೊರಡ್.

* * *

ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಡ್ದ್ ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡಲ್ಸ್ ಮುಟ್ಟ

ನಂಕ್ ಪೊರ್ಲುದ, ರುಚಿತ್ತ, ಸುಖತ್ತ ಮರ್ಲ್ ಸುರುವಾಯಿನಿ ಯೇಪ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರ್ ಕಡಲ್ ಕಡತ್‌ದ್ ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತೆರ್ ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲು ಬೇರ ಮಲ್ತೆರ್, ಮೂಲು ದಾಂತಿನ ಕಮ್ಮೆನದ ಕಜಿಪುದ ಸಾಂಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ಪತಿನ ಉನ್ಪು ತಿನ್ಪು ತುತ್ತೈತದ ಸಬಿನ್ ನಂಕ್ ಪುಟ್ಟಾಯೆರ್. ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ನಂಕ್ ನಮ್ಮ ಊರುದ ಕೇನೆ ಕೆರೆಂಗ್, ತೊಪ್ಪು ತೊಜಂಕ್, ಬೋಲೆ ಕಣಿಲೆ, ಪುಲ್ಕಟ್ಟೆ ನೋಕಟ್ಟೆ ಮೆಚ್ಚಂದೆ ಪೋಂಡು. ನಮ್ಮ ಜೂವದ ಅವುಸ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಬತ್ತಿನಲಾ ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದೆ.

ಇನಿ ಉಂದೆನ್ ದಾಯೆ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು ಒರ ಒರ ಒಂಜೊಂಜಿ ಗಾಬು ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಒರ ಸ್ವಾಮಿನಕಲ್ನ 'ರಾಸಲೀಲೆ, ಬೊಕ್ಕೊರ ಮಂತ್ರಿನಕಲ್ನ ಬ್ಲೂ ಫಿಲ್ಮ್‌ದ ಯೇಸಲೀಲೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪೇಪರ್‌ದಕಲೆಗ್ ಟಿ.ವಿ.ದಕಲೆಗ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ಸುದ್ದಿ ಆವೊಂದೇ ಉಪ್ಪೊಡು. ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಲ ಸುದ್ದಿ ಪಂಡ ಮ್ಯಾಗಿ–ನೂಡಲ್ಸ್ ನಿಷೇಧ.

'ನೆಸ್ಲೆ' ಪನ್ಪಿನ ಕಡಲಕಡಪದ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಕಂಪೆನಿದ ಮ್ಯಾಗಿ ಬೊಕ್ಕ ನೂಡಲ್ಸ್ ಪನ್ಪಿ ನೆಸಲೆದ ಕಮ್ಮೆನ ಇನಿ ಬಾರೀ ಸುದ್ದಿ ಆಂಡ್. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ 8 ಕಡೆಟ್ಟ್ ಈ ಕಂಪೆನಿದ ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡುಲ್ಸು ಬೊಕ್ಕಬೇತೆ ಬೇತೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಸುಲು ತಯಾರಾಪುಂಡುಗೆ. ಇದಮುಟ್ಟ ಉಂದು ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ಪ್ರಚಾರ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ರಡ್ಡ್ ನಿಮಿಷೊಡು ಸುಲಬೊಡು ಜೋಕುಲೆನ್ ಕುಸಿ ಮಲ್ಪರೆ ಆನಗ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲೆಗ್ ದಾಯೆ ಕೆರೆಂಗ್ ಬೆಯಿಪಾವೊಡು. ಬೋಲೆ ಬೆಯ್ಪಾವೊಡೂ? ಸಿನೆಮಾ ಸ್ಟಾರ್ನಕುಲು ಟಿ.ವಿಲೆಡ್ ಪೇಪರ್‌ಲೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಮ್ಯಾಗಿ ತಿನ್ಲೆ, ನೂಡಲ್ಸ್ ತಿನ್ಲೆ, ಅಕುಲು ತಿಂದ್ ತೋಜಾವೆರ್. ಅಂಚ ಪಂತಿನ ಸಿನೆಮಾ ಹೀರೋನಕಲೆಗ್‌ಲಾ ಇನಿ ಅಂಡ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಕುಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಕಂಪೆನಿ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಪುಂಡುಂದು ಇಸ ತಿನ್ಲೆಂದ್ ಪನ್ಪಿನತ್ತ್. ಜೋಕುಲೆಗ್ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕಲ್ಪಾವುನತ್ತ್. ಮಾತ ಫ್ಯಾಶನ್ ಸುರುವಾತಿನಿ ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದೇ ಪನ್ಪಿನಲಾ ನಂಕ್ ನೆಂಪು ಉಪ್ಪೊಡು.

ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಪರ ದೇಶದ ಮರ್ಲ್ ಯೇತ್ ನಂಕ್ ಉಂಡು ಪಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು ತಯಾರಾಯಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಬೇತೆ ದೇಶದ ಲೇಬಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಾರ್‌ಂಡಲಾ

ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ಊರುದ ಸೊತ್ತುಲು ಬೇಗ ಹಾಳಾಪುಂಡು ರುಚಿ ಉಪ್ಪುಜಿ ಪೊರ್ಲು ಉಪ್ಪುಜಿ ಇಂಚ ಮಾತ ನಮ್ಮ ಬೆರ್ಮೆ. ಅಕುಲು ಹಾಳಾವಂದಿಲೆಕ, ರುಚಿ ಆಪಿಲೆಕ ಅಯಿಕ್ಕ್ ದಾದ ಪಾಡುವೆರ್‌ಂದ್ ನಮ ತೂಪುಜ. ಇನಿ ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡುಲ್ಸ್‌ಡ್ ಆಯಿನಲಾ ಅಂಚೆನೇ. ರುಚಿ ಎಚ್ಚಾವರೆ, ದಿಂಜ ದಿನ ಒರಿಯರೆ ಬೋಡಾದ್ 'ಮೊನೋಸೋಡಿಯಂ ಗ್ಲೂಕೋಮ್ಯಾಟ್' ಪನ್ಪಿನ ಜೂವೊಗಾವಂದಿನ ಸೀಸದ ಅಂಶೊನು ಬೆರಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅವು ನೆಸ್ಲೆ ಕಂಪೆನಿದ ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡುಲ್ಸ್‌ಡ್ ಎಚ್ಚ ಉಂಡು.

ಇನಿ ಕಂಪೆನಿದಕಲೆಗ್, ಬಿಸ್‌ನೆಸ್‌ದಕಲೆಗ್ ಕಾಸ್ ಆಂಡ ಆಂಡ್. ಯೇರಾ ತಿಂದ್ ಸೈಪೆರ್ ನಂಕ್ ದಾನೆ? ಪನ್ಪಿನಂಚ ಆದ್, ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಉದಾಸೀನ ಎಚ್ಚಾದ್ ಈ ತೊಂದರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿ ವಿನೀತ್ ಕುಮಾರ್ ಪಾಂಡೆ ಟೆಸ್ಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಯಿನೆಟ್ಟ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನೆಸ್ಲೆದ ಕಮ್ಮೆನ ಪಿದಯಿ ಬೂರುಂಡ್. ಅತ್ತ್‌ಡ ಸುರುಟ್ಟೇ ಗೊತ್ತಾತ್‌ಂಡ ಕಂಪೆನಿದಕುಲು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಕೊರ್ದು ಕಮ್ಮೆನ ಬರಂದಿಲೆಕ ಮಲ್ದೆರ್ಡ ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಾವರೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಮ್ಯಾಗಿಡ್ ವಿಷ ಉಂಡುಂದು ಬತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ ಬೊಕ್ಕೊರ ರಾಜ್ಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಮ್ಯಾಗಿಪಾಸ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಚ ಬರ್ಪಿನಿ? ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು.

ಜನ ಮರ್ಲಾ ಜಾತ್ರೆ ಮರ್ಲಾ ಪಂಡಿಲೆಕ ನಮ ಯೇತ್ ಉಸಾರುಲ್ಲ ಪಂಡ ರುಚಿ ಉಂಡುಂದು ತಿನ್ಪ. ಸರಿ ಇಜ್ಜಿಂದಾನಗ ಒರಾನೆ ಚರಂಡಿಗ್ ದಕ್ಕುವ. ಮ್ಯಾಗಿ, ನೂಡುಲ್ಸ್ ಬಂದ್ ಆಪಿನ ಮಲ್ಲತ್ತ್. ಆ ಕಂಪೆನಿಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನ ಯೇತ್ ಜನತ್ತ ಬೇಲೆ ಪೋಂಡು. ಯೇತ್ ಸಾರ ಕೋಟಿ ನಷ್ಟ ಆಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆದ ಮಾಲ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಪತಿನ ಎಂಕಲ್ನ ಹಳ್ಳಿದ ಊರುದ ಗೂಡಂಗಡಿಲೆಡ್, ಜಾತ್ರೆದ ಸಂತೆಲೆಡ್ ನೇಲಾದಿನ ಗಾಳಿದಿಂಜಿದಿನ ಪೊರ್ಲುದ ತೊಟ್ಟೆಲು ಲೋಡುಗಟ್ಲೆ ಇನಿ ಕರ್ಬದ ಕಾರ್ಖಾನೆದ ತೂತ್ತ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಪೊತೊಂದುಂಡು ಪಂಡ ಉಂದೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಕಾಲ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಉಂಡೆ?

ನಮ ಒಡೆಮುಟ್ಟ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ದಾಸೆರಾತ ಪಂಡ ಚರ್ಮ ಬೊಲ್ದು ಇತ್ತಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಪೊರ್ಲುಂದು ಎನ್ನುವ. ದಾಯೆ? ನಮನ್ ಆಳ್‌ದಿನ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ ಬೊಲ್ದು ಅಂಚ. ಅಕುಲು ನಂಕ್ ಬಿರ್ಕಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಪೊರ್ಲು. ಮೇಡ್ ಇನ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಮೇಡ್ ಇನ್ ಜಪಾನ್, ಜರ್ಮನಿ, ಅಮೇರಿಕಾ ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಬೇತೆ ಟೆಸ್ಟ್ ನಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿ. ಅಡೆಮುಟ್ಟ ನಮ ಮಂಗೆ ಆತ. ಆಯೆ ಫಾರಿನ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ. ಫಾರಿನ್ ಕಂಪೆನಿಡುಲ್ಲೆ ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಅಯಿತ ಗತ್ತೇ ಬೇತೆ. ಫಾರಿನ್‌ಡ್ ಟ್ಯಾಲೆಟ್ ದೆಕ್ಕುನ ಬೇಲೆ ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ತಯಾರುಲ್ಲೆ ತನ್ನ ತೋಟದ ತಾರೆದ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುನ ಆಯಗ್ ಮರ್ಯಾದಿಗ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು.

ಫಿನ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ ಮುಲ್ಪ ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆದುಪ್ಪುನ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ನಕುಲು ಪನೊಂದು ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಮರ್ಲ್ ಭಾರತದಕಲೆಗ್

ಮಾತ್ರ. ಅವುಲಾ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದಕಲೆಗ್ ಜೋರು. ಪಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿಂದತ್ತ್. ಅಗತ್ಯ ಕಲ್ಪೊಡು. ಆಂಡ ಅವುವೇ ಪ್ರತಿಭೆದ ಮಾನದಂಡ ಅತ್ತ್. ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಡ್, ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್, ಜಪಾನ್, ಜರ್ಮನಿದ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ನಕುಲ್ಲಾ ಪಾಠ ಮಲ್ಪುನು ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ಪುನು ಅಕಲಕಲ್ನ ಬಾಸೆಡ್. ಅಕಲೆಗ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಿ ಬರ್ಪುಜಿ. ಅಯಿತ ಅಗತ್ಯಲಾ ಅಕಲೆಗಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆ ದೇಶೊಲೆಡ್ ಬುಲೆಯಿನಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ನಮಡ ಬುಲೇದ್‌ಜಿ. ಅಕುಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗ್, ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್, ಅಲ್ಪದ ಜನಪದ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ನಮ ಅವೆನ್ ಮದತ್‌ದ್ ಊರ್ಯ ಬಾಸೆಗ್ ಊರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್, ಪರದೇಶದ ರುಚಿಕ್ಕ್ ಮರ್ಲಾತ ಅಂಚಾದ್ ನಂಕ್ ಇನಿ ಮ್ಯಾಗಿ, ನೂಡಲ್ಸ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಸೀಸ ತಿನ್ಪಿನ, ಇಸ ತಿನ್ಪಿನ ಕಾಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಯೇಪ ನಮ್ಮ ಕಂಡದ ಅರಿನ್ ನಮ ಉನ್ಪಿನ ಬುಡಿಯನಾ? ನಮ ಬೊರೀದ್ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಿನ ಮದತನಾ? ಕಂಡೊಡು, ದೋಟೊಡು ಅಂಬಿದ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ದ್ ಪದ್ಪೆ, ಬಸಲೆ, ಪೀರೆ, ಕೆಂಬುಡೆ, ಸೌತೆ, ತೆಕ್ಕರೆ, ಲತ್ತಂಡೆ, ಮನೋಲಿ, ಪಟ್ಲಕಾಯಿ, ತುರೆ, ಗುಲ್ಲ ಗರ್ಬೀಜ, ಕರ್ಕುಂಬುಡ ಮಲ್ಪುನ ಬುಡಿಯನಾ? ಆನಿಗ್ ನಮನ್ ನಮ ಮಾರೊಂದ. ಮರಿಯಲ ಇಡೀ ತೊಡು ಬಡಾವುಗಾಪಿನ ಪೆಜಕಯಿ, ನೀರುಪ್ಪಡ್‌ದ ತೌತೆ, ಕುಕ್ಕು, ಕರ್‌ಂಡೆ, ಕಾಮಟೆ, ದಾರೇಪುಲಿ, ಉಪ್ಪಡ್ ಪಚ್ಚಿರ್, ಬಂಬೆ, ಪೂಂಬೆ ಇನಿ ವಾ ಇಲ್ಲಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು? ಬೋಲೆಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಮೊರೆತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಮರಿಯಲೊಡು ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತಿಂತಿನ ಬಡವು, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲು, ಸಾಂತನಿ, ಪುಲ್ಕಟ್ಟೆ, ನೋಕಟ್ಟೆ, ಸರಿಮುಗುಳಿ ಗೊಬ್ಬುದು ತಿಂತಿನ ತೊಡು ಇನಿ ಯೇರೆಗುಂಡು? ಅಂಚಾದ್ ನಂಕ್ ಸೀಸನೇ ಗತಿ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಇನಿ ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಮ್ಯಾಗಿ ನೂಡುಲ್ಸ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಮಾರುನ, ಮಾಲ್ ಅಂಗಡಿಲೆಡ್ದ್ ಕನಪಿನ ಒಯಿಟ್ಟ್ ಇಸ ಇಜ್ಜಿ? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಡು. ದಿನೊಕ್ಕು ಕೋಟಿಗಟ್ಲೆ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು ಚುಯಿಂಗಂಡ್ದ್ ಪತಿನ ಲೇಸ್ ಮುಟ್ಟ ತಿನ್ಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ಉಂದೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಕಂಪೆನಿ ಒವು ಯೇತುಂಡು? ಒಲ್ಪ ಉಂಡು? ಎಂಚ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಯೇರ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುವೆ? ದಿನೊಕ್ಕು ಅಪಿನ ಸಾರ ಸಾರ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿ ಬೊಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್‌ಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನ ಒಣಸ್ ತಿನಸ್‌ನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಯೇರ್? ಮರನಿ ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಒಲ್ಪನಾ ಓದಿಯೆ 'ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ಪುಲೆ ಬೌಬೌ ಮಾಸ ಉಂಡು' ಪನ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿ. ಅಂಚಾಂಡ ಕೋರಿ ಮಾಸ ತಿನೊಲ್ಯಾ? ಮೀನ್‌ಗ್‌ಲಾ ಮರ್ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಲೆಪಾವೆರ್. ಕೋರಿಗ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊರ್ದು ಬುಲೆಪಾವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ನಿಷೇದ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಂಡಾ?

ಮೂಲು ಜಾಗೃತೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನಿ ನಮ. ಪೇಂಟೆಡ್ ಒವೆನ್ ದೆತೊನೊಡು? ಜೋಕುಲು ದಾದ ತಿನ್ಪೆರ್? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಒಂಜಿ ಚೂರು ತೂವೊಡು. ಐನೂದು ಸಾರದ ನೋಟುಲೆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ 'ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಮನಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಬದಲ್‌ಗ್

ಪೊರ್ಲುಡು ಗಂಜಿಗ್ ಬೆಂಜನ ಪಾಡ್ದ್ ನೀರುಪ್ಪಡ್‌ದ ಕುಕ್ಕುಡು, ಮುಡಿ ಕುಕ್ಕುದ ಉಪ್ಪಡ್‌ಡ್ ಮದ್ದೆನಡ್ ಉನರೆ ಕಲ್ಪಾವೊಡು ಪೊದಿಕೆ ನುಪ್ಪು ಕೊರೊಡು. ಅಪಗ ಜೋಕುಲು ಲೇಸ್‌ಗ್ ಆಸೆ ಪಾಡುಜ? ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲು ಇಂಗೀಷ್ ಕಲ್ಪಡ್ ಆಂಡ ಬ್ರಿಟೀಷೆರಾಪಿನಿ ಬೊಡ್ಚಿ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜೋಕುಲಾದ್ ಬುಲೆವಡ್.

* * *

ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋನಗ ತೌಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬರ್ಪೆ

ಉಂದು ತುಳುತ್ತ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ. ಉಂದೆತ್ತ ಅರ್ಥ ದಾದ ಪಂಡ ದುಂಬು ಸಾವಂತ ಅರಸುಲ್ನ ಕಾಲೊಡು ಊರುಡು ಪಟ್ಲೇರ್ ಸೇನೆರ್ ಉಗ್ರಾಣಿನಕಲ್ನ ಅಬ್ಬರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅವು ರಾಜೆರ್ನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಿಟೀಷೆರ್ನ ಕಾಲಮುಟ್ಟಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಊರುದ ಪಸ್ಕೆ (ತೆರಿಗೆ) ಉಸುಲು ಮಲ್ಪುರೆ ಸೇನೆರ್, ಉಗ್ರಾಣಿನಕುಲು ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕಲೆನ್ ಒಂತೆ ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ತೊಂಡ ಪಸ್ಕೆ ಒರಿಪರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ಗ್. ಅಪಗದ ತೆರಿಗೆ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದಲೆಕ ಕಾಸ್ ಅತ್ತ್. ಅರಿ, ಬಾರ್, ತಾರಯಿ, ಉಗ್ರಾಣಿನಕಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಗೋಣಿ ಉಮಿ ಕೊರುಂಡ ಯಾವು ಅಕುಲು ಕಡಮೆ ಪಸ್ಕೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಊರುಡು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಉಗ್ರಾಣಿ ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆಂದ್. ಒರ ಯೇಪ ಉಗ್ರಾಣಿ ಬದಲಾಯಿಜೆಂದ್ ಕಾತೊಂದೇ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಬದಲಾಂಡ್, ಕುಡೊರಿ ಉಗ್ರಾಣಿ ಬತ್ತೆ. ಆಂಡ ಆಯನ ಕತೆ ಸುರುತ್ತಾಯಡ್ಡ್‌ಲಾ ಕಷ್ಟ. ಆಯಗ್ ಉಮಿ ಕೊರುಂಡ ಆಪುಜಿ. ತೌಡುಲಾ ಕೊರೊಡು. ಅಂಚ ಈ ಗಾದೆ ಪುಟುಂಡು. ಯೇರೇ ಬರಡ್ ಒರಿಯದ್ರೊರಿ ಅಸಲ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಆಪುಂಡು.

ಈ ಗಾದೆ ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪಿರವು ವಿಧಾನ ಸಭೆತ್ತ ಓಟು ಆದ್ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲ ಅಕಲೆಗ್ ಸರಿ ಕುಲ್ಲರೆನೇ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ದಿನೊಲ ಲಡಯಿ, ಟಿವಿಲೆಡ್ ಪೇಪರ್ಲೆಡ್ ಅವುವೇ ಸುದ್ದಿ. ಬೊಕ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಗೊತ್ತುಂಡೆ ಅಕಲೆಗ್ ಸು ಪಂಡ ಯಾವು ಸುಕ್ರುಂಡೆ ಆಪುಂಡು. ಕೆಲವೆರ್ ಕಾತೊಂದೇ ಉಲ್ಲೆರ್ ಸರ್ಕಾರ ಯೇಪ ಬೂರುಂಡು ಪಂಡ್ದ್. ಜನ ಸೇವೆಗ್ ಪೋತಿನ ಶಾಸಕೆರ್ ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಲು ಮುಟ್ಟಲಾ ಎಂಕುಲು ದಾಯೆ ಬೈದಿನಿಂದೇ ತೆರಿಯಂದೆ ಸೀಟ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುರೆನೇ ಒದ್ದಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ನಮ ದಾಯೆ ಓಟು ಪಾಡುನು? ನಂಕ್ ಸರಕಾರ ಬೋಡಾ? ಒರ ಈ ಸರಕಾರ ಪೋದು ಕುಡೊಂಜಿ ಬರಡ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆವುಂದು ಎನ್ನ್‌ನಗ ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋದು ತೌಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬತ್ತಿಲೆಕನೇ ಆವೊಂದುಂಡತ್ತಾ?

ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ಅಧಿಕಾರ ಬುಡ್ದು ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಸುರುತ್ತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ

ಆದ್ ದಿಲ್ಲಿದ ರಾಜ ಗದ್ದಿಗೆ ಏರ್ದ್ ಇನಿಕ್ಕ್ 72 ವರ್ಸ ಆಂಡ್. ದಿಂಜ ಜನ ಅಧಿಕಾರ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಓಟುಡು ಗೆಂದ್ದ್ ಜನೊಕ್ಕುಲ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆದ್ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಯೇರೆಗ್ಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಡು. ಅಪಗದ ಮಾನದಂಡ ದಾದ ಪನ್ನಗ ಒಂಜಿ, ಆಯೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಆಯನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಪ್ಪೊಡು. ಆಯಗ್ ಓಟುಗು ಉಂತರೆ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು. ಓಟು ಪಾಡರೆ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು. ಇನಿ ದುಂಬುಲೆಕ ತಂತಿಕಮ್ಮ ಉಂತುಂಡಲಾ ಓಟು ಪಾಡುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಕಾಲ ಅತ್ತ್. ಜನೊಕುಲು ಉಸಾರಾತೆನ್. ಸುಲಭೊಡು ಮಂಗೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಏತ್ ಉಸಾರಾಂಡಲಾ ಮಂಗೆ ಆಪಿನಿ ಜನೊಕುಲೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಒರ ಓಟು ಪಾಡಿಬೊಕ್ಕ ಆಯನ್ ಜಪುಡವೊಡಾಂಡ ಕುಡೊಂಜಿ ಓಟು ಬರೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ದಾದಾಂಡಲಾ ರಾಸಲೀಲೆ ಪಿದಯಿ ಬರೊಡು.

ರಾಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಅಧಿಕಾರ ತನಡ್ದ್ ಮಗಕ್ಕ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೊಡುಲಾ ಅಮ್ಮೆ ಮಗೆ ಓಟುಗು ಉಂತುನೆನ್ ನಮ ತೂಪ. ಪಂಡ ಎಂಕ್ ಪ್ರಾಯ ಆನಗ ಮಗನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನು. ಬಿಸ್ನೆಸ್ಡ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು "ಕಾಸ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಸ್ ದೆಪ್ಪುನುಂದು". ಅಂಚೆನೇ, ಓಟುಡುಲಾ ಕಾಸ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಗೆಂದಿನಕುಲು ಅಂಚೆನೇ ಬರ್ಪಿನ ಓಟುಗು ಬೋಡುಂದು ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ರಾಜಕೀಯ ಪನ್ಪಿನ ಇನಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಉದ್ಯಮ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ದಾಲ ಬೇಲೆ ದಾಂತಿನಾಯೆಲಾ ಅಕೇರಿಗ್ ಸೇರುನು ರಾಜಕೀಯೊಗು, ಮಾತ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಡೀದ್ ಅಜಿಪ ವರ್ಸ ಕರೀನಾಯೆಲಾ ಸೇರುನು ರಾಜಕೀಯೊಗು. ದಾಯೆ ಸೇರುನು ಪಂಡ ಸಮಾಜಸೇವೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಪಾತೆರೊಗು ಪನ್ಪೆರ್ 'ರಾಜಕೀಯ ಅಂದ್ರೇನೇ ಹೊಲಸು ಮರಾಯ್ರೇ'. ಆಂಡ ರಾಜಕೀಯ ದಾಂತೆ ವಾ ಬೇಲೆಲಾ ಆಪುಜಿ. ಓಟುದ ಪೊರ್ತುಡು ಮಾತೆರ್ನಲ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ. ಗೆಂದಿಬೊಕ್ಕ ಮೌಲ್ಯಾದಾಂತೆ ಬೇಲೆ ಆಪುಜಿ. ಓಟುಗು ಉಂತುನು ಪಂಡ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸಲಾ ಅತ್ತ್. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರೊಡು ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಓಟುಗು ಉಂತುನ ಹಕ್ಕ್ ಉಂಡು. ಬಡವಗ್ಲಾ ಒಂಜೇ ಓಟು ಕೋಟಿಪತಿಗ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ ಓಟು. ಗೆಂದೊಡಾಂಡ ಮಾತ್ರ ಮನಿ ಪವರ್ ಮಸ್ಸಲ್ ಪವರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ನಮನ್ ಯೇತೋ ವರ್ಸ ಆಲ್ದೆರ್. ದೇಶೊನು ರಾಜ್ಯೊನು ಲೂಟುದೆರ್. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜೆರ್ನಕುಲು ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ದೆರ್. ಊರುನು ಸುಡು ಸುಕಾರಿ ಮಲ್ದೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ದೇಶ ಒಂಜಾತ್ಂಡ್, ರಾಜ್ಯ ಒಂಜಾಂತ್ಂಡ್, ಸ್ವತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ 72 ವರ್ಸ ಕರೀಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುದಾರಿದ್ಂಡಾ? ಯೇತೋ ಜನ ಪನ್ಪೆರ್ ಉಂದೆಡ್ದ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಗವರ್ನ್ಮೆಂಟೇ ಎಡ್ಡೆತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಅಪಗ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಗವರ್ನರ್ ಒರಿಯೇ ಲೂಟೊಂದಿತ್ತೆ ರಾಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಒರಿಯೇ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೆ. ಇತ್ತೆ ಅಂಚತ್ತ್ ಒರಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೆಂಬರ್ಡ್ದ್ ಪತಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಟರ್,

ಎಂಎಲ್‌ಎ, ಮಂತ್ರಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಮುಕ್ಕುನಕುಲೇ ಆಂಡ ಬೇಲಿಯೇ ಕೈ ತಿನ್ಪಿನಲ್ಕ ಆಪುಂಡತ್ತೇ? ಬೊಕ ಒಡೆ ಉದ್ಧಾರ ಆಪಿನಿ? ಅಂಚಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಕಲ್ವೆರ್‌ಂದ್ ಪನರೆ ಆಪುಜಿ.

ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಒರಿಯೊರಿ, ನೂದೆಟ್ಟ್ ಒರಿ ಎಡ್ಡೆಂತಿನಕುಲು ಉಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ಆಂಡ ಅಕಲೆಡ್ದ್ ದಾದ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಆಪುಜಿ. ಅಕುಲು ಕಡಲೆಡಪ್ಪ ಎಡ್ಮೆ ಕರ್‌ಂಚಿನಂಚ ಆಪೆರ್. ವಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್ಮೆಂಟ್ ತೂಂಡಲಾ ಮಾಮೂಲು ದಾಂತೆ ಬೇಲೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾರ್ಗೊಗು ಪಾಡುನ ಡಾಮರ್‌ಡ್ದ್ ಪತಿನ ಜೋಕುಲೆ ಬಿಸಿ ಊಟ ಮುಟ್ಟಲಾ ಗೋಲ್ ಮಾಲೇ ನಡಪುಂಡು. ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಲೆಡ್ ಸರಕಾರದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಭಾಗೊಲೆಡ್ ಟೆಂಡರಾಪಿನೆಕ್ಕ್ ತಿಕನಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ವರ್ಷ ಕಟಿನೆನ್ ಬರ್ಪಿ ವರ್ಸ ದರ್ಪುನು. ಕಟ್ಟರೆಗೊಂಜಿ ಟೆಂಡರ್, ದರ್ಪರೆಗೊಂಜಿ ಟೆಂಡರ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಡ್ದ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಮಿತ್ತ ಲೆವೆಲ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಪಾಲ್ ಪೋದು ಪೋದು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನಿ ಕೊಜಂಟಿ ಮಾತ್ರ. ಉಂದು ಸ್ವತಂತ್ರನಾ? ಇಂಚಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನಂಕ್ ಬೋಡಾ?

ಓಟು ಬರ್ಪುಂಡುಂದಾನಗ ಮಾರ್ಗ, ನೀರ್, ಚರಂಡಿ, ಸಾಲೆ, ಕಾಲೇಜ್ ಪನೊಂದು ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಆಕುವೆರ್. ಒರಿಯನೊರಿ ದೂರುವೆರ್. ಜನೊಕುಲ್ನ ಎದ್ರ್ ಲಡಯಿ ಮಲ್ತೊನ್ನು, ಬೆಂಗಳೂರುಗು, ಡೆಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಪಿನಿ ಅಲ್ಪ ಅಟದ ಚೌಕಿಡ್ದ್ ರಂಗಸ್ಥಳೊಕ್ಕು ಪೋಯಿಲೆಕ ರಾತ್ರೆ ಒಟ್ಟುಗು ಪರ್ಪಿನಿ ವಿದಾನ ಸಭೆಟ್ಟ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಡ್ ಲಡಯಿ ಮಲ್ತೊನ್ನು ಜನೊಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್ ವಾ ಕರ್ಮೊಗು ಓಟು ಪಾಡುನು ಬೊಕ ದಾದ ಮಲ್ಪುನು? ಯೇರ್ ಪೋಯಿಜಿಡಲಾ ಒರಿ ಯೇರಾಂಡಾಲಾ ಬರ್ಪೆ. ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುವೆಂದ್ ಪೋಪೆ ಶೇವ್ ಮಲ್ಪುವೆ, ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪತ್ತ್ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡುವೆ. ತಿಂಗೊಲು ಸಂಬಳೊಗು ಬೆಂದಿ ನಾಯೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲ್ಡ್ ಉನರೆ ಆವಾ, ಬಂಗಾರ್ದ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಆವಾ? ಗಣಿ ದೊರೆನಕುಲು ಮಲ್ದಿನ ಕಾಸ್ ಬೆಂತಿನವಾ? ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಯೇಲ್ರಾ ಓಟು ಪಾಡರೆ ಪೋವಯೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕೇ ಪಂತಿನಿ ಓಟುಗಾದ್ ನೋಟು ಕೊರ್ಪೆರ್, ಗೆಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಒಟುಪಾಡಿನಾಯಗ್ ಚೋಟು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಂದು ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ದುಬಾಯಿದಂಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರೊಲೆಡ್ ತೂಂಡ ಒರಿ ರಾಜೆ ದೇಶೊನು ಆತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೀವೊನುವೆ. ಅಲ್ತ ಮಾರ್ಗ, ಸಂಕ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ಆಯಗ್ ಎಂಚ ಪೊರೆಸುಂಡು? ಈತ್ ಸಂಪತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ನಂಕ್ ದಾಯೆ ಆಪುಜಿ? ಪಂಡ ಮೂಲು ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಕುಲು ಎಚ್ಚಾತೆರ್. ಕಡಲ್ಡ್ ಮಲ್ಲ ಮೀನ್ ತರುಕ್ಕುಲೆನ್ ತಿಂದ್ ಬದುಕುಂಡುಗೆ. ಅಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಇನಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಎಲ್ಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಆವು ಎಡ್ಡೆ ಸರಕಾರ ಬರುಂದು ಕಾಪುನಕಲೆಗ್ ಉಮಿ ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಪೋದು ತೌಡು ಮುಕ್ಕೆಲೆ ಬತ್ತಿನಂಚ ಗಾದೆ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಮುಕ್ಕುನಕುಲು ನೆನೆಪು

ದೀವೊಂಡು ಮರನಿ ಜಲಪ್ರಲಯ ಆನಗ ಗಂಜಿ ಕೇಂದ್ರೊಲೆಡ್ ಮಲ್ಲಾಯೆಲಾ ಬಡವೆಲಾ ಒಂಜೇ ಬಟ್ಟಲ್ಡ್ ಉನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚ ಮುಕ್ಕಿನೆನ್ ಕಕ್ಕುನ ಕಾಲ ಬರು. ಕುಡೊಂಜಿ ಗಾದೆ ಪುಟ್ಟುನ ಪೊರ್ತಿಜ್ಜಿ.

* * *

ಜೋಗೊಡ ಪತಿಮಾನಿ ಮಾಯೊಡು ಬಬ್ಬು

"ಲಾನಿಗ್‌ಲವುಲು ಲಾನಿಗ್‌ಲವುಲುಕೊಡಂಗೆ ಬನ್ನಾರ್ ಉಂದು ದಾದ ಮಾಯಂದ್ ಪಂಡೆರ್ ಆ... ಆ... ಆ... ನೋಟ ನಿಮಿತ್ತೆಡ್ ಬಲ್ಯಾಯ ಬಲ್ಮೆಡ್ ತೂನಗಲವುಲು ಕೊಡಂಗೆ ಬನ್ನಾರ್ ಜೋಗೊಡು ಪತಿಮಾನಿ ಮಾಯೊಡು ಬಬ್ಬು ಕೊಂಡಾಲ ಗುತ್ತುಗು ಬಯ್ದೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್". ಮಿತ್ತ ಪಂತೆ, ತಿರ್ತ ಪಂತೆ, ಮೇಳ್ ಕೀಲ್ ಪನ್ಪಿ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರದ ಉಚ್ಚು ಜಿಡೆದೆರ್ತ್ ನಲಿತಿನ ಆ ಕಾಲೊಡು ನರಮಾನಿ ಆದ್ ಪುಟುದು ತನ್ನ ಮಣ್ಣಮೂಲದ ಶಕ್ತಿಡ್ ಮಿತ್ತ ಪಂತೆದ್ ಜನೊಕುಲೆನ್ ತಿಗಲೆ ತೊರ್ತುದು ಉಂತಿನ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬು ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಕೈಲಾಸ ಸಂದ್‌ದ್ ದೈವ ಆಯೆ. ಆ ಭೂತ ಲೋಕೊಡುಲಾ ಬಬ್ಬರ್ಯನ ಆಂಕರೊನು ಜಪುಡಾಯಿನ ಬಬ್ಬು ಮಾಯೊಡು ದೈವಲಾ ಅಂದ್ ಜೋಗೊಡು ಪತಿಮಾನಿಯಾದ್ ಸತ್ಯ ಕಾಪುನ ಶಕ್ತಿ.

ದೇವೆರೆ ಅಂಶ ದೈವೊಲಾಪಿನಿ , ಪಿಲಿ, ಪಂಜಿದಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಲು ದೈವೊಲಾಪಿನಿ, ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟಿನ ನರಮಾನಿ ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಮಾಯ ಸೇರುನು ದೈವೊಲಾಪಿನಿ ಉಂದು ತುಳುವೆರೆ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆ. ಮೂಲು ದೈವ ದುಂಬು ದೇವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ದೈವಶಕ್ತಿ ಪಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ. ಸಾರಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲೆಡ್ ರಾಜಂದೈವೊಲು, ಸಾಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲು, ಮನೆ ದೈವೊಲುಂದು ನಮ ಪಂತೆ ಮಲ್ಪುವ. ಈ ದೈವ ಪಂತೆಲೆಡ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೂಲದ ಶಕ್ತಿಯಾದ್, ರಾಜಂದೈವವಾದ್ ಮಂಗಳೂರುಡ್ದು ಬಾರ್ಕೂರು ಮುಟ್ಟ ತನ್ನ ಮಾಯದ ನಿಲೆನ್ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ತೋಜಾವೊಂದು ಬಬ್ಬು ಬಾರಗೆಂದ್ ಮೆರೆವೊಂದು ಬೈದಿನ ದೈವ ಅವು ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬು ದಾಯೆಂದ್ ಪಂಡ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ರಾಜಂದೈವೊಲೆಗ್ಲಾ ಯಾನುಲ್ಲೆ ನಿಕಲೆಗ್ ನ್ಯಾಯ ಕೊರ್ಪೆ ಪಂಡ್ದ್ ಸಾರಮಲ್ಲು ಬಬ್ಬರ್ಯಡ ಅಂಕ ಕಾದಿನ ತಂಕದ ಮಾಯ ಬಬ್ಬು.

ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಕೋಡಿಕಂಡಾಲ ನಿಲೆ ಕೊಡಂಗೆ ಬನ್ನಾರ ಜನನ ಅಪ್ಪೆ ಕಚ್ಚೂರ ಮಲ್ದಿನ ಮಾಯಕದ ಗರ್ಭೊಡು ಏಳ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬಾಲೆ ಪಾತೆರಿನ ಸತ್ಯ. ಕೋಡಿಕಂಡಾಲಡ್ ಪುಟಿನೆಕ್ಕ್ ಕೋಡಿದ ಬಬ್ಬು, ಕೋರಿಕಕ್ಕೆ ದೇರ್ದ್ ಸೈತಿಕೋರ್ಲೆನ್ ಜೂವ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೋರಿದ ಬಬ್ಬು, ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟುನೆಟ್ಟ್ ಮಿಕ್ಕಿನಾಯೆ ಆದ್ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬುಂದು ಲೆಪ್ಪಾವೊಂದು ತುಳುನಾಡ್ದ್ ಸತ್ಯ ಬೆಂತಿನ ಮಾಯ ಬಬ್ಬುಬಾರಗೆ.

ಪಾಡ್ದನ ಲೋಕದ ತಮೆರಿ ಆಯಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್‌ನಂಚಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಕೋಡ್ದಬ್ಬುನ ಕತೆ ಒಂಜಿ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಮಾಯದ, ಸತ್ಯದ ಗರ್ಭದ ಬಾಲೆ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಡ್, ಬುದ್ಧಿವಂತೆ, ಪರಾಕ್ರಮಿ, ಮಂತ್ರವಾದಿ, ಶಿಲ್ಪಿ ಆದ್ ಪವಾಡ ತೋಜಾವುನು, ಅವೆನ್ ತಡೆತೊನರೆ ಆವಂದಿನ ಮತ್ಸರಿಲು ಆಯನ್ ಪಾತಾಲದ ತರ್ಕೆಗ್ ಮೋಸೊಡು ಜಪುಡಾದ್, ಕರಿಕಲ್ಲಪಲಯಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕೆರ್ರೆ ತೂಪಿನಿ ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ಏಳ್ವೆರ್ ಮುಗೆರ್ಲೆನ ಒರ್ತಿ ತಂಗಡಿ ತನ್ನಿಮಾನಿಗ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ತನ್ನ ಗೆಜ್ಜೆ ಕತ್ತಿರ್ಡ್ ಗೀರ್ದ್ ಪಲಯಿ ಕಲ್ಲ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ಪುನು, ಅಕುಲು ತಗೆ ತಂಗಡಿ ಆದ್ ಮಾಯ ಸೇರುನು ಉಂದು ಮಾತ ಜನಪದ ಲೋಕದ ಆಯೊಗು ಮಲ್ಲ ಪಾಯೊನು ದೆತ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಬಾಕಿಲ್ದಾಂತಿನ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಪೂ ಪೂಜನೆ ಕರಿತೊಂದಿತ್ತಿ ಕರಿಗಂಧದ ಮಾಯ ಇನಿಗ್ ಸಾನ ಮುಂಡಿಗೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಊರು ಊರುಲೆಡ್ ನೇಮ ನೆರಿ ನಡತೊಂದುಂಡು ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಸಿಂಗಾರ ಬೊಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಳ್ಪೆನ್ ಆವೊಂದು ನಂಬಿನಕಲೆಗ್ ತಮೆರಿ ಆದ್ ಕಾಪುನ ಮಾಯ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬು. ಸೊರ್ಕಿನಕಲೆನ್ ಸಿರ್ಕಾವುನ ನಂಬಿನಾಯಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನ ಬಬ್ಬುನ ಮೂಲ ಸುರ್ಪ ಆನಿ ರಾಜಂದೈವೊಲೆಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ನ್ಯಾಯದ ನಡೆಟ್ಟ್ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು.

ತಗೆ ತಂಗಡಿ ತಾರಿನ ಗುಂಡಿಡ್ ಮಾಯ ಬೆಂದೆರ್ ಜೋಗ ಬುಡ್ದು ಮಾಯಕಾದ್ ಗಟ್ಟೊಗು ಪೋಯೆರ್ ಗಟ್ಟೊಡು ಏಳ್ ಕೋಟೆ ಕಟಿಯೆ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬುಂದು ಲೆಪ್ಪಾಯೆ. ಗಾಳಿ ಕೆರೆಟ್ ಗಾಳಿಭದ್ರ ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಾಯೆ. ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ, ಕಳಕಾರ್ಯಿ, ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಸತ್ಯದೇವತೆಂದ್ ಪನ್ಪಾವೊಂಡಲ್ ತನ್ನಿಮಾನಿಗ.

ಆವಾ ಸಮಯೊಡು ತುಳುನಾಡ್ ತೂವೊಡುಂದೆರ್ ಜಾರಂದಾಯ, ಮುಂಡತ್ತಾಯ ಜುಮಾದಿ ಪನ್ಪಿ ರಾಜಂದೈವೊಲು ಆಲಪಲ್ಲೆಂಕಿಕೊಂಬು ತಂಬಡೆಡ್ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್ ಆತೆನ ಪೊರ್ತುಗು ಸಾರ ಮಲ್ಲು ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ ಗಟ್ಟಗ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ ಕಡಲ್ಗ್ ದೀದ್ ಉಂತುದೆ. ತಾರಿಪೊಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಕೂಲಿ ದೆಕ್ಕುವೆ. ಗೋಳಿ ಪೊಲಿತ್ತ್‌ದ್ ನಿರೆಲ್ ತಾಂಗುವೆ. ಕಾರ್ ದೆಪ್ಪು ಬಬ್ಬರ್ಯ ತಡಮೆ ತೆಲಾಲ ಪಂಡೆರ್, ಕಾರ್ ದೆಪ್ಪಯೆ ತಡಮೆ ತೆಲಾವಯೆ ಎನ್ನ ದೆಕ್ಕಾರ ಉಲಯಿ ನೂರುದು ನಿಕುಲು ಪೋವೊಡುಂದು ಪನ್ನಗ, ನಂಕ್ ಮಾನೊಗು ಹೀನ ಮಾರ್ಯಾದಿಗ್ ಕುಂದೆಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಿರ ಪೋಯೆರ್. ಬಾರೆಗೆ ಬತ್ತೆ, ಕುಲುದಿ ದೈವೊಲೆನ್ ತೂಯೆ ದಾನೆ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡೆ. ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಮಾನೊಗು ಹೀನ ಮಲ್ತೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಎಂಕಲೆನ್ ಗಟ್ಟ ಬಲಿ ಜಪುಡಾದ್ ಕೊರಿಯಡ ನಿಕ್ಕ್ ಒತ್ತೆ ಜೀಟಿಗೆ, ಒಲಿತ ಬೊಲ್ಲುಡೆ, ಕೋಲು ಗಗ್ಗರ, ಕಂಚಿದ ಅಡ್ಯಣ ತೇಜ ಪಾಲನೆ ಕೊರ್ಪಾಂದೆರ್. ಬಬ್ಬು ಬಬ್ಬರ್ಯ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತೆ ದೆಪ್ಪುಲೆ ಕಾರ್ ಪಂಡೆ. ದೆಪ್ಪಯೆ ತಡಮೆ ತೆಲಾವಯೆಂದೆ ಬಬ್ಬರ್ಯೆ. ಅಪಗ ಏಳೇಲ್ ಪದ್ನಾಜಿ ಲೋಕದ ದಿಂಡ್ ಕೋಪ ಪೋಯೆ. ನೆತ್ತೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಗ್ತೆ, ಕೆಂಚಿಮೀಸೆ ಕೆಸರಿಯೆ, ಏಳ್ ಏಳರೆ ಗಾವುದ ಪಿರ ಪೋಯೆ, ದತ್ತೆ ಕೈಟ್ಟ್ ಕುಪ್ಪಿದ ಅಡ್ಯಣ ಪತಿಯೆ, ಬಲತ ಕೈಟ್ ಪರಂಗಿನ ಬಾಳ್ ಪತಿಯೆ ಮಾರಿ

ತೂಟೆ ಪೊತ್ತಾಯೆ.

ಕುದುರೆದ ಪಯ್ಯೊಳಿ ಪಾಡೊಂದು ಆನೆದ ಮುಟ್ಟು ಮುಟೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಸಿಂಗನಲಿಕೆ ನಲಿತೆ, ಕರಡಿ ಸಾಧಕ ಮಲ್ತೆ ಗೊಬ್ಬುಡು ಪೋದು ಬಬ್ಬರ್ಯನ ಕಾರ್ ಕಡ್ತೆ ಮಾಪು ನಟ್ನಗ ಕಡಲ್ಗ್ ಕಾವಲಾದ್ ಉಂತುಲಾ ಪಂಡ್ದ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರಿಯೆ

ಈ ಪಾತೆರೊಲು ಬಜೀ ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆ ಅತ್ತ್ ಅವು ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ಯ ಪನ್ಪಿನ ಇನಿಗ್ಲಾ ಐತಿಹ್ಯವಾದ್ ಕೋಡಿದ ಬಬ್ಬುನ ನೇಮದ ಪೊರ್ಲುಡು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ದುಂಬು ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ಎರಿಯೆರ್ನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಬಾಲೆದ ಗುಣ ಮೂಲೊಡು ತೋಜುಂಡುಂದು. ಅಪ್ಪೆ ಕಚ್ಚೂರ ಮಾಲ್ದಿ ಸುದ್ಧದ ಕರಿಯಡ್ ಮಾಯಕಂದ ಉಗ್ಗೆಲ್ಡ್ ಮಯಿಲೆ ಮಾತ್‌ದ್ ಮಡಿ ಆಪಿನ ಪೊರ್ಲು, ಪೊಣ್ಣು ಪೋದು ಪೊಂಜೊವು ಆತಿನ ಪೊರ್ಲು, ಬಾಲ್ಮಡಿ ಸೂಡಿದ ತರೆತ್ತ ಪನಿ ಬಲತ್ತ ಅಲ್ಲೆಗ್ ರಟ್ಟಿನ ಪೊರ್ಲು ಸತ್ಯದ ಬಂಜಿ ಬೈದಿನ ಯೇಲ್ಯ ಗಳಿಗೆ. ಊರುದ ಕೋಂಗಿ ಕೋರೆನ್ ಕೇನರೆ ಆವಂದೆ ಸಿಂತೆಡ್ಲಂತರ ಪೋನಗ ಕಡೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡಿದುಃಖ ದೆಪ್ಪುನಗ.

ಏರ್ಯೆ ಉಳ್ಳಾಯ ಸಿಂತೆಡ್ಲಂತರ ಪೋವಡೆ ಎನ್ನ ಸಾಂಕನದಪ್ಪೆಲಾ ಈಲ್ರಾ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರಿ ಗುರ್ತೊನು ಮದಪಯೆ.

ಈರೆ ಮೋಣೆ ಅಡಿಕ್ ಪಾಡಾರೆ ಬುಡಯೆ ಈರೆನೊಂಜಿ ಮೀಸೆ ಕೊಡಿಕ್ ಬಂಗಾರ ಕಟ್ಟ ಪಾಡಾವೆ. ಅಕ್ಕಸೊಗು ಬಂಜಿ ಕೊರ್ತುಜಿ, ಆನ ಮೋನೆ ತೂತುಜಿ ಇರೆ ಸತ್ಯೊನು ಯಾನ್ ಬೆನ್ಪೆ. ಪನೊಂದು ಉಳ್ಳಾಯ ಸತ್ಯ ಬೆಂದೊಲು ಕೊದಿಪ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಮುಕ್ಕೊಲು ಮುರ್ಕಿಯೊಲು, ಪೊತ್ತ ಕರ್ಬದ ಗುಂಡುನು ಅಂಗೈಟ್ ಪತಿಯಲ್ ಸರ್ಪ ಗೊಬ್ಬು ಕುದುಪೆಡ್ದ್ ಲಿಂಬೆದ ಪುಲಿ ದೆತ್ತ್ ಕೊರಿಯಲ್ . ಸತ್ಯೊಡು ಗೆಂದಿಯೊಲು ಸರ್ವ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಕೊಡಂಗೆ ಬನ್ನಾರ ಎರಮನೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತೊಲು. ಈ ಆದಿ ಅಪ್ಪೆನ ಮೂಲದ ಸತ್ಯನೇ ಬಬ್ಬುನ ಮೈಟ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ತ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಮಾಯ ಗೆಂದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬುನ ಕಾರ್ನಿಕೊಡು ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು. “ದರಿನಿಲ್ಕೆ ತುಡರ್, ಅಂಗಣ ನಿಲ್ಕೆ ಮಂದೆ” ಮುಪ್ಪಾಲ್ಗ್ ಬಬ್ಬು ಕೊರಿ ಪಾತೆರ ಕರಿಗಂಧದ ಕಮ್ಮೆನೊಗು ಯೇರ್ ತರೆತಗ್ಗಾವೆ ಅಯಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಒಲಿವುಂಡು.

* * *

ಮದ್ರೆಂಗಿ – ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡ್ಗನಾ?

ದುನಿಪು ತುಕಾ ಬದ್ಕ್‌ಡೊಂಜಿ ಪುಲ್ಯ ತೂನಗಾ
ದುನಿತ್ ದುನಿತ್ ದನಿತ್ ಜೀವ ಕಲೆನೆ ಆನಗಾ
ಮದ್ಮೆದಾ ದಿನತಾನಿ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಮದಿಮಾಲೆ
ಬೊಲ್ಯನ್ನ ನೆಂಪುದ ಬಂಗಾರ ದುನಿಪು
ಪುರುಬಾಲೆ ಪುಟುನಗ ಪುರುಬೇನೆ ಕುಟುನಗ
ತಿರ್ಬಂಜಿ ತುಲ್ಲುನ ದಿಂಜೆಲ್ ದುನಿಪು
ನೆಸರ್ದ ಉದಿಪುಗು ಕಡಲ್ದ ದುನಿಪೂ ತೆಡಿಲ್‌ದ ಬೆಪ್ಪುಗು ಪನಿಬರ್ಸ ಪನಿಪೂ
ಬಾಲೇ ಕಂಜಿದ ಸೊರೊನೆ ದೇವೆರೆ ನೆನೆಪೂ
ಬಾಲೇ ಜೋಕುಲೆ ದನಿಟ್ ಅಲ್ಯುಂಡು ದುನಿಪೂ

ಉಂದು ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ದುನಿಪು. ಬಾಲೆ ಪೂವೊಲ್ದ ಪೂ ಕಡೀದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಬೂರ್ನಗ ಸುರುವಾಯಿನ ಈ ದುನಿಪು ಅಕೇರಿದ ಎಕ್ಕದೆ ಕುಟ್ಟುನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಈ ದುನಿಪುದ ಕತೆ ಯಾನ್ ದಾಯೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ ಪಂಡ ಇನಿ ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಮಾನಾದಿಗೆ ಆದುಪ್ಪುನ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿಲು ಅಜೆ ತತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಕೃತಿದಂಚಿ ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾದ್ ತೂವೊಡು. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದ್ಮೆ ನಿಗಂಟ್ ಆದ್, ನಿಶ್ಚಯ ಆದ್ ಮದ್ಮೆಗ್ ದಿನ ದೀಪೆರ್. ಊರುಗು ಲೆಪ್ಪು ಆಪುಂಡು. ಮದ್ಮೆದ ದುಮಿನಾನಿ ಆಣನ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪಿನ ಶಾಸ್ತ್ರನಡಪುಂಡು ಉಂದೆತ್ತ ಇಸಯೊಡು ಇನಿತ್ತ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ದಾದ ಪನೊಲಿ? ಪನೊಂದು ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಕೋಡೆ ಒಂಜಿ ಮದ್ರೆಂಗಿದಡೆ ಪೋಯಿನ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಬಾರೀ ಗೌಜಿದ ಮದ್ರೆಂಗಿ, ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಡಿಜೆದ ಗುದ್ದು ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಉಂಗೊಟ್ಟೊಡ್ದು ಜುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟ ಅದ್ರೊಂದುಂಡು. ಜವನೆರ್ ಆಣುಲು ಪೊಣ್ಣುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಪರಬೆರ್ಲಾ ಒರ್ಕುಂಟುಡೆ ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಫೋಟೋ ಆವೊಂದುಂಡು ಯಾನ್ಲಾ ಪೋದು ಫೋಟೊಕ್ಕು ಉಂತಿಯೆ. ಎಂಕ್ ದಿಂಜ ಆಸೆ ಓಲ್ಲಾ ದುಂಬುದಲೆಕ ಪಾಡ್ದನ ಸಂದಿ ಮಿನಿ ಕೇನುಂಡಾ? ಪಂಡ್ದ್. ಮೆಲ್ಲ ಅಂಚಿ ಅಂಚಿ ಪೋನಗ ಒಂಜಿ

ಕಡೆಟ್ಟ್ ಆಟದ ಮೇಕಪ್ದ ಟೆಂಟ್‌ದಲೆಕ ಶಾಮಿಯಾನ ಪಾಡ್ದ್‌ಂಡ್ ಅಯಿತ ಸಂದ್‌ಡ್ ಒಂದಾದ್ ನಿಲ್ಕನಗ ಬಾಟ್ಲಿ ಗಡಗಡ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪಾಡ್ದನ ಕೇನುಜಿ ಯೇರಾ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಪಾಡ್ಗನಾ?. ಅಲ್ಪದ ಬಾಟ್ಲಿದ ರಾಸಿ ತೂಂಡ, ಕೋರಿ ಮಾಸದ ಎಲುತ್ತ ರಾಸಿ ತೂಂಡ ದಕ್ದಿನ ಬಿರಿಯಾನಿದ ಕರ್ಚಿಡ್ ನಾಲ್ ಪಾಪದಕಲ್ನ ಮದ್ಮೆ ಆವು. ಎಂಚಿನ ದರಿದ್ರದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುರು ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆ. ಪೋಯಿ ವರ್ಸ ಎನ್ನ ದೋಸ್ತಿನ ಮಗನ ಮದ್ಮೆದ ಮದ್ರೆಂಗಿ ನೆಂಪಾಂಡ್. ನಡೀರ್ ಮುಟ್ಟ ಡಿ ಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ನಲಿಪುನ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ಉಲಯಿ ಜೆಯ್ದಿನ ಮದ್ಮಯನ ಅಜ್ಜೆ ಹಾರ್ಟ್ ಪೇಶಂಟ್ ಕಾಂಡೆ ತೂನಗ ಪುಣ. ಪುಣೊನು ಹಾಸಿಗೆಡ್ ಮಡಿತ್ ದೀದೇ ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಡ್ದ್‌ಂಡ್ ಮದ್ಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್ ಯಾನಿತ್ತೆ ಪನರೆ ಪಿದಡ್ದಿನಿ ನಮ್ಮ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಕಟ್ಟ್ ದಾದಾ?

ಮದ್ರೆಂಗಿ ತಪ್ಪು– ಮದ್ರೆಂಗಿ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ತಪ್ಪು. ಆಯುರ್ವೇದ ಸತ್ವ ಇತ್ತಿನ ಗಿಡ. ತಪ್ಪುನು ಮುತ್ತುದು ಅರೆಪುನಗ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಆಪುಂಡು. ಜೂವೊಗು ತಂಪು ಉಂದೆನ್ ಗುದುದು ಮಂಡೆಗ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ, ಮೈಕ್ ಪೂಜಿಂಡ ನರ ಬೇನೆ, ತರೆ ಬೇನೆ, ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕಡಮೆ ಆಪುಂಡುಂದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಪನ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಉಂದೆನ್ ಮದ್ಮೆದ ಪೊರ್ತುಡು ದಾಯೆ ಪಾಡುವೆರ್? ಪಂಡ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಪ್ರೀತಿದ ಲಕ್ಷಣಲಾ ಅಂದ್. ಅಯಿತ ಪರಿಮಳ ಶೃಂಗಾರ ಗುಣೊನು ಎಚ್ಚಾವುಂಡುಂಗೆ. ಆಣಗ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಪಿಲೆಕ ಮಲ್ಪುಂಡುಗೆ.

ಮದ್ರೆಂಗಿ ಚರಿತ್ರೆ: ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಚರಿತ್ರೆ ಇನಿ ಕೋಡೆದವತ್ತ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಧರ್ಮದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅತ್ತ್. ಸರ್ವಧರ್ಮದ ಜನೊಕುಲು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ದಿನ ಆಯುರ್ವೇದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ವೇದ ಕಾಲೊಡ್ದು ತೂಂಡಲಾ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಪುದರ್ ಉಂಡು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮೊಡು ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲ ಮಣೆ ಉಂಡು. 16 ತರತ್ತ ಮೈ ಸಿಂಗಾರೊಲೆಡ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಒಂಜಾದುಂಡು. ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಮೆಂದಿಕಾ ಪನ್ಪಿನ ಪದೊಡ್ದು ಮೆಹಂದಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಾಮ್ರ ಯುಗತ್ತ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಮೆಹಂದಿ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಲ್ಲ ಕಲೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ಗೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡು ರಾಜಸ್ತಾನ, ಗುಜರಾತ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಗಿಡ ದಿಂಜ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡ್ದೇ ಪಿದಯಿ ದೇಶೊಲೆಗ್ ಪೋಯಿನಿಂದ್ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಮಲೇಶಿಯಾ ಆಫ್ರಿಕಾ ಬೊಕ್ಕ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಂದು ಎಚ್ಚ ಬುಲೆವುಂಡು. ಮದ್ರೆಂಗಿಡ್ ಯೇತ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಸತ್ವ ಉಂಡು ಪಂಡ ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶದ ಪಿರಮಿಡ್ಲೆಡ್ ಪುಣ ಹಾಳಾವಂದಿಲೆಕ ಮದ್ರೆಂಗಿ ತಪ್ಪುನು ಗುದುದು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪಿನಿ: ಮದ್ಮೆದ ದುಮಿನಾನಿ ಆಣಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪಿನಿ ಬೈಯ್ಯ ಆವೊಡ್ಡ ದುಂಬೇ ಇಲ್ಲ ಪೊಂಜೊವುಲು ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಮರಡ್ದ್ ತಪ್ಪುನು ಮುತ್ತುದು ಕನತ್‌ದ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಒಂತೆ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮುದ್ದೆ ಮಲ್ತ್

ದೀಪೆರ್. ಅರೆಪುನಗ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಬಜ್ಜೆಯಿ ಸುಣ್ಣ ಬೊಕ್ಕ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿತ್ತ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪುಣಿಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಸಣ್ಣ ಅರೆಪುವೆರ್. ಬೆರಕೆ ಪಾಡುನ ಮಾತ ಸಂಜೀವಿನಿ ಸತ್ವ ಇತ್ತಿನ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಕ್ತಿಲು ಅಂಚಾದ್ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣ ಎಚ್ಚುಂಡು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ತುಳುವೆರ್ ಉಂದೆನ್ ಮರ್ದ್ ದೀಪಿನಿಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಪೊರ್ಲುಲಾ ಅಂದ್ ಮರ್ದ್‌ಲಾ ಅಂದ್. ನನೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಅರೆಪುನಗ 'ತಬುರು' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಪಿಜಿನ್ನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅರೆಪುವೆರ್ಗೆ. ಅಪಗ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಬಣ್ಣ, ರಂಗ್ ಕಡು ಆಪುಂಡುಂದು ಯೆರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮದ್ರೆಂಗಿದಾನಿ ಕತ್ತಲೆ ಆನಗ ಒಣಸ್ ಆಪುಂಡು. ಕಾಯಿಕಜಿಪುದ ಒಣಸ್ ದುಂಬುದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ರಾತ್ರೆ ಮಾತೆರ್ಲ ಉಂಡುದಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಲ್ಡ್ ತೊಲಚಿಕಟ್ಟೆದ ಎದ್ರ್ ಒಲಿತ್ತ ಪಜೆ ಪಾಡುವೆರ್ ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಮುಕ್ಕಲಿಗೆ ದೀದ್ ಮದ್ಮಲೆನ್/ಮದ್ಮಯನ್ ಕುಲ್ಲವೆರ್. ಅರೆತ್ ದೀತಿನ ಮದ್ರೆಂಗಿಡ್ ಒಂತೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತಟ್ಟೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೈವದೇವೆರ್ನ, ಮಣೆ ಮಂಚವುಡು ದೀದ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೈವೊಲೆಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಯೆರಿಯೆರೆನ್ ನೆನೆಪುವೆರ್. ಮದ್ಮೆದ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಕೈ ಕೂಡಾವೊಡುಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದೇವೆರ್ನಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತೊಲಚಿಕಟ್ಟೆದಡೆ ದೀಪ ಪತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮದ್ಮಲೆಗ್ ತಗೆನ ಬೊಡೆದಿ ಮೈತಿದಿ, ಮದ್ಮಯಗ್ ತಂಗಡಿ/ ಪಲಿನ ಕಂಡನೆ ಬಾವೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪಲಯನ ಬೊಡೆದಿ ಮೈತಿದಿ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪೆರ್. ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು, ಮದ್ರೆಂಗಿಂದ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಮರ್ದ್‌ಂದೇ ಪನೊಡುಗೆ. ಮದ್ರೆಂಗಿ ಪಂಡ ಬಣ್ಣ ಪತ್ತುಜಿಗೆ. ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮೈತಿದಿ ಬಲತ್ತ ಕೈಕ್ ಸುರು ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪೊಲು. ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ದಿನ ಪೊಣ್ಣುಲು ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್ ಕಾರ್ಗ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೀಪೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಬಂಟೆರೆ ಸಂಧಿ (ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರೆ ಪಾಡ್ದನ) ಸಿರಿ ಸಂಧಿ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಂಬೊಲಿಗೆ: ಮದ್ರೆಂಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉಂದೊಂಜಿ ಪವಿತ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಈ ಪೊರ್ತು ಮೈಮನಸ್ ರಂಗ್ ದಿಂಜುನ ಕಾಲ. ಸಾರ ಆಸೆ ಸಾರ ಕನೊಕ್ಕುಲು ಪುಡವುನ ಏಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಆಣಗ್ ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆಡ್ದ್ , ಪೊಣ್ಣಗ್ ಆಣ ಕಡೆಡ್ದ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಕನಪಿನ ಕಿರ್ಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೂಪಿಂಗಾರ, ಫಲವಸ್ತ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿದೊಟ್ಟುಗು ಅರಿಯಣೊಡು ದೀದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ವಾಡಿಕೆ. ಆಣನ ಕೈಟ್ ಪೊಣ್ಣನ ಪುದರ್, ಪೊಣ್ಣನ ಕೈಟ್ ಆಣನ ಪುದರ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ರಂಗ್ ಕಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಹೆಚ್ಚ ಮೋಕೆ ಉಂಡುಂದು ಅರ್ಥ. ಮದ್ಮೆ ಮುಗೀದ್ ಪೊಣ್ಣ ಸಿಕೆ ಕರೀದ್ ಪೊಣ್ಣು ಆಣ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಬನ್ನೆಂಗೆಲಾ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಮಾಜಂದೆ ಒರೀದ್‌ಂಡ ಆಣ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂತೆರ್‌ರೆದ್ ಅರ್ಥ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಮದ್ರೆಂಗಿ ಜೂವೊಗು ಸಂಪು. ಚರ್ಮ ರೋಗೊಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತಿನವು. ನಿದ್ರೆದಾಂತೆ ರಾತ್ರೆ ಕರಿಪುನ ಮದ್ಮಯೆ ಮದ್ಮಲೆಗ್, ಮದ್ಮೆದಾನಿದ ಇಡೀ ದಿನತ್ತ ಬೆಸರ್, ವಾಮದ ಪುಗೆತ್ತ ಉಷ್ಣ ಕರಿಯರೆ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಸಂಪು ಸಂಪಾಪುಂಡು.

ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀವರೆ ಮುಹೂರ್ತ ತೂವೊಡು, ದಿನ ತೂವೊಡು. ಶನಿವಾರ ದಿನ ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯಿತಾರ ಮದ್ಮೆ ಆಂಡ ಶುಕ್ರಾರದಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶನಿವಾರ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ನಡತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಆನಿದ ರಂಗ್ ಪೋತುಂಡು ಅರೆಪುನ ಮರ್ದ್‌ದ ಬದಲ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯೂಬ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಪಾಡ್ದನದ ಬದಲ್ ಪಾಡ್ಗನ ಆದ್ ಡಿಜೆ ಡಾನ್ಸ್ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಮದ್ರೆಂಗಿದ ಚರಿತ್ರೆ ಬದಲಾತ್‌ಜಿ. ರಂಗ್ ಮಾಜಿದಿಜಿ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಬದಲಾವರೆ ಉಂಡೆ?

* * *

ತುಳುನಾಡ್ ಗದ್ದೊಂದುಂಡು!

ತುಳುನಾಡ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು 'ಬಲಿ'ನ ಅರತ್ತಾನ ಪೋದು 'ಕಲಿ' ಬನ್ನಗ ಭೂಮಿ ಗದ್ದ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಅವು ಸತ್ಯ ನಾಶ ಆನಗ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಆಪಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂದೇಶ. ಬಲಿನ ಕಾಲೊಡು ಬಂಗಾರ್‌ದ ಇರೆಟ್ಟ್ ಉಂಡೊಂದು ಮಡೆ ಇರೆನ್ ದಕ್‌ದಿನ ಪಲ್ಲಡ್ದ್ ಕಲಿ ಬತ್ತಿನೇ ಎನ್ನ ತನ್ನಂದ್ ಅರಂಟೊಂದು ಬಲಿಪರೆ ಪತಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಉಂದು ಕಲಿಕಾಲಂದ್ ನಮ ಪನ್ಪ. ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ, ದೈವೀ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದುದು, ಸತ್ಯ ಅಲೀದ್ ಕಲಿ ತರೆ ದೆರ್ಪುಂಡುಂದು ತೆರೀನಕುಲು ಪಂತೆರ್.

ಇನಿ ಈ ಪಾತೆರ ದಾಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡ ಮರನಿ ನೇಪಾಳೊಡು ಆಯಿನ ಭೂಕಂಪ ಸಾರ ಸಾರ ಜನೊನು ಮಣ್ಣ್ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ನೇಪಾಳದ ಪಶುಪತಿನಾಥನ ಸಾಪಂದ್ ಜನ ಪನ್ಪೆರ್. ಜನೊಕುಲು ಪೂರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕೇರಿಗ್ ದೇವೆರೆಗ್ ದೂರು ಪಾಡುವೆರ್. ಮರನಿ ಭೂಕಂಪದ ಮನದಾನಿ ಬಸ್‌ಟ್ಟ್ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಎದ್‌ರ್‌ದ ಸೀಟ್‌ಡ್ ಇರುವೆರ್ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪಾತೆರುನ ನದ್‌ರ್ ತೂನಗ ಪರ್ದ್ ಪಾತೆರುಲೆಕ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಕುಲು ಪಾತೆರುನೆಟ್ಟ್ ಸತ್ಯಲಾ ಉಂಡುಂದು ಎಂಕ್ ತೋಜುಂಡು.

ಒರಿ ಪೇಪರ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು ಪನ್ಪೆ "ಉಂದು ದಾದ ಅವಸ್ಥೆ ಮಾರಯ ನೇಪಾಳದ ಕತೆ ದಾದ? ಮುಲ್ಪ ಮಿನಿ ಇಂಚ ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಕತೆ ದಾನೆ ಆವು?" ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಪನ್ಪೆ "ಮುಲ್ಪ ಒಂತೊಂತೆ ಗದ್ದ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಮಣಿಪಾಲಡ್, ಕುಡ್ಲಡ್ ಕೆಲವು ಬಿಲ್ಡಿಂಗುಲು ಪಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಒಂಜತ್ತ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಭೂಕಂಪ ಆವಡ್, ಪ್ರಳಯ ಆವಡ್ ಆಪುಜಿಗೆ. ಉಂದು ಪರಶುರಾಮ ಚಿಟ್ಟೆ ಅತ್ತಾ? ಅಂಚ. ಅವು ಮಾತ ಬುಡು ಅವು ಆನಿದ ಪುರಾಣ. ಇನಿ ಆಪುಜಿ. ಪರಶುರಾಮನ ಕುಡರಿ ಮಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆನದ ಇಸತ್ತ ಗಾಲಿಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪತೊಂದುಂಡುಗೆ. ಕುಡರಿದ ಸಗ್ತಿ ಕುಂದುನಗ ಗದ್ದುಂಡೆ ತೂಲಾ." ಇಂಚ ಒರಿಯಗೊರಿ ಪಾತೆರುವೆರ್.

ಎಂಕ್ ಇಚಿತ್ರ ಆಯಿನಿ ದಾದ ಪನ್ನಗ ಅಕಲ್ನ ಪಾತೆರೊಡು ಮಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನಿನ ಯೋಜನೆ ಉಂಡು. ಪುರಾಣದ ಪರಶುರಾಮ ದೇವೆರೆ ಕುಡರಿಗ್‌ಲಾ ಕಾರ್ಖಾನೆದ

ಗಾಳಿಗ್‌ಲಾ ಸಂಬಂಧ ದಾದ? ಪಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿ ಇನಿ ಕುಂದೊಂದುಂಡು. ಅವುವೇ ಕುಡರಿ ಮಣ್ಣ್ ಪತೊಂದುಪ್ಪುನು. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದುನಗ ಭೂಮಿ ಗದ್ದುಂಡು.

ಅಕುಲು ಪಾತೆರೊಂದೇ ಉಲ್ಲೆರ್. ನಿಜವಾಯಿನ ಸತ್ಯ ಉಪ್ಪುನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕುಲ್ಡಂದೇ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. "ಇನಿ ತೂಲಾ ನಮ ಪನ್ಪ ಕೋಮು ಗಲಭೆ, ಉಗ್ರಗಾಮಿಲು, ರೌಡಿಸಂ, ನಕ್ಸಲ್, ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಇಂಚ ಮಾತ. ಸತ್ಯ ಪನೊಡಾಂಡ ನಕ್ಸಲ್ ಆವಡ್, ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಆವಡ್, ರೌಡಿಸಂ ಆವಡ್ ಉಂದು ಪೂರ ಒಂಜಿ ಟೈಪುದ ಬಿಸ್‌ನೆಸ್. ಪುಟುನಗನೆ ಯೇರ್ಲಾ ರೌಡಿ ಆತ್‌ಜೆ. ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಆತ್‌ಜೆ. ಎಂಕೊರಿ ಪತ್ತ್ ಲಕ್ಷ ಕೊರ್ರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಯಾನ್ ಒರಿಯಗ್ ಸುಪಾರಿ ಕೊರ್ಪೆ. 5 ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪೆ ಉಸುಲ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಲಂದ್.

ಅಂಚಾಂಡ ಯೇರ್ ರೌಡಿ? ದೇಶ ದೇಶೊಲೆ ಉಗ್ರಗಾಮಿಲೆನ್ ಬುಲೆಪಾವುನು. ಪೂರ ರಾಜಕೀಯ. ನರಮಾನಿ ಯೇಪ ಬೆನಂದೆ ಬೆಗರ್ ಜಪುಡಾಂದೆ ಬದುಕೊಡುಂದು ತೂಪೆ ಆನಿಗ್ ಸುರುವಾಪುಂಡು ಪೂರ ದಂಧೆ. ಅದಗ ಭೂಕಂಪ ಆಪುಂಡು. ಈ ತಲ್ವಾರ್ ದೆತ್ತ್‌ಡ ಮಾತ್ರ ಯಾನ್ ದೆಪ್ಪೊಡು. ಕತ್ತಿ ದಾಂತಿನಾಯಡ, ಪರಬೆರ್ದ್, ಜೋಕುಲ್ದ್, ಪೊಂಜೊಲೆಡ, ಬಂಜಿನಕಲ್ದ್, ಸೀಕ್‌ದಕಲ್ದ್, ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಬಲಿತಿನಾಯಡ ಲಡಯಿ ಮಲ್ಪುರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಧರ್ಮ ಪಂತ್‌ಂಡ್. ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಪಂತಿನಿಲ ಅವುವೇ ಅತ್ತಾ? ಆಂಡ ಇನಿ ಅಯಿಕ್ ವಿರುದ್ಧ ಆದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಅವು ಮಾತ ಸೈಯಡ್ ನಂಕ್ ಜಪ್ಪುರೆ ಆಂಡ್" ಪನೊಂದು ಅಕುಲು ಬಸ್ ಜತ್ತ್ ಪೋಯೆರ್.

ನಮ್ಮ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಕ್ಕ್‌ಲೆಡ್, ವಿಧಾನಸಭೆ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಲೆಡ್, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಲೆನ ಕೂಟೊಲೆಡ್ ಪಾತೆರುನೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ವಿಚಾರೊಲೆನ್‌ಇಂಚ ಬಸ್‌ಟ್ಟ್, ಮಾರಿಗಿಟ್ಟೆಡ್ ಕೇನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಮರನಿ ಮಾರಿಪೂಜೆದ ಮನದಾನಿ ಪೊಲೀಸ್‌ದಕುಲು ರೈಡ್ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಪಾರ್‌ಬತ್ತಿನ ಸಾಂತಣ್ಣೆಲಾ, ಪೊರಳಣ್ಣೆಲಾ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. "ನೆಕ್ಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ ಮಾರಾಯಾ ಇನಿ ತೂಲಾ ಕೋರ್ದಟ್ಟ ಉಂತುದೇ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಆವಂದಿನ ಪೂರ ಆಪಿನಿ. ಆನಿ ಬಜ್ಪೆಡ್ ಇಮಾನ ಬೂರ್ದು 150 ಜನ ಸೈತೆರತ್ತಾ ಅವು ಕೋರ್ದಟ್ಟ ಉಂತಿನೆತ್ತನೇ ಫಲ. ಭೂಮಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೇನುಂಡುಯಾ. ಈ ದಾದ ಪನ್ಪ? ಪೊಸತ್ತ್ ಗಾಡಿ ಕನ್ನಗ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋದು ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪಾದ್ ಚಕ್ರದಡಿಕ್ಕ್ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿ ದೀದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪುನು ದಾಯೆ? ಬೇಲೆ ದಾಂತಿನೆಕ್ಕಾ. ಅತ್ತ್. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಬದಲ್ ಅವು. ಮೊಕುಲು ಮಾರಿಪೂಜೆಗ್ ಕೋರಿ ಕುದ್ಪುರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪೆರ್. ನನ ದಾದ ಮಾತ ಆವರೆ ಉಂಡು ತೂಲ. ಒರಿಯನೊರಿ ಕಡ್ತೊನ್ನು ಇಂಚಾದೆ. ಪೇಂಟೆ ಪೇಂಟೆಲೆಡ್ ದಿನೊಕ್ಕು ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಕೋರಿ, ಏಡ್, ಕುರಿ, ಕೈಕಂಜಿಲು ಸೈಯೊಂದುಲ್ಲ. ಅವು ನೆತ್ತೆರತ್ತ್. ದೈವೊಗು ಕೋರಿ ಕುತ್ತುಂಡ, ಕೋರ್ದಟ್ಟಡ್ ಕೋರಿ ಕೆರ್‌ಂಡ ತಪ್ಪು ಎಂಚಾಪಿನಿ?"

ಎಂಕ್ ಅಕಲ್ನ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ನಗ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಸಿರಿನ ಕತೆಟ್ಟ್ ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಬೆರ್ಮಾಳ್ವೆರೆಗ್ ಬೆರ್ಮೆರ್ ಕನೊಟ್ಟು ಬತ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನಿ "ನಿನ್ನ ಆದಿ ಆಲಡೆ ಲಂಕೆ

ಲೋಕನಾಡ್ ಅವು ಪಾರಿ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದುಂಡು. ಅವುಲು ಬೂಡು ಮಾಡ ಕಟ್ಟಾವೊಡು. ಅಡಿಯಾರ ಕೆತ್ತವೊಡು ಮೇಲಾರ ಪೆರೆಸಾವೊಡು ಅಪಗ ನಿನ್ನ ಸಂತಾನ ಬುಳೆವುಂಡು. ಈ ಪಾಸ್ಡ್ದ್ ಲಕ್ಕುವ." ಉಂದು ಪರಂಪರೆತ್ತ ಪಲಿಪುನು ಪನ್ಪುಂಡು, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪುಲಿಪುನು ಪನ್ಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಗದ್ದರೆ ಇನಿ ಅವುಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಪರಶುರಾಮನ ಕುಡರಿ ಮಣ್ಣ್ ಪತ್ತರೆಲಾ ಉಂದೇ ಕಾರಣ. ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್ ಯೇತ್ ಅಗತ್ಯ ಪಂಡ ತುದೆಕ್ಕ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಭೂಮಿದ ಕಲಂಕ್ ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ಜಿಡ ಮೀನ್‌ದ ಸಂತಾನಲಾ ಬುಳೆವುಜಿಗೆ. ಇನಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಬರೊಂದುಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ಉರ ಆವಂದೆ ಕುರೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ಕುರೆ ಆನಗ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್‌ಲಾ ಕುರೆ ಆಪುಂಡು. ಕಾಸ್‌ದ ಅಂಗಲಪ್ಪುಡು ಅಂಕನಾಂಕಣ ಕಟ್‌ದ್ ಮಲ್ದಿನ ಫ್ಲಾಟುಲು, ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ದುಡ್ಡು ಕೊರ್ದು ಎಂಕುಲು ಬಾರಿ ಎತ್ತರೊಡುಲ್ಲಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಸೊರ್ಗ ಸುಖ ಉಂದೆಂದ್ ನಂಬುದಿನ ಜನೊಕುಲು ತುಳುನಾಡ್ ಗದ್‌ಂಡ ಪರಶುರಾಮನ ಕುಡರಿದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡಾವು.

* * *

ನಂದಿನಿಡೊಂಜಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಗುಂಡಿ

"ಈಸ್ವರ ದೇವೆರೆಗ್ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಗ್ ಪೋತಿನ ಬಟ್ರೆಗ್ ತುದೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ ಏರ್‌ದ್ ತುದೆ ಕಡತ್ ಪೋವರೆ ಆಯಿಜಿ. ಈಯೆರೆಡೇ ಕುಲೊಂದು ಕನನೀರ್ ದೆತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆಂಡಲಾ ಪೂಜೆ ಕರಿಪಂದೆ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್‌ಗೆ. ಮನದಾನಿ ತೂನಗ ದೇವಸ್ಥಾನ ಈ ಮೈಟ್ ಇತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಉಂದು ಪಾವಂಜೆದ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗುಂಡಿದ ಕತೆ ದಾದಂದ್ ಕೇಂಡ ಪ್ರಾಯದಕುಲು ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ದಂತ ಕತೆ. ದೇವಸ್ಥಾನ ಆ ಮೈಯಿಡ್ದ್ ಈ ಮೆಯಿಕ್ಕ್ ಬರ್‍ರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಬೈದಿನಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಈ ಕತೆತ್ತ ವೈಭವೀಕರಣದ ಉಲಯಿಡ್ ದಾದನಾ ಒಂಜಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ಯ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸತ್ಯ ಉಪ್ಪೊಡು. ತುಳುವೆರೆಡ ನಮ 'ಗೆ' ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಕೇನುವ. ಬಯ್ದಿಂಡ್‌ಗೆ, ಪೋತುಂಡುಗೆ, ಆತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ ಇಂಚ.

ಎಂಕಲ್ನ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ಬಾಮಕ್ಕನ ಇಲ್ಲ್ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗುಂಡಿದ ಬರಿಟ್ಟ್. ಬಾಮಕ್ಕ ಕರ ಬಿಸಲೆ ದೆಕ್ಕರೆ ತುದೆಕ್ಕ್ ಬರೊಡು. ವಾ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರೆಗ್‌ಲಾ ಪೋಡಿಗೆ ದಾಂತೆ ತುದೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪುವೆರ್. ಎಂಕಲ್ಡ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗುಂಡಿದ ಕತೆ ಪನ್ಪೆರ್. "ನೀರ್ ಜಪ್ಪೆಲ್‌ಗ್ ದೇವೆರ್ನ ಬಟ್ಟಲ್ ತೋಜುಂಡು ಪನ್ಪೆರ್." ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು ಈ ಪರಬು ಸುಳ್ಳೇ ಪನ್ಪಿನಿಂದ್. ಅಂಚಾಂಡ ಈ ಗುಂಡಿದ ಕತೆ ದಾದಾ? ಯೇತೋ ಪುನೊಕ್ಕುಲು ಮುಲ್ಪ ನೀಂದ್‌ದಿನ ಕತೆಲಾ ಉಂಡು. ಓಡೊಲು ಮುರ್ಕುದಿನಲಾ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆಲಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿಟ್ಟ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ತೊಲಚಿ ಕಟ್ಟೆದಂಚಿನ ಕಲ್ಲ್ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ತುಪ್ಪೆಕಲ್ಲ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಟ್ಟಲ್‌ಗುಂಡಿದ ಆ ಮೈಟ್ ಈ ಮೈಟ್ ದಿಂಜ ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲುಲು ರಾಶಿ ಬೂರ್ದುಂಡು. ದುಂಬು ಗುಡ್ಡೆ ಇತ್ತಿನ ಕರಾದ್ ತುದೆ ಆತಿನೆತ್ತ ಕುರುಕ್ಕುಲು ತೋಜುಂಡು. ಅಂಚಾಂದ್ ಕತೆ ಸತ್ಯನಾ ಸುಳ್ಳಾ? ಅರ್ಧ ಸತ್ಯ ಉಪ್ಪರೆ ಯಾವು.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕುದ ಪಾವಂಜೆ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಾಮೊಡು ಗ್ರಾಮದೇವೆರ್ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರೆ. ಸಾರ ವರ್ಸದ ಪುರಾಣದ ಪುರಾಪು ಈ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗುಂಡು. ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಗುಡ್ಡೆದ ನೆತ್ತಿಡ್ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಬರಿಟ್ಟ್ ನಂದಿನಿ ತುದೆ. ತುದೆತ್ತ ಮುಡಯಿ ಮೆಯಿಟ್ಟ್ ತೆಲಾರ್, ಕಂಡೆವು ಊರುಲು. ಪಾವಂಜೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗುಡ್ಡೆ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತೆಲಾರ್‌ದ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ತಾಗ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಎಲ್ಲಿಡ್ ಇತ್ತಿನ ತುದೆತ್ತ ಪರಿಪು ಮಲ್ಲ ಆದ್ ಗುಡ್ಡೆ ರಡ್ಡಾಂಡ್. ಆ ಮೆಯಿಕ್ಕ್ ಪೂಜೆಗ್ ಪೋವರೆ ಕಷ್ಟ ಆಪುಂಡುಂದು ಇಂಚಿಡ್ ಕಟ್ಟರೆ ಬೋಡಾದ್ ಕತೆ ಕಟ್‌ದುಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ಅಂತೂ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರ್ನ ಪೂಜೆದ ಬಟ್ಟಲ್ ಅಲ್ಪ ಬೂರ್ದುಂಡುಂದು ಈ ಪುದರ್ ಆ ಗುಂಡಿಗ್ ಬಯ್ದಿಂಡ್.

ನಂಕ್ ಇನಿ ಈ ಕತೆ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್. ಒಂಜಿ ತುದೆ ಊರುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಎಂಚ ಪತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉಂದು ಸಾಕ್ಷಿ. ಸೊರ್ಗದ ಕಾಮಧೇನುನ ಮಗಲ್ ನಂದಿನಿ ರುಸಿ ಸಾಪೊಗು ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂಮಿಡ್ ತುದೆ ಆದ್ ಪರಪುನು, ಕಟೀಲ್ದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಕಾರ್ ತೊರತೊಂದು ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್ ಸೇರುನು ಉಂದು ಪುರಾಣದ ಪುರಾಪು.

ದೇವೆರ್, ಪುರಾಣ, ಪ್ರಕೃತಿ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಉದರ್ಮೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜೊಂಜಿ ತುದೆ, ಕಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆಲು ಸಾರಸಾರ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪ. ಯೇಪಮುಟ್ಟ ಈ ಕತೆಕ್ಕುಲು ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಉಪ್ಪುವ ಪಂಡ ಆ ತುದೆ, ಕಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆಲು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುನೆಂಗೆ ಮಾತ್ರ. ತುಳುತ್ತ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಕಡೀರ ಪಣಿಯಾಡಿ ಪಂತ ಗೆಂದಿನ ತುಳು ಕೊಡಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆರೆ 'ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ತುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್' ಉಂದೆಟ್ಟ್ ತುದೆ ಬರಿಟ್ಟ್ ಬುಲೇದಿನ, ತುದೆಟ್ಟ್ ನೀದೊಂದಿತ್ತಿನ 'ಪೋಣಿ' ಪನ್ಪೆ 'ಯಾನ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತಿನ ತುದೆ ನನ ಎಂಕ್ ಇಜ್ಜಾ? ಎನನ್ ಗೊಬ್ಬಾದಿನ, ಎನನ್ ಬುಲೆಪಾದಿನ, ಬಲಪಾದಿನ ತುದೆನ್ ಯಾನೆಂಚ ಮದಪೊಡು? ಪಂಡ ನಾಗರಿಕತೆ ಪನ್ಪಿನವು ತುದೆ ಬರಿಟ್ಟೇ ಪುಟುದಿನಿ. ನರಮಾನ್ಯಗ್‌ಲಾ ತುದೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ ಸಂಬಂಧ.

ಓಲಾ ಪುಟುದು ಕಡಲ್ ಸೇರುನ ತುದೆತ್ತ ಪುರಾಣೊಲು ಬಜೀ ಕಟ್ಟ್ ಕತೆಕ್ಕುಲತ್ತ್. ಅವು ಪರಪು ನೀರ್‌ದ ಕತೆ. ಕೋಡ್ದಬ್ಬುನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಬೆಮ್ಮರೆ ಗುಂಡಿ, ಬಬ್ಬು ಗುಂಡಿ ಉಂದೆತ್ತ ಪಿರವುಡು ಯಕ್ಷ ಲೋಕದ ಕತೆಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಅಂಚೆನೇ ಬಟ್ಟಲ್ ಗುಂಡಿಡ್ ಪರಪುನ ನಂದಿನಿಡ್ ಜಲದೇವತೆಲಾಯಿನ ಸಪ್ತ ದುರ್ಗಿನಕ್‌ಲ್ನ ಕತೆ ಉಂಡು. ಪಡವುಡು ಬೈದಿನ ಉಳ್ಳಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರಮಾನ್ಯ ದೈವೊಲೆನ ಕತೆ ಉಂಡು. ಸಸಿಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಓಡಂತಾಯೆ, ಸಾರಂತಾಯೆ, ಭಗವತಿ, ಗುಳಿಗೆ, ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆನಕಲ್ನ ಕಾರ ಮುಟ್ಟು ಉಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ತೆಲಾರಗುತ್ತುದ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ ಮಾಯೊಂದಿತ್ತಿನ ತುದೆ ನಂದಿನಿ. ಅರಸು ಕಂಬುಲ ಕನವರೆ ಮುಲ್ಕೆದ ಜವನೆರ್ ಅರಸುಲೆ ಅಪ್ಪಣೆ ದೆತೊಂದು ಈ ತುದೆ ಕಡತೊಂದೇ ಪೋತಿನಿ. ಅಡೆಪುದ ಕಂಡೇವುಗು ಬಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮುಚ್ಚುಂಗಲ ಬೋಂಟೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಿರಿ ಆಲಡೆ ಕಂಡೆವುದ ಜಾತ್ರೆ ಸುರು ಆಪಿನಿ.

ಇನಿ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗುಂಡಿ ನಿಗ್ಯೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಆನಿದ ಕತೆ ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ನಿಗ್ಯಂದೆ ಗುಂಡಿ ಆವೊಂದೇ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ದೇವೆರ್ನ ಬಟ್ಟಲ್ ಮಾತ್ರ ತೋಜುನತ್ತ್ ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್, ಓಡದ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಯೇತೋ ಎರು, ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಲ್ನ

ಬಂಜಿಗ್ ತನುವಾದ್ ಬಡವೆ, ಮಲ್ಲಾಯೆ, ಮಡಿ, ಮೈಲೆದಾಯೆಂದ್ ತೂವಂದೆ, ಅಕಲೆ ಮೈ ಮನಸ್‌ದ ಕುರೆ ದೆಕ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಗಂಜಿದ ಬಟ್ಟಲಾದ್ ಇನಿಗ್‌ಲಾ ಉಂಡು ನಂದಿನಿದ ಬಟ್ಟಲ್ ಗುಂಡಿ. ಮುಲ್ಪ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ತೂಯಿನಾಯಗ್ ಬಾಮಕ್ಕ ಪಂತಿನ ದೇವೆರೆ ಬಟ್ಟಲ್ ತೋಜುಂಡು. ತೆಟ್ಟ್ ಮನಸ್‌ದಾಯಗ್ ಗುಂಡಿಗ್ ಮುರ್ಕುದು ಸೈತಿ ಪುನತ್ತ ನಿರೆಲ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸತ್ಯ, ನೀರ ಸತ್ಯ.

* * *

ಸರಪಂಚೆರೆಡ್ದ್ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್

ತುಳುಟ್ಟು ನಮ ಪಂಚಾತಿಗೆ ಪನ್ಪ. ದಾದಾಂಡಲಾ ಆಯ ನ್ಯಾಯ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅವೆನ್ ಪಾತೆರ ಕತೆಟ್ಟ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಮುಗಿಪುನನೇ ಪಂಚಾತಿಗೆ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಊರುಡು 'ಸರಪಂಚೆರ್' ಪನ್ಪಿನ ಐನ್ ಜನತ್ತ ಕೂಟ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಪಾತೆರುನನೇ ಪಂಚಾತಿಗೆ. ಅಪಗ ಅವು ಗ್ರಾಮ ಚಾವಡಿದ ಉಲಯಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ಪಂಚಾತಿಗೆದ ಕಟ್ಟೆ, ನ್ಯಾಯದ ಕಟ್ಟೆಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪದ ತಿರ್ಮಾನೊಗು ಮಾತೆರ್ಲ ತರೆ ತಗ್ಗಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಅವ್ವೇ ಪಂಚಾತಿಗೆದ ಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್, ನಗರ ಪಂಚಾಯತ್ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

'ಪಂಚಂ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ' ಪಂಡಿಲೆಕ ಐನೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಬಿಲೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಪಂಚ ವರ್ಣದ ಮಣ್ಣ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊನು ಪನ್ಪುಂಡು. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಬದಲಾಪಿನ ಓಟು ನಡಪುನುಲಾ ಐನ್ ಒರ್ಸೊಗೊರನೆ. ಅಂದ್ ಓಟು ಪನ್ನಗ ನೆಂಪಾಂಡ್. ಇನಿ ಈ ಪಂಚಾತಿಗೆದ ಇಸಯ ಇಡೆ ದಾಯೆ ಕನವೊಡಾಂಡ್ ಪಂಡ ಐನ್ ಒರ್ಸೊಗೊರ ನಡಪುನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಓಟುಲಾ ಇನಿ ನಡಪರೆ ಉಂಡು. ರಾಜ್ಯದ ಸುಮಾರ್ ಐನ್ ಸಾರತ್ತ ನಲ್ಪತ್ತೊರುಂಬ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗ್ ಈ ಸರ್ತಿ ಓಟು ಉಂಡು. ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಡ್ ಅಂದಾಜಿ ಪದಿನೈನ್ ಸೀಟ್‌ದಂಚ ಪತ್ಂಡಲಾ ಸುಮಾರ್ 80 ಸಾರ ಮುಟ್ಟ ಸೀಟ್‌ಲೆಗ್ ಓಟಾಪುಂಡು. ಜನೊಕುಲು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಆಯೊಡು ಅಕಲಕಲ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ್‌ಲೆನ್ ಓಟು ಪಾಡ್ದ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಒಂಜಿ ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ ಈ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತದ ಓಟುಡು ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಇಡೆಗ್‌ಲಾ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯೊನು ಕಂತ್‌ದ್ ಅಯಿತ ನಿಜವಾಯಿನ ಅರ್ಥೊನು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಊರು ಪುಡವುಲೆಕ್ಕ ಕಂಡನೆ ಬೊಡೆದಿ, ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ ಇಲ್ಲದುಲಯಿಡೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಕ್ಷೊಡು ಓಟುಗು ಉಂತುದು ಇಲ್ಲ್‌ದ ಉಲಯಿಡೇ ಕಂಟ್ಯೊನುಲೆಕ್ಕ ಆವೊಂದುಂಡು. ಉಂದು ಸಮ ಅತ್ತ್. ನಿಜವಾಯಿನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶೊಡು ಉಂದು ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ಅತ್ತ್. ಅಂಚಾದೇ ನೆಟ್ಟ್ ರಾಜಕೀಯ

ಪಕ್ಷೊಲೆನ ಚಿಹ್ನೆಲಾ ಕೊರ್ತುಜೆರ್. ಆಂಡಲಾ ರಾಜಕಾರಣಿನಕುಲು, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದಕುಲು ನೆಲಮಟ್ಟ್‌ಡ್ದೇ ಪಕ್ಷಕಟ್ಟರೆ ಪಿದಡ್ದೆರ್. ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನಮ್ಮ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ದ ದುರಂತೊಗು ಕಾರಣ ಆಂಡ್.

ಈ ಸರ್ತಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ಓಟುಡು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ, ಪುರಸಭೆ, ನಗರಸಭೆಕ್ಕ್ ಸೇರುನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಓಟು ಇಜ್ಜಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ 18 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾತ್‌ಲೆಡ್ ಅಯಿತ ಕಾಲ ಮುಗ್ಯಂದಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಓಟು ಆಪುಜಿ. ಒರೀದಿನಲ್ಪ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕರಿನ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲುಡ್ದಿಂಚಿ ಪ್ರಚಾರ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ಓಟುಗು ಉಂತುನಕುಲು, ಪ್ರಚಾರೊಗು ಪೋಪಿನಕುಲು ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಬೂಚಿ ದೀವೊಂದೇ ಪೋಡು. ಬನ್ನಗನೇ ದೂರೊಡ್ದೇ ಸುರವಾಪುಂಡು ಸುಪ್ರಭಾತ."ಇತ್ತೆ ಒಲ್ತು ಗುರಿಡ್ದ್ ಲಕೊಂದು ಬತ್ತರ್‌ಯ ನಿಕುಲು, ಲೈಟ್ಟ್ ಇಜ್ಜಿ, ತೋಡುಗು ಸಂಕ ಇಜ್ಜಿ, ನೀರ್ ಇಜ್ಜಿ, ಮಾರ್ಗ ಇಜ್ಜಿ, ಡಾಮರ್ ಇಜ್ಜಿ, ಕಾರ್ಡ್ ಇಜ್ಜಿ, ರೇಷನ್ ಇಜ್ಜಿ ನಿಕುಲು ದಾದ ಮಲ್ಪುವರ್? ಯೇರೆಗ್ ಬೋಡುಯ ನಿನ್ನ ಓಟು?" ಈ ಪಾತೆರೊಲು ಮಾತ ಬರ್ಪಿನಿ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶ ಆದ್. ಓಡೆ ಮುಟ್ಟ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಪುಡಪುಂಡು ಪಂಡ ಒರಿಯನ ಮೋನೆ ಒರಿ ತೂವಂದಿನಲ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಉಂತಾವರೆ ಆಪುಜಾ? ದಾಯೆಗಾಪುಜಿ? ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆ, ಕಾಸ್‌ದ ಆಸೆ, ಪಕ್ಷ, ಜಾತಿ, ಕುಟುಂಬ ರಾಜಕೀಯದ ಆಸೆ ಬುಡೊಡು. ಸ್ವಾರ್ಥ ಬುಡೊಡು. ಅಪಗ ಗ್ರಾಮ ರಾಜ್ಯ ರಾಮ ರಾಜ್ಯ ಆಪುಂಡು.

ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಓದಿನ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ರಾಜ್ಯೊಡು 800 ಪಂಚಾಯತ್‌ಡ್ ಓಟು ದಾಂತೆ ಅವಿರೋಧ ಆಯ್ಕೆ ಆಂಡ್. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆದ ತಿಡಿಗೋಳ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಡ್ ಕರಿನ 25 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಓಟು ದಾಂತೆ ಊರುದಕುಲೇ ಅಕಲ್ನ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್ ಅಜೆತ್ ದೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧಿಕಾರೊಗು ಬರೊಂದುಂಡು. ಗಂಗಸರ, ಗಲಾಟೆ, ದೊಡ್ಡು, ಲಡಯಿ ಪೆಟ್ಟ್, ಪಗೆತ್ತ ಪುಗೆ ತಪ್ಪಾವರೆ ಬೋಡಾದ್ ಆ ಊರುದಕುಲು ಮಲ್ದಿನ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಅವು. ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ನಡತೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು ಪನ್ನಗ ಜನೊಕುಲು ಮನಸ್ ಮಲ್ತೆರ್ಡ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಒವುಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ರಾಜೆರೆ ಅರತ್ತಾನದ ಕಾಲೊಡು, ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಊರುದ ಆಡಳಿತದ ಸುಲಭೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಸುಂಕ ಉಸುಲು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ರೆಗಾದ್ ಗ್ರಾಮದ ಉಲಯಿ ಗಾವುಂಡೆ, ಪಟೇಲೆ, ಸೇನವೆ, ಉಗ್ರಾಣಿ ಮೊಕಲೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾದೇ ಪಟ್ಲೇರೆ ಇಲ್ಲ್, ಸೇನೆರೆ ಇಲ್ಲ್ ಇಂಚೆನೇ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬುದನೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಕೊರ್ದ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುವೇ ಬೊಕ್ಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪಲಾ ಊರುದ ಜಮೀನ್ದಾರನ್, ಎಚ್ಚ ತೀರ್ವೆ ಕಟ್ಟುನಾಯನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮುಲ್ಪ ದಾದ ತೊಂದರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು, ಬಲಾಬಲಿಮೆ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರೊಗು ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒರಿ ಪಾಪದಾಯಗ್,

ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಯಗ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಕುಲ್ಲುನ ಅಧಿಕಾರ ತಿಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಯೇಪ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಪಗೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಜಾತಿದ ಆಧಾರೊಡು ಮೀಸಲಾತಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಓಟು ಮಲ್ಪೊಡುಂದಾಯಿನಿ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಆಡಳಿತೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆವರೆ ಆಂಡ್.

ಇನಿ ನಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಓಟುದ ಪೊರ್ತುಡು ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನಿ ಪಂಡ ಎಂ.ಪಿ., ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಓಟುಡ್ದು ಉಂದು ನಂಕ್ ಮುಖ್ಯ. ಇಲ್ಲಡ್, ಊರುಡು, ತಾದಿಡ್ ಕರೆಂಟ್ ಇಜ್ಜಿಡ, ನೀರ್ ಇಜ್ಜಿಡ, ದಾದಾಂಡಲಾ ತೊಂದರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಎಂ.ಪಿ. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ದ್ ಬರೊಡು, ಶಾಸಕೆರ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡ್ದು ಬರೊಡು. ನಂಕ್ ಕೈತಲ್ಡ್ ತಿಕ್ಕುನಕುಲು ಪಂಚಾಯತ್ ಮೆಂಬರ್‌ನಕುಲು. ಲೆತ್ತ್ ಕೇನುನಕುಲು ಅಕುಲು. ಅಂಚಿನಕಲೆಗ್ ಓಟು ಕೊರ್ದು ಪಂಚಾಯತ್ ಕಟ್ಪೊಡು. ಇನಿ ಪಕ್ಷ ತೂದು, ಜಾತಿ ತೂದು, ಪೋಂಡುಂದಾಂಡ್ ಬೊಕ್ಕ 5 ವರ್ಸ ತರೆ ಕಿರುಂಬುನ ಗತಿ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಓಟುಗು ಉಂತುದಿನಕುಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಜನೊಕುಲು ಇತ್ತೆ ದಿಂಜ ಉಸಾರುಲ್ಲೆರ್. ದುಂಬು ಒಯಿತ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಉಂತಾಂಡಲಾ ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಇನಿ ಒಂಜಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೆಂಬರ್‌ಗ್ ಸೀಟ್ ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿನ ರೆಕಮಂಡೇಶನ್ ಬೋಡಾಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಓಟುಗು ಉಂತುನು ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪರೆ ಪನ್ಪಿನನೇ ಜನೊಕುಲ್ನ ಮಂಡೆಗ್ ಪೊಗ್ಗುದಾತ್‌ಂಡ್. ಗೆಂದಿನಾಯೆ ಜನೊಕುಲ್ನ ಗುರ್ತ ದೀವೊಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರೀತಿಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆಂದಾಂಡ ಈ ಮುಟ್ಟುಡೇ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಮುಟ್ಟಲಾ ಪೋವೊಲಿ. ಇನಿತ್ತ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಾನೂನುದಲೆಕ ಒರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕ್ಕು, ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದಾಯಗ್, ಸಮಾಜದ ಅತೀ ತಿರ್ತ ಪಂತೆದಾಯಗ್, ಪೊಂಜೊವೆಲೆಗ್ ಅಧಿಕಾರದ ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲುನ ಭಾಗ್ಯ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ದೆತೊನೊಡು.

ಗೆಂದಿನಕುಲು ಊರ್ದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಎನ್ನ ಬೇಲೆ. ಜನೊಕುಲೆನ್ ಕಂಟ್ಯಾವುನ ರಾಜಕೀಯ ಬೊಡ್ಚಿ. ಪಂಚಾತಿಗೆಡ್ ಆಯ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗ್ ಊರುದಕುಲು ಪೋಪಿನೆನ್ ತಪ್ಪಾವುನಂಚಿನ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಆಡಳಿತೊನು ಮಲ್ಪುನಲೆಕ್ಕ ಆವೊಡು. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಗ್ರಾಮ ದೇವೆರ್‌ನಕಲ್ನ ಅಭಯ ಉಂಡು. ಜನೊಕುಲ್ನ ಬೆರಿಸಾಯ ಉಂಡು. ಇನಿ ಬೋಡಾತಿನಿಲಾ ಅವುವೇ. ಉಂದೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಜಬದಾರಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಡ್ ಗೆಂದುನ ನಿಕ್‌ಲ್ನ ಕೈಟ್ ಉಂಡು.

* * *

ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಕತೆ

ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಮಾನ-ಪ್ರಾಣ ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಆಯೆ ನರಮಾನಿಂದ್ ಆಪೆ. ಮಾನೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಪ್ರಾಣೊನೇ ಕೊರೊಲಿ. ಉಂದು ಎಕಲ್ನ ಅಟಿಲ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಸೈಯೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಯೇಪಲ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡು ಅವು ಯೇತ್ ಸರಿ ಏತ್ ತಪ್ಪು ಒಂಜಿಲಾ ತೆರಿವುಜಿ. ಕೇನೊಲಿ ಪನ್ನಗ ಅಜ್ಜೆರ್ ಇಜ್ಜೆರ್. ಎಂಕಲ್ನ ಊರುಡು ಅಪಗ ಅಂಚ ನಡತೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಇತ್ತೆ ಎನ್ನರೆನೇ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಿನ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಅಜ್ಜೆರ್‌ನಂಚಿನಕುಲು ಮರ್ಯಾದಿಗಾತ್ರ ಪೊರುಂಬುದಿನ ಕತೆ ಇನಿ ವಾ ಹೋರಾಟ ಸಮಿತಿಲುಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ಇಜ್ಜಿ ತೋಜುಂಡು. ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಎಚ್ಚ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ನಲ್ಪ ಮುಡಿ ಕಂಡ ಗೇಣಿಗ್ ಒಯಿಸೊಂದು ಮುಡಿತ್ತಡೆ ಪತ್ತ್ ಮುಡಿತ್ತಲ್ಕ 400 ಮುಡಿ ಅರಿ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಆರ್. ಊರುಡು ಯೇರ್ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ರೆ ತೀರಂದೆ ಬೆನ್ನಿ ಬುಡಿಯೆರ್ಡಲಾ ಅವು ಅಟಿಲಜ್ಜೆರೆನ. ಅರೆನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಕತೆ ಸುರು ಮಲ್ಪೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಪನೊಡಾಯಿನ ಪಂಡ ಅರೆನ್ ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್‌ಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ದಾಯೆ? ಆರ್ ದಾಲ ಕ್ಯಾಟ್ರಿಂಗ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಬೊಕ ದಾಯೆ ಅರೆಗ್ ಈ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡ ಆರ್ ಊರ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಉಸ್ತುವಾರಿ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ನ ನಿಜ ಪುದರ್ ಬೊಗ್ಗು. ಊರ್ದಕುಲು ಬೊಗ್ಗುಂದೇ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್. ಕೋಮಣದ ಗಂಟ್‌ಡ್ ಬುಲೆ ಕಾನಿಗೆ ತುಂಬೊಂದು ಪೋದು ಊರುದ ಬೆರಣೆರೆನ ಪೂರ ಬೆನ್ನಿನ್ ಉಲಯಿ ಪಾಡೊಂದಿನ ಆರ್ ಮರ್ಯಾದಿಗ್ ಜೂವ ಬುಡ್ತಿನಾರ್. ದಂಟೆಡ್ ನಡಪುನ ಪರಬೆ ಆದುಪ್ಪುನಗ ಬಾರಿ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಅಪಗದ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಪನ್ಪಿನಿ ಪಂಡ ಅರೆಗ್ ಬಾರೀ ಉಲ್ಲಾಸ್. ಅಜ್ಜೆರೆಗ್ ಮುಂಡೆವುದ ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪು. ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ಮಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಗಂಗಸರ ಕೊರ್ಪು ಆರ್ನ ಕೂಲಿದಾಂತಿ ಬಾಯಿಡ್ ನಿಜ್ಜಿಡೇ ನವುಂತುದು ತಿನ್ಪಿನ ಪೊರ್ಲು ತೂವೊಂದೇ ಅರೆನ್ ಕತೆ ಪನ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆ.

ಕತೆ ಒಂಜಿ : ಅಟಿಲಜ್ಜೆರೆಗ್ ಅಪಗ ನಲ್ಪ ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯ. ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ನಾಲ್ ಜೋಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಂಡುಗೆ. ಪ್ರಾಯದ ಅಪ್ಪೆ, ಬಾರೀ ಮೋಕೆಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನವು. ಸಂತೋಸುದ ಮರಣ. ಆ ಕಾಲೊಡು ಶೂದ್ರೆರ್

ಸೈತ್‌ಂಡ ಪೊತ್ತವುನ ಕ್ರಮಲಾ ಕಡಮೆ. ಅತ್ತಾಂದೆ ಡೋಲು ಪಾಡ್ದ್ ಪುನ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜಾತಿಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪುನಿ. ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು ಮಾತ್ರ ದೋಲು ಪಾಡ್ದ್ ಪುನ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೋಲು ಪಾಡ್ದ್ ಗೌಜಿಡ್ ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲೆಸಿ ಗಡ್ಡ ದೆಪ್ಪೊಡಾಂಡಲಾ ಇರೆನ ಕುಲ ಒವು?' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಯೆಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಪಿರನೇ ಕಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಅಜ್ಜೆರ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ದೋಲು ಪಾಡೊಂದುಂಡು ಆಸೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಊರು ಪೂರ ಸೇರ್‌ಂಡ್ ಕಾಟ ಗೂರುಂಡು. ಮೂಲದಾಯನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ದೊಲು ಪಾಡಾದ್ ಪುನ ಪೊತ್ತಾಯರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಅಜ್ಜೆರ್. ಉಂದು ಊರು ಪೂರ ಸುದ್ದಿ ಆಂಡ್. ಇದಮುಟ್ಟ ಯೇರ್‌ಲಾ ಡೋಲು ಪಾಡ್‌ದ್ ಪುನದೆಯಿದ್‌ಜೆರ್. ಇಂಬೆಗ್‌ದಾನೆ ಮರ್ಲ್ ಪಂಡೆರ್ ಕೆಲವೆರ್. ಊರುದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುದಕುಲು ಒಟ್ಟುಗಾಯೆರ್. ಇನಿ ಇಂಬೆ ದೋಲು ಪಾಡ್‌ಯೆಡ ಎಂಕಲ್ನ ಮರ್ಯಾದಿ ಓಲುಂಡು? 'ಇದಮುಟ್ಟ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು ಪುನ ದೆಪ್ಪುನಗ ಡೋಲು ಪಾಡ್‌ಜೆರ್. ಉಂದು ನಂಕ್ ಸುಮಾರತ್ತಾ' ಪನೊಂದು ಕೂಟ ಕೂಡಿಯೆರ್. ಕಾಟ ಗೂರುದು ಪುನ ದೆಪ್ಪರೆ ತಯಾರಾಂಡ್, ಪುನ ಮೀಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನನ ದಾನೆ ತೊಲಚಿ ನೀರ್ ಬುಡುದು ಚಟ್ಟ ಕಟ್‌ದ್ ತೂರಿ ಪತೊಂದು ಪುನ ತುಂಬೊಂದು ಚಾವಡಿ ಜತ್ತೆರ್. ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಸುಡಲದ ಕಂಡೊಗು ಪೋವೊಡಾತೆ. ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದ ಗುರ್ಕಾರನಕುಲು ಕೊಂಬೆ ಬೆತ್ತದ ಕೊಂಬೆಲ್‌ಗ್ ಕೈ ದೀವೊಂದು ಪುನತ್ತ ತಾದಿಗ್ ಅಡ್ಡ ಉಂತಿಯೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ಓಲಯಿ ಕುಲ್ದು ದಿನ ದೆಪ್ಪುನ ಕೆಲವೆರ್ ಕಾಟದ ಕಂಡೊಡ್ದು ಬಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಚಟ್ಟ ತುಂಬೊಂದಿನಕುಲು ಎಂಕಲೆಗ್ ಈ ಮರ್ಲನ ಬೇರ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಚಟ್ಟೊನುಲಾ ಪುನೊನುಲಾ ದಕ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. "ದಾನೆಂಬೇ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಪುನ ದೋಲು ಪಾಡಂದೆ ಪೊತ್ತುಜಾ? ಪೊತ್ತುಜಿಡ ಪೊಟ್ಟು ಉಗ್ಗೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್" ಪನೊಂದು ಪತ್ತ್‌ಲೆಂಬೆ ಅಲ್ಪ ದೋಲು ಒಯಿತ್‌ದ್ ಕೊನೊಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೋಲು ಬೊಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೂಲದಕಲ್ನ ಕೈಡ್ದ್ ದೋಲುನು ಒಯಿತ್ ಕೊನೊಯೆರ್. ಅಜ್ಜೆರ್ ಲಡಯಿ ಮಲ್ತ್‌ಜೆರ್. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅಪ್ಪೆ ಸೈದಿನ ದುಃಖ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ತನ್ನ ನುಪ್ಪುನು ತಾನ್ ತಿನ್ನಗ ಒಯಿತ್ ಕೊನೊಪಿನ ಬುದ್ದಿದ ಮಚ್ಚರದ ಜನೊಕುಲ್ನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಗೆ. ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ದಿನ ಪೋಂಡ ದಿನತ್ತ ವಾಸಿ ಪೋವಂದ್‌ಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ "ಇನಿ ನಿಕಲ್ಡ ಲಡಯಿಗ್ ಉಂತುನ ಸ್ಥಿತಿಟ್ಟ್ ಯಾನಿಜ್ಜಿ. ಯಾನ್ ಅಪ್ಪೆನ ಪುನೊನು ಪೊಟ್ಟು ಉಗ್ಗೆಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆ. ಅತ್ತ್‌ಡ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕುಲ್ದು ತಿನ್ಪ." ಪನೊಂದು ಕನನೀರ್ ಒಚ್ಚಿದ್ ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಪುನ ಪೊತ್ತಯೆರ್. ಸುಡು ಸುದ್ಧ ಆಂಡ್. ದುಃಖದ ಗಂಜಿ ಉಂಡುದು ಮೂಜನಾನಿ ಬೂದಿ ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪದಿಮೂಜೆಟ್ಟ್ ಬೊಜ್ಜಲಾ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೈಯಡ್ ಕೋರಿ ಮೀನ್ ಅಡ್ದ್ ಇನಿದಾದನಾ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆರ್ ಅವುಸ ತೀರ್‌ದ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ಎನ್ನ ಪಗೆನಕಲ್ನ ನಡುಟ್ಟು ಎಂಕ್ ಬದುಕೊಡು. ಆರ್ ಇನಿ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟುಗು

ದಾಂತೆ ಪೋಯೆರ್ಡಲಾ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಇದಮುಟ್ಟ ಎಂಕಲೆನ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ನನಲಾ ಎಂಕಲೆ ಪಿರಿಯೆರೆ ಕೂಟೊಗು ಸೇರೊಂದು ಎಂಕಲೆನ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪೊಡು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಲಯಿ ಲೆತ್ತೆರ್. ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಲಕೊಂದು ವಕೀಲೆರೆಡೆ ಪೋಯೆರ್. ಕೋರ್ಟುಗು ಕೇಸ್ ಪಾಡಿಯೆರ್."ಯಾನ್ ಪಾಪದಾಯೆ. ಆಂಡ ಎಂಕೊಂಜಿ ಕಾನೂನು, ಮಲ್ಲಾಯಗೊಂಜಿ ಕಾನೂನು ಉಪ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯಜ್ಜಿ. ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಬೆಗರ್‌ದ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕ್ರಿಯೆ ಪತ್ತುನು. ಅಯಿಕ್ ದೋಲು ಪಾಡ್ದೆ. ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್‌ದಲಾ ಮಲ್ಪೆ. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ಕೇನರೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಡ್ಡ್ ತೀರಂದ್. ಎಂಕ್ ನ್ಯಾಯ ಬೋಡು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೋರ್ಟುಡು ಕೇನುವೆರ್. ಐನ್ ವರ್ಸ ಕೇಸ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಎರುಬಿತ್ತ್ ಮಾರ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ಎನಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕದಕಲೆಗ್ ಆಂಡಲಾ ನ್ಯಾಯ ತಿಕ್ಕೊಡುಂದು ಪೊರುಂಬಿಯೆರ್. ಕೋರ್ಟು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರುಂಡು. "ಡೋಲು ನಿಕಲ್ನ ಚರ್ಮದ ಅತ್ತ್. ಆಯೆ ಆಯನ ದುಡ್ಡುಡು ವಾ ಗೌಜಿಲಾ ಮಲ್ಪೆ. ಅಯಿಟ್ ನಿಕಲೆಗ್ ಹಕ್ಕ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಚರ್ಮದ ಡೋಲು ಪಾಡಿಯೆಂಡ ನಿಕುಲು ಕಂಚಿದ ದೋಲು ಪಾಡ್‌ಲೆ. ಆಯನ ಕೋರ್ಟುದ ಖರ್ಚಿ ಅತ್ತಾಂದೆ ದೋಲು ಒಯಿತ್ ಕೊನೊಯಿನ ಮಾನನಷ್ಟೊಗಾತ್ರ ನಿಕುಲು ಪತ್ತ್‌ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡ ಕಟ್ಟೊಡು. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಯೇರೆಗ್‌ಲಾ ದೋಲು ಪಾಡೊಲಿ" ಪನ್ಪಿನ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರುಂಡು. ಆನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು ಸೈತ್‌ಂಡ ದೋಲು ಪಾಡೊಲಿಂದ್ ಆಂಡ್. ತಡೆತ್‌ಂಡ ತಡೆತಿನಾಯನ ಬೆರಿ ಬೇಂಡ್ ಆವು.

ಕತೆ ರಡ್ಡ್ : ಪೊರ್ತು ಮೂಡುದು ಒಂಜಿ ಮಾರ್ಪು ಬೈದ್‌ಂಡಾ ದಾನ್ನ. ಬಾಮಕ್ಕ ಚಾತ್ತ ಕನ್ನ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ದೀದ್ ತೂ ಪೊತುರರೆ ತಾರೆಡ್ದ್ ತೆಪ್ಪರಿಗೆ ಒಡ್ಪರೆ ಪಿದಯಿ ಬರ್‍ಪೊಲು. ಮೋಲು ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪಿನಲಾ ಜಂಗಲ್ ಒಚ್ಚುನ ಗುಸ್ತು ಪೊರ್ಬುಲು ಓಡ ಒಚ್ಚೊಂದು ಬರ್ಪಿನಲಾ ಸಮ ಆಂಡ್. ಆರೆನ ತರೆ ತೋಜಿನೇ ತಟ್ಟ್ 'ಅಂದೆಯೆ ಪೊರ್ಬೆಲೆ, ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ ಸೈತೆರ್‌ಗೆ ಅಂದೆ?" ಕೇನುವೊಲು ಬಾಮಕ್ಕ 'ಮರ್ಲಯ ನಿಕ್ಕ್ ಪನಡಯ ಮಿನಿ' ಪೊರ್ಬುಲು ನೆರೊಂದು ನೆರೊಂದು ಮುಂಬು ಪೋಯೆರ್. ಪಂಡಿ ಬಾಯಿ ದೊಂಡೆಡಾವೊಡ್ಡ ಬಾಮಕ್ಕ ಬಾಯಿ ಮುಚೊಂದು ಉಲಯಿ ಪೋಯೊಲು.

ಬಾಮಕ್ಕಗ್‌ಲಾ ಏರಾ ಪಂತಿನ ಸುದ್ದಿ ದುಮಿನಾನಿ ಬೈಯಡ್ ಊರ್ದ ಮಾರಿ ಗಿಡಪರೆ. ಊರು ಸೇರೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಭೂತ ಗಡು ಪಾಡ್‌ದಲ್ಪ ವಾಕ್ ದೆತೊಂದುಂಡುಗೆ. "ಮೂಡಿಪೊರ್ತು ಕಂತೊಡಾಂಡ, ಪೊಡಿ ಪೋದು ಕೆರೆಂಚಿ ಆವೊಡಾಂಡ ನೆತ್ತ ಪ್ರತಿಪಲೊನು ಕೊರಂದೆ ಬುಡಯೆ" ಉಂದು ದೈವದ ನುಡಿ ಈ ಶಾಪೊಗು ತಿಕಿನಾರ್ ಅಜ್ಜೆರ್. ವಾವೊಂಜಿ ರಗಳೆಗ್‌ಲಾ ಪೋವಂದಿನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಬೂತದ ಶಾಪೊಗು ದಾಯೆ ತಿಕಿಯೆರ್? ಉಂದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿದ ಕತೆ.

ಎಂಕಲ್ನ ಮಲ್ಲ ಊರು. ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆಲೆನ ದರ್ಬಾರ್. ಊರುಡೊಂಜಿ ದೈವ, ಒರ್ಸೊಗೊರ ಕೋಲ, ಚೌತಿ ಪರ್ಬ, ಕಲ ಜಪ್ಪುನು, ಉಂದು ಊರುದ ಗುತ್ತಿನಾರ್‌ನಕಲೆಗ್ ಜಾಗೆ ಜಾಗೆದಕಲೆಗ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರಿಯೆರೆ ಒಂಜಿ ಸಂದರಪ್ಪು.

ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಬುಡುದಾಂಡಲಾ ಕುಲ್ಲೆರ್, ಊರುದ ಮಂಡಲ್‌ಗಾಲ್ರ್ಲು ಮರ್ಯಾದಿ ಬುಡಯೆರ್. ದೈವದ ಸಾನ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗ ಊರುದ ಮಲ್ಲ ಭಟ್ರ್ ಕೃಷ್ಣರಾಯೆರೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನ. ಆ ಜಾಗೆ ಪೋಂಕು ಮೇಸ್ತ್ರಿಗ್ ಚಾಲಗೇಣಿಗ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಆಂಡ ಮೂಜಿ ವರ್ಸದ ಗೇಣಿ ಬಾಕಿ ದೀತಿನ ಪೋಂಕುನು ಕೃಷ್ಣರಾಯೆರ್ ಕೈಪೆತ್ತ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪಿದಯಿ ಪಾಡಾದೆರ್. ಯಾನ್ ಸುರುಟ್ಟೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಊರುಡು ಯೇರ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಬುಡಿಯೆರ್ಡಲಾ ಆ ಜಾಗೆ ಅಟಿಲಜ್ಜೆರೆಗ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅಂಚ ಕೃಷ್ಣರಾಯೆರ್ ಪೋಂಕು ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನ ಐನ್ ಮುಡಿ ಕಂಡೊನು ಅಜ್ಜೆರೆಗ್ ಕಂಡಿತ್ತ ಕಿರಯಚೀಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಮುಲ್ತು ಸುರು ಆಪುಂಡು ಮರ್ಯಾದಿದ ಪೇಚಾಟ. ಅದಮುಟ್ಟ ಕೋರಿಕುಂಟೊಡ್ದು ಪತಿನ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ನೇಮ ಕೊರ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಅಲ್ಪದ ಸುರುತ್ತ ಮರ್ಯಾದಿ ಭಟ್ರೆಗ್ ಸಂದೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ದನಿಲೆಕ್ಕದ ಮರ್ಯಾದಿ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಜಾಗೆನ್ ಭಟ್ರೆ ಕೈಡ್ದ್ ಕಿರಯಿಗ್ ದೆತೊಂದಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ದನಿ ಭಟ್ರ್ ಅತ್ತ್ ಅಜ್ಜೆರೆ. ಮರ್ಯಾದಿ ಏರೆಗ್ ಪೋವೊಡು? ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರ್ರೆ ಊರುದಕುಲು ತಯಾರಿಜ್ಜೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಒಪ್ಪಿದ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲು ನರಮಾನಿ ಅಜ್ಜೆರ್ ಅತ್ತ್. ಜಾಗೆದ ದನಿಯಾಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ದನಿಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುನ ಮರ್ಯಾದಿ ಎಂಕ್ ತಿಕ್ಕೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಊರುದ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆಲು ಕೂಟ ಕೂಡಿಯ. ಒಟ್ಟಾದ್ ಭಟ್ರೆಡ ಪಂಡೆರ್. "ಎಂಕುಲು ಇನಿಮುಟ್ಟ ಇರೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರ್ಯಾದಿ ಇತ್ತೆ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಯಗ್ ಕೊರ್ರೆ ತಯಾರಿಜ್ಜ."

ಉಂದೆನ್ ತೆರಿನ ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ ಎಂಕ್ ಅನ್ಯಾಯ ಆವೊಂದುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿದ್ ಊರುದ ಪಂಚಾತಿಗೆ ಬುದ್ಯಂತಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಸಾಂತು ಪಟ್ಲೇರ್‌ಡ ಮದಿಪುವೆರ್ ಮುಲ್ಪ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ಜಾತಿದ ಆಧಾರೊಡು ತಿಕ್ಕೊಡಾಯಿನ ಹಕ್ಕ್‌ದ ಮರ್ಯಾದಿಗ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲ್ಪುನೆನ್ ತೂವರೆ ಆವಂದೆ ಪಟ್ಲೇರ್ ಊರು ಲೆಪುಡಾದ್ ಕೇನುವೆರ್. ದುಂಬುದ ದನಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯೆರೆನ್‌ಲಾ ದೀವೊಂದು ಪಂಚಾತಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಊರುದಕುಲು ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರ್ರೆ ತಯಾರಿಜ್ಜೆರ್. "ಎಂಕುಲು ಇತ್ತೆಲಾ ಭಟ್ರೆಗ್ ಕೊರುವ ಅತ್ತಾಂದೆ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದ ಬೊಗ್ಗುಗು ಕೊರಯೆ" ಪಂಡೆರ್.

ಇಡೀ ಊರುನು ಎದ್‌ರ್ ಪಾಡೊಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಟ್ಲೇರ್‌ನ ಬಲೊಟ್ಟು ಕೋರ್ಟುಗು ಕೇಸ್ ಪಾಡಿಯೆರ್ ಅಜ್ಜೆರ್. ಸುಮಾರ್ ಎನ್ಮ ವರ್ಸ ಪೊರುಂಬುದು ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟುಡ್ದ್ ಹೈಕೋರ್ಟುಗು ಪೋಂಡು. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟುಗುಲಾ ಪೋಂಡು. ಊರುದಕುಲು ವಂತಿಗೆ ವರಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್ಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಎರುಬಿತ್ತ್ ಮಾರ್ದ್ ಕೆಬಿತ್ತ ಮುರು ಮಾರ್ದ್ ಕೋರ್ಟುಗು ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸ ಕೇಸ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಏತೋ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಕಡೇಕ್ಕ್ ಕೋರ್ಟುಡ್ದು ತೀರ್ಮಾನ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. "ಏಪ ದಣಿಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕೊಡಾಯಿನ ಮರ್ಯಾದಿ ಆಯಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಆಯೆ ವಾ ಜಾತಿದಾಯೆನೇ ಆವಡ್ ಮರ್ಯಾದಿ ದನಿಕ್ಕೇ ಸಂದೊಡು. ತತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ಭೂತದ ಸಾನೊಗು ಬೀಗ ಮುದ್ರೆ ಪಾಡೊಡು"

ಕೋರ್ಟುದ ತೀರ್ಮಾನ ಉಂದು. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಭೂತೊಗು ನೀರ್ ತಪ್ಪಾದಿನ ಸಾಪ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಊರುದಕ್‌ಲೆನ್ ಎದ್‌ರ್ ಪಾಡೊಂದಿನ ಸಾಪ ಆಂಡಲಾ ಸಾಂತು ಪಟ್ಲೇರೆನ ಬಲೊಟ್ಟು ಗೆಂದಿಯೆರ್ ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್.

ಆನಿ ಊರು ಸೇರ್‌ದ್ ಕೋಲ. ಕೋರ್ಟುದ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಕ ಸುರುತ್ತ ಲೆಪ್ಪು. ಬದಿಕಾರ ತಾರಾಯಿದ ಮರ್ಯಾದಿ ಬೊಗ್ಗುಗು ಸಂದೊಡು. ಆಂಡ ಭೂತ ಬೊಗ್ಗುನು ಮದತೇ ಬುಡುಂಡು. ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರೆಡೇ ಪೊಲೀಸ್ ಬರೊಡಾಂಡ್. ಕೋಲ ಉಂತುಂಡು. ಭೂತದ ಮುಗ ಮೂರ್ತಿ ಜಾವೊಡಾಂಡ ಸಾನೊಗು ಬೀಗ ಮುದ್ರೆ ಬೂರುಂಡು. ಮನದಾನಿ ಊರುದ ಪಟ್ಲೆರ್ ಸೇನೆರ್‌ನಕುಲು, ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದಕುಲು ಭಟ್ರೆನ್ ಕೂಡೊಂದು ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಲ್ತೆರ್. ದಿಂಗರೆಲಾ ಆವಂದೆ ಉಬ್ಯರೆಲಾ ಆವಂದೆ ಅಕ್‌ಲೆಗ್‌ಲಾ ಉಂದು ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆನೇ ಆಂಡ್. ದಾದ ಮಲ್ಪುನು ಪನ್ನಗ ಉಗ್ರಾಣಿ ಉಗ್ಗಪ್ಪೆ ಒಂಜಿ ಸಾದಿ ತೋಜಾಯೆ. “ನಮ ತೀರಿನಾತ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತ. ನನ ಉಂದೆತ್ತ ಜಬದಾರಿನ್ ಭೂತೊಗೇ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಾತ್ರಿನ್ ಪತ್‌ದ್ ಸಾನದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪಂದೆನೇ ದರ್ಶನ ಬರ್ಪಾಯೆರ. ಭೂತೊನು ಜೋಗ ಬರ್ಪಾದ್ ಲೆಪ್ಪು ಲೆಪ್ಪುದ ಜಾಗೆದಕುಲು ಕೂಡೊಂದು ಊರು ಸೇರಾದ್ ಗಡುಪಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಕೋರಿ ಕಡ್ತೆರ್. ತಾರಾಯಿ ದರ್ತೆರ್. ಪೂವರಿ ದಕಿಯೆರ್. ಆತಾನಗ ಆಸರ್ ದೆತೊಂದಿನ ಭೂತದ ಪಾತ್ರಿ “ರಾಜ್ಯೊನು ಇನಿಕ್ಕ ಕನನೀರ್‌ಡ್ ಕೈ ದೆಕ್ಕಾದಿನ ಸಾಂತು ಪಟ್ಟೇರೆನ್‌ಲಾ ಬೊಗ್ಗುನುಲಾ ಕೆರಂದೆ ಬುಡಯೆ” ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡ್ಸಲೆನ್ ಮೂಜಿ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕ್ ತಾಗಾದ್ ವಾಕ್ ದೆತೊಂಡೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಭೂತೊಗುಲಾ ಉಂದೊಂಜಿ ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಊರುದಕುಲು ಕಾತೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಬೊಗ್ಗು ಇತ್ತೆ ಸೈಪೆ, ಬೊಕ್ಕ ಸೈಪೆ. ಭೂತದ ಸಾನದ ಬಾಕಿಲ್ ಏಪ ದೆಪ್ಪೊಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್. ಆಂಡ ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ ಸೈತಿನಿ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಆವುಸ ತೀರ್‌ದೆ.

ಅಟಿಲಜ್ಜೆರ್ ಸೈತಿನ ಮನದಾನಿ ಸಾನದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಕೋಲ ಆಯಿಜಿ. ಭೂತದನೇ ಸಾಪನಾ ದಾನ್ನ. ಚಾಕಿರಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು, ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನಕುಲು ದೋಲು ಬೊಟ್ಟುನಕುಲು ಕದೊನಿ ದೀಪಿನಕುಲು “ಎಂಕುಲು ಚಾಕಿರಿ ಮಲ್ಪುಜ” ಪಂಡೆರ್. “ನಿಕಲೆನ್ ನಡೀರ್‌ಗ್ ಗಗ್ಗರ ದೀನಗ ಒರ ಪುಲ್ಯಕ್ಕೊಲೊಡು ಗಂಧ ಕೊರ್ನಗ ಕೊಡಿಜಾನಗ ಲೆಪ್ಪರೆ ಬರ್ರೆ ತೀರಂದ್. ಕೋಲೊಗು ಊರು ಎತ್ತರೆ, ಬೊಂಡ ತಾರಾಯಿ ಸಿರಿ ಮಡಲ್ ಕಡ್ಪರೆ ತಾರೆಗ್ ಲಾಗ್ಯರೆ ಆವಂದ್. ಬೋಡ್ದು ನಿಕುಲೇ ಮಲ್ಪಿ. ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಎಂಕಲೆಗ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರಿ” ಪಂಡೆರ್. ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದಕಲು ಪಟ್ಲೇರ್, ಸೇನೆರ್‌ನಕುಲು ಮೀಟಿಂಗ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ದಾದ ಮಲ್ಪುನು? ಕೋರ್ಟುಗು ಪೋಯಾ ಏರೆನ ಮಿತ್ತ್? ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಪೋಂಡು, ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಪೋಂಡು, ಭೂತದ ಮಾನಿ ಸಾನದ ಜಾಗೆಗ್ ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್ ಕೊರಿಯೆ. ಐನ್ ಸೆನ್ಸ್ ಜಾಗ್ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್‌ಡ್ದ್ ಆಯಗಾಂಡ್. ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದಿ ನಮಡನೇ ಉಪ್ಪಡ್. ಕೆಸರ್‌ಗ್ ಕಲ್ಲ್‌ದಕ್‌ದ್ ಮೈಯೊರ್ಮೆ ರಟ್ಟಾವೊನ್ನು

ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಲೆಪ್ಪುದಕುಲು, ಜಾಗೆದಕುಲು,ಬೀಲ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಬೊಗ್ಗು ಅಜ್ಜೆರ್ ಸೈತ್‌ದ್ ವರ್ಸ ಇರುವ ಆಂಡ್. ಭೂತದ ಸಾನೊಗು ಇನಿಕ್ಕಲಾ ಬೀಗ ಉಂಡು. ಮರ್ಯಾದಿ ಓಲುಂಡು?

* * *

ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪು ಉಮಿಲ್‌ದ ಬೇಪು

ಎಂಕುಲು ಎಲ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗ ಮುಲಿತ ಮಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೊಡು ಪಾಡ್ದಿನ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಯೊಗು ಪರಕುಂಟು ನೇಲಾಯಿಲೆಕ ನೇಲೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮುಟ್ಟರೆ ಪೋಂಡ ಪಟಕ್ಕ ರಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ತೂನಗ ಅವು ಬಾವೊಲಿ. ಬಾವೊಲಿದ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಅವು ತರೆ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾರ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೇಲುನು. ತುಚಿದ್ ಪತೊನುನು ಕಾರ್‌ದ ಉಗುರುಡು. ಅಮ್ಮೆರ್ ಎಂಚಾಂಡಲ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೆರ್ದ್ ಅಯಿತ ರೆಂಕೆ ಕತ್ತೆರ್ದ್ ತಿಪ್ಪಿಗ್, ದಬ್ಬೆಗ್ ಕಟ್‌ದ್ ಬೇಂಡ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರೆಂಕೆ ಅರತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಅವು ಮಲ್ಲ ತೋಜುಂಡು. ನಡುಟ್ಟು ಅಯಿತ ಜೂವ ಕಿನ್ಯ. ಒಂಜಿ ಚಂಚ ಮಾಸ ಮಾತ್ರ. ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಉರ್ಚುಜಿಗೆ. ಕಕ್ಕನು ಮಾತ್ರ. ಬಾವೊಲಿಗ್ ಪೀಂಕನ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಬಾವೊಲಿದ ಕಾಲ. ಬಾವೊಲಿ ಈ ಆವೊಲಿಂದ್ ಮೊಬೈಲ್‌ಲೆಡ್, ಪೇಪರ್‌ಲೆಡ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಬಾವೊಲಿದ ಮಡೆ, ಬೆಗರ್, ನೆತ್ತೆರ್ ತಾಗ್‌ಂಡ ನಿಫಾ ರೋಗ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಗಾಬು ಲಕೊಂದುಂಡು. ಮಲೇಶಿಯಡ್ 1998ಡು ಸುರು ಆಯಿನ ರೋಗ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ನಿಫಾ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಾಮದ ಪುದರ್ ರೋಗೊಗಾಂಡ್. 2001ಡ್ ಭಾರತೊದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಸಿರಿಗುರಿಟ್ಟ್ ಸುರು ಆಂಡ್. ಇನಿ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಕಲಿ ಪರ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ, ಪರ್‌ಂದ್, ತರಕಾರಿ ತಿನರೆ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾವೊಲಿ ಒಯಿಕ್ಕ್ ಬಾಯಿ ಪಾಡುಂಡಾ ಅವು ಮಾತಲ ಡೇಂಜರ್ ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಟುದುಂಡು.

ಮಲೇಶಿಯಡ್ ಪಂಜಿಗ್ ಸುರು ಆಯಿನ ನಿಫಾ ರೋಗ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪುಡು ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬರೊಂದುಂಡು, ಜನ ಸೈಯೊಂದುಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಜಾಗ್ರತೆಗಾತ್ರ 'ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪು, ಉಮಿಲ್‌ದ ಬೇಪು' ಗೇನದ ನಡೆ.

ಲೋಕೊಡು ರಡ್ಡ್ ಜಾತಿದ ಕೀಟೊಲು ಉಲ್ಲಗೆ. ಒಂಜಿ ಜಾತಿ ತೊಡ್ಡೆ ಕೆಲಿಂಜಿದಲೆಕ ಊರೊರ್ಮೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತಿಗ ತಿಂದೊಂದು ಪೋದು ಪಟ್ಟ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಲೋಕದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಸತ್ವ ಇತ್ತಿನ, ಮರ್ದ್‌ಗಾಪಿನ ತಿಗತ್ತ ನೆಯಿನ್ ಕೊರ್ಪಿನವು. ಉಂದು ಊರುಗು ಉಪಕಾರ ಮಲ್ಪುನ ಕೀಟೊಲು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಜಾತಿ ಉಮಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಎರುಕೆಲೆಂಜಿ. ಚಿಕನ್‌ಗೂನ್ಯ, ಮಲೇರಿಯಾ, ಡೆಂಗ್ಯೂ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರೋಗೊಲೆನ್ ಒಲ್ತೊಲ್ತು

ನಾಡ್ದ್ ಕಂತ್‌ದ್ ರೋಗ ಇತ್ತಿನ ಮೆಯಿಡ್ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ತುಚಿದ್ ರೋಗದಾಂತಿನಾಯನ ಜೂವೊಗು ತುಚ್ಚುನು. ರೋಗೊನು ಪರಡುನು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಊರುನು ಲಗಾಡಿ ದೆಪ್ಪುನ ಕೀಟೊಲು ಉಲ್ಲ. ನರಮಾನ್ಯಡ ಎಂಚ ಎಡ್ಡೆಂತಿನಕುಲು ಊರುಗು ಉಪಕಾರ ಆಪಿನಕುಲು, ಬಡವೆರ್ನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿ ಮಲ್ಪುವೆ, ಕಲ್ಪುವೆ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಕೆಲವೆರಾಂಡ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಬಡವೆರ್ನ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪುಡೆಕ್ಕ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಜೈಲ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮದ್ಮೆ ಆವಂದಿ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಇಂಚ ಉಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಂಡ್ದಿಂಚಿ ದೇವೆರ್ಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಕನೇ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಉಂದೆನೇ ಬೆರ್ಮೆ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ಲೆಯ್ದಿನಿ.

ಯಾನ್ ಬಾವೊಲಿದ ರಾಪು, ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿದ ರಾಗ ದಾಯೆ ಪಾಡಿಯೆ ಪಂಡ ಬರ್ಸ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿದ ರಾಪುಲಾ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಸಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಜೋಕುಲು ಒಂಜಿ ವಾರ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಾರ ಮಲೇರಿಯಾ, ಡೆಂಗ್ಯೂ, ಜ್ವರ ಪನೊಂದು ರಜೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಇನಿ ವಾ ಡಿಗ್ರಿಡ್ದ್‌ಲಾ ದುಂಬು ನಮ ಆರೋಗ್ಯ ತೂವೊನೊಡು. ಜೂವ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಮಾತ ಉಪ್ಪುವೆ ಸಾಧ್ಯ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಡಾಕ್ಟ್ರನಕುಲು ಕಡಮೆ ಇತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆತೇ ಸೀಕುಲುಲಾ ಕಡಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ದಾಯೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಸುದ್ಧ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮರಿಯಲ ಬನ್ನಗ ಕುಕ್ಕು ಪೆಲಕಯಿ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ್ ಬೂರ್ದು ಕುರೀದ್ ಉಮಿಲ್ ರಾಂಡಲಾ ಸೀಕ್ ಬಯ್ದಿನಿ ಕಡಮೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ತಿನರೆ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಲು, ಎರು ಎರ್ಮೆಲು, ಯೇಡುಲು ತಿರ್ಗೊಂದೇ ಇತ್ತ. ಇನಿ ಅವುದಾಂತೆ ತಾದಿ ಬೀದಿಡ್ ಚೂಲಿ ಕಜವುನು ತಿನರೆ ಯೇಲ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮರಿಯಲೊಡು ಉಮಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲೆಂಜಿ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡು. ದುಂಬು ಪೇಂಟೆಡ್ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಕಜವುನು ಪೂರ ರಾಸಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊತ್ತಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತೂಂಟನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ರಾಸಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್‌ದ ಲಾರಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಕುಲು ಪತೊಂದು ಪೋದು ಪೇಂಟೆದ ನಡುಟ್ಟು ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ರಾಸಿ ಪಾಡುವೆರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಬುಡ್ದು ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಸಾಗಾವೆರ್. ಉಂದು ದಾದ ಆಪುಂಡು ಪಂಡ ಉಮಿಲ್ ಬುಲೆಯರೆಗ್ ಸಾದಿ ಆಪುಂಡು.

ಇನಿತ್ತ ಆಲೋಚನೆ ದಾದ ಪಂಡ ಎನ್ನ ಕಂಪೌಂಡುಡ್ದು ಕಜವು ಪಿದಯಿ ಬೂರುಂಡ ಆಂಡ್. ಅಪೆದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಕಜವು ಬೂರ್ದು ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿ ರಾಂಡ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಕಂಡಿಲೆಗ್ ಉಮಿಲ್ದ ನೆಟ್ ಪಾಡ್ದ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ ಜೋಕುಲೆಗ್, ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಉಮಿಲ್ ತುಚಿಜಿಡ ಆಂಡ್ ಬೇತೆಕಲೆಗ್ ತುಚಿದ್ ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್‌ಂದ್ ಎನ್ನುನಕುಲೇ ಎಚ್ಚ. ಮರಿಯಲ ಬನ್ನಗ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆದಕುಲು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ಓಲು ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತ ನೀರ್ ಕುಲುದುಂಡು. ಓಲು ಬೊಂಡದೊಟ್ಟೆ, ತಿಪ್ಪಿ ಮರಂಕನೆ ಬೂರ್ದು ಅಯಿಟ್ಟ್ ನೀರ್

ಕುಲುದು ಉಮಿಲ್ ರಾಪುಂಡುಂದು ತೂಪೆರ್. ಮರಿಯಲೊಡು ನೀರ್ ಉಂತುದು ಉಮಿಲ್ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ತಿಪ್ಪಿಡ್, ಬೊಂಡದೊಟ್ಟೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಡಬ್ಬೆಲೆಡ್ ನೀರ್ ಕುಲುದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಸೀಕ್‌ದ ಉಮಿಲ್ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ನೆನೆಪುಪ್ಪೊಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತೆದಲೆಕ ಕಂಡೊಲು, ಕುಮೆರಿಲು ಬೊಟ್ಟೊಲು ಪಡಿಲ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಸಾಗೋಳಿ ಆವೊಂದುತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೇಷಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಕರೆ ಬರಿ ತೌರುದು ಪೊತ್ತಾದ್ ತೂಂಟಾನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಂಡದ ಕುರೆ ಕಲಡ್‌ದ್ ಉರ ಆದ್ ಮಣ್ಣ್ ಮರ್ದ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಕುರೆ ದಿಂಜಿದ್ ಮಣ್ಣ್ ಕಲಡಂದೆ ಇಸ ಆವೊಂದುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯ ಕುರ್ತೆಲ್ ಕೆರೆಂಚಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಇಸ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಇಜ್ಜತ್ತೇ? ಕುಡೊಂಜಿ ದಾದ ಪನ್ನಗ ದುಂಬು ಭೂಮಿಡ್ ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಕಪ್ಪೆ ಲಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಳ್ಳೆ, ಕೇರೆ, ಪಜಿರ್ ಕುದುರೆಲು ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ. ನಕ್ಕುರು ಮಿತ್ತ್ ಲಕ್‌ದ್ ಕುರೆ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಮಿಲ್, ಕೆಲೆಂಜಿ ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ದುಂಬು ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪುನಗ, ನಟ್ಟಿ ನಡ್ನಗ ಉಮಿಲ್, ಕೆಲೆಂಜಿ ತುಚಿದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಅರಿಯೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಸೀಕ್ ಬರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಮೈಟ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ, ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ದ ಅಂಬಿದ ಗುಣೊಟ್ಟು ಸೀಕ್‌ನ್ ತಡೆಪುನ ಗುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಯಾನ್ ಎರುಕೆಲೆಂಜಿ ಪಂಡೆ. ಎರ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲುದು ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್ದ್ ಬೀಲ ಎಕ್ಕಂದಿನ ಜಾಗೆಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಅರೀನೆಂಗೆ ತುಚಿ ಪತ್ತುನ ಮಲ್ಲ ಕೆಲೆಂಜಿ ಎರುಕೆಲೆಂಜಿ. ಅವು ನಂಕ್ ತುಚಿಂಡ ತೂ ಮುಟಿನಂಚ ಆಪುಂಡು. ಗೊಬ್ಬರೊಡು, ಅಂಬಿಡ್, ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲ್ನ ಮೈಟ್, ತರೆಟ್ ಕಿದೆ ಕೊಟ್ಯಲೆಡ್ ಪುಟ್ಟುನ ಗುಯಿಂ ಗುಯಿಂ ರಾಪಿನ ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿಲೆಡ್ದ್ ದುಂಬುದ ದಿನೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಪೋಡಿಗೆನೇ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಆಂಡ ಇನಿ ನೆಟ್ ಪಾಡಂದೆ, ಕೋಯಿಲ್ ದೀವಂದೆ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ್ ಯೆಮೆನೇ ಬತ್ತಿನಲ್ಕ ಉಮಿಲ್‌ದ ದಾಳಿ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಇನಿತ್ತ 'ಗ್ಲೋಬಲ್ ಯುಗೊಟ್ಟು ವಾ ವಾ ಊರುದಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಕೆ ಆತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ವಾವಾ ಸೀಕ್‌ದ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ರುಚಿಲಾ ಉಮಿಲ್‌ಲೆಡ ಉಂಡು. ಸೀತ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಟೆಸ್ಟ್‌ಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಂಡ ಅವುಲು ಕಾಪುನಗ ಉಮಿಲ್ ತುಚಿದ್ ಮನದಾನಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಸುರು ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಉಮಿಲ್ ದೇರುನ ಬೇಲೆ. ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತ ನೀರ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಬುಡಂದಿನ ಬೇಲೆ. ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ತೂ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿ ಬಯ್ದುಜಿ. ಇನಿ ಪುಗೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕೋಯಿಲ್‌ದ ಪುಗೆಲಾ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಇಸನೇ ಆತ್‌ಂಡ್. ನೆಟ್ಪ್‌ದ ಉಲಯಿಡ್ದ್ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚನೇ ಡೌನ್ ಲೋಡ್ ಮಲ್ಪುವ ಆಂಡ ಈತ್ ಎಲ್ಯ ಉಮಿಲ್‌ಗ್ ದಾಯೆ ಪೋಡ್ಯುವಂದ್ ನಂಕೇ ತೆರಿವುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಉಮಿಲ್ ಮೆಯಿಲ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ.

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಉಂದು ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಬರೊಡುಂದಾಂಡ ಕೆಲೆಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಉಮಿಲ್‌ಲಾ ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪದ

ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಪುಚ್ಚೆ, ನಾಯಿ ಇತ್ತಿನಲ್ಕನೇ ಉಮಿಲ್ ಕೆಲೆಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿ ಅವು ರಾಗ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ರೋಗ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಲೆ ಬರ್ಸ ಬರೊಂದುಂಡು. ಬಾವೊಲಿ ರಾವೊಂದುಂಡು. ಉಮಿಲ್ ಬೇತೊಂದುಂಡು. ಜಾಗೃತೆ ರೋಗ ರೋಗ.

* * *

ಡಾಕ್ಟರ್ ಆವೊಡಾ ಪೇಷಂಟ್ ಆವೊಡಾ?

ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಪಿಯುಸಿಗ್ ಅಡ್ಮಿಷನ್ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಜೋಕುಲ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನಕಲೆಗ್ ಟೆನ್‌ಷನೇ ಟೆನ್‌ಷನ್. ವಾ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್‌ಗ್ ಬಾಲೆನ್ ಸೇರಾವುನು? ಕೋಡೆ ಧಾರವಾಡದ ಒಂಜಿ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್ ಆಣನ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಆಯಗ್ 95% ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಅಕುಲು ಆರ್ಟ್ಸ್ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ ಈತ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಉಪ್ಪುನಗ ದಾಯೆ ಆರ್ಟ್ಸ್‌ಗ್ ಪಾಡುವರ್? ಪಿ.ಸಿ. ಎಂ.ಬಿ. ತಿಕ್ಕುಂಡತ್ತಾ? ಅಯಿಕ್ ಆಣನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಂಡೆರ್ "ಇಲ್ಲ ಸರ್ ಅವನನ್ನು ನನಗೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಎಂಕ್ ದಿಂಜ ಕುಶಿ ಆಂಡ್. ಅಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆ ಯೋಚನೆದ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್‌ಲಾ ಇನಿ ಉಲ್ಲೆರತ್ತಾ ಪಂಡ್‌ದ್. ಆಂಡ ಉಂದು ಯೇತ್ ಜನೊಕ್ಕು ತೆರಿವುಂಡು? ಗಟ್ಟದಕಲೆಗ್ ಐ.ಎ.ಎಸ್., ಐ.ಪಿ.ಎಸ್., ಕೆ.ಎ.ಎಸ್.ದ ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತುಂಡು. ನಿಜವಾದ್ ದೇಶ ಆಳುನು ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಓದಿನ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನಕುಲು, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನಕುಲತ್ತ್. ಆರ್ಟ್ಸ್ ಓದಿನ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ನಕುಲು. ನಮ್ಮ ಊರುದಕಲೆಗ್ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟ ಮರ್ಲ್ ಪಂಡ ಎನ್ನ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ದೇವಣ್ಣೆ ಕೋಡೆ ಮಗನ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. 69% ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಪತೊಂದು ಪನ್ಪೆರ್ "ಆಯಗ್ ಪಿ.ಸಿ.ಎಂ.ಬಿ. ಯೇ ಬೋಡುಗೆ" ಯಾನ್ ಪಂಡೆ "ದೇವಣ್ಣ 69% ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಪತೊಂದು ಆಯೆ ಎಂಚಿನ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಆಪೆ? ಸೀಟ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಡ ಈರ್ನ ಚಾನ್ಸ್ ಓಲ್ಲ ಡೆಂಟಲ್ ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಪವೊಲಿ. ಅಯಿಕ್ ಆರ್ "ಡಾಕ್ಟ್ರ ಪೇಷಂಟ, ಡೆಂಟಲಾ ಮೆಂಟಲಾ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಯಗ್ ಸೈಯನ್ಸ್ ಸೀಟ್ ಬೋಡೆ" ಪಂಡೆರ್. ಅಪಗ ಎಂಕ್ ಎನ್ನ್‌ಂಡ್ ಇನಿ ಜೋಕುಲು ಪೇಷಂಟ್ ಆವರೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನೇ ಕಾರಣ.

ಯಾನ್ ಈ ಪಾತೆರ ಮುಲ್ಪ ದಾಯೆ ಪಂಡೆ ಪಂಡ ಇನಿತ್ತ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಸುರು ಮದ್ಮೆ ಆದ್ 'ಹನಿಮೂನ್' ಮಲ್ಪುನಪಗ ಎನ್ನುನ ಕನ ಪಂಡ ಎಂಕಲ್ನ ಬಂಜಿಡೊಂಜಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಪಿನ ಬಾಲೆ ತತ್ತ್ಂಡ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಪಿನ ಬಾಲೆದ ಪಿಂಡ ಪುಟ್ಟೊಡು. ಅವುವೇ ಕನೊಟ್ಟು ಕಡಂಬರೊಂದು ಅಕೇರಿಗ್ ಪೇಷಂಟ್ ಪಿಂಡ, ಕೈ ಕಾರ್ ದಾಂತಿನ ಮಂಡೆ ಸಮದಾಂತಿನ ಜೋಕುಲು ಪುಟುದು ಪಿಂಡ ದೀವರೆಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಗತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಪ್ಪುನು ನಮ ಇನಿ ಎನ್ನುನಲ್ಕ ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟ್ಟುನ

ಜೋಕುಲು ಡಾಕ್ಟರ್, ಇಂಜಿನಿಯರೇ ಆವೊಡಾ? ಆಯಿಜಿಡ ಬದ್‌ಕರೆನೇ ಆಪುಜಾ? ಈ ಮರ್ಲ್ ಕನೊನು ನಮ್ಮ ಮಂಡೆಗ್ ಬಿರ್ಕಿನಕುಲು ಯೇರ್?

ಬೌದ್ಧ ಗುರು ದಲೈಲಾಮೆರ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪನ್ಪೆರ್ "ನಮಡ ಇನಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಎರಮನೆತ್ತಂಚಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಲು ಉಂಡು. ಆಂಡ ಕುಟುಮ ಎಲ್ಯಾವೊಂದುಂಡು. ಸೌಕರ್ಯ ಎಚ್ಚಾತ್ಂಡ್ ಪೊರ್ತು ಕಮ್ಮಿ ಆತ್ಂಡ್. ಬಿರ್ಸೆರುಲ್ಲೆರ್ ಆಂಡ ಕಷ್ಟ ಎಚ್ಚ ಆವೊಂದುಂಡು. ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಬುಲೇದ್‌ಂಡ್ ಆಂಡ ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ಮಿತಿ ಮೀರೊಂದುಂಡು. ದೂರದ ಚಂದ್ರನ ಮಿತ್ತ್ ಕಾರ್ ದೀತ ಆಂಡ ನಾಲ್ ಬಕ್ಕಾರ್ ನಡತ್‌ದ್ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲದಾಯನ ಸುಖ ಕಷ್ಟ ಕೇನರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಗೇನದ ಲೋಕ ಮಲ್ಲ ಆತ್ಂಡ್. ಆಂಡಾ ಒತ್ತುಡು ಇತ್ತಿನಾಯಡ ನಾಲ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ. ಎತ್ತರದ ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಯ ಬುದ್ದಿಡ್ ಕುಂಟೆ ಆವೊಂದುಲ್ಲೆ ನಾಲ್ ಗೋಡೆದ ಉಲಯಿಡುಲ್ಲೆ. ಕಂಡಿದ ಪಿದಯಿ ತೂನಗ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕಿಲು ರಾವೊಂದುಲ್ಲ. ಆಂಡ ಕೋಣೆ ಕಾಲಿ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮನಸ್ಸ್ ಯಾನ್, ಎನ್ನವು ಪನ್ಪಿನೆತ್ತ ಸುತ್ತ ಬೇಲಿ ಪಾಡೊಂದುಂಡು.

ಮುಲ್ಪ ನಮ ಯೋಚನೆ ಮನ್ಪೊಡಾಯಿನಿ ಸುಖ ಪಂಡ ಬಜೀ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಸಂಪತ್ತ್ ಅತ್ತ್. ಮನಸ್ ಸರಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಮಾತ್ರ ಸುಖ. ಇಜ್ಜಿಡ ದಾದ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ದಂಡ. ಇನಿತ್ತ ಬಣ್ಣದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ದೊಡ್ಡುಡೇ ಸುಖಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಜನ ಇನಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನ ಸುತ್ತನೇ ಕನತ್ತ ಕೋಟೆ ಕಟೊಂದುಂಡು. ಇಂಚ ದಾಯೇ?

ನಾಗರಿಕತೆ ಸುರು ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬರವುದ ಗೆರೆ ಪಾಡುನ ಮುಟ್ಟ ಕೈಕಾರ್ ಬಗ್ಗಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನನೇ ಬದ್‌ಕ್ಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆ. ಬರವು ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಕನತ್ತ ಮನೊನು ಕಾಕಜಿಡ್ ಬರೆಯೆರೆ ಕಲ್ತೆ. ಬೇಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಸಾಲೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಲೆಡೇ ಬಾಲೆ ಬುಲೇಂಡ್. ಇತ್ತಿನಾಯುಗೊಂಜಿ, ದಾಂತಿನಾಯಗೊಂಜಿ, ರಂಗೇ ದಾಂತಿನಾಯಗ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪನ್ಪಿನಂಚಿನ ಪಂತೆ ಬೇಧದ ನಡುಟ್ಟೇ ಕಾಲ ಕರೀಂಡ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಪರ್ದೇಸಿಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಭಾರತೊಗಾಂಡ್. ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆದ ಗಡು ಪೋಂಡು. ಭಾರತ ಇಡೀ ಆಂಡ್. ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿ ಬೂರೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಕಡಲಂಚಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವು ಸುರು ಆಂಡ್. ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕಲೆ, ಪ್ರಕೃತಿದ ಬಿಲೆನೇ ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನಡೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಇಸಯ ಸುರು ಆಂಡ್. ಯೇಪ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಡ್ದ್ ಆಂಗ್ಲ ಬರವುದ ಗೆರೆ ಸುರು ಆಂಡಾ ಆನಿಡ್ದೇ ಈ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನಕಲ್ನ ಕನ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮೆಡಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿಲು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಬಾಪುಗು ಲೇಪ ಪಾಡುನ ಪೋಂಡು. ಆಪರೇಷನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆರ್ರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. 1835ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತದ ಕಲ್ಕತ್ತೊಡು ಸುರುತ್ತ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್, 1845ಟ್ಟ್ ರೂರ್‌ಕೆಲಡ್ ಸುರುತ್ತ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜ್ ಸುರು ಆಂಡ್. ಉಂದು ಚರಿತ್ರೆ. ಇನಿ ತೂಂಡ ನಾಯಿ ಕೊಡೆತ್ತಲೆಕ್ಕ ಪೇಂಟೆ ಬುಡಿ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಲು ಪುಟುದು ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಡಾಕ್ಟರ್

ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಂತೂ ಸತ್ಯ ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ಬರಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲ ರೈತನ ಮಗೆ ಕೋಮಣ ಕಟೊಂದು ರೈತೆನೇ ಆತೊಡು. ಕೆಲೆಸಿನ ಮಗೆ ಕೆಲೆಸಿಯೇ ಆತೊಡು. ಆಂಡ ತದ್ದಿನಿ ಒಲ್ಪ ಪಂಡ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲುದ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡಿನ ಸ್ಕೆತೋಸ್ಕೋಪ್ ಇನಿ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ಗೇ ಉಲ್ಲಾಪಿಲೆಕ್ಕ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ವಿಜ್ಞಾನದ ಇಸಯದ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೇರನೇ ನಡತೊಂದು ಉಂಡು. ಕೋಚಿಂಗ್ ಸುರು ಆಂಡ್. ಬಡವೆರ್ನ ದೋಚಿಂಗ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಲೋಕದ ಗುಟ್ಟೇ ತೆರಿಯಂದಿನ ಬಾಲೆದ ಮೆತ್ತೆ ಮಂಡೆಗ್ ದೊಡ್ಡು ಮಲ್ಪುನ ವಿದ್ಯೆ ಪಂಡ ಅವು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಪನ್ಪಿನಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಆ ಬಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ದೆತೊಂಡ ಅವು ಬಜೀ ದಡ್ಡೆ. ಒಯಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಪ್ರಯೋಜನ ದಾಂತಿನಂದ್ ಸಮಾಜ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಲೋಕ ಮಾನ್‌ದಿನ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್‌ನ ಗುರು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಕಲ್ಲ್ ಕಡ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಇಸಯ ಯೇಲ್ಲಾ ನಂಬರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರತಿಭೆ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ ನಾಲ್ ಗೋಡೆದ ನಡುಟ್ಟು ಅರಲುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಕಲ್ಪನೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಡ್ ತೋಜುನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರನೇ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಬೆಂಡ್ ಬುದ್ಧಿಡ್ದಾತ್ರ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂಲದ ಪ್ರತಿಭೆಲು ಮರ್ಲೆರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ ನರಲುನ ಸ್ಥಿತಿ ಬಯ್ದಿಂಡ್.

ಇನಿ ಸಮಾಜೊಡು ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆ ದರೋಡೆ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಅತ್ಯಾಚಾರೊಲು ಎಚ್ಚಾವರೆ ಕಾರಣನೇ ಈ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಶಿಕ್ಷಣ. ದುಂಬುದ ಪಾಠೊಲೆನ್ ತೂಂಡ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಪೆತ್ತದ ಕತೆ 'ಸತ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆ ನಿತ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗ ಸತ್ಯ ವಾಕ್ಯಕೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಮೆಚ್ಚನಾ ಪರಮಾತ್ಮನು' ಉಂದು ಇನಿತ್ತ ಪಸು ಬುದ್ಧಿದ ನರಮಾನ್ಯನ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾವುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಪುಸ್ತಕೊಡು 'ಝಣ ಝಣ ಝಣ ಜೇಬು ತುಂಬು ಹಣ' ಪನ್ಪಿನಲ್ಕ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ 'ದೊಡ್ಡು ಮಾತ್ರ ಮಲ್ಲ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಜೋಕುಲ್ನ ತರೆಕ್ಕ್ ದಿಂಜಾವುಂಡು. ದೊಡ್ಡು ಮಲ್ಪರೆಗಾತ್ರ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆವೊಡು ಇಂಜಿನಿಯರಾವೊಡು ಇಜ್ಜಾಂಡ ಬದ್‌ಕೇ ಇಜ್ಜಿಂದ್‌ದೇ ಎನ್ನುವೆರ್. ದುಂಬು ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ, ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾನೂನು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾನ್ಯತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆ.ಎ.ಎಸ್., ಐ.ಎ.ಎಸ್., ಐ.ಪಿ.ಎಸ್., ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಕುಲ್ದು ಲೋಕ ಆಳುನಕುಲು ಆರ್ಟ್ಸ್ ದೆತೊಂದು ಈ ಇಸಯೊಲೆನ್ ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಬರೆತಿನ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಲ್ದಿನಾರತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು. ಇನಿ ಸಮಾಜದ ಮಾತ ಪ್ರತಿಭೆಲೆನ್ ಬುಲೆಪಾವುನ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಇಜ್ಜಿಡ ಎಂಚ ಸಮಾಜ ನಡಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಯೇಲ್ಲಾ ಎನ್ನುಜೆರ್. 'ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೇ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡವನೇ ಜಾಣ' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆದಂಚ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಇನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಸುಲಭೊಡು ದೊಡ್ಡು ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ದಾದಾ? ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಡುವೆರ್. ಯೇತೇ ಮಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟ್ರಾಂಡಲಾ ಆಯೆ ಉನ್ಪಿನಿ ನುಪ್ಪೆ ಪನ್ಪೆನೆನ್ ನೆಂಪು ದೀವೊಡು. ರೈತೆರ್

ಭೂಮಿಡ್ ಬೆಂದ್‌ಜೆರ್ಡ್ ದಾದ ತಿನ್ಪಿನಿ? ಗಾಂಧೆರೆನ ರಾಮರಾಜ್ಯ, ಗ್ರಾಮರಾಜ್ಯ, ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಕಲ್ಪನೆ ನಂಕ್ ಬೋಡುಂದು ಒಂಜಿ ದಿನ ಅರ್ಥ ಆವರೆ ಉಂಡು. ಇನಿ ಆರ್ಟ್ಸ್ ವಿಭಾಗ, ಕಾಮರ್ಸ್ ವಿಭಾಗ ಮುಚ್ಚರೆ ಯಾವು. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ದಿನ ಅವೆನೇ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ದಿನ ಬರ್‍ರೆ ತಡವು ಇಜ್ಜಿ. ನರಮಾನಿ ಆದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ರೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಾತ್ರ ಯಾವುಜಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪಾಠಲಾ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಅಪಗ ತೆರಿವುಂಡು.

ಅಕೇರಿಗ್ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ದೀವೊನೊಡು. ಇನಿ ಬಜೀ ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್. ಯಾವುಜಿ ಎಂ.ಡಿ. ಆವೊಡಾಪುಂಡು. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾರ್ದ್ ಡಾಕ್ಟ್ರರ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಎಂ.ಡಿ. ಆವೊಡಾಂಡ ಕೆಲವು ಕೋಟಿ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ಅಪಗ ಮಾರೆರೆ ದಾಲ ಉಪ್ಪುಜಿ. ತರೆ ಹಾಳ್ ಆದ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನೇ ಪೇಷಂಟ್ ಆಪಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅಂಚಾದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುಲೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆವೊಡಾ ಪೇಷಂಟ್ ಆವೊಡಾ? ಜೋಕುಲೆನ್ ಆರ್ಟ್ಸ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ಲೆ. ಬಿ.ಎ. ಮಲ್ಪಾಲೆ. ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಬರೆಪಾಲೆ. ಅಕುಲು ಬುದ್ಧಿವಂತೆರಾಪೆರ್.

* * *

ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಡ್ ಗರಡಿದ ಆರಾಧನೆಗ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಅಂಚಿ ದೇವಸ್ಥಾನಲಾ ಅತ್ತ್ ಇಂಚಿ ಭೂತಸ್ಥಾನಲಾ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಯಿನ ಆರಾಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟ್ ಗರಡಿಲೆನವು. ಗರಡಿಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವೀರ ಪುರುಷೆರ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ನೆಲೆ. ಸುಮಾರ್ 500 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ನಡದಿನ ಕತೆ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ ಆದ್ ಬರವುದ ಒರುಟ್ಟು ನಾಟಕದ, ಸಿನೆಮದ ಒರುಟ್ಟು ತುಳುವೆರ್ನ ಕನಮನೊನು ದಿಂಜಾವೊಂದುಂಡು.

ಮುಲ್ಪ ಗರಡಿಲ್ನ ವಿಷಯ ದಾಯೆ ಕನತೆ ಪಂಡ ಕುಡ್ಲದ ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಆದ್ ಶಿಲಾಮಯ ಆದ್ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಶ ಆಯಿನ ಸಂದರ್ಭ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ಶಿಲಾಮಯ ಪೌಳಿನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಶೊಗು ಚಾಲನೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಇನಿ 250ಡ್ದುಲಾ ಎಚ್ಚ ಗರಡಿಲು ಉಲ್ಲ. ಆಂಡ ಈತ್ ಗರಡಿಲೆಡ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಜನಜಾತ್ರೆ ಸೇರುನ ಗರಡಿ ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ. ಕುಡ್ಲ ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿದ ಮೊಕ್ತೇಸರೆರ್ ಆಯಿನ ಶ್ರೀ ಬಿ. ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ ಮೇರ್ ಸಂಪಲ್ತಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಚಯ ಕೃತಿಟ್ಟ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಇನಿಗ್ 144 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಕಂಕನಾಡಿ, ಮರೋಳಿ, ಬಜಾಲ್, ಅಳಪೆ, ಜಪ್ಪು ಈ 5 ಗ್ರಾಮಲೆನ ಯೆರಿಯೆರ್ ಮಿಜಾರ್ ಗರಡಿಗ್ ಬೈದೆರ್ಲೆ ನೇಮೊಗು ಪೋಯೆರ್‌ಗೆ. ಅವುಲು ಪಿಂಗಾರದ ಪುರ್ಪ, ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್, ಅಭಯದ ಗಂಧ ದೆತೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮನಸ್‌ಡ್ ಎನ್ನಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಗರಡಿ ನಮ್ಮ ಊರುಡು ಬೋಡುತ್ತಿಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್.

ಅಂಚ ಈ ಯೆರಿಯೆರ್ನ ಕನೊಕ್ಕು ಮನ ಕೊರಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೈದ್ಯ ಶಕ್ತಿಲಾಯಿನ ಇನೆವುಲ್ಲ ಬಂಟೆರ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಅಕಲ್ನ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕುದ ಪಂಚವರ್ಣದ ಪಂಜೋಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರೆನ ಪುಂಚ ಉಂಡಾಂಡ್. ಕಂಕನಾಡಿದ ಕರ್ಗಲ್ಲ ಕೋಟೆ ತೂರಿ ಮುಳ್ಳುದ ಬಲ್ಲೆಡ್ ಪಿಲಿಪೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬಿ ಸತ್ಯ ತೋಜಿಂಡ್. ಬೆಯ್ಯಾದಿ ಬಾರ್ ಮುಂಗೆ ಬತ್ತಿನ ನಿಮಿತ್ತ ತೋಜಿಂಡ್. ಊರು ಕೂಡುಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ದೀಂಡ್ ಗ್ರಾಮೊಗು ಗ್ರಾಮ ರಾಶಿಯಾದ್

ಬೈದೆರ್ಲೆ ಗರಡಿ ಲಕ್‌ದುಂತುಂಡು.

ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಕರಿನ 144 ವರ್ಸದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಕಾಲಕಾಲೊಗು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಆವೊಂದು ತರೆಡ್ದ್ ತರೆ ಮಗ್‌ರೊಂದು ಇನಿಗಾನಗ ತುಳುನಾಡ್‌ದ 250 ಗರಡಿಲೆಡ್ ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿ ಸುರುತ್ತ ಪಂತೆಡುಂಡು. ದಾಯೆ ಕೇಂಡ ಮೂಲು ದೇವೆರ್‌ನಕು ಉಲ್ಲೆರ್, ದೈವೊಲು ಉಲ್ಲೆರ್, ಗಾಂಧೆರ್‌ನಂಚಿನ ಮಹಾತ್ಮೆರ್, ನಾರಾಯಣ ಗುರುನಂಚಿನ ಧರ್ಮಾತ್ಮೆರ್ ನಿಚ್ಚ ಪೂಜೆ ದೆತೊನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಭೂಮಿದ್ ಬೈದ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದೆದಿ ನಿಜ ರೂಪೊಡುಲ್ಲೆರ್. ಇನಿ ಕಂಕನಾಡಿ ಗರಡಿಡ್ ಒಂಜಿ ಶತಮಾನದ ಚರಿತ್ರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇಡೀ ಗರಡಿ ಶಿಲಾಮಯ ಆದ್ ಪರಂಪರೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಮಂಗಳೂರುದ ನಿಸರ್ಗೊಗು ಕಲೆ ಕೂಡಾದ್‌ಂಡ್. ಗರಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಕೆ. ಚಿತ್ತರಂಜನೆರ್ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಕನಕಟಿಯೆರ್, ಬೈದೆರ್ಲೆನ ಚಿತ್ರ ತೆಲಿಪಾಯೆರ್, ಮುತ್ತಾಲಿಕೆರೆನ್ ಪತ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಊರುನು ರಾಶಿ ಮಲ್ತೊಂದು, ಭಕ್ತೆರೆನ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೆಂದೆರ್. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಕ್ತಿಲು ಅರೆಗ್ ಗೇನ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಮುರನಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 26 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ, ತುಳುವೆರೆನ ತಮೆರಿ ತಮ್ಮಲೆ , ಲೋಕ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಬಿರ್ದ್‌ಗಾರೆ, ಮಂಜುನಾಥನ ಮದಿಪುಗಾರೆ, ರಾಜರ್ಷಿ ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ರಾಜಗೋಪುರೊನು ಉದಿಪನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಾಜ ನಡಕೆ ನಡತೊಂದು ಬೈದೆರ್ಲೆನ ನಡೆಟ್ಟ್ ಉಂತಿಯೆರ್. ಅಂಗಣೊಡು ಕಡೀರ ಅಜೆ ದೆತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಮಂಜುನಾಥನ ನಿರೆಲ್ದ ನಡಕೆ. ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ಮಜೆತ್ತ ಅಜೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಆಯಿನಲ್ಕ ಆಂಡ್.

ಕುಡೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪನ್ನಗ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದೆದಿನ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಗೆಜ್ಜೆ ಗಿರಿ ನಂದನದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಇನಿ ಕರಿನ 500 ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಆದ್ ಲಕ್ ದುಂತುನ ಪರ್ವಕಾಲ. ಆ ನಾಗ ಮೂಲದ ಕಲೆ ನಿಲೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ ಗರಡಿಲೆಗ್ ಆಯೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತನೇ ಕಂಕನಾಡಿದ ಇನಿತ್ತ ವೈಭವದ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಶ ಪಂಡಲಾ ತಪ್ಪತ್ತ್. ಬ್ರಹ್ಮಕಲಶೊಡ್ದು ಎಲ್ಲಂಜಿ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗೀನೆಂಗೆ ಯೇತೋ ಲಕ್ಷ ಜನೊಕ್ಕು ಅನ್ನದಾನದ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೋಗಾಪುಂಡು. ಊರುದಕುಲು, ತರೆಕ್ಕ್ ತರೆಪುದೆ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಬೆರಿಪುದೆ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಸಮಿತಿದ ಒಟ್ಟುಗು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬೈದೆರ್ಲೆನ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗರಡಿದ ಚರಿತ್ರೆಗೊಂಜಿ ಸುಣ್ಣದ ಬೊಟ್ಟು.

ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಇಸಯೊಡು ಗರಡಿದ ಇಸಯೊಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ದಿನ ಯೆರಿಯೆರೆನ್ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಪಾಡ್ದನ ಮೂಲದ ಕತೆನ್ 1936ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬರವುದ ಒರುಕ್ಕು ಕನದಿನಾರ್ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶ ರಾಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕ, ಸಿನೆಮಾ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮೊಲೆಡ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಕತೆ ಜನ ಮನೊಕ್ಕು ಮುಟುಂಡು. ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಕುಲು,

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್‌ನಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಲೇಖನ ಕವನ, ಕಥೆ ಬರೆದ್ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮಲ್ದೆರ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆ ಮಲ್ದಿನಾರ್ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ದೆತೊಂದು ಆ ಕೃತಿನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ದೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗರಡಿಲ್ನ ಇಸಯೊಡು ದಿಂಜ ಬೇಲೆ ಮಲ್ದಿನಕುಲು ಉಡುಪಿದ ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೊ. ಮೋಹನ ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಮೊಕುಲು. 'ತುಳುನಾಡ ಗರಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿ ಗರಡಿಲ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಗ್ರಂಥ. ಉಡುಪಿದ ಬೈದ್ಯಶ್ರೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ಕಲ್ಮಾಡಿ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಪಾರ್ದನ ಸಂಪುಟ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪರೆ ಬೆಂತಿನಾರ್. ಮಾತೆಡ್ದ್ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಕತೆ ಸಿನೆಮಾದ ರೂಪೊಡು ಬರ್‍ರೆಗ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ ಮುದ್ದು ಸುವರ್ಣೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಿನೆಮಾ, ನಾಟಕ ಲೋಕದ ಮಲ್ಲ ಪಿಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಪೊಣೆಯಿನಕುಲು.

ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡು ಒವೆನ್ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಈತ್ ಗರಡಿಲೆಡ್ ನಿಷ್ಠೆಡ್ ಪೂ ಪೂಜನೆ ಕರಿತೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಸಮಾಜದ ಗುರಿಕಾರೆರ್, ಪಾತ್ರಿನಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ನೇಮ ಕಟ್ಟುನ ಕಲಾವಿದೆರೆನ್. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೊರಿತೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡು ಗರೊಡಿಲ್ನ ಆರಾಧನೆ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಆಯಾಮೊನು ತುಳುವೆರ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಗ್ ಕೊರ್ತುಂಡುಂದೇ ಪನೊಡಾಪುಂಡು.

ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆನಂಚ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆನ್ ಬುಲೆಪಾಯಿನ ಜನಪದ ವೀರೆರ್ ಇಜ್ಜೆರ್‌ಂದೇ ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮೊಜೊಲಾಯಿನ ಬಿಲ್ಲವೆರ್, ಬಂಟೆರ್, ಜೈನೆರ್ ಮೊಕಲ್ನ ಆಡಳಿತೊಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗರಡಿಲು ನಡತೊಂದುಲ್ಲ. ಅತ್ತಾಂಡೆ ಸಮಿತಿದ ಮೂಲಕ ನಡಪುನ ಗರಡಿಲುಲಾ ಉಂಡು. ಯೇರ್ನ ಆಡಳಿತ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮುಲ್ಪದ ಆರಾಧನಾ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ನಡಪಾವರೆ ಬಿಲ್ಲವ ಜನಾಂಗನೇ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನಲಾ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನನ್ಯತೆ.

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರೆನ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊಗು ಬರೆತಿನ ಮುನ್ನುಡಿಡ್ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಪಂತೆರ್ 'ಕಾಲ, ಪ್ರದೇಶ, ಜನಾಂಗದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೊನು ಬದಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದಿನಕುಲು, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಚಲನಶೀಲತೆಗ್ ಕಾರಣ ಆತಿನಕುಲು. ಮುರ್ತೆದ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ಕೃಷಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತಿನ ಅಕಲ್ನ ವೃತ್ತಿ, ಪಲ್ಲಟ ಅಕಲೆಗ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನ ಮಾನೊನು ಕೊರ್ತುಂಡು' ಉಂದು ಇಡೀ ಬಿಲ್ಲವ ಜನಾಂಗೊಗು ಗೌರವ ಕನತ್ ಕೊರುಂಡು. ವಿವೇಕ ರೈಕ್‌ಲೆನ ಈ ಪಾತೆರ ನಮ ನೆನಪು ದೀವೊಡಾಯಿನವು.

ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕುಡೊಂಜಿ ಮೋನೆ ಆಯಿನ ಯೋಧ ಪಿದ್ಯೆನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಗರಡಿಲೆಡ್ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚ

ಅಕಲ್ನ ಅಗಪುಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಗರಡಿಲು ಅಕಲೆನ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೇಂದ್ರೊಲಾಂಡ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಗರಡಿಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ತತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ತುಳು ಮೂಲದ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಆರಾಧನಾ ಪರಂಪರೆ ವೈದಿಕೀಕರಣ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ನಮ್ಮ ನಿಜರೂಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪರೆ ಗರಡಿಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು. ಕಂಕನಾಡಿದ ಗರಡಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ಗೆಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್ಂದ್ ಪನೊಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸಿರಿ ದೀತಿನಂಚಿನ ಈ ಗರಡಿದ ಮುತ್ತಾಲಿಕೆರೆನ್ ಅಭಿನಂದನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

* * *

ನಾಗಾರಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆ ನಾಗೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಕ್ಕುಲೆಡ್ ನಾಗನ ನಂಬಿಕೆ, ಪೂಜೆ, ಬಾರೀ ಪ್ರಚಾರೊಡುಂಡು. ಅಯಿಟ್ಲಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಡ್ದ್ ಕಡಲ ಬರಿತ್ತ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ನಾಗಾರಾಧನೆದ ಮೂಲ ಭೂಮಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಲಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು ಈ ಪ್ರದೇಶೊಗು ನಾಗರ ಖಂಡ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಲೆಯಿದೆರ್. ಮುಲ್ಪ ನಾಗೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಆದಿವಾಸಿಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲ್ನ ಕುಲಲಾಂಛನ ಸರ್ಪೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಜನಾಂಗೊಡು ಸರ್ಪಾರಾಧನೆ ಒಂಜಿ ಮತಾಚರಣೆ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ.

ಅಂಚ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಳುನಾಡು ಅಂಚೆನೇ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ನಾಗೆ ಬಾರೀ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಯಿನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ತುಳು ನೆಲತ್ತ ಆಲಡೆ, ಬೆರ್ಮೆರೆ ಗುಂಡೊಲೆಡ್ ಬೆರ್ಮೆರ್ ಆದಿಮೂಲ ದೈವ. ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ದೇವತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಲಿ. ಮುಲ್ಪನೇ ತುಳುವೆರ್ ತನ್ಕುಲೆ ಹಿರಿಯೆರೆನ ಪಿತೃಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ತುಳುವೆರೆ ನಾಗಬ್ರಹ್ಮೆ ಅವು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಲೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಅತ್ತ್. ಬೆರ್ಮೆರ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಮೂಲ ದೈವ. ವನದೇವತೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವತೆ. ಸಂತಾನದ ಅಧಿದೇವತೆ. ಬೆರ್ಮೆರೆ ನೆಲೆ ಕಾಡ್. ಮಾತಾ ದೇವೆರೆಗ್, ಪುಣ್ಯ ಜಾಗೆಡ್ ಮೈಯಿಲೆ ಆಯಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಅಲ್ಪ ನಾಗೆ ತೋಜುನು. ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಪೀಟರ್ ಜೆ. ಕ್ಲಾಸ್ ಮೆರೆನ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಏತೋ ನಾಗ ಬನೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ವೈದಿಕ ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಆಲಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನೊಲು ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗ್ ಒಳಗಾಂಡ್.

ನಾಗಬನ–ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಗ ಬನೊಕ್ಕುಲು, ನಾಗಕಲ್ಲುಲು, ನಾಗ ಶಿಲೆಕ್ಕುಲು ಮುಲ್ಪದ ನಾಗ ನಂಬಿಕೆದ ತರ್ಕೆನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುಂಡು. ಮರಮಟ್ಟ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿನ ಜಾಗೆಡ್ ನಾಗಶಿಲೆನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಂಬುವೆರ್. ತುಳುವೆರೆ ಮೂಲ ನಾಗ ಮೂಲ ದಾಯೆಗಾಂಡ್. ನಾಗೆ ಯೇರ್? ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬನ್ನಗ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು. ನಮ ಯೇತೋ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ತಾಂಕುವ

ಅವು ಸೈತ್‌ಂಡ ದಕ್ಕುವ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕೋವುಂಪುವ. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಸರ್ಪೆ ಸೈತಿನ ತೂಂಡ ಅವೆನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಪುಜ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ದೊಡ್ಡು ಪಾಡುವ. ಕೈ ಮುಗ್ಯುವ. ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಯಿತ ಪುನೊನು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಲ್ಪುವ. ಕ್ರಿಯೆ ಪತ್ತುವ. ಮಡಿಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲುವ. ಮೂನ್ ಮಾಸ ತಿನಂದೆ 13ನೇ ದಿನೊಟ್ಟು ವೃತೊಟ್ಟು ಕುಲುದು ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ಪುವ ದಾಯೆ? ನಮ್ಮ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೂಟ ದಾಯೆ, ಅಮ್ಮೆ, ಅಪ್ಪೆ ಸೈತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ನಮ ಕ್ರಿಯೆ ಪತ್ತುವ. ಅಂಚಾಂಡ ನಾಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಪುಂಚ ಬೊಕ್ಕ ನಾಗೆ – ಉದಲ್ ಕಟಿನ ಪುಂಚೊಡು ನಾಗೆ ಕುಲ್ಲುಂಡು. ನಾಗನ್ ಪುಂಚೊಡು ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನು ಅಂಚೆನೇ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕೆತ್ತಿನ ಮೂರ್ತಿಡ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನು ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಡ್ ನಂಬೊಂದುಪ್ಪುನ ದೈವೊಲೆನ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಪುಂಚನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಗರ ಪಂಚೆಮಿ ದಾನಿ ತುಳುವೆರ್ ಪುಂಚೊಗು ಪೇರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ತನು ಮೈತ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನವು. ಬನೊಕ್ಕು ಪೋದು ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೇರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನವು ಪದ್ಧತಿ. ಜೋಕುಲಾವಂದಿನಕುಲು ನಾಗಗ್ ಅಶ್ಲೇಷ ಬಲಿ ನಾಗಮಂಡಲ ಸೇವೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬುಲೇದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಾಗಾರಾಧನೆ – ನಾಗಮಂಡಲ, ಡಕ್ಕೆ ಬಲಿ, ಸರ್ಪಂಕಳ, ಕಾಡ್ಯನಾಟ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಆರಾಧನೆ ಆಚರಣೆಲು ನಾಗಾರಾಧನೆದ ವೈವಿಧ್ಯೊಲು. ನಾಗಮಂಡಲ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಒರೀದುಪ್ಪುನ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ನಡತ್ ಬೈದಿನ ಒಂಜಿ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಕಲಾತ್ಮಕ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಆರಾಧನಾ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಸರ್ಪ ಜಾತಿಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ನಾಗಗ್ ನಡಪುನ ಉಪಚಾರ. ಈ ಆಚರಣೆನ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನಕುಲು, ಪಂಡ ನೆತ್ತ ಪಾತ್ರಿತ್ವ ವಹಿಸೊನ್ನಕುಲು, ವೈದಿಕ ವಿಧಿನ್ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರ್. ಪಂಡ ವೈದ್ಯೆರ್. ನಾಗಮಂಡಲದ ಈ ವಿಧಿ ಕ್ರಮೊನು ಮಂಡಲ ಸೇವೆ, ಮಂಡಲ ಭೋಗ, ಪೊಡಿ ಸೇವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್ ಪಂಚೊಳಿ ವರ್ಣದ ಪೊರ್ಲ ಮಂಡಲದ ಚಿತ್ರದ ಸುತ್ತ ಈ ಆಚರಣೆ ನಡಪುಂಡು. ಇನಿ ನಾಗಮಂಡಲ ಒಂಜಿ ವೈದಿಕ ಮತಾಚಾರ ಆದುಂಡು. ನಾಗಪಾತ್ರಿ (ನಾಗ ವೈದ್ಯೆ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಗೊಗು ಸೇರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆರಾಧನಾ ವಿಧಿ ಕರಿಪರೆ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ನಾಗ ನರ್ತಕೆ ಆದ್ ಬೊಲ್ಯ ಪಂಬದೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಕಲಾವಿದೆರ್ನ ವರ್ಗ ಈ ಮೂಜಿ ವರ್ಗದಕಲ್ನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಈ ವಿಧಿ ಕ್ರಮ ನಡಪುಂಡು.

ನಾಗ ಮಂಡಲದ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ ಯೇಪ ಶುರು ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಪನರೆ ಆಪುಜಿ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1458 ನೇ ಇಸವಿದ ಬಾರಕೂರು ಶಾಸನೊಡು ಢಕ್ಕೆ ಬಲಿತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರ್ಪುಂಡು. 13ನೇ ಶತಮಾನೊಗು ಸೇರಿನ ನಾಗಮಂಡಲದ ಶಿಲ್ಪ ನಂದಳಿಕೆಡ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. 1402ತ್ತ ಬಾರಕೂರ್‌ದ ಶಾಸನೊಡು 'ಮಂಡಲ ಭಂಡಾರಿ' ಪನ್ಪಿ ಪದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂಡ ವೈದಿಕ ವಿಧಾನದ ನಾಗ ಮಂಡಲ 13ನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ದು ಇಂಚಿ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು.

ಸಂತಾನ ಬಯಕೆ, ಕುಷ್ಠ ರೋಗದಂಚಿನ ಚರ್ಮರೋಗೊಲೆನ ನಿವಾರಣೆಗ್

ಬೋಡಾದ್ ನಾಗಮಂಡಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್ಂದ್ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ನಾಗಮಂಡಲ ಒಂಜಿ ಫಲವಂತಿಕೆದ ಆಚರಣೆ. ನಾಗವೈದ್ಯೆರೆನ ಹೇಳಿಕೆದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಗಮಂಡಲೊಡು ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನವು ಯಕ್ಷಿರೂಪದ ನಾಗೆ. ನಾಗಪಾತ್ರಿನ ಮೈಟ್ ಬರ್ಪಿನವು ನಾಗಯಕ್ಷೆ. ನಾಗೆ ಅತ್ತ್. ನಾಗಮಂಡಲೊಡು ಬುಡ್ಪಾವುನ ತರೆತ್ತ ಚಿತ್ರ ಅವು ಬ್ರಹ್ಮ ಯಕ್ಷೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮೆ ವೈದಿಕೆರ್ನ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಅತ್ತ್. ಅವು ತುಳುವೆರ್ನ ಬೆರ್ಮೆರ್. ಉಂದೆನೇ ನಮ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರ್ ಪನ್ಪ.

ನಾಗಮಂಡಲದ ವೇದಿಕೆಡ್ ನಡಪುನ ವೈದಿಕ ವಿಧಾನದ ಜಬದಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆನ. ಪರಕೆದ ರೂಪೊಡು ನಾಗಮಂಡಲ ಮಾತಾ ಜಾತಿದಕುಲ್ಲ ಮಲ್ಪವೊಲಿ. ವಾದ್ಯ ಕಲಾವಿದೆರ್, ಭಕ್ತೆರ್ ಮಾತಾ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದಕುಲು ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರಾದ್ ಭಕ್ತೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಲಿ. ನಾಗಮಂಡಲದ ದಿನತ್ತಾನೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಲ್ಲ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡಪೊಡು. ಮಲ್ಲ ಜಾಗೆಡ್, ಕಂಡೊಡು ಎತ್ತರದ ಚಪ್ಪರ ಪಾಡುವೆರ್. ನಾಗಮಂಡಲದ ಪ್ರಮಾಣೊಗು ಅನುಗುಣವಾದ್ ಚಪ್ಪರದ ಅಳತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ಇಡಿ ಮಂಡಲ ಆಂಡ 16 ಪವಿತ್ರ, ಅರ್ಧ ಮಂಡಲ ಆಂಡ 8 ಪವಿತ್ರ, ಕಾಲ್ ಮಂಡಲ ಆಂಡ 4 ಪವಿತ್ರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪೂರ್ಣ ಮಂಡಲೊಗು 14 ಜಿಡೆತ್ತ, ಅರ್ಧಮಂಡಲ ಆಂಡ 7 ಜಿಡೆತ್ತ ನಾಗನ, ಕಾಲ್ ಮಂಡಲ ಆಂಡ 5 ಜಿಡೆತ್ತ ನಾಗನ ಚಿತ್ರ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ಮಂಡಲದ ಸುತ್ತ ಮಂಜೊಲು ಬಣ್ಣದ ಪೊಡಿಟ್ ಆಧಾರ ರೇಖೆನ್ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮಂಜೊಲು, ಬೊಲ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪಚ್ಚೆ ವರ್ಣದ ಪೊಡಿಟ್ಟ್ 7 ಜಿಡೆತ್ತ ಸರ್ಪದ ಚಿತ್ರ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ಉಚ್ಚುದ ರೂಪೊಡು ಮಂಜೊಲು ಬಣ್ಣೊಡು ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಪಾಡುವೆರ್. ಮಂಡಲದ ಕೈತಲ್ ಬೊಂಡದ ರಾಶಿ, ಪಿಂಗಾರದ ರಾಶಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಪೂ ಪರ್ಂದ್‌ದ ರಾಶಿ ಪಾಡುವೆರ್. ಮಂಡಲದ ಸುತ್ತ ಚೌಕೊಡು 16 ಕಾಲ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೀಪೆರ್. ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಾಗಮಂಡಲದ ಮಲ್ಲ ಸೇವೆ. ಅನ್ನ ಪ್ರಸಾದನೇ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದ. ತುಳು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಮೇರ್ನ 'ನಾಗಬೆರ್ಮೆ' ಪನ್ಪಿನ ಬೂಕುಡು ನಾಗಾರಾಧನೆದ ವಿಷಯೊಡು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೊಗ್ಗುನ ದುಂಬೇ ಮೂಲು ನಾಗಾರಾಧನೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಯೇಪ ಜನೊಕುಲು ಕೃಷಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆಂದ್ ತಿನರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರಾ ಆನಿಗೇ ನಾಗಾರಾಧನೆ ಶುರು ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಮುಲ್ತ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆನ ಸುತ್ತು ಮದೋಲಿಡ್, ಅಶ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟೆದ ಮುದೆಲ್ಡ್ ಕಂಡದ ಬರಿಕ್ಕ್‌ಲೆಡ್ ನಾಗಾರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು. ನಾಗಗ್ ಕುಲ್ಲರೆಂದೇ ಮುಲ್ತ ಜನೊಕುಲು ಬನೊಕ್ಕುಲೆನ್, ಕಾಡ್‌ಲೆನ್ ಬುಲೆಪಾದೆರ್ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಸತ್ಯ. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಕೇರಳೋತ್ಪತ್ತಿ ಪನ್ಪಿನ ಮಲೆಯಾಳ ಗ್ರಂಥೊಡು

ಪನ್ಪುಂಡು. 'ಪರಶುರಾಮೆ ಸಮುದ್ರ ರಾಜಡ ಭೂಮಿ ಕೇಂಡೆ. ಕುಡರಿ ದಕಿಯೆ. ಅತ್ ಭೂಮಿನ್ ತಾನ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಅವೆನ್ ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ಉಂಬೊಳಿ ಕೊರಿಯೆ. ಶಂಭಾ ಜೋಶಿ ಪನ್ಪಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪನ್ಪಿನಂಚ ತುಳುವೆರೆಡ್ ಜಲಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೂಲದ ಮಾತೃಮೂಲ ಪದ್ಧತಿದ ನಾಗಾರಾಧಕೆರ್ ಇತ್ತೆರ್. ಉತ್ತರೊಡ್ದು ಬೈದಿನ ಪರಶುರಾಮೆ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪರೆ ತೂಯೆ. ಆಂಡ ಪರಶುರಾಮನ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕರ್ಬದ ಕುಡರಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚ ಅಕಲ್ಡ ಲಡಯಿ ಮಲ್ಪರೆ ತೀರಂದೆ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಲ್ಪುನ ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಜನೊಕುಲ್ಡ ಜಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಜನೊಕುಲಾಯಿನ ತುಳುವೆರ್ ಸೋತುದುಪ್ಪೊಡು.ಕೇರಳೊತ್ಪತ್ತಿ ಗ್ರಂಥೊಡು ಪನ್ಪಿನಂಚ ಪರಶುರಾಮೆ ಕೇರಳ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ದ 64 ಗ್ರಾಮೊಲೆನ್ ಮುಲ್ತ ಮೂಲ ನಿಮಾಸಿಲೆಡ್ದ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ದಾನ ಕೊರಿಯೆಗೆ. ಈ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲು ತುಳುನಾಡ್ದ ತರವಾಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿದಕುಲು, ಮಾತೃ ಮೂಲದಕುಲು. ನಾಗಾರಾಧಕೆರ್.

ಮಾಮಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆ. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಪರಶುರಾಮೆ ಕರ್ಬ ಯುಗತ್ತ ಸಂಕೇತವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆ. ತನ್ನ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಮುಲ್ಪ ನೆಲೆ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ ಕರ್ಬದ ಕುಡರಿಡ್ ಕಾಡ್‌ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಜಾಗ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿಯೆ. ಆಂಡ ಮುಲ್ಪದ ಜನೊಕುಲು ವಿರೋಧ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚ ಒರ ಪಿರ ಪೋಯಿನ ಪರಶುರಾಮೆ ಕುಡೊರ ಬತ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲ್ಡ ಒಪ್ಪಂದ ಮಲ್ತೊಂದು ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಬುಲೆಪಾಯೆ. ವೈದಿಕೆರೆಗ್ ಪಂಡೆ 'ನಿಕುಲು ಮುಲ್ತ ಜನೊಕುಲ್ಡ ಲಡಯಿ ಮಲ್ಪಂದೆ ಬದುಕೊಡು. ಅಕಲ್ನಂಚೆನೇ ನಾಗನ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ನಾಗನ್ ಮನೆ ದೇವೆರಾದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಬ್ರಹ್ಮಾದಾಯದ ಒಂಜಿ ಪಾಲ್‌ನ್ ಸರ್ಪ ಪೂಜೆಗ್ ದೀವೊಡು. ಈ ಸೂತ್ರದ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಾಗಾರಾಧನೆಗ್ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಇನಿ ತುಳುವೆರ್ನ ದೈವಾರಾಧನೆ, ನಾಗಾರಾಧನೆ ಉಂದು ಪೂರ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕ್ರಮಕ್ಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ದು ವೈದಿಕ ಮೂಲದಂಚಿ ಪೋವೊದುಂಡು. ಇನಿ ನಮ ಪರಶುರಾಮನ ಕುಡರಿನ್ ದೂರುನ ಸರಿಯತ್ತ್. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಕುಡರಿನ್ ಪರ್ತೆ ಮಲ್ತೊನೊಡು. ದಾಯೆ ಕೇನುವರಾ ನಾಗೆ ನಮ್ಮಾಯೆ.

* * *

ತಿಗಲೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ತಿಬರಾಯನ

ತುಳುವೆರೆನ ಕೋಲ, ನೇಮ, ಜಾತ್ರೆಲೆಡ್ ತಿಬಾರ ಕೊಡಮಂದಾಯನ ನೇಮೊಗು ಸುರುತ್ತ ಪಂತೆ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ವಾಡಿಕೆಡ್ ತಿಬರಕೋಲ, ತಿಬರಾಯನ, ಕೊಡಮಂದಾಯನ ಜಾತ್ರೆ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. ದೈವ ಕೊಡಮಂದಾಯೆ ಮುಲ್ತ ಪ್ರಧಾನ ಶಕ್ತಿ. ನಾಗಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಇತ್ತಿನ ತಿಬಾರ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪಲಿಪು ಇತ್ತಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕುಗು ಸೇರಿನ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಆಯಿನ ಸಂಪುದ ಮಣ್ಣ್ ತಿಬಾರ್. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ, ಊರುದ ಜನೊಕುಲು ಮುಲ್ತ ನಿಸರ್ಗದ ಪೊರ್ಲುನು ಕಾತೊಂದು ಬೈದೆರ್.

ಪುರಾಣದ ಆಯ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ದೈವ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆನ ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೂಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಪುರಾಣ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದತ್ತ ಪುರಾಪು ಇತ್ತಿನ ತೆರಿವುಂಡು. ತಿಬಾರ್‌ದ ಕೊಡಮಂದಾಯೆ ರಾಜಂದೈವ. ದೇವೀ ಶಕ್ತಿ. ಆದಿಶಕ್ತಿನ ಅಂಶ. ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಲು ತಪಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಊರುಗು ಬರಗಾಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಅಪಗ ಆರ್ ಆದಿಮಾಯೆನ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆರ್ನ ಭಕ್ತಿಗ್ ಮೆಚ್ಚಿನ ದೇವಿ ಪನ್ಪೆರ್‌ಗೆ "ಯಾನ್ ನಿನ್ನ ಕಮಂಡಲೊಡುಲ್ಲೆ ಕಮಂಡಲದ ಮೂಲಕ ಈ ಬರಗಾಲ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ಪುಲ." ಅಗಸ್ತ್ಯೆರ್ ತನ್ನ ಕಮಂಡಲೊನು ಭೂಮಿಗ್ ಕಂಕನೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಅಪಗ ಭೂಮಿಡ್ ಬರಗಾಲ ಪೋಪುಂಡು. ಅಂಚ ಪವಿತ್ರವಾಯಿನ ಕಮಂಡಲದ ಕಂಠೊಗು ಪೂ ಪಾಡ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚ ಕುಂಭದ ಉಲಯಿ ಇತ್ತಿನ ದೇವಿ ಕುಂಭ ಕಂಠಿಣಿ ಆಂಡ್. ತುಳುವೆರ್ ಅವೆನ್ ಕೊಡಪನದ ಉಲಯಿ ಇತ್ತಿನ ತಾಯಿ ಕೊಡಮಣಿತ್ತಾಯಿ ಪಂಡೆರ್.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ದುರ್ಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರ್ ಕಾಡ ತಾದಿಡ್ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋನಗ ಅಕಲ್ನ ನಡುಟ್ಟು ಒಂಜಿ ಶಕ್ತಿ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಜನೊಕುಲು, ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುನ ಆ ಶಕ್ತಿನ್ ಮಂತ್ರವಾದಿನ ಮೂಲಕ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಕೊಡಪಾನೊಡು ಬಂದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಹಾವೀರ ಗಂಗೆ

ಪನ್ಪಿನ ತುದೆಟ್ಟ್ ಬುಡ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಆ(ಕುಂಭ) ಕೊಡಪಾನ ಪೆರಿಂಜೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಅರತ್ತಾನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಜೈನ ವಂಶೊಗು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆ ಕುಂಭೊನು ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಬಾಯಿ ದೆಪ್ಪುನಗ ಅಯಿಡ್ದ್ ದೈವ ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕುಂಭ ಕಂಠಿಣಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಅವುವೇ ಕೊಡಮಣಿತ್ತಾಯಿ ಆಪುಂಡು.

ಪಾಡ್ದನದ ಆಯ

ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ ಪ್ರಕಾರ ಬಡಕಾಯಿ ಗಂಗೆಡ್ದ್ ಬಾರಗೆ ಕುಂಞಾಳ್ವೆರೆನ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ಕೊಡಮಣಿ ಬರಿಕೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ದೈವ. ಕೊಡಮಂದಾಯಿ ಬತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಆ ಬರಿಕೆಗ್ ಆ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಸುಮಾರ್ 700 ವರ್ಷದ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ದೈವ ಭಕ್ತೆರಾಯಿನ ತಿಬಾರಗುತ್ತುದ ತಿಮ್ಮತಿ ಕರಿವಾಳ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಕ್ಕಾರ್‌ದ ತಾಂಗಡಿ ಬರಿಕೆದ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಕಾವೆರ್ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಸಂದಾವರೆ ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆನ್ ತಿರ್ಗೊಂದು ಇರುವೈಲ್ ದೇವೆರೆ ತಲೊಕ್ಕು ಬರ್ಪೆರ್. ಅಲ್ಪ ಗಂಧ ಪ್ರಸಾದ ದೆತೊಂದು ಪಿರ ತಿರ್ಗ ಬನ್ನಗ ಉಳ್ಳಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಮಂದಾಯ ದೈವೊಲು ಧರ್ಮ ಸಾಂಗಾವುನ ತಿಮ್ಮತಿ ಕರಿವಾಳೆರೆನ ಬೆರಿ ಪತೊಂದು ತಿಬಾರ ಗುತ್ತುಗು ಬರ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ನಿಮಿತ್ತೆಡ್ ತೆರಿಯೊನಿನ ತಿಮ್ಮತಿ ಕರಿವಾಳ್ ಬೊಕ್ಕ ದುಗ್ಗಣ್ಣ ಕಾವೆರ್ ಊರು ಸೇರಾದ್ ಪಂಚಾಂಗ ತೂದು ನಂದಿನಿ ತುದೆತ್ತ ಕರೆಟ್ಟ್ ಮತತ್ತ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಸಾನ ಕಟ್ಟಾದ್, ಕೊಡಿ ಏರಾದ್, ಬಂಡಿ ಒಯಿಪಾದ್ ಧರ್ಮ ದೈವೊಲೆನ ನೇಮ ನಡಪಾವೆರ್.

ಅಮೃತ ತೀರ್ಥ

ಇಂಚ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷ ಸಂಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ತಿಬಾರ ಕೊಡಮಂದಾಯೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮೆರೆಪುಂಡು. ತುಳುವೆರೆಗ್ ತಿಬಾರ್‌ದ ನೀರ್, ಮಣ್ಣ್ ಅಮೃತ ಶಕ್ತಿ ಆದ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಯೆರಿಯೆರೆ ಕಾಲೊಡೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ದಾದ ಪಂಡ "ತಿಗಲೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ತಿಬಾರ್' ಪಂಡ್‌ದ್. ಪಂಡ ಕೊಡಮಂದಾಯ ದೈವೊಗು ಗಗ್ಗರ ದೀಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಆತ್ ನುರ್ಕು ಆಪುಂಡು. ಏತೋ ಸರ್ತಿ ನುರ್ಕುಡು ತಿಕಿನ ಅರೆಪಟ್ಟ್ ಜೂವೊಲೆನ ಎಲುಬಲೆ ನುರೀದಿನ ಸಂಗತ್ತಿಲು ಉಂಡುಂದು ಯೆರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದೆನ ದಾನ್ನ "ಕಟೀಲ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ ಆಟ ತೂವರೆಗ್ ತಿಬಾರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ ಕೋಲ ತೂವರೆಗ್" ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆಲಾ ವಾಡಿಕೆಡುಂಡು. ಪಂಡ ಆಟೊಗು ಕಟಿಲ್ ಕೋಲೊಗು ತಿಬಾರ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನವು.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್ ಬೊಕ್ಕ ನೀರ್ ಅವು ಆಯುರ್ವೇದ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತಿನವು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತಿಬಾರ್ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮುಲ್ತ ಸತ್ಯದ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರೇ ತೀರ್ಥ. ಅವೆನ್ ಪರಿನಕಲೆಗ್ ಇಸ ಮುಟುಂಡಲಾ ಗುಣ ಆಪುಂಡು. ನಾಗದೋಷ, ಚರ್ಮರೋಗ, ಉಬ್ಬೆಸ,

ನರದೋಷ, ದೃಷ್ಟಿದೋಷ, ಗೊಡ್ಡೊಲಿಪು, ಇಂಚಿಂತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯದ ತೊಂದರೆಲೆಗ್ ತಿಬಾರ್‌ದ ಪ್ರಸಾದ, ತೀರ್ಥ, ಮಣ್ಣ್ ಪರಿಹಾರ ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗ್ ತುಳುವೆರೆಡ ಉಂಡು. ಈ ರೋಗೊಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಬೊಳ್ಳಿದ ಪರಕೆ ಸೊಲಬಾರ, ಕಂಚಿಲ್‌ಸೇವೆ, ಮಡತ್ತಾನ ಸೇವೆಲು ತಿಬಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದ್.

ತಿಬಾರ್‌ದ ತೀರ್ಥ ಬಾವಿಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿಲೆಕ ಒಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ಪಾಡ್ದನೊಡುಂಡು ಸೂರಿಂಜೆ ಗುತ್ತುದ ತ್ಯಾಂಪ ಶೆಟ್ರ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಇಸತ್ತ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಏಕಮೂಲಿಕಾ ಪ್ರಯೋಗೊಡು ಪಂಡಿತೆರಾದ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನಾರ್. ಆರೆಡ ಮಾತ ರೋಗೊಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ ಆರ್ನ ಅಕೇರಿದ ಪೊರ್ತುಡು ದೈವ ಪ್ರೇರಣೆದಂಚ ಲೋಕದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗು ಬೋಡಾದ್ ಅ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ತಿಬಾರ್‌ದ ಸತ್ಯದ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆರ್‌ಗೆ. ತಿಬಾರ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರ್‌ಗ್ ಅಮೃತ ಶಕ್ತಿ ಬತ್ತಿನಿ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಇಸತ್ತ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದಾತ್ರ. ಈ ಶಕ್ತಿಡ್ದಾತ್ರ ತಿಬಾರ ಕೊಡಮಂದಾಯಗ್ ವೈದ್ಯನಾಥೆ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುನಂಚ ಆಂಡ್.

ತಿಬರಕೋಲ

ಕೋಡೆ ಧನು ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಇನಿ ಸಿಂಗೋಡೆ ತಿಬಾರ್‌ದ ಜಾತ್ರೆ. ಕಾಂಡೆ ಉಳ್ಳಾಯ ನೇಮ, ಮಡಸ್ತಾನ ಸೇವೆ, ಮದ್ದೆನಡ್ ಪಲ್ಲ ಪೂಜೆ ಆದ್ ಅನ್ನದಾನ. ರಾತ್ರೆ 11 ಗಂಟೆಗ್ ಕೊಡಮಂದಾಯನ ನೇಮ. ಬಂಡಿ ರಥೋತ್ಸವ ನಡಪರೆ ಉಂಡು. ಎಲ್ಲಂಜಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 22 ತಾರೀಕ್ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ವಾರ ಕಾಂತೇರಿ ಜುಮಾದಿ, ಸಾರಾಳ ಜುಮಾದಿ, ಕೈಯೂರು ಜುಮಾದಿ, ಜಾರಂದಾಯೆ, ಪಿಲಿಚಾಮುಂಡಿ ದೈವೊಲೆನ ನೇಮ ಗೌಜಿಡ್ ನಡಪರೆ ಉಂಡು. ದಿನೋಲ ಅನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ತಿಬಾರ್‌ದ ವಿಶೇಷ.

ಪುರಾಣದ ದುರ್ಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೆನ ದೈವ ನಿಮಿತ್ತ ಸಂಬಂಧೊಗು ಕೊಲ್ಪುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ತಿಬಾರ್‌ಡ್ ಉಂಡು. ಅವು ದಾದ ಪಂಡ ಕಟೀಲ್‌ದಲಾ ತಿಬಾರ್‌ದಲಾ ದೈವಿಕ ಸಂಬಂಧ. ಉಂದು ಪುರಾಣದ ಸತ್ಯ. ಇನಿತ್ತ ದಿನಮಾನೊಡುಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸತ್ಯ ಆದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಟ್ಟ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಟೀಲ್‌ದ ಜಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಓಕುಳಿದ ಸಂದರ್ಭ ಕಟೀಲ್‌ದ ದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಮಂದಾಯೆ ಭೇಟಿ ಆವರೆ ಉಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಜೋಗದ ಬೇಟಿಗ್‌ಲಾ ಆನಿದ ಮಾಯದ ಬೇಟಿಗ್‌ಲಾ, ಕೊಡಮಂದಾಯನ ಉದಿಪುಗುಲಾ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಮೂಲುಂಡು.

ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಉಬಾರ್ ಪಂಡ ಉಪ್ಪು. ತಿಬಾರ್ ಪಂಡ ಚೀಪೆ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮೈಮನಸ್‌ದ ಆರೋಗ್ಯದ ಚೀಪೆನ್, ಸುಖ ಸಂತೋಸುನು ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ತಿಬಾರ್. ಆ ನಂಬೊಲಿಗೆದಾತ್ರ ಜನ ಒಲ್ತೊಲು ಬರ್ಪೆರ್. ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಇನಿ ಕೊನೊಯಿನ ತಿಬಾರ್‌ದ ತೀರ್ಥ ಗಂಧ ಬರ್ಪಿನ ತಿಬರ ಕೋಲ ಮುಟ್ಟ ಇಲ್ಲ ನಡೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದೈವಶಕ್ತಿ ಪನ್ಪಿನವು ಜಾತಿ,

ಮತ, ಧರ್ಮ ತರಬೇಧೊಲೆನ್ ಮೀರಿನವು, ಬಾನ ಭೂಮಿದ ಸಂಬಂಧ, ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ಸತ್ಯದ ಶಕ್ತಿ. ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತಿಬಾರ ಸತ್ಯದ ಮಣ್ಣ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿಪಾದ್ಂಡ್. ಇನಿ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ನಾಶ ಆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು, ಕುಟುಮ ಸಂಬಂಧೊಲು ಕಡಿಯೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು, ಅರಿ ಮರಿಯಾದ್ ತುಚ್ಚುನ ಪೊರ್ತುಡು, ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮೊಗು ಕುಂದೆಲ್ ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ನೆನಪು ದೀಲೆ ಯೇಪ ಮುಟ್ಟ ತಿಬಾರ ಕೊಡಮಂದಾಯನಂಚಿನ ಸತ್ಯದ ದೈವೊಲೆನ ಕಲೆನಿಲೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ತ್ ಉಂಡಾ ಆನಿ ಮುಟ್ಟ ನಂಕ್ ತತ್ತಾರ ಬರಂದ್. ಬಲೆ ತಿಬಾರ್‌ಗ್ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ದೆತೊನ್ಲೆ. ತಿಗಲೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ತಿಬಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುರಾಪುದ ತಿಬರಾಯನದ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂಲೆ.

* * *

ಪೆಲಕಾಯಿ ದಾಂಬೋ ಅಪ್ಪೊ?

"ಪೆಲಕಾಯಿ ದಾಂಬೋ ಅಪ್ಪೋ ತಿಂದ್ರ್ ಪೋಂಡೂ ಸಿದ್ದೋ ಕಾಸ್ ಕೊರು ಅಪ್ಪೊ ದಕ್ಕದ್ ಪೋಂಡು ಸಿದ್ದೋ" ಉಂದು ಎನ್ನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪೆಲಯಿ ಕುದ್ಪುನಗ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಪದ. ಪೆಲಕಯಿ ಸಾಲ ಕಂತ್ಂಡ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ನಗ ಬಾರೀ ಕಷ್ಟ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತಿನ್ನಗ ಮಾತ್ರ ಕಮ್ಮೆನ. ಒರ ಯೇಪ ಕುತ್ತುಜಿಂದಾಪುಂಡು. ತಿಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಜಿ ಕುತ್ತರೆ ಪತ್ತುಂಡು. ಅಂಚ ಬಂಜಾರ ತಿನರೆ ಆಪಿನ ಪರ್ಂದ್ ಪಂಡ ಅವು ಪೆಲಕಯಿ ಮಾತ್ರ. ಇನಿತ್ತ ಗೇನದ ನಡೆಕ್ಕ್ ಪೆಲಕಯಿ ದಾಯೆ ನೆಂಪಾಂಡ್ ಪಂಡ ಮರಿಯಲ ಬನ್ನಗ ಗುಜ್ಜೆ ಪೆಲಕಯಿದನೇ ಸಂತೆ. ಇನೀ ಮಾತ್ರ ಪೆಲಕಯಿ ಯೇರೆಗ್ ಬೋಡು?

ಬಡವೆರೆ ಬಡವುದ ಬಂಗಾರ್

ಸುಮಾರ್ 30-40 ವರ್ಷ ಪಿರ ಪೋಂಡ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯಿದೆ ಬರೊಡ್ಡ ದುಂಬು ಗೇಣಿ ಕೊರ್ದು ಬದ್‌ಕ್‌ದಿ ಕಾಲೊಡು ದಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ಮರಿಯಲೊಡು ಉನರೆ ತಿನರೆ ತೊಡು ಬಡವು. ಮರಿಯಲೊಡು ನುಪ್ಪುಗು ತತ್ತರ. ಇನಿತ್ತಂಚ ಅನ್ನ ಭಾಗ್ಯ, ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ, ಒಂಜಿ ರುಪಯಿಗ್ ಅರಿ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಆಟಿಡ್ ಬೊಲ್ಲ ಬನ್ನಗ ಮೂಜಿ ದಿನ ಕರ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪೋವಂದೆ ಯೇರೆ ಇಲ್ಲದ ಪುಗೆ ತೂಪಿನ ಕಾಲ. ನುಂಗೊಲು, ಮೂಂಕನ್, ತಟ್ಟೆ, ಅರಿ ಕಂತ್‌ದ್, ದಡ್ಡ್ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ರುಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾದಿನ ಕಾಲ. ಅಪಗ ಬಂಜಾರ ತಿನೊಡಾಂಡ ಗುಜ್ಜೆ, ಪೆಲಕಯಿ ಮಾತ್ರ. ಒಲ್ತೊಲ್ತು ನಟ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಗುಜ್ಜೆ ಕಜಿಪು ಮಲ್ದಿನ, ಅಂಗಡಿದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ದ್ ಬೋಲೆ ಪೆಜಿಕಂತ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತಿಂತಿನ ಕಾಲ. ಅಪಗ ಬಡವೆರೆ ಬಡವುಗು ಪೆಲಕಯಿ ಪಂಡ ಬಂಗಾರ್ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಪೆಲಕಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುಜ್ಜೆಡ್ ದಕ್ಕರೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಮೇಲ್‌ದ ಮುಲ್ಲುನು ಮಾತ್ರ ಕೆತ್ಂಡ್ ಮುಗೀಂಡ್. ಪಚ್ಚಿರ್, ಬೋಲೆ, ಕನ್ನಿಪಚ್ಚೀರ್, ರಚ್ಚ, ಗೂಂಜಿ ಉಂದು ಮಾತ ತಿನ್ಪಿನೆ. ತುಳುತ್ತ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದ ತೂವೊಡ್ಡ ಪೆಲಕಯಿ ಕುದ್ಪೊಡು. ಪೆಲತ್ತ ಮರಟ್ಟ್ ಗುಜ್ಜೆ ನಿನೆ ಬೂರುನು, ಒಂತೆ ಕಾಯಿ ಕಟೊಂದು ಬನ್ನಗ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಆಪುಂಡು.

ಮಲ್ಲ ಆನಗ ಗುಜ್ಜೆ. ಬೋಲೆ ಬುಲೆವೊಡ್ಡ ದುಂಬು ತಜೆತ್‌ದ್ ಆಜಾವರೆ ಬಾರೀ ಸೋಕು. ಬೋಲೆ ಬುಲೇಂಡ ಕುತ್ತುದು ಮೂರುದು ತಾರಾಯಿ ಕೂಟುದು ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ನುಪ್ಪು ದಾಂತೆನೇ ಕುಲ್ಲೊಲಿ. ಬಟ್ಟಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಂಜಾರ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತಕುಲು ಅಂಚ ತಿಂದೆರ್‌ಂಡ ಮನದಾನಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೇ ಕೊನೊವೊಡಾವು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬೆನ್ಪಿನಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅವು ಕರವುಂಡು.

ಒರ ಒರ ಪೆಲಕಯಿ ಮರಟ್ಟೇ ಪರ್‌ಂದುನಲಾ ಉಂಡು. ಚನಿಲ್, ಕಕ್ಕೆ ಕೂಂತುನ ತೂಂಡ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ 'ಅಲಂಬೆ ಪೆಲಕಯಿ ಪರ್‌ಂದ್‌ಂಡ್. ಕಕ್ಕೆ ತರ ತೂವೊಂದುಂಡು. ಅಪಗನೇ ಮರಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುದುಪುನು. ಕಾಯಿನೇ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪರ್‌ಂದೆರೆ ದೀಂಡ ದಿನೋಲ ಜೋಕುಲು ಪರಿಮಲ ತೂದು ತೂದು ಮೂಂಕು ಬೇನೆ ಮಲ್ತೊನ್ವೆರ್. ಪೆಲಕಯಿನ್ ಗುಟ್ಟುಡು ಓಡೆಗ್ ಕೊನವರೆಲಾ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಕಮ್ಮೆನ ಬರ್ರೆ ಸುರು ಆಂಡ ಇಡೀ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಬಸ್‌ಟ್ಟ್, ರೈಲ್‌ಡ್ ಕೊನೊವರೆಲಾ ಅಂಚೆನೆ ಕಷ್ಟ.

ದುಂಬು ಪೇಂಟೆಡ್ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ಟ್ ದೂಮಪ್ಪಣ್ಣೆ, ಪುದ್ದಣ್ಣೆ, ಸೇಕುಬ್ಯಾರಿ, ಉಮ್ಮರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಮೊಕುಲು ಪೆಲಕಯಿ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೇಂಚಿ ದೀದ್ ಕುತ್ತುದು ತುಂಡು ಮಲ್ತ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕುಲು ತಿಂದೊಂದಿತ್ತ. ಪೆಲಕಯಿಡ್ ತುಲುವೆ, ಬರ್ಕೆ ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ಜಾತಿ. ಬರಿಕಡ್ ನೆಯಿಬರಿಕೆ, ತುಳುವಡ್ ಸಕ್ಕರೆ ತುಳುವೆ ಪನ್ಪಿನ ಊಂಚಿದ ಪೆಲಕಯಿಲು. ಕೆಲವು ಪೊಲ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿನೆನ್ ಮುಂಡೆ ಪೆಲಕಯಿ, ಮುಂಡೆ ಗುಜ್ಜೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಜಾತಿದ ಪೆಲಕಯಿಲು ಪಂದ್ರಾವರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಿನೆನ್ ಕಜಿಪುಗೇ ದೀತೆರ್. ಉಪ್ಪಡ್ ಪಚ್ಚಿರ್ ಪಾಡುನು, ಕಡೇದ್ ಹಪ್ಪಳ ಮಲ್ಪುನು ಉಂದು ಮಾತ ಬಡವು ಕರಿಪರೆ ಇತ್ತಿನ ತಾದಿಲು. ಪೆಲಕಯಿ ತಿಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ರಚ್ಚೆಲಾ, ಗೊಂಜಿಲಾ ಉಪ್ಪುಡು ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೆರ್. ಜೋರು ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್ ರಚ್ಚೆದ ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ಪುನು, ಗೂಂಜಿದ ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ಪುನು ಪಂಡ ಬಾರೀ ಕುಸಿ. ಇನಿ ಆಟಿದ ಕೂಟೊಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ರಚ್ಚೆ ಗೂಂಜಿದ ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪಡ್ ಪಚ್ಚಿರ್‌ದ ಕಜಿಪು ತೂವರೆ ತಿನರೆ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು.

ಪೆಲಕಯಿ ಕಂತಿನಾನಿ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಎರು ಎರ್ಮೆಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ. ನರಮಾನಿ ತಿನರೆ ಆಪಿನೆನ್ ಪೂರ ದೆತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ಮೇಲ್‌ದ ಮುಳ್ಳುನು ತಜೆತ್‌ದ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಪೊದುಂಕುಲು ಪೂವೊಲು ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಬೆರಾದ್ ತೌಡು ಪಾಡ್ದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೇರ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರ್ಕಂಜಿದ ಗುರ್ಕೆಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ಕಮ್ಮೆನ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕ ತೂಂಡ ಗುಜ್ಜೆ ಪೆಲಕಯಿ ಪಂಡ ಅವು ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆ.

ಪೊರ್ತು ಮೂಡ್ನಗ ಕಾಂಡೆ ಎರು ದೆರೊಂದು ಕಂಡದಡೆ ಪೋಂಡ ಮದ್ಯೆನ ಮುಟ್ಟ ದಪ್ಪೊಡು. ಎರು ಬುಡ್ನಗ ದಾಲ ತೀರುಜಿ. ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಆಪುಂಡು.

ತಿನರೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಇಲ್ಲ್ ದೂರ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಬಾಕ್ಯಾರ ಕಂಡದ ಸುತ್ತ ತೂಂಡ ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ಟ್ ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಪೆಲತ್ತ ಮರಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಒವು ಆಂಡಲ ಒಂಜಿ ಮರಟ್ಟ್ ಪೆಲಕಯಿ ಪರ್‌ಂದಿನ ತೂಂಡ ಪುರ್ಸೊತ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಡೇಗೆ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ದೆತ್ತ್ ಕುತ್ತು ತಿನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಚ್ಚೆನ್ ಎರ್ಲೆಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೋಲೆನ್ ಕೋಮನೊಡು ಕಟೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವುಲು ತುಲುವೆ ಪೆಲಕಯಿದ ಮರ ಇತ್ತ್‌ಂಡಾಂಡ ಬೊಕ್ಕಲ ಎಡ್ಡೆ. ಮರಟ್ಟೇ ಕುಲೊಂದು ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಕೈಪಾಡ್ದ್ ಪಚ್ಚಿರ್ ಮಾತ್ರ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಜಪ್ಪುವೆರ್. ಪೆಲಕಯಿ ಮರಟ್ಟೆ.

ತುಲುವೆ ಪೆಲಕಯಿ ಪನ್ನಗ ಎಂಕ್ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಪಂಡ ಪೆಲಕಯಿ ದೂಮಪ್ಪಣ್ಣೆ. ಸಾಗೋಳಿ ಮುಗೀಬೊಕ್ಕ ಡಿಪ್ಪೋಗು ಪೇರ್ ಕೊನನಗ ಅಮ್ಮೆರ್‌ನೊಟ್ಟುಗು ಪೋಪಿನಿ, ಪೆಲಕಯಿ ದೆತೊಂದು ತುಂಬೊಂದೇ ಬರ್ಪಿನಿ. ಪೇಂಟೆ ಕೊಡೀಕಡೆ ಸವಾರಿ. ಮಾತೆರ್ಲ ಕೇನ್ನು ದಾನೆ ಕೊರಿಯರ್‌ಂದ್. ಒಂಜಿ ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದು ಅಮ್ಮ ಪಂಡೆರ್ ಇನಿ ಪೆಲಕಯಿ ಕನಲೆ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಗಾಂದ್. ಅಂಚ ದೂಮಪ್ಪಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿಡ್ದ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ತುಳುವೆ ಪೆಲಕಯಿ ದೆತೊಂದು ಎನ್ನ ಮಂಡೆಗೆ ಪತಿಯೆರ್. ಬಜೀ ಮಂಡೆಡ್ ಮೂಜಿ ಮೈಲ್ ದೂರೊಗು ತುಂಬೊಂದು ಬನ್ನಗ ಎಂಕ್ ಮಂಡೆಡ್ ನೀರ್ ಅರಿಯೆರೆ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂತೆ ಇಕಾರ ಬನ್ನಗ ಕಣ್ಣ್ ಮೋನೆ ತೋಜುಜಿ. ತುಲುವೆ ಪೆಲಕಯಿದ ಉಲಯಿ ಎನ್ನ ಮಂಡೆ ನೂರುದುಂಡು. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಬೈರಾಸ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಇಲ್ಲ ಮುಟ್ಟ ಕಂತ್‌ದ್ ಚಾವಡಿಡ್ ದೀನಗ ಕುದ್ಪರನೇ ಇಜ್ಜಿ. ತಡ್ಪೆನಿಲ್ಕೆ ನೀರ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸುತ್ತ ಕುಲ್ದಿನ ಒಂಜಿ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಬಾಯಿಗ್ ದೆತ್ತ್ ದೀನ ಸಾತ್‌ಗ್ ಬೋಲೆ ಕೈಟ್, ಪೆಲಕಯಿ ಬಂಜಿಡ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸರೀಟ್ ತಿಂದೆರ್. ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತಿನಲಾ ನೀರ್‌ದಲೆಕನೆ. ಮನದಾನಿ ದೆತೊನಿ ಒರಿಯಗ್ಲಾ ಸುಖ ಇಜ್ಜಿ. ಓಂಟೆ ಜಿಲಾಬು. ಅವ್ವೇ ಕಡೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ತುಲುವೆ ಪೆಲಕಯಿ ಕನಪಿನ ಕೈದ್. ಅವು ಮದಪೆರೆನೇ ಸಾಧ್ಯದಾಂತಿನ ಕತೆ. ಐತ ಇಡೀ ಗೂಂಜಿ ಕೊದಂಟಿದಂಚ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ಅಮ್ಮ ತುಂಡು ಮಲ್ಪಂದನೇ ಕೊನೊದು ಎರ್ಮೆದ ಬೈಪನೆಗ್ ದಕ್ಕ್‌ದೆರ್. ಎರ್ಮೆ ಚೀಪೆದ ರುಚಿಕ್ ಗೂಂಜಿನ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡೊಂದು ತಿನರೆ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎರ್ಮೆ ಮನದಾನಿ ಗುರಿಟ್, ಅಮ್ಮನ ಬೆರಿ ಬ್ಯಾಂಡ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಸೈತಿಬೊಕ್ಕಲಾ ಅಮ್ಮ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ತುಲುವೆ ಪೆಲಕಯಿದ ಬೇರ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್.

ಪೆಲಕಯಿಡ್ದ್ ಗಾರಿಯಾ, ದೋಸೆ, ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನು ಪಂಡ ದುಂಬುದಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಮುರನಿ ಒಂಜಿ ಹೊಟೇಲ್ದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಜನೊಕ್ಲು ತಿನ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಪೆಲಕಾಯಿದ ಗಾರಿಯಾ ಮಲ್ತಿನಿ ಮಾಸ್ಟ್ರೆ, ಅವು ನನಲಾ ಪರಂಗೊಂದುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಜವನೆರೆಗ್ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿತ್ತ ಇಸ ತಿಂದಿಲೆಕ ಕಬಾಬ್ ತಿನ್ಪಿನ ಬುಡುಂಡ ಗಾರಿಯ ಏರೆಗ್ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಇನಿತ್ತ ಫ್ಯಾಷನ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಪೆಲಕಯಿ, ಕೆರೆಂಗ್, ಬೋಲೆ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಸಸಾರ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಎಂಕುಲು ಎಲ್ಯಾಪ, ಯೇರ್ಲಾ ತೆಲಿಪೆರ್

ಪನ್ಪಿನ ನಾಚಿಗೆ ಇತ್ತೆದಕ್‌ಲೆಗ್ ಉಂಡು.

ದುಂಬು ಏರೆಗ್ಲಾ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ರೆ, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಸಿರಿಗ್ ಪುದೆ ಕೊರ್ನಗ ಗುಜ್ಜೆ ಪೆಲಕಾಯಿದ ಪುದೆ ಬೋಡೇ. ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಲೆಡ್ ಕೆಲವು ಮರತ್ತ ಪೆಲಕಯಿ ಕುದ್ಪುನಗ ಸುರುತ್ತ ತುಂಡುನು ಮಿತ್ತಡಿ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಕುಲೆತ್ತ ಕೊದಿ ಬೂರುಂಡು, ತಿಂದಿನಕುಲು ಉರ್ಕುವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಎಣ್ಣೆದ ಪಸೆ ಕೈಕ್ ರೆಂಕಾದ್ ಪಚ್ಚಿರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತಿನ್ನಗ ದಿಂಜ ಕುಸಿ. ಐಟ್ ಬೇಲೆ ಎಚ್ಚ ಆಂಡ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿದ ತಮ್ಮನ. ಒಂಜೊಂಜಿ ದಿನ ಪೆಲಕಯಿ ಕಂತಿನಾನಿ ನುಪ್ಪು ಮಲ್ಪುಂದೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕುಲ್ದು ತಡ್ಪೆಡ್ ದೀದ್ ಕುದ್ಪುನಗ ಪಚ್ಚಿರ್ ಒಂಜಿಲಾ ದಾಂತೆ ಪೊಲ್ಲು ಪೆಲಕಯಿನ್ ರಚ್ಚೆ ಗರ್ತ್‌ದ್ ತಿಂತಿನ ನೆಂಪು, ಉಪಾಸ ಜೈದಿನ ನೆಂಪುಲಾ ಮನಸ್‌ಡುಂಡು. ಬೋಲೆ ದಿಕ್ಕೆದಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್, ಸಾಂತನಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂತ್ತ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗರ್ನಲ್ ಪುಡಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಪುಡತೊಂದು ಬಾಯಿ ಕಡೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಅವು ಆನಿದ ಕಾಲದ ಬಡವುದ ಸಂಪು. ಇನಿಲಾ ಪೆಲಕಯಿ ತೂನಗ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂತಿನ ಪೆಲಕಾಯಿದಾಂಬೋ ಅಪ್ಪೋ ಪದ.

* * *

ಋಷಿ ಮೂಲದ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಡಿಪುದ ಪರ್ಯಾಯ

ಮರನಿ ಜನವರಿ 18 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಉಡುಪಿದ ಪರ್ಯಾಯ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಉಡುಪಿ ಪನ್ನಗ ಎಂಕ್ ನೆಂಪಾಪಿನಿ ಕೃಷ್ಣೆ. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಗು ಕನಕದಾಸೆ, ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಪತ್ರಿಕಾರಂಗ. ಉಡುಪಿದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯೆರೆರ್ ತುಳುಕೂಟ ಇಂಚ ಮಾತ ಪನೊಲಿ. ಆತೆ ಅತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ತರಕಾರಿ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡಲ ಉಡುಪಿಗ್ ಪೋವೊಡು. ಉಡುಪಿಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಪಂತೆ ಉಂಡು. ಯಾನಿತ್ತೆ ಪಾತೆರುನು ಪರ್ಯಾಯೊದ ಸಂಗತಿನ್. ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಪರ್ಯಾಯ ಪಂಡ ಪೂಜೆದ ಅಧಿಕಾರ ಬದಲಾಪಿನಿ ಪಂಡ್‌ದ್. ಅವು ಅಂದ್ ಆಂಡ ಈ ಒಂಜಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಅಲ್ಪ ನಡಪುನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಕೆಲಸೊಲು ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಉಲಯಿ ನಿಲ್ಕ್ ತೂಪಿನ ಕಂಡಿ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠ ಏರುನ ಸ್ವಾಮಿಲು ಕನಕನ ಕಂಡಿಡ್ ತೂದು ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠ ಏರರೆ ಪೋಪೆರ್. ಮೂಲು ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಕನಕದಾಸೆರ್ ಆನಿ ಮಲ್ದಿನ ಕಂಡಿ. ಅವು ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮದ ಗೆರೆ ದಾಂಟ್‌ದ್ ದೇವೆರೆನ್ ತೂತಿನ ಕಂಡಿ. ಆ ಕಂಡಿಡ್ ತೂಂಡ ಮಾತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ ತೋಜುವೆರ್. ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ ಇನಿಕ್ಕ್ಲಾ ಪರ್ಯಾಯದ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಇನಿ ಯೇರ್ಲಾ ಪರ್ಯಾಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಕನಕದಾಸೆರೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತ್‌ಜೆರ್ಡಲಾ ಕನಕನ ಮುಟ್ಟು ಉಡುಪಿದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಆದುಂಡು. ಕನಕನ ಕಂಡಿಡ್ಪಾತ್ರ ಎಂಕ್ ಉಡುಪಿದ ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಆಚರಣೆ ಆದ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು. 5ನೇ ಪರ್ಯಾಯ ಮುಗಿತಿನ ಶತಮಾನದ ಯತಿರಾಜೆ ಪೇಜಾವರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಲು ತೂಯಿನ ಕಂಡಿಡ್ ಪಲಿಮಾರ್ ಮಠತ್ತ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನನದ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಆ ಕಂಡಿದ ಬೊಲ್ಪು ಲೋಕೊರ್ಮೆ ಆಯಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಈ ಬರವುದ ಪುರ್ಪೊನು ಕಿಟ್ಟ ದೇವೆರೆಗ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

800 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಪೋಂಡ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಮಾಮಲ್ಲ ಗುರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲೋಕೋಗು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪೊಲಬುನು ಕೊರಿನ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರೆನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ

ಉಡುಪಿ. ಉಡುಪೆ (ಚಂದ್ರೆ) ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರನ್ ತಪ್ಪಸ್ ಮಲ್ತಿನ ಜಾಗ್ ಉಂದುಂದು ಪುರಾಣದ ಪುರಾಪು. ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ, ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನಲಾ ಈ ಆಯೊಗು ಮಾಯದ ಕಾಯ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಆಚಾರ್ಯ ಮಧ್ವೆರ್ ಉಡುಪಿಡ್ 8 ಮಠೊಕ್ಕುಲೆನ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಊರುದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗು ಬೋಡಾದ್ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆನ್ ಮಾತ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಉಂದು ಮಠಲಾ ಅಂದ್ ದೇವಸ್ಥಾನಲಾ ಅಂದ್. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಭಕ್ತ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆದ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಲ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಠತ್ತ ಯತಿಕ್ಕುಲು ಪೂಜೆ ಮಲ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಮಠ. ಉಡುಪಿಡ್ ಅಷ್ಟ ಮಠೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ಅಷ್ಟ ಯತಿಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಕೃಷ್ಣ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯತಿ ಇಜ್ಜೆರ್. ಉಂದು ಮಂದಿರ. 8 ಯತಿಕ್ಕ್ಲೆನ ಅಧಿಕಾರೊಗು ಸೇರಿನ ಮಠ ಕೃಷ್ಣ ಮಠ.

ಪರ್ಯಾಯ ಪಂಡ ಕೃಷ್ಣ ಮಠತ್ತ ಪೂಜೆದ ಅಧಿಕಾರೊನು 8 ಜನ ಯತಿಕ್ಕ್ಲ್‌ನಕಲೆಗ್ ಮಲ್ಪರೆ ಅನುಕೂಲ ಆಪಿನಂಚ 2 ವರ್ಷೊಗೊರ ಪೂಜೆದ ಕುಡ್ತುಲೆ (ಅಧಿಕಾರ) ದೆತೊನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆನೇ ಉಡುಪಿದ ಪರ್ಯಾಯ. ಯೇರ್ ಪೂಜೆದ ಜಬದಾರಿ ದೆತೊನುವೆರ್ ಆರ್ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲು. ವಾ ಮಠೊಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಅವು ಪರ್ಯಾಯ ಮಠ. 2018ನೇ ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಾಯ ಮರನಿ ಜನವರಿ 18 ತಾರೀಖ್‌ದಾನಿ ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚುಲೆಕ ನಡತ್ಂಡ್. ಪಲಿಮಾರು ಮಠತ್ತ ಯತಿ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಈ ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿ. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಮಠ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 800 ವರ್ಷ ಆಂಡಲಾ ಪರ್ಯಾಯದ ಚರಿತ್ರೆ ಸುರುವಾದ್ 500 ವರ್ಷ ಕರೀಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. 1522ನೇ ಇಸವಿ ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜೆರ್ನ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಾಯ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಲುಗೊರ ಪೂಜೆದ ಅಧಿಕಾರ ಬದಲಾಪಿನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜೆರ್ನ ಕಾಲೊಡು ಅವು ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊಗೊರ ಆಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಂಡ 1522ಡ್ದ್ ಪರ್ಯಾಯ ಶುರು ಆಂಡ್. 10 ವರ್ಷೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ 1532ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜೆರ್ ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠೊಡು ಕುಲ್ದೆರ್.

ಉಡುಪಿದ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೆನ ನಿಲೆತ್ತ ಇಸಯೊಡು ಒಂಜಿ ದಂತ ಕತೆ ಇಂಚ ಪನ್ಪುಂಡು. ಉಡುಪಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ಅವು ದ್ವಾಪರದ ದ್ವಾರಕೆದ. ದ್ವಾರಕೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕುನ ಪೊರ್ತುಡು ಈ ಮೂರ್ತಿ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಗೋಪೀಚಂದನದ ಗುಡ್ಡೆದ ರಾಶಿಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವೆನ್ ವಿದೇಶದಕುಲು ಪೆಜಿದ್ ಪಡವುಡು ಪಾಡೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪ ಬೇತೆನೇ ಉಂಡು. ಉಡುಪಿದ ಬರಿಯೆ ಮಲ್ಪೆದ ಕಡಲ್‌ದಲ್ಪ ಬನ್ನಗ ಬಿರುಗಾಳಿಗ್ ತಿಕ್‌ದ್ ಪಡಾವು ಪುಡಾಂಡ್. ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿಲಾ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ದ ಕಡಲ ಪಾಲಾಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೆರಿನ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಕಡಲ್ಡಡಿಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಉಡುಪಿಗ್ ಕಂತೆರ್. ಮಧ್ವ ಸರೋವರೊಡು ಪಾಡ್ದ್ ತನ್ನ

ಶಿಷ್ಯೆರೆಡ್ದ್ ದೆಕ್ಕಾಯೆರ್. ಕನತ್‌ದ್ ಮರೊಟ್ಟು ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚ ದ್ವಾಪರದ ದ್ವಾರಕೆದ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ ಉಡುಪಿಡಾಯೆರ್ ಈ ಕತೆ ಸತ್ಯನಾ ಮಿತ್ಯನಾ ಬೊಕ್ಕದವು. ಆಂಡ ಉಡುಪಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಕಲೆ ಕಾರ್ನಿಕ ಪರ್ಯಾಯದ ಉಚ್ಛಯೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪರ್ಯಾಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಊರುಗು ಊರೇ ತೆಲಿತ್ ನಲಿಪುನಂಚ ಬೀದಿ ಬೀದಿಲು, ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲುಲು ಪರ್ಯಾಯದ ಗೌಜಿಡ್ ಗೊಬ್ಬುಂಡು. ಮಾಧ್ಯಮ ಜಗತ್ತ್ ಉಡುಪಿಡ್ ಮೂರ್ತ ಆತಿನ ಪ್ರತಿ ಸೊರ್ಗದ ಪೊರ್ಲುನು ಮೈ ದಿಂಜಾವೊನರೆ ತಯಾರಾತ್‌ಂಡ್. ಮೈಸೂರು ದಸರದ ದರ್ಬಾರ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದವಾಂಡ ಉಡುಪಿ ಪರ್ಯಾಯದ ದರ್ಬಾರ್ ಅಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಮುಟ್ಟು ಎಚ್ಚಂದ್ ಪನೊಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಲ್ಪ ರಾಜಕೀಯದ ಅಧಿಕಾರನೇ ಪ್ರಧಾನ ಆಂಡ ಮೂಲು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಧಿಕ್ಕುಲು ಪ್ರಧಾನ.

ಕೃಷಿತ್ತ ಮೂಲೊಡ್ದು ನುಪ್ಪುದ ಮೂಲೊಡ್ದು, ಬಡವುದ ಮೂಲೊಡ್ದು, ಪರ್ಯಾಯದ ವಿಧಿಕ್ಕುಲು ಮುಲ್ಪ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ದಂಡ ತೀರ್ಥೊಡ್ದು ಪತಿನ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮುಟ್ಟದ ಕ್ರಮೊನು ತೂಂಡ ಉಂದು ನಂಕ್ ತೆರಿವುಂಡು. ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲು ಮೀಪಿನ ಕಾಪು ಗ್ರಾಮದ ದಂಡ ತೀರ್ಥ ನೀರ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಐತಿಹ್ಯ. 800 ವರ್ಷದ ಪುರಾಪು ಇತ್ತಿನ ಈ ದಂಡತೀರ್ಥ ಆಚಾರ್ಯ ಮಧ್ವೆರ್ ಎಲ್ಲಿಡ್ ವೇದಪಾಠ ಕೇನೊಂದಿತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್. ಆ ಇಲ್ಲ್ ತೋಟಂತಿಲ್ಲಾಯೆರ್ನ. ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಧ್ವೆರ್ ಕಂಡೊಗು ನೀರ್ ತೇಪರೆ ಕೈ ದಂಡ್‌ಡ್ ಗರ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಮಲ್ದಿನ ಜಾಗ್. ಆ ಜಾಗ್ ಇನಿ ದಂಡತೀರ್ಥ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ರಾತ್ರೆ 2.15ಕ್ಕ್ ಮೀದ್ ಪರ್ಯಾಯ ಯತಿಕ್ಕುಲು ಉಡುಪಿದಂಚಿ ಪೋಪೆರ್. 2.30ಗಂಟೆಗ್ ಉಡುಪಿ ಜೋಡು ಕಟ್ಟೆಡ್ ಊರು ಸೇರ್ದ್ ಅರೆನ್ ಎದ್ಕೊನುವೆರ್. 2.45ಕ್ಕ್ ಜೋಡುಕಟ್ಟೆಡ್ ಪಟ್ಟದ ದೇವೆರೆಗ್ ಪೂಜೆ ಆಪುಂಡು. 3 ಗಂಟೆಗ್ ಮಾನು ದಿಬ್ಬಣೊಡು ರಥಬೀದಿದಂಚಿ ಬರ್ಪೆರ್. ಬನ್ನಗ ಸೊರ್ಗನೇ ಭೂಮಿಗ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿನಂಚ ತೋಜುಂಡು. ಬೊಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಬೊಲ್ಡು ಸತ್ತಿಗೆ ಆನೆ ಪಲ್ಲೆಂಕಿ ಮುತ್ತಿತಾಮರೆ, ಪಕ್ಕಿ ನಿಸಾನಿದ ಬಿರು ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಪಲ್ಲೆಂಕಿಡ್ ಪಟ್ಟದ ದೇವೆರ್. ಮೇನೆಡ್, ಟ್ಯಾಬ್ಲೋಡು ಯತಿಕ್ಕುಲು ಕುಲೋಂದು ರಥಬೀದಿಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಅಲ್ಪ ಜತ್ತ್‌ದ್ ರಥಬೀದಿಡ್ ಪಾಡ್ದಿನ ದಲ್ಯೆಡ್ ನಡತೊಂದು ಕನಕ ಗೋಪುರದಡೆ ಬರ್ಪೆರ್. ಅಲ್ಪ ಕನಕನ ಕಂಡಿಡ್ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೆನ್ ತೂದು ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ವಾದಿರಾಜೆರ್ ಪಾಡಿನ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್ ನಡತ್‌ದ್ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ, ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವೆರ್ನ ದರ್ಶನ, ಪೂಜೆ ಕರಿತ್‌ದ್ ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪು ಪುಲ್ಯಕ್ಕಲೊಗು ಪಂಡ 5.25ಕ್ಕ್ ಕೃಷ್ಣ ಮಠ ಪ್ರವೇಶ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬೊಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ದೇವೆರ್ನ ದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆನಿ ಆಚಾರ್ಯ ಮಧ್ವೆರ್ ಕುಲ್ದಿನ ಮೂಲ ಪೀಠೊನು ಏರುನ ಪೊರ್ತು. ಪೀಠೋಡಿತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿಲು ಪೀಠ ಬುಡ್ದು ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲೆನ್ ಕೈ ಪತ್‌ದ್ ಪೀಠೊಡು ಕುಲ್ಲಾವೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣ ಮಠತ್ತ ಅಧಿಕಾರ ಅರೆಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕದ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಗರ್ಭಗುಡಿತ್ತಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರೆನ ನಿರೆಲ್ಡ್ ಪೂಜೆ ಕರಿತ್‌ದ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪರ್ಯಾಯೊಡ್ದು ಜತ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿಲು ಬತ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿಲೆಗ್ ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಬಯ್ದಿನ ಅಕ್ಷಯ ಕುದುಪೆ, ತಟ್ಟ್‌ಗ, ಬೊಕ್ಕ ಗರ್ಭಗುಂಡದ ತರ್ಕೊಲು ಕೊರ್ದು ಅಧಿಕಾರ ಪಗಪುವೆರ್. ಉಂದು ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ಪರಂಪರೆ. ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್, ನುಪ್ಪುಗು ಕೊರ್ತಿನ ಮರ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲು ಪೊದ್ದೊಲ ಗದ್ದಿಗೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ದರ್ಬಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠ ಏರ್‌ದ್ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ದೆತೊಂದು, ಬಿನ್ನೆರೆನ, ಗಣ್ಯೆರೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಮಾನಾದಿಗೆ ಕರಿತ್‌ದ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೆಗ್ ಸುರುತ್ತ ಮಹಾಪೂಜೆ, ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲೆಡ್ದ್ ನಡಪುಂಡು. ಮಹಾ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡಪುಂಡು. ಅಧಿಕಾರ ಗದ್ದಿಗೆಗ್ ಏರಿನ ಸ್ವಾಮಿಲು ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷ ಮಠ ಬುಡ್ದು ಪೋವರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ಪರ್ಯಾಯ ಮುಗೀನೇ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪರ್ಯಾಯೊಗು ಅಟ್ಟಣೆ ಆಪುಂಡು. ಬಾರೆ ಮೂರ್ತ, ಕನಕ್ಕ್ ಮೂರ್ತ, ಅರಿಬಾರ್ ಮೂರ್ತ ಆಪಿನಿ. ಬೊಕ್ಕದ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಲು ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಪಿದಡುನು, ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ ಕರಿಪುನು. ದೇಶ ತಿರ್ಗುನು, ಕೋಶ ಓದುನು ಉಂದು ಮಾತ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದಂಚಿನ ಸಾಧನೆ, ಸಿದ್ಧಿನ್ ಪಡೆತೊನ್ನ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ಟ್. ಪರ್ಯಾಯ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಣೆ ಉಂಡು. ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆದ ಪರ್ಬಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಉಂದು ಋಷಿ ಮೂಲೊಡ್ದು ಬೈದಿನ ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ ಪರ್ಯಾಯೊಗು ಅರ್ಥ ಕೂಡುಂಡು.

* * *

ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್‌ನ ತುಳುತ್ತ ಬರವುದ ಪೊರ್ಲುಡು ಇತ್ತೆ ತುಳುನಾಡ್ ಒರ್ಮೆಲ ಗಮಲೊಂದ್ ಉಂಡು. ಪಾತೆರಕತೆ ಬೊಕ್ಕ ಬರವು. ಸರವು–ಇಂಚ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಲೆಕ್ಕೊ ತುಳುತ್ತ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನ್ ಗಣೇಶ ಅಮೀನೆರೆನ ಲೆಕ್ಕೊ ಗಳಸವುನಕುಲು ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಇದ್ಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಆರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಗೇನದ ಮಲ್ಲಾತಿಕೆ.

ತುಳುತ್ತ ಬರವುಲೆಡ್ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ರಡ್ಡ್ ನಮುನೆದ ಕೋಡಿ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಒಂಜಿ–ತುಳುತ್ತ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ತುಳುಬಾಸೆದ ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿಡ್ ತೊಲ್ಲ್‌ದ್ ತುಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಒರ್ಮೆಲ ರಾಸಿ ಪಾಡುನ ಪರಡ್ಡಾವುನ ಬಗೆ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೇನದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಕರ್ಗಲ್ಲ್ ಮುಡತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಲ್ಕಲ್ಲ್ ಒಡೆತ್ತ್‌ದ್ ಒಸರ್ ಪರಿಪ್ಪಾವುನ ಬಗೆ.

ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಆರೆನ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು'ಡ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆತ್ತ ಬರವುಲೆಗ್ 'ಸಂಕ' ಕಟ್ಟುನ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆರ್ ತನ್ನ ಬರವು ಸರವುಡು ಜಯ ಬೆನಿಯೆರೆ ನಿಲೆ ಸಿಲೆ ಆದ್ ಇಪ್ಪುನವು ಆರೆನ ಬದ್‌ಕ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕಳು ಕಪಟೊ ಇದ್ದಿ. ಸತ್ಯದ ಸಾದಿಡ್ ನಡತ್ತಿನ ನಡಕೆ ಪೋದ್ ಪೋದ್ ಬರವುದ ಮಂಜೊಟ್ಟಿಗ್ ಆರೆನ್ ಎತ್ತಾದ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಪಾರಾದ್‌ನ ತುಳು ನಡೆನುಡಿತ್ತ ನೀರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಿಶಾನಿಗ್ ಮುಟ್ಟುದ್‌ಂಡ್. ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಬೆನ್ನಿ, ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತ ನಟ್ಟಿದ ಬೆನ್ನಿ, ತುಳು ಪಾತೆರಕತೆತ್ತ ಮದಿಪುದ ಬೆನ್ನಿ, 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪೇಪರ್‌ಡ್ ವಾರೊಗೊಂಜಿ ಬರವುದ ಬೆನ್ನಿ, ಕೇಂಡಿನೆನ್ ತೂಯಿನೆನ್ ಸುಕ್ರುಮೊಡು ಪೆಜ್ಜುನ ಬೆನ್ನಿ–ಇಂಚ ಬೆನೊಂದೆ ಬೆನೊಂದೆ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಪುರಾಣೊದ ಗಣೇಶನಲೆಕೊ ಬುಳೆತ್ತೆರ್; ಅಮೀನೆರೆನಲೆಕೊ ತುಳುಬಾಸೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಂಡಾರೊನ್ ಜಪ್ತಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರಾಕ್‌ಗ್‌ಲಾ ಪೊಸ ಕಾಲೊಗ್‌ಲಾ ಬರವುದ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಂಕೊ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್.

ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಮೆರೆನ 'ಗೇನದ ಬೊಲ್ಪು'ದ ನಡಕ್ಕೆ–ನಾಲಾಯಿಡ್ಡ್ ನಾಲೂರುಗ್ ಗೇನದ ಬಾನೊಗ್ ನೆಗಪ್ಪಾಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೋಕೆಡ್ ಬಯಕ್‌ಬೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಬೆಲೆ ರೂ. 30